Bundel van de Raadsplein besluitvormend (Raadzaal) van 28 mei 2018

Agenda bijlagen

Korte terugblik Raadsplein besluitvorming 28 mei 2018

1 Mededelingen

2018-05-28 Getekende presentielijst raad

2 Vaststelling agenda

2.a Herstemming motie geen huurverhoging boven de inflatie

Tijdens de besluitvormingsronde op maandag 23 april 2018 staakten de stemmen met 19-19. De motie wordt op 28 mei 2018 opnieuw in stemming gebracht.

2018-05-28 M12-2 Geen huurverhoging boven de inflatie

3 Bekrachtiging geheimhouding

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage 3 en 4 van de informatienota Stand van zaken locatie Dijklanden"
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

2018-05-28 Raadsbesluit Bekr. geheim bijlagen informatienota svz locatie Dijklanden

4 Mondelinge vragen te stellen door raadsleden

4-1 MV SP- KAR voorrangssysteem bussen

5 Ingekomen stukken

2018-05-28 Lijst ingekomen stukken

5-1 Agenderingsverzoek PvdA- informatienota voortgangsbericht Lelystad airport

5-2 Agenderingsverzoek SP- informatienota Landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

5-3 Agenderingsverzoek GL- informatienota crematorium Kranenburg

5-4 Agenderingsverzoek SP- informatienota Crematorium Kranenburg

2018-05-28 Raadsbesluit lijst ingekomen stukken

5.a Informatienota's voor de raad / ter kennisname

5.a.1 Ontwerp Actieplan geluid 2018-2023

Informatienota Ontwerp-Actieplan geluid 2018-2023

1. Ontwerp Actieplan geluid 2018-2023

Knelpunten2018_Definitief

Knelpunten2018 Plandrempelwoningen

5.a.2 Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang

Informatienota Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang

Brief van staatssecretaris

Rapport onderzoek landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

5.a.3 Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018

Informatienota Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018

Bijlage 1 IBT kader 2018, versie 12 oktober 2017

Bijlage 2 Interbestuurlijk toezicht Zwolle, Toezichtbeeld 2018

5.a.4 Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)

Informatienota Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)

5.a.5 Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018

Informatienota Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018

2018-01-08 brf. aan gem

2018-01-30 Reactie gemeente Zwolle op verzoek om ontbinding

2018-02-05 - brf. A.J

2018-02-23 -brief Hoffman (2)

2018-03-05 brf

2018-03-13 brf. van gem

2018-03-19 brf

5.a.6 Stand van zaken zonnepark Kronos

Te betrekken bij agendapunt 8

Informatienota stand van zaken zonnepark Kronos

1. Communicatie- en participatieplan Kronos Solar

2. Afschrift uitnodigingsbrief inloopavond

5.a.7 Voortgangsbericht Lelystad Airport

Informatienota Voortgangsbericht Lelystad Airport

Bijlage 1 Kamerbrief - Aansluitroutes en m.e.r-actualisatie

Bijlage 2 - Overzicht van verbeteringen aan het ontwerp (bijlage 1 bij Kamerbrief)

Bijlage 3 - Zorgpunten (regio) Zwolle Lelystad Airport

20180420_persbericht Aanpassing vliegroutes Lelystad gemengde reacties

Brief aan IenW over aansluitroutes en actualisatie MER Lelystad Airport 140518

5.a.8 Crematorium Kranenburg (19.40 – 21.00 uur)

Informatienota Crematorium Kranenburg

1. Vereniging Begraafplaats Bergklooster- voornemen vestiging tweede crematorium

1b. brief aan wethouder- voornemen vestiging tweede crematorium

2. Uitvaartcentrum Kranenburg- tweede crematorium

2a. brief wethouder Zwolle (21 maart 2018)

2b. brief Vereniging Bergklooster (11 april 2018)

3. Uitvaartcentrum Kranenburg- Afscheids- en Gedenkpark Zwolle

3a. Vergelijking bestemmingsplannen

4. Uitvaartondernemers gevestigd in Zwolle- voornemen tot ontwikkeling van een tweede crematorium

4a. aanvulling brief uitvaartondernemers inzake tweede crematorium

5. Meander Uitvaartbegeleiding- brief aan college inzake tweede crematorium waar ten onrechte mijn bedrijfsnaam onder staat

5.a.9 Beantwoording moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)

Informatienota Moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)

Bijlage 1 bij Informatienota Raad moties Opbouwwerk

Bijlage 2 Informatienota raad motie opbouwwerk 20170928

Bijlage 3 Motie 14 Opbouwwerk

Bijlage 4 Motie ‘Opbouwwerk vanaf 2018 (M-12)’

5.a.10 Analyse social domein

Informatienota Analyse sociaal domein

Analyse Sociaal Domein (concept 26 april 2018)

5.a.11 Beantwoording 2 moties: 1 Regionale bemiddeling statushouders en (2) Duale aanpak voor statushouders

Informatienota beantwoording 2 moties - 1 Regionale bemiddeling statushouders en 2 Duale aanpak voor statushouders

5.a.12 Stand van zaken locatie Dijklanden

Informatienota Stand van zaken locatie Dijklanden

1. Raadsbesluit 23 mei 2016

2. Collegebesluit 20 december 2016

5.a.13 Beantwoording moties Sociale Woningbouw

Informatienota Moties Sociale Woningbouw

5.a.14 BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019

Informatienota BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019

BVO Shared Service Centrum ONS Begroting 2019

BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief begroting 2019

5.a.15 Actueel financieel perspectief 2018 - 2022

Informatienota Actueel financieel perspectief 2018 - 2022

5.B1 Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken

1. GGD IJsselland- Jaarstukken 2017

1a. Jaarstukken 2017

2. Veiligheidsregio IJsselland- Jaarverslag en Jaarrekening 2017

2a. Jaarverslag en jaarrekening 2017

4. Gezond in- Investeren in gelijke gezondheidskansen winst voor meerdere beleidsdomeinen

4a.kamerbrief-over-vervolg-programma-gezond-in-de-stad-gids

5. Routekaart 2030 Milieudefensie

6. D. van Keulen- De herrie

7. Stichting DierenLot- Uitkomsten onderzoek toekenning vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners

8. NLVOW- Aanbiedingsbrief ‘toolkit’ NLVOW

9. Stichting RIONED- www.rioolenraad.nl

5.B2 Diversen / ter advies in handen stellen van het College

1. Omgevingsdienst IJsselland- begroting 2018 en ontwerpbegroting 2019

1a. Drie correcties op de begroting

1b. bijdrage EED van gemeente uit gemeentefonds

1c. Verrekening SmartDocuments

1d. Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023

2. Bewoners van Groot Wezenland en Almelose Kanaal- definitieve reactie van belanghebbenden op Concept-visie_12 april 2018

3. Bewoners- leden VVE Schuttevaerkade - tussenuitspraak ligplaatsvergunning Berendina

3a. Tussenuitspraak rechtbank Zwolle 6 april 2018

3b. Brief aan fractievoorzitters 10 januari 2018

4. Diaconaal platform -dreigende sluiting de Bres

5. GGZ Beraad Overijssel- mogelijke sluiting De Bres

5.B3 Diversen / ter afdoening in handen stellen van het College

5.c Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen

5.c.1 Beantwoording artikel 45 vragen D66/Swollwacht n.a.v. tussenuitspraak rechtbank Overijssel woonboot Schuttevaerkade 7

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 inzake boot Schuttevaerkade

17 april 2018 Aan de Leden van de Gemeenteraad-Def

tussenuitspraak 6 april 2018 17-2226 en 18-275

10 januari 2018 - Fractievoorzitters Zwolle

5.c.2 Beantwoording artikel 45 vragen D66 inzake pilot Rijksoverheid aardgasvrije wijken

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - pilot Rijksoverheid aargdasvrije wijken

D66 - Deelname aan pilot Rijksoverheid voor aardgasvrij maken bestaande wijken

5.c.3 Beantwoording artikel 45 vragen D66 - beleid aangaande zonneparken

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - beleid aangaande zonneparken

D66 - Beleid aangaande aanleg zonneparken

6 Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
In de Raad van Toezicht van Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle & Regio is, naar aanleiding van het vertrek van een lid wegens beëindiging van de zittingstermijn, een vacature ontstaan.
De Raad van Toezicht is bevoegd om nieuwe leden voor te dragen, maar heeft voor de benoeming de instemming nodig van de betrokken gemeenteraden van Hattem, Dalfsen, Ommen en Zwolle.
De voorzitter van de Raad van Toezicht OOZ heeft per brief d.d. 21 maart jl. gevraagd om in te stemmen met de voorgenomen benoeming van dhr. Flikkema als nieuw lid van de Raad van Toezicht OOZ.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om in te stemmen met de bindende voordrachten van de Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio om dhr. dr. M.J. Flikkema te benoemen als lid van de Raad van Toezicht.
Voor technische en feitelijke vragen: Daphne de Vries (3373) d.de.vries@zwolle.nl

Beslisnota Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio

1. Aanvraag benoeming lid RvT gemeenteraden

2. Brief wethouder aanvraag benoeming lid RvT gemeenteraad Zwolle

3. Procedure werving selectie leden Raad van Toezicht OOZ

4. Profielschets Raad van Toezicht OOZ

2018-05-28 Raadsbesluit Benoemng lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio

7 Zwolle: Stad van Verbeelding

Deze beslisnota is behandeld in de debatronde op 22 mei 2018. De korte terugblik is bijgevoegd. In 2016 heeft de raad de cultuurnota 2016-2020 vastgesteld. Hierin werd een aantal opgaven voor beeldende kunst benoemd. In het uitvoeringsprogramma 'Zwolle, Stad van Verbeelding' zijn deze nader uitgewerkt. Daarbij worden recente ontwikkelingen ten aanzien van de groei naar grootstedelijkheid van Zwolle en de regionalisering van het landelijk cultuurbeleid betrokken aangezien deze consequenties hebben voor de uitvoering van de opgaven. Doelstelling is om voortaan beeldende kunst in de openbare ruimte te realiseren en kunstenaarsactiviteiten te stimuleren die beter passen bij de genoemde ontwikkelingen, waarbij de rol van de gemeente vooral voorwaardenscheppend is. Daarbij is vastgesteld dat de adviesbehoefte van de gemeente veranderd is en een flexibele vorm van advisering meer passend is bij de opgaven.
De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma beeldende kunst, in te stemmen met de wijze van afdoening van de moties 'Weesbeelden' en 'Tegen de Bakker' en tenslotte per direct de verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken. Voor technische en feitelijke vragen: Wim Heersink (2419) w.heersink@zwolle.nl

Beslisnota Zwolle Stad van Verbeelding

Uitvoeringsprogramma beeldende kunst Zwolle, Stad van Verbeelding

Inspraaktekst Germa Huijbers - Zwolle stad van verbeelding

Bijlage bij inspraaktekst Germa Huijbers - Visie CBK 2 oktober 2015

Korte terugblik debatronde 22 mei 2018- Zwolle Stad van Verbeelding

2018-05-28 AM7-1 Verordening Commissie Beeldende Kunst

2018-05-28 Raadsbesluit Zwolle Stad van Verbeelding

8 Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Er wordt een plan voorbereid voor de realisatie van een zonnepark aan de Jan van Arkelweg door Kronos Solar in samenwerking met de grondeigenaar/agrariër. Het onderhavige project wordt niet specifiek genoemd in het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.). Maar vanwege de omvang en de zichtbaarheid van het project is ervoor gekozen om toch in een vroeg stadium onderzoek te laten doen naar de impact van het zonnepark. De realisatie van het zonnepark past niet in het geldende bestemmingsplan. Na de tervisielegging kan het besluit definitief genomen worden, mits er geen zienswijzen inkomen die tot een ander besluiten leiden.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om voor de voorbereiding van de projectomgevingsvergunning zonnepark Jan van Arkelweg 3 geen milieueffectrapport op te stellen. Daarnaast een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor de omgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3.
Voor technische en feitelijke vragen: Gert Tromp (2360) gj.tromp@zwolle.nl of Tim Idema t.idema@zwolle.nl

Beslisnota Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 Zwolle

Brief stichting Landschapsbelangen Harculo-Herxen-Windesheim over zonnepark Harculo

Het Oversticht- 7 sleutels ruimtelijk verantwoord duurzame energie opwekken

2018-05-28 Raadsbesluit Vormvrije m.e.r. beoordelingsbesluit en ontwerpverklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle

9 Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio IJsselland biedt de concept programmabegroting 2019 (inclusief de meerjarenraming 2020-2022) voor zienswijze aan de elf gemeenten aan.
In de begroting is opgenomen wat de Veiligheidsregio in 2019 wil realiseren en welke middelen zij daarvoor nodig heeft.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om kennis te nemen van de concept programmabegroting 2019, en over deze concept programmabegroting 2019 geen zienswijze in te dienen.
Voor technische en feitelijke vragen: Marijn Hageman (2108) m.hageman@zwolle.nl

Beslisnota Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

1. Aanbiedingsbrief concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

2. Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

3. Concept programmabegroting 2019 Infographic

2018-05-28 Raadsbesluit Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

10 Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
GGD IJsselland is een gemeenschappelijke regeling van 11 gemeenten in IJsselland en voert taken uit die in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen.
De raad heeft op 6 april jl. de programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 van de GGD IJsselland ontvangen. Op grond van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland kan de raad gebruik maken van de bevoegdheid eventuele op- en aanmerkingen bij de programmabegroting aan het Dagelijks Bestuur van de GGD IJsselland kenbaar te maken.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om in te stemmen met de programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 van de GGD IJsselland.
Voor technische en feitelijke vragen: Yolande Slagman- Duthler (2245) y.slagman-duthler@zwolle.nl

Beslisnota Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

1. Concept Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

2. Aanbiedingsbrief aan gemeenteraden dd. 6 april 2018

2018-05-28 Raadsbesluit Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

11 Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Op 1 januari 2018 is de omgevingsdienst IJsselland van start gegaan. Deze dienst verzorgt in opdracht van provincie en deelnemende gemeenten vergunningverlenings-, handhavings- en toezichttaken op het gebied van milieuwetgeving. De conceptbegroting is aan alle partners toegestuurd. De deelnemende gemeenteraden en provinciale staten worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze kenbaar te maken op de concept begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2023. Hierin zijn de algemene financiële en beleidsmatige kaders opgenomen.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst. Daarnaast geen zienswijze tegen de ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2023 in te dienen.
Voor technische en feitelijke vragen: Wilco IJzerman (2832) w.ijzerman@zwolle.nl

Beslisnota Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst

Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland

2018-05-28 Raadsbesluit Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst

12 Eerste wijzigingsverordening Leges 2018

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Op 10 november 2017 is een amendement van de VVD, Swollwacht, D66, GroenLinks, ChristenUnie en SP aangenomen over het vergroenen van de leges. Op 12 maart 2018 heeft de raad kennis genomen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op het vlak van het vergroenen van leges. Daarnaast is ingestemd met het verminderen van de leges bij het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen. Het betreft een pilot, welke na een jaar geëvalueerd gaat worden, dan wel zodra het beschikbare budget van €250.000 is benut. Om korting te kunnen geven bij het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen bij vergunning plichtige bouwwerken is een wijziging van de Legesverordening 2018 noodzakelijk.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om de wijziging van de verordening Leges 2018 vast te stellen.
Voor technische en feitelijke vragen: Henk van Delden (2128) hm.van.delden@zwolle.nl of Mirjam Boer-Beulakker (2836) m.boer@zwolle.nl

beslisnota Eerste wijzigingsverordening Leges 2018

1. Eerste wijzigingsverordening leges 2018

2018-05-28 Raadsbesluit Eerste wijzigingsverordening Leges 2018

13 Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
In het Reglement van Orde is de bepaling opgenomen dat elke fractie maximaal vier burgerleden voor benoeming kan voordragen. Op verzoek van de fractie van GroenLinks wordt mevrouw Roelfs voorgedragen voor benoeming tot burgerlid, voor de fractie van de PvdA wordt mevrouw Van Schenkhof voorgedragen. Na afloop van de vergadering leggen beide burgerleden ten overstaan van de voorzitter van de raad de eed of belofte af. De raad wordt voorgesteld te besluiten om Mevrouw A.H. Roelfs (GroenLinks) en mevrouw H. van Schenkhof (PvdA) met ingang van 28 mei 2018 te benoemen tot burgerleden.
Voor technische en feitelijke vragen: raadsgriffie (2181) raadsgriffie@zwolle.nl

Beslisnota benoeming burgerleden GroenLinks en PvdA

2018-05-28 Raadsbesluit Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks

14 Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Op 5 april 2018 heeft de nieuwe samengestelde raad in een informele vergadering van het Raadsplein afspraak gemaakt over de werkwijze voor de komende raadsperiode.
Dit is gebeurd aan de hand van een beslisnota gebaseerd op het overdrachtsdocument van de agendacommissie uit de vorige raadsperiode. In het overdrachtsdocument wordt een aantal adviezen gegeven voor de werkwijze van de raad en de vergaderingen van het Raadsplein. De uitkomsten van de vergadering van 5 april 2018 geven aanleiding het Reglement van Orde van het Raadsplein (RvO) op onderdelen te herzien. Hierbij zijn tevens enkele aanpassingen doorgevoerd in bepalingen die in de afgelopen raadsperiode soms aanleiding gaven voor discussie. Tot slot is de recent door de VNG uitgebrachte nieuwe modelverordening bij de herziening van het RvO betrokken.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om het Reglement van Orde Raadsplein 2018 vast te stellen, en het Reglement van Orde Raadsplein 2014 in te trekken.
Voor technische en feitelijke vragen: raadsgriffie (2181) raadsgriffie@zwolle.nl

Beslisnota Reglement van Orde Raadsplein 2018

1. Reglement van Orde Raadsplein 2018

2. Beslisnota 5 april werkwijze raad 2018-2022

3. overdrachtsdocument Agendacommissie

2018-05-28 Raadsbesluit Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018

15 Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
In de Gemeentewet is vastgelegd dat de griffier in de vergadering van de raad aanwezig is. Bij afwezigheid van de griffier, om welke reden dan ook, dient daarom een plaatsvervanger te zijn. De eerste plaatsvervangend griffier is de heer H. Veraart. Op dit moment is niets geregeld in het geval dat zowel de griffier en de eerste plaatsvervanger tegelijk afwezig zijn.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om mevrouw M. Zweers te benoemen als tweede plaatsvervangend griffier en de heer E.J. Bagerman te benoemen als derde plaatsvervangend griffier, met ingang van 28 mei 2018.
Voor technische en feitelijke vragen: Arthur ten Have (2848) abm.ten.have@zwolle.nl

beslisnota benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier

2018-05-28 Raadsbesluit Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier

16 Moties Vreemd aan de orde van de dag

17 Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies

Het voorstel wordt nagezonden.

Beslisnota raad benoemingen vicevoorzitter en commissies

2018-05-28 Raadsbesluit Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies

18 Sluiting

korte terugblik

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Vergadering d.d.	28 mei 2018
Locatie	Raadzaal
Aanvang	19.30
Eindtijd	21.00
Voorzitter	Henk Jan Meijer
Griffier/secretaris	Drs. A.B.M. ten Have

Aanwezige leden Belt, Ruben van de, Ben Ali Ahlaq, Youcef, Bijleveld - Klaassen, Evelina, Boer, Jan Wietse de, Boersma, Margriet, Brink, Jan, Bruggen, Claudia van, Bruggenkamp, Silvia, Campen, Thom van, Dogger, William, Drost, Sandra, Elfers, Leo, Elshof - Rook, Jolien, Finies, Norman, Geerling, Brammert, Hartman, Lennart, Hof, David, Klundert - Schoenmacker, Annemee van de, Kok, Jolanda, Leest, Margriet, Meijerink, Eefke, Mulder, Marcel, Mulder, Reinier, Nabers, Jan, Noorda, Eildert, Oude Egbrink, Mart, Paauw, Sonja, Pasman, Guido, Paus, Remko de, Pelman, Patrick, Raap, Jacob, Rikkert, Sylvana, Rots, Gerdien, Satoor de Rootas, Jeffrey, Spaans, Arjan, Stoorvogel - Bergman, Ruth, Wijnen, Hans, Willegers, Johran, Wolthof, Patty

Afwezige leden

1. Mededelingen
   De heer Van Campen komt iets later.
2. Vaststelling agenda
   Met de voorgestelde agenda wordt ingestemd.

2.a. Herstemming motie geen huurverhoging boven de inflatie
Voor de motie stemmen de fracties van SP, Swollwacht, PvdA en GroenLinks. Tegen stemmen de fracties van VVD, ChristenUnie, CDA en D66.
De stemmen staken opnieuw. De motie is verworpen.

3. Bekrachtiging geheimhouding
   De geheimhouding wordt bekrachtigd m.b.t. bijlage 3 en 4 van de informatienota over de Stand van zaken locatie Dijklanden.
4. Mondelinge vragen te stellen door raadsleden
   Wethouder Van Willigen antwoordt dat de verkeersregelinstallaties inderdaad zijn aangepast. Bussen krijgen niet automatisch meer groen maar moeten soms langer wachten. Maximaal een minuut. Dit is ingevoerd omdat daarmee de doorstroming van het totale verkeer beter gaat en er minder CO2 uitstoot is.
   De nieuwe werking van de verkeersregelinstallaties wordt gemonitord en indien nodig bijgesteld.
5. Ingekomen stukken
   -Agenderingsverzoek van alle fracties om de informatienota Voortgangsbericht Lelystad

Airport te agenderen voor een informatieronde.
Het verzoek wordt met algemene stemmen gehonoreerd.
- Agenderingsverzoek van de fractie van de SP om de informatienota over Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang te agenderen voor een informatieronde.
De fracties van de SP en de PvdA willen dit verzoek honoreren, de overige fracties wijzen het verzoek af.
- Agenderingsverzoek van de fracties van GroenLinks en de ChristenUnie om de informatienota Crematorium Kranenburg te agenderen voor een informatieronde en een agenderingsverzoek van de SP om deze nota te agenderen voor een debatronde.
Alle fracties besluiten om deze informatienota eerst te behandelen in een informatieronde.
De SP wil ook vast bespreking in een debatronde.
- Voor het overige wordt de lijst ingekomen stukken, inclusief de voorgestelde wijze van afdoening, vastgesteld.

6. Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio
Met algemene stemmen aangenomen.

7. Zwolle: Stad van Verbeelding
- Gewijzigd amendement 7-1 van GroenLinks en CDA over de verordening Commissie Beeldende Kunst.
Met algemene stemmen aangenomen.
- Het voorstel wordt ook met algemene stemmen aangenomen.

8. Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle
- Ingesproken wordt door mevr. Reitsma namens de Stichting (in oprichting) Landschapsbelangen Harculo Herxen Windesheim.
De inspraaktekst wordt aan de stukken in Ibabs toegevoegd.
- De fractie van D66 doet een ordevoorstel om dit onderwerp van de agenda af te voeren en eerst te behandelen in een debatronde.
De fractie van D66 stemt voor dit voorstel, de overige fracties stemmen tegen. Het ordevoorstel is verworpen.
- De fractie van D66 stemt vervolgens tegen het voorstel, de overige fracties stemmen voor. Het voorstel is aangenomen.

9. Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland
Met algemene stemmen aangenomen.

10. Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland
Met algemene stemmen aangenomen.

11. Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland
Met algemene stemmen aangenomen.

12. Eerste wijzigingsverordening Leges 2018
Met algemene stemmen aangenomen.

13. Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks
Met algemene stemmen aangenomen.

14. Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018
Met algemene stemmen aangenomen.

15. Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier
Met algemene stemmen aangenomen.

16. Moties Vreemd aan de orde van de dag
Er zijn geen moties, vreemd aan de orde van de dag, ingediend.

17. Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies
-Tot vice voorzitter wordt benoemd:
Dhr. Hans Wijnen (39 stemmen)

-Tot leden van de agendacommissie worden benoemd:
Dhr. Hans Wijnen (37 stemmen)
Dhr. Leo Elfers (37 stemmen)
Dhr. Jeffrey Satoor de Rootas (37 stemmen)
Dhr. Jacob Raap (37 stemmen)
Dhr. Remko de Paus (37 stemmen)
Mw. Claudia van Bruggen (37 stemmen)

- Tot leden van het Afstemmingscomite/ auditcommissie worden benoemd:
Mw. Jolien Elshof (37 stemmen)
Mw. Sonja Paauw (38 stemmen)
Dhr. Norman Finies (38 stemmen)
Dhr. Jeffrey Satoor de Rootas (37 stemmen)

- Tot rapporteurs regionale samenwerking:
Mw. Sonja Paauw (37 stemmen)
Dhr. Jan Nabers (37 stemmen)
Dhr. Lennart Hartman (39 stemmen)
Dhr. Ruben van de Belt (37 stemmen)

- Tot lid van de Werkgeverscommissie:
Dhr. Hans Wijnen (37 stemmen)
Mw. Sylvia Bruggenkamp (37 stemmen)
Dhr. Reinier Mulder (36 stemmen)
Dhr. Eildert Noorda (39 stemmen)
Dhr. Arjan Spaans (37 stemmen)

18. Sluiting
De voorzitter sluit de vergadering om 20.40 uur.

PRESENTIELIJST van de Raad **Vergadering d.d. 28 mei 2018**

	Naam	Handtekening
1	Belt van de, R.A.	
2	Ben Ali, dhr. Y.	
3	Bijleveld- Klaassen, mw. E.A.	
4	Boer, dhr. J.W. de	
5	Boersma, mw. G.M.	
6	Brink, dhr. J.E.	
7	Bruggen, mw. K.T. van	
8	Bruggenkamp, mw. S.S.M	
9	Campen, dhr. A.A.H. van	
10	Dogger, dhr. W.	
11	Drost, mw. S.N.	
12	Elfers, dhr. L.V.	
13	Elshof-Rook, mw. G.J	
14	Finies, dhr. N.D.	
15	Geerling, dhr. B.J.	
16	Hartman, dhr. L.A.	
17	Hof, dhr. D.	
18	Kok, mw. J.N.M.	
19	Leest, mw. M.M.	
20	Meijerink, mw. E.G.	
21	Mulder, dhr. M.	
22	Mulder, dhr. R.	
23	Nabers, dhr. G.J.	
24	Noorda, dhr. E.J.	
25	Oude Egbrink, dhr. M.	
26	Paauw, mw. S.N.C.	
27	Pasman, dhr. G.	
28	Paus, dhr. R.S. de	
29	Pelman, dhr. P.	
30	Raap, dhr. J.	
31	Rikkert, mw. S.J.H.	
32	Rots, mw. D.G.	
33	Satoor de Rootas, dhr. J.P.	
34	Schoenmacker- van de Klundert, mw. A.	
35	Spaans, dhr. A.	
36	Stoorvogel-Bergman, mw. H.R.	
37	Wijnen, dhr. J.C.G.	
38	Willegers, dhr. J.J.A.	
39	Wolthof, mw. P.A.L.	
	Wethouders	
1.	Anker, dhr. E.W.	
2.	Brink, dhr. J.E.	
3.	Heer, dhr. R.E. de	
4.	Meijerink, mw. E.G.	
5.	Willigen, dhr. M.W.J. van	Aanwezig

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Geen huurverhoging boven de inflatie

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 23 april 2018;

Overwegende dat:

- De huren de afgelopen 5 jaar enorm zijn gestegen;
- Middeninkomens in het bijzonder nu jaarlijks geconfronteerd worden met stijgende woonlasten van vele tientjes per maand;
- SWZ inmiddels heeft aangekondigd een huurverhoging van 5.4 procent door te voeren voor middeninkomens;
- Huurdersvereniging De Woonkoepel zich tegen deze huurverhoging heeft gekeerd;[1]
- Ook de Bewonersraad van Deltawonen zich inmiddels tegen de inkomensafhankelijke huurverhoging heeft gekeerd[2] en een huurstijging van maximaal de inflatie bepleit;

Van mening dat:

- Er geen enkele noodzaak bestaat de huren boven de inflatie te laten stijgen;
- De inperking van de doelgroep van de woningbouwcorporaties een slechte ontwikkeling is die gekeerd moet worden;
- De gemeente zich moet inzetten voor betaalbare woonlasten

Roept het college op:

In gesprek te treden met de Zwolse corporaties en hun huurdersverenigingen met als doel de jaarlijkse huurverhoging te maximeren op de inflatie voor alle inkomensgroepen en dit vast te leggen in de actualisatie van de prestatieafspraken.

Namens de SP-fractie
Brammert Geerling

Voor: SP, SwoUwacht, PvdA en GroenLinks
Stemmen staken 19-19
23-04-2018

1 https://deswollenaer.nl/algemeen/de-woonkoepel-vangt-bot-bij-verzet-tegen-huurverhoging-van-corporatie-swz
2 https://bewonersraaddw.nl/bewonersraad-deltawonen-brengt-advies-huuraanpassing-2018-uit-aan-deltawonen/

Stemmen staken opnieuw 19-19 met zelfde stemverhouding
Motie is verworpen 20-05-2018

besluit

Zwolle

Besluit

Jaargang 2018
Onderwerp Bekrachtiging geheimhouding bijlage 3 en 4 van de informatienota stand van zaken locatie Dijklanden

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

besluit:

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage 3 en 4 van de informatienota Stand van zaken locatie Dijklanden"
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Mondelinge vragen

Van: Brammert Geerling/SP
Aan: College B&W
Datum: 28-05-2018
Betreft: KAR voorrangssysteem bussen

Inleiding
De SP heeft verschillende signalen ontvangen dat lijnbussen in Zwolle niet langer prioriteit krijgen bij verkeerslichten via het zogenoemde KAR systeem. Ook zouden de instellingen later op de dag wijzigen waardoor bussen langer voor rood licht staan en vertraging oplopen.

Dit brengt ons tot de volgende vragen:

1. Klopt het dat de gemeente de KAR voorrangsinstellingen heeft veranderd waardoor bussen nu langer voor rood licht moeten wachten?

2. Zo ja wat heeft u precies veranderd?

3. En zo ja wat is de reden hiervoor?

Namens de SP-fractie
Brammert Geerling

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 28-05-2018

Aan de raad,

Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
A	**Informatienota's voor de raad / ter kennisname**	
1.	Ontwerp-Actieplan geluid 2018-2023	17-04-2018
2.	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang	17-04-2018
3.	Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018	17-04-2018
4.	Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)	17-04-2018
5.	Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018	17-04-2018
6.	Stand van zaken zonnepark Kronos	17-04-2018
7.	Voortgangsbericht Lelystad Airport	24-04-2018
8.	Crematorium Kranenburg	24-04-2018
9.	Moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)	24-04-2018
10.	Analyse sociaal domein	24-04-2018
11.	Beantwoording 2 moties: 1 Regionale bemiddeling statushouders en (2) Duale aanpak voor statushouders	24-04-2018
12.	Stand van zaken locatie Dijklanden	08-05-2018
13.	Moties Sociale Woningbouw	15-05-2018
14.	BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019	15-05-2018
15.	Actueel financieel perspectief 2018 - 2022	15-05-2018

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken**	
1.	GGD IJsselland- jaarstukken 2017	13-04-2018
2.	Veiligheidsregio IJsselland- Jaarverslag en Jaarrekening 2017	10-04-2018
3.	Ingekomen brief	17-04-2018
4.	Gezond in- Investeren in gelijke gezondheidskansen: winst voor meerdere beleidsdomeinen	19-04-2018
5.	Milieudefensie- verzoek tot agendering	24-04-2018
6.	H. van Keulen- De herrie	27-04-2018
7.	Stichting DierenLot- uitkomsten onderzoek toekenning vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners	02-05-2018
8.	NLVOW- aanbiedingsbrief "toolkit" NLVOW	16-05-2018
9.	Stichting RIONED- www.rioolenraad.nl	16-05-2018
B2	**Diversen / ter advies in handen van het college stellen**	
1.	Omgevingsdienst Overijssel- begroting 2018 en ontwerpbegroting 2019	12-04-2018
2.	Bewoners van Groot Wezenland en Almelose Kanaal- definitieve reactie van belanghebbenden op concept-visie 12 april 2018	12-04-2018
3.	Bewoners/leden van de VVE Schuttevaerkade- Tussenuitspraak ligplaatsvergunning Berendina, Schuttevaerkade	17-04-2018
4.	Diaconaal Platform Zwolle- dreigende sluiting De Bres	17-04-2018
5.	GGZ Beraad Overijssel- mogelijke sluiting De Bres	18-04-2018

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 28-05-2018

B3 Diversen / ter afdoening in handen van het college stellen

1.	Ingekomen brief	26-04-2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28-05-2018

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie Swollwacht/D66 - Boot Schuttevaerkade	24-04-2018
2.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - pilot Rijksoverheid aargdasvrije wijken	15-05-2018

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	PvdA, Groenlinks, ChristenUnie, D66, Swollwacht, VVD, CDA en SP
Naam woordvoerder:	Mart oude Egbrink, Norman Finies, Jolien Elshof/Gerdien Rots, Claudia van Bruggen, Guido Pasman, Thom van Campen, Arjan Spaans en Brammert Geerling
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Informatienota Voortgangsbericht Lelystad Airport
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	28 mei 2018
Verzoek om agendering in de:	☒Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**De analyse van het geactualiseerde milieueffectrapport (m.e.r.) en het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad airport laten zien dat er een aantal verbeteringen zijn t.o.v. de vorige voorstellen. Tegelijkertijd komen daar nieuwe zorgen voor de inwoners van Zwolle voor terug zoals een toename van het aantal vluchten langs Zwolle, de bijbehorende geluidsoverlast voor veel wijken in Zwolle en de onzekerheid over de toekomst. Deze nieuwe zorgen moeten besproken worden met de inwoners die in de toekomst geconfronteerd worden met de gevolgen.**
Beoogd effect van agenderen:	**Duidelijkheid krijgen over de gevolgen van de nieuwe voorstellen en hoe deze worden ervaren door de gemeenteraad en inwoners van Zwolle.** **Duidelijkheid krijgen over de onderdelen waarop het college in haar lobby (eventueel) aanvullend in dient te zetten.**

Datum 11 mei 2010

Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Wijkvereniging Berkum, Wijkstichting Stadshagen Totaal, Stichting Wijkgemeenschap Aa-landen, Stichting HoogOverijssel/Actiecomite HoogOverijssel, Natuur en Milieu, VNO-NWC**
Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	**nvt**

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	SP
Naam woordvoerder:	Brammert Geerling
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	28-05-2018
Verzoek om agendering in de:	☒Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**Het college is na uitleg van betrokkenen (de Herberg) gerustgesteld na alarmerende berichten van mystery guests dat zij geweigerd werden bij de maatschappelijke opvang in Zwolle.**
Beoogd effect van agenderen:	**De fractie van de SP wil hierover meer informatie van alle partijen om erachter te komen of er verbeterpunten zijn.**
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Woordvoerders namens de Herberg, betrokken wethouder, betrokkenen vanuit de hulpverlening/centrale toegang, GGD.**
Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	**n.v.t.**

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	GroenLinks en ChristenUnie
Naam woordvoerder:	Remko de Paus en Jacob Raap
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Crematorium Kranenburg
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	28 mei 2018 (5.a.8)
Verzoek om agendering in de:	☒Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**Het voornemen van een ondernemer om een tweede crematorium te starten op de locatie Kranenburg roept vragen op bij de bestaande partijen op deze locatie. Zij hebben namelijk samen met de gemeente een visie en masterplan voor het gebied opgesteld, dat door de raad op 27 oktober 2003 is vastgesteld als kader voor de ontwikkeling van de begraafplaats Kranenburg tot +- 2040. Op basis van dit masterplan is door de bestaande partijen geïnvesteerd in gezamenlijke infrastructuur en onderlinge samenwerking.**
Beoogd effect van agenderen:	**1. Bepalen of de komst van een tweede crematorium in lijn is met het masterplan, naar het oordeel van de partners die werken op basis van het masterplan en de nieuwe ondernemer - dit vooruitlopend op de ter visie gelegde bestemmingsplanwijziging.** **2. Beoordelen of de gevolgde lijn van communiceren door gemeente in deze context de juiste is en of hierop een aanpassing gewenst is.**
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Huidige ondernemers op het afscheids- en gedenkpark Kranenburg, uitvaartbegeleiders**

Datum 11 mei 2010

en de nieuwe ondernemer Respectrum.

Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn: **n.v.t.**

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	SP
Naam woordvoerder:	Brammert Geerling
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Crematorium Kranenburg
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	28-05-2018
Verzoek om agendering in de:	☐Informatieronde ☒Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**Zorgen over het (gevoerde) proces rond de komst van een tweede crematorium en twijfels over nut en noodzaak**
Beoogd effect van agenderen:	**Helderheid te krijgen over het (gevoerde) proces en evt bijsturen van het door het college ingezette beleid**
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**n.v.t.**
Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	**Is het college op correcte wijze omgegaan met partners en dient de gemeente mee te werken aan de komst van een tweede crematorium?**

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 28-05-2018

Aan de raad,

Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
A	**Informatienota's voor de raad / ter kennisname**	
1.	Ontwerp-Actieplan geluid 2018-2023	17-04-2018
2.	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang	17-04-2018
3.	Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018	17-04-2018
4.	Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)	17-04-2018
5.	Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018	17-04-2018
6.	Stand van zaken zonnepark Kronos	17-04-2018
7.	Voortgangsbericht Lelystad Airport **(geagendeerd voor een informatieronde, datum volgt)**	24-04-2018
8.	Crematorium Kranenburg **(geagendeerd voor informatieronde, datum volgt)**	24-04-2018
9.	Moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)	24-04-2018
10.	Analyse sociaal domein	24-04-2018
11.	Beantwoording 2 moties: 1 Regionale bemiddeling statushouders en (2) Duale aanpak voor statushouders	24-04-2018
12.	Stand van zaken locatie Dijklanden	08-05-2018
13.	Moties Sociale Woningbouw	15-05-2018
14.	BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019	15-05-2018
15.	Actueel financieel perspectief 2018 - 2022	15-05-2018

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken**	
1.	GGD IJsselland- jaarstukken 2017	13-04-2018
2.	Veiligheidsregio IJsselland- Jaarverslag en Jaarrekening 2017	10-04-2018
3.	Ingekomen brief	17-04-2018
4.	Gezond in- Investeren in gelijke gezondheidskansen: winst voor meerdere beleidsdomeinen	19-04-2018
5.	Milieudefensie- verzoek tot agendering	24-04-2018
6.	H. van Keulen- De herrie	27-04-2018
7.	Stichting DierenLot- uitkomsten onderzoek toekenning vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners	02-05-2018
8.	NLVOW- aanbiedingsbrief "toolkit" NLVOW	16-05-2018
9.	Stichting RIONED- www.rioolenraad.nl	16-05-2018
B2	**Diversen / ter advies in handen van het college stellen**	
1.	Omgevingsdienst Overijssel- begroting 2018 en ontwerpbegroting 2019	12-04-2018
2.	Bewoners van Groot Wezenland en Almelose Kanaal- definitieve reactie van belanghebbenden op concept-visie 12 april 2018	12-04-2018
3.	Bewoners/leden van de VVE Schuttevaerkade- Tussenuitspraak ligplaatsvergunning Berendina, Schuttevaerkade	17-04-2018
4.	Diaconaal Platform Zwolle- dreigende sluiting De Bres	17-04-2018
5.	GGZ Beraad Overijssel- mogelijke sluiting De Bres	18-04-2018

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 28-05-2018

B3 Diversen / ter afdoening in handen van het college stellen

1.	Ingekomen brief	26-04-2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28-05-2018

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie Swollwacht/D66 - Boot Schuttevaerkade	24-04-2018
2.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - pilot Rijksoverheid aargdasvrije wijken	15-05-2018

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Ontwerp Actieplan geluid 2018-2023
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Klutman, Mark
medeopstellers	
afdeling	Leefomgeving en Mobiliteit
bijlagen	Voorstel: Informatienota Ontwerp-Actieplan geluid 2018-2023 Bijlage: 1. Ontwerp Actieplan geluid 2018-2023 Bijlage: Knelpunten2018_Definitief Bijlage: Knelpunten2018 Plandrempelwoningen

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Het ontwerp Actieplan geluid 2018-2023 dat nu ter inzage ligt.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 17 april 2018

Onderwerp	Ontwerp-Actieplan geluid 2018-2023
Versienummer	1.0

Portefeuillehouder M. van Willigen

Informanten M. Klutman / A. Brand
Afdeling Leefomgeving
Telefoon 038 498 2632
Email M.Klutman@zwolle.nl

Bijlagen 01 Ontwerp Actieplan geluid 2018-2023

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Dat het ontwerp Actieplan geluid 2018-2023 nu ter inzage ligt.

Inleiding
Op 17 april heeft ons college het Actieplan geluid 2018-2023 voor de gemeente Zwolle in ontwerp vastgesteld. Het ontwerp-plan ligt voor een periode van zes weken ter inzage (vanaf week 17). Tijdens deze periode kan een ieder zienswijzen indienen over het ontwerp.

Aanvullend op de wettelijke procedure leggen wij het definitieve plan tevens ter vaststelling aan uw raad voor. Dit doen wij omdat het plan financiële componenten bevat waarvan de bevoegdheid bij uw raad ligt.

Kernboodschap
De wet schrijft voor dat wij een actieplan geluid vaststellen. Hierin is opgenomen hoe Zwolle omgaat met omgevingslawaai en wanneer eventueel maatregelen moeten worden getroffen. In 2013 stelde uw raad het Actieplan geluid 2013-2018 vast. Inmiddels zijn vijf jaren verstreken en stellen we opnieuw een actieplan geluid vast.

In het nu voorliggende ontwerp-Actieplan geluid 2018-2023 blikken we terug op de resultaten van de afgelopen periode, inventariseren we opnieuw (bestaande en nieuwe) geluidhinderknelpunten en bepalen we doelen.
1. Terugblik afgelopen periode: Op drie locaties in Zwolle zijn geluidmaatregelen getroffen. Dit heeft geleid tot een verbetering van de bestaande geluidsituatie bij 223 geluidgehinderden. Ons doel was om een aantal geluidgehinderden van 350 te realiseren. Belangrijkste reden dat het resultaat minder is dan 350, is dat er minder ‘meekoppelkansen’ voordeden dan vooraf ingeschat (projecten als bijvoorbeeld aanpassingen van de infrastructuur of uitvoeren groot onderhoud aan wegen). De speerpunten (afronden saneringswoningen wegverkeerslawaai en Eindmelding) uit het Actieplan geluid 2013-2018 zijn uitgevoerd en afgerond.
2. *Voortzetting bestaand beleid*: In 2017 stelden wij de geluidbelastingkaarten vast. Deze kaarten bevatten geluidcontouren en geven inzicht in het aantal geluidgehinderden in Zwolle. Het ontwerp Actieplan geluid 2018-2023 zet het bestaande beleid voort dat zich richt op verbetering van de geluidsituatie als gevolg van gemeentelijke wegen. Door toename van wegverkeer in de toekomst neemt ook het aantal potentiele geluidhinderknelpunten toe. De meeste knelpunten bevinden zich langs de gemeentelijke hoofdwegen in Zwolle. Met de beschikbare financiële middelen kunnen niet alle geluidgehinderde woningen worden aangepakt. In overeenstemming met het bestaande beleid is het ontwerp Actieplan 2018-2023 gebaseerd op de Zwolse variant. Deze methodiek prioriteert de geluidgehinderden door locaties aan te merken als potentiële geluidhinderknelpunt. Op deze wijze worden de beschikbare middelen ingezet op locaties met de meeste geluidhinder.
3. *Doelen 2018-2023*: Net als in 2013 inventariseerden we nu weer de geluidhinderknelpunten. Hierbij maakten wij gebruik van de meest actuele beschikbare verkeersgegevens. Rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen in onze gemeente levert dit extra potentiële geluidhinderknelpunten op. Met name op het hoofdwegennet neemt het wegverkeer toe wat volgens het geluidmodel leidt tot extra geluidhinder. Daarnaast is sprake van een autonome verkeersgroei in de toekomst waardoor geluidhinder ook toeneemt. Door werk met werk te maken (meekoppelkansen) kunnen kosten voor het realiseren van geluidmaatregelen bespaard worden. Maar het nog resterende budget is onvoldoende om alle knelpunten aan te pakken. Op basis van ervaringen in de afgelopen periode verwachten wij met het resterende budget vijf à zes locaties aan te kunnen pakken. En hiermee de bestaande geluidsituatie voor 350 geluidgehinderden te verbeteren. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de afgelopen planperiode. Wij verwachten dat dit haalbaar is rekening houdend met ontwikkelingen in de stad en door werk met werk te maken (meekoppelkansen).

4. *Financiering uitvoering*: Omdat zich minder meekoppelkansen voordeden in de afgelopen periode en de meerkosten van de wel uitgevoerde geluidmaatregelen minder waren dan geraamd, is er nu nog een bedrag over van € 380.000,-. Door dit in te zetten voor de uitvoering van het Actieplan geluid 2018-2023 kan op diverse locaties in Zwolle de geluidsituatie worden verbeterd. Bij de definitieve vaststelling van het Actieplan geluid 2018-2023 ontvangt uw raad hierover een kredietvoorstel.

Communicatie
In de Peperbus publiceren we een bekendmaking waarin wij aangeven wie, hoe en wanneer zijn/haar zienswijze kan indienen over het ontwerpplan. Deze zienswijze betrekken wij bij de definitieve vaststelling van het Actieplan geluid.

Betrokkenheid buurt
Het Actieplan geluid geeft een indicatie van potentiële geluidhinderknelpunten. Als zich een meekoppelkans voordoet, wordt altijd eerst nader onderzoek uitgevoerd en overleg gevoerd met buurtbewoners. Pas na wederzijdse overeenstemming over de aanpak van een knelpunt worden eventuele geluidmaatregelen getroffen. We gaan niet over tot het treffen van maatregelen indien hiervoor geen (breed) draagvlak aanwezig is in de buurt.

Vervolg
Na de terinzagelegging verwerken wij de ingebrachte zienswijzen in het definitieve Actieplan geluid. Ons streven is uw raad in mei 2018 het definitieve Actieplan geluid 2018-2023 ter vaststelling aan te bieden.

Openbaarheid
Geen beperkingen.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 44260

Onderwerp Ontwerp Actieplan geluid 2018-2023

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

bericht

Zwolle

Afdeling Leefomgeving
Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 23 12
m.klutman@zwolle.nl
www.zwolle.nl

Actieplan geluid gemeente Zwolle 2018-2023

Een Zwols geluid

Datum 30 maart 2018

Inhoud

Samenvatting **4**

1 Inleiding **6**
1.1 Leeswijzer 6

2 Reikwijdte, geldigheidsduur en inspraak **7**
2.1 Alleen bestaande woningen en gebouwen 7
2.2 Geldigheidsduur 7
2.3 Inspraak 7

3 Achtergrondinformatie **8**

4 Evaluatie Actieplan geluid 2013-2018 **9**
4.1 Geluidgehinderden Zwolse variant 2013 9
4.1.1 Woningen die de plandrempel overschrijden 9
4.1.2 Locaties op basis van hinderpuntenscore in 2013 9
4.1.3 Geluidgehinderden in 2013 9
4.2 Doelen en speerpunten 2013-2018 10
4.3 Wat hebben we bereikt in de periode 2013-2018? 10
4.3.1 Welke geluidhinderknelpunten zijn aangepakt? 10
4.3.2 Realisatie speerpunten 11
4.3.3 Klachten geluidhinder 11
4.3.4 Resultaten overige wegbeheerders 11
4.4 Conclusies 11
4.4.1 Aanbevelingen 12

5 Geluidbelastingkaarten Zwolle 2016 **13**
5.1 Geluidniveaus railverkeer 13
5.1.1 Lopend saneringsproject railverkeer 13
5.2 Geluidniveaus wegverkeer 13
5.2.1 Rijkswaterstaat en de provincie zijn verantwoordelijk voor eigen wegen 14
5.3 Stille gebieden 14

6 Europese geluidgehinderden 2016 **15**

7 Geluidgehinderden Zwolse variant **16**
7.1 De plandrempel 16
7.1.1 Zwolse plandrempel 16
7.2 Overschrijdingen plandrempel 16
7.3 Locaties op basis hinderpuntenscore 17
7.3.1 Verschil met geluidhinderknelpunten 2013-2018 17
7.4 Groep van meest prioritaire geluidgehinderden 18
7.5 Zwolse variant in de praktijk 18

8 Doelen planperiode 2018-2023 20
8.1 Afname geluidgehinderden 20
8.2 Afronding geluidhinderknelpunt 20
8.2.1 Geluidmaatregelen getroffen zonder afname geluidgehinderden 21
8.2.2 Afronden geluidhinderknelpunt zonder maatregelen te treffen 21
8.3 Geluidhinderknelpunten niet-gemeentelijke wegen 22

9 Uitvoering maatregelen en betrokkenheid buurt 23
9.1 Nader onderzoek 23
9.2 Betrokkenheid buurtbewoners 23
9.2.1 Stedenbouwkundige en landschappelijke randvoorwaarden 24
9.3 Werk met werk maken (meekoppelkansen) 24
9.3.1 Eerst bronmaatregelen dan andere geluidmaatregelen 25

10 Tot slot 26

Bijlage 1 Inspraak 27

Bijlage 2 Toelichting Zwolse variant 28

Bijlage 3 Aangepakte geluidhinderknelpunten 2013-2018 32

Bijlage 4 Flowchart correctiefactor Gebiedsgerichte kwaliteit 34

Bijlage 5 Geluidhinderknelpuntenkaart plandrempel 35

Bijlage 6 Geluidhinderknelpuntenkaart 2018 36

Bijlage 7 Meneer Pechmans en de Zwolse variant 37

Samenvatting

Inleiding
In 2013 stelden wij het Actieplan geluid 2013-2018 vast. Hiertoe waren wij verplicht op grond van de wet. Als gemeente grepen wij deze plicht aan om er een kans van te maken: het verbeteren van de geluidsituatie in Zwolle. Op basis van verschillende omgevingsfactoren inventariseerden wij de Zwolse geluidhinderknelpunten en stelden wij deze vast. Deze geluidhinderknelpunten staan in ons Actieplan geluid. Om uitvoering te kunnen geven aan dit plan zijn financiële middelen beschikbaar gesteld.

Om de vijf jaar actualiseert Zwolle het Actieplan geluid. Daarom is in 2018 het Actieplan geluid 2018-2023 vastgesteld. In dit geactualiseerde plan blikken we terug op het Actieplan geluid 2013-2018 en stellen we weer nieuwe geluidhinderknelpunten en doelen vast voor de periode 2018-2023.

Achtergrond
Blootstelling aan teveel omgevingslawaai kan effect hebben op de menselijke gezondheid. Begin jaren negentig onderzocht de Europese Commissie de mate waarin EU-inwoners bloot worden gesteld aan omgevingslawaai. De uitkomsten hiervan waren aanleiding om een nieuwe strategie te ontwikkelen met als resultaat is de EU-richtlijn omgevingslawaai uit 2002. Deze richtlijn gaat in op het inventariseren, vastleggen, beheersen en het eventueel aanpakken van omgevingslawaai. Nederland heeft de inhoud van deze richtlijn vertaald naar hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer.

Evaluatie Actieplan 2013-2018
Afgelopen periode troffen wij op drie locaties in de stad geluidmaatregelen. Het betreft de locaties De Geren, Sweerssekamp en Zwartewaterallee. Met het treffen van deze geluidmaatregelen is de geluidhindersituatie op deze locaties verbeterd. In totaal zijn 223 Zwolse geluidgehinderden aangepakt.

Onze doelstelling was om het aantal geluidgehinderden te verminderen met 350 in de afgelopen periode. Deze doelstelling realiseerden we niet helemaal. Dat heeft vooral te maken met onze werkwijze: werk met werk maken. Met deze werkwijze kunnen we weliswaar kosten besparen, maar het heeft als nadeel dat de aanpak van een geluidhinderknelpunt afhankelijk is van de uitvoering van andere projecten (bijvoorbeeld een weginrichting of uitvoeren van groot onderhoud aan de weg). Aankomende periode (2018-2023) willen we meer grip krijgen op de uitvoering van andere projecten zodat we op meer plekken geluidmaatregelen kunnen treffen.

Tenslotte hadden we ook nog twee speerpunten opgenomen in ons actieplan: afronden sanering woningen wegverkeerslawaai (A-lijst) en woningen wegverkeerslawaai Eindmelding. Deze beide speerpunten zijn gerealiseerd en daarmee afgerond.

Geluidbelastingkaarten en geluidgehinderden
In 2017 stelden wij op basis van een landelijk voorgeschreven methodiek geluidbelastingkaarten vast. Op deze kaarten staat het omgevingslawaai als gevolg van wegverkeer, railverkeer en industrie. Hieruit blijkt dat wegverkeer het grootste aantal

geluidgehinderden oplevert (net als in 2012). In totaal gaat het om 7.748 geluidgehinderden in Zwolle (in 2012 stelden we 7.703 geluidgehinderden vast). Gemeentelijke wegen vormen de grootste bron. Maar ook provinciale wegen, de Rijksweg en de spoorwegen leiden tot geluidgehinderden in Zwolle. Dit aantal ligt wel lager dan bij de gemeentelijke wegen. Industrielawaai levert geen geluidgehinderden op.

Zwolse variant
Met de Zwolse variant zijn de volgens Europa vastgestelde geluidgehinderden afgepeld en geprioriteerd. Hierdoor zetten we de beschikbare financiële middelen in op locaties met de meeste geluidhinder. De Zwolse inventariseert een knelpunt als de plandrempel wordt overschreden of een bepaalde hinderpuntenscore wordt behaald. De plandrempel leggen we voor de periode 2018-2023 net als in 2013 vast op 63 dB. Wij gaan altijd uit van een ongecorrigeerde waarde in plaats van een gecorrigeerde waarde (zoals de Wet geluidhinder dat doet). Dit doen we om zo vergelijking met de volgens Europa vastgestelde waarden eenvoudiger te maken. Daarom spreken wij in de praktijk altijd van een plandrempel van 68 dB (ongecorrigeerd) in plaats van 63 dB (gecorrigeerd).

Op basis van de Zwolse variant brengen we het aantal van 7.748 geluidgehinderden terug tot een prioritaire groep van geluidgehinderden van 1.549. Het gaat dan om de meest geluidgehinderde inwoners van Zwolle die mogelijk in aanmerking komen voor geluidmaatregelen. De overige geluidgehinderden komen niet in aanmerking voor geluidmaatregelen op basis van het Actieplan geluid.

Doelen planperiode 2018-2023
Ons doel is om deze planperiode de bestaande geluidsituatie voor 350 geluidgehinderden te verbeteren. Met deze doelstelling sluiten we aan bij de doelstelling van de afgelopen planperiode. Binnen de beschikbare financiële middelen, capaciteit en rekening houdend met ontwikkelingen in de stad verwachten wij deze doelstelling te kunnen realiseren.

Uitvoering en monitoring
Uitvoering van het Actieplan geluid vindt plaats op basis van werk met werk maken (‘meekoppelkansen’). We sluiten hier aan bij infrastructurele werkzaamheden of onderhoudswerkzaamheden. Zodra zich een mogelijkheid voordoet om extra geluidmaatregelen te treffen, wordt ieder geluidhinderknelpunt eerst nader onderzocht. Als blijkt dat de locatie daadwerkelijk in aanmerking kan komen voor geluidmaatregelen, treden we in overleg met de buurt. Samen gaan we na of en welke geluidmaatregelen getroffen kunnen worden. Hierbij overwegen we eerst bronmaatregelen (bijvoorbeeld geluidarm asfalt) en daarna pas andere geluidmaatregelen (zoals bijvoorbeeld een geluidscherm of een aarden wal). Monitoring en evaluatie van het Actieplan geluid vindt plaats via de reguliere beleidscyclus van de gemeente Zwolle.

1 Inleiding

Geluid is vaak een subjectieve beleving. Geluid kan prettig zijn. Maar geluid kan ook niet prettig zijn. Meestal spreken we in dat laatste geval van hinder. Wat voor de één prettig is, kan voor een ander hinder zijn.

In 2013 stelden wij het Actieplan geluid 2013-2018 vast gebaseerd op de zogenaamde Zwolse variant. Dit plan heeft een wettelijke looptijd van vijf jaar. Inmiddels is deze termijn verstreken. Daarom stelden wij een geactualiseerd Actieplan geluid vast. Ook dit plan heeft weer een looptijd van vijf jaar.

De afgelopen vijf jaar werkten wij aan het verbeteren van de geluidsituatie in Zwolle. Dit gebeurde binnen de kaders en spelregels van het Actieplan geluid 2013-2018. Resultaat van deze inzet is de aanpak van diverse geluidhinderknelpunten wat leidde tot een verbeterde geluidsituatie. Daarnaast waren ook andere ontwikkelingen in de stad van invloed op de geluidsituatie. Een goed voorbeeld is het autoluw maken van de binnenring (centrumgebied). Dit leidde tot een afname van geluid in dit gebied. Verderop in dit plan gaan we hier uitgebreider op in.

Wij vinden het niet gewenst dat geluidhinder toeneemt in de toekomst. Daarom zetten wij deze planperiode weer actief in op het voorkomen en waar mogelijk wegnemen van situaties met ongewenste geluidhinder. De komende vijf jaren gaan wij verder op de al ingeslagen weg. Onderstaand leest u hoe wij dit gaan doen.

1.1 Leeswijzer

Voor u ligt het Actieplan geluid van de gemeente Zwolle. Hoofdstuk 2 van dit plan gaat in op de reikwijdte, de geldigheidsduur en het inspraakproces. Het derde hoofdstuk beschrijft enkele achtergronden en de wettelijke kaders. In het vierde hoofdstuk leest u over de evaluatie van de afgelopen periode. Hoofdstuk 5 gaat over de door ons vastgestelde geluidbelastingkaarten. Het daarop volgende hoofdstuk 6 beschrijft het aantal geluidgehinderden volgens de Europese methodiek. In het zevende hoofdstuk schrijven we over de geluidgehinderden volgens de Zwolse variant Hoofdstuk 8 geeft aan waar wij willen staan over vijf jaar: onze doelen. Het negende hoofdstuk beschrijft hoe het Actieplan geluid wordt uitgevoerd en tot slot staat in hoofdstuk 10 hoe wij de uitvoering van het actieplan monitoren.

2 Reikwijdte, geldigheidsduur en inspraak

Geluid kan verschillende bronnen hebben. Belangrijke bronnen zijn wegverkeer, railverkeer en industrielawaai. Ook brommers en burenlawaai kunnen geluid veroorzaken. Dit Actieplan geluid beperkt zich alleen tot gemeentelijk wegverkeerslawaai. Knelpunten door industrielawaai doen zich in Zwolle niet voor. Daarom laten we dit verder buiten beschouwing in dit actieplan.

Voor railverkeerslawaai geldt dat de spoorwegbeheerder verantwoordelijk is en voor rijkswegen is dat Rijkswaterstaat. Overigens tonen de in 2017 vastgestelde geluidbelastingkaarten aan dat spoorweglawaai sterk is afgenomen ten opzichte van 2012.

2.1 Alleen bestaande woningen en gebouwen

Dit Actieplan geluid ziet alleen op al aanwezige woningen en geluidgevoelige gebouwen (waaronder scholen) in Zwolle. Voor nieuw te bouwen woningen en andere gebouwen gelden namelijk de geluidnormen uit de bestaande wet- en regelgeving. Deze normen bieden in nieuwe situaties bescherming tegen te hoge geluidbelastingen. Door hiermee rekening te houden bij nieuw te bouwen woningen worden nieuwe geluidhindersituaties (zoveel mogelijk) voorkomen.

2.2 Geldigheidsduur

Eens per vijf jaar actualiseren wij het Actieplan geluid. Het nu voorliggende actieplan is vastgesteld voor de periode 2018-2023. Na deze periode stellen we een nieuw actieplan vast.

2.3 Inspraak

Het ontwerp actieplan geluid lag van XXXX tot en met XXXX ter inzage. Bijlage 1 geeft een overzicht van de ontvangen reacties. Tijdens deze periode kon een ieder een zienswijze over het ontwerp indienen. Hiervan is wel/geen gebruik gemaakt. Het definitieve Actieplan geluid is dan ook niet/wel gewijzigd ten opzichte van het ontwerp.

3 Achtergrondinformatie

Blootstelling aan teveel omgevingslawaai kan effect hebben op de menselijke gezondheid. Dit kunnen directe en indirecte effecten zijn. Bij directe effecten kan gedacht worden aan hinder en slaapverstoring. Indirecte effecten zijn moeilijker aan te tonen. Vooral ook omdat deze effecten niet zomaar aan een geluidbron kunnen worden toegewezen. Voorbeelden hiervan zijn hart- en vaatziekten.

Begin jaren negentig deed de Europese Commissie onderzoek naar omgevingslawaai in de Europese Unie. Hieruit bleek dat ongeveer 45 miljoen mensen werden blootgesteld aan teveel omgevingslawaai. Het geluidniveau was soms zo hoog, dat het de kwaliteit van het leefmilieu nadelig beïnvloedde en tot gevaar voor de volksgezondheid leidde. Verder bleek uit onderzoeken dat het geluidbeleid in de landen van de Europese Unie versnipperd en ondoelmatig was. Daarom ontwikkelde de Europese Commissie een nieuwe strategie voor geluidbeleid.

Deze nieuwe strategie leidde in 2002 tot het van kracht worden van de EU-richtlijn omgevingslawaai. Deze richtlijn richt zich op het:

- inventariseren
- vastleggen
- beheersen en
- aanpakken

van omgevingslawaai in de omgeving. De richtlijn focust zich op de geluidbronnen wegverkeer, railverkeer, luchtvaart en industrie. Andere bronnen zoals buren- en brommerlawaai laat de richtlijn buiten beschouwing. Dat doen wij ook in dit Actieplan geluid.

Nederland vertaalde de inhoud van de richtlijn naar hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer (en een aantal bijbehorende wettelijke regelingen). De Wet milieubeheer schrijft voor dat Zwolle geluidbelastingkaarten en een actieplan geluid vaststelt. Het actieplan geluid moet onder andere ingaan op de verschillende geluidbronnen, een relatie leggen met de geluidbelastingkaarten, een plandrempel bevatten en wanneer welke maatregelen worden getroffen. Iedere vijf jaar worden de geluidbelastingkaarten en het actieplan geactualiseerd. Ook vindt dan een evaluatie plaats van de afgelopen planperiode.

4 Evaluatie Actieplan geluid 2013-2018

Voordat we ingaan op het Actieplan geluid 2018-2023 blikken we terug op de afgelopen vijf jaren. Wat waren onze doelen en wat realiseerden we hiervan? En wat betekent dit voor de geluidhindersituaties in Zwolle?

4.1 Geluidgehinderden Zwolse variant 2013

Ons Actieplan geluid 2013-2018 was gebaseerd op de Zwolse variant. Wij ontwikkelden deze methodiek om zo onze beperkte financiële middelen zo doelmatig mogelijk in te zetten: locaties met de meeste geluidhinder. Met de beschikbare middelen was het namelijk niet mogelijk om alle geluidgehinderde locaties aan te pakken.

Ons actieplan uit 2013 bevatte een uitvoerige beschrijving van de Zwolse variant. Voor de volledigheid is deze beschrijving opgenomen in bijlage 2. Met de Zwolse variant maken wij onderscheid tussen:

- woningen die de plandrempel overschrijden en
- woningen die onderdeel uitmaken van een locatie die op basis van hinderpunten scoort en hierdoor als potentieel geluidhinderknelpunt wordt aangemerkt.

4.1.1 Woningen die de plandrempel overschrijden

Binnen het grondgebied van de gemeente Zwolle bedroeg in 2013 het aantal woningen dat de plandrempel overschreed: 361. Hiervan waren 147 woningen zogenaamde (wettelijke) saneringswoningen. De rest van deze woningen bestond uit:

- 131 plandrempelwoningen die geluid ondervinden van gemeentelijke wegen en
- 83 woningen die geluid ondervinden van provinciale wegen of van de Rijksweg A28.

4.1.2 Locaties op basis van hinderpuntenscore in 2013

Op basis van de hinderpuntenscore inventariseerden wij 14 locaties als mogelijk geluidhinderknelpunt. Deze staan op de Geluidhinderknelpuntenkaart. Van de 14 mogelijke geluidhinderknelpunten zijn 11 het gevolg van gemeentelijke wegen. De overige drie knelpunten zijn onderverdeeld in: twee afkomstig van provinciale wegen en één van de Rijksweg A28.

In totaal leverde de met Zwolse variant geïnventariseerde geluidhinderknelpunten 1.070 woningen op in 2013. Dit aantal is inclusief de woningen die de plandrempel overschreden. Van de 1.070 woningen zijn 1.010 woningen het gevolg van gemeentelijke wegen. Het resterende aantal woningen komt voor rekening van provinciale wegen en de rijksweg. Onze focus afgelopen periode lag op de locaties als gevolg van gemeentelijke wegen.

4.1.3 Geluidgehinderden in 2013

Met de Zwolse variant stelden wij in 2013 het aantal geluidgehinderden (inwoners van Zwolle) vast op 1.188. Hiervan zijn 57 geluidgehinderden het gevolg van provinciale wegen en de Rijksweg A28. Het overige aantal geluidgehinderden van 1.131 is afkomstig van gemeentelijke wegen. Deze groep van geluidgehinderden stond de afgelopen planperiode centraal bij de uitvoering en toepassing van geluidmaatregelen.

Dit betekent niet dat er geen andere inwoners in Zwolle zijn die ook geluidhinder kunnen ervaren of ondervinden, maar deze inwoners kwamen de afgelopen periode in principe niet in aanmerking voor geluidmaatregelen.

4.2 Doelen en speerpunten 2013-2018

In het Actieplan geluid 2013-2018 staat het volgende:
'*Ons doel is om deze periode het aantal geluidgehinderden van 1.131 met 350 te verminderen tot 781. Deze ambitie hebben we bepaald op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren en de beschikbare middelen. Jaarlijks streven we naar een afname van 70 geluidgehinderden. Dit is indicatief bedoeld en kan per jaar verschillen. Dat heeft te maken met de aanpak van een geluidhinderknelpunt. Met het ene knelpunt kunnen we namelijk meer geluidgehinderden aanpakken dan met een ander knelpunt.'*

Aanvullend stonden in ons actieplan de volgende speerpunten:

- *'afronding bestaande saneringsvoorraad wegverkeerslawaai (zogenaamde A-lijstwoningen)*
- *afronding woningen Eindmelding wegverkeerslawaai ('vergeten' woningen die bij de eerste inventarisatie niet zijn meegenomen op de A-lijst)*'

4.3 Wat hebben we bereikt in de periode 2013-2018?

In 2013 kozen wij bewust voor een pragmatische werkwijze en niet voor een vaste geluidnorm om onze doelen te bereiken. Deze pragmatische werkwijze kwam erop neer dat wij een geluidhinderknelpunt als afgerond beschouwen als: '*alle geluidwerende maatregelen zijn getroffen die passen binnen de stedenbouwkundige en landschappelijke voorwaarden en die draagvlak genieten onder de buurtbewoners.'*

4.3.1 Welke geluidhinderknelpunten zijn aangepakt?

De afgelopen periode zijn in totaal drie geluidhinderknelpunten aangepakt. Het gaat om de volgende locaties op de Geluidhinderknelpuntenkaart:

- De Geren
- Sweerssenkamp
- Zwartewaterallee

In totaal inventariseerden wij voor deze drie geluidhinderknelpunten 275 geluidgehinderden. Niet op alle gedeelten van de vastgestelde geluidhinderlocaties konden geluidmaatregelen worden getroffen. Op sommige gedeelten vonden namelijk geen werkzaamheden plaats waardoor zich geen meekoppelkansen (voor het aanbrengen van geluidmaatregelen) voordeden. Daarom beschouwen we de aangepakte geluidhinderknelpunten ook niet alle drie als afgerond. Dit doen we alleen voor die gedeelten waar we wel geluidmaatregelen troffen. Om de locaties niet te vergeten voor de toekomst, staan ze nog steeds op de Geluidhinderknelpuntenkaart.

De getroffen geluidmaatregelen leidden tot een verbetering van de bestaande geluidsituatie van in totaal 223 geluidgehinderden. Dit is minder dan de doelstelling van 350 geluidgehinderden (resterend aantal geluidgehinderden van 781). Belangrijkste reden hiervan is dat zich minder meekoppelkansen (werk met werk maken) voordeden om geluidmaatregelen te treffen. We voerden weliswaar veel andere projecten en

werkzaamheden uit binnen de gemeente, maar niet op locaties waar we dit konden combineren met geluidmaatregelen. Bijlage 3 bevat een meer gedetailleerd overzicht van de aangepakte geluidhinderknelpunten.

Toch beschouwen wij de afgelopen periode als succesvol. Waar mogelijk sloten wij aan bij de meekoppelkansen met als resultaat op diverse locaties in de stad de geluidsituatie verbeterde. De meerkosten voor het treffen van de geluidmaatregelen bedroegen minder dan geraamd. Hierdoor konden wij geld besparen dat we nu weer kunnen inzetten voor de komende planperiode.

4.3.2 Realisatie speerpunten

Beide speerpunten hebben wij afgelopen periode opgepakt. Resultaat hiervan is dat de saneringsvoorraad wegverkeerslawaai (de zogenaamde A-lijst) en de woningen van de Eindmelding zijn afgerond.

4.3.3 Klachten geluidhinder

In de periode 2013-2018 ontvingen wij diverse klachten over geluidhinder. Deze lopen uiteen van brommerlawaai tot wegverkeerslawaai. Afhankelijk van de inhoud voerden wij een vervolgactie uit.

De komende planperiode 2018-2023 willen wij klachten als gevolg van geluidhinder gaan beoordelen op basis van de correctiefactoren Zwolse variant. Zo kunnen wij beter beoordelen of de klacht over geluidhinder mogelijk aangemerkt moet worden als geluidhinderknelpunt. En wellicht in aanmerking zou moeten komen voor geluidmaatregelen.

4.3.4 Resultaten overige wegbeheerders

Rijkswaterstaat verlegt en verbreedt op dit moment de N35 (Zwolle-Almelo). Dit is van invloed op de geluidsituatie langs deze weg. Voor diverse woningen verbeterde namelijk de geluidsituatie.

4.4 Conclusies

Op grond van het voorgaande concluderen we over de periode 2013-2018 het volgende:

- drie geluidhinderknelpunten zijn aangepakt;
- voor 223 geluidgehinderden verbeterde de geluidsituatie (afname geluidgehinderden tot 908);
- er deden zich minder meekoppelkansen voor dan in 2013 verwacht waardoor minder geluidmaatregelen getroffen konden worden;
- werk met werk maken (meekoppelkansen) heeft als voordeel dat het goedkoper is, maar als nadeel dat minder gestuurd kan worden op het realiseren van de gestelde doelen;
- een deel van het beschikbaar gestelde budget is nog over en kan worden ingezet voor de komende periode 2018-2023;
- de speerpunten zijn uitgevoerd en afgerond.

4.4.1 Aanbevelingen

Wij zien nog ruimte voor verbetering. Werk met werk maken (‘meekoppelkansen’) heeft zijn voordelen, maar geeft ook meer onzekerheid over het bereiken van de gestelde doelen. Tijdig meekoppelkansen signaleren kan de ‘grip’ op meekoppelkansen vergroten en bijdragen aan het bereiken van de gestelde doelen. De komende periode zetten wij hier nog actiever op in.

5 Geluidbelastingkaarten Zwolle 2016

Voor het jaar 2016 inventariseerden wij opnieuw de geluidniveaus in Zwolle. Dit gebeurde volgens een landelijk voorgeschreven reken- en meetmethode. Naast 2016 inventariseerden wij ook de toekomstige geluidniveaus (jaar 2035). Zo krijgen wij een beeld van de geluidsituatie in de toekomst. De uitkomsten hiervan gebruiken we voor dit Actieplan geluid (net als in 2013).

De inventarisatie van het wegverkeerslawaai voor het jaar 2016 ligt vast op de geluidbelastingkaarten. Deze kaarten stelden wij in 2017 vast en zijn raadpleegbaar via onze website. Overigens staan de toekomstige geluidniveaus (jaar 2035) niet op onze geluidbelastingkaarten. Dit is ook niet verplicht. Zo hebben wij kosten kunnen besparen.

5.1 Geluidniveaus railverkeer

De rekenresultaten laten zien dat de geluidniveaus door het spoorwegverkeer in de toekomst toenemen. De spoorwegbeheerder is verantwoordelijk voor het beheersen van deze geluidniveaus. Deze geluidniveaus zijn vastgelegd in geluidproductieplafonds. Bij overschrijding van deze plafonds is de spoorwegbeheerder verantwoordelijk om dit ongedaan te maken. Net als wij stelt ook de spoorwegbeheerder een actieplan geluid op. Waar nodig stemmen wij de inhoud van ons actieplan af met de spoorwegbeheerder.

5.1.1 Lopend saneringsproject railverkeer

Voor één locatie in Zwolle geldt een uitzondering: geluidsanering wijk Pierik. Op de woningen aan de Mimosastraat en omgeving is sprake van een hoog geluidniveau door railverkeer. Hiervoor moeten geluidwerende maatregelen worden getroffen. Afgelopen periode besloot het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om het spoortraject richting het noorden van Nederland te verbreden. Met ProRail maakten wij afgelopen periode afspraken over de uitvoering van het project geluidsanering wijk Pierik. Uitvoering van deze geluidmaatregelen zijn gepland in de periode van dit Actieplan geluid 2018-2023.

5.2 Geluidniveaus wegverkeer

Voor wegverkeer doen zich binnen onze gemeente veel verschillende geluidniveaus voor. Dit is ook zichtbaar op de geluidbelastingkaarten voor wegverkeer. Zo ondervinden woningen in groenstedelijke gebieden vaak minder geluidbelasting dan woningen in het centrumgebied. Locatiespecifieke omstandigheden laten soms een ander beeld zien. Een woning in een groenstedelijke omgeving liggend langs een hoofdweg kan soms een hogere geluidbelasting hebben dan een woning in het centrumgebied. Dit komt door het vele wegverkeer op die hoofdweg.

De geluidbelastingkaarten voor wegverkeer jaar 2035 tonen aan dat de geluidniveaus in de toekomst over het algemeen toenemen. Dit sluit aan bij Zwolle als groeiregio en onze verwachtingen. De bevolkingsgroei in Zwolle neemt naar verwachting de komende jaren toe. Dit leidt tot meer en intensiever gebruik van de stad (waaronder een toename van het autoverkeer). Daarnaast wordt bij toekomstige prognoses altijd rekening gehouden met een autonome toename van verkeersgroei. Ook dat levert extra

geluidbelasting op in de toekomst en verklaart mede de verschillen tussen de huidige en toekomstige situatie.

5.2.1 Rijkswaterstaat en de provincie zijn verantwoordelijk voor eigen wegen

Net als bij spoorwegen zijn wij ook niet verantwoordelijk voor geluid als gevolg van provinciale wegen en rijkswegen. De rijksweg A28 neemt in Zwolle een belangrijke plek in binnen het wegennet. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor deze weg en de geluidhinder die deze weg oplevert voor de omgeving. Rijkswaterstaat moet net als wij een actieplan geluid vaststellen. Hierin geeft zij aan hoe ze geluid als gevolg van de rijksweg beheerst. Waar nodig stemmen wij de inhoud van ons plan af met Rijkswaterstaat. Dit geldt ook voor de provincie die zelf ook verplicht is een actieplan geluid vast te stellen voor haar wegen.

5.3 Stille gebieden

Onderzoek naar geluidniveaus in ‘stille’ gebieden moet alleen worden gedaan als deze gebieden zijn aangewezen in:

- de provinciale milieuverordening
- een provinciaal milieubeleidsplan dat aangeeft dat de kwaliteit van een bepaald gebied in verband met geluid bijzondere bescherming behoeft of
- een gemeentelijke verordening.

Voor Zwolle is dit niet aan de orde. Daarom hebben wij ook geen stille gebieden opgenomen op de geluidbelastingkaarten.

6 Europese geluidgehinderden 2016

Met de geluidbelastingkaarten bepaalden wij het aantal Europese geluidgehinderden voor Zwolle. Zoals aangegeven deden wij dit volgens een landelijk voorgeschreven rekenformule. Het aantal Europese geluidgehinderden komt neer op 7.748 geluidgehinderden. Dit is een kleine toename ten opzichte van het jaar 2011. Toen stelden wij namelijk 7.703 geluidgehinderden vast.

In ons Actieplan geluid 2013-2018 hielden wij al rekening met een toename van het aantal geluidgehinderden. Dit komt hoofdzakelijk door de toename van de bevolking en de autonome verkeersgroei in Zwolle. Ook ontwikkelden en actualiseerden wij ons verkeersmodel om zo een nog beter beeld van de werkelijkheid te krijgen.

Voor het bepalen van de Europese geluidgehinderden kijken we alleen maar naar de hoogte van de geluidbelasting op de woning. Voor de Europese rekenformule geldt in algemene zin: hoe hoger de geluidbelasting, des te meer geluidgehinderden worden berekend. Overschrijding van de voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder levert al geluidgehinderden op. De Europese methodiek houdt geen rekening met locatiespecifieke omstandigheden. Dat een woning na een uitgebreide belangenafweging doelbewust op een geluidbelaste locatie wordt gebouwd en dat de bouw, plaatsing en inrichting van deze woning is afgestemd (goede isolatie) op de geluidsituatie in dat gebied, spelen geen rol. Deze woning blijft volgens de Europese methode een geluidgehinderde woning.

Gevolg van de Europese rekenformule is dat wij ons niet herkennen in het groot aantal geluidgehinderden dat wordt berekend. Praktijkervaring en kennis van de stad geven ons een ander beeld. Zo merken wij vaak dat niet alleen de hoogte van het geluidniveau bepalend is om van hinder te kunnen spreken, maar ook de ligging en de tuin van de woning. En soms wordt een hoge geluidbelasting helemaal niet als hinderlijk ervaren. Terwijl in andere gevallen juist een lagere geluidbelasting wel als hinder wordt aangemerkt.

Omdat wij merkten dat locatiespecifieke omstandigheden belangrijk zijn om wel of niet van hinder te kunnen spreken, ontwikkelden wij in 2013 een eigen methodiek. Deze sluit naar onze mening beter aan bij de Zwolse situatie. Wij noemen dit de Zwolse variant. In bijlage 3 en 7 lichten wij deze Zwolse variant nader toe.

7 Geluidgehinderden Zwolse variant

Met de Zwolse variant inventariseren wij binnen de grote groep van bijna 8.000 Europese geluidgehinderden de meest geluidgehinderde locaties. Wij merken deze locaties aan als de meest prioritaire geluidgehinderden in Zwolle. Hiermee scheiden wij als het ware het kaf van het koren. De meest prioritaire geluidgehinderden zijn:

- woningen die de plandrempel overschrijden:
- woningen die onderdeel uitmaken van een locatie die op basis van hinderpunten scoort als potentieel geluidhinderknelpunt

7.1 De plandrempel

De regelgeving schrijft ons voor om een plandrempel vast te stellen. Dit is een geluidnorm gebaseerd op een bepaalde geluidbelasting. De gemeente kan zelf de hoogte van de plandrempel bepalen. Het actieplan geeft vervolgens aan of en zo ja, welke maatregelen worden getroffen als deze plandrempel wordt overschreden. Ook wat het beoogde effect is van deze geluidmaatregelen?

7.1.1 Zwolse plandrempel

In de planperiode 2013-2018 gold in Zwolle een plandrempel van 63 dB. Dit is de maximaal toegestane geluidbelasting uit de Wet geluidhinder voor nieuw te bouwen woningen. Hier is sprake van een gecorrigeerde waarde (overeenkomstig artikel 110g Wet geluidhinder). De Europese rekenmethodiek om geluidgehinderden te bepalen, gaat uit van een ongecorrigeerde waarde. Dit staat ook zo op onze geluidbelastingkaarten voor wegverkeer. Om vergelijking en uitwisseling met deze kaarten eenvoudiger te maken, gaan wij ook uit van een ongecorrigeerde waarde. Dit betekent dat wij in de praktijk spreken van een plandrempel van 68 dB (in plaats van de gecorrigeerde waarde: 63 dB).

Wij onderzochten in 2013 ook andere plandrempels. Hieruit bleek dat een lagere plandrempel meer mogelijke geluidhinderknelpunten oplevert. Het aanpakken van deze extra knelpunten leidt tot veel meer kosten, terwijl de beschikbare financiële middelen beperkt zijn. Een lagere plandrempel zou kunnen leiden tot valse verwachtingen bij inwoners. Dit vinden wij niet wenselijk en daarom geven wij de voorkeur aan een meer realistische plandrempel. Rekening houdend met deze argumenten en de uitgevoerde evaluatie zien wij geen aanleiding om onze plandrempel voor de periode 2018-2023 te wijzigen. Ofwel, ook nu hanteren wij weer een plandrempel van 68 dB (ongecorrigeerd).

7.2 Overschrijdingen plandrempel

Het aantal woningen in Zwolle dat de plandrempel van 68 dB overschrijdt is 204. Van dit aantal zijn 137 woningen gesaneerd. Deze komen niet meer in aanmerking voor geluidmaatregelen. Omdat in de meeste van deze woningen het binnenniveau voldoet aan de wettelijke norm of alleen geluidmaatregelen zijn getroffen aan de woning, is de geluidbelasting (als gevolg van het wegverkeer) op de gevel nog steeds hetzelfde. Hierdoor overschrijden deze woningen nog steeds de plandrempel van 68 dB en worden ze formeel aangemerkt als plandrempelwoning. Omdat wij deze woningen al voorzagen van maatregelen, komen ze niet opnieuw in aanmerking voor maatregelen.

Het resterende deel van de 204 woningen die de plandrempel overschrijden, bestaat uit:

- 44 uit woningen die geluid ondervinden van gemeentelijke wegen en
- 22 woningen die geluid ondervinden van provinciale wegen of de Rijksweg A28.

Voor een totaaloverzicht van alle woningen die de plandrempel overschrijden verwijzen we naar bijlage 5.

7.3 Locaties op basis hinderpuntenscore

Op basis van de hinderpuntenscoremethodiek inventariseren we nu dus 17 locaties als mogelijk knelpunt. Dit zijn locaties als gevolg van gemeentelijke wegen. Ze staan op de Geluidhinderknelpuntenkaart (zie bijlage 6). Een groot deel van deze locaties komt overeen met de locaties uit 2013. Ook de aangepakte locaties (zoals De Geren) staan op de kaart. Zo laten we zien wat we hebben gedaan, maar blijven ze ook in beeld voor eventuele maatregelen in de toekomst.

In totaal leveren de 17 gemeentelijke locaties 1.432 woningen op. Een deel van deze woningen bestaat uit plandrempelwoningen.

Voor de volledigheid merken we nog op dat op de knelpuntenkaart ook mogelijke knelpunten van andere wegbeheerders staan. Bijvoorbeeld Rijkswaterstaat en de provincie. Dit komt omdat wij werken met een integraal verkeersmodel waarin ook rijks- en provinciale wegen zijn opgenomen. En de Zwolse variant gebaseerd is op dit integrale verkeersmodel. Omdat wij niet verantwoordelijk zijn, komen deze locaties niet in aanmerking voor geluidmaatregelen op grond van dit Actieplan geluid. Rijkswaterstaat en de provincie zijn niet gebonden aan de Zwolse variant. Toch kiezen wij er bewust voor om ook deze locaties te benoemen omdat ze mogelijk wel een geluidhinderknelpunt kunnen zijn. Zo ontstaat een zo compleet mogelijk beeld van de situatie in Zwolle ongeacht wie wegbeheerder is.

7.3.1 Verschil met geluidhinderknelpunten 2013-2018

Over het algemeen concluderen we dat de nieuwe kaart met geluidhinderknelpunten erg lijkt op die van 2013. In totaal gaat het nu om 17 potentiele geluidhinderknelpunten. Drie bestaande locaties (Zwartewaterallee, De Geren en Sweerssekamp) zijn gewijzigd omdat hier (gedeeltelijk) geluidmaatregelen zijn getroffen. Het knelpunt Binnenring is kleiner geworden ten opzichte van 2013 en beperkt zich nog tot enkele woningen. Dit komt door het Zwolse beleid om het centrumgebied autoluw te maken. Deze verkeersmaatregelen hebben hun effect op de toekomstige geluidbelasting in het centrumgebied: deze neemt af in het centrum gebied. Daarentegen neemt het wegverkeer op het hoofdwegennet toe. Dit heeft een negatieve gevolgen voor de geluidbelasting op woningen langs deze wegen. Op de nieuwe geluidhinderknelpuntenkaart zijn deze gevolgen zichtbaar: nieuwe potentiele knelpunten langs voornamelijk hoofdwegen.

Er komen twee nieuwe geluidhinderknelpunten bij. Dat zijn de locaties Spoolderbergweg en Vrouwenlaan. Deze locaties ontvangen in de toekomst meer geluidbelasting waardoor ze nu naar voren komen als mogelijk (nieuw) knelpunt. Naar

alle waarschijnlijkheid is de toename van geluidbelasting het gevolg van de autonome verkeersgroei op de Spoolderbergweg en de IJsselallee.

Naast deze twee locaties laat de hinderpuntenmethodiek nog vier locaties zien met potentiële geluidhinderknelpunten. Dit zijn de locaties: Hortensiastraat, Kranenburgweg (ter hoogte van Berkum), Boerendanserdijk (toegangsweg Berkum) en een gedeelte van de Oosterlaan. Voor de Oosterlaan voeren we komende tijd nader onderzoek uit: is dit daadwerkelijk een knelpunt of niet? Mogelijk dat de locatie na het aanvullende onderzoek alsnog afvalt. Voor de andere drie locaties geldt dat ze een potentieel geluidhinderknelpunt zijn.

Ten slotte is het bestaande geluidhinderknelpunt Zwartewaterallee verruimd. Zodra zich ontwikkelingen gaan voordoen aan of op de Zwartewaterallee en er bestaat op dat moment een mogelijkheid om geluidmaatregelen te treffen, dan wordt dit nader onderzocht.

7.4 Groep van meest prioritaire geluidgehinderden

Op grond van de Europese rekenmethodiek inventariseren we ongeveer 8.000 (exact aantal: 7.748) geluidgehinderden. Met de Zwolse variant ‘pellen’ we dit aantal af tot een prioritaire groep van geluidgehinderden (kaf van het koren scheiden). Dit ‘afpellen’ van de ongeveer 8.000 (Europese) geluidgehinderden levert een totaal aantal geluidgehinderden (Zwolse variant gebaseerd op gemeentelijke wegen) op van 1.549. Deze prioritaire groep van geluidgehinderden als gevolg van gemeentelijke wegen staat deze planperiode centraal. Dit betekent dat we onze beschikbare financiële middelen voor deze locaties zullen inzetten. Wel merken we op dat met de beschikbare middelen niet alle geïnventariseerde geluidhinderknelpunten kunnen worden aangepakt. Hiervoor ontbreken simpelweg voldoende financiële middelen.

Het voorgaande neemt niet weg dat ook andere inwoners van Zwolle geluidhinder kunnen ervaren en ondervinden. Wij zijn ons hiervan bewust, maar de beperkte middelen dwingen ons keuzes te maken. Dit betekent dat deze planperiode andere locaties dan de geluidhinderknelpunten in principe niet in aanmerking komen voor geluidmaatregelen (op basis van dit actieplan).

7.5 Zwolse variant in de praktijk

Hoe werkt de Zwolse variant nu in de praktijk? Het volgende voorbeeld mag dit verduidelijken.

Niet heel lang geleden is het winkelcentrum Zwolle Zuid met woningen gebouwd. Van te voren wisten wij dat hier sprake was van een hoge geluidbelasting. Toch vonden wij (na een uitgebreide belangenafweging) het verantwoord en gewenst dat hier woningen zouden worden gebouwd. Bij de bouw van deze woningen hield men rekening met de hoge geluidbelasting op de woningen. Dit gebeurde door het treffen van extra geluidisolerende maatregelen aan de gevel om zo het geluidniveau (en leefklimaat) in de woning te beschermen. Met de Europese methodiek levert deze locatie geluidgehinderden op. Er is weliswaar sprake van een hoge geluidbelasting, maar

daarmee is rekening gehouden bij de bouw van deze woningen. Om deze woningen nu als geluid gehinderd aan te merken, vinden wij onterecht en onjuist.

Met de Zwolse variant is dit soort locaties gefilterd waardoor wij ze niet aanmerken als geluidhinderknelpunt. Dit verklaart waarom de prioritaire groep van geluidgehinderden volgens de Zwolse variant kleiner is dan het aantal geluidgehinderden volgens de Europese methodiek.

8 Doelen planperiode 2018-2023

Een toename van het aantal geluidgehinderden in Zwolle vinden we niet wenselijk. Voor bestaande situaties betekent dit dat we waar mogelijk en wenselijk geluidmaatregelen zullen treffen. Onze focus ligt hierbij op de geluidgehinderden die we met de Zwolse variant inventariseerden. We kunnen deze periode niet alle mogelijke knelpunten aanpakken. Belangrijkste reden hiervan is dat de beschikbare middelen onvoldoende zijn. Ook zijn we bij de aanpak van geluidhinderknelpunten afhankelijk van andere ontwikkelingen (werk met werk maken).

8.1 Afname geluidgehinderden

Ons doel is om deze planperiode de bestaande geluidsituatie voor 350 geluidgehinderden te verbeteren. Jaarlijks streven we naar een verbeterde geluidsituatie voor 70 geluidgehinderden. Dit aantal is (zeer) indicatief en kan per jaar verschillen. Dat heeft te maken met de aanpak van een geluidhinderknelpunt: met het ene knelpunt kunnen we meer geluidgehinderden aanpakken dan met een ander knelpunt. Maar alles bij elkaar opgeteld, streven we naar een verbeterde geluidsituatie voor 350 geluidgehinderden.

Afgelopen periode hebben we ervaren dat het lastig is te bepalen wanneer sprake is van ‘een afname van een geluidgehinderde’. We werken immers niet met een vaste (geluid)norm of een andere objectieve maatstaf. Omdat de knelpunten allemaal zo verschillend zijn, is dit namelijk niet mogelijk. Wel weten wij dat de extra getroffen geluidmaatregelen de bestaande geluidsituatie verbeterde voor het geluidhinderknelpunt. Daarom spreken voor deze planperiode over een doelstelling van ‘een verbeterde geluidsituatie voor 350 geluidgehinderden’ in plaats van ‘een afname van een geluidgehinderde’.

Door deze planperiode nog actiever afstemming te zoeken met andere projecten in de stad, zien wij mogelijkheden en kansen om deze planperiode de geluidsituatie voor 350 geluidgehinderden te verbeteren. Net als in de afgelopen planperiode maken we hierbij geen onderscheid tussen een knelpunt op basis van een plandrempeloverschrijding of een hinderpuntenscore. Dit zou namelijk ten koste (kunnen) gaan van onze flexibiliteit en efficiënte inzet van middelen.

8.2 Afronding geluidhinderknelpunt

Niet alleen de vragen ‘wanneer is sprake een geluidhinderknelpunt?’ en ‘wat is onze doelstelling?’ zijn belangrijk. Maar ook de vraag: wanneer is een geluidhinderknelpunt afgerond? Voor de beantwoording van deze vraag sluiten wij aan bij het Actieplan geluid 2013-2018: ‘*alle geluidwerende maatregelen zijn getroffen die passen binnen de stedenbouwkundige en landschappelijke voorwaarden en die draagvlak genieten onder de buurtbewoners.’*

Hiermee kiezen we opnieuw voor een pragmatische aanpak om een knelpunt als afgerond aan te merken en niet voor een vaste geluidnorm. Een vaste geluidnorm voor alle geluidhinderknelpunten achten wij niet mogelijk omdat ieder knelpunt anders is. Op de ene locatie kunnen bijvoorbeeld meer en andere maatregelen worden toegepast dan op een andere locatie. Daarom kunnen we op voorhand ook niet aangeven wat het

effect is van maatregelen op een locatie (er is sprake van maatwerk). Zouden we toch met een vast norm gaan werken, dan kan dit leiden tot valse verwachtingen bij onze inwoners. Dit vinden wij niet wenselijk.

Soms kunnen niet alle geluidmaatregelen worden getroffen op een locatie. Voorbeelden hiervan zijn:

- het werk met werk maken laat het op dat moment niet toe;
- er is geen draagvlak onder de buurtbewoners om alle geluidwerende maatregelen te treffen die mogelijk zijn binnen de gestelde kaders;
- het voor deze periode beschikbare budget is niet (meer) toereikend om alle mogelijke (en gewenste) geluidmaatregelen te treffen.

In dat geval blijven wij de locatie aanmerken als potentieel geluidhinderknelpunt. We beschouwen dit knelpunt dan nog niet als afgerond. Op een later moment kan zich namelijk opnieuw een mogelijkheid voordoen om alsnog alle (overige) geluidmaatregelen uit te voeren. Pas als deze maatregelen zijn getroffen, merken wij het geluidhinderknelpunt aan als afgerond.

Na volledige afronding van een knelpunt, passen we hier onze Geluidhinderknelpuntenkaart op aan. Hebben we slechts gedeeltelijk geluidmaatregelen kunnen treffen? En kunnen de overige, niet-getroffen maatregelen nog in de toekomst worden uitgevoerd? Dan blijft deze locatie als knelpunt op de kaart staan, maar dan wel met de aantekening dat er gedeeltelijk maatregelen zijn uitgevoerd. Zo blijft dit knelpunt in beeld totdat we alle mogelijke maatregelen ook daadwerkelijk hebben getroffen.

8.2.1 Geluidmaatregelen getroffen zonder afname geluidgehinderden

Met het treffen van geluidmaatregelen willen we de geluidsituatie op een locatie verbeteren. Dit zal niet altijd leiden tot een (significante) afname van de geluidbelasting op in de buurt gelegen woningen. Per woning kan een eventuele afname verschillen. Het kan zelfs voorkomen dat de geluidbelasting helemaal niet afneemt, maar een bewoner wel aangeeft een prettiger leefklimaat te ervaren. Dat is ons doel!

Een geluidmaatregel kan het algehele leefklimaat verbeteren in een gebied, maar dit hoeft niet te leiden tot een afname van de berekende geluidbelasting in dat gebied. Omdat de afname van geluid op de gevel van de woning bepalend is bij de Europese methodiek. En deze methodiek geen rekening houdt met toename van een verbeterd leefklimaat in de omgeving. Kan het voorkomen dat het aantal geluidgehinderden volgens de Europese niet afneemt, terwijl de algehele geluidsituatie wel is verbeterd in een gebied. Wij vinden dat hiermee rekening moet worden gehouden. Dit voorkomt valse verwachtingen bij onze inwoners en dat er een onjuist beeld ontstaat over het effect van getroffen geluidmaatregelen en ingezette middelen.

8.2.2 Afronden geluidhinderknelpunt zonder maatregelen te treffen

Het kan gebeuren dat we een mogelijk geluidhinderknelpunt afronden zonder dat wij daadwerkelijk geluidmaatregelen treffen. Dit was bijvoorbeeld ook aan de orde bij het Geluidhinderknelpunt Binnenring. Door het autoluw maken van het centrumgebied neemt de geluidbelasting in de toekomst af. Andere voorbeelden waar dit zou kunnen

gebeuren zijn bij een wegverlegging of een herinrichting van een bestaande weg. In al deze gevallen spreken we van een natuurlijke geluidsanering. Door rekening te houden met deze toekomstontwikkelingen passen we geluidmaatregelen op de juiste plekken toe. En voorkomen we dat geluidmaatregelen snel achterhaald zijn.

8.3 Geluidhinderknelpunten niet-gemeentelijke wegen

De Zwolse variant inventariseert ook mogelijke geluidhinderknelpunten als gevolg van provinciale en rijkswegen. Voor diverse woningen wordt onze plandrempel overschreden. Wij zijn niet bevoegd en verantwoordelijk voor deze wegen en de hierdoor ontstane plandrempeloverschrijding. Dat zijn de provincie en Rijkswaterstaat. Zij moeten net als wij een eigen actieplan geluid vaststellen. Wij vinden het belangrijk dat plandrempelwoningen als gevolg van deze wegen ook aandacht krijgen. Daarom treden wij hierover in gesprek met deze organisaties.

9 Uitvoering maatregelen en betrokkenheid buurt

De Zwolse variant inventariseert waar zich in de stad mogelijke geluidhinderknelpunten voordoen. Geluidmaatregelen treffen we alleen in het kader van werk met werk (meekoppelkansen) maken. Als zich een meekoppelkans voordoet, onderzoeken wij eerst of het mogelijke geluidhinderknelpunt ook daadwerkelijk een knelpunt is. Ook inventariseren wij het draagvlak in de buurt voor eventuele geluidmaatregelen.

9.1 Nader onderzoek

Alle mogelijke geluidhinderknelpunten baseren wij op de nu beschikbare gegevens. De praktijk leert ons dat deze gegevens niet altijd actueel zijn en de werkelijkheid juist benaderen. Daarom onderzoeken wij een mogelijk geluidhinderknelpunt nader als zich voor de desbetreffende locatie een meekoppelkans voordoet. Zo waarborgen we dat nu geïnventariseerde knelpunten ook daadwerkelijk knelpunten zijn waarvoor geluidmaatregelen moeten en/of kunnen worden getroffen. Het nader onderzoeken van een potentieel geluidhinderknelpunt houdt in ieder geval in dat wij:

- de juistheid van de gebruikte verkeersgegevens in het verkeersmodel (opnieuw) controleren (o.a. verkeersintensiteiten, wegdekverhardingen, correct ingevoerd wegennet etc.);
- nagaan of de locatiespecifieke omstandigheden van het geluidhinderknelpunt op een juiste wijze zijn verwerkt in de Zwolse variant (komen bijvoorbeeld de ligging en de grootte van de tuin zoals opgenomen in de Zwolse variant overeen met de werkelijke situatie, klopt de in de Zwolse variant opgenomen isolatiewaarde van de woningen, deze zich in de tussentijd nieuwe ontwikkelingen in het gebied voor waarmee wij ten tijde van de inventarisatie van de mogelijke knelpunten geen rekening hielden, etc.).

Conclusies van dit nader onderzoek kunnen zijn dat:

- het mogelijke geluidhinderknelpunt niet langer meer een knelpunt is omdat de oorspronkelijk gebruikte gegevens onjuist, onvolledig of tussentijds gewijzigd zijn waardoor de locatie of woning onterecht als knelpunt is aangemerkt (de locaties wordt dan alsnog van de kaart verwijderd) of
- het aanmerken van de locatie als mogelijk geluidhinderknelpunt was terecht en moet nu als daadwerkelijk knelpunt worden aangemerkt.

9.2 Betrokkenheid buurtbewoners

Wij vinden het belangrijk dat buurtbewoners het eens zijn met onze aanpak. Een goede communicatie met de buurt staat daarom bij ons voorop. Als de buurt aangeeft geen geluidhinder te ondervinden. Of de buurt vindt het treffen van geluidmaatregelen niet wenselijk. (Bijvoorbeeld omdat de geluidmaatregelen het bestaande uitzicht aantasten of stedenbouwkundig niet gewenst zijn.) Dan kan de buurt aangeven dit aan ons kenbaar maken. In dat geval gaan wij ook geen geluidmaatregelen treffen. Geeft de buurt daarentegen aan wel geluidhinder te ondervinden en maatregelen te wensen, dan gaan we in gesprek met de buurt over de wijze van uitvoeren van de geluidmaatregelen. Zo maken we samen de stad.

9.2.1 Stedenbouwkundige en landschappelijke randvoorwaarden

Naast draagvlak moeten geluidmaatregelen ook passen binnen de Zwolse stedenbouwkundige en landschappelijke randvoorwaarden. Deze voorwaarden in samenhang met de wensen uit de buurt moeten leiden tot de op de desbetreffende locatie gewenste geluidmaatregelen. Voor ieder geluidhinderknelpunt doorlopen wij dit traject. Ook bekijken we met de buurtbewoners of zij een bijdrage kunnen en willen leveren aan de uitvoering van het project (bijvoorbeeld door aanwezig groen te snoeien of dit na realisatie van de maatregelen te beheren en te onderhouden). Hierover maken wij dan nadere afspraken met de buurt.

9.3 Werk met werk maken (meekoppelkansen)

Er zijn onvoldoende beschikbare middelen. Door werk met werk te maken (meekoppelkansen) kunnen de kosten voor extra geluidmaatregelen lager worden gehouden. Afgelopen jaren bleek dit een succesvolle formule te zijn. Enerzijds omdat we hiermee kosten konden besparen (het treffen van de gewenste geluidmaatregelen kost minder omdat deze maatregelen we deze maatregelen combineerden met andere projecten) en anderzijds omdat dit ruimte gaf voor een flexibele aanpak. Daarom kiezen we ervoor om deze aanpak voort te zetten bij de uitvoering van dit Actieplan geluid.

De nu beschikbare middelen zijn slechts voldoende voor de aanpak van vijf à zes locaties. Ofwel, de beschikbare middelen zijn bij lange na niet voldoende om alle potentiele knelpunten deze periode aan te pakken. Wij vermelden dit om zo valse verwachtingen te voorkomen. De beschikbare middelen worden ingezet waar zich een meekoppelkans voordoet. Net als afgelopen planperiode maken we hierbij geen onderscheid tussen een knelpunt op basis van een plandrempeloverschrijding of een hinderpuntenscore. Dit zou namelijk ten koste gaan van onze flexibiliteit en het kunnen inspringen op en aanhaken bij ontwikkelingen in de stad.

Bij ‘werk met werk maken’ (meekoppelkansen) is de aanpak van het geluidhinderknelpunt altijd volgend. Leidend zijn werkzaamheden die plaatsvinden in het kader van (grote) infrastructurele werken of onderhoudswerkzaamheden. Stel: wij vervangen een wegdek met standaard asfalt ter hoogte van een geluidhinderknelpunt. En als geluidmaatregel vervangen we dit standaard asfalt door geluidarm asfalt. Dan komen de extra kosten voor het aanbrengen van dit geluidarm asfalt ten laste van het Actieplan geluid 2018-2023.

Om tijdig meekoppelkansen te signaleren, sluiten wij onder andere aan bij de Mobiliteitsvisie gemeente Zwolle van oktober 2008. Deze visie geeft onder andere aan welke wegen wanneer in aanmerking komen voor aanleg dan wel reconstructie. Ten tijde van de vaststelling van dit Actieplan werkt onze gemeente aan een actualisatie van deze visie. Naast infrastructurele werken voert Zwolle ook groot onderhoud uit aan wegen en kunstwerken. Ook hier kunnen zich meekoppelkansen voor ons voordoen.

Tot slot zorgen we voor een goed en actueel inzicht in onze grondstromen binnen de gemeente. Het kan namelijk zijn dat grond vrijkomt op een locatie die wij elders kunnen toepassen binnen de gemeente. In dat geval houden we rekening met de

geïnventariseerde geluidhinderknelpunten. Mogelijk kunnen we de geluidsituatie op één van deze locaties verbeteren door het aanbrengen van een grond- of aardenwal.

9.3.1 Eerst bronmaatregelen dan andere geluidmaatregelen

Bij het treffen van geluidwerende maatregelen kijken we eerst naar bronmaatregelen (bijvoorbeeld aanbrengen van geluidarm asfalt). Als dit onvoldoende effect heeft. En op de desbetreffende locatie nog meer geluidmaatregelen kunnen worden getroffen. Dan overwegen wij het toepassen van overdrachtsmaatregelen. Ieder geluidhinderknelpunt is een locatie met eigen specifieke omgevingskenmerken (maatwerk). Hierdoor kan het zijn dat we bepaalde maatregelen op de ene locatie wel kunnen toepassen, maar op een andere locatie niet. Dit is ook afhankelijk van de voor dat gebied geldende stedenbouwkundige en landschappelijke randvoorwaarden.

Tot slot is er ook nog de beschikbaarheid van (gemeentelijke) financiële middelen. Uitgangspunt is dat wij alleen geluidwerende maatregelen uitvoeren als dit past binnen het (op dat moment) beschikbare budget. Het kan gebeuren dat wij vanwege de specifieke situatie van het gebied geen bron- of overdrachtsmaatregelen kunnen treffen. Zo kan het zijn dat geen geluidarm asfalt of een geluidscherm niet doelmatig zijn ten opzichte van de kosten van deze maatregelen. Of dat vanwege technische omstandigheden geluidarm asfalt of het aanbrengen van een geluidscherm niet mogelijk is. In dat geval zouden alleen geluidmaatregelen aan de woning mogelijk zijn. Zo'n geluidmaatregel komt niet ten gunste van het gehele gebied. Dit merken wij niet als een doelmatige en efficiënte inzet van middelen aan. Daarom zetten we de voor het Actieplan geluid 2018-2023 beschikbaar gestelde middelen niet in voor geluidmaatregelen aan individuele woningen.

10 Tot slot

Net als in de afgelopen planperiode monitoren wij de voortgang en uitvoering van dit Actieplan geluid 2018-2023. Wij verzamelen alle noodzakelijke gegevens en dragen zorg voor een goede vastlegging hiervan. Over vijf jaar evalueren wij dit Actieplan geluid. Tussentijds publiceren we resultaten en behaalde prestaties in de Staat van de stad. Ook actualiseren wij de Geluidhinderknelpuntenkaart als een geluidhinderknelpunt is afgerond.

Tot slot geldt dat het Actieplan geluid en de uitvoering ervan een dynamisch proces is. Wij hechten waarde aan producten die met de tijd mee kunnen en zich kunnen aanpassen. Nieuwe inzichten en gegevens moeten adequaat en tijdig worden verwerkt. Hierdoor kan het zijn dat nu geïnventariseerde geluidhinderknelpunten gaandeweg de planperiode afvallen of dat er nieuwe bij komen. Dit alles gebeurt niet zonder motivering en een goede vastlegging hiervan.

Bijlage 1 Inspraak

Tijdens de inspraakperiode van XXXX tot en met XXXX zijn geen/wel zienswijzen ingediend over het ontwerp Actieplan geluid 2018-2023.

Bijlage 2 Toelichting Zwolse variant

Europese geluidgehinderden
Met de geluidbelastingkaarten bepaalden wij het aantal geluidgehinderden in Zwolle. Dit deden we met behulp van een landelijk voorgeschreven rekenformule. Bij het bepalen van dit aantal geluidgehinderden keken wij alleen naar de geluidbelasting op de woning. Voor deze standaard rekenformule geldt in algemene zin: hoe hoger de geluidbelasting, des te meer geluidgehinderden worden berekend. Overschrijding van de voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder levert al geluidgehinderden op.
Deze methodiek houdt geen rekening met locatiespecifieke omstandigheden. Dat een woning na een uitgebreide belangenafweging doelbewust op een hoog geluidbelaste locatie wordt gebouwd en dat de bouw, plaatsing en inrichting van deze woning is afgestemd (goede isolatie) op de geluidsituatie in dat gebied, spelen hierbij geen rol.

Wij herkennen ons niet in het groot aantal geluidgehinderden die de Europese methodiek berekent. Praktijkervaring en kennis van de stad geven ons namelijk een ander beeld. Zo merken wij vaak dat niet alleen de hoogte van het geluidniveau bepalend is om van hinder te kunnen spreken, maar ook de ligging van de woning.

Soms wordt een hoge geluidbelasting helemaal niet als hinderlijk ervaren. Terwijl in andere gevallen juist een lage geluidbelasting wel als hinder wordt aangemerkt. Wij merkten afgelopen jaren dat juist locatiespecifieke omstandigheden belangrijk zijn om wel of niet van hinder te kunnen spreken. Daarom ontwikkelende wij zelf een rekenformule die beter aansluit bij onze eigen ervaringen. We noemen dit de Zwolse variant.

De Zwolse variant
Het Actieplan geluid 2013-2018 is gebaseerd op de methodiek Zwolse variant. Voor de planperiode 2018-2023 maken we weer gebruik van deze methodiek. Met de Zwolse variant prioriteren we binnen de groep van volgens de Europese methodiek vastgestelde geluidgehinderden de groep met de meeste geluidhinder vast. Dit doen we met behulp van:

- een plandrempel en
- een hinderpuntenscore

Door het prioriteren scheiden we als het ware het kaf van het koren. Wat overigens niet wil zeggen dat andere inwoners geen geluidgehinderden (kunnen) zijn. Gevolg is wel dat de overige inwoners (niet behorende tot de prioritaire groep van geluidgehinderden) deze planperiode niet in aanmerking komen voor mogelijke geluidmaatregelen op grond van dit Actieplan geluid.

De plandrempel
De regelgeving schrijft ons voor om een plandrempel vast te stellen. Dit is een geluidnorm gebaseerd op een bepaalde geluidbelasting. Als gemeente zijn wij vrij om de hoogte hiervan zelf te bepalen. Wel moeten we in een actieplan geluid aangeven wat we doen als deze plandrempel wordt overschreden, of en zo ja welke maatregelen worden getroffen en wat het effect is van deze maatregelen.

De Zwolse plandrempel
Voor deze planperiode leggen wij de plandrempel net als in de afgelopen periode 2013-2018 vast op 63 dB. Deze norm komt overeen met de maximaal toegestane geluidbelasting voor nieuw te bouwen woningen (volgens de Wet geluidhinder). Hier is sprake van een gecorrigeerde waarde (artikel 110g Wet geluidhinder). De Europese rekenmethodiek om geluidgehinderden te bepalen, gaat uit van een ongecorrigeerde waarde. Zo hebben wij ook de geluidbelastingkaarten voor wegverkeer opgesteld en vastgesteld. Om vergelijking en uitwisseling met deze kaarten eenvoudiger te maken, gaan wij ook uit van een ongecorrigeerde waarde. Dit betekent dat wij in de praktijk spreken van een plandrempel van 68 dB (in plaats van de gecorrigeerde waarde van 63 dB).

Wij onderzochten ook andere plandrempels. Hieruit bleek dat een lagere plandrempel meer mogelijke geluidhinderknelpunten oplevert. Het treffen van maatregelen om al deze knelpunten ongedaan te maken, leidt tot veel meer kosten. Terwijl onze middelen voor de periode beperkt zijn. Bovendien bleek in diverse gevallen dat de kosten van maatregelen niet opwegen tegen de baten. Een lagere plandrempel zou op dit moment kunnen leiden tot valse verwachtingen bij inwoners. Dit vinden wij niet wenselijk en daarom geven wij de voorkeur aan een meer realistische plandrempel. Voor de volgende planperiode onderzoeken we opnieuw welke of de bestaande plandrempel nog steeds de meest wenselijke is.

Hinderpuntenscore
Naast de plandrempel inventariseert de Zwolse variant de meest geluidgehinderden ook op basis van locatiespecifieke factoren. Hierbij beperkt de Zwolse variant zich tot gemeentelijke wegen (wegen (andere wegbeheerders zijn hier immers niet aangebonden). Dit inventariseren gebeurt volgens een eigen ontwikkelde rekenformule waarvan de volgende vijf factoren onderdeel uitmaken:

1. Het gebiedsgerichte geluidniveau
2. Toename verkeersgroei / handhavingsgat
3. Binnenwaarde woning (gevelisolatie)
4. Aanwezigheid stille gevel
5. Stille tuin

Deze locatiespecifieke factoren vertalen wij naar correctiefactoren. Iedere correctiefactor levert een aantal hinderpunten op. Afhankelijk van de hoogte van deze hinderpuntenscore is sprake van een mogelijk geluidhinderknelpunt. Uiteindelijk leidt dit binnen de groep van volgens de Europese methodiek vastgestelde geluidgehinderden, tot een groep met de meest geluidgehinderde inwoners in Zwolle (hiermee pellen we als het ware de Europees geluidgehinderden af). Samen met de plandrempelwoningen ontstaat zo de groep van meest prioritaire geluidgehinderden in Zwolle.

Correctie overschrijding gebiedsgerichte basiskwaliteit
Voor nieuw te bouwen woningen passen we in Zwolle de Handreiking Gebiedsgericht werken aan milieubeleid toe. Deze handreiking bevat per gebied geluidnormen (gebiedsgericht). Deze geluidnormen zijn onderverdeeld in ambitiewaarden en grenswaarden (ook wel ‘basiskwaliteit’ genoemd). Overschrijdt een woning in de

toekomst de gebiedsgerichte basiskwaliteit? Dan worden aan deze locatie hinderpunten toegekend. Hoe groter de overschrijding, des te meer hinderpunten krijgt de locatie. Ter illustratie bevat bijlage 4 een stroomschema van deze correctiefactor.

Correctie verkeersgroei/handhavingsgat
Dit gaat over woningen die na 1 maart 1986 zijn gerealiseerd en door (onverwachte) toename van wegverkeer een hoge geluidbelasting ondervinden. Omdat ze na 1986 zijn gerealiseerd, voorziet de bestaande wetgeving niet in bescherming (geluidmaatregelen) van deze woningen. Deze woningen vallen als het ware tussen ‘wal en schip’. Daarom duidt men deze woningen ook aan als het (geluid)handhavingsgat. Nieuwe geluidwetgeving (wordt op dit moment aan gewerkt) moet een einde maken aan deze ongewenste situatie. Vooruitlopend hierop betrekken wij deze woningen ook bij dit Actieplan geluid. Wij vinden namelijk dat het bouwjaar niet bepalend moet zijn of een woning wel of geen geluidmaatregelen ontvangt. Wel houden we rekening met de voor de woning geldende geluidnorm. Het kan namelijk zijn dat wij voor een woning een hogere geluidwaarde vaststelden. Dat deden wij na een belangenafweging waarmee bij de bouw van de woning rekening is gehouden. In dat geval ontvangt een woning minder of geen hinderpunten.

Correctie binnenwaarde woning
We kijken ook naar het geluidniveau in de woning. Mensen verblijven nu eenmaal veel uren van de dag in hun woning. Een goed en prettig binnenklimaat in de woning is een groot goed en verdient naar onze mening bescherming. Bij deze correctiefactor is de benodigde isolatiewaarde van de woning bepalend. Oudere woningen hebben over het algemeen een slechtere isolatiewaarde dan nieuwere woningen. Dit betekent dan ook dat oudere woningen op grond van deze correctiefactor eerder hinderpunten krijgen dan nieuwere woningen. Net als bij de vorige correctiefactor wordt ook hier rekening gehouden met de voor de woning geldende geluidnorm (en eventueel vastgestelde hogere geluidwaarden).

Correctie ontbreken stille gevel
Wij vinden dat een woning met op alle gevels een hoge geluidbelasting meer hinderpunten verdient dan een woning met minder geluidbelaste gevels. Deze laatste woning bevindt zich namelijk in een ‘stillere’ omgeving dat meer woongenot oplevert. Hierbij houden we rekening met welke gebiedsgerichte geluidnorm geldt voor een woning. Zo is de basiskwaliteit voor een woning in het centrumstedelijk gebied hoger dan voor een woning in een groenstedelijk gebied. Afhankelijk van de overschrijding worden punten toegekend.

Correctie ontbreken stil deel in de tuin
Onze ervaring is dat inwoners hun tuin erg belangrijk vinden. Ze beschouwen de tuin vaak als een verlengd onderdeel van de woning. Daarom verwerkten wij dit belang in de methodiek Zwolse variant. Er sprake moet dan wel sprake zijn van een relevante tuin waarvan het grootste deel geluidbelast moet zijn. Voldoet een woning aan deze voorwaarden. Dan ontvangt deze woning hinderpunten.

Indeling in klassen
Op basis van de toegekende hinderpunten delen wij alle woningen in in een klasse. In totaal onderscheiden wij vijf klassen. Iedere klasse heeft een kleur uiteenlopend van lichtgroen (weinig hinderpunten) tot rood (meeste hinderpunten). We kunnen niet alle woningen aanpakken en aanmerken als een mogelijk geluidhinderknelpunt. Ten eerste niet omdat veruit de meeste woningen geen knelpunt zijn. En ten tweede niet omdat de financiële middelen ontbreken om alles aan te pakken. Daarom kiezen wij ervoor om voor de komende vijf jaren alleen woningen aan te merken als een mogelijk geluidhinderknelpunt als:

- ze scoren in de klasse oranje en/of rood dan wel
- ze scoren in de klasse geel in combinatie met de klasse oranje en/of rood (een gebied waar woningen alleen geel scoren wordt niet aangemerkt als een potentieel geluidhinderknelpunt).

Woningen in klassen met een andere kleur of kleurencombinatie komen niet in aanmerking voor geluidmaatregelen op grond van dit Actieplan geluid 2018-2023.

Geografische ligging van woningen
Individuele woningen vormen in principe geen mogelijk geluidhinderknelpunt. Woningen moeten een geografische eenheid vormen om als potentieel knelpunt te kunnen worden aangemerkt. Ze moeten bij elkaar in de buurt liggen en als zodanig een groep vormen. Wij passen deze voorwaarde toe omdat zo de getroffen geluidmaatregelen het meest effect hebben (en de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet). De kosten van het treffen van maatregelen voor een individuele woning wegen niet op tegen de effecten ervan. Alle mogelijke geluidhinderknelpunten zijn vastgelegd op de Geluidhinderknelpuntenkaarten zoals opgenomen in bijlage 5 en 6.

Klachten maken geen onderdeel uit van de Zwolse variant
Klachten maken geen onderdeel uit van de Zwolse variant. Hier kiezen wij bewust voor. Vaak hebben klachten namelijk verschillende achtergronden. Bovendien is geen objectieve maatstaf beschikbaar wanneer wel of niet sprake is van een klacht (geluid en geluidhinder is ook vaak een subjectieve beleving). Wel vinden we het belangrijk om klachten als signaalfunctie te gebruiken. Daarom gaan we ze de komende planperiode monitoren. Dit houdt in ieder geval in dat we ze inventariseren, registeren en analyseren. Bij het beoordelen van geluidklachten houden we rekening met de correctiefactoren van de methodiek Zwolse variant. Zo zijn we in staat om klachten te vergelijken met de in het Actieplan geluid geïnventariseerde geluidhinderknelpunten. Tenslotte betrekken wij de klachten bij de opstelling van het volgende Actieplan geluid.

Bijlage 3 Aangepakte geluidhinderknelpunten 2013-2018

Geluidhinderknelpunt De Geren	
Jaar afronding geluidmaatregelen	2013
Totaal aantal geluidgehinderden binnen het knelpunt	155
Aantal afname/verbetering geluidsituatie geluidgehinderden	155
Aantal plandrempelwoningen (> 68 dB)	Nee
Omschrijving getroffen maatregelen (bron en overdracht)	Overdrachtsmaatregelen in de vorm van een geluidscherm van 2 meter hoog bovenop bestaand aardenwal
Zijn alle mogelijke maatregelen getroffen? Zo nee, welke zouden nog getroffen kunnen worden?	Ja
Hadden de maatregelen draagvlak onder bewoners?	Ja en nog steeds!
Is het effect van de maatregelen op de omgeving in dB's meetbaar? Zo ja, wat is de afname? Zo nee, kan dan in algemene zin geconcludeerd worden dat door de getroffen maatregelen de leefomgeving is verbeterd?	Ja,3 dB
Totale kosten geluidmaatregelen	€ 60.000
Overige aandachtspunten	Geen

Geluidhinderknelpunt Sweerssekamp	
Jaar afronding geluidmaatregelen	2014
Totaal aantal geluidgehinderden binnen het knelpunt	61
Aantal afname/verbetering geluidsituatie geluidgehinderden	37
Aantal plandrempelwoningen (> 68 dB)	0
Omschrijving getroffen maatregelen (bron en overdracht)	Overdrachtsmaatregelen in de vorm van een aardenwal van 3.50 meter hoog
Zijn alle mogelijke maatregelen getroffen? Zo nee, welke zouden nog getroffen kunnen worden?	Ja
Hadden de maatregelen draagvlak onder bewoners?	Ja
Is het effect van de maatregelen op de omgeving in dB's meetbaar? Zo ja, wat is de afname? Zo nee, kan dan in algemene zin geconcludeerd worden dat door de getroffen maatregelen de leefomgeving is verbeterd?	Ja, 5 dB
Totale kosten geluidmaatregelen	€ 70.000

Overige aandachtspunten	Geen

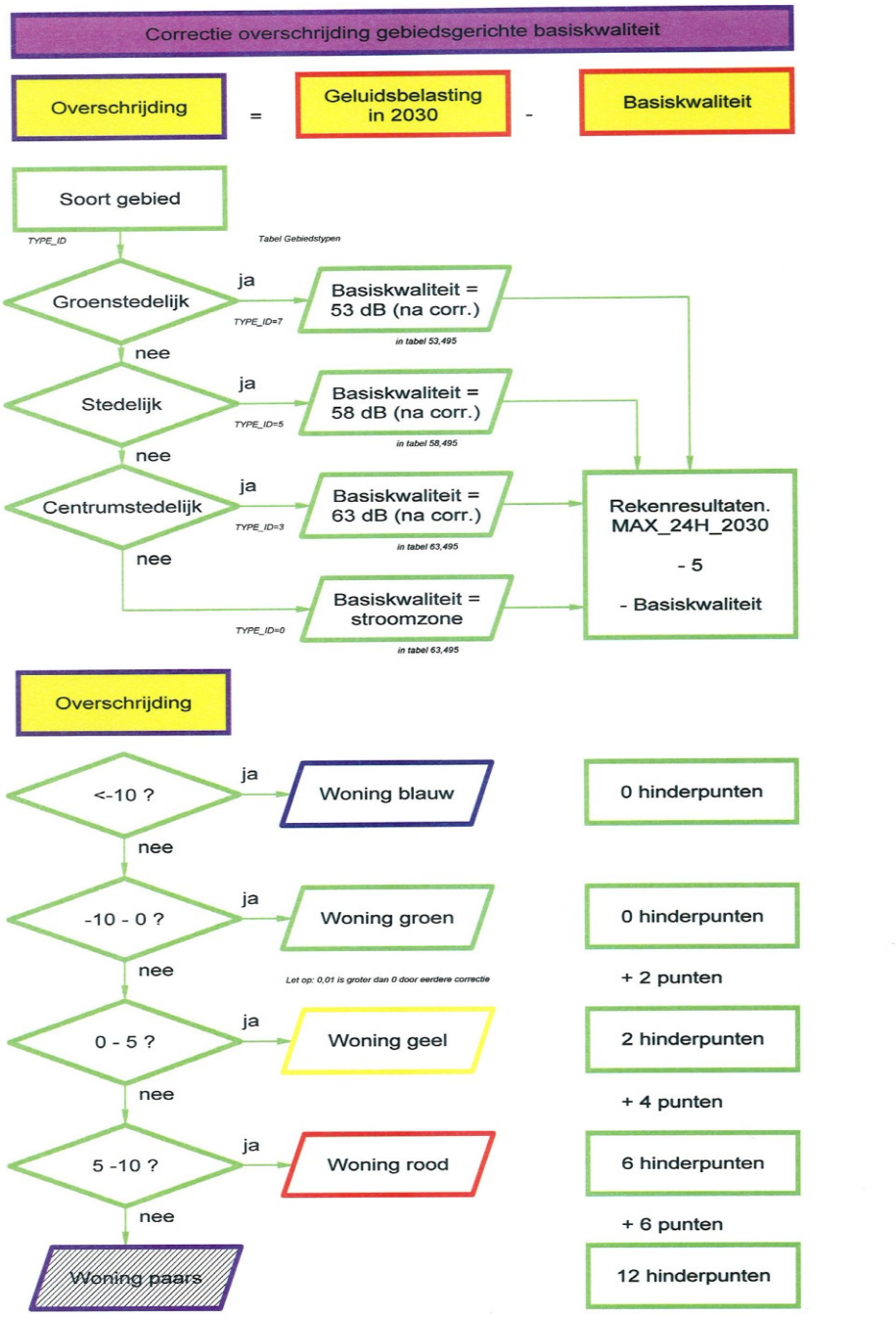
Afbeelding: Locatie Sweerssekamp voor (linker afbeelding) en na (rechter afbeelding) geluidmaatregelen

Geluidhinderknelpunt Zwartewaterallee	
Jaar afronding geluidmaatregelen	2015
Totaal aantal geluidgehinderden binnen het knelpunt	59
Aantal afname/verbetering geluidsituatie geluidgehinderden	31
Aantal plandrempelwoningen (> 68 dB)	Nee
Omschrijving getroffen maatregelen (bron en overdracht)	Overdrachtsmaatregelen in de vorm van een aardenwal van 2.30 meter hoog
Zijn alle mogelijke maatregelen getroffen? Zo nee, welke zouden nog getroffen kunnen worden?	Ja
Hadden de maatregelen draagvlak onder bewoners?	Ja
Is het effect van de maatregelen op de omgeving in dB's meetbaar? Zo ja, wat is de afname? Zo nee, kan dan in algemene zin geconcludeerd worden dat door de getroffen maatregelen de leefomgeving is verbeterd?	Ja, 3 dB
Totale kosten geluidmaatregelen	€ 120.000
Overige aandachtspunten	Geen

Afbeelding: Locatie Zwartewaterallee voor (linker afbeelding) en na (rechter afbeelding) geluidmaatregelen

Bijlage 4 Flowchart correctiefactor Gebiedsgerichte kwaliteit

Opmerking: In bovenstaande flowchart moet het jaar 2030 worden vervangen door het jaar 2035.

Bijlage 5 Geluidhinderknelpuntenkaart plandrempel

Vanwege de grootte en het type bestand is deze kaart niet digitaal bijgevoegd. Maar omdat deze kaart integraal onderdeel uitmaakt van dit Actieplan geluid wordt deze hier wel vermeld. De Geluidhinderknelpuntenkaart plandrempel is wel beschikbaar via internet (www.zwolle.nl) en opvraagbaar bij de gemeente Zwolle.

Bijlage 6 Geluidhinderknelpuntenkaart 2018

Vanwege de grootte en het type bestand is deze kaart niet digitaal bijgevoegd. Maar omdat deze kaart onderdeel uitmaakt van dit Actieplan geluid wordt deze hier wel vermeld. De Geluidhinderknelpuntenkaart hinderscore is wel beschikbaar via internet (www.zwolle.nl) en opvraagbaar bij de gemeente Zwolle.

Bijlage 7 Meneer Pechmans en de Zwolse variant

Meneer Pechmans is een fictieve inwoner van Zwolle. Hij ervaart geluid op zijn eigen manier. Met de Zwolse variant is hij in zijn nopjes. Deze variant kijkt namelijk naar meer dan alleen de hoogte van de geluidbelasting. Zo weet hij dat de gemeente Zwolle geluid op een goede manier beoordeelt. En dat geluidmaatregelen worden getroffen op locaties waar dit het meest noodzakelijk is.

Onderstaande striptekening geeft op een eenvoudige manier de verschillende correctiefactoren van de Zwolse variant weer.

1. Correctiefactor Gebiedsgerichte kwaliteit: In de stad is er nu eenmaal meer omgevingslawaai dan in een groenstedelijke woonwijk. Meneer Pechmans snapt dat je daar rekening mee moet houden als inwoner van Zwolle.

2. Correctiefactor Verkeersgroei/handhavingsgat: Door de jaren heen kan het verkeer erg zijn toegenomen. Hierdoor geniet meneer Pechmans aanzienlijk minder van zijn woning en tuin. Meneer Pechmans vindt dat hiermee rekening moet worden gehouden.

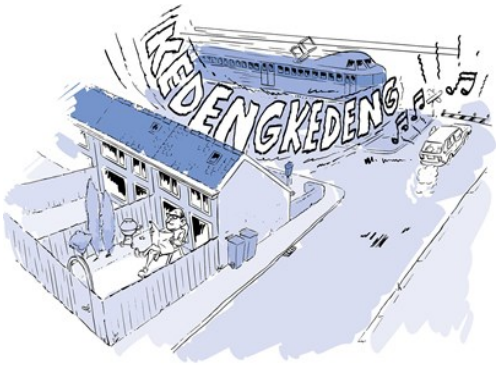
Op de volgende blz. gaat de strip verder

3. Correctiefactor Binnenwaarde/gevelisolatie: Meneer Pechmans ervaart hoe is het om in een slecht geïsoleerde woning te wonen. Het geluid in zijn woning is veel meer waardoor zijn woongenot sterk afneemt. In Zwolle houden ze hiermee rekening.

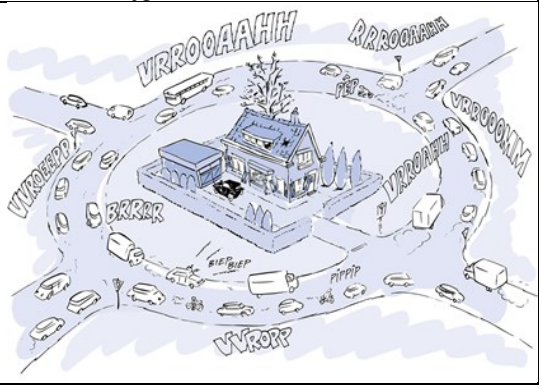

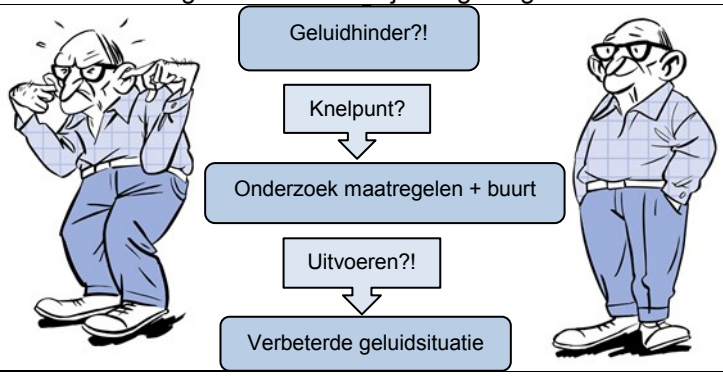
4. Correctiefactor Stille tuin: De tuin is een verlengstuk van de woonkamer. Met een stille(re) tuin neemt het woongenot toe. Dat merkt ook meneer Pechmans.

5. Correctiefactor Stille gevel: Heeft een woning nergens een stille gevel? Dan ervaren inwoners dat vaak als een vermindering van hun woongenot. Deze locaties krijgen meer aandacht in Zwolle.

6. De Zwolse variant: Meneer Pechmans ervaart geluidhinder. De Zwolse variant inventariseert zijn buurt als potentieel geluidhinderknelpunt. Na onderzoek en gesprekken met de buurt worden geluidmaatregelen getroffen. Meneer Pechmans is tevreden met de verbeterde geluidsituatie in zijn omgeving.

Rijksweg A28
Waallaan
Zwartewaterallee
Zwartewaterallee
Rijnlaan
Zwartewaterallee (new)
Aa park
Kranenburgweg
Boerendanseridijk
Hoeseweg
Vechtstraat
Binnenring
Oosterlaan
Hertenstaetstraat
Vrouwenlaan
Spoolderbergweg
Schellerhoek
De Geren
Geerenlanden / Timmermeesterslaan
Heineseweg
Vos van Steenwijklaan
Oldeneelallee / Sweerssenkamp
Oldeneelallee / Sweerssenkamp

Legenda

Knelpunt Wegverkeer

- Potentieel geluidshinderknelpunt
- Aangepakt geluidshinderpunt
- Provincie-/ Rijksbevoegdheid

Aantal hinderpunten per adres

- 0-5
- 5-10
- 10-15
- 15-20
- >20

Esri Nederland, Community Maps Contributors

Legenda

- Plandrempel woningen wegverkeer (2035 > 68 decibel)

Esri Nederland, Community Maps Contributors

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Veen, Thijs-Jan van der (2496)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang Bijlage: Brief van staatssecretaris Bijlage: Rapport onderzoek landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Het onderzoek van het Trimbos Instituut naar de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang en de toepassing hiervan in Zwolle

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 10 april 2018

Onderwerp	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang
Versienummer	V0.4e

Portefeuillehouder Eefke Meijerink

Informant TJ van der Veen
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2496
Email TJ.van.der.Veen@zwolle.nl

Bijlagen 1. Brief van staatssecretaris
2. Rapport onderzoek landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het onderzoek van het Trimbos Instituut naar de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang en de toepassing hiervan in Zwolle

Inleiding
Voorzieningen voor maatschappelijke opvang kennen een landelijke toegankelijkheid, dit is vastgelegd in de Wmo (art. 1.2.1). Dit betekent dat personen die zich melden voor opvang, toegang moet worden verleend aan voorzieningen voor maatschappelijke opvang, ook als zij uit een andere regio afkomstig zijn.

Uit een vorig jaar gehouden onderzoek door het Trimbos Instituut komt een beeld naar voren dat bij de voorzieningen voor maatschappelijke opvang de landelijke toegankelijkheid niet overal altijd correct wordt nageleefd. De landelijke toegankelijkheid is bij een aantal centrumgemeenten niet voldoende is gewaarborgd. Uit dit onderzoek blijkt dat ook in Zwolle de landelijke toegankelijkheid niet altijd correct wordt nageleefd Uit navraag bij de Centrale Toegang en de aanbieders van maatschappelijke opvang komt daarentegen een iets genuanceerder beeld naar voren.
Graag informeren wij de raad nader over de uitkomsten van het onderzoek van het Trimbos Instituut, specifiek het deel wat op Zwolle betrekking heeft, alsmede de reactie van de Centrale Toegang en de aanbieders van maatschappelijke opvang. Ten slot informeren wij u over de aanpassingen die in de uitvoering zijn doorgevoerd in het kader van landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang.

Kernboodschap
Wij hechten in Zwolle aan naleving van de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en handelen daar ook naar. Bij de toegang tot maatschappelijke opvang in Zwolle wordt gekeken naar regiobinding. Niet als argument om iemand de toegang tot de opvang te kunnen weigeren. Wel om te bepalen waar iemand het beste verdere opvang en ondersteuning kan krijgen. Veelal blijkt dat uiteindelijk toch de regio van herkomst te zijn. Uiteraard wordt ook de mening/wens van de melder zelf meegenomen in het besluit om iemand toegang tot de opvang in Zwolle te verlenen, of tot overdracht aan regio van herkomst over te gaan.

Het is goed dat de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang periodiek wordt getoetst door een onafhankelijk instituut. De uitkomsten van het meest recente onderzoek van het Trimbos Instituut schetst onzes inziens echter wel een ongenuanceerd beeld. De wijze waarop de mystery guests zich hier hebben gemeld voor opvang is ten dele bepalend geweest voor de uitkomst van het onderzoek. Dit laat echter onverlet dat de uitvoerinig op een aantal punten wel verbetering behoeft. Er is niet in alle gevallen conform de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid gehandeld. Dit acht het college onacceptabel. Er dient in Zwolle conform de richtlijn voor landelijke toengankelijkeid te worden gehandeld. Inmiddels zijn dan ook wijzigingen doorgevoerd in de uitvoering, waardoor Zwolle weer geheel in de pas loopt met de richtlijnen voor landelijke toegankelijkheid.

Toelichting

Convenant landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang
Alle centrumgemeenten (ook Zwolle) hebben in 2015 het convenant “Richtlijn landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang” ondertekend. De richtlijn bevat model-beleidsregels voor (centrum)gemeenten om te bepalen waar een dak- of thuisloze het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. Het komt in de kern op het volgende neer: zoals bepaald in de Wmo 2015 kan een persoon die opvang nodig heeft aankloppen bij elke gemeente. Een cliënt mag de toegang tot opvang niet worden geweigerd op grond van het gebrek aan binding met de gemeente van aanmelding.

Wel kunnen gemeenten van melding en herkomst onderling en in overleg met de cliënt bepalen waar de cliënt het meest kansrijk een traject kan doorlopen. Indien dat de gemeente van herkomst is, vindt warme overdracht plaats. Indien dat de gemeente van meldig blijkt te zijn, wordt hem/haar toegang tot verdere ondersteuining verleend.

Onderzoek Trimbos Instituut
Om te toetsten of gemeenten de bepalingen van de richtlijnen goed naleven, vindt jaarlijks een onderzoek plaats bij centrumgemeenten. Hiertoe worden mystery guests ingezet, zij melden zich bij opvangvoorzieningen aan voor opvang en toetsen hiermee of zij, zonder regiobinding, toegang krijgen tot de opvang, of dat hen toegang wordt geweigerd. Het onderzoek (uitgevoerd door het Trimbos Instituut) laat zien dat de naleving van de richtlijn voor landelijke toegangkelijkheid van maatschappelijke opvang te wensen over laat. In veel centrumgemeenten wordt regiobinding, of beter gezegd, het niet aantoonbaar hebben van regiobinding, gebruikt als weigeringsgrond. Het Trimbos-instituut concludeert dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang op dit moment nog onvoldoende gewaarborgd is voor dak- en thuisloze aanvragers.
De staatssecretaris van VWS noemt dit een zorgelijke ontwikkeling, verbetering is noodzakelijk. In zijn brief van 22 december jl. (zie bijlage 1) wijst de staatssecretaris op naleving van de richtlijn landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang.

Ook in Zwolle hebben mystery guest zich gemeld in het kader van het onderzoek van het Trimbos Instituut. In totaal is 6 keer een beroep op opvang gedaan door een mystery guest. Van de 6 meldingen zijn 4 geweigerd en hebben twee toegang tot opvang gekregen. Bij de weigeringen werd geen regiobinding en geen plek als argument gegeven.

Nadere analyse Zwolle
Op basis van de uitkomst van het onderzoek van het Trimbos Instituut zou geconcludeerd kunnen worden dat in de uitvoering de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang in Zwolle niet adequaat is toegepast. Navraag bij de Centrale Toegang voor maatschappelijke opvang (onderdeel van GGD) en de aanbieder van maatschappelijke opvang (De Herberg), levert echter een meer genuanceerd beeld op. Zo is gebleken dat in ten minste twee gevallen de mystery guests zich al op voorhand hadden geïdentificeerd als mystery guest en bovendien afkomstig uit een andere regio. De intake procedure is bij hen toen beëindigd. In andere gevallen was het tijdstip van melding dusdanig dat de mystery guests zich nog kon melden voor opvang in regio van herkomst. In deze gevallen is de intakeprocedure gestaakt en geen toegang tot opvang verleend, maar heeft wel overdracht naar regio van herkomst plaatsgevonden.
Verdere navraag levert op dat er wel degelijk ruimte is voor verbetering bij het intakeproces. Zo zijn in het verleden telefonische meldingen afgehouden voor verdere intake, omdat er geen sprake zou zijn van regiobinding. In dergelijke gevallen is overigens wel doorverwezen naar de opvang in eigen regio, maar dit is niet conform de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid.

Consequenties
Eind 2016, begin 2017 had De Herberg te maken met hoge bezetting, soms zelfs boven de 100%. Geconstateerd werd dat er sprake was van een instroom van buiten de regio in De Herberg (in 2016 waren 245 van de 405 meldingen afkomstig van buiten de regio).

In reactie hierop is de toets op regiobinding begin 2017 aangescherpt, in die zin dat we nog steeds opvang bieden aan mensen van buiten het verzorgingsgebied van centrumgemeente Zwolle, maar dat we versnelt toewerken naar terugkeer naar regio van herkomst. We hebben de druk op De Herberg mede hierdoor in de loop van 2017 enigszins zien afnemen tot gemiddeld rond de 70%.

Dit laat onverlet dat de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang onverminderd van toepassing is, ook voor regio Zwolle. In de uitvoering is in sommige gevallen te snel de toegang tot opvang geweigerd. Dit acht het college zeer onwenselijk.
Inmiddels heeft De Herberg haar intake procedure op onderdelen aangepast. Er wordt nu te allen tijde opvang geboden, ook als bij aanvang al duidelijk is dat iemand vanuit een andere regio afkomstig is. Daarna wordt gekeken of iemand het beste in regio van herkomst of regio van aanmelding een vervolgtraject aangeboden dient te krijgen. Indien regio van herkomst de meeste kans op een succesvol traject biedt, vindt warme overdracht plaats.

Communicatie
Er heeft afstemming plaatsgevonden met betrokken instellingen voor maatschappelijke opvang en de Centrale Toegang. De Herberg heeft, zoals gemeld, haar toegangsbeleid inmiddels aangepast.

Vervolg
Wij hebben in reactie op het rapport van het Trimbos Instituut aan het ministerie van VWS kenbaar gemaakt dat wij moeite hebben met de wijze waarop het onderzoek met mystery guests is uitgevoerd, op basis waarvan Zwolle nu ‘matig’ gescoord heeft. De wijze waarop de mystery guests zich hier hebben gemeld is van invloed geweest op de uitkomsten van de test.
Gelet op de recent doorgevoerde aanpassingen in de aanmeldingsprocedure zien we graag een nieuw onderzoek naar naleving van de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang in Zwolle tegemoet. In onze contacten met het ministerie van VWS zullen aandringen op een vervolgonderzoek.

Openbaarheid
Deze informatie is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 44709

Onderwerp Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

College van Burgermeester en Wethouders van de gemeenten

Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Kenmerk
1271937-171348-DMO

Uw brief
-

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 22 december 2017
Betreft Toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Geacht college,

Met deze brief willen wij uw aandacht vragen voor de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Deze brief is in overleg met Federatie Opvang en het ministerie van BZK opgesteld. Aanleiding vormt het mystery guest onderzoek naar de toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang dat het Trimbos-instituut in 2017 heeft uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Het Trimbos-instituut concludeert dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang op dit moment nog onvoldoende gewaarborgd is voor dak- en thuisloze aanvragers. Er wordt nog niet overal gewerkt naar de letter èn de geest van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015).

<u>Landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang</u>
De 'landelijke toegankelijkheid' van beschermd wonen en opvang is vastgelegd in artikel 1.2.1 van de Wmo 2015. In 2014 bevestigde de Raad van Europa dat de Nederlandse overheid (rijk en gemeenten) dakloze mensen overal toegang tot opvangcentra moet verlenen. Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang ook in de praktijk te waarborgen, is in 2015 een convenant (ondertekend door alle centrumgemeenten) en de *Handreiking Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang* opgesteld (VNG, 2015). Deze handreiking bevat model-beleidsregels voor (centrum)gemeenten om te bepalen waar een dak- of thuisloze het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. Het komt in de kern op het volgende neer. Zoals bepaald in de Wmo 2015 kan een persoon die opvang nodig heeft aankloppen bij elke gemeente. Een cliënt mag de toegang tot opvang niet worden geweigerd op grond van het gebrek aan binding met de gemeente van aanmelding. Een cliënt die zich meldt voor opvang heeft ingevolgde de Wmo 2015 recht op onafhankelijke cliëntenondersteuning.

<u>Uitkomsten mystery guest onderzoek</u>
Uit het onderzoek van het Trimbos-instituut blijkt dat bijna de helft (51%) van de mystery guests tijdelijk werd toegelaten tot de opvang en de andere helft (49%) niet. Een groot deel van de niet toegelaten mystery guests ontving geen enkele vorm van ondersteuning na een verzoek om hulp. De uitkomsten van het onderzoek zijn in het bestuurlijke overleg van 6 december jl. tussen gemeenten,

Federatie Opvang, BZK en VWS besproken. We hebben gezamenlijk geconcludeerd dat de uitkomst van het onderzoek zorgelijk is en dat verbetering noodzakelijk is. Omdat we handelingsverlegenheid op dit onderwerp willen voorkomen, hebben we als bijlage een factsheet 'landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang en beschermd wonen' toegevoegd. We vragen u dit te delen met de medewerkers binnen uw organisatie die zich bezig houden met de cliënten die gebruik (willen) maken van de maatschappelijke opvang en die deze afspraken moeten kennen. Tevens verzoeken wij u hierover contact op te nemen met de maatschappelijke opvanginstellingen teneinde ze te herinneren aan de gemaakte afspraken.

Wellicht ten overvloede melden wij u hierbij dat er ook een convenant en handreiking m.b.t. landelijke toegankelijkheid in het beschermd wonen is opgesteld gebaseerd op dezelfde principes. Tijdens het bestuurlijke overleg op 6 december jl. is afgesproken dat de VNG er voor zorgt dat dit convenant uiterlijk half maart 2018 door alle centrumgemeenten is ondertekend, gezien het belang van de uitvoering hiervan.

Verder willen wij u wijzen op de landelijke commissie waar in het convenant over de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang (en beschermd wonen) is voorzien. Tijdens het bestuurlijk overleg is afgesproken dat deze commissie vanaf 1 maart 2018 zal gaan functioneren, waarna gemeenten hier gebruik van kunnen maken als zij onderling niet tot een goede oplossing kunnen komen.

Basis Registratie Personen (BRP)
De essentie van de BRP en het bijhouden daarvan is dat de overheid haar burgers kent en weet te bereiken. In de praktijk geldt de inschrijving in de BRP (op een woon- of briefadres) als voorwaarde voor veel voorzieningen. Als de BRP om wat voor reden dan ook niet aansluit op de persoonlijke situatie van de burger, moet de overheid maatwerk bieden en daarbij uitgaan van een integrale benadering van de situatie van de burger. De uitgangspunten hiervoor zijn door de minister van BZK vastgelegd in de Circulaire Briefadressen.[1] Omdat wij signalen krijgen dat ten aanzien van dit onderwerp ook handelingsverlegenheid bestaat, hebben wij in de bijgevoegde factsheet hier ook een passage over opgenomen. Ook hierbij is het verzoek deze informatie te delen met de medewerkers binnen uw organisatie die deze afspraken moeten kennen.

Tot slot
Indachtig de uitwerking van het advies van de commissie Dannenberg hebben wij besloten deze brief niet alleen naar het college van B&W van de centrumgemeenten te sturen, maar naar het college van B&W van alle gemeenten in Nederland. Elke gemeente heeft hierin – conform de Wmo 2015 – immers een verantwoordelijkheid om tijdig maatschappelijke ondersteuning te bieden ten einde dakloosheid te voorkomen.

Wij geven u voorts in overweging om deze brief inclusief de betreffende bijlagen ter kennisname naar uw gemeenteraad te sturen. Het is van belang dat hij er op toeziet dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen in uw gemeente worden gewaarborgd en mensen de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben.

[1] De circulaire BRP en briefadres (ministerie van BZK):
https://www.rvig.nl/documenten/circulaires/2016/11/01/circulaire-brp-en-briefadres

Deze brief stuur ik in afschrift aan de directeuren van de instellingen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen, Mind, Stichting Werkplaats COMO, Divosa en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Paul Blokhuis

de algemeen directeur van de VNG,

Jantine Kriens

M. Planije
A. de Lange
H. Kroon

Praktijktest toegankelijkheid maatschappelijke opvang 2017

Trimbos-instituut, Utrecht, 2017

Trimbos instituut
Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

Colofon

Opdrachtgever
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Projectuitvoering
M. Planije
A. de Lange
H. Kroon

Deze uitgave is te bestellen via www.trimbos.nl/webwinkel met artikelnummer **AF1590**.
Trimbos-instituut
Da Costakade 45
Postbus 725
3500 AS Utrecht
T: 030-297 11 00
F: 030-297 11 11

© 2017, Trimbos-instituut, Utrecht.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van het Trimbos-instituut.

Inhoud

Voorwoord **5**

Samenvatting **6**

1 Inleiding **7**
1.1 Landelijke toegang in kort bestek 7
1.2 Onderzoek 8
1.3 Leeswijzer 9

2 Bevindingen van de mystery guests **10**
2.1 Aanmelding en onderzoek 10
2.2 Toegang tot de opvang 11
2.3 Overdracht van cliënten 12
2.4 Informatievoorziening en bejegening 15

3 Conclusies en aanbevelingen **17**
Bijlage 1: Model-beleidsregels Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang **19**
Bijlage 2: Beschrijving van deelonderzoek met mystery guests **25**
Bijlage 3. Toelatingsbesluit per centrumgemeente **29**
Bijlage 4. Redenen om geen opvang te verlenen **31**
Bronnen **32**

Voorwoord

In geval van nood, moeten mensen kunnen terugvallen op een plek in de daklozenopvang. Wanneer er voorwaarden gesteld worden aan de toelating tot de eerste opvang – zoals de eis dat iemand binding moet hebben met de regio – kan de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang in het gedrang komen, waardoor mensen tussen wal en schip kunnen raken. Om te toetsen hoe in de praktijk wordt vorm gegeven aan de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang zijn 43 centrumgemeenten meermaals bezocht door ervaringsdeskundige mystery guests.

Veel dank gaat uit naar de mystery guests, zonder wie dit onderzoek niet mogelijk was. Daarnaast dank aan de mensen die zeer behulpzaam waren bij het werven en begeleiden van de mystery guests: Maurice Custers van NuNN (Nijmegen), Elly Burgering van Straat Consulaat (Den Haag), Caroline de Groot van Bureau Straatjurist (Amsterdam) en Anthony Philips van De Herberg (Zwolle). Medewerkers van opvanginstellingen of Centrale Toegang die (soms meermaals) de mystery guests te woord stonden, dank voor uw medewerking en begrip. Helmy Sanders van De Tussenvoorziening en Kevin Maduro van de Kesslerstichting namen bij de training van mystery guests het rollenspel op zich, Dat stelden we zeer op prijs. Tot slot, dank aan de beleidsmedewerkers van de centrumgemeenten die meewerkten aan onze inventarisatie van de beschikbare registratiegegevens en de belemmerende en bevorderende factoren rondom de overdracht van cliënten.

Samenvatting

Om te toetsen hoe in de praktijk wordt vorm gegeven aan de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang zijn 43 centrumgemeenten meermaals bezocht door ervaringsdeskundige mystery guests: 30 centrumgemeenten werden twee maal bezocht, 13 centrumgemeenten werden circa 6 maal bezocht. In totaal legden de mystery guests 135 bezoeken af aan opvangloketten.

Bij de helft (51%) van het totaal aantal aanmeldingen in 2017 werden de mystery guests (tijdelijk) toegelaten tot de opvang, bij 49% van de aanmeldingen volgde geen opvang. Ter vergelijking: in 2015 werd 45% (tijdelijk) toegelaten, 55% kreeg geen opvang.

Als mensen zich aanmelden bij de maatschappelijke opvang, kunnen er verschillende redenen zijn waarom ze niet worden toegelaten. Het ontbreken van regiobinding is hiervoor nog steeds een veelgebruikt argument. In 2017 speelde het ontbreken van regiobinding bij tweederde (69%) van de afwijzingen een rol, in 2015 bij 59% van de afwijzingen. In 2017 was bij 43% van de afwijzingen het ontbreken van regiobinding de *enige* reden voor de afwijzing, in 2015 bij 34% van de afwijzingen.

Bij 13 gemeenten werden, wegens signalen die het Ministerie van VWS bereikten, extra bezoeken afgelegd. De signalen werden deels bevestigd. In twee van deze gemeenten kreeg geen enkele van de 6 mystery guests opvang aangeboden. In totaal resulteerde 65% van de in deze 13 gemeenten afgelegde bezoeken niet in opvang, tegen 42% bij de overige gemeenten. Er waren echter ook gemeenten waarbij de signalen niet werden bevestigd. Omgekeerd kwam het ook bij de overige 30 gemeenten voor dat beide mystery guests geen opvang kregen.

De bevindingen van de mystery guests maken duidelijk dat ook in 2017 nog niet overal wordt gewerkt naar de letter èn de geest van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang is nog onvoldoende gewaarborgd voor rechthebbende dakloze aanvragers.

1 Inleiding

In artikel 1.2.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, (Wmo, 2015) is vastgelegd dat de maatschappelijke opvang landelijk toegankelijk is. Volgens een Kamerbrief van de staatssecretaris van VWS, is… '*De gedachte achter deze wettelijke bepaling […] dat het voor mensen in nood niet moet uitmaken bij welke gemeente zij aankloppen; in alle gevallen moet de veilige opvang worden geborgd. De aangesproken gemeente regelt waar nodig een opvangplaats (in de eigen gemeente of bij een andere gemeente)'* (Brief met kenmerk 1072240-159728-DMO, Ministerie van VWS, 2016). Het uitgangspunt van 'landelijke toegankelijkheid' is door gemeenten uitgewerkt in de *Handreiking Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang* (VNG, 2015).

Naar aanleiding van signalen dat gemeenten voorwaarden stellen aan de toegang tot de maatschappelijke opvang, waaronder de voorwaarde dat iemand binding met de regio moet hebben, onderzocht het Trimbos-instituut in 2013 het beleid en de praktijk van de landelijke toegang van de maatschappelijke opvang. In 2015 werd dit onderzoek herhaald[1]. Deze studies lieten zien dat de landelijke toegankelijkheid van de opvang nog niet voor alle rechthebbende dakloze aanvragers gewaarborgd was (Tuynman, Muusse en Planije, 2013; Planije, Muusse en Tuynman, 2015).

Op basis van een inventarisatie onder centrumgemeenten, eind 2016, werd door het ministerie van VWS het volgende opgemerkt: '*Op basis van de informatie die de centrumgemeenten mij hebben verstrekt, kan voorzichtig worden geconcludeerd dat bij de (nood)opvang het uitgangspunt van landelijke toegankelijkheid wordt gehanteerd'* (Brief met kenmerk 1072240-159728-DMO, Ministerie van VWS, 2016). Tegelijkertijd waren er echter signalen van incidenten – onder andere afkomstig van de Federatie Opvang – die aangaven dat het in de praktijk nog niet altijd goed verloopt. Deze signalen waren aanleiding om in een aantal centrumgemeenten extra onderzoek uit te laten voeren. Het ministerie van VWS verzocht daarom het Trimbos-instituut om, in aanvulling op een herhalingsonderzoek met mystery guests, in dertien centrumgemeenten extra mystery guests te laten langsgaan, '*zodat met meer zekerheid kan worden vastgesteld of het om incidenten, of een meer structurele tekortkoming gaat'* (Ministerie van VWS, 2016).

1.1 Landelijke toegang in kort bestek

In Nederland ontvangen 43 zogenoemde 'centrumgemeenten' financiële middelen van het Rijk voor de Wmo-prestatievelden maatschappelijke opvang, OGGz en verslavingsbeleid. Sinds 2009 zijn deze middelen gebaseerd op objectieve criteria (onder ander aantal inwoners en aantal personen dat behoort tot een sociaal zwakke groep). Omdat de centrumgemeenten fors investeerden in de aanpak van de problematiek van dak- en thuislozen, gingen verschillende van hen ertoe over de maatschappelijke opvang niet langer open te stellen voor iedereen die daar een beroep op doet, maar de voorwaarde te stellen dat iemand binding met de regio moet hebben (Planije, Muusse en Tuynman, 2015).

Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te waarborgen, is de *Handreiking Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang* op-

[1] In 2013 werden 51 mystery guest bezoeken afgelegd, waarvan slechts 28 aan de deur. De gegevens van 2013 zijn daarom niet goed vergelijkbaar met 2015 en 2017.

gesteld (VNG, 2015). Deze handreiking bevat model-beleidsregels die de centrumgemeente (of een instelling in opdracht van de gemeente) kan hanteren bij het bepalen van de plaats waar een dak- en thuisloze het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. In bijlage 1 is de volledige tekst van de model-beleidsregels uit de Handreiking opgenomen.

De model-beleidsregels zijn gebaseerd op de afspraken die de wethouders maatschappelijke opvang van de centrumgemeenten in februari 2010 met elkaar maakten. Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te garanderen, is afgesproken dat iedereen uit de doelgroep zich in elke gemeente kan aanmelden voor maatschappelijke opvang. De centrumgemeente van aanmelding verzorgt indien nodig de eerste opvang (bed, bad en brood). De centrumgemeente bepaalt vervolgens na overleg met de cliënt in welke plaats een individueel traject het meest kansrijk is. Deze gemeente gaat de maatschappelijke opvang en het aansluitende traject (zorg, wonen, dagbesteding en inkomen) verzorgen. In 2014 werd door de wethouders van de 43 centrumgemeenten een convenant gesloten over de manier waarop zij samen verantwoordelijkheid nemen voor de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang.

1.2 Onderzoek

1.2.1 Doelstellingen van het onderzoek

Met het onderzoek beogen we de volgende doelen te bereiken:

1. Inzicht verschaffen in de praktische uitwerking van wettelijk bepaalde toegankelijkheid van de opvang en de 'Handreiking Landelijke toegankelijkheid in de maatschappelijke opvang' voor rechthebbende dakloze mensen van buiten de regio.
2. Vaststellen of en in hoeverre het waarborgen van de landelijke toegankelijkheid van de opvang is verbeterd ten opzichte van twee jaar geleden.

We beperken ons – net als in de vorige metingen – tot dakloze mensen met recht op ondersteuning op grond van de Wmo, omdat voor deze groep het principe van landelijke toegankelijkheid geldt. Over de toepassing van de Handreiking heeft het ministerie van VWS in 2016 informatie ingewonnen bij de centrumgemeenten; in grote lijnen werd te kennen gegeven dat men de Handreiking toepast. In tegenstelling tot de twee vorige studies, informeerden we daarom in deze meting niet naar het formele beleid bij gemeenten en opvanginstellingen.

1.2.2 Onderzoeksactiviteiten

- *Praktijkonderzoek door middel van mystery guests*

Met de hulp van *mystery guests* – mensen die zelf dakloos zijn (geweest) - hebben we getracht zicht te krijgen op de praktijk van aanmelding en toelating in de maatschappelijke opvang. Zij bezochten elk van de 43 centrumgemeenten met het verzoek om een opvangplek. Afhankelijk van de lokale aanmeldingsprocedure meldden zij zich direct bij de maatschappelijke opvang of bij het gemeentelijk aanmeldloket[2]. De mystery guests maakten

[2] Een aantal centrumgemeenten beschikt over meerdere opvanginstellingen. In elke centrumgemeente verliep de aanmelding door de mystery guests via hetzelfde aanmeldloket.

gebruik van een standaard scenario waaruit duidelijk werd dat zij van elders afkomstig waren. In bijlage 2 staat een uitgebreide beschrijving van de opzet en uitvoering van het mystery guest onderzoek.

Elke centrumgemeente is tenminste twee maal bezocht door een mystery guest. Daarnaast zijn, op verzoek van het ministerie van VWS, in dertien centrumgemeenten meer dan twee mystery guests langsgaan. De aanleiding hiervoor waren signalen van incidenten – onder andere afkomstig van de Federatie Opvang – die aangaven dat het in de praktijk nog niet altijd goed verloopt. Om deze reden is in een aantal centrumgemeenten extra onderzoek uitgevoerd. Er werd naar gestreefd om deze 13 centrumgemeenten elk 6x te laten bezoeken door een mystery guest. Daarmee kwam het beoogde aantal op 138 bezoeken. In totaal hebben de mystery guests 135 bezoeken (98%) afgelegd. Hiermee kunnen we een indruk geven van het proces van aanmelden in de praktijk: een beeld van de manier waarop er bij een eerste aanmelding gehandeld wordt, het beleid dat wordt gehanteerd, de bejegening, welke informatie wordt gegeven en welke informatie beschikbaar is.

- *Inventarisatie centrumgemeenten*

Om meer zicht te krijgen op (cijfermatige gegevens over) hoe de overdracht van een cliënt van of naar een andere regio verloopt, benaderden we de 43 centrumgemeenten met een korte vragenlijst. De vragenlijst werd per e-mail gericht aan de beleidsmedewerker met maatschappelijke opvang in zijn of haar portefeuille. Van de 43 gemeenten retourneerden er 25 een ingevulde vragenlijst: een response van 58%.

Beperkingen inzet van mystery guests

De mystery guests onthulden hun identiteit direct na het toelatingsbesluit, zodat zij niet daadwerkelijk een opvangplek in beslag zouden nemen. Hieruit volgen enkele beperkingen over wat deze procedure aan het licht kan brengen: Een voorlopig toelatings- of bindingsbesluit kan binnen drie werkdagen genomen worden, maar het kan enkele weken duren voordat een definitieve beschikking verstrekt wordt. Gedurende die tijd worden mensen voor wie de procedure nog loopt opgevangen in de nachtopvang. Pas daarna worden ze (al dan niet ‘warm’) overgedragen aan de gemeente van herkomst. Deze definitieve beschikkingen en warme overdracht kunnen met de gevolgde procedure niet worden onderzocht. Het is dus niet zeker of het bij eventuele toelating om een eerste (nood)opvang of om langduriger opvang met traject gaat.

1.3 Leeswijzer

In dit verslag rapporteren we de *overall* bevindingen van de mystery guests: het geeft een landelijk beeld van de wijze waarop wordt omgegaan met de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang. Achtereenvolgens komt aan bod: de eerste bevindingen bij aanmelding, de toegang tot de opvang, de overdracht van cliënten en de informatievoorziening en bejegening. De bijlagen 3 en 4 geven gemeentespecifieke informatie over het toelatings- of afwijzingsbesluit per mystery guest bezoek.

2 Bevindingen van de mystery guests

2.1 Aanmelding en onderzoek

Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te garanderen, is afgesproken dat iedereen uit de doelgroep zich in elke gemeente kan aanmelden voor maatschappelijke opvang, aldus de *Handreiking Landelijke toegankelijkheid* (zie bijlage 1).

2.1.1 Eerste inventarisatie bij aanmelding

Conform de Handreiking behoort elke centrumgemeente ervoor zorg te dragen dat na de aanmelding nagegaan wordt of iemand tot de doelgroep behoort en er zo spoedig mogelijk een onderzoek wordt uitgevoerd om te bepalen waar de maatschappelijke opvang van de cliënt het beste kan plaatsvinden. Na een aanmelding moet zo spoedig mogelijk onderzocht worden in welke centrumgemeente de kans op een succesvol traject voor de cliënt het grootst is: de opvang zou dan in die gemeente plaats moeten vinden.

Om zicht te krijgen op de wijze waarop in de praktijk de aanmeldingsprocedure verloopt, vroegen we de mystery guests om te rapporteren welke en hoeveel vragen bij aanmelding worden gesteld. Van 118 van de 135 afgelegde bezoeken is bekend welke vragen aan de mystery guest werden gesteld bij aanmelding. Tabel 2.1 laat zien dat de gevraagde informatie bij eerste aanmelding zich niet beperkt tot vragen rondom regiobinding.

Tabel 2.1 Eerste inventarisatie bij aanmelding, 2017. In percentages[a].

	2017 (N=118)
Gemeente van herkomst/ verblijf	74
ID-bewijs	62
Reden van aanmelding in deze gemeente	57
Naam en geboortedatum	52
Reden van aanmelding bij MO	39
Adres/ woonplaats	33
Verblijf in de afgelopen drie jaar (al dan niet 2 van de 3 jaar aantoonbaar hoofdverblijf in de gemeente)	30
Burgerservicenummer	25
Zorgverzekeringspas	16
Psychiatrie/ verslaving	16
Eigen bijdrage	15
Verwachte duur van verblijf	13
Andere zaken	32

a: kolommen tellen op tot meer dan 100%, omdat er naar meerdere zaken gevraagd kon worden.

Uit tabel 2.1 blijkt dat bij driekwart (74%) van de aanmeldingen is gevraagd naar de gemeente van herkomst, bij tweederde (62%) van de aanmeldingen wordt gevraagd naar een legitimatiebewijs. Ruim de helft (54%) van de door opvangmedewerkers gestelde vragen in 2017 had te maken met *regiobinding* (adres, gemeente van herkomst, reden van aanmelding in de aanmeldgemeente). Ruim een derde (38%) van de gestelde vragen ging over het vaststellen van de *identiteit* van de aanmelders (naam, geboortedatum, ID-bewijs en Burgerservicenummer). Een vijfde van de gestelde vragen (21%) had betrekking op

een eerste *inventarisatie van de zorgbehoefte* (reden van aanmelding bij de MO, psychiatrie/ verslaving, of men eigen bijdrage kan betalen, verwachte duur van het verblijf).

Intake voor vervolg van de opvang
Bij veertig aanmeldingen bij opvangloketten werd aangegeven dat er elders/later nog een vervolggesprek zou gaan plaatsvinden. In deze gevallen werd niet direct een besluit genomen over de toegang tot (vervolg)opvang[3]. De mystery guest kreeg dan bijvoorbeeld te horen dat de volgende dag een afspraak bij de gemeente zou volgen, of dat in de opvanglocatie op een rustiger moment een meer uitgebreide intake plaatsvinden. Een voorbeeld: "*Ik mocht, ondanks het ontbreken van regiobinding, na de gratis maaltijd ook een bed krijgen zonder betaling. Morgen moet ik me dan om 9:00 melden bij de gemeente. Indien gemeente de akkoord gaat, mag ik terugkomen mits ik zou kunnen betalen*" (verslag mystery guest). Bij deze werkwijze ligt de beslissing over toegankelijkheid dus niet alleen bij de individuele medewerker aan de deur van de nachtopvang.

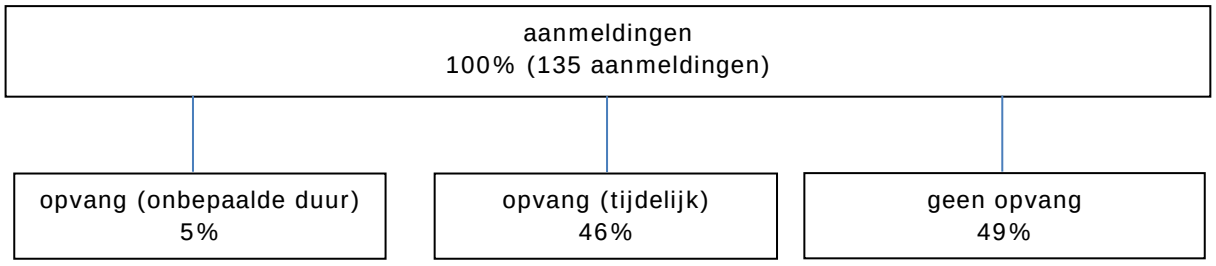
2.2 Toegang tot de opvang

Na aanmelding en onderzoek wordt bepaald of een aanvrager toegang krijgt tot de maatschappelijke opvang. Gedurende de periode dat de cliënt in afwachting is van het besluit, zal de centrumgemeente van aanmelding zo nodig onderdak en ondersteuning bieden, zo staat beschreven in de *Handreiking Landelijke toegang.* In dit hoofdstuk beschrijven we of de mystery guests wel of niet werden toegelaten tot de opvang, om welke redenen een aanvrager wel of niet toegang krijgt en in welke mate regiobinding hierbij een rol speelt. Ook beschrijven we of en hoe de tijdelijke opvang vervolgens in praktijk vorm krijgt.

2.2.1 Regiobinding en toegang

In totaal hebben de mystery guests 135 bezoeken gebracht aan 43 centrumgemeenten, met als doel te 'testen' of ze al dan niet zouden worden toegelaten tot de opvang. Omdat niet iedere gemeente even vaak is bezocht door mystery guests (zie ook §1.2.2), hebben we de resultaten gewogen voor het aantal afgelegde bezoeken per gemeente. De percentages in figuur 2.1 staan daarmee voor de gemiddelde kans op (voorlopige) toelating in een centrumgemeente.

Figuur 2.1. Afwijzing of (tijdelijke) opvang na aanmelding door mystery guests

[3] Hierbij werd 30 maal (tijdelijke) opvang verleend, 10 keer geen opvang.

Bij de helft (51%) van de aanmeldingen in 2017 werden de mystery guests (tijdelijk) toegelaten tot de opvang: in 46% van de aanmeldingen ging het om tijdelijke opvang[4], bijvoorbeeld voor enkele nachten, in 5% van de aanmeldingen werd opvang voor onbepaalde duur toegewezen. Ter vergelijking: in 2015 werd 45% (tijdelijk) toegelaten[5]. Bij iets minder dan de helft (49%) van de aanmeldingen in 2017 werden de mystery guests *niet* toegelaten tot de opvang, tegenover 55% in 2015. Een kanttekening hierbij is dat de resultaten niet goed vergelijkbaar zijn: voor 2017 gaat het om gewogen percentages terwijl de percentages voor 2015 zijn berekend op basis van rechte tellingen. Onbekend is ook of en in hoeverre de druk op de opvang (een factor die medebepalend is voor het toelatingsbesluit) in 2017 groter of kleiner was dan in 2015.

Bij tweederde (65%) van de aanmeldingen in de 13 geselecteerde centrumgemeenten (zie §1.2.2), kregen de mystery guests geen opvang, 36% werd (tijdelijk) toegelaten. Ter vergelijking: in de overige 30 centrumgemeenten resulteerde 42% van de aanmeldingen niet in opvang en kon 59% wel (tijdelijk) terecht. De 13 centrumgemeenten zijn door het Ministerie van VWS geselecteerd op basis van gesprekken die VWS voerde met de betreffende gemeenten en op basis van praktijksignalen die VWS bereikten. Dit betekent niet dat de 13 geselecteerde gemeenten het beter of slechter doen dan de andere centrumgemeenten. Wel lijken de bevindingen van de mystery guests erop te duiden dat er bij enkele van de 13 geselecteerde centrumgemeenten vaker dan incidenteel sprake lijkt te zijn van tekortkomingen ten aanzien van het uitgangspunt van de landelijke toegankelijkheid (zie ook bijlage 4).

In 2017 werden in totaal 76[6] mystery guests niet toegelaten tot de opvang. Van 72 van deze afwijzingen is informatie beschikbaar over de reden(en) voor het niet toelaten. Het ontbreken van regiobinding speelde bij ruim tweederde (69%) van de afwijzingen een rol[7]:

- 31 keer (43%) was regiobinding de enige reden voor afwijzing;
- 17 keer (24%) werd de toegang afgewezen om een combinatie van het ontbreken van regiobinding en onvoldoende capaciteit;
- 14 keer (20%) was onvoldoende capaciteit de enige reden voor afwijzing;
- 2 keer (1%) werd er een andere reden gegeven voor de afwijzing.

2.3 Overdracht van cliënten

In de *Handreiking Landelijke toegankelijkheid* zijn de model-beleidsregels opgenomen over de overdracht van cliënten (zie bijlage 1). Dit hoofdstuk beschrijft hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan de overdracht van cliënten.

[4] Tijdelijke opvang betekent niet per definitie dat er ook onderzoek wordt opgestart over de meest kansrijke gemeente voor het opstarten van een traject: mystery guests werd soms ook verteld dat ze na enkele nachten de opvang zouden moeten verlaten en/of weer terug zouden moeten naar de herkomstgemeente.

[5] In 2015 vond een deel van de aanmeldingen telefonisch plaats. Inclusief deze telefonische aanmeldingen waren de percentages als volgt: 41% (tijdelijke) opvang, 59% geen opvang.

[6] Dit betreft de 'rechte tellingen', daarom komt dit aantal niet overeen met het gewogen percentage afwijzingen ('geen opvang') uit figuur 2.1.

[7] Ter vergelijking: in 2015 leidde 32 face-to-face aanmeldingen niet tot opvang. Bij 59% van deze afwijzingen speelde het ontbreken van regiobinding een rol, bij 34% van de afwijzingen was het de *enige* reden.

2.3.1 Overdracht volgens gemeenten

In de *Handreiking* wordt de suggestie gedaan dat iedere centrumgemeente een aantal gegevens registreert, waaronder: het aantal cliënten zonder binding in de eigen regio die tijdelijk opvang wordt geboden; het aantal cliënten waarbij na onderzoek blijkt dat er geen enkele voorkeursregio blijkt en die vervolgens in de eigen regio zijn opgenomen, en; het aantal cliënten voor wie is besloten tot warme overdracht naar een andere regio.

In onze inventarisatie vroegen we de centrumgemeenten of en in hoeverre deze gegevens voorhanden waren. Van de 43 centrumgemeenten, respondeerden er 25. Zestien van de 25 gemeenten verstrekten de gevraagde gegevens niet.

Volgens het ministerie van VWS voeren centrumgemeenten met regelmaat gesprekken met de instellingen voor maatschappelijke opvang: …..'*De centrumgemeenten geven allen aan dat zij periodiek gesprekken hebben met de maatschappelijke opvanginstellingen. Dat varieert van dagelijks tot één keer per kwartaal. Een deel van de centrumgemeenten zet landelijke toegankelijkheid daarbij structureel op de agenda. Andere centrumgemeenten doen dit niet. Zij monitoren via klachten en/of hebben met de betreffende opvanginstellingen afgesproken hier over door te praten indien er zich problemen voordoen. Op die manier wordt gereageerd op eventuele incidenten. Dit is in 2016 echter nauwelijks voorgekomen (in tegenstelling tot het jaar daarvoor); over het algemeen wordt overdracht van een cliënt van de ene naar de andere regio zonder problemen door de opvanginstellingen geregeld, aldus deze reacties*' (Ministerie van VWS, 2016).

We vroegen in onze inventarisatie onder centrumgemeenten hoe over het algemeen de overdracht verloopt. Er werden een aantal bevorderende en belemmerende factoren genoemd, waarbij de belemmerende factoren uitgebreider werden toegelicht.

Wanneer de overdracht goed verloopt, wordt gewezen op de goede bereikbaarheid van en samenwerking tussen betrokken organisaties. Ook wordt genoemd dat er heldere afspraken zijn, zoals het geven van een bedgarantie in de nachtopvang voor cliënten die in afwachting zijn van het besluit over de keuze voor de gemeente waar de opvang zal gaan plaatsvinden. Flexibiliteit en creativiteit worden gezien als belangrijke voorwaarden in het vinden van oplossingen rondom de overdracht van cliënten.

De gemeentelijke respondenten noemen verschillende factoren die belemmerend werken bij de overdracht van cliënten:

- Meerdere respondenten wijzen erop dat de richtlijnen uit de Handreiking vatbaar zijn voor verschillende uitleg. Dit levert soms verschil van mening op over waar een cliënt het beste terecht kan voor opvang. '*Niet alle organisaties hanteren dezelfde criteria of geven daar op dezelfde manier uitvoering aan waardoor cliënten tussen het wal en het schip kunnen raken. Een voorbeeld is dat wij toetsen waar het traject de meeste kans van slagen heeft, terwijl veel regio's zich heel strikt houden aan de regel van minimaal twee van de drie jaar aantoonbaar het hoofdverblijf in de centrumgemeente of regio'*. Een ander genoemd voorbeeld: '*Zaken die overdracht bemoeilijken zijn verschillen van interpretatie van termen als een 'positief netwerk' of 'kansrijke' hulpverlening.'*
- Volgens een aantal respondenten zijn er gemeenten die regiobinding als voorwaarde voor maatschappelijke opvang stellen. '*Daarnaast houden deze gemeenten zich in onze optiek niet altijd aan het convenant en wordt af en toe nog steeds regiobinding gehanteerd.'*

- Een tekort aan opvangcapaciteit bemoeilijkt soms de overdracht van cliënten, aldus de respondenten. *Omdat we altijd vol zitten met regiogebonden cliënten, kunnen we eigenlijk nooit iemand tijdelijk opvangen van buiten de regio totdat de andere regio plek heeft, helaas.'*
- De beoogde landelijke samenwerking tussen centrumgemeenten verloopt in de praktijk niet altijd naar wens, aldus de respondenten. *'Met name waar het de grote gemeenten betreft, verloopt het moeizaam. We stuiten op bureaucratie, waardoor overleg en maatwerk moeizaam verloopt. We proberen met deze gemeenten betere samenwerkingsafspraken te maken' .* Ook worden verschillen ervaren in de samenwerking met regio's. *'Over het algemeen zijn de contacten beter met nabij gelegen gemeenten. Dit komt omdat er vaker overleg is met deze gemeenten en een deel van de hulpverleners in beide regio's werkzaam zijn. Dit zorgt ervoor dat de overdracht van cliënten van (en naar) deze regio's wat gemakkelijker gaat.'*

Als het gaat om de (warme) overdracht van cliënten, wijzen de respondenten er nadrukkelijk op dat het van belang is dat *alle* centrumgemeenten hun verantwoordelijkheid nemen inzake de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en maatwerk blijven leveren. Daarnaast wijst men erop dat de handreiking weliswaar een kader biedt maar tegelijkertijd nog veel ruimte laat aan gemeenten om eigen keuzes te maken.

2.3.2 Overdracht in de praktijk

De opzet van het mystery guest onderzoek maakt dat het niet mogelijk is om uitspraken te doen over hoe de warme overdracht precies vorm krijgt. Het toelatings- en bindingsonderzoek kan enkele dagen in beslag nemen. Volgens de Handreiking moet de aanvrager gedurende deze periode tijdelijk worden opgevangen. De mystery guests meldden zich alleen aan en onthulden meteen na afloop van het aanmeldgesprek hun identiteit[8].

Tijdelijke opvang kan een belangrijke eerste stap zijn voor het faciliteren van een warme overdracht. Dit biedt de tijd en ruimte voor een uitgebreid onderzoek en juiste overdracht naar de gemeente waar de grootste kans bestaat op een succesvol traject.

De mystery guests waren geïnstrueerd om te proberen te achterhalen wat er zou gebeuren nadat het maximale aantal overnachtingen zou verstrijken. Zestien keer kreeg men te horen dat men verder zou worden geholpen in de aanmeldgemeente, twaalf keer zou er nog een gesprek/vervolgintake volgen(bijvoorbeeld om na te gaan of verstrekken briefadres en/of uitkering mogelijk is; een gesprek met een maatschappelijk werker). Ook werd twaalf maal aangegeven dat er na de tijdelijke opvang 'niets' zou gebeuren. Vier keer werd gezegd dat de mystery guest na de tijdelijke opvang terug moest naar de herkomstgemeente.

De bevindingen van de mystery guests geven een indruk van de inspanningen die al dan niet worden verricht om (warme) overdracht vorm te geven. Ook geeft het een beeld van de informatie die hierover al dan niet wordt verstrekt. De mystery guests zijn tijdens de training geïnstrueerd om op dit onderwerp door te vragen (bijvoorbeeld: 'als er morgen weer geen plek is, wat gebeurt er dan?'). Zoals in §2.2 is beschreven, bleek dat - gewogen naar het aantal bezoeken per gemeente – 49% van de aanmeldingen resulteerde in een afwijzing.

[8] Zie bijlage 2 voor een toelichting op de opzet en uitvoering van het onderzoek met mystery guests.

We hebben getracht in beeld te krijgen wat er na afwijzing gebeurt. Figuur 2.2 laat zien of en in hoeverre er andere ondersteuning werd geboden aan de mystery guests indien er geen overnachtingsplek werd geboden.

Figuur 2.2: De geboden ondersteuning aan mystery guests, indien geen opvang werd geboden.

Geen opvang (65 maal*)	
Geen ondersteuning (42 maal)	Ondersteuning (23 maal) • Contact opgenomen met andere instelling (8x) • Gegevens verstrekt van organisaties in aanmeld-gemeente (11x) • Gegevens verstrekt van organisaties in andere stad (14x) • Anders (9x)

* Van 65 van de 76 afwijzingen is informatie bekend over de verdere ondersteuning.

Van 65 afwijzingen is informatie beschikbaar over het vervolg. Opgemerkt dient te worden dat vaak niet het hele aanmeldproces werd doorlopen; de verzamelde gegevens geven dus een beperkt beeld. Bij acht van de afgewezen aanmeldingen werd de mystery guest op een wachtlijst geplaatst voor een opvangplek. Bij afwijzing vroegen we de mystery guest of de opvangmedewerker probeerde te helpen bij het vinden van een overnachtingsplek. In tweederde van de gevallen (42x) bood de opvangmedewerker geen verdere hulp, bij een derde (23x) wel.

Bij 8 van de 65 afgewezen aanmeldingen werd door de opvangmedewerker zelf contact opgenomen met een andere instelling om - conform de handreiking - de overdracht van een cliënt vorm te geven.

Verder bestond de geboden hulp uit het verstrekken van contactgegevens van organisaties in een andere gemeente (14x van de afwijzingen) of van organisaties in de aanmeldgemeente (11x van de afwijzingen). Daarnaast werd door opvangmedewerkers regelmatig het advies gegeven om toch aan te melden in de herkomstgemeente. Soms werd de gelegenheid geboden om gebruik te maken van de telefoon. Het kwam niet één keer voor dat een mystery guest hulp kreeg aangeboden bij het vervoer naar een andere opvangplek.

2.4 Informatievoorziening en bejegening

Cliënten mogen zich laten bijstaan door een vertrouwenspersoon, aldus de *Handreiking.* Ook staat hierin vermeld dat de gemeente zorg draagt voor goede en voldoende voorlichting over de rechten en plichten, zowel mondeling als schriftelijk. Dit hoofdstuk gaat in op de vraag in hoeverre mensen die zich aanmelden bij de opvang worden geïnformeerd over hun rechten en plichten met betrekking tot toelating. Ook komt de bejegening aan bod.

2.4.1 *Informatievoorziening*

In de meerderheid (79%) van de aanmeldingen, werden de mystery guests – zonder dat ze daar zelf om hoefden te vragen - geïnformeerd over het beleid met betrekking tot landelijke toegang en regiobinding. Ook werd informatie verstrekt over: voor wie de maatschappelijke opvang wel en niet is bedoeld (39%); de mogelijkheid van het verkrijgen van een postadres (25%), en; het recht op een vertrouwenspersoon/cliëntondersteuning (10%).

Bij tweederde (68%) van de aanmeldingen door mystery guests, werd geen informatie verstrekt over de rechten en plichten in de opvang, zoals de gehanteerde huisregels, de geboden zorg en ondersteuning. Bij een derde van de aanmeldingen werd deze informatie wel verstrekt, meestal mondeling. Schriftelijk materiaal is weinig voor handen. Bij een op de tien aanmeldingen (11%) werd er schriftelijke informatie verstrekt. Bij 5% van de aanmeldingen merkten de mystery guests op dat er informatiemateriaal aanwezig was in een folderrek. De aard van het schriftelijke materiaal is erg verschillend: soms gaat het om een kopie met de huisregels, bij andere gemeenten ontvangt de aanmelder een uitgebreid folderpakket met informatie over de cliëntenraad, de klachtenregeling en het privacybeleid.

2.4.2 *Bejegening*

We hebben de mystery guests gevraagd te rapporteren over hoe ze tijdens de aanmelding werden bejegend door de medewerkers aan het loket (tabel 2.2)

Tabel 2.1. Bejegening bij aanmelding (N=131). In percentages.

De opvangmedewerker was…..*	Ja	Een beetje	Nee	Weet niet
…respectvol	80	15	5	-
…vriendelijk	82	12	6	-
…behulpzaam	64	15	21	-
…deskundig	58	17	11	15

* Inclusief centrale toegang/gemeenteloket

Bij de overgrote meerderheid van de aanmeldingen waren de opvangmedewerker volgens de mystery guests (een beetje) respectvol en vriendelijk en behulpzaam. Driekwart van de opvangmedewerkers werd als (een beetje) deskundig ervaren. Eén op de vijf mystery guests (21%) vond de opvangmedewerkers niet behulpzaam.

3 Conclusies en aanbevelingen

Op de helft van de aanmeldingen door mystery guests volgde (tijdelijke) opvang, op de overige aanmeldingen volgde geen opvang. In de praktijk spelen verschillende factoren een rol bij het toelatingsbesluit, waaronder regiobinding en beschikbare opvangcapaciteit. In 2017 speelde het ontbreken van regiobinding bij driekwart van de afwijzingen een rol, bij 44% was het ontbreken van regiobinding de *enige* reden voor de afwijzing. De bevindingen van de mystery guests laten zien dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang ook in 2017 nog onvoldoende is gewaarborgd voor rechthebbende dakloze aanvragers.

Op basis van de ervaringen van de mystery guests en de inventarisatie onder centrumgemeenten, doen we enkele verbetersuggesties.

Duidelijke afspraken over (eerste) opvang, overdracht en plaatsing.
Verschillende onderwerpen uit de model beleidsregels van de Handreiking zijn voor meerdere uitleg vatbaar. Zowel door mystery guests als door de gemeentelijke respondenten, worden grote verschillen ervaren in de uitleg en interpretatie van het begrip 'aantoonbare binding'. Ook termen zoals '*een positief sociaal netwerk'*, '*de voorwaarden voor een succesvol traject*' of '*gegronde redenen om tegemoet te komen aan de wens van cliënt*' zijn ruim op te vatten. Dit past in de gedachte van de Handreiking: het bepalen van de 'juiste' opvanggemeente is maatwerk, op de persoon toegesneden. In de praktijk is het echter lastig om tot een eenduidig oordeel te komen.

Wenselijk is dat opvanginstellingen en centrumgemeenten duidelijke afspraken maken over (eerste) opvang, overdracht en plaatsing. Zo kreeg de helft van de mystery guests geen toegang tot de opvang, waarna bij tweerderde van deze afwijzingen ook geen verdere vorm van ondersteuning werd geboden. Dit staat haaks op de gedachte '*dat het voor mensen in nood niet moet uitmaken bij welke gemeente zij aankloppen; omdat in alle gevallen veilige opvang geborgd zou moeten zijn'.* Ook blijft het achter bij het streven naar een zo warm mogelijke overdracht van cliënten.

Informatiebehoefte
De bevindingen van de mystery guests geven een indruk van het (voorlopige) toelatingsbesluit. Om in beeld te krijgen wat er bij de centrumgemeenten bekend is over het verdere verloop (definitief toelatingsbesluit en overdracht), inventariseerden we of en in hoeverre hierover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn. De verstrekte informatie van de responderende gemeenten laat zien dat er lokaal en daarmee ook landelijk geen compleet cijfermatig zicht is op gegevens rondom toegang en overdracht. Dit pleit voor uniforme, systematische registratie door centrumgemeenten van kwantitatieve gegevens rondom toegang en overdracht, zoals ook in de Handreiking wordt aanbevolen.

Druk op de opvang?
Als het gaat om de capaciteit van de maatschappelijke opvang, lijken de bevindingen uit 2013 nog steeds actueel. Beperkte capaciteit in de opvang dwingt tot het maken van keuzes. Het bieden van maatschappelijke opvang en trajecten gericht op herstel kosten geld en om die reden wordt er door gemeenten voor gekozen om de opvang in eerste instantie te bestemmen voor de 'eigen' burgers. Op uitvoerend niveau zien opvangmedewerkers

soms bij wijze van spreken de rijen voor de nachtopvang staan dringen om binnen te mogen overnachten, waardoor men zich soms gedwongen voelt om mensen van buiten de regio te weigeren en hen zonder onderzoek of overdracht weg te sturen.

De precieze omvang van de vraag naar – en aanbod van maatschappelijke opvang is onduidelijk. Bovendien kan die vraag lokaal vertekend zijn doordat opvanginstellingen aanvragers van buiten de regio doorsturen naar andere gemeenten waar men minder strikt omgaat met regiobinding. Capaciteitsproblemen wijzen niet zonder meer op een te kleine opvang, maar vergen een bredere analyse van in- en uitstroom, afspraken met andere regio's over overdracht, en vooral ook knelpunten in de bredere keten van (gespecialiseerde) zorg, opvang en wonen.

Structurele problemen

Om verschillende redenen wordt nog niet overal gewerkt naar de letter èn de geest van de Wet maatschappelijke ondersteuning: er zijn nog steeds gemeenten die regiobinding als voorwaarde hanteren, er is een tekort aan opvangcapaciteit en de landelijke samenwerking tussen centrumgemeenten verloopt niet altijd naar wens. Deze knelpunten werden reeds in 2013 gesignaleerd. Sindsdien is de Handreiking herzien, is het *Convenant Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang*[9] afgesloten en stelde de Federatie Opvang een advies op voor de opvanginstellingen voor een goede uitvoering van de regels omtrent landelijke toegang. Ondanks deze maatregelen komt het ook in 2017 nog steeds voor dat mensen worden weggestuurd bij de opvang, waardoor ze verstoken blijven van een bed voor de nacht. Verbeteren van de toegankelijkheid van de opvang vergt dus meer dan bijstelling en/of het herhaald onder de aandacht brengen van deze regelingen.

[9] Hierin verklaarden de wethouders van de 43 centrumgemeenten dat als er verschil van mening is over de gemeente waar iemand opgevangen moet worden zij in goed overleg met de andere betrokken centrumgemeente zullen proberen tot een oplossing te komen.

Bijlage 1: Model-beleidsregels Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang

1 Aanleiding en doel van de tweede handreiking

Vanaf 2010 zijn de financiële middelen die de centrumgemeenten ontvangen van het Rijk voor maatschappelijke opvang gebaseerd op objectieve criteria (onder andere aantal inwoners en aantal personen dat behoort tot een sociaal zwakke groep). Daarnaast investeren de centrumgemeenten ook met eigen middelen fors in de aanpak van de problematiek van dak- en thuisloze personen. Verschillende gemeenten zijn er om deze reden toe over gegaan het principe van regiobinding toe te passen. Het stellen van de voorwaarde dat iemand binding met de regio moet hebben om te worden toegelaten tot de maatschappelijke opvang, brengt het risico met zich mee dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang in het gedrang komt, waardoor mensen tussen wal en schip kunnen raken. Het uitgangspunt van landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang is neergelegd in artikel 20, zesde lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hierin wordt bepaald dat de voorzieningen op het terrein van maatschappelijke opvang die door gemeenten worden bekostigd uit rijksmiddelen, toegankelijk zijn voor iedere ingezetene in Nederland[10].

Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te waarborgen, is deze handreiking opgesteld. Deze handreiking bevat model-beleidsregels die de centrumgemeente (of een instelling in opdracht van de gemeente) kan hanteren bij het bepalen van de plaats waar een dak- en thuisloze persoon het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. De model-beleidsregels *Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang* zijn gebaseerd op de afspraken die de wethouders maatschappelijke opvang van de centrumgemeenten op 3 februari 2010 met elkaar hebben gemaakt. Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te garanderen, is afgesproken dat iedereen uit de doelgroep zich in elke gemeente kan aanmelden voor maatschappelijke opvang. Dit is overigens ook duidelijk in de Wmo 2015 benoemd. De centrumgemeente van aanmelding verzorgt indien nodig de eerste opvang (bed, bad en brood). De centrumgemeente van aanmelding bepaalt vervolgens na overleg met de cliënt en overleg met de beoogde centrumgemeente in welke plaats een individueel traject het meest kansrijk is. Deze centrumgemeente gaat de maatschappelijke opvang verzorgen.

Een aanzienlijk deel van de doelgroep is een migrerende groep die in de basisregistratie personen (BRP = oude GBA) niet met enige regiobinding te vinden is. Er moet landelijk worden samengewerkt via uniforme regels zodat deze migrerende groep niet straks overal geweigerd wordt. Het niet kunnen voldoen aan regiobinding uitgaande van de registratie in de BRP mag geen uitsluitingscriterium zijn. Het wel voldoen kan een insluitingscriterium zijn.

Het is noodzakelijk om de strekking van deze handreiking vast te leggen in een convenant dat onderschreven wordt door alle centrumgemeenten. Dat moet leiden tot een gedragscode die iedere centrumgemeente zou moeten vaststellen. De VNG beveelt de centrumgemeenten aan om deze model- beleidsregels over te nemen en ze dus als eigen beleidsregels vast te stellen. Het is van belang dat elke centrumgemeente regie voert ten aanzien van:

[10] In de Wmo 2015 is deze bepaling te vinden in art. 1.2.1.

- De criteria waaraan iemand moet voldoen om tot de doelgroep te behoren die toegelaten wordt tot de maatschappelijke opvang.
- Het goed toepassen van de criteria bij vormen van centrale - of decentrale toegang voor maatschappelijke opvang in de regio van de centrumgemeente.
- De criteria om te bepalen waar iemand het beste maatschappelijke opvang kan krijgen,
- Het waarborgen van landelijke toegang

Hierbij moeten ze rekening houden met de afspraken die de wethouders maatschappelijke opvang hierover met elkaar hebben gemaakt.

De VNG zal de komende jaren de ervaringen van de centrumgemeenten met deze werkwijze monitoren.

De uitgangspunten van de model-beleidsregels

In het overleg van 3 februari 2010 hebben de wethouders maatschappelijke opvang van de centrumgemeenten afgesproken dat alle centrumgemeenten met een positieve instelling gaan werken met het uitgangspunt van landelijke toegang. Cliënten mogen door regiobinding niet tussen wal en schip vallen. De centrumgemeente waar de cliënt zich aanmeldt is verantwoordelijk voor de eerste opvang. De centrumgemeente in de regio waarmee de cliënt de meeste (sociale) binding heeft, is verantwoordelijk voor het aanbieden van een vervolgtraject in de maatschappelijke opvang. Uitgangpunt daarbij is dat gekozen wordt voor de regio waar de cliënt een positief sociaal netwerk heeft, en dus de beste kans van slagen aanwezig is. Om te bepalen in welke centrumgemeente/regio een cliënt het beste maatschappelijke opvang kan krijgen, worden onder andere de volgende criteria aanbevolen:

1. De woonplaats van familie of andere personen waarmee betrokkene een positieve sociale relatie onderhoudt.
2. De plaats waar aantoonbare bekendheid is bij de hulpverlening, dit gebaseerd op een duurzame relatie met de hulpverlening en/of politie.
3. De plaats waar de cliënt eerder gebruik heeft gemaakt van voorzieningen in de maatschappelijke opvang.
4. Inschrijving in de basisregistratie personen (BRP).

Aard van de beoordeling

In eerste instantie wordt beoordeeld of een persoon behoort tot de doelgroep[11] van de maatschappelijke opvang. Dat wil zeggen iemand die de thuissituatie noodgedwongen heeft verlaten en zich niet op eigen kracht kan handhaven in de samenleving. Indien niet duidelijk is dat de persoon tot de eigen regio behoort, volgt de beoordeling in welke regio een cliënt het beste maatschappelijke opvang kan krijgen.

Contactpersonen en arbitrage

Voorgesteld is dat elke centrumgemeente één vertegenwoordiger aanwijst (bijvoorbeeld de voorzitter centrale toegang) als contactpersoon en dat de VNG in samenwerking met Federatie Opvang één centrale persoon heeft die arbitrage pleegt en waar de lijst van contactpersonen wordt bijgehouden. De contactpersoon van een centrumgemeente heeft mandaat om over toelating te beslissen bij warme overdracht naar de eigen regio en dit vervolgens in gang te zetten.

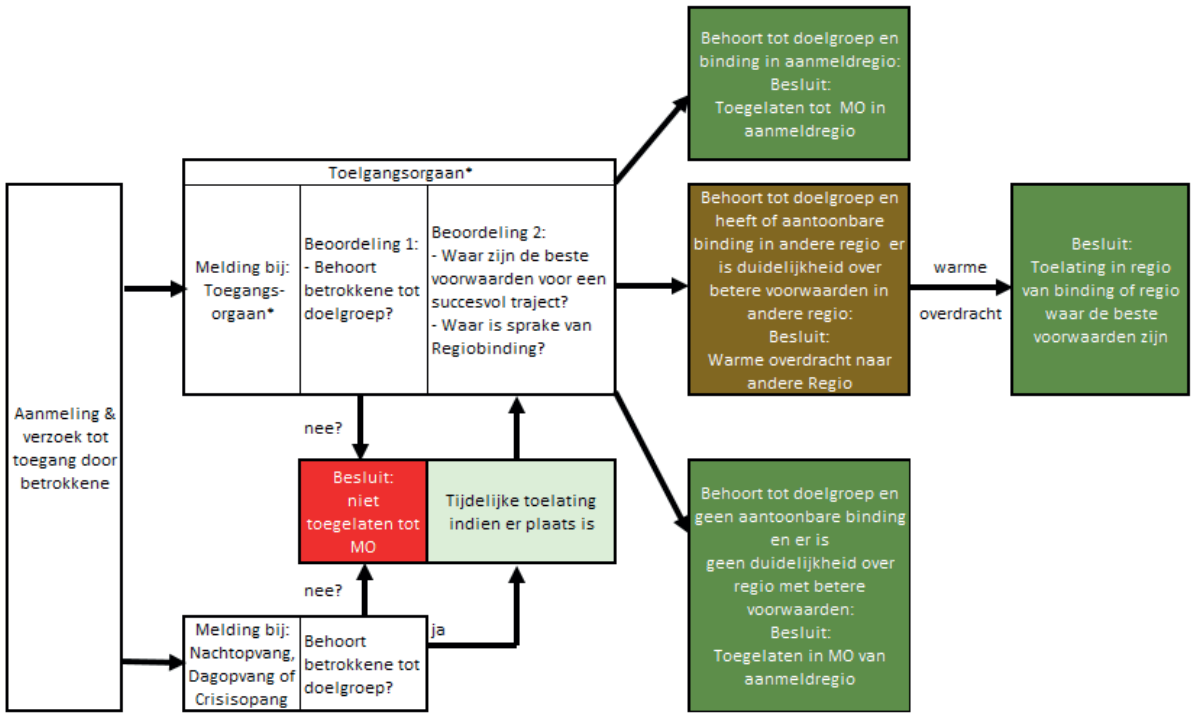
Suggestie van de werkgroep was dat de VNG een applicatie laat ontwikkelen waarmee alle contactpersonen en de centrale persoon die arbitrage pleegt met elkaar in contact zijn en informatie kunnen

[11] De criteria zoals die nu gelden zijn mogelijk niet meer afdoende. Vanaf 2015 ligt alle financiering bij gemeenten (zorg, begeleiding, preventie) De OGGz doelgroep grenst nu vloeiend aan veel andere doelgroepen van de gemeente.

uitwisselen. Hiervoor zou financiering aangevraagd kunnen worden bij VWS. Tot een dergelijk plan is uitgewerkt bewaakt de VNG de lijst met contactpersonen.

Stroomschema

In het stroomschema is aangegeven welk besluit de centrumgemeente in de regio waarvan een cliënt zich aanmeldt (in onderstaand schema de aanmeldregio), neemt en welke centrumgemeente het besluit tot toelating neemt.

*Het toegangsorgaan kan zijn:
- een door de centrumgemeente formeel ingerichte centrale toegang.
- een gemeente (bijvoorbeeld loket sociale dienst)
- een instelling die mandaat heeft om toegang te bepalen en beschikkingen af te geven

2. Model-beleidsregels Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang

Aanmelding en onderzoek

1. Elke centrumgemeente zorgt er voor dat iedere dak- en thuisloze persoon zich kan aanmelden voor maatschappelijke opvang.
2. Elke centrumgemeente draagt er zorg voor dat na de aanmelding: nagegaan wordt of iemand tot de doelgroep behoort en er zo spoedig mogelijk een onderzoek wordt uitgevoerd om te bepalen in welke centrumgemeente de maatschappelijke opvang van de cliënt het beste kan plaatsvinden. Dat is in eerste instantie de centrumgemeente of regio waar de voorwaarden voor een succesvol traject voor de cliënt optimaal zijn of waar de cliënt aantoonbare binding heeft. Indien over beide zaken geen duidelijkheid ontstaat, is de centrumgemeente van aanmelding de aangewezen centrumgemeente die de cliënt toelaat tot de maatschappelijke opvang.

De centrumgemeente waarbij de voorwaarden optimaal zijn of aantoonbare binding is, is de aangewezen centrumgemeente die de cliënt toelaat tot de maatschappelijke opvang.

3. Om vast te stellen waar een cliënt het beste maatschappelijke opvang kan krijgen, worden de volgende beoordelingscriteria aanbevolen, die toegepast worden bij de centrumgemeente van aanmelding: centrumgemeente A. Dit in overleg met zowel de cliënt als de eventueel beoogde centrumgemeente B waar de voorwaarden voor een succesvol traject voor de cliënt optimaal zijn. Om dit te kunnen bepalen, wordt gekeken naar de volgende feiten en omstandigheden:
   - De aanwezigheid van een positief sociaal netwerk (familie en vrienden);
   - Voorwaarden voor een succesvol traject zoals bijvoorbeeld: actieve schuldhulpverlening, bestaande relatie met GGZ, CJG, MO e.a. in de betreffende regio;
   - Gegronde redenen om tegemoet te komen aan de wens van de cliënt om in een bepaalde gemeente/regio te worden opgevangen. Deze redenen moeten voor alle betrokken partijen aanvaardbaar zijn
   - Bekendheid bij de politie in de betreffende regio;
   - De cliënt heeft gedurende drie jaar voorafgaand aan het moment van aanmelding minimaal twee jaar aantoonbaar zijn of haar hoofdverblijf in de centrumgemeente of regio gehad. Dit moet blijken uit inschrijving in de basisregistratie personen of het bekend en geregistreerd zijn bij zorginstellingen;
   - Als contra-indicatie om een cliënt te plaatsen in een bepaalde regio gelden redenen om de cliënt uit zijn oude sociale netwerk te halen, of agressie tegen medewerkers van betrokken partijen in de betreffende regio.
   - Dit onderzoek naar beste plaatsing wordt in principe binnen twee weken afgerond

Overdracht van cliënten

4. Als uit het onderzoek bij de centrumgemeente van aanmelding (centrumgemeente A) volgt dat de maatschappelijke opvang het beste in een andere centrumgemeente B kan plaatsvinden, neemt de aangewezen contactpersoon van de centrum gemeente A contact op met de aangewezen contact- persoon van de andere centrumgemeente B voor het organiseren van een (warme) overdracht van de cliënt. Gedurende de periode dat de cliënt in afwachting is van overdracht, zal de centrumgemeente A zo nodig onderdak en ondersteuning bieden

Centrumgemeente A zorgt ervoor dat centrumgemeente B op de hoogte wordt gebracht en betrokken wordt bij het bepalen van het resultaat van het onderzoek zoals beschreven onder punt 3

5. De overdracht van een cliënt vindt plaats onder regie van de centrumgemeenten en hierbij worden in elk geval afspraken gemaakt over:
   - de datum van overdracht,
   - overbruggingsopvang in regio A indien er in regio B nog geen plaats is
   - de instelling die de cliënt opneemt,
   - de wijze van vervoer en eventuele reisbegeleiding,
   - de overdracht van de persoonlijke gegevens en
6. De financiering van overdracht ligt bij centrumgemeente A en de financiering van tijdelijke overbruggingsopvang ligt bij de ontvangende centrumgemeente B.

Verantwoordelijkheid

7. Als na onderzoek zoals onder punt 3 aangegeven, in goed overleg blijkt dat de cliënt in centrumgemeente B het best kan worden opgevangen in de maatschappelijke opvang, dan is centrumgemeente B vervolgens verantwoordelijk om de cliënt opvang aan te bieden.
8. Besluiten worden ondersteund door formele beschikkingen waar van toepassing door centrumgemeente A en of door centrumgemeente B.
9. Indien de contactpersonen van de centrumgemeenten A en B niet tot akkoord kunnen komen leggen zij dit voor aan de door de VNG en FO ingestelde geschillencommissie, waarvan het besluit vervolgens bindend is.

Vertrouwenspersoon

10. De cliënt mag zich laten bijstaan door een vertrouwenspersoon. De gemeente draagt zorg voor goede en voldoende voorlichting over de rechten en plichten, zowel mondeling als schriftelijk.

Evaluatie

11. De handreiking wordt in 2016 geëvalueerd. In de loopt van 2015 en 2016 zal VWS zorgdragen voor het monitoren van afspraken met betrekking tot toegang en overdracht. In verband hiermee registreert elke centrumgemeente de volgende gegevens:
    - aantal aangemelde cliënten (ook cliënten die duidelijk tot de eigen regio behoren),
    - datum van aanmelding,
    - aantal cliënten zonder binding in de eigen regio die tijdelijk opvang wordt geboden,
    - aantal cliënten waarbij na onderzoek blijkt dat er geen enkele voorkeursregio blijkt en die vervolgens in de eigen regio zijn opgenomen.
    - datum overdracht naar een andere regio van een centrumgemeente,
    - naar welke centrumgemeente is overgedragen en
    - naar welke instelling en
    - op grond van welke argumenten en
    - of de overdracht goed is verlopen.

Bijlage 2: Beschrijving van deelonderzoek met mystery guests

In dit onderzoek hebben we met behulp van 'mystery guests' geprobeerd om zoveel mogelijk zicht te krijgen op de *feitelijke* situatie (in contrast met de situatie op papier) van de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang. Mensen die zelf ervaring hebben (gehad) met dak- en thuisloosheid hebben zich als mystery guest aangemeld bij de maatschappelijke opvang en crisisopvang in de centrumgemeenten.

Werving en selectie mystery guests

Voor het uitvoeren van het veldonderzoek hebben we mystery guests geworven via een aantal cliëntenbelangenorganisaties en een opvanginstelling in zelfbeheer. Deze organisaties speelden ook een rol in het verder uitvoeren van het onderzoek. Alle deelnemers waren mannen die zelf dakloos zijn of waren geweest. Een aantal van hen verbleef ten tijde van het onderzoek zelf in de maatschappelijke opvang. Enkele deelnemers waren actief in een cliëntenraad of een belangenbehartigers organisatie

Voor deelname aan de training is met alle mystery guests een telefonische intake afgenomen, waarin de volgende punten werden besproken:

1. Uitleg onderzoek.
2. Eisen die aan de mystery guest worden gesteld:
   - Man;
   - Nederlands paspoort;
   - 23 jaar of ouder;
   - Persoonlijk ervaring gehad hebben met dakloosheid;
   - Bereidheid deel te nemen aan een training van een dagdeel in Utrecht, voorafgaand aan het veldwerk.
   - Bereid zijn om zich voor te doen als mystery guest in de maatschappelijke opvang in verschillende gemeenten.
   - Bereid zijn om van elk bezoek schriftelijk verslag te doen aan de hand van een vragenlijst.
   - Bereidheid om te werken met legitimatiebewijs.
   - Beschikbaar half maart- eind april.
3. Uitleg over vergoedingen[12].
4. Iedere mystery guest is bij de telefonische intake gevraagd om goed te overwegen in hoeverre het fictieve aanmelden bij de nachtopvang belastend zou kunnen zijn: dit kan immers een confronterende ervaring zijn.

[12] €95 per bezoek inclusief reis- en onkosten. Met iedere mystery guest werd een vrijwilligerscontract opgesteld. Of het deelnemen aan het onderzoek voor iemand wel of niet mogelijk is, is de verantwoordelijkheid van de mystery guest zelf, wel werd voorlichting gegeven over regelgeving omtrent vrijwilligers vergoedingen tijdens te training.

Opzet van mystery guest bezoeken

Alle mystery guests werden getraind in het vertellen van een 'standaard scenario' waarmee ze zich aanmelden bij de opvanginstellingen en centrale intakes. Om de eenheid te bevorderen en om uiteindelijke uitkomsten vergelijkbaar te laten zijn, bevatte dit verhaal in ieder geval de volgende elementen:

- De mystery guest vertelt binding te hebben met een plaats in een andere provincie dan waar hij zich aanmeldt.
- De mystery guest vertelt zich niet op eigen kracht te kunnen handhaven, door hetzij een verslaving, hetzij een psychische aandoening of beiden (het zogenoemde OGGz criterium);
- Een reden waarom de mystery guest zich juist in deze gemeente aanmeldt (een verre vriend waar hij een paar nachten mocht slapen);
- De mystery guest heeft geen geld of OV-chipkaart;
- De mystery guest moet enige kennis hebben van de gemeente/regio van aanmelding (bijvoorbeeld de naam van een wijk, een winkelcentrum, een plek waar hij de afgelopen nacht geslapen heeft, enzovoorts);
- De mystery guest meldt zich aan met een legitimatiebewijs en een naam van een zorgverzekeraar (polisnummer onbekend).

De mystery guests werden geïnstrueerd om bij iedere aanmelding in ieder geval de bovengenoemde elementen te gebruiken. Dit om zoveel mogelijk te voorkomen dat de toegang geweigerd zou worden op andere gronden dan de eis van regiobinding. Iedere mystery guest kon in zijn verhaal nuanceverschillen aanbrengen om het zo beter te laten aansluiten op de eigen ervaringen.

Training

De training bestond uit twee dagdelen van vier uur. Deelname aan de training werd vergoed. Uiteindelijk zijn in twee groepen 18 mannen getraind. Uiteindelijk zijn 16 mensen[13] actief geweest als mystery guest. Twee beoogde mystery guests zagen na de training af van deelname omdat de belasting toch te hoog was gezien hen persoonlijke situatie. Uiteindelijk is er een flinke spreiding in het aantal bezoeken dat mensen hebben afgelegd.

De training bestond uit de volgende onderdelen:
-een toelichting op de aanleiding en het doel van het onderzoek en uitkomsten vorig onderzoek
- toelichting op het doen van onderzoek en taak van mystery guests
-het doornemen van het materiaal (de checklist die moest worden ingevuld, afmeldbrief en bewijs van deelname)
- oefenen van het scenario dat mystery guests zouden gaan vertellen aan de hand van een rollenspel. Dit besloeg het grootste gedeelte van de training en hierbij werd de ervaring

[13] Gedurende de looptijd van het onderzoek bleek dat het voor de mystery guests lastig was om de noordelijke centrumgemeenten (Assen, Groningen, Leeuwarden) te bezoeken: door de gehanteerde openingstijden van de opvanglocaties was het soms een logistieke uitdaging om op de laatste trein terug naar huis te kunnen halen. Om deze reden hebben we het aantal mystery guests uitgebreid van 14 naar 16 door nog twee personen te werven via De Herberg Zwolle. Zij zijn in één dagdeel getraind.

van de medewerkers uit de nachtopvang ingezet. Mystery guests kregen de gelegenheid hun verhaal te oefenen en mee te kijken naar anderen en ontvingen naar afloop feedback van de andere aanwezigen.
- oefenen met het invullen van checklists

De training werd door zowel de onderzoekers als de deelnemende mystery guests als waardevol ervaren. Dit leek voor veel aanwezigen een extra motivatie zich in te zetten voor het onderzoek. Na afloop van de training ontving elke mystery guest het benodigde materiaal (checklists, retourenveloppen, enz.) en de contactgegevens van de te bezoeken opvangvoorzieningen of centrale toegangen. De mystery guests kregen allen ook een 'flyer' met de belangrijkste punten om aan te denken als mystery guest.

Afleggen van mystery guest bezoeken en verslaglegging

De mystery guests werden in fases ingepland: eerst werden voor iedereen een of twee bezoeken ingepland. Als de verslagen van de afgelegde bezoeken van voldoende kwaliteit waren en de mystery guest tijd en interesse had om nog meer bezoeken af te leggen, werden er meer te bezoeken adressen ingepland.

De selectie van de te bezoeken opvanglocaties is gedaan op basis van de organisaties die ook in 2015 zijn bezocht, via internet zijn de contactgegevens gecontroleerd en zo nodig aangepast.

De mystery guests waren geïnstrueerd om zich te melden bij de opvang of centrale toegang en vervolgens de intake of kennismaking te doorlopen. Op het moment van afwijzing of toelating, moesten zij zich onthullen als mystery guest en de ware reden van het bezoek toelichten. De mystery guests beschikten daarvoor ook over een afmeldbrief, waarin een toelichting op het onderzoek wordt gegeven. De opvangmedewerker werd gevraagd een bewijs van deelname te tekenen.

Gedurende de looptijd van het onderzoek, onderhielden de mystery guests contact met een contactpersoon van het Trimbos-instituut. Hij was zoveel mogelijk mobiel bereikbaar, ook buiten kantooruren en in het weekeinde. Met een aantal mystery guests is veelvuldig contact onderhouden over hun ervaringen en overleg over hoe te handelen in bepaalde situaties. Ook was contact mogelijk met de persoon van de cliëntorganisatie en zo nodig werd afgestemd over de gang van zaken. Zij hielden zo nodig contact met de mystery guests en vormden een aanspreekpunt. Via de cliëntenorganisaties werden ook de vergoedingen voor de bezoeken uitbetaald. Voordeel van deze manier van werken was dat naast de onderzoeker van het Trimbos-instituut die als aanspreekpunt fungeerde, ook in de steden van de mystery guest zelf iemand was die zo nodig ondersteuning kon bieden. Dit was zeer behulpzaam en we denken dat dit ertoe heeft bijgedragen dat vrijwel alle getrainde mensen ook daadwerkelijk aan het werk zijn gegaan als mystery guest.

In totaal zijn door mystery guests 135 aanmeldingen gedaan, allen face-to-face. Van alle bezoeken werd verslag gedaan aan de hand van gestructureerde checklists. Hierop was voldoende ruimte om ook te vermelden hoe de bejegening was en voor aanvullende informatie. De checklist was, naast een papieren versie, ook beschikbaar als invulbaar pdf-bestand, wat door een aantal mystery guest als erg handig werd ervaren. Bij onduidelijkheden is er bij de mystery guests navraag gedaan over het verloop van het bezoek.

Voor- en nadelen van deze methode, aanpassingen en leerpunten

Ook in 2013 en 2015 voeren we het mystery guest onderzoek uit (Tuynman, Muusse en Planije, 2013; Planije, Muusse en Tuynman, 2015). Destijds hebben we het werken met

mystery guests geëvalueerd en daarvan verslag gedaan in het artikel ‘mysterieuze gasten’ (Muusse, et al., 2014). Voor zover mogelijk hebben we op basis van onze eerdere ervaringen de opzet iets aangepast, zoals een uitgebreidere training, een langere looptijd en het inzetten van cliëntbelangenorganisaties die ondersteuning kunnen. Deze aanpassingen hebben er mede aan bijgedragen dat er weinig uitval was onder de mystery guests en dat we er nagenoeg volledig in zijn geslaagd het beoogde aantal bezoeken te laten afleggen.

Met het inzetten van mystery guests is getracht zicht te krijgen op de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang. Vooraf was reeds bekend dat hier een aantal beperkingen aan verbonden waren. Om zowel ethische als praktische redenen was het niet mogelijk mystery guests te laten overnachten in de nachtopvang. We wilden immers niet een bed bezet houden in de nachtopvang. Omdat in veel steden pas na een aantal dagen de definitieve beslissing wordt genomen over de toelating tot de maatschappelijke opvang, kregen we door het inzetten van mystery guests vooral zicht op de bejegening en informatievoorziening, en niet altijd tot de definitieve beslissing rond regiobinding. Ook het onderzoeken van het wel of niet afgeven van beschikkingen was hierdoor maar beperkt mogelijk: als dit gebeurt, is dit vaak ook op een later moment. Ondanks deze beperkingen werpt de inzet van mystery guests licht op een aantal onderdelen van de aanmeldpraktijk, zoals de wijze waarop er bij een eerste aanmelding gehandeld wordt, het beleid dat wordt gehanteerd, welke informatie wordt gegeven en welke informatie beschikbaar is.

Bijlage 3. Toelatingsbesluit per centrumgemeente

Een aantal centrumgemeenten beschikt over meerdere opvanginstellingen. In vrijwel elke centrumgemeente meldden de mystery guests zich aan bij hetzelfde aanmeldloket. Het kwam een aantal maal voor dat de mystery guests na aanmelding bij de nachtopvang direct werden doorverwezen naar een gemeentelijk loket. Indien duidelijk werd dat dit in de betreffende gemeente de vaste aanmeldprocedure was, verzochten we de mystery guests om zich voor de resterende bezoeken aan deze gemeente direct aan te melden bij het gemeentelijke loket.

In onderstaande tabel zijn de grijs gemarkeerde gemeenten vaker dan 2x bezocht door een mystery guest.

		Besluit		
Gemeente	**Aantal maal bezocht**	**Opvang onbepaalde duur**	**Tijdelijke opvang**	**Geen opvang**
Alkmaar	2	0	1	1
Almelo	2	0	2	0
Almere	6	0	0	6
Amersfoort	2	0	1	1
Amsterdam	6	0	2	4
Apeldoorn	2	0	1	1
Arnhem	2	0	0	2
Assen	2	0	1	1
Bergen op Zoom	2	0	2	0
Breda	2	0	0	2
Delft	2	0	0	2
Den Bosch	2	0	1	1
Den Haag	2	1	0	1
Den Helder	2	0	1	1
Deventer	2	0	2	0
Doetinchem	2	1	1	0
Dordrecht	2	0	1	1
Ede	5	0	1	4
Eindhoven	2	0	1	1
Emmen	2	0	2	0
Enschede	2	0	0	2
Gouda	6	0	1	5
Groningen	6	0	3	3
Haarlem	2	0	2	0
Heerlen	2	0	2	0
Helmond	2	0	2	0
Hilversum	2	1	1	0
Hoorn	2	0	0	2

		Besluit		
Gemeente	**Aantal maal bezocht**	**Opvang onbepaalde duur**	**Tijdelijke opvang**	**Geen opvang**
Leeuwarden	6	1	2	3
Leiden	2	0	1	1
Maastricht	6	0	1	5
Nijmegen	6	0	0	6
Oss	6	1	4	1
Purmerend	4	0	3	1
Rotterdam	6	0	0	6
Spijkenisse	2	0	0	2
Tilburg	2	0	1	1
Utrecht	6	0	5	1
Venlo	2	0	0	2
Vlaardingen	2	0	1	1
Vlissingen	2	0	1	1
Zaandam	2	0	2	0
Zwolle	6	0	2	4
Totaal	**135**	**5**	**54**	**76**

Bijlage 4. Redenen om geen opvang te verlenen

Redenen om geen opvang te verlenen, gemeente specifiek

				Redenen waarom geen opvang werd verleend*		
Gemeente	Aantal maal bezocht	Aantal maal opvang verleend	Aantal maal geen opvang verleend	Geen regiobin-ding	Vol/ geen plek	Onbekend
Almere	6	0	6		6	
Amsterdam	6	2	4	2		2
Ede	5	1	4	1	4	
Gouda	6	1	5	3	1	
Groningen	6	3	3	1	2	
Leeuwarden	6	3	3	1	2	
Maastricht	6	1	5	5	2	
Nijmegen	6	0	6	5	4	
Oss	6	5	1		1	
Purmerend	4	3	1	1	1	
Rotterdam	6	0	6	6		
Utrecht	6	5	1	1		
Zwolle	6	2	4	4	1	

*Meerdere redenen mogelijk

Bronnen

Ministerie van VWS (2016). *Maatschappelijke Opvang*. Brief met kenmerk 1072240-159728-DMO d.d. 21 december 2016 aan de Voorzitter van de Tweede kamer der Staten-Generaal.

Muusse, C., Tuynman, M. Planije, M. (2014). *Mysterieuze gasten. Onderzoek naar de maatschappelijke opvang met dak- en thuislozen als medeonderzoekers*. In: Kwalon (19) 1 pp 38-46.

Planije, M., Muusse, C., Tuynman, M. (2015). *Landelijke toegang opnieuw bekeken. Herhalingsonderzoek naar de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Tuynman, M., Muusse, C., Planije, M. (2013). *Opvang landelijk toegankelijk? Onderzoek naar regiobinding en landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang.* Utrecht: Trimbos-instituut.

VNG (2011). *Handreiking Landelijke toegankelijkheid in de maatschappelijke opvang***.** Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

VNG (2015). *Handreiking Landelijke toegankelijkheid in de maatschappelijke opvang*. Versie december 2014. Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Tuin, Benny (2095)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018 Bijlage: Bijlage 1 IBT kader 2018, versie 12 oktober 2017 Bijlage: Bijlage 2 Interbestuurlijk toezicht Zwolle, Toezichtbeeld 2018

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
? Het totaalbeeld regime interbestuurlijk toezicht provincie 2018.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 27 maart 2018

Onderwerp	Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018
Versienummer	1
Portefeuillehouder	Jan Brink
Informant	Benny Tuin
Eenheid/Afdeling	Concernstaf
Telefoon	038-4982095
Email	b.tuin@zwolle.nl
Bijlagen	1. IBT kader 2018, versie 12 oktober 2017
	2. Interbestuurlijk toezicht Zwolle, Toezichtbeeld 2018

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- Het totaalbeeld regime interbestuurlijk toezicht provincie 2018.

Datum 27 maart 2018

Inleiding
Vanuit de wettelijke toezichthoudende rol en taak van de provincie Overijssel wordt jaarlijks een ‘oordeel’ gegeven over de taakuitoefening van de gemeente Zwolle. Sinds 2010 wordt in het kader van de vernieuwde interbestuurlijke verhoudingen tussen provincie Overijssel en gemeente Zwolle, jaarlijks een ‘toezichtregime’ overlegd.
Hiertoe is in de afgelopen jaren een interbestuurlijk kader ontwikkeld, waardoor aan de voorkant de verwachtingen ten aanzien van de opgave en elkaar kunnen worden gemanaged. Een groot voordeel hiervan is dat er helderheid bestaat (en is ontstaan) over de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling en ten aanzien van de uit te voeren taken van de gemeente. Uiteindelijk heeft e.e.a. tot doel om in gezamenlijkheid de kwaliteit van de taakuitvoering te verhogen.
De basis hiervoor is in 2010 gelegd in een afgesloten bestuursovereenkomst. Wat volgt is een jaarlijks ‘oordeel’ van de provincie over taakuitvoering op een aantal vastgestelde taakvelden. In 2018 betreffen dit:

- Financiën
- Wabo
- Wet ruimtelijke ordening
- Archief
- Huisvesting statushouders

Op alle bovenstaande taakvelden wordt een oordeel gegeven door de provincie gebaseerd op het niveau en de kwaliteit van onze taakuitoefening. Er bestaan verschillende soorten toezichtregimes: rood, oranje en groen.

Kernboodschap

<u>Beoordeling</u>
Wij krijgen als gemeente over het totaal van de taakvelden een groene beoordeling, met uitzondering van het taakveld financiën. Samengevat geeft de toezichthouder de volgende motivatie over het totaal:

De bevindingen leveren het beeld op van een gemeente die zich in veel opzichten als koploper en/of trekker opstelt. De Regio Zwolle is hiervan een goed voorbeeld. Dit brengt evenwel ook risico’s met zich mee. Mede daarom kleurt de gemeente oranje op het domein Financiën.

<u>Taakveld financiën</u>
De aanvullende motivering voor de beoordeling van het domein financiën is als volgt:

Evenals voorgaande jaren presenteert Zwolle een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenramingen. De gemeente wil echter fors investeren in de stad. Ook beschikt de gemeente nog over een omvangrijke grondpositie met bijhorende risico’s. Hier staat tegenover dat de gemeente over het algemeen adequaat anticipeert op nieuwe ontwikkelingen.

<u>Actuele ontwikkelingen</u>
De actuele ontwikkelingen omtrent de tekorten op het sociaal domein en de gevolgen van het Regeerakkoord (o.a. positieve accresramingen) hebben geen invloed op het financieel toezicht voor 2018.

Datum 27 maart 2018

Nadere informatie
In bijlage 1 is een overzicht van taakvelden en de verschillende regimes na te lezen. In bijlage 2 zijn de uitkomsten voor de gemeente Zwolle opgenomen evenals de argumentatie van de provincie Overijssel om te komen tot de score.

Consequenties
De uitkomsten geven geen aanleiding voor een separaat bestuurlijk vervolg tussen de provincie Overijssel en de gemeente Zwolle. Het toezicht voor wat betreft het onderdeel financiën zal conform het regime plaatsvinden.

Communicatie
Niet specifiek.

Vervolg
Gedurende het jaar zal op verschillende momenten de toezichtfunctie van de provincie Overijssel op de gemeente Zwolle vorm worden gegeven. Hierbij kan gedacht worden aan reguliere overleggen of het verstrekken van informatie. Vervolgens zal ieder jaar een stand van zaken worden opgemaakt door middel van het maken van het voorliggende overzicht. Hierover zullen wij uw raad blijven informeren.

Openbaarheid
Embargo tot en met 10 april (embargo vervalt na formeel ontvangst toezichtregime van de provincie, na besluitvorming GS).

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

drs. H.J. Meijer, burgemeester

Mevrouw I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45031

Onderwerp Interbestuurlijk toezicht: totaalbeeld regime provincie 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Kader interbestuurlijk toezicht en doorwerking provinciaal ruimtelijk belang

Toezichtdomein	Belang toezicht	Informatiearrangement	Weging en beoordelingscriteria /risicoanalyse	Toezichtregime groen	Toezichtregime oranje	Toezichtregime rood
Financiën	Het bevorderen van financieel gezonde gemeenten om taken (zowel autonoom als medebewind) te kunnen uitvoeren zonder dat (onnodig) financiële problemen op de collectiviteit van gemeenten (Gemeentefonds) worden afgewenteld.	- Begroting die voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) - Begrotingswijzigingen - Jaarstukken - Raadsstukken - Verordeningen ex. artikel 212 en 213 Gemeentewet - Beleidsnota's conform deze (financiele) verordeningen in het kader van de P&C cyclus	Objectief: Aan de hand van criteria in Gemeentewet en landelijk beleidskader financieel toezicht. Subjectief: interpretatie van de genomen maatregelen om begroting en meerjarenramingen sluitend te maken.	**1.** Geraamde uitgaven en inkomsten structureel en reëel in evenwicht en, **2.** Uit meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd en, **3.** Er is, voor zover bekend, geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. Intensiteit toezicht: laag ○ Begroting vergt geen goedkeuring. ○ Regulier ambtelijk en bestuurlijk contact (≤ 2 x per jaar). ○ Monitoren begrotingswijzigingen. ○ Themaonderzoeken. ○ Onderzoek programmarekening met accountantsverslag. ○ Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie.	**1.** De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, **2.** De geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, **3.** Er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. Intensiteit toezicht: gemiddeld ○ Begroting vergt geen goedkeuring. ○ Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. ○ Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). ○ Monitoren van herstelmaatregelen/begrotings-wijzigingen. ○ Het zijn van sparringpartner. ○ Themaonderzoeken. ○ Onderzoek programmarekening met accountantsverslag. ○ Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie.	**1.** Geraamde uitgaven en inkomsten zijn niet structureel en reëel in evenwicht en, **2.** Uit meerjarenbegroting is niet aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld. Ook kan er sprake zijn van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. Deze onderwerpen onderbouwen mede de kleuring. Intensiteit toezicht: hoog ○ Goedkeuring begroting/begrotings-wijzigingen noodzakelijk. ○ Besluit inrichting toezichtregime. ○ Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (> 5 x per jaar). ○ Verdiepingsvragen rondom financiële problematiek. ○ Afspraken rondom termijn herstel. ○ Monitoren van herstelmaatregelen. ○ Het zijn van sparringpartner. ○ Themaonderzoeken. ○ Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie. ○ Facultatief: het houden van een begrotingsscan (i.s.m. BZK). ○ Onderzoek programmarekening met accountantsverslag.
Wabo	Bescherming van mens en natuur tegen schade en gevaar; kwaliteit van uitvoering en handhaving.	De hoofddocumenten van de eigen beleidscyclus: - (meerjarige) probleem- of risicoanalyse. - (meerjarige) uitvoeringskaders. - jaarlijks programma. - jaarlijks verslag - kwaliteitsverordening en bij steekproef: de dossiers van organisatie	Objectief: aan de hand van de criteria uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Besluit Omgevingsrecht (Bor) en de Regeling omgevingsrecht (Mor). a. Beoordeling van de werking van de beleids- en uitvoeringscyclus (big 8), op systeemniveau. b. Beoordeling van de uitwerking van de big 8 naar risicothema's. Daarbij zullen jaarlijks een of enkele thema's worden geselecteerd. Deze risicothema's zijn: *Op het gebied van Milieu:* - de asbestregelgeving door het toezicht op en de handhaving van verleende sloopvergunningen en het opsporen en tegengaan van illegale asbestverwijdering; - de regelgeving met betrekking tot verontreinigde grond door toetsing van meldingen en toezicht op het gebruik en de afvoer van bouwstoffen; - de regelgeving met betrekking tot de brandveiligheid bij de opslag	*Inzicht in uitvoering en handhaving* ○ Het beleid is actueel en volledig en ○ vóór 1 januari is het VTH-uitvoeringsprogramma door B&W vastgesteld; het programma is aangeboden aan de gemeenteraad en aan GS gestuurd en ○ vóór 1 april, dan wel samen met de jaarrekening, is het handhavingsjaarverslag door B&W vastgesteld; het verslag is aangeboden aan de gemeenteraad en aan GS gestuurd en ○ er is een goede en actuele analyse van de risico's en ○ er is sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen, afwijkingen zijn begrijpelijk geformuleerd en ○ uitvoering en handhaving is in lijn met de gestelde doelen, ambitie en normen en ○ de gestelde doelen worden volledig verantwoord.	*Onvoldoende inzicht in uitvoering en handhaving* ○ Het beleid is niet meer actueel en/of volledig en/of ○ Het VTH-uitvoeringsprogramma is niet tijdig door B&W vastgesteld en/of ○ Het verslag (verantwoording) is niet tijdig door B&W vastgesteld en/of ○ De risico-analyse is op onderdelen niet meer actueel, sommige risico's lijken onvoldoende onderkend te worden en/of; ○ Het programma is op onderdelen niet consistent; vragen rijzen bij logica en begrijpelijkheid en/of ○ Uitvoering en handhaving is op enkele punten niet in lijn met de gestelde doelen, ambitie en normen en/of ○ De gestelde doelen worden niet volledig verantwoord. Intensiteit toezicht: gemiddeld ○ Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving:	*Uitvoering en/of handhaving onvoldoende* ○ De gemeente heeft geen actueel en volledig beleid of ○ De gemeente beschikt niet over een actueel en door B&W vastgesteld VTH-uitvoeringsprogramma of ○ De gemeente heeft geen vastgesteld verslag (verantwoording) of ○ Er is geen actuele risico-analyse; belangrijke risico's worden niet onderkend of ○ De beleidscyclus voldoet op vele punten niet aan de wettelijke eisen of ○ uitvoering en handhaving is op vele punten niet in lijn met de gestelde doelen, ambitie en normen of ○ De gestelde doelen worden niet verantwoord. Intensiteit toezicht: hoog ○ Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. ○ Bestuurlijk overleg en afspraken. ○ Voortgangsgesprek: 1 à 3 keer per jaar. ○ Dossieronderzoek: indien specifieke

			van gevaarlijke stoffen door het opnemen van de juiste voorschriften in de omgevingsvergunning en het handhaven van de vergunning; - uitvoering en handhaving van de regelgeving met betrekking tot risicovolle inrichtingen; - uitvoering en borging van de 24-uursbereikbaarheid; - vaststelling van de kwaliteitsverordening VTH. *Op het gebied van Bouwen:* - de regelgeving met betrekking tot constructieve veiligheid en brandveiligheid door aandacht hiervoor bij de vergunningverlening en handhaving. *Op het gebied van Monumentenzorg:* - het hebben van een actuele gemeentelijke monumentenverordening en een onafhankelijke en deskundige gemeentelijke monumentencommissie; - deskundige uitvoering van vergunningverlening en handhaving ten behoeve van het aanbrengen van wijzigingen aan rijksmonumenten. <u>Subjectief:</u> interpretatie van de wijze waarop de organisatie invulling geeft aan de wettelijke criteria, haar taakuitvoering en, voor zover van toepassing, afspraken tot verbetering.	<u>Intensiteit toezicht: laag</u> ○ Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. ○ Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef).	1 à 2 keer per jaar. ○ Interventie: ambtelijk verzoek om toelichting en informatie op vraagpunten. Afspraken ter verbetering van uitvoering en handhaving. ○ Voortgangsgesprek: 1 à 3 keer per jaar. ○ Als onduidelijkheid blijft of afspraken stagneren: opschaling naar managementoverleg en bestuurlijk overleg. Afhankelijk van uitkomst daarvan rood toezichtregime. ○ Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven of als de gemeente meerjarig onder oranje-toezichtsregime valt (steekproef).	omstandigheden daar aanleiding toe geven, als gemeenten onder rode toezichtsregime vallen of als er gerede twijfel is dat gemaakte afspraken/gestelde doelen niet worden gehaald (steekproef). ○ Interventie: fase 3 – en verder – volgens bestuurlijke interventieladder (van het landelijke beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing).
Ruimtelijke ordening	Behartigen van provinciale ruimtelijke belangen. Actuele bestemmingsplannen en structuurvisies die bijdragen aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en die op een zorgvuldige wijze tot stand zijn komen. Borgen van Europese regelgeving. Behartigen van provinciaal belang rond externe veiligheid. Behartigen van provinciaal belang bij de zorg voor een goede kwaliteit en kwantiteit van oppervlakte- en grondwater, bescherming tegen overstromingen.	De hoofddocumenten van de eigen beleidscyclus: - jaarlijks vast te stellen gemeentelijk programma voor toezicht en handhaving RO - jaarlijks op te sturen gemeentelijk verslag van toezicht en handhaving RO - ruimtelijke overleggen tussen provincie en gemeenten waarvan de verslaglegging goed wordt gedocumenteerd. - bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen en visies die voor advies en ter instemming aan de provincie worden voorgelegd	<u>Objectief:</u> aan de hand van de criteria uit de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening: *Structuurvisies* - De gemeente beschikt over 1 of meer (actuele) structuurvisies die voor het gehele grondgebied van de gemeente aangeven wat de hoofdlijnen zijn van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijke beleid, waarbij is aangegeven op welke wijze de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te realiseren (artikel 2.1 Wro); - Bij de structuurvisie is aangegeven op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties bij de totstandkoming daarvan zijn betrokken (artikel 2.1 Bro); - Structuurvisies die na 1 januari 2010 zijn vastgesteld moeten voldoen aan de digitaliseringsverplichting. *Bestemmingsplannen* - De gemeente beschikt over actuele bestemmingsplannen die bij elkaar	*Vaststelling en actualisatie structuurvisies en bestemmingsplannen* ○ De gemeente heeft zowel de structuurvisies en de bestemmingsplannen op orde (voldoet aan de hiervoor genoemde beoordelingscriteria) en ○ Gelijktijdig met de jaarrekening is het door de raad geziene jaarverslag uitvoering Wro taken aan GS gestuurd. *Inzicht in nalevingstoezicht* ○ Voor 1 januari van elk kalenderjaar is het door de raad geziene jaarlijkse programma voor toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en ○ Voor 1 april, dan wel samen met de jaarrekening, is het door de raad geziene jaarverslag toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en ○ Doelen en normen zijn behaald. Er is een goede en actuele analyse van de risico's. Er is sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen,	*Vaststelling en actualisatie structuurvisies en bestemmingsplannen* ○ Structuurvisies en bestemmingsplannen zijn niet of gedeeltelijk niet actueel en/of ○ Niet alle bestemmingsplannen, uitwerkingsplannen en wijzigingsplannen passen in de gemeentelijke structuurvisie en afwijkingen zijn niet voldoende gemotiveerd en/of ○ Bij de vaststelling van bestemmingsplannen wordt niet in alle gevallen relevante wet- en regelgeving in acht genomen en/of ○ De gemeente heeft het jaarverslag uitvoering Wro over de uitvoering van taken niet tijdig opgestuurd en/of ○ De gemeente heeft wel een operationeel programma om aan de wettelijke eisen te voldoen. *Onvoldoende inzicht in nalevingstoezicht* ○ De gemeente heeft niet tijdig het door de raad geziene jaarlijkse programma toezicht en handhaving aan GS gestuurd en/of ○ De gemeente heeft niet tijdig het door de raad geziene jaarverslag van	*Vaststelling en actualisatie structuurvisies en bestemmingsplannen* ○ De gemeente is niet bereid structuurvisies en bestemmingsplannen te actualiseren of ○ De gemeente wijkt ongemotiveerd af van haar eigen structuurvisie(s)of ○ De gemeente handelt bij de vaststelling van bestemmingsplannen (bewust) in strijd met relevante wet- en regelgeving of ○ De gemeente heeft -ook na een herinnering- het jaarverslag uitvoering Wro niet opgestuurd; ○ De gemeente heeft geen operationeel systeem om aan de wettelijke eisen te voldoen. *Nalevingstoezicht onvoldoende* ○ De gemeente beschikt niet over een actueel programma toezicht en handhaving of ○ De gemeente heeft – ook na een herinnering – niet een verslag toezicht en handhaving toegestuurd of ○ Doelen en normen voor toezicht en handhaving zijn niet behaald of ○ De gemeente stelt onvoldoende capaciteit beschikbaar voor toezicht en handhaving.

			genomen voor het gehele grondgebied van de gemeente aangeven welke bestemmingen worden toegekend ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening (artikel 3.1). Actueel betekent dat bestemmingsplannen niet ouder zijn dan 10 jaar, tenzij de raad besluit tot verlenging met nog eens 10 jaar (artikel 3.1 Wro); - Bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen komen tot stand conform de procedure die in de Wro is vastgelegd (artikel 3.7 en 3.8 Wro); - Bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen passen binnen de gemeentelijke structuurvisie(s); - Bij de vaststelling van bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen wordt de relevante wet- en regelgeving in achtgenomen waaronder de provinciale Omgevingsvisie en verordening. *Toezicht en handhaving* - De gemeente ziet toe op de naleving van bestemmingsplanvoorschriften en treden op tegen bouwen zonder vergunning en gebruik in strijd met de bestemming (artikel 7.1 Wro); - De gemeente beschikt over een actueel uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en voert die ook uit; - De gemeente beschikt over voldoende capaciteit om uitvoering te geven aan taken op terrein van toezicht en handhaving. <u>Samenwerking:</u> - Juiste toepassing van het Overijssels opschalingsmodel: ambtelijke opschaling via management naar bestuur.		afwijkingen zijn begrijpelijk geformuleerd. <u>Intensiteit toezicht: laag</u> ○ Ambtelijk contact: 1 à 2 keer per jaar. ○ Kennisgevingsbrief van GS: situatie is conform de eisen. ○ Steekproef eens per 3 à 4 jaar.		toezicht en handhaving aan GS toegestuurd en/of ○ Doelen en normen voor toezicht en handhaving zijn niet alle behaald. Er is geen goede en actuele verantwoording van de risico's. Er geen sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen. Afwijkingen zijn niet begrijpelijk geformuleerd en/of ○ De gemeente heeft te weinig capaciteit beschikbaar voor toezicht en handhaving. <u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u> ○ Ambtelijk contact: maatwerk. ○ Interventie: ambtelijk verzoek om toelichting op vraagpunten. ○ Als onduidelijkheid blijft: opschaling via Overijssels opschalingsmodel en bestuurlijk overleg afhankelijk van uitkomst daarvan toezichtregime rood.		<u>Intensiteit toezicht: hoog</u> ○ Ambtelijk contact: 3 tot 5 keer per jaar en opschaling via Overijssels opschalingsmodel en wanneer geen of onvoldoende effect: interventie.
Archief	Gemeenten stimuleren archiefzorg op orde te hebben. Beschikbaarheid en toegankelijkheid van informatie: als verantwoording van het bestuur; voor recht- en bewijszoekende burger; vanuit cultuurhistorisch belang en voor wetenschappelijk onderzoek.	Beoordelen horizontale verantwoording door zorgdrager aan de raad door middel van bijvoorbeeld KPI's[1] of de algemene vragenlijst archiefinspectie. Hieruit volgt: - Beoordelen archief-verordening - Beoordelen archiefbewaarplaats - Beoordelen archiefruimte - Toetsen kwaliteitssysteem - Toetsen staat archiefbescheiden en de overbrenging, vervanging, vervreemding, vernietiging en openbaarheid ervan.	<u>Objectief:</u> - Op grond van de artikelen uit Archiefwet, Archiefbesluit en Archiefregeling en aanvullend beleidskader archieftoezicht; - Op grond van bestaande (inter-) nationale normen voor archief- en informatiebeheer. <u>Subjectief:</u> op basis van het constateren van bijvoorbeeld: - Achterstand in archiefbewerking en/of vernietiging; - Slecht kwaliteitssysteem; - Het interpreteren van de (naleving van de) daarover gemaakte afspraken.		*Zorg voor en beheer van archief op orde* <u>Intensiteit toezicht: laag</u> Frequentie algemeen inspectiebezoek: eens per 2 à 3 jaar. Informatie-uitvraag: jaarlijks verslaglegging via KPI's of op andere wijze. Horizontale verslaglegging: jaarlijks.		*Zorg voor en beheer van archief op een enkel aspect niet op orde* <u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u> Frequentie algemeen inspectiebezoek: eens per jaar (met nadruk op risico's/thema's). Informatie-uitvraag: jaarlijks verslaglegging via KPI's of op andere wijze. Monitoren afspraken bij 'zorgpunten': 2x per jaar. Horizontale verslaglegging: jaarlijks.		*Zorg voor en beheer van archief op meerdere aspecten niet op orde* <u>Intensiteit toezicht: hoog</u> Frequentie algemeen inspectiebezoek, met extra nadruk op de risico's: 2x per jaar (waarvan 1x monitoring voortgang). Informatie-uitvraag: jaarlijks verslaglegging via KPI's) of op andere wijze + 2x per jaar actualisatie op de aanbevelingen van GS. Horizontale verslaglegging: jaarlijks.

[1] KPI's: Kritische Prestatie Indicatoren Archief http://www.vng.nl/files/vng/nieuws_attachments/2013/20130418-verantwoording-kpi.pdf

Huisvesting statushouders	Huisvesting van het aantal statushouders overeenkomstig de wettelijke taakstelling die het Rijk elk half jaar oplegt aan een gemeente. NB: Toezicht vindt op dit domein doorlopend plaats, omdat er per kalenderjaar sprake is van twee taakstellingperiodes van elk een half jaar.	- Maandelijkse realisatiecijfers van het Rijk via het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) en realisatiecijfers uit het Taakstellingvolgssysteem (TVS) - (Regionale) overleggen met gemeenten, corporaties, COA en Vluchtelingenwerk - Indien beschikbaar: rapportages van gemeenten (bijv. van B&W aan de gemeenteraad)	- Wettelijke halfjaarlijkse taakstelling: gemeenten dienen elk half jaar de gehele taakstelling te realiseren. Deze bestaat uit de nieuwe taakstelling, inclusief een eventuele voorsprong of achterstand. Gemeenten dienen eerst de meest recente taakstelling te realiseren, en daarna de eventuele achterstand in te lopen. - Realisatiecijfers van het COA en uit het TVS. - Termijn waarbinnen gekoppelde statushouders zijn gehuisvest (afgesproken termijn is gemiddeld 12 weken). *NB:* Zelfhuisvestingen en aantoonbare feitelijke huisvestingen worden meegenomen bij de beoordeling over de taakstelling. Dit geldt ook voor 'huisvestingen in de pijplijn' die in het TVS staan of schriftelijk kunnen worden aangetoond. De provincie neemt in haar oordeel over de achterstand eventuele omstandigheden buiten de macht van de gemeente mee, bijvoorbeeld onvoldoende koppelingen op 1 april of 1 oktober. Op het moment dat de gemeentelijke cijfers afwijken van de realisatiecijfers van het COA, gelden de realisatiecijfers van het COA.		○ Voldaan aan de wettelijke taakstelling, of ○ Voor de eerste keer niet voldaan aan de wettelijke taakstelling, ten opzichte van de voorgaande taakstellingperiode <u>Intensiteit toezicht: laag</u> **1.** Maandelijks monitoren voortgang. **2.** Indien nodig, ambtelijk overleg waarbij informatie wordt opgevraagd en gevalideerd en afspraken worden gemaakt over inlopen achterstand.		○ Twee of meer taakstellingperiodes achtereen niet voldaan aan de wettelijke taakstelling. <u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u> **1.** Maandelijks monitoren voortgang. **2.** Gemeente ontvangt een brief waarin acties en termijnen worden gesteld om de achterstand in te lopen. **3.** Gemeente stelt in overleg met corporatie(s), regievoerder COA en de provincie een plan van aanpak huisvesting statushouders op over het inlopen van de achterstanden (naast de taakstelling). **4.** Elke 3 maanden is er ambtelijk overleg tussen gemeente en provincie over de voortgang. **5.** Indien na 3 maanden (halverwege de taakstellingperiode) de verwachting is dat de gemeente de achterstand niet gaat inlopen kan dit aanleiding zijn voor bestuurlijk overleg.		○ Niet voldaan aan de acties en termijnen die gesteld zijn om de achterstand in te lopen. <u>Intensiteit toezicht: hoog</u> **1.** Maandelijks monitoren voortgang. **2.** Gemeente ontvangt vooraankondiging juridische interventie. **3.** Elke 6 weken is er ambtelijk overleg tussen gemeente en provincie over de voortgang. **4.** Indien de verwachting is dat de gemeente niet (tijdig) aan haar verplichtingen zal voldoen, kan dit aanleiding zijn voor bestuurlijk overleg over een besluit tot in de plaatsstelling met laatste termijn, en zo nodig feitelijke indeplaatsstelling.

Interbestuurlijk toezicht Zwolle 2018

Totaalbeeld Zwolle				
Financiën	Wabo	Wro	Archief	Huisvesting statushouders

Motivering totaalbeeld

Algemeen
Het totaalbeeld is opgebouwd uit vijf domeinen waarbij de provincie toezichthouder is. Dit zijn de domeinen financiën, Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), Wro (Wet ruimtelijke ordening), informatie- & archiefbeheer en huisvesting statushouders. Op de pagina's hierna staat per domein de beoordeling van de taakuitvoering en het daaruit volgend toezichtregime beschreven. De kleur van het totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de verschillende domeinen.

Beeld van Zwolle in de afgelopen jaren
De kleur van het totaalbeeld is dit jaar groen. In 2017 en 2016 was het beeld ook groen.

Beeld voor het jaar 2018 – wat valt op?
Evenals voorgaande jaren presenteert Zwolle een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenramingen. De gemeente wil echter fors investeren in de stad. Ook beschikt de gemeente nog over een omvangrijke grondpositie met bijhorende risico's. Hier staat tegenover dat de gemeente over het algemeen adequaat anticipeert op nieuwe ontwikkelingen.

De gemeente Zwolle heeft het Wabo-beleid programmatisch opgezet. De risicoanalyse vergunningverlening is niet op orde. Het programma is financieel beperkt geborgd. De evaluatie van het beleid en het programma dient verder ontwikkeld te worden.

Zwolle beschikt over een actuele structuurvisie en over actuele bestemmingsplannen. Zwolle wil als kernstad op zoek naar de verbinding met de regio.

Het informatie- en archiefbeheer zijn goed op orde. De achterstanden in de vernietiging van fysieke dossiers zijn grotendeels weggewerkt. De werkdruk blijft, ondanks personeelsuitbreiding, een aandachtspunt.

De gemeente voldoet aan de taakstelling op het gebied van huisvesting statushouders.

Al met al levert dit het beeld op van een gemeente die zich in veel opzichten als koploper en/of trekker opstelt. De Regio Zwolle is hiervan een goed voorbeeld. Dit brengt evenwel ook risico's met zich mee. Mede daarom kleurt de gemeente oranje op het domein Financiën.

Toezichtregime
Per domein hebben wij de kleuren groen of oranje toegekend. Bij financieel toezicht heeft Zwolle nog een aantal uitdagingen en houden wij intensiever toezicht. Op de overige domeinen geldt dat het toezicht minder intensief is en dat wij als toezichthouder op afstand blijven.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	*Beoordeling* De begroting 2018 is structureel en reëel in evenwicht. In de meerjarenramingen wordt voldoende aannemelijk gemaakt dat dit evenwicht behouden blijft. Er zijn bestuurlijk onderwerpen benoemd die het begrotingsbeeld bedreigen. *Context* Evenals voorgaande jaren presenteert Zwolle een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenramingen. De gemeente wil echter fors investeren in de stad. Ook beschikt de gemeente nog over een omvangrijke grondpositie met bijhorende risico's. Hier staat tegenover dat de gemeente over het algemeen adequaat anticipeert op nieuwe ontwikkelingen. Ook voorgaande jaren was de kleuring oranje. *Toelichting beoordeling* De begrotingspositie is positief beïnvloed doordat de gemeente een ingecalculeerde buffer ten behoeve van het sociaal domein (structureel € 5 mln.) heeft laten vrijvallen. Tegenover deze vrijval heeft de gemeente een behoedzaamheidsmarge opgenomen voor eventuele tegenvallers in het geval de geraamde transformatieopbrengsten in het sociaal domein niet in het verwachte tempo gehaald kunnen worden. De gemeente staat voor forse investeringen in het centrumgebied (binnenstad, aanloopstraten en Spoorzone). In totaal wordt € 201 miljoen geïnvesteerd, waarvan € 112 miljoen door de gemeente wordt geactiveerd. Investeringen van deze omvang kunnen gepaard gaan met forse risico's voor de financiële- en begrotingspositie. De incidentele bestedingsruimte is positief beïnvloed door een vrijval van getroffen verliesvoorzieningen ten behoeve van de grondexploitatie. Desondanks blijft de grondexploitatie risico's met zich mee brengen.		<u>*Toezichtregime oranje*</u> 1. De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, 2. De geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, 3. Er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. <u>Intensiteit toezicht: gemiddeld</u> o Begroting vergt geen goedkeuring. o Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. o Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). o Monitoren van herstelmaatregelen/begrotings wijzigingen. o Het zijn van sparringpartner. o Themaonderzoeken. o Onderzoek programmarekening met accountantsverslag. o Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie.
Wabo	*Algemeen* In het jaar 2017 is aan de gemeente Zwolle het groene kleurbeeld toegekend. Op basis van de uitgevoerde toetsing, zoals hieronder is weergegeven, is het kleurbeeld voor 2018 ook groen. *Beperkte toetsing* In 2018 heeft er een beperkte toetsing plaatsgevonden, omdat de gemeente Zwolle in de periode 2015-2017 aaneensluitend groen is beoordeeld. Bij beperkte toetsing zijn de volgende punten beoordeeld: - Tijdig vaststellen van uitvoeringsprogramma en jaarverslag; - Volledige toetsing op het onderdeel vergunningen; - Is de Landelijke Handhavingsstrategie en verordening kwaliteit VTH vastgesteld; - Is er actueel VTH-beleid; - Verwerking van de bespreekpunten die opgenomen zijn in het verslag van het IBT-		<u>*Toezichtregime groen*</u> *Inzicht in uitvoering en handhaving* o Het beleid is actueel en volledig en o vóór 1 januari is het VTH-uitvoeringsprogramma door B&W vastgesteld; het programma is aangeboden aan de gemeenteraad en aan GS gestuurd en o vóór 1 april, dan wel samen met de jaarrekening, is het handhavingsjaarverslag door B&W vastgesteld; het verslag is aangeboden aan de gemeenteraad en aan GS gestuurd en o er is een goede en actuele analyse van de risico's en o er is sprake van een

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	WABO overleg 2017. *Tijdigheid* Zwolle heeft het uitvoeringsprogramma 2018 tijdig vastgesteld voor 1 januari 2018, op 12 december 2017. Zwolle heeft het jaarverslag over de handhavingsuitvoering in 2016 tijdig vastgesteld vóór 1 april 2017, op 23 maart 2017 *Actueel en volledig VTH-beleid* De gemeente Zwolle heeft in het uitvoeringsprogramma 2018 aangegeven bezig te zijn met het opstellen van uniform VTH-beleid voor de taken die belegd zijn bij de OD. Hiervoor neemt de gemeente Zwolle deel aan de werkgroep binnen de OD. Voor de andere onderdelen is eveneens beleid in voorbereiding. Tot de vaststelling van het uniforme VTH-beleid, beschikt de gemeente Zwolle niet over actueel en volledige VTH-beleid. Dit ontbreekt voor zowel de OD-taken als de eigen taken. *Landelijke handhavingsstrategie en Kwaliteitsverordening* De gemeente Zwolle heeft de landelijke handhavingsstrategie vastgesteld De kwaliteitsverordening heeft de gemeente Zwolle vastgesteld op 19 december 2016. De kwaliteitsverordening is vastgesteld voor het Wabobrede takenpakket. In het uitvoeringsprogramma is niet duidelijk weergegeven op welke wijze er voldaan wordt aan de kwaliteitsverordening. De gemeente Zwolle geeft aan dat op onderdelen waarop niet direct aan de kwaliteitscriteria wordt voldaan, Zwolle gaat omschrijven op welke wijze wij wel voor voldoende kwaliteitsborging zorgen. *Verwerking bespreekpunten IBT-Wabo verslag 2017* In het gespreksverslag van het IBT-Wabo overleg van 2017 zijn een aantal bespreekpunten opgenomen. De bespreekpunten zijn betrokken en verwerkt in het uitvoeringsprogramma 2018. *Risicoanalyse en prioriteitstelling* Zwolle gebruikt een risicoanalyse en maakt consequenties van de gemaakte keuzes onvoldoende inzichtelijk. Voor het onderdeel vergunningverlening milieu ontbreekt een risicoanalyse. *Voorgenomen activiteiten en middelen vergunningverlening* Zwolle heeft de uit te voeren activiteiten voor de taakuitvoering vergunningverlening duidelijk opgenomen in het uitvoeringsprogramma. De beleidsdoelen en indicatoren ontbreken. De benodigde en beschikbare capaciteit en middelen is inzichtelijk. Onduidelijk of de beschikbare middelen toereikend zijn voor de toenemende activiteiten. In het programma ontbreekt een vertaling van de verwachte aantallen naar benodigde en beschikbare capaciteit. Onduidelijk is of er voldoende financiële borging is voor het eventueel inhuren van extra capaciteit.		consistent programma met voldoende operationele doelen, afwijkingen zijn begrijpelijk geformuleerd en o uitvoering en handhaving is in lijn met de gestelde doelen, ambitie en normen en o de gestelde doelen worden volledig verantwoord. *Intensiteit toezicht: laag* o Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. o Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	Verantwoording gestelde doelen Zwolle geeft volledig inzicht in de uitvoering ten opzichte van de planning, inzicht in preventief en repressief toezicht.		
Wro	*Beoordeling* Zwolle scoort positief op de criteria van het domein Wro en krijgt daarom, net als vorig jaar, de kleur 'groen' voor IBT-domein Wro. *Omgevings- en structuurvisies* Zwolle beschikt over meerdere structuurvisies en uitvoeringsprogramma's. De huidige structuurvisie 'Structuurplan Zwolle 2020' is vastgesteld op 16 juni 2008. Deze structuurvisie geeft voor het gehele grondgebied de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling en het te voeren ruimtelijke beleid aan. *Onder een actuele structuurvisie verstaan wij een visie die, gelijk aan de planperiode van bestemmingsplannen, niet ouder is dan 10 jaar.* Zwolle maakt een nieuwe Omgevingsvisie en stelt deze in fasen op. In het eerste deel worden de belangrijkste opgaven voor de stad en de topambities beschreven, met de focus op 2030. De ambities zijn geformuleerd op basis van een studie naar trends en ontwikkelingen voor de stad, en gesprekken die de gemeente met partners en inwoners heeft gevoerd. Dit eerste deel is inmiddels vastgesteld. Zwolle wil als kernstad op zoek naar de verbinding met de regio. Naast dit thema wil Zwolle zich ook inzetten voor goede, slimme en efficiënte verbindingen tussen de verschillende instrumenten uit de Omgevingswet. *Bestemmingsplannen* Zwolle beschikt over actuele bestemmingsplannen voor haar gehele grondgebied, waarin rekening is gehouden met de provinciale belangen. En blijft bezig met bestemmingsplannen te actualiseren, die thans nog niet digitaal zijn, want vastgesteld in de periode tussen 2008 en 2010. *Toezicht en handhaving* Zwolle heeft een actueel uitvoeringsprogramma voor toezicht en handhaving, en heeft de capaciteit inzichtelijk gemaakt. De gemeente heeft voldoende capaciteit om uitvoering te geven aan toezicht en handhaving op het gebied van ruimtelijke ordening. *Doorwerking provinciaal belang en samenwerking* Zwolle heeft het provinciaal belang goed verwerkt in haar plannen en visies. Ook de samenwerking verloopt goed. Er heeft dit jaar geen opschaling plaatsgevonden via het Overijssels opschalingsmodel: ambtelijke opschaling via management naar bestuur. <u>Ruimtelijke kwaliteit</u> De bestemmingsplannen voor het buitengebied van Zwolle zijn allemaal vastgesteld, met veel aandacht voor KGO (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving). Ook bij afzonderlijke initiatieven heeft		<u>*Toezichtregime groen*</u> *Vaststelling en actualisatie structuurvisies en bestemmingsplannen* o de gemeente heeft zowel de structuurvisies en de bestemmingsplannen op orde (voldoet aan de hiervoor genoemde beoordelingscriteria) en o gelijktijdig *met de jaarrekening is het door de raad geziene jaarverslag uitvoering Wro taken aan GS gestuurd.* *Inzicht in nalevingstoezicht* o Voor 1 januari van elk kalenderjaar is het door de raad geziene jaarlijkse programma voor toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en o voor 1 april, dan wel samen met de jaarrekening, is het door de raad geziene jaarverslag toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en o doelen en normen zijn behaald. Er is een goede en actuele analyse van de risico's. Er is sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen, afwijkingen zijn begrijpelijk geformuleerd. *Intensiteit toezicht: laag* o Ambtelijk contact: 1 à 2 keer per jaar. o Kennisgevingsbrief van GS: situatie is conform de eisen. o Steekproef eens per 3 à 4 jaar.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	Zwolle doorgaans voldoende aandacht voor KGO. <u>Woningbouw</u> De Regionale Woningbouw Programmering, de bijlage van de Samenwerkingsovereenkomst Wonen West-Overijssel van 2016, is in het voorjaar van 2017 geactualiseerd. Zwolle zet in op kwalitatief programmeren om maximaal in te spelen op de behoefte, en wil verantwoord de volgende stap te zetten naar verstedelijking. Binnenkort zet Zwolle verdere stappen in de uitwerking daarvan naar een ontwikkelstrategie woningbouw. Ook zet Zwolle vol in op binnenstedelijke transformatie- en inbreidingsmogelijkheden. In 2017 is met marktpartijen, woningcorporaties, (particuliere) initiatiefnemers en huurders/ bewonersorganisaties gewerkt aan de totstandkoming van de Woonvisie 2017-2027. Hierin zijn de belangrijkste ambities, woonopgaven en bijbehorende acties voor de komende 10 jaar beschreven. Daarmee moet de verdere groei van Zwolle toekomstbestendig en verantwoord gefaciliteerd worden. <u>Werklocaties West-Overijssel</u> Op 20 september 2017 hebben alle gemeenten in West-Overijssel en de provincie afspraken ondertekend over werklocaties. Het betreft afspraken over de programmering en over de balans in vraag en aanbod per 1 juli 2020. De balans is gebaseerd op de prognose van de behoefte voor de komende 10 jaar bij een versneld economisch scenario. In Zwolle is sprake van overprogrammering. Het aanbod is groter dan vraag voor de komende 10 jaar. Zwolle verkent de mogelijkheden om een zacht plan in procedure te brengen voor de verplaatsing of nieuwvestiging van een bedrijf. Voor het terugbrengen van de overprogrammering stelt Zwolle een Plan van Aanpak op. <u>Natuur en landschap</u> De waarden van het Nationaal Landschap IJsseldelta worden beschermd via het bestemmingsplan Buitengebied. Zwolle heeft een Natura 2000-(uitwerkings-)gebied binnen haar gemeentegrenzen: Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. De provincie is, in goede afstemming met Zwolle, bezig met het voorbereiden van maatregelen die nodig zijn in het kader van de Natura 2000-doelstellingen. <u>Detailhandel</u> Zwolle heeft op 18 september 2017 haar beleidskader detailhandel 'TopWinkelstad Zwolle 2012-2020' geactualiseerd. Dit document is tevens input voor de nieuwe Omgevingsvisie. Zwolle heeft, net als de overige Overijsselse gemeenten, een RetailDeal afgesloten met het Rijk. Ook is Zwolle is aangehaakt bij de Stadsbeweging en er is een stadsarrangement afgesloten.		

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<u>Water en grondwaterbeschermingsgebied</u> Zwolle ligt binnen de IJssel-Vechtdelta. Zij houdt bij nieuwe projecten rekening met de waterveiligheid. Zwolle heeft grondwaterbeschermingsgebied 'Engelse Werk' binnen haar grenzen. <u>Cultuurhistorie</u> Zwolle is rijk aan cultuurhistorie en heeft een 'Cultuurnota Zwolle 2016-2020'.		
Archief	De gemeente Zwolle rapporteert dat achterstanden in de vernietiging van fysieke dossiers grotendeels zijn weggewerkt. Hierdoor ontstaat ruimte om dossiers niet langer bij (de gedoogde) locatie Harm Smeengekade onder te brengen. Deze locatie voldoet immers niet aan de eisen die gesteld worden aan een archiefruimte. Er zijn hier uitsluitend op termijn te vernietigen dossiers opgeslagen. Aangetaste archieven zijn gereinigd en met gammastralen behandeld tegen schimmel en papiervisjes. Het digitaliseren en toegankelijk maken van honderden meters archieven verloopt volgens plan. Tot 2020 is financiering hiervoor verzekerd. Het *Handboek Vervanging* is vastgesteld en een *Aanvullend Vervangingsbesluit* is genomen voor gescande post en enkele archiefseries. Via het programma *Digitalisering basisvoorziening* worden stappen gezet om het huidige postsysteem ZiZo uit te faseren en te vervangen door E-suite, Sharepoint en Corsa waarmee volledig digitaal gewerkt en gearchiveerd kan worden. Hierbij wordt toegewerkt naar aansluiting op het e-Depot van het HCO. In afwijking op wat eerder is gemeld, komt er geen aparte oplossing voor bestemmingsplannen. Deze worden geïntegreerd in Corsa. Nieuwe versies van de *Archiefverordening* en *Besluit Informatievoorziening* zijn vastgesteld door B&W en raad. Er is een kwaliteitssysteem (gebaseerd op PDCA-cyclus) en Auditwerkplan (toetsing volgens KIDO) opgesteld dat in 2018 gebruikt wordt voor het systematisch verbeteren van de kwaliteit van de documentaire informatievoorziening. Deze kan op onderdelen nog verbeterd worden. In Zwolle is gekozen voor het toepassen van een tweejaarlijkse hotspotmonitor. Er heeft personeelsuitbreiding plaatsgevonden; desondanks blijft de werkdruk aandachtspunt. Er komen nog steeds fysieke stukken binnen, waaronder soms grote hoeveelheden oude stukken. Ook is capaciteit nodig voor het anonimiseren van bouwdossiers, dat op dit moment nog niet geautomatiseerd kan worden vormgegeven. Tenslotte vragen de werkzaamheden rond het vormen en controleren van digitale dossiers veel aandacht.		<u>*Toezichtregime groen*</u> *Zorg voor en beheer van archief op orde* *Intensiteit toezicht: laag* ○ Frequentie algemeen inspectiebezoek: eens per 2 a 3 jaar ○ Informatie-uitvraag: algemene vragenlijst archiefinspectie eens per jaar (of verslaglegging via KPI's) ○ Horizontale verslaglegging: jaarlijks.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Huisvesting status-houders	De gemeente Zwolle heeft voldaan aan de taakstelling van de tweede helft van 2017. Om die reden krijgt Zwolle de kleur 'groen' voor IBT-domein Huisvesting statushouders. Ieder half jaar krijgen gemeenten per 1 januari en 1 juli, door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het huisvesten van statushouders. Beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van de realisatiecijfers op peildatum 1 januari 2018.		*Toezichtregime groen* *Tijdig gehuisvest* o Voldaan aan de wettelijke taakstelling, of o Voor de eerste keer niet voldaan aan de wettelijke taakstelling, ten opzichte van de voorgaande taakstellingperiode *Intensiteit toezicht: laag* o Maandelijks monitoren voortgang. o Indien nodig, ambtelijk overleg waarbij informatie wordt opgevraagd en gevalideerd en afspraken worden gemaakt over inlopen achterstand.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Slagman - Duthler, Yolande
medeopstellers	Janssen, Aart (2291)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)

Voorgesteld besluit raad

Kennis nemen van :
De uitvoering van de moties Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 19 maart 2018

Onderwerp	Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder Ed Anker

Informant A Janssen en Y Slagman - Duthler
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2245
Email Y.Slagman-Duthler@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De uitvoering van de moties Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)

Inleiding
Eind 2017 heeft uw raad bij zowel de behandeling van de nota Gezondheidsbeleid 2017-2021 als bij de begrotingsbehandeling een motie aangenomen waarbij u het college hebt opgeroepen om bij de uitwerking van het gezondheidsbeleid expliciet aandacht te besteden aan roken (meeroken, niet beginnen met roken en stoppen met roken), hier doelstellingen aan te verbinden en deze terug te koppelen aan de raad (M10-1) en in overleg te gaan gaan met sportverenigingen/besturen van speeltuinen om te komen tot een algeheel rookverbod of anti-rookprotocol op de sportparken en speeltuinen (579).

Kernboodschap
Roken is de grootste veroorzaker van vroegtijdige ziekte en sterfte.
Roken vergroot de kans op longkanker en op andere soorten kanker. Verder verhoogt roken de kans op hart-/vaatziekten, longziekten, diabetes en minder vruchtbaar worden. Het landelijk preventiekkoord kent, naast overgewicht en overmatig alcoholgebruik, ook roken als speerpunt. Deze speerpunten komen overeen met onze ambities in het zojuis afgesproken gezondheidsbeleid.
In het kader van een gezonde leefstijl wordt in Zwolle aandacht besteed aan de nadelige effecten van het roken, waarbij we waar mogelijk aansluiten bij bestaande trajecten.

<u>Beantwoording moties:</u>

1. *Uit onderzoek blijkt dat kinderen en jongeren die anderen zien roken, zelf ook eerder gaan roken.*

Daarom streven we naar een rookvrije generatie. Dat wil zeggen dat we met onze partners in Zwolle Gezonde Stad bevorderen dat de zwangerschap rookvrij is, dat kinderen naar een rookvrije kinderopvang, school en sportvereniging gaan en kunnen spelen in rookvije speeltuinen.

2. *Aanhaken bij de maatschappelijke verandering i.p.v. regels en verboden.*

Uit inventarisatie blijkt dat een groot deel van de sport- en speeltuinverenigingen en scholen positief staat tegenover de rookvrije generatie en al maatregelen heeft genomen om (deels) rookvrij te worden. Het opleggen van een verbod of regels stellen ten aanzien van bijvoorbeeld de sport- en speeltuinverenigingen zal (voor zover juridisch al mogelijk) op weerstand stuiten en roept vragen op m.b.t. verantwoordelijkheid en handhaving. Het is effectiever om aan te haken bij de maatschappelijke beweging en de positieve grondhouding bij deze partijen om te komen tot een rookvrije generatie.

3. *Vanaf 1 januari 2020 is het wettelijk verboden om te roken op schoolterreinen.*

Met name voor VO- en MBO-scholen is dat een grote opgave waarbij ondersteuning gewenst is. Hierin heeft met name GGD IJsselland een taak.

4. *Doelen voor 2020*

We hebben t.a.v. roken de volgende doelstellingen geformuleerd in het uitvoeringsplan gezondheidsbeleid:
In 2020 is in Zwolle

- 100% van alle scholen en instellingen voor kinderopvang geheel rookvrij
- naast rookvrije kantines, tenminste 2/3 van de sportparken rookvrij in kleedkamers en rond de velden
- 100% van de speeltuinverenigingen rookvrij

5. *Met partners in de stad werken we aan deze doelen.*

Om dat te bereiken worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Verloskundigen besteden aandacht aan de gevaren van het roken voor het ongeboren kind
- Voor aanstaande moeders met verhoogd risico is er extra begeleiding (voorzorg) waar stoppen met roken ook nadrukkelijk onder de aandacht wordt gebracht
- In de jeugdgezondheidszorg wordt van 0 tot 18 jaar tijdens contactmomenten aandacht besteed aan een gezonde leefstijl, inclusief gevaren van roken
- We bevorderen de deelname van scholen aan Gezonde Schoolaanpak middels ondersteuning door GGD
- We ondersteunen sportverenigingen en speeltuinen bij het realiseren van een gezonde omgeving voor de jeugd bij het opstellen van een plan van aanpak en adviseren over creëren van draagvlak en communicatie
- Professionals die werken met kinderen of kwetsbare inwoners maken we d.m.v. voorlichting bewust van het belang van een gezonde leefstijl
- We stimuleren bedrijven om te werken aan de gezondheid van hun medewerkers via Zwolle Gezonde Stad, bijvoorbeeld door kennisdeling
- We bevorderen deelname aan de campagne “Stoptober”.

Consequenties

Genoemde activiteiten worden grotendeels uitgevoerd in het kader van de nota gezondheidsbeleid en binnen de daarvoor bestemde begroting. Voor een deel zijn het ook activiteiten die met partners worden ondernomen en waarbij de inzet van deze partners mede bepalend is voor het resultaat, zoals bijvoorbeeld bij de sport- en speeltuinverenigingen, kinderopvang en scholen.

Communicatie

Communicatie over deze activiteiten vindt plaats op de geschikte momenten bij de betreffende inzet.

Vervolg

Het aantal Zwolse inwoners dat rookt wordt gemonitord, evenals het aantal scholen, kinderopvang-instellingen en speeltuinen dat rookvrij is en het aantal sportverenigingendat rookvrij is in kleedkamers en rond de velden en deze cijfers worden opgenomen in de beleidsrapportges.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Datum 19 maart 2018

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45089

Onderwerp Beantwoording motie Rookvrije sportparken en speeltuinen (579) en motie Roken in het gezondheidsbeleid (M10-1)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Borghuis, Annette (2195)
medeopstellers	Heegsma, Theo (2182)
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Informatienota Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018 Bijlage: 2018-01-08 brf. aan gem Bijlage: 2018-01-30 Reactie gemeente Zwolle op verzoek om ontbinding Bijlage: 2018-02-05 - brf. A.J Bijlage: 2018-02-23 -brief Hoffman (2) Bijlage: 2018-03-05 brf Bijlage: 2018-03-13 brf. van gem Bijlage: 2018-03-19 brf

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De reactie van het College op het schrijven van de heer van Heeswijck namens Hoffman Outdoor Media B.V.aan de gemeenteraad van 19 maart 2018.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 3 april 2018

Onderwerp	Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018
Versienummer	

Portefeuillehouder Rene de Heer

Informant A. Borghuis
Afdeling Civiel en Cultuurtechniek / EC
Telefoon 038 498 2195
Email A.Borghuis@zwolle.nl

Bijlagen 7 brieven

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De reactie van het College op het schrijven van de heer van Heeswijck namens Hoffman Outdoor Media B.V.aan de gemeenteraad van 19 maart 2018.

Datum 3 april 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het College gaat hieronder in op het schrijven van Van Heeswijck, aanbestedingsadvocaat namens Hoffman Outdoor Media B.V.(hierna: Hoffman) aan de gemeenteraad van 19 maart 2018.

Kernboodschap
Vanaf het begin van dit jaar heeft Hoffman de gemeente Zwolle een aantal brieven gestuurd met allerlei klachten over Centercom, i.e.de exploitant waarmee de gemeente een contract heeft over de exploitatie van A0-displays.
Het doel van Hoffman is te voorkomen dat de gemeente het contract met Centercom per 1 janauri 2019 met een jaar gaat verlengen en te zorgen dat de concessie opnieuw wordt aanbesteed.

Zoals uit de bijlagen bij de brief van 19 maart 2018 blijkt, heeft de gemeente alle klachten onderzocht. Ten aanzien van de naleving van het contract bleek 1 klacht gegrond te zijn: Centercom heeft sinds medio 2017 meer displays geëxploiteerd dan is toegestaan. Na deze constatering heeft de Gemeente Centercom per brief d.d. 30 januari jl. verzocht de extra displays te verwijderen. De extra displays zijn in de week van 9 februari 2018 door Centercom uit het straatbeeld verwijderd. De door Centercom verschuldigde vergoeding als gevolg van de extra reclame-exploitatie is vervolgens door de gemeente aan Centercom in rekening gebracht. De overige klachten over de naleving van het contract bleken ongegrond.
Voor wat betreft de opmerkingen van de heer Van Heeswijck over de tarieven in de brief van 19 maart 2018 verwijzen wij naar de website van Centercom. De tarieven worden wel degelijk vermeld op de website.http://www.centercom.nl/images/Tariefkaarten/TARIEFKAART_CENTERCOM_BUITENRECLAME_TOTAAL_2018_LMH.pdf Hetgeen de heer van Heeswijck hierover opmerkt, is dus niet juist.

De gemeente Zwolle is niet de enige gemeente die deze brieven heeft ontvangen. Hoffman heeft ongeveer tien andere gemeenten aangeschreven over de naleving van de overeenkomst met Centercom.

Consequenties
Het vorenstaande vormt voor het college geen aanleiding om nu al te besluiten de overeenkomst met Centercom per 31 december 2019 te beëindigen en geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot verlenging van het contract met een jaar.
Er is geen sprake van aanzienlijke of voortdurende tekortkoming in de nakoming van essentiële bepalingen. De samenwerking met Centercom verloopt verder naar tevredenheid en wij hebben tot heden geen klachten over de dienstverlening ontvangen van de adverteerders, instellingen, bewoners of scholen.
Mocht Hoffman een rechterlijke procedure tegen de gemeente willen aanspannen, dan zien wij de procedure met vertrouwen tegemoet.

Communicatie
De brief is gericht aan de gemeenteraad. De advocaat van Hoffman verzoekt de raad om een reactie.

Vervolg
In het kader van contractmanagement zal de gemeente erop toezien dat het contract met Centercom op juiste wijze wordt nageleefd.

Datum 3 april 2018

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	
Kenmerk	45110
Onderwerp	Reactie op brief Hoffman Outdoor B.V. aan de gemeenteraad dd. 19 maart 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
NL - 9744 DX Groningen

T 0031 (0)50 525 0 525
F 0031 (0)50 525 0 903

info@hoffman.info
www.hoffman.info

IBAN NL68 RABO 0329 4554 51
BIC RABONL2U

B.T.W. nr. NL.8114.92.357.B.01

Gemeente Zwolle
T.a.v. College van B&W
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Datum: 8 januari 2018
Behandeld door: Emile Perk
Betreft: Verzoek tot ontbinding van de overeenkomst A0-reclamedisplays

Geacht college,

De gemeente Zwolle heeft na een aanbesteding de exploitatie van de A0-reclamedisplays per 1 januari 2015 gegund aan Centercom Buitenreclame B.V. (hierna; Centercom). Recent is gebleken dat Centercom in tal van gemeenten, waaronder Zwolle de contractuele voorwaarden niet nakomt. In Zwolle schiet Centercom te kort op de volgende punten.

Meer A0-reclamedisplays exploiteren dan toegestaan
De overeenkomst maakt het mogelijk om op maximaal 250 plaatsen in de gemeente tweezijdige A0-reclamedisplays te plaatsen ten behoeve van reclame uitingen. In werkelijkheid exploiteert Centercom echter veel meer A0-reclamedisplays. Bijgesloten is een lijst met 263 locaties waarop wij op 21 december in Zwolle A0-reclamedisplays aangetroffen hebben. Omdat er over deze 13 extra A0-reclamedisplays geen vergoeding wordt betaald "besteelt" Centercom de gemeente hiermee voor ongeveer € 10.000,00 exclusief btw per jaar.

Zonder toestemming en vergunningen aanbrengen van handelsreclame / wildplakken
Naast dat Centercom meer A0-reclamedisplays exploiteert dan conform de overeenkomst zijn toegestaan exploiteert zij ook op meer locaties A0-frames dan waarvoor de gemeente in 2014 vergunning heeft verleend. De gemeente heeft een vergunning verleend voor het aanbrengen van A0-frames op maximaal 30 elektriciteitshuisjes. Op de website www.A0booking.com maakt Centercom melding van maar liefst 47 locaties waarop A0-frames zijn aangebracht. Vier hiervan bevinden zich in de binnenstad.

Voor het plaatsen van wisselframes is een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen noodzakelijk, alsmede een reclamevergunning. Dit wordt trouwens bevestigd in de brochure 'Minder regels, duidelijk beleid', die de gemeente in 2011 heeft uitgebracht. Door zonder de benodigde vergunningen wisselframes te plaatsen handelt Centercom niet alleen in strijd met wet-en regelgeving, maar maakt zij ook inbreuk op 4.1 van de overeenkomst. Op grond van dit artikel is opdrachtnemer namelijk gehouden zich binnen de gemeentegrens te onthouden van wildplak en kladden in de breedste zin van het woord.

Hoffman Outdoor Media B.V. heeft vestigingen in Groningen, Apeldoorn, Alphen aan den Rijn, Born, Oldenzaal, Utrecht en Duisburg (D). Op al onze overeenkomsten en leveringen zijn de leveringsvoorwaarden van toepassing zoals gedeponeerd bij de K.v.K. nr. 02079577. Op verzoek worden deze u toegestuurd of zie www.hoffman.info.

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Het zonder de benodigde vergunningen plaatsen van wisselframes, die veelal worden verlijmd met de ondergrond, is als wildplak in de zin van deze bepaling aan te merken. Het georganiseerd wildplakken wordt in artikel 4.1 genoemd als mogelijke aanleiding voor het direct ontbinden van de overeenkomst zonder gerechtelijke tussenkomst.

Overschrijden van de door de gemeente vastgestelde tarieven
In artikel 5.9.5. staat dat de voorrangsregels en de door de gemeente vastgestelde tarieven openbaar, duidelijk en blijvend gecommuniceerd dienen te worden. Op de websites van Centercom worden de vastgestelde tarieven en voorrangsregels echter nergens vermeld.

Ook is gebleken dat Centercom veel hogere tarieven berekend aan klanten dan is toegestaan volgens de overeenkomst. Opdrachtnemer mag aan lokale niet-commerciële instellingen, zoals scholen, voor een campagne van 25 displays maximaal € 1,70 per dag (dit is € 11,90 per week) per display in rekening brengen. Het tarief voor extra displays is vrij (zie par. 2.4 aanbestedingsleidraad, p. 6). Uit de als bijlage 3 bijgevoegde factuur blijkt dat Centercom een tarief van € 49,40 per A0-reclamedisplay per week heeft berekend aan het Greijdanus College voor een twee weken durende campagne van 50 displays, ook voor de eerste 25 displays. Centercom heeft dus voor 25 displays (49,40 – 11,90 =) € 37,50 per display per week te veel in rekening gebracht, in totaal dus (25 x 37,50 x 2 =) € 1.875,-.

De gemeente Zwolle is als aanbestedende dienst gehouden de beginselen van gelijke behandeling en transparantie te eerbiedigen. Deze verplichting houdt niet op na definitieve gunning. Op grond van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie mag een opdracht of concessieopdracht niet 'wezenlijk' worden gewijzigd. Deze regel geldt ook voor opdrachten en concessies beneden de Europese drempelwaarden.[1] Van een 'wezenlijke' wijziging is tevens sprake, wanneer de aanbestedende dienst niet optreedt tegen toerekenbare tekortkomingen van de opdrachtnemer.[2]

Omdat Centercom op cruciale punten toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van de contractuele voorwaarden is de gemeente bevoegd de overeenkomst direct te ontbinden. Gelet op de beginselen van gelijke behandeling en transparantie bent u hiertoe ook gehouden. Hierbij verzoeken wij de gemeente Zwolle om de concessieovereenkomst met Centercom te beëindigen en de concessie opnieuw aan te besteden.

Wij verzoeken u ons uiterlijk 22 januari a.s. te informeren over de maatregelen die de gemeente tegen Centercom zal treffen.

Met vriendelijke groet,
Hoffman Outdoor Media B.V.

Michael Hoffman

[1] Vgl. Vzr. Rb. Den Haag 30 november 2010:ECLI:NL:RBSGR:2010:BO9252; Commissie van Aanbestedingsexperts, advies 323.
[2] Vzr. Rb. Den Haag 21 december 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:15465, r.o. 5.7.

Bijlage 1: Locaties van 263 A0-reclamedisplays in Zwolle

Indien de gemeente wenst kan de locatielijst digitaal aangeleverd worden.
Het voordeel van de digitale lijst is dat via de link de locaties in google Maps geraadpleegd kunnen worden.

Straat	Noord	Oost	Link
Nieuwleusenerdijk	N52.53809	E6.17397	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53745	E6.17154	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53679	E6.16899	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53618	E6.16692	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53563	E6.16512	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53527	E6.16395	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53426	E6.16132	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53381	E6.16079	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53347	E6.16051	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53293	E6.15995	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53056	E6.15691	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53043	E6.15649	Ga..
Kranenburgweg	N52.52918	E6.14774	Ga..
Kranenburgweg	N52.52826	E6.14040	Ga..
Kranenburgweg	N52.52816	E6.13954	Ga..
Kranenburgweg	N52.52828	E6.13902	Ga..
Kranenburgweg	N52.52802	E6.13841	Ga..
Kranenburgweg	N52.52674	E6.12801	Ga..
Kranenburgweg	N52.52663	E6.12719	Ga..
Kranenburgweg	N52.52637	E6.12520	Ga..
Rechterland	N52.52193	E6.12522	Ga..
Oude Meppelerweg	N52.52459	E6.11896	Ga..
Oude Meppelerweg	N52.52429	E6.11813	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.52408	E6.11765	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52731	E6.11563	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52912	E6.11329	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52964	E6.11134	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52919	E6.11261	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52787	E6.10356	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52800	E6.10324	Ga..
Rijnlaan	N52.52821	E6.10124	Ga..
Rijnlaan	N52.52981	E6.10060	Ga..
Waallaan	N52.53404	E6.10043	Ga..
Rijnlaan	N52.53424	E6.09963	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52702	E6.10122	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52510	E6.09764	Ga..
Middelweg	N52.52219	E6.09691	Ga..
Middelweg	N52.52504	E6.09450	Ga..
Middelweg	N52.52517	E6.09407	Ga..
Middelweg	N52.52594	E6.09386	Ga..
Middelweg	N52.52669	E6.09355	Ga..
Middelweg	N52.52922	E6.09316	Ga..
Middelweg	N52.53136	E6.09192	Ga..
Middelweg	N52.53210	E6.09005	Ga..

Middelweg	N52.53213	E6.08956	Ga..
Middelweg	N52.53300	E6.08654	Ga..
Middelweg	N52.53376	E6.08194	Ga..
Middelweg	N52.53381	E6.08094	Ga..
Middelweg	N52.53387	E6.07978	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53530	E6.07199	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53536	E6.07138	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53552	E6.07028	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53560	E6.06969	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53606	E6.06695	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53625	E6.06646	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53688	E6.06600	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53723	E6.06592	Ga..
Werkerlaan	N52.53971	E6.06039	Ga..
Werkerlaan	N52.53526	E6.05803	Ga..
Werkerlaan	N52.53546	E6.05825	Ga..
Stadshagenallee	N52.54237	E6.05075	Ga..
Stadshagenallee	N52.54212	E6.04998	Ga..
Stadshagenallee	N52.53920	E6.03855	Ga..
Stadshagenallee	N52.53930	E6.03857	Ga..
Stadshagenallee	N52.53926	E6.03635	Ga..
Stadshagenallee	N52.53935	E6.03635	Ga..
Stadshagenallee	N52.53930	E6.03410	Ga..
Stadshagenallee	N52.53946	E6.03412	Ga..
Hasselterweg	N52.53908	E6.03213	Ga..
Hasselterweg	N52.53166	E6.03210	Ga..
Hasselterweg	N52.53061	E6.03291	Ga..
Hasselterweg	N52.52718	E6.04508	Ga..
Hasselterweg	N52.52714	E6.04596	Ga..
Hasselterweg	N52.52203	E6.05971	Ga..
Westenholterallee	N52.52115	E6.06015	Ga..
Westenholterallee	N52.52101	E6.05999	Ga..
Westenholterallee	N52.52084	E6.05979	Ga..
Westenholterallee	N52.51952	E6.05816	Ga..
Westenholterallee	N52.51817	E6.05631	Ga..
Westenholterallee	N52.51771	E6.05559	Ga..
Westenholterallee	N52.51697	E6.05477	Ga..
Westenholterallee	N52.51570	E6.05304	Ga..
Westenholterallee	N52.51546	E6.05270	Ga..
Westenholterallee	N52.51484	E6.05191	Ga..
Blaloweg	N52.51065	E6.06444	Ga..
Blaloweg	N52.51222	E6.06698	Ga..
Blaloweg	N52.51245	E6.06740	Ga..
Hasselterweg	N52.51625	E6.06885	Ga..
Hasselterweg	N52.51651	E6.06782	Ga..
Hasselterweg	N52.51623	E6.06826	Ga..
Hasselterweg	N52.51597	E6.06868	Ga..
Hasselterweg	N52.51542	E6.06954	Ga..
Rieteweg	N52.51497	E6.07399	Ga..
Rieteweg	N52.51383	E6.07491	Ga..
Katerdijk	N52.51753	E6.08146	Ga..
Blaloweg	N52.51861	E6.08240	Ga..

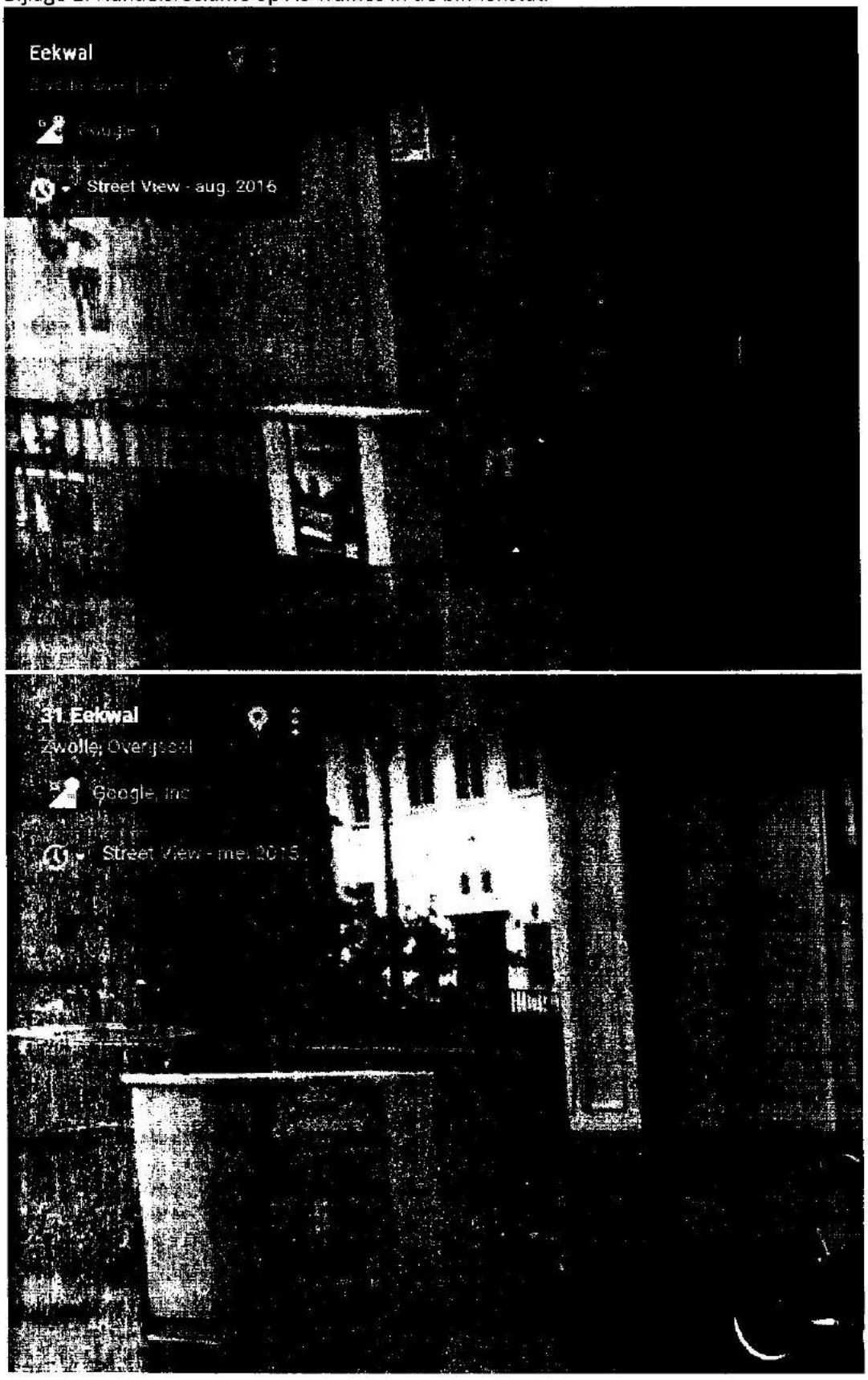
Zwartewaterallee	N52.52021	E6.08562	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52160	E6.08926	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52229	E6.09103	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52198	E6.08956	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52137	E6.08797	Ga..
Mozartlaan	N52.52279	E6.08312	Ga..
Mozartlaan	N52.52383	E6.08282	Ga..
Bachlaan	N52.52643	E6.08284	Ga..
Blaloweg	N52.51716	E6.07858	Ga..
Blaloweg	N52.51618	E6.07406	Ga..
Blaloweg	N52.51567	E6.07259	Ga..
Blaloweg	N52.51531	E6.07191	Ga..
Blaloweg	N52.51375	E6.06930	Ga..
Blaloweg	N52.51359	E6.06903	Ga..
Blaloweg	N52.51342	E6.06875	Ga..
Blaloweg	N52.51278	E6.06758	Ga..
Blaloweg	N52.51200	E6.06628	Ga..
Blaloweg	N52.51060	E6.06382	Ga..
Blaloweg	N52.50982	E6.06300	Ga..
Westerholtenallee	N52.50871	E6.06363	Ga..
IJsselallee	N52.50546	E6.06960	Ga..
Spoolderbergweg	N52.49865	E6.06291	Ga..
Spoolderbergweg	N52.49897	E6.06383	Ga..
Spoolderbergweg	N52.50177	E6.06864	Ga..
Spoolderbergweg	N52.50387	E6.06983	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50525	E6.07611	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50632	E6.07884	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50736	E6.08103	Ga..
Rieteweg	N52.50914	E6.08157	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50661	E6.07944	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50639	E6.07889	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50489	E6.07474	Ga..
Burgemeester van Walsumlaan	N52.50083	E6.08388	Ga..
Burgemeester van Walsumlaan	N52.50007	E6.08303	Ga..
Campus	N52.49840	E6.08043	Ga..
IJsselallee	N52.50120	E6.08531	Ga..
IJsselallee	N52.50118	E6.08564	Ga..
IJsselallee	N52.50115	E6.08598	Ga..
IJsselallee	N52.50110	E6.08677	Ga..
IJsselallee	N52.50099	E6.08859	Ga..
IJsselallee	N52.50093	E6.08951	Ga..
IJsselallee	N52.50091	E6.08986	Ga..
IJsselallee	N52.50085	E6.09131	Ga..
IJsselallee	N52.50064	E6.09764	Ga..
IJsselallee	N52.49984	E6.10281	Ga..
IJsselallee	N52.49485	E6.11282	Ga..
Ittersumallee	N52.49318	E6.11327	Ga..
Ittersumallee	N52.49303	E6.11289	Ga..
Ittersumallee	N52.49247	E6.10807	Ga..
Ittersumallee	N52.49248	E6.10291	Ga..
Burgemeester de Vos van Steenwijklaan	N52.49205	E6.10509	Ga..

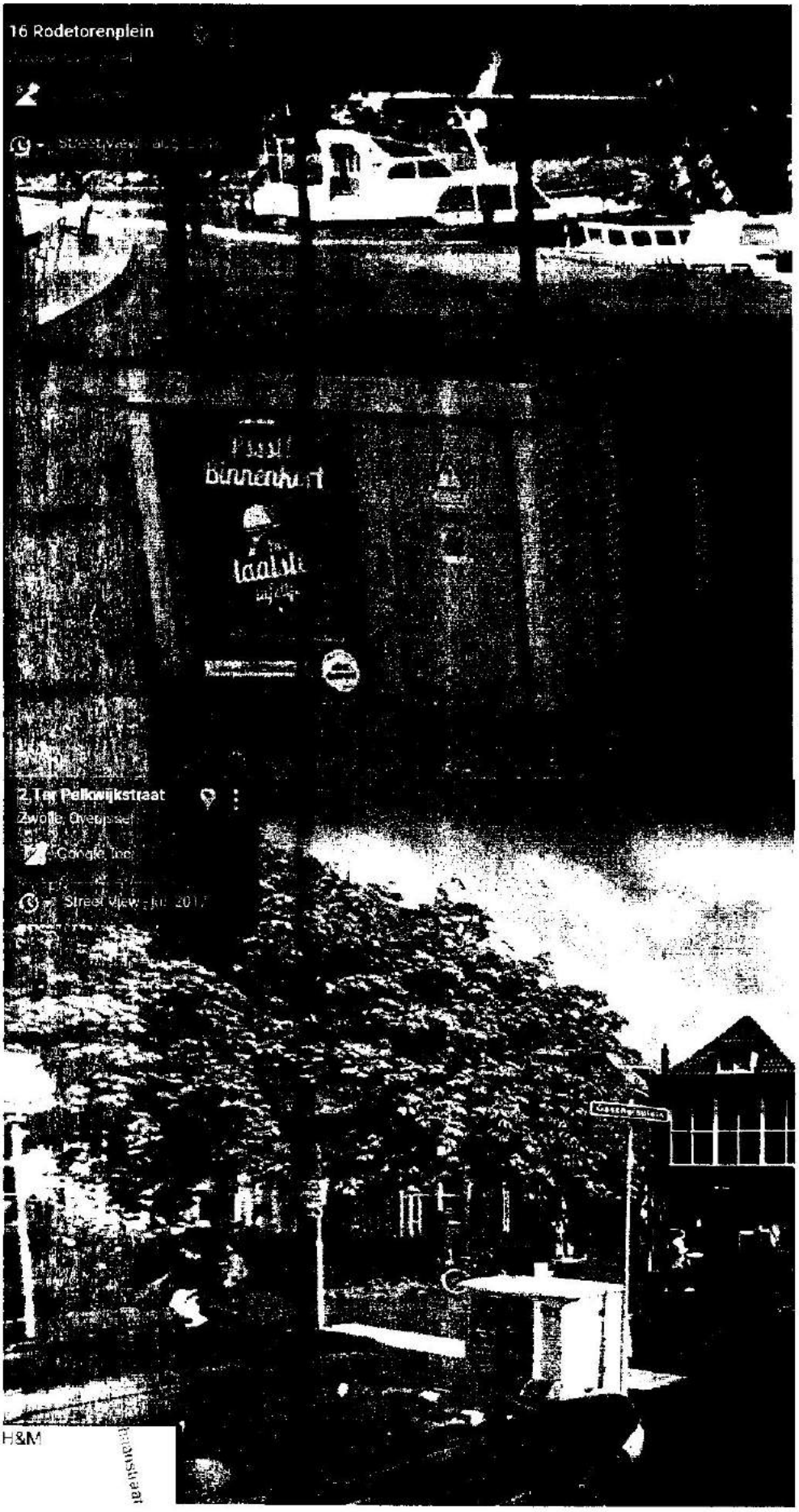
Burgemeester de Vos van Steenwijklaan	N52.48658	E6.10478	Ga..
Ittersumallee	N52.49237	E6.10829	Ga..
Ittersumallee	N52.49431	E6.11614	Ga..
Ittersumallee	N52.49530	E6.12055	Ga..
Ittersumallee	N52.49556	E6.12208	Ga..
Ittersumallee	N52.49602	E6.12314	Ga..
Ittersumallee	N52.49541	E6.12037	Ga..
Ittersumallee	N52.49509	E6.11826	Ga..
Ittersumallee	N52.49490	E6.11733	Ga..
Ittersumallee	N52.49463	E6.11638	Ga..
Ittersumallee	N52.49407	E6.11507	Ga..
Ittersumallee	N52.49279	E6.11599	Ga..
IJsselallee	N52.49217	E6.11732	Ga..
IJsselallee	N52.49135	E6.11864	Ga..
IJsselallee	N52.49103	E6.11925	Ga..
IJsselallee	N52.49042	E6.12014	Ga..
IJsselallee	N52.49014	E6.12070	Ga..
Oldeneelallee	N52.48615	E6.11663	Ga..
Oldeneelallee	N52.48379	E6.11056	Ga..
Nieuwe Deventerweg	N52.48476	E6.11470	Ga..
Nieuwe Deventerweg	N52.48179	E6.11788	Ga..
Hollewandsweg	N52.48091	E6.11878	Ga..
Hollewandsweg	N52.47863	E6.12126	Ga..
Hollewandsweg	N52.47771	E6.12220	Ga..
Hollewandsweg	N52.47636	E6.12368	Ga..
Wijheseweg	N52.48754	E6.12495	Ga..
Wijheseweg	N52.48769	E6.12482	Ga..
Wijheseweg	N52.48806	E6.12400	Ga..
Wijheseweg	N52.48822	E6.12364	Ga..
Oldeneelallee	N52.48927	E6.12381	Ga..
Oldeneelallee	N52.49062	E6.12609	Ga..
Marsweg	N52.48695	E6.12921	Ga..
Marsweg	N52.49209	E6.12625	Ga..
Oldeneelallee	N52.49136	E6.12801	Ga..
Oldeneelallee	N52.49163	E6.12898	Ga..
Oldeneelallee	N52.49263	E6.13267	Ga..
Oldeneelallee	N52.49411	E6.13593	Ga..
Oldeneelallee	N52.49538	E6.13840	Ga..
Gerenweg	N52.49473	E6.13330	Ga..
Gerenweg	N52.49537	E6.13246	Ga..
Gerenweg	N52.49662	E6.13105	Ga..
Gerenweg	N52.49647	E6.12536	Ga..
Gerenweg	N52.49627	E6.12526	Ga..
Marsweg	N52.49678	E6.12360	Ga..
Marsweg	N52.50048	E6.12182	Ga..
Marsweg	N52.50402	E6.11689	Ga..
Hortensiastraat	N52.50422	E6.11294	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50171	E6.10300	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50197	E6.10231	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50272	E6.10039	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50322	E6.09934	Ga..

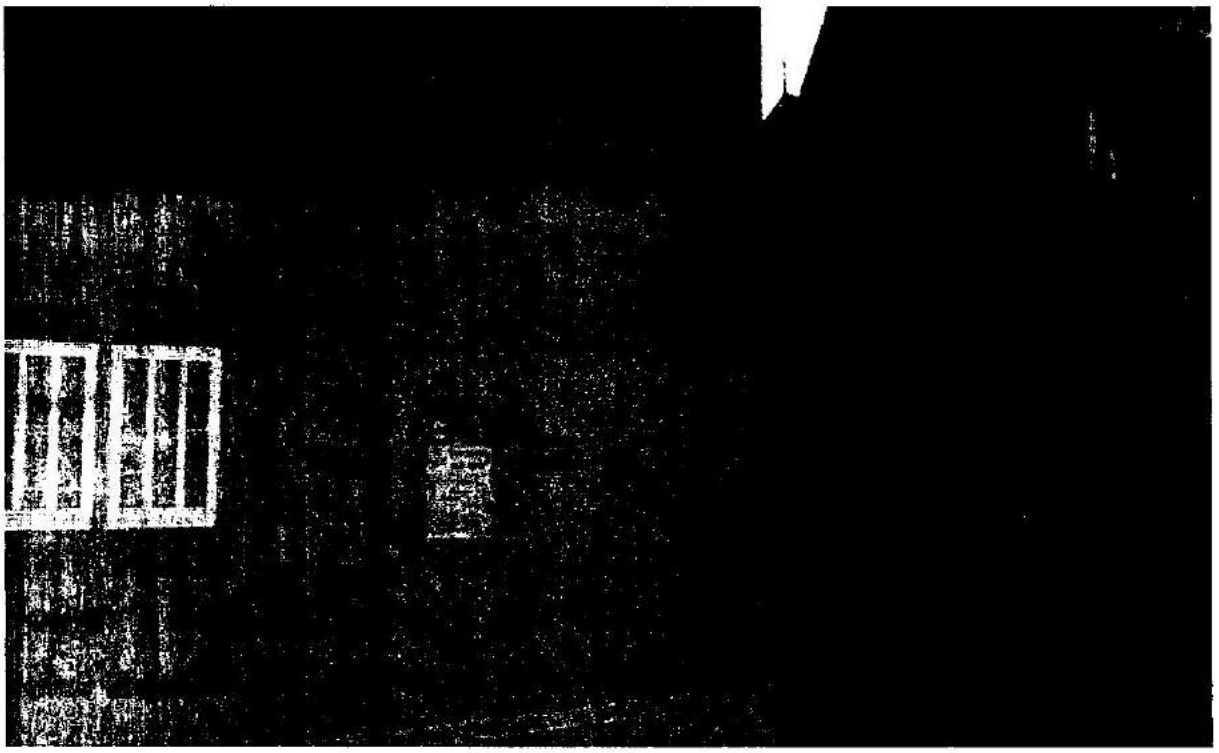
Deventerstraatweg	N52.50357	E6.09864	Ga..
Westerlaan	N52.50667	E6.08905	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49655	E6.13811	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49723	E6.13715	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49749	E6.13676	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49903	E6.13473	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49967	E6.13389	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50402	E6.12778	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50463	E6.12686	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50613	E6.12528	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50683	E6.12455	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50754	E6.12396	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50820	E6.12332	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50888	E6.12270	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50999	E6.12187	Ga..
Dokter Spanjaardweg	N52.51109	E6.12268	Ga..
Dokter Spanjaardweg	N52.51106	E6.12214	Ga..
Ceintuurbaan	N52.51157	E6.12102	Ga..
Dokter van Heesweg	N52.51393	E6.12121	Ga..
Dokter van Heesweg	N52.51396	E6.12170	Ga..
Dokter van Heesweg	N52.51399	E6.12220	Ga..
Ceintuurbaan	N52.51480	E6.11993	Ga..
Ceintuurbaan	N52.52100	E6.11794	Ga..
Oude Meppelerweg	N52.52463	E6.11979	Ga..
Tesselschadestraat	N52.51389	E6.11918	Ga..
Tesselschadestraat	N52.51379	E6.11938	Ga..
Leo Majorlaan	N52.51051	E6.11986	Ga..
Leo Majorlaan	N52.51060	E6.12030	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50519	E6.11202	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50491	E6.11244	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50608	E6.10916	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50619	E6.10871	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50649	E6.10787	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50748	E6.10498	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50825	E6.10363	Ga..
Burgemeester van Roijensingel	N52.50843	E6.09214	Ga..
Burgemeester van Roijensingel	N52.50868	E6.09047	Ga..
Harm Smeengekade	N52.51160	E6.08660	Ga..
Harm Smeengekade	N52.51270	E6.08710	Ga..
Katerdijk	N52.51540	E6.08465	Ga..
Katerdijk	N52.51430	E6.08630	Ga..
Burgemeester Roelenweg	N52.51672	E6.08779	Ga..
Burgemeester Roelenweg	N52.51663	E6.08752	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51626	E6.08959	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51620	E6.09019	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51610	E6.09147	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51619	E6.09274	Ga..
Burgemeester Drijbersingel	N52.51629	E6.09941	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.51735	E6.10008	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.51768	E6.10037	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.51882	E6.10165	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.52029	E6.10459	Ga..

Bisschop Willebrandlaan	N52.51888	E6.10327	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.51831	E6.10907	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.51796	E6.10871	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.52039	E6.11149	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.51998	E6.11105	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.51039	E6.11635	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.51212	E6.11366	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.51068	E6.11593	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50880	E6.11887	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50862	E6.11924	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50841	E6.11949	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50665	E6.12225	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50549	E6.12428	Ga..

Bijlage 2: Handelsreclame op A0-frames in de binnenstad

16 Rodetorenplein
Binnenhof
2 Ter Pelkwijkstraat
Zwolle, Overijssel
Google Inc.
Street View - jul. 2017
H&M

Bijlage 3: Offerte Greijdanus College

Buitenreclame

VOORSTEL

A0-Signs

Greijdanus College Zwolle
T.a.v. Rachel Beker
Postbus 393
8000 AJ ZWOLLE
038 - 4 698 580 038 - 4 653 381
E-mail: r.a.beker@greijdanus.nl

Amstelveen, 23 oktober 2014

Betreft: Offerte Centercom Buitenreclame/ Centercom A0 vast netwerk

Offertenummer 49655

Beste Rachel,

In vervolg op ons gesprek van vanmorgen ontvang je hierbij een voorstel ten behoeve van de campagne **Open dag 28 januari** in het A0 vaste netwerk van Centercom **Buitenreclame**. Voor algemene (product) informatie verwijs ik naar onze website (www.centercom.nl).

Aantal	Omschrijving	Per stuk/week	Totaal
Vanaf 12-01-2015 tot en met 25-01-2015			
50	2-Signs in Zwolle	€ 49,40	€ 4.940,00
-1	Tweeweekse korting van 5%		€ -247,00
-1	Introductiekorting van 7,5%		€ -351,98
	Totaal netto (excl. BTW)		**€ 4.341,02**

Optioneel:
mocht je het drukwerk door ons willen laten verzorgen, dan bedragen de kosten € 440 excl. BTW voor 125 A0 affiches incl. 15% reservemateriaal.

- Deze optie vervalt automatisch op: 06-11-2014 (tenzij deze eerder wordt afgeroepen)
- De uitvoertijd van een campagne is ongeveer 2 werkdagen
- Aanleverdatum materiaal 10 werkdagen voor de start van de campagne inclusief 15% reserve
- Aanleverdatum digitaal materiaal 15 werkdagen voor start van de campagne
- Drukwerk tarief is gebaseerd op *één uiting, full color*

Mocht je nog vragen hebben dan kun je altijd contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

Marcel Ott

Algemene Voorwaarden K.v.K. nr 34105617, voorwaarden nr.2669 zijn op deze offerte van toepassing. Aan aanbiedingen, offertes en prijsopgaven van Centercom Buitenreclame kunnen geen rechten worden ontleend. Centercom Buitenreclame kan zonder enige schadeplicht een aanbod herroepen.

Centercom Buitenreclame BV
Scheneij 21, 1185 ZN Amstelveen
Tel. +31 (0)20 692 90 36 | Fax +31 (0)20 693 44 69 | buitenreclame@centercom.nl | www.centercom.nl
Rabobank 32.44.24.676 | IBAN NL 82 RABO 0324424676 | Swift RABOBL2U
KvK Amsterdam 34105617, voorwaarden nr. 2669 | BTW NL8107.53.844.B.01

bericht

Zwolle

Civiel en Cultuurtechniek

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
A.Borghuis@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Hoffman Outdoor Media B.V.
t.a.v. de heer M. Hoffman
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX GRONINGEN

AANGETEKENDE BRIEF

Ons kenmerk	180130_ZWCC_AB-Hoffman Outdoor Media B.V.
Behandeld door	Annette Borghuis
Datum	30 januari 2018
Onderwerp	Reactie op uw schrijven van 16 januari jl.

Geachte heer Hoffman,

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 16 januari 2018 berichten wij u als volgt.
Wij danken u voor het afgegeven signaal, maar er is ons inziens geen aanleiding de overeenkomst tussen de Gemeente Zwolle en Centercom te ontbinden.

Wat betreft het overschrijden van de vastgestelde tarieven: het klopt dat Centercom aan Greijdanus in eerste instantie abusievelijk een te hoog bedrag heeft geoffreerd, maar uit een door Centercom overlegde factuur d.d. 16 december 2014 blijkt dat uiteindelijk het lage tarief in rekening is gebracht.
Er heeft in dit specifieke geval dus geen overschrijding van de door de gemeente vastgestelde tarieven plaatsgevonden.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Willem van den Hul
afdelingshoofd Civiel- en Cultuurtechniek

Van Heeswijck
AANBESTEDINGSADVOCAAT

Adres
Laan Corpus den Hoorn 1
9728 JM Groningen

E mail@vhadvocaat.nl
T 06 484 52 413
W www.vhadvocaat.nl

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle
T.a.v. mevr. A. Borghuis
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Verstuurd per gewone post en per e-mail: a.borghuis@zwolle.nl

Betreft: Hoffman Outdoor Media B.V./gemeente Zwolle

Groningen, 5 februari 2018

Geacht college,

Tot mij heeft zich gewend Hoffman Outdoor Media B.V. met het verzoek haar belangen te behartigen in bovengenoemde kwestie. Cliënte verzocht mij namens haar te reageren op uw brief van 30 januari jl. Ter zake bericht ik u als volgt.

De gemeente Zwolle (hierna: **de Gemeente**) heeft in 2015 na een nationale openbare aanbestedingsprocedure een overeenkomst gesloten met Centercom Buitenreclame B.V. (hierna: **Centercom**) voor het exploiteren reclamedisplays. Cliënte heeft de Gemeente bij brief van 16 januari jl. verzocht deze overeenkomst te ontbinden, omdat Centercom op meerdere punten tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen jegens de Gemeente:

- Centercom heeft meer reclamedisplays geplaatst dan het door de Gemeente toegestane maximumaantal (263 om 250). Uit de mededeling van de gunningsbeslissing blijkt dat Centercom de concessieopdracht heeft gewonnen, doordat zij een hogere afdracht dan cliënte heeft geboden. Het verschil verdient zij nu terug door te veel reclamedisplays te exploiteren. Evident is dat Centercom de aanbesteding destijds op oneigenlijke wijze heeft gewonnen.

- Centercom heeft zonder de benodigde vergunningen (reclamevergunning, omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen) wisselframes geplaatst. De Gemeente heeft slechts een vergunning verleend voor het exploiteren van wisselframes op 30 elektriciteitshuisjes, terwijl Centercom op haar website voor het boeken van campagnes melding maakt van 47 locaties. Dit kwalificeert als wildplak in de zin van artikel 4.1 van de overeenkomst. In 2005 heeft de Gemeente overigens succesvol bestuursdwang toegepast tegen het illegaal plaatsen van wisselframes door

Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat is de handelsnaam van mr. dr. A.J. van Heeswijck, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 63969653. Overeenkomsten worden door mr. dr. A.J. van Heeswijck op persoonlijke titel gesloten. Op alle diensten zijn de algemene voorwaarden van Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat van toepassing, die zijn te raadplegen op en te downloaden van www.vhadvocaat.nl.

Centercom (toen nog Bizon Media Groep B.V. geheten).[1] Dat de Gemeente het laat gebeuren dat dezelfde partij opnieuw illegaal wisselframes plaatst, is onbegrijpelijk.

- Centercom laat na de door de Gemeente gestelde voorrangsregels en tarieven duidelijk op haar website te vermelden en brengt aan niet-commerciële klanten te hoge tarieven in rekening. Cliënte heeft geconstateerd dat de tarieven sinds kort wel op de website van Centercom zelf worden vermeld, maar niet op de website waarop campagnes bij Centercom zijn te boeken. De voorrangsregels worden nog steeds in het geheel niet vermeld. Er is dus nog steeds niet voldaan aan eis 5.9.2 van het PvE:

> Opdrachtnemer dient te allen tijde een deugdelijke administratie bij te houden en op verzoek te kunnen overleggen aan opdrachtgever. De voorrangsregel en de volledige tariefstelling dient ook openbaar, duidelijk en blijvend gecommuniceerd te worden.

Cliënte heeft u terecht gewezen op de verplichting van de Gemeente om de beginselen van gelijke behandeling en transparantie te eerbiedigen, welke verplichting niet ophoudt na definitieve gunning. De beginselen van gelijke behandeling en transparantie dwingen de Gemeente de gestelde voorwaarden tijdens de uitvoering van de concessieopdracht te handhaven. De Gemeente zou daarom klachten over tekortkomingen van Centercom serieus moeten nemen.

Ik stel vast dat daarvan tot dusver geen sprake is. Hoewel cliënte de tekortkomingen van Centercom uitgebreid heeft onderbouwd, gaat u in uw reactie slechts in op één aspect, namelijk het in rekening brengen van een te hoog tarief aan niet-commerciële klanten. Over alle andere door cliënte aan de orde gestelde tekortkomingen rept u met geen woord.

Over het in rekening brengen van te hoge tarieven aan niet-commerciële klanten merk ik het volgende op.

U erkent dat Centercom een te hoog tarief heeft geoffreerd aan het Greijdanus College. U stelt echter dat Centercom een factuur zou hebben overgelegd, waaruit zou blijken dat uiteindelijk 'het lage tarief' in rekening zou zijn gebracht. U concludeert dat in dit specifieke geval geen overschrijding van de door de Gemeente vastgestelde tarieven zou hebben plaatsgevonden.

Het verbaast cliënte dat u genoegen neemt met deze uitleg van Centercom en geen nader onderzoek instelt. Een van de doelstellingen van de aanbestedingsprocedure was de lokale niet-commerciële sector een kans te geven om betaalbaar te kunnen adverteren. Benadering van de lokale niet-commerciële sector was nota bene een gunningscriterium. Verwacht zou

[1] ABRvS 19 november 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG4742.

daarom mogen worden dat u zich de belangen van de lokale niet-commerciële sector ook tijdens de uitvoering van de concessieopdracht aantrekt en serieus onderzoek doet naar de tarieven die Centercom aan deze doelgroep in rekening brengt. Dit onderzoek kan daarom niet beperkt blijven tot één geval.

Dat in het door cliënte specifiek genoemde geval uiteindelijk het correcte tarief in rekening is gebracht, is aan cliënte te danken. Het Greijdanus College heeft de offerte van Centercom aan cliënte voorgelegd. Cliënte heeft het Greijdanus College er zodoende op kunnen wijzen dat de offerte van Centercom niet in overeenstemming was met de door de Gemeente gestelde voorwaarden. Ik verwijs u ter zake naar de als **bijlage 1** bijgevoegde e-mailcorrespondentie met het Greijdanus College. Uit de als **bijlage 2** bijgevoegde e-mailcorrespondentie met Groene Welle blijkt dat het Greijdanus College niet de laatste niet-commerciële klant was die van Centercom te hoge tarieven geoffreerd heeft gekregen.

Cliënte krijgt vanzelfsprekend niet elke offerte van Centercom onder ogen. De kans is groot dat veel niet-commerciële klanten van Centercom onwetend blijven en daardoor te veel betalen voor reclamecampagnes. Zoals gezegd werden tarieven tot voor kort in het geheel niet op de website van Centercom vermeld en de voorrangsregels zelfs nog steeds niet. De reden laat zich gemakkelijk raden.

Op grond van artikel 8 van de overeenkomst is Centercom verplicht minimaal een keer per een uitgebreide managementrapportage te verstrekken, waarin onder meer een actuele locatielijst van de reclamedisplays moet worden opgenomen en informatie moet worden verstrekt over de gevoerde campagnes (o.a. soort campagne, naam campagne, naam adverteerder, plaatsingsperiode, aantal dagen, aantal locaties, lichtmastnummer). De Gemeente kan op basis van deze informatie eenvoudig contact opnemen met niet-commerciële klanten en verifiëren of Centercom correcte tarieven aan hen in rekening brengt.

Namens cliënte verzoek ik u mij binnen zeven dag na heden te berichten over de door de Gemeente te nemen maatregelen tegen Centercom. Als u ondanks het door cliënte verstrekte bewijs van mening bent, dat Centercom niet tekortschiet, verzoek ik u mij dit gemotiveerd te berichten. Ik verzoek u in dat geval in te gaan op alle aan de orde gestelde tekortkomingen.

Uw reactie zie ik met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

mr. dr. A.J. van Heeswijck

Bijlage 1

Arthur van Heeswijck

Van: r.a beker <r.a.beker@greijdanus.nl>
Verzonden: maandag 3 november 2014 14:07
Aan: Michiel.Smit@hoffman.info
Onderwerp: Betr.: Optie voor Greijdanus Zwolle

Hoi
Ik heb gebeld met CentreComm en aangeven dat ik vernomen had dat de gemeente Zwolle voor scholen een 1,70 tarief per bord hanteren.
Stond niet in zijn bestek zei hij. Ik heb hem gevraagd of hij dit zelf bij de gemeente wilde navragen, even bellen om te informeren, en dat heeft ie gedaan.
Resultaat: hij weet nu ook dat 1,70 voor scholen gehanteerd wordt. Ik krijg nu een aangepaste offerte, met dezelfde kenmerken maar het nieuwe tarief.
Denk dus dat ik gewoon 50 borden voor 1,70 krijg (ipv 25 x 1,70 en de rest normale tarief) ... Even afwachten dus, maar ik ben hoopvol :)

GR Rachel

Hartelijke groet
Rachel Beker

Hoofd Communicatie
Greijdanus College & GO|ON
038 - 4 698 580 | 06 - 48 49 86 91
www.greijdanus.nl | www.goon.nl

>>> Michiel Smit <Michiel.Smit@hoffman.info> 30-10-14 17:00 >>>

Hallo Denise,

Hierbij het verzoek om de door Hoffman gereserveerde ruimte in Zwolle ter promotie van de Open dag Greijdanus Zwolle op naam te zetten van Greijdanus Zwolle.
De contactpersoon mevrouw R. Beker zal begin komende week contact opnemen om het verder te regelen.

Campagne	*Startdatum*	*Einddatum*	*Ordernummer*	*Aantal*
Greijdanus College Zwolle	12-1-2015	25-1-2015	111869	2 x 25

Je kunt straks deze optie verder rechtstreeks afhandelen met mevrouw Beker.
Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,
Michiel Smit

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX Groningen
The Netherlands
T. 0031 (0)50 5250525
F. 0031 (0)50 5250903
www.hoffman.info
K.v.K. nr. 02079577
Volg ons ook op:

Bijlage 2

Arthur van Heeswijck

Van: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Verzonden: woensdag 16 december 2015 09:25
Aan: Emile Perk | Hoffman Outdoor Media B.V.
Onderwerp: FW: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: dinsdag 15 december 2015 9:39
Aan: Bart Zijlstra
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Hallo Bart,

We hebben inmiddels contact gehad en er is iets met de prijs gedaan.
Bedankt voor de bemoeienis en je ontvangt deze week de input voor de campagne in Hardenberg.

Met vriendelijke groet

Marielle Boerman
Marketing en communicatie

Koggelaan 7
Postbus 552
8000 AN Zwolle
Tel.: (038) 467 11 20
Fax: (038) 422 34 36
www.groenewelle.nl

Ik ben aanwezig op maandag, dinsdag en donderdag.

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: maandag 14 december 2015 16:56
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Goedemiddag Mariëlle,

Heb je nog contact gehad met centercom?

Groet Bart

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: dinsdag 8 december 2015 11:45
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Te snel..

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: dinsdag 8 december 2015 11:43
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Je stuurt mijn opdracht bevestiging mee wil je die van hen even sturen?

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: dinsdag 8 december 2015 11:43
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Bewaar het voor volgend jaar ☺
Overigens heeft Centurion bijgaand voorstel gedaan. Wordt ik daarmee opgelicht ?!

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: dinsdag 8 december 2015 11:40
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Hallo Mariëlle,

Ja dit zijn A0 posters.

Wat jammer alleen Hardenberg ☺.

Kon je een mooie aanbieding doen voor Lelystad en Apeldoorn.

Groet Bart

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: dinsdag 8 december 2015 11:38
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Hallo Bart,

Ik zou je nog bellen, maar dat is er helemaal bij in geschoten. Inmiddels hebben we besloten om dit jaar alleen voor de borden in Hardenberg te gaan. Verder uitzoekwerk is dus niet nodig.

Nog even voor mijn bevestiging: de posters zijn A0 toch?

Met vriendelijke groet

Marielle Boerman
Marketing en communicatie

Koggelaan 7
Postbus 552
8000 AN Zwolle
Tel.: (038) 467 11 20
Fax: (038) 422 34 36
www.groenewelle.nl

Ik ben aanwezig op maandag, dinsdag en donderdag.

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: dinsdag 24 november 2015 16:36
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Hallo Mariëlle,

Bedankt voor je email, ja dat kunnen wij zeker. Lelystad is onze concessie gemeente dus daar hebben wij de zelfde mooie displays als in Hardenberg.

In Epe mogen wij tijdelijke reclameborden plaatsen.

Indien je wenst kan ik voor Dronten het ook uitzoeken.

Met vriendelijke groet,
Bart Zijlstra

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX Groningen
The Netherlands

T. 0031 (0)50 5250525
F. 0031 (0)50 5250903

www.hoffman.info
K.v.K. nr. 02079577

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: dinsdag 24 november 2015 16:32
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Hallo Bart,

Kunnen jullie eigenlijk ook in de polder en Noord Veluwe verzorgen (dus rondom Dronten/Lelystad/Epe)?
Met vriendelijke groet,

Marielle Boerman-de Lange
Marketing en Communicatie

De Groene Welle
Koggelaan 7
Postbus 552
8000 AN Zwolle
Tel.: (038) 467 11 20
Fax: (038) 422 34 36
www.groenewelle.nl

Ik ben aanwezig op maandag, dinsdag en donderdag.

Van: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Verzonden: donderdag 12 november 2015 10:33
Aan: Mariëlle Boerman
Onderwerp: 118439 orderbevestiging buitenreclame

Goedemorgen Mariëlle,

Hartelijk dank voor de opdracht, als bijlage tref je de orderbevestiging aan.

Wil je deze voor mij ondertekenen en retourneren?

Alvast bedankt.

Het drukwerk kunnen wij voor [redacted] voor jullie verzorgen.

Met vriendelijke groet,
Bart Zijlstra

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX Groningen
The Netherlands

T. 0031 (0)50 5250525
F. 0031 (0)50 5250903

www.hoffman.info
K.v.K. nr. 02079577

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: donderdag 12 november 2015 9:36
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: open dagen

En als jullie drukken? Dat is vorig jaar geloof ik ook gebeurd.

Met vriendelijke groet

Marielle Boerman
Marketing en communicatie

Koggelaan 7
Postbus 552
8000 AN Zwolle
Tel.: (038) 467 11 20
Fax: (038) 422 34 36
www.groenewelle.nl

Ik ben aanwezig op maandag, dinsdag en donderdag.

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: donderdag 12 november 2015 9:35
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: RE: open dagen

Hallo Mariëlle,

Verzorgen jullie zelf het drukwerk?

Want dan willen wij de posters 2 weken van te voren hebben.

Met vriendelijke groet,
Bart Zijlstra

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX Groningen
The Netherlands

T. 0031 (0)50 5250525
F. 0031 (0)50 5250903

www.hoffman.info
K.v.K. nr. 02079577

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: donderdag 12 november 2015 9:34
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: open dagen

Hallo Bart,

Dank je wel!

We willen graag gebruik maken van

25 Citydisplays van 18 januari tot en met 24 januari te Hardenberg [redacted]

Bedankt voor de tip in Zwolle. Wanneer moet je het materiaal binnen hebben?

Met vriendelijke groet

Marielle Boerman
Marketing en communicatie

Koggelaan 7
Postbus 552
8000 AN Zwolle

Tel.: (038) 467 11 20
Fax: (038) 422 34 36
www.groenewelle.nl

Ik ben aanwezig op maandag, dinsdag en donderdag.

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: woensdag 11 november 2015 10:11
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: RE: open dagen

Goedemorgen Marielle,

Refererend aan je email, ontvang je hierbij mijn voorstel inzake een campagne doormiddel van de tweezijdige Citydisplays.
Het voorstel is onder voorbehoud van beschikbaarheid en gemeentelijke toestemming.

Ik zou je graag ook in Zwolle van dienst willen zijn, alleen moet ik hiervoor dit inkopen. Aangezien ik een commerciele partij ben krijg ik het commerciele tarief.
In dit geval zou ik je adviseren zelf contact op te nemen met Centercom Buitenreclame te Amstelveen voor Zwolle.

Zodra je hiervoor een offerte hebt ontvangen zou ik deze ook graag willen bekijken, ik kan je dan aangeven of dit het juiste tarief is.

Offerte:

25 Citydisplays van 18 januari tot en met 24 januari te Hardenberg [redacted]

Of

25 Citydisplays van 25 januari tot en met 31 januari te Hardenberg [redacted]

Of

25 Citydisplays van 18 januari tot en met 31 januari te Hardenberg [redacted]

55 A0 posters op basis van 1 digitaal bestand (optioneel) [redacted]

Uw uiting wordt vervolgens 7/14 dagen lang door ons gepromoot op 25 strategisch gekozen locaties langs de belangrijke door- en toevoerwegen en alle noemenswaardige kernen van de gemeente.
De locaties zijn zo gekozen dat uw uiting optimaal zichtbaar is en zoveel mogelijk mensen, vaak meerder keren, bereikt.

Met het oog op de beperkte beschikbaarheid van de Citydisplays vernemen wij graag zo spoedig mogelijk of u gebruik wilt maken van dit voorstel.
Mochten er nog vragen zijn dan hoor ik het graag.

Met vriendelijke groeten,

Bart Zijlstra

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX Groningen
The Netherlands

T. 0031 (0)50 5250525
F. 0031 (0)50 5250903

www.hoffman.info
K.v.K. nr. 02079577

Van: Mariëlle Boerman [mailto:Boerman@groenewelle.nl]
Verzonden: dinsdag 10 november 2015 17:08
Aan: Bart Zijlstra <Bart.Zijlstra@hoffman.info>
Onderwerp: RE: open dagen

Hallo Bart,

We staan open voor een offerte ☺.
Onze open dagen in Hardenberg zijn 27 januari; in Zwolle 3, 5 en 6 februari

Deze week ben ik helaas moeilijk bereikbaar. Volgende week dinsdag ben ik aanwezig.

Met vriendelijke groet

Marielle Boerman
Marketing en communicatie

Koggelaan 7
Postbus 552
8000 AN Zwolle
Tel.: (038) 467 11 20
Fax: (038) 422 34 36
www.groenewelle.nl

Ik ben aanwezig op maandag, dinsdag en donderdag.

Van: Bart Zijlstra [mailto:Bart.Zijlstra@hoffman.info]
Verzonden: dinsdag 10 november 2015 15:55
Aan: Mariëlle Boerman <Boerman@groenewelle.nl>
Onderwerp: open dagen

Goedemiddag Mariëlle,

Zojuist heb ik getracht je te bereiken, helaas is me dit niet gelukt.

Graag zou ik met je willen kijken of wij voor de open dagen die jullie weer hebben buitenreclame kunnen inzetten.

Ik zou hiervoor graag vrijblijvend een offerte willen maken, wanneer is jullie open dag? En staan jullie natuurlijk open voor een offerte ☺

Hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,
Bart Zijlstra

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX Groningen
The Netherlands

T. 0031 (0)50 5250525
F. 0031 (0)50 5250903

www.hoffman.info
K.v.K. nr. 02079577

bericht

Zwolle

Civiel en Cultuurtechniek

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
A.Borghuis@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Hoffman Outdoor Media B.V.
t.a.v. de heer M. Hoffman
Johan van Zwedenlaan 2
9744 DX GRONINGEN

AANGETEKENDE BRIEF

Ons kenmerk	180130_ZWCC_AB-Hoffman Outdoor Media B.V.
Behandeld door	Annette Borghuis
Datum	30 januari 2018
Onderwerp	Reactie op uw schrijven van 16 januari jl.

Geachte heer Hoffman,

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 16 januari 2018 berichten wij u als volgt.
Wij danken u voor het afgegeven signaal, maar er is ons inziens geen aanleiding de overeenkomst tussen de Gemeente Zwolle en Centercom te ontbinden.

Wat betreft het overschrijden van de vastgestelde tarieven: het klopt dat Centercom aan Greijdanus in eerste instantie abusievelijk een te hoog bedrag heeft geoffreerd, maar uit een door Centercom overlegde factuur d.d. 16 december 2014 blijkt dat uiteindelijk het lage tarief in rekening is gebracht.
Er heeft in dit specifieke geval dus geen overschrijding van de door de gemeente vastgestelde tarieven plaatsgevonden.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Willem van den Hul
afdelingshoofd Civiel- en Cultuurtechniek

PostNL

[illegible]	: 3SRPKS481550530	(AVP)
Product	: Aangetekende brief	
Gewicht	: 85 g	
Aan	: Postbus 10007	
	8000GA ZWOLLE	
Bestemming	: NL	

[illegible]voer geschiedt door PostNL
[illegible]de geldende Algemene Voorwaarden
[illegible]versele Postdienst (laatste versie).
Deze kunt u vinden op www.postnl.nl.
U kunt uw zending volgen op
www.postnl.nl/directregelen.

[illegible]G 01-18 13:46 4778497300200949

Tarief:	EUR 8.40
Reeds gefrankeerd:	EUR 0
Door u Betaald:	EUR 8.40

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Hoffman Outdoor Media B.V.
Johan van Zwedenlaan 2
NL - 9744 DX Groningen

T 0031 (0)50 525 0 525
F 0031 (0)50 525 0 903

info@hoffman.info
www.hoffman.info

IBAN NL68 RABO 0329 4554 51
BIC RABONL2U

B.T.W. nr. NL.8114.92.357.B.01

Gemeente Zwolle
T.a.v. College van B&W
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Datum: 8 januari 2018
Behandeld door: Emile Perk
Betreft: Verzoek tot ontbinding van de overeenkomst A0-reclamedisplays

Geacht college,

De gemeente Zwolle heeft na een aanbesteding de exploitatie van de A0-reclamedisplays per 1 januari 2015 gegund aan Centercom Buitenreclame B.V. (hierna; Centercom). Recent is gebleken dat Centercom in tal van gemeenten, waaronder Zwolle de contractuele voorwaarden niet nakomt. In Zwolle schiet Centercom te kort op de volgende punten.

Meer A0-reclamedisplays exploiteren dan toegestaan
De overeenkomst maakt het mogelijk om op maximaal 250 plaatsen in de gemeente tweezijdige A0-reclamedisplays te plaatsen ten behoeve van reclame uitingen. In werkelijkheid exploiteert Centercom echter veel meer A0-reclamedisplays. Bijgesloten is een lijst met 263 locaties waarop wij op 21 december in Zwolle A0-reclamedisplays aangetroffen hebben. Omdat er over deze 13 extra A0-reclamedisplays geen vergoeding wordt betaald "besteelt" Centercom de gemeente hiermee voor ongeveer € 10.000,00 exclusief btw per jaar.

Zonder toestemming en vergunningen aanbrengen van handelsreclame / wildplakken
Naast dat Centercom meer A0-reclamedisplays exploiteert dan conform de overeenkomst zijn toegestaan exploiteert zij ook op meer locaties A0-frames dan waarvoor de gemeente in 2014 vergunning heeft verleend. De gemeente heeft een vergunning verleend voor het aanbrengen van A0-frames op maximaal 30 elektriciteitshuisjes. Op de website www.A0booking.com maakt Centercom melding van maar liefst 47 locaties waarop A0-frames zijn aangebracht. Vier hiervan bevinden zich in de binnenstad.

Voor het plaatsen van wisselframes is een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen noodzakelijk, alsmede een reclamevergunning. Dit wordt trouwens bevestigd in de brochure 'Minder regels, duidelijk beleid', die de gemeente in 2011 heeft uitgebracht. Door zonder de benodigde vergunningen wisselframes te plaatsen handelt Centercom niet alleen in strijd met wet-en regelgeving, maar maakt zij ook inbreuk op 4.1 van de overeenkomst. Op grond van dit artikel is opdrachtnemer namelijk gehouden zich binnen de gemeentegrens te onthouden van wildplak en kladden in de breedste zin van het woord.

Hoffman Outdoor Media B.V. heeft vestigingen in Groningen, Apeldoorn, Alphen aan den Rijn, Born, Oldenzaal, Utrecht en Duisburg (D). Op al onze overeenkomsten en leveringen zijn de leveringsvoorwaarden van toepassing zoals gedeponeerd bij de K.v.K. nr. 02079577. Op verzoek worden deze u toegestuurd of zie www.hoffman.info.

HOFFMAN
OUTDOOR MEDIA

Het zonder de benodigde vergunningen plaatsen van wisselframes, die veelal worden verlijmd met de ondergrond, is als wildplak in de zin van deze bepaling aan te merken. Het georganiseerd wildplakken wordt in artikel 4.1 genoemd als mogelijke aanleiding voor het direct ontbinden van de overeenkomst zonder gerechtelijke tussenkomst.

Overschrijden van de door de gemeente vastgestelde tarieven
In artikel 5.9.5. staat dat de voorrangsregels en de door de gemeente vastgestelde tarieven openbaar, duidelijk en blijvend gecommuniceerd dienen te worden. Op de websites van Centercom worden de vastgestelde tarieven en voorrangsregels echter nergens vermeld.

Ook is gebleken dat Centercom veel hogere tarieven berekend aan klanten dan is toegestaan volgens de overeenkomst. Opdrachtnemer mag aan lokale niet-commerciële instellingen, zoals scholen, voor een campagne van 25 displays maximaal € 1,70 per dag (dit is € 11,90 per week) per display in rekening brengen. Het tarief voor extra displays is vrij (zie par. 2.4 aanbestedingsleidraad, p. 6). Uit de als bijlage 3 bijgevoegde factuur blijkt dat Centercom een tarief van € 49,40 per A0-reclamedisplay per week heeft berekend aan het Greijdanus College voor een twee weken durende campagne van 50 displays, ook voor de eerste 25 displays. Centercom heeft dus voor 25 displays (49,40 – 11,90 =) € 37,50 per display per week te veel in rekening gebracht, in totaal dus (25 x 37,50 x 2 =) € 1.875,-.

De gemeente Zwolle is als aanbestedende dienst gehouden de beginselen van gelijke behandeling en transparantie te eerbiedigen. Deze verplichting houdt niet op na definitieve gunning. Op grond van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie mag een opdracht of concessieopdracht niet 'wezenlijk' worden gewijzigd. Deze regel geldt ook voor opdrachten en concessies beneden de Europese drempelwaarden.[1] Van een 'wezenlijke' wijziging is tevens sprake, wanneer de aanbestedende dienst niet optreedt tegen toerekenbare tekortkomingen van de opdrachtnemer.[2]

Omdat Centercom op cruciale punten toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van de contractuele voorwaarden is de gemeente bevoegd de overeenkomst direct te ontbinden. Gelet op de beginselen van gelijke behandeling en transparantie bent u hiertoe ook gehouden. Hierbij verzoeken wij de gemeente Zwolle om de concessieovereenkomst met Centercom te beëindigen en de concessie opnieuw aan te besteden.

Wij verzoeken u ons uiterlijk 22 januari a.s. te informeren over de maatregelen die de gemeente tegen Centercom zal treffen.

Met vriendelijke groet,
Hoffman Outdoor Media B.V.

Michael Hoffman

[1] Vgl. Vzr. Rb. Den Haag 30 november 2010:ECLI:NL:RBSGR:2010:BO9252; Commissie van Aanbestedingsexperts, advies 323.
[2] Vzr. Rb. Den Haag 21 december 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:15465, r.o. 5.7.

Bijlage 1: Locaties van 263 A0-reclamedisplays in Zwolle

Indien de gemeente wenst kan de locatielijst digitaal aangeleverd worden.
Het voordeel van de digitale lijst is dat via de link de locaties in google Maps geraadpleegd kunnen worden.

Straat	Noord	Oost	Link
Nieuwleusenerdijk	N52.53809	E6.17397	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53745	E6.17154	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53679	E6.16899	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53618	E6.16692	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53563	E6.16512	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53527	E6.16395	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53426	E6.16132	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53381	E6.16079	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53347	E6.16051	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53293	E6.15995	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53056	E6.15691	Ga..
Nieuwleusenerdijk	N52.53043	E6.15649	Ga..
Kranenburgweg	N52.52918	E6.14774	Ga..
Kranenburgweg	N52.52826	E6.14040	Ga..
Kranenburgweg	N52.52816	E6.13954	Ga..
Kranenburgweg	N52.52828	E6.13902	Ga..
Kranenburgweg	N52.52802	E6.13841	Ga..
Kranenburgweg	N52.52674	E6.12801	Ga..
Kranenburgweg	N52.52663	E6.12719	Ga..
Kranenburgweg	N52.52637	E6.12520	Ga..
Rechterland	N52.52193	E6.12522	Ga..
Oude Meppelerweg	N52.52459	E6.11896	Ga..
Oude Meppelerweg	N52.52429	E6.11813	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.52408	E6.11765	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52731	E6.11563	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52912	E6.11329	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52964	E6.11134	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52919	E6.11261	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52787	E6.10356	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52800	E6.10324	Ga..
Rijnlaan	N52.52821	E6.10124	Ga..
Rijnlaan	N52.52981	E6.10060	Ga..
Waallaan	N52.53404	E6.10043	Ga..
Rijnlaan	N52.53424	E6.09963	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52702	E6.10122	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52510	E6.09764	Ga..
Middelweg	N52.52219	E6.09691	Ga..
Middelweg	N52.52504	E6.09450	Ga..
Middelweg	N52.52517	E6.09407	Ga..
Middelweg	N52.52594	E6.09386	Ga..
Middelweg	N52.52669	E6.09355	Ga..
Middelweg	N52.52922	E6.09316	Ga..
Middelweg	N52.53136	E6.09192	Ga..
Middelweg	N52.53210	E6.09005	Ga..
Middelweg	N52.53213	E6.08956	Ga..

Middelweg	N52.53300	E6.08654	Ga..
Middelweg	N52.53376	E6.08194	Ga..
Middelweg	N52.53381	E6.08094	Ga..
Middelweg	N52.53387	E6.07978	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53530	E6.07199	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53536	E6.07138	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53552	E6.07028	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53560	E6.06969	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53606	E6.06695	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53625	E6.06646	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53688	E6.06600	Ga..
Mastenbroekerallee	N52.53723	E6.06592	Ga..
Werkerlaan	N52.53971	E6.06039	Ga..
Werkerlaan	N52.53526	E6.05803	Ga..
Werkerlaan	N52.53546	E6.05825	Ga..
Stadshagenallee	N52.54237	E6.05075	Ga..
Stadshagenallee	N52.54212	E6.04998	Ga..
Stadshagenallee	N52.53920	E6.03855	Ga..
Stadshagenallee	N52.53930	E6.03857	Ga..
Stadshagenallee	N52.53926	E6.03635	Ga..
Stadshagenallee	N52.53935	E6.03635	Ga..
Stadshagenallee	N52.53930	E6.03410	Ga..
Stadshagenallee	N52.53946	E6.03412	Ga..
Hasselterweg	N52.53908	E6.03213	Ga..
Hasselterweg	N52.53166	E6.03210	Ga..
Hasselterweg	N52.53061	E6.03291	Ga..
Hasselterweg	N52.52718	E6.04508	Ga..
Hasselterweg	N52.52714	E6.04596	Ga..
Hasselterweg	N52.52203	E6.05971	Ga..
Westenholterallee	N52.52115	E6.06015	Ga..
Westenholterallee	N52.52101	E6.05999	Ga..
Westenholterallee	N52.52084	E6.05979	Ga..
Westenholterallee	N52.51952	E6.05816	Ga..
Westenholterallee	N52.51817	E6.05631	Ga..
Westenholterallee	N52.51771	E6.05559	Ga..
Westenholterallee	N52.51697	E6.05477	Ga..
Westenholterallee	N52.51570	E6.05304	Ga..
Westenholterallee	N52.51546	E6.05270	Ga..
Westenholterallee	N52.51484	E6.05191	Ga..
Blaloweg	N52.51065	E6.06444	Ga..
Blaloweg	N52.51222	E6.06698	Ga..
Blaloweg	N52.51245	E6.06740	Ga..
Hasselterweg	N52.51625	E6.06885	Ga..
Hasselterweg	N52.51651	E6.06782	Ga..
Hasselterweg	N52.51623	E6.06826	Ga..
Hasselterweg	N52.51597	E6.06868	Ga..
Hasselterweg	N52.51542	E6.06954	Ga..
Rieteweg	N52.51497	E6.07399	Ga..
Rieteweg	N52.51383	E6.07491	Ga..
Katerdijk	N52.51753	E6.08146	Ga..
Blaloweg	N52.51861	E6.08240	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52021	E6.08562	Ga..

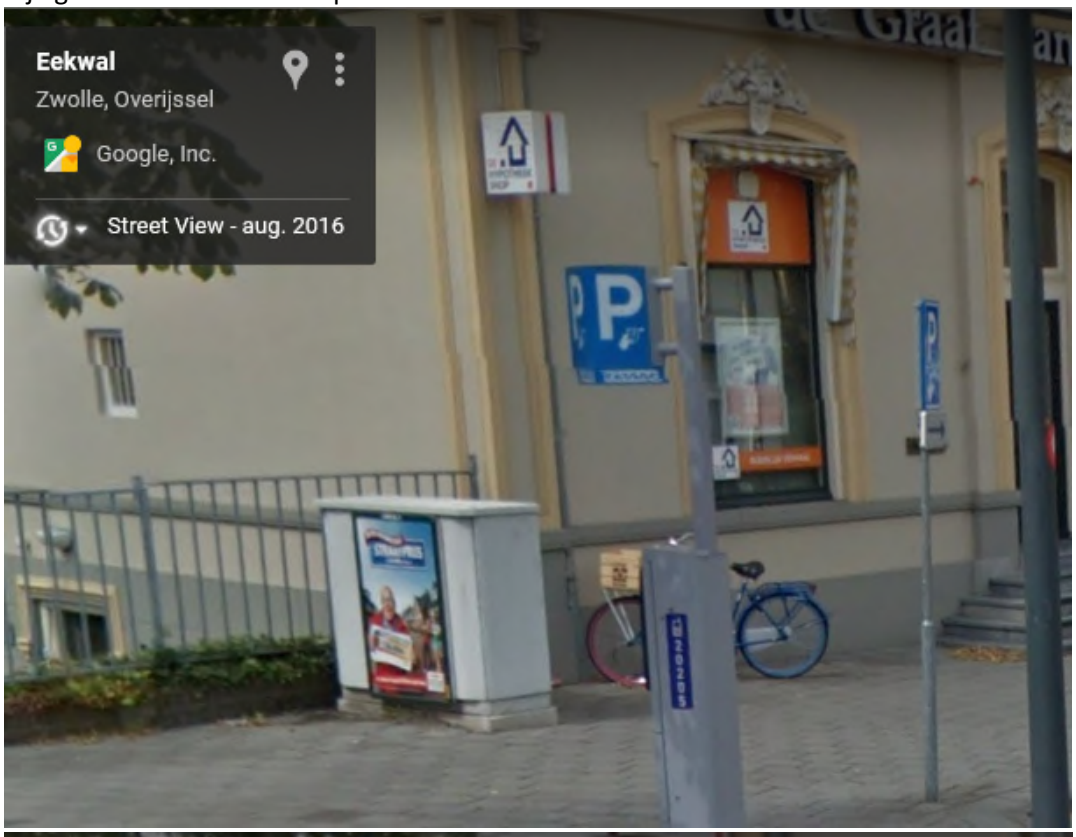
Zwartewaterallee	N52.52160	E6.08926	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52229	E6.09103	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52198	E6.08956	Ga..
Zwartewaterallee	N52.52137	E6.08797	Ga..
Mozartlaan	N52.52279	E6.08312	Ga..
Mozartlaan	N52.52383	E6.08282	Ga..
Bachlaan	N52.52643	E6.08284	Ga..
Blaloweg	N52.51716	E6.07858	Ga..
Blaloweg	N52.51618	E6.07406	Ga..
Blaloweg	N52.51567	E6.07259	Ga..
Blaloweg	N52.51531	E6.07191	Ga..
Blaloweg	N52.51375	E6.06930	Ga..
Blaloweg	N52.51359	E6.06903	Ga..
Blaloweg	N52.51342	E6.06875	Ga..
Blaloweg	N52.51278	E6.06758	Ga..
Blaloweg	N52.51200	E6.06628	Ga..
Blaloweg	N52.51060	E6.06382	Ga..
Blaloweg	N52.50982	E6.06300	Ga..
Westerholtenallee	N52.50871	E6.06363	Ga..
IJsselallee	N52.50546	E6.06960	Ga..
Spoolderbergweg	N52.49865	E6.06291	Ga..
Spoolderbergweg	N52.49897	E6.06383	Ga..
Spoolderbergweg	N52.50177	E6.06864	Ga..
Spoolderbergweg	N52.50387	E6.06983	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50525	E6.07611	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50632	E6.07884	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50736	E6.08103	Ga..
Rieteweg	N52.50914	E6.08157	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50661	E6.07944	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50639	E6.07889	Ga..
Nieuwe Veerallee	N52.50489	E6.07474	Ga..
Burgemeester van Walsumlaan	N52.50083	E6.08388	Ga..
Burgemeester van Walsumlaan	N52.50007	E6.08303	Ga..
Campus	N52.49840	E6.08043	Ga..
IJsselallee	N52.50120	E6.08531	Ga..
IJsselallee	N52.50118	E6.08564	Ga..
IJsselallee	N52.50115	E6.08598	Ga..
IJsselallee	N52.50110	E6.08677	Ga..
IJsselallee	N52.50099	E6.08859	Ga..
IJsselallee	N52.50093	E6.08951	Ga..
IJsselallee	N52.50091	E6.08986	Ga..
IJsselallee	N52.50085	E6.09131	Ga..
IJsselallee	N52.50064	E6.09764	Ga..
IJsselallee	N52.49984	E6.10281	Ga..
IJsselallee	N52.49485	E6.11282	Ga..
Ittersumallee	N52.49318	E6.11327	Ga..
Ittersumallee	N52.49303	E6.11289	Ga..
Ittersumallee	N52.49247	E6.10807	Ga..
Ittersumallee	N52.49248	E6.10291	Ga..
Burgemeester de Vos van Steenwijklaan	N52.49205	E6.10509	Ga..
Burgemeester de Vos van Steenwijklaan	N52.48658	E6.10478	Ga..

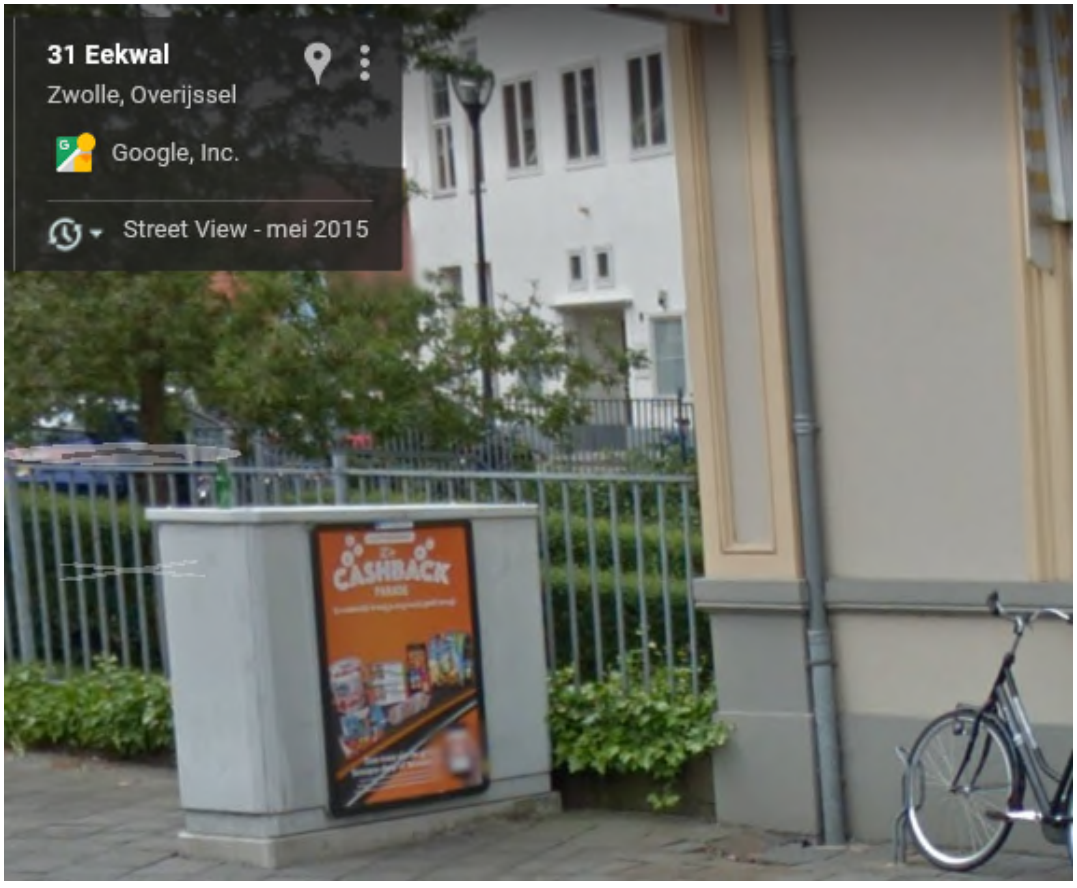
Ittersumallee	N52.49237	E6.10829	Ga..
Ittersumallee	N52.49431	E6.11614	Ga..
Ittersumallee	N52.49530	E6.12055	Ga..
Ittersumallee	N52.49556	E6.12208	Ga..
Ittersumallee	N52.49602	E6.12314	Ga..
Ittersumallee	N52.49541	E6.12037	Ga..
Ittersumallee	N52.49509	E6.11826	Ga..
Ittersumallee	N52.49490	E6.11733	Ga..
Ittersumallee	N52.49463	E6.11638	Ga..
Ittersumallee	N52.49407	E6.11507	Ga..
Ittersumallee	N52.49279	E6.11599	Ga..
IJsselallee	N52.49217	E6.11732	Ga..
IJsselallee	N52.49135	E6.11864	Ga..
IJsselallee	N52.49103	E6.11925	Ga..
IJsselallee	N52.49042	E6.12014	Ga..
IJsselallee	N52.49014	E6.12070	Ga..
Oldeneelallee	N52.48615	E6.11663	Ga..
Oldeneelallee	N52.48379	E6.11056	Ga..
Nieuwe Deventerweg	N52.48476	E6.11470	Ga..
Nieuwe Deventerweg	N52.48179	E6.11788	Ga..
Hollewandsweg	N52.48091	E6.11878	Ga..
Hollewandsweg	N52.47863	E6.12126	Ga..
Hollewandsweg	N52.47771	E6.12220	Ga..
Hollewandsweg	N52.47636	E6.12368	Ga..
Wijheseweg	N52.48754	E6.12495	Ga..
Wijheseweg	N52.48769	E6.12482	Ga..
Wijheseweg	N52.48806	E6.12400	Ga..
Wijheseweg	N52.48822	E6.12364	Ga..
Oldeneelallee	N52.48927	E6.12381	Ga..
Oldeneelallee	N52.49062	E6.12609	Ga..
Marsweg	N52.48695	E6.12921	Ga..
Marsweg	N52.49209	E6.12625	Ga..
Oldeneelallee	N52.49136	E6.12801	Ga..
Oldeneelallee	N52.49163	E6.12898	Ga..
Oldeneelallee	N52.49263	E6.13267	Ga..
Oldeneelallee	N52.49411	E6.13593	Ga..
Oldeneelallee	N52.49538	E6.13840	Ga..
Gerenweg	N52.49473	E6.13330	Ga..
Gerenweg	N52.49537	E6.13246	Ga..
Gerenweg	N52.49662	E6.13105	Ga..
Gerenweg	N52.49647	E6.12536	Ga..
Gerenweg	N52.49627	E6.12526	Ga..
Marsweg	N52.49678	E6.12360	Ga..
Marsweg	N52.50048	E6.12182	Ga..
Marsweg	N52.50402	E6.11689	Ga..
Hortensiastraat	N52.50422	E6.11294	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50171	E6.10300	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50197	E6.10231	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50272	E6.10039	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50322	E6.09934	Ga..
Deventerstraatweg	N52.50357	E6.09864	Ga..
Westerlaan	N52.50667	E6.08905	Ga..

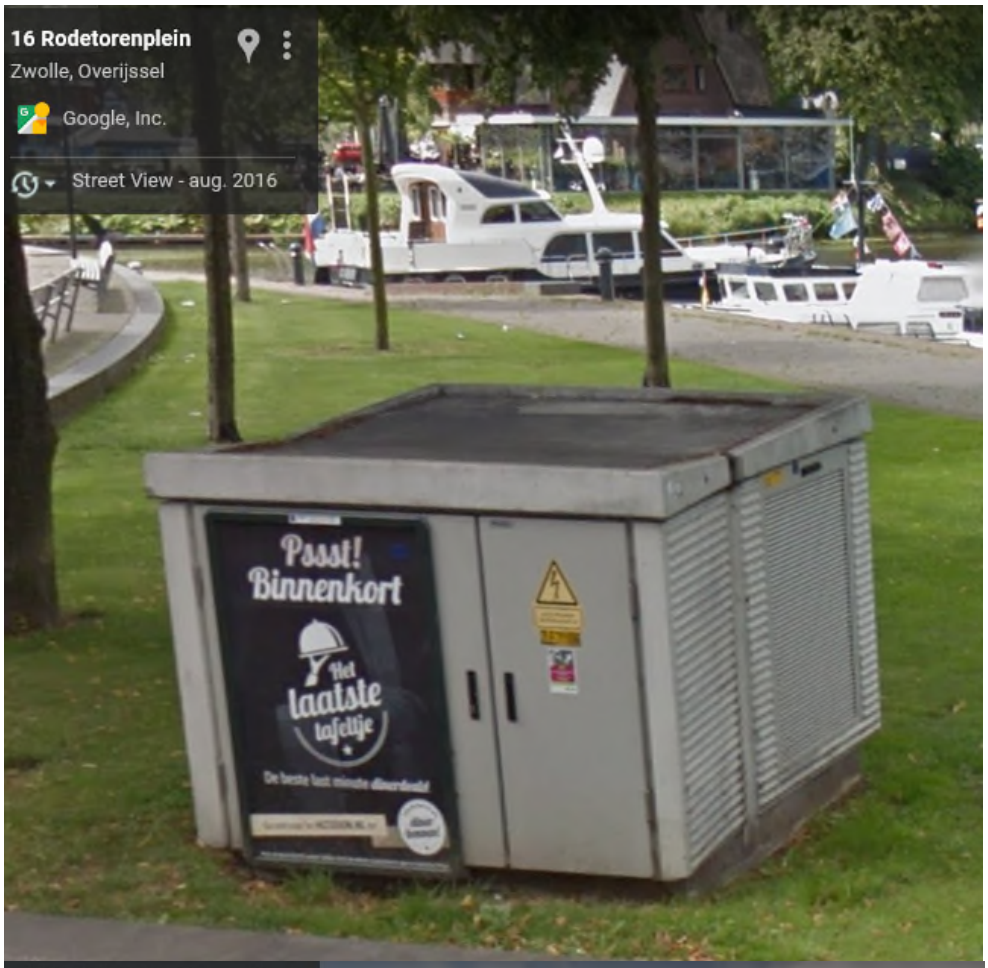
Ceintuurbaan	N52.49655	E6.13811	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49723	E6.13715	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49749	E6.13676	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49903	E6.13473	Ga..
Ceintuurbaan	N52.49967	E6.13389	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50402	E6.12778	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50463	E6.12686	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50613	E6.12528	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50683	E6.12455	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50754	E6.12396	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50820	E6.12332	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50888	E6.12270	Ga..
Ceintuurbaan	N52.50999	E6.12187	Ga..
Dokter Spanjaardweg	N52.51109	E6.12268	Ga..
Dokter Spanjaardweg	N52.51106	E6.12214	Ga..
Ceintuurbaan	N52.51157	E6.12102	Ga..
Dokter van Heesweg	N52.51393	E6.12121	Ga..
Dokter van Heesweg	N52.51396	E6.12170	Ga..
Dokter van Heesweg	N52.51399	E6.12220	Ga..
Ceintuurbaan	N52.51480	E6.11993	Ga..
Ceintuurbaan	N52.52100	E6.11794	Ga..
Oude Meppelerweg	N52.52463	E6.11979	Ga..
Tesselschadestraat	N52.51389	E6.11918	Ga..
Tesselschadestraat	N52.51379	E6.11938	Ga..
Leo Majorlaan	N52.51051	E6.11986	Ga..
Leo Majorlaan	N52.51060	E6.12030	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50519	E6.11202	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50491	E6.11244	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50608	E6.10916	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50619	E6.10871	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50649	E6.10787	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50748	E6.10498	Ga..
Wethouder Alferinkweg	N52.50825	E6.10363	Ga..
Burgemeester van Roijensingel	N52.50843	E6.09214	Ga..
Burgemeester van Roijensingel	N52.50868	E6.09047	Ga..
Harm Smeengekade	N52.51160	E6.08660	Ga..
Harm Smeengekade	N52.51270	E6.08710	Ga..
Katerdijk	N52.51540	E6.08465	Ga..
Katerdijk	N52.51430	E6.08630	Ga..
Burgemeester Roelenweg	N52.51672	E6.08779	Ga..
Burgemeester Roelenweg	N52.51663	E6.08752	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51626	E6.08959	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51620	E6.09019	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51610	E6.09147	Ga..
Schuttevaerkade	N52.51619	E6.09274	Ga..
Burgemeester Drijbersingel	N52.51629	E6.09941	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.51735	E6.10008	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.51768	E6.10037	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.51882	E6.10165	Ga..
Van Wevelinkhovenstraat	N52.52029	E6.10459	Ga..
Bisschop Willebrandlaan	N52.51888	E6.10327	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.51831	E6.10907	Ga..

Meppelerstraatweg	N52.51796	E6.10871	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.52039	E6.11149	Ga..
Meppelerstraatweg	N52.51998	E6.11105	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.51039	E6.11635	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.51212	E6.11366	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.51068	E6.11593	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50880	E6.11887	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50862	E6.11924	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50841	E6.11949	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50665	E6.12225	Ga..
Wipsstrikkerallee	N52.50549	E6.12428	Ga..

Bijlage 2: Handelsreclame op A0-frames in de binnenstad

16 Rodetorenplein
Zwolle, Overijssel
Google, Inc.
Street View - aug. 2016
Pssst!
Binnenkort
Het
laatste
lafelijke

2 Ter Pelkwijkstraat
Zwolle, Overijssel
Google, Inc.
Street View - jul. 2017
Gasthuisplein
H&M

Bijlage 3: Offerte Greijdanus College

CENTERCOM

Buitenreclame

VOORSTEL **A0-Signs**

Greijdanus College Zwolle
T.a.v. Rachel Beker
Postbus 393
8000 AJ ZWOLLE
038 - 4 698 580 038 - 4 653 381
E-mail: r.a.beker@greijdanus.nl

Amstelveen, 23 oktober 2014

Betreft: Offerte Centercom Buitenreclame/ Centercom A0 vast netwerk

Offertenummer 49655

Beste Rachel,

In vervolg op ons gesprek van vanmorgen ontvang je hierbij een voorstel ten behoeve van de campagne **Open dag 28 januari** in het A0 vaste netwerk van Centercom Buitenreclame. Voor algemene (product) informatie verwijs ik naar onze website (www.centercom.nl).

Aantal	Omschrijving	Per stuk/week	Totaal
Vanaf 12-01-2015 tot en met 25-01-2015			
50	2-Signs in Zwolle	€ 49,40	€ 4.940,00
-1	Tweeweekse korting van 5%		€ -247,00
-1	Introductiekorting van 7,5%		€ -351,98
	Totaal netto (excl. BTW)		**€ 4.341,02**

Optioneel:
mocht je het drukwerk door ons willen laten verzorgen, dan bedragen de kosten € 440 excl. BTW voor 125 A0 affiches incl. 15% reservemateriaal.

- Deze optie **vervalt** automatisch op: 06-11-2014 (tenzij deze eerder wordt afgeroepen)
- De uitvoertijd van een campagne is ongeveer 2 werkdagen
- Aanleverdatum materiaal 10 werkdagen voor de start van de campagne inclusief 15% reserve
- Aanleverdatum digitaal materiaal 15 werkdagen voor start van de campagne
- Drukwerk tarief is gebaseerd op ***één uiting, full color***

Mocht je nog vragen hebben dan kun je altijd contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

Marcel Ott

Algemene Voorwaarden K.v.K. nr 34105617, voorwaarden nr.2669 zijn op deze offerte van toepassing. Aan aanbiedingen, offertes en prijsopgaven van Centercom Buitenreclame kunnen geen rechten worden ontleend. Centercom Buitenreclame kan zonder enige schadeplicht een aanbod herroepen.

Centercom Buitenreclame BV
Spinnerij 21, 1185 ZN Amstelveen
Tel. +31 (0)20 692 90 36 | Fax + 31 (0)20 693 44 89 | buitenreclame@centercom.nl | www.centercom.nl
Rabobank 32.44.24.876 | IBAN NL 82 RABO 0324424876 | Swift RABOBL2U
KvK Amsterdam 34105617, voorwaarden nr. 2669 | BTW NL8107.53.844.B.01

bericht

Civiel en Cultuurtechniek

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
A.Borghuis@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

VH Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat
mr. dr. V.H. van Heeswijck
Laan Corpus den Hoorn 1
9728 JM GRONINGEN

Uw kenmerk Hoffman Outdoor Media B.V.
Behandeld door Annette Borghuis
Datum 23 februari 2018

Geachte heer Van Heeswijk,

Gemeente Zwolle heeft kennis genomen van de door u namens Hoffman Outdoor Media (hierna: Hoffman) verzonden brief d.d. 5 februari jl. met betrekking tot de in 2015 met Centercom Buitenreclame B.V. (hierna: Centercom) gesloten concessieovereenkomst voor het exploiteren van reclamedisplays. Met betrekking tot de door uw cliënte ingenomen standpunten berichten wij u als volgt.

Op de eerste plaats geeft u aan dat Centercom meer reclamedisplays exploiteert dan het door de Gemeente toegestane maximumaantal van 250 displays. Naar Hoffman's berekeningen zou het gaan om 263 displays. Naar aanleiding van de brief van uw cliënte aan de Gemeente d.d. 16 januari jl. heeft de Gemeente op 24 januari jl. navraag gedaan bij Centercom met betrekking tot het exacte aantal door haar geëxploiteerde displays. Hieruit is gebleken dat Centercom sinds medio 2017 13 extra displays heeft opgehangen, maar dat zij daarvan slechts vijf extra displays daadwerkelijk heeft geëxploiteerd. Na deze constatering heeft de Gemeente Centercom per brief d.d. 30 januari jl. verzocht de 13 extra displays te verwijderen. De extra displays zijn in de week van 9 februari 2018 door Centercom uit het straatbeeld verwijderd.

Kortom, de Gemeente heeft passende maatregelen genomen zodat het contract op juiste wijze wordt nageleefd.

Op de tweede plaats neemt u de stelling in dat Centercom zonder toestemming en zonder de benodigde vergunningen wisselframes heeft geplaatst op 47 elektriciteitshuisjes, terwijl er slechts een vergunning is verleend voor het exploiteren van wisselframes op 30 elektriciteitshuisjes, hetgeen zou kwalificeren als wildplak in de zin van artikel 4.1 van de overeenkomst.
Gebleken is dat Centercom op meer locaties A0-frames heeft hangen dan zijn vergund. Centercom heeft vandaag toegezegd de reclame op de extra locaties volgende week te zullen verwijderen.
Alle frames hangen overigens met toestemming van de eigenaar van het object. Er is geen sprake van wildplak in de zin van artikel 4.1 van de overeenkomst.

Datum 7 februari 2018
Ons kenmerk

Tot slot neemt uw cliënte de stelling in dat Centercom nalaat de door de Gemeente gestelde voorrangsregels en tarieven op haar website te vermelden en dat zij aan niet-commerciële klanten te hoge tarieven in rekening brengt. In dat licht verzoekt Hoffman de Gemeente om – eventueel met behulp van de jaarlijks door Centercom verstrekte managementrapportage - onderzoek te doen naar de tarieven die Centercom aan deze doelgroep in rekening brengt.

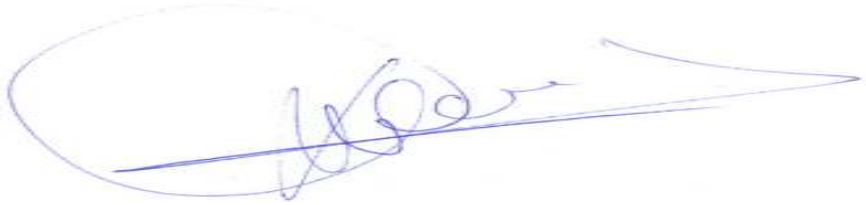
Wat betreft de stelling dat Centercom nalaat de tarieven op haar website te vermelden, wijst de Gemeente u op paragraaf 2.4 van de aanbestedingsleidraad, waarin is vermeld dat de hoogte van de niet-commerciële tarieven wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website www.zwolle.nl. Ditzelfde volgt uit paragraaf 5.9.5 van de aanbestedingsleidraad waarin is vermeld dat de Gemeente met betrekking tot de voorrangsregel en de door de Gemeente vastgestelde tariefstellingen een persbericht zal uitsturen en deze tarieven ook op de gemeentelijke website zal publiceren. De Gemeente heeft zelf de tarieven die Centercom mag hanteren - in lijn met het bovenstaande - sinds 2015 op haar gemeentelijke website vermeld. Daarnaast staan, zoals u zelf ook heeft geconstateerd in uw brief d.d. 5 februari jl., de tarieven vermeld op de website van Centercom zelf. Dat de tarieven volgens u niet op de bookingsite van Centercom zijn vermeld, doet hier niet aan af. Kortom, de tarieven zijn in overeenstemming met de aanbestedingsdocumenten openbaar, duidelijk en blijvend gecommuniceerd.

Wat betreft de stelling dat Centercom aan niet-commerciële klanten te hoge tarieven in rekening brengt, stelt de Gemeente voorop dat zij zich van haar eerdergenoemde plicht heeft vergewist om alle voorrangsregels en tariefstellingen op een duidelijke wijze op haar gemeentelijke website en via persbericht te vermelden. De gemeente heeft ook facturen van Centercom op tarieven gecontroleerd. De in rekening gebrachte bedragen op deze facturen zijn conform de vastgestelde tarieven. De Gemeente heeft daarnaast van 2015 tot heden geen andere klachten over de tarieven ontvangen van adverteerders, bewoners, scholen of instellingen.

Vandaag heeft het jaarlijkse evaluatiegesprek met Centercom plaatsgevonden. De voorwaarden in het contract zijn met Centercom besproken. Vooralsnog is er voor ons geen aanleiding om de overeenkomst met Centercom te beëindigen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Willem van den Hul
Afdelingshoofd ZWCC

Van Heeswijck
AANBESTEDINGSADVOCAAT

Adres
Laan Corpus den Hoorn 1
9728 JM Groningen

E mail@vhadvocaat.nl
T 06 484 52 413
W www.vhadvocaat.nl

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle
T.a.v. W. van den Hul
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Verstuurd per e-mail: W.van.den.Hul@zwolle.nl

Betreft: Hoffman Outdoor Media B.V./gemeente Zwolle

Groningen, 5 maart 2018

Geacht college,

In reactie op uw brief 23 februari jl. in bovengenoemde kwestie bericht ik u als volgt.

U bevestigt de bevinding van cliënte dat Centercom Buitenreclame B.V. (hierna: **Centercom**) meer reclamedisplays heeft geplaatst dan toegestaan, dertien in totaal. Ik verzoek u in het vervolg zelf toe te zien op de naleving van de concessieovereenkomst. Het kan niet zo zijn dat marktpartijen in de gaten moeten houden of overeenkomsten die zijn aanbesteed conform de gestelde voorwaarden worden uitgevoerd.

Dat van de dertien te veel geplaatste reclamedisplays slechts vijf zouden zijn geëxploiteerd is ongeloofwaardig en bovendien niet relevant. Het is eenvoudigweg niet toegestaan meer reclamedisplays te plaatsen dan toegestaan.

U meent dat de gemeente met het oog op de naleving van het concessieovereenkomst passende maatregelen heeft genomen door de te veel geplaatste reclamedisplays door Centercom te laten verwijderen. Cliënte deelt uw opvatting niet. De concessieovereenkomst schept voortdurende verplichtingen. Met het verwijderen van reclamedisplays is de tekortkoming in het verleden niet ongedaan gemaakt. Nakoming is in zoverre naar de aard van de zaak onmogelijk.[1] Centercom heeft zich een oneigenlijk voordeel verschaft door meer reclamedisplays te plaatsen dan toegestaan. Gelet op de beginselen van gelijke behandeling en transparantie dient de gemeente dit voordeel ongedaan te maken. Ongerechtvaardigde verrijking (art. 6:212 BW) kan daarvoor als grondslag dienen. Tevens verzoek ik u de in artikel 6.2 van de concessieovereenkomst genoemde boete aan Centercom op te leggen.

[1] HR 11 januari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD4925, r.o. 3.4.

Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat is de handelsnaam van mr. dr. A.J. van Heeswijck, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 63969653. Overeenkomsten worden door mr. dr. A.J. van Heeswijck op persoonlijke titel gesloten. Op alle diensten zijn de algemene voorwaarden van Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat van toepassing, die zijn te raadplegen op en te downloaden van www.vhadvocaat.nl.

Van Heeswijck
AANBESTEDINGSADVOCAAT

Voorts geeft u aan dat Centercom zonder de benodigde vergunningen wisselframes heeft geplaatst. Dit bevestigt dat Centercom zonder nauwlettend toezicht haar gang gaat en dus dat alertheid geboden is.

Dat de gemeente de tarieven en voorrangsregels op haar website heeft vermeld, ontslaat Centercom niet van haar verplichtingen op dit gebied. Centercom biedt de adverteerruimte op de reclamedisplays op twee websites aan, centercom.nl en A0booking.com. Dan dienen de tarieven en voorrangsregels gelet op eis 5.9.2 van het programma van eisen (aanbestedingsleidraad, p. 25) ook op beide website te worden vermeld. Doel van deze eis is immers dat (potentiële) adverteerder duidelijk worden geïnformeerd over de voor hen geldende voorwaarden, voordat zij een campagne boeken. Dat Centercom achter de website A0booking.com zit, is overigens voor een bezoeker mogelijk niet direct kenbaar.

Zoals ik in mijn brief van 23 februari jl. heb gesteld, worden de voorrangsregels in het geheel niet vermeld op de website(s) van Centercom. Met deze tekortkoming laat u Centercom dus in ieder geval om onverklaarbare redenen wegkomen. Ik verzoek u alsnog ook op dit punt naleving van de concessieovereenkomst af te dwingen.

In mijn brief van 5 februari jl. heb ik namens cliënte aangedrongen op nader onderzoek naar de door Centercom aan niet-commerciële instellingen in rekening gebrachte tarieven. U geeft aan dat de gemeente facturen van Centercom heeft gecontroleerd, maar onduidelijk is hoe diepgaand en uitgebreid dit onderzoek is geweest. Een onderzoek kan niet beperkt blijven tot de concreet door cliënte aangedragen gevallen, waarin de betreffende klanten juist door toedoen van cliënte zijn behoed voor het betalen van te hoge tarieven. Graag verneem ik waaruit het onderzoek van de gemeente precies heeft bestaan.

Tot slot vraag ik uw aandacht voor het volgende. De concessieovereenkomst zal op grond van artikel 7.1 van de concessieovereenkomst op 31 december 2019 eindigen, maar kan met een jaar onder gelijke voorwaarden worden verlengd. Vaststaat dat Centercom op meerdere punten toerekenbaar tekort is geschoten in de nakoming van de concessieovereenkomst. U geeft aan daarin vooralsnog geen aanleiding te zien de overeenkomst te beëindigen. Cliënte vindt deze beslissing niet begrijpelijk, te meer Zwolle niet de enige gemeente is waar Centercom op identieke punten tekortschiet en duidelijk niet te goeder trouw is. Wat hier verder ook van zij; gelet op de tekortkomingen zou verlenging van de concessieovereenkomst hoe dan ook misplaatst zijn. Namens cliënte verzoek ik u dan ook schriftelijk te bevestigen dat de gemeente de concessieovereenkomst niet zal verlengen.

Van Heeswijck
AANBESTEDINGSADVOCAAT

Bij een nieuwe aanbesteding ligt het in de rede afschrikwekkende boetes in de concessieovereenkomst op te nemen op het plaatsen van te veel reclamedisplays.

Samengevat verzoek ik u namens cliënte:

- In de toekomst toe te zien op de naleving van de voorwaarden van de concessieovereenkomst, in het bijzonder op het aantal door Centercom geplaatste reclamedisplays.

- Het voordeel dat Centercom zich heeft verschaft door te veel reclamedisplays te plaatsen ongedaan te maken en de in artikel 6.2 van de concessieovereenkomst genoemde boete aan Centercom op te leggen.

- Centercom te gebieden de voorwaarden ter zake van het vermelden van tarieven en voorrangsregels na te leven.

- Mij te informeren over de omvang van het onderzoek dat de gemeente heeft verricht naar de door Centercom bij niet-commerciële instellingen in rekening gebrachte tarieven.

- Te bevestigen dat de gemeente de in artikel 7.1 van de concessieovereenkomst opgenomen optie tot verlenging van de concessieovereenkomst niet zal lichten.

Uw reactie zie ik graag uiterlijk 12 maart a.s. tegemoet.

Namens cliënte behoud ik mij alle rechten voor.

Hoogachtend,

mr. dr. A.J. van Heeswijck

bericht

Zwolle

Civiel en Cultuurtechniek

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
A.Borghuis@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

VH Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat
Mr. Dr. V.H. van Heeswijck
Laan Corpus den Hoorn 1
9728 JM GRONINGEN

Uw kenmerk	Hoffman Outdoor Media B.V.
Ons kenmerk	180313_ZWCC-AB
Behandeld door	Annette Borghuis
Datum	13 maart 2018

Geachte heer Van Heeswijck ,

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 5 maart 2018 berichten wij u als volgt.

In het kader van contractmanagement zal de gemeente er op toezien dat het contract op de juiste wijze wordt nageleefd. De extra reclame-exploitatie is door de gemeente aan Centercom in rekening gebracht.

Wij hebben uw stelling dat Centercom aan niet-commerciële klanten te hoge tarieven in rekening brengt, nader onderzocht aan de hand van een tiental facturen van Centercom aan niet-commerciële instellingen. Alle in rekening gebrachte bedragen in deze facturen zijn conform de vastgestelde tarieven.
Daarnaast heeft de gemeente het concreet door uw cliënte aangedragen geval gecontroleerd. Ook in die situatie is gebleken dat het door Centercom in rekening gebrachte bedrag conform de vastgestelde tarieven was. Uw klacht over de tarieven is derhalve tot dusverre ongegrond gebleken.

Voor de volledigheid wijzen wij uw cliënte erop dat wij van 2015 tot heden geen klachten over de dienstverlening door Centercom van adverteerders, bewoners, scholen of instellingen hebben ontvangen.
De enige klacht die wij tot heden over Centercom hebben ontvangen, is afkomstig van uw cliënte.

Er is ons inziens op dit moment onvoldoende aanleiding om nu al te besluiten om de overeenkomst met Centercom per 31 december 2019 te laten eindigen en geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot verlenging met een jaar.

bericht

Datum 13 maart 2018
Ons kenmerk 180313_ZWCC-AB

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Anne Struik
Afdelingshoofd

Van Heeswijck
AANBESTEDINGSADVOCAAT

Adres
Laan Corpus den Hoorn 1
9728 JM Groningen

E mail@vhadvocaat.nl
T 06 484 52 413
W www.vhadvocaat.nl

Gemeente Zwolle
De gemeenteraad
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Verstuurd per gewone post en per e-mail: raadsgriffie@zwolle.nl

Betreft: Hoffman Outdoor Media B.V./gemeente Zwolle

Groningen, 19 maart 2018

Geachte raad,

Namens Hoffman Outdoor Media B.V. (hierna: **Hoffman**) vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Hoffman is exploitant van reclameobjecten in de openbare ruimte. Zij is landelijk actief en exploiteert onder meer A0 reclamedisplays. Dit zijn dubbelzijdige displays die aan lantaarnpalen worden bevestigd. Aan weerszijden van deze displays zijn reclameposters op A0-formaat aan te brengen.

Hoffman heeft jarenlang als onderaannemer van IJsselhallen Exploitatie Maatschappij B.V. A0 reclamedisplays geëxploiteerd in Zwolle. In 2014 heeft de gemeente Zwolle (hierna: de **Gemeente**) een openbare aanbestedingsprocedure gehouden voor het sluiten van een concessieovereenkomst voor – kort samengevat – het exploiteren van maximaal 250 A0 reclamedisplays. Bij de keuze voor de exploitant werd door de Gemeente veel gewicht toegekend aan de geboden 'afdracht'. Dit is de vergoeding die de exploitant aan de Gemeente moet betalen om reclamedisplays te mogen exploiteren. Het criterium afdracht woog voor 65% mee bij de keuze voor de exploitant, kwaliteit voor 35%.

Hoffman heeft in deze aanbestedingsprocedure meegedongen naar de concessieovereenkomst. De Gemeente heeft de concessieovereenkomst gegund aan Centercom Buitenreclame B.V., voorheen Bizon Mediagroep B.V. (hierna: **Centercom**). Hoffman had op kwaliteit een hogere score behaald dan Centercom. Doordat Centercom een substantieel hogere afdracht had geboden dan Hoffman, kwam Centercom uiteindelijk toch als winnaar uit de bus.

Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat is de handelsnaam van mr. dr. A.J. van Heeswijck, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 63969653. Overeenkomsten worden door mr. dr. A.J. van Heeswijck op persoonlijke titel gesloten. Op alle diensten zijn de algemene voorwaarden van Van Heeswijck Aanbestedingsadvocaat van toepassing, die zijn te raadplegen op en te downloaden van www.vhadvocaat.nl.

De Gemeente is een aanbestedende dienst in de zin van de Aanbestedingswet 2012. Zij is daarom gehouden de aanbestedingsrechtelijke beginselen van gelijke behandeling en transparantie in acht te nemen, ook na het afronden van een aanbestedingsprocedure. Uit deze beginselen vloeit een verplichting voort erop toe te zien dat de concessieovereenkomst voor de exploitatie van A0 reclamedisplays wordt uitgevoerd met in achtneming van de voorwaarden die in de aanbestedingsprocedure zijn gesteld. Op deze voorwaarden hebben exploitanten, waaronder Hoffman, hun inschrijving gebaseerd. Als tijdens de uitvoering van de concessieovereenkomst ten gunste van Centercom van de voorwaarden wordt afgeweken, wordt de concurrentie vervalst.

Hoffman heeft begin dit jaar in tien gemeenten in Nederland waarin Centercom reclamedisplays exploiteert, het aantal geplaatste reclamedisplays geteld, zo ook in Zwolle. Gebleken is dat Centercom in al deze Gemeenten meer reclamedisplays had geplaatst dan het door de betreffende gemeente toegestane maximumaantal. In Zwolle had Centercom ten minste 263 reclamedisplays geplaatst, terwijl een maximum gold van 250. Gebleken is dat Centercom ook op andere punten de door de Gemeente gestelde voorwaarden niet naleefde.

Het maximumaantal reclameobjecten is een cruciale factor voor het doen van een inschrijving op een aanbesteding, in het bijzonder het bepalen van de hoogte van de afdracht. Centercom heeft zoals gezegd de aanbestedingsprocedure gewonnen door een hogere afdracht te bieden dan Hoffman. Door heimelijk meer reclamedisplays te exploiteren dan toegestaan, verdient Centercom het verschil op oneigenlijke wijze terug en wordt de concurrentie in ernstige mate vervalst.

Hoffman heeft de tekortkomingen van Centercom bij brief van 8 januari jl. onder de aandacht gebracht van het college van B&W van de Gemeente en daarbij aangedrongen op ontbinding van de concessieovereenkomst. In eerste instantie leken de klachten van Hoffman in het geheel niet serieus te worden genomen. Na aandringen zijn van de zijde van de Gemeente toch maatregelen getroffen tegen Centercom.

> Voor de goede orde merk ik op dat bepaalde tekortkoming tot op de dag van vandaag niet zijn verholpen door Centercom en dat het college van B&W nalaat daartegen op te treden. Zo is de exploitant verplicht voorrangsregels ten gunste van lokale niet-commerciële instellingen op de eigen website te vermelden. Centercom laat dit na.

Het college van B&W van de Gemeente heeft Hoffman vervolgens laten weten "vooralsnog" geen aanleiding te zien de concessieovereenkomst met Centercom te beëindigen. Hoffman

vindt deze beslissing onbegrijpelijk, te meer Zwolle niet de enige gemeente is waar Centercom op identieke punten tekortschiet, de tekortkomingen de concurrentie in ernstige mate vervalsen en Centercom duidelijk niet te goeder trouw is. Hoffman heeft de Gemeente verzocht dan toch in ieder geval af te zien van het verlengen van de concessieovereenkomst, maar blijkens de brief van 13 maart jl. is het college van B&W zelfs daartoe niet bereid.

Naar het oordeel van Hoffman zou verlenging van concessieovereenkomst met Centercom misplaatst zijn. Daarmee wordt Centercom in wezen beloond voor slecht gedrag. Namens Hoffman verzoek ik u daarom bij het college van B&W van de Gemeente erop aan te dringen de met Centercom gesloten concessieovereenkomst, die 31 december 2019 zal eindigen, niet te verlengen.

Een reactie op deze brief zou op prijs worden gesteld.

De correspondentie met het college van B&W over de tekortkomingen van Centercom is ter informatie als bijlage bij deze brief gevoegd. Tot een nadere toelichting weet u mij graag bereid.

Met vriendelijke groet,

mr. dr. A.J. van Heeswijck

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Stand van zaken zonnepark Kronos
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Groen, Inge (2741)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota stand van zaken zonnepark Kronos Bijlage: 1. Communicatie- en participatieplan Kronos Solar Bijlage: 2. Afschrift uitnodigingsbrief inloopavond

Voorgesteld besluit raad

1. Stand van zaken van één van de in februari bij u aangekondigde initiatieven voor zonneparken:
Zonnepark ‘De Weekhorst’ aan de Jan van Arkelweg door initiatiefnemer Kronos Solar.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 12 april 2018

Onderwerp	Informatienota over stand van zaken zonnepark Kronos
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder Van Willigen

Informant M. Epema
Afdeling Projecten / EC
Telefoon 038 498 2508
Email M.Epema@zwolle.nl

Bijlagen
1. communicatie- en participatieplan Kronos Solar
2. afschrift uitnodigingsbrief inloopavond

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Stand van zaken van één van de in februari bij u aangekondigde initiatieven voor zonneparken: Zonnepark ‘De Weekhorst’ aan de Jan van Arkelweg door initiatiefnemer Kronos Solar.

Datum 12 april 2018

Aanleiding
Rond de zomer 2017 heeft de Zwolse gemeenteraad het ambitiedocument ‘Zwolle geeft je energie!’ vastgesteld. Daarin zijn de doelstellingen vastgelegd voor 2025 en 2050. In 2050 wil Zwolle energieneutraal zijn. In 2025 is de doelstelling om 25% van de uitstoot gereduceerd te hebben ten opzichte van 1990 en 25% van het dan actuele energieverbruik duurzaam op te wekken. Daarbij is de doelstelling vast gelegd dat de energietransitie bij moet dragen aan sociale en economische groei van de stad. In december 2017 heeft de gemeenteraad de ‘Zwolse Energiegids voor opwekking van duurzame energie’ vastgesteld met daarin de spelregels voor grootschalige duurzame energieopwekking in Zwolle. Op 22 februari 2018 is de raad middels een informatienota geïnformeerd over verschillende ontwikkelingen rond grootschalige duurzame opwekking binnen de gemeente Zwolle. Op pagina 2 is onder de paragraaf ‘Stand van zaken initiatieven grootschalige opwekking algemeen’ onder andere het volgende aan de raad gemeld:

“Naast de al gemelde zonne-velden Herfte en Hessepoort hebben zich nog 2 initiatiefnemers voor een zonneveld gemeld die al een concrete locatie op het oog hebben maar de procedure voor de omgevingsvergunning en de aanvraag van de SDE nog moeten starten. Met deze initiatiefnemers wordt intensief verkend of hun initiatief past of passend gemaakt kan worden binnen de kaders die in de Energiegids hiervoor zijn gegeven. Met name de invulling van de bijdrage aan lokale sociaaleconomische groei en het participatieproces zijn daarbij belangrijke focuspunten. De gemeente probeert hierbij in een actieve verbindende rol partijen bij elkaar te brengen die gezamenlijk kunnen bijdragen aan het op gang brengen van de lokale energie-economie.”

Via deze informatienota willen wij u informeren over de voortgang rond één van deze projecten, het initiatief voor een zonnepark aan de Jan van Arkelweg (tussen Harculo en de N337, langs het spoor) van initiatiefnemer Kronos.

Inhoud
Achtereenvolgens willen wij in deze informatienota informeren over:
- Kerngegevens initiatief zonnepark De Weekhorst
- Bijdrage aan opgave 2025
- Ruimtelijke procedure
- Communicatie en participatie (Hfdst 5 Energiegids)
- Bijdrage aan andere doelen (Hfdst 4 Energiegids)
- Planning

Kerngegevens initiatief zonnepark De Weekhorst
Kronos heeft een gebruiksovereenkomst voor grond gesloten met een agrariër aan de Jan van Arkelweg waarbij zijn grond gedurende 25 jaar gebruikt kan worden voor een zonnepark. Het betreft totaal circa 15 hectare grond gelegen direct grenzend aan de spoorlijn, In eerste instantie was sprake van 19 hectare en evenredig meer vermogen. Echter, Kronos en de betreffende agrariër hebben in zorgvuldige afstemming met de omwonenden met een zichtrelatie tot het project het plangebied ingeperkt om zo een grotere (zicht)afstand ten opzichte van de dichtstbijzijnde woningen te realiseren. Deze omwonenden hebben aangegeven met het aangepaste plan uit de voeten te kunnen. Vanwege de geografische link, zal waarschijnlijk de volgende projectnaam worden gebruikt:‘ Zonnepark De Weekhorst’

Plangebied oorspronkelijke plan (links) en aangepast plangebied na overleg omwonenden (rechts)

Bijdrage aan de opgave 2025
Met dit zonnepark met een vermogen van circa 12 MWp (Megawattpiek) kan naar verwachting jaarlijks circa 10 GWh (Gigawatt uur) aan stroom worden opgewekt. Hiermee kan circa 3% van de doelstelling voor 2025 (25% van de dan actuele energievraag wordt duurzaam opgewekt) worden gehaald. Dit betreft circa 0,7% van het totale in 2025 verwachte energieverbruik van de hele stad Zwolle. Ter vergelijking: de stroomproductie van dit park is bijna gelijk aan alle energie die de gemeente Zwolle gebruikt (vastgoed, openbare verlichting en overig); dit is totaal 11 GWh op jaarbasis.

Ruimtelijke procedure
De Zwolse energiegids ziet op projecten voor grootschalige opwekking van duurzame energie waarvoor een planologische maatregel genomen moet worden. Dergelijke planologische maatregelen dienen ter instemming aan de raad voorgelegd te worden. De provincie Overijssel heeft in 2017 de ‘Handreiking Kwaliteits Impuls Zonnevelden’ vastgesteld en integraal laten opnemen in de Omgevingsverordening Overijssel 2017. De provincie heeft hierin aangegeven voor zonneparken liever geen bestemmingsplanwijzigingen te willen hanteren maar schrijft hierin een alternatieveplanologische procedure voor in de vorm van een een tijdelijke Project Omgevings Vergunning (POV) voor maximaal 25 jaar. Door deze procedure is na afloop van de levensduur van het park de oorspronkelijke bestemming nog steeds aanwezig. Ook bij de POV is instemming van de raad nodig middels het afgeven van ‘een verklaring van geen bedenkingen’. Ruimtelijke pre-toetsing van de conceptplannen binnen de gemeente en bij de provincie hebben tot een positief advies geleid. De ruimtelijke onderbouwing hierbij is onderdeel van de vergunningaanvraag voor de POV. Na indiening wordt uw raad om een verklaring van geen bedenkingen gevraagd.

Communicatie en participatie (Hfdst 5 Zwolse Energiegids)
Conform de uitgangspunten van de energiegids is Kronos in een vroeg stadium begonnen met het consulteren van de omwonenden van het project die een zichtrelatie met de locatie hebben. Er hebben meerdere overleggen plaats gevonden waarbij goed naar omwonenden geluisterd is bij uitwerking van de plannen. De gemeente was hierbij geen gesprekspartner maar heeft ook rechtstreeks van omwonenden teruggekoppeld gekregen dat Kronos hun inbreng naar tevredenheid in de planuitwerking heeft meegenomen. Tevens wordt door Kronos overlegd met de Zwolse Milieuraad en de daarbij aangesloten NMO’s. Op 15 mei wordt in het dorpshuis in Windesheim op een inloopavond informatie over het project gegeven. Bijgaand vindt u de uitnodiging die hiervoor omstreeks 18 april verstuurd is. Tevens is als bijlage het communicatie- en participatieplan dat Kronos conform hfst 5 van de gids opgesteld heeft bijgevoegd.

Datum 12 april 2018

Bijdrage aan andere doelen (Hfdst 4 Zwolse Energiegids)
Ten aanzien van 'bijdrage aan andere doelen' worden met Kronos nu de volgende afspraken uitgewerkt in een overeenkomst tussen Kronos en gemeente Zwolle:

- 10% van het te investeren vermogen wordt opengesteld voor financiële participatie door Zwollenaren
- Bij de inkoop van de panelen door Kronos mogen Zwollenaren tegen inkoopsprijs panelen bestellen
- Kronos is bereid als voorkeursoptie met de plaatselijke energiecoöperatie te onderhandelen over verkoop van de stroom zodat deze geleverd kan worden voor de lokale / regionale markt
- Kronos schenkt circa 20 panelen voor plaatsing op een nader te bepalen gemeenschapsgebouw

Praktische vormgeving van bovenstaande afspraken wordt nader uitgewerkt.

Planning
Om het voor de initiatiefnemer mogelijk te maken in de najaarsronde van de SDE+2018 in oktober subsidie aan te vragen is een POV (Project Omgevings Vergunning) nodig. Dat betekent dat op 28 mei een door het college goedgekeurde POV aan de raad zal worden voorgelegd en een verklaring 'van geen bedenkingen' aan uw raad ter instemming zal worden voorgelegd. Bij instemming door de raad kan aansluitend de ter inzage legging van 6 weken starten. Behandeling van het project conform de Energiegids en ruimtelijke beoordeling liggen hiervoor op schema. Uitgebreide afstemming met omwonenden en NMO's heeft plaatsgevonden en op- en aanmerkingen zijn naar tevredenheid van omwonenden in het plan verwerkt. Afstemming met provincie heeft plaatsgevonden. Via het PBT (ambtelijke planbegeleidingsteam) wordt met Kronos verder afgestemd over de details van de landschappelijke inpassing, borging ecologische waarden en ruimtelijke onderbouwing zodat omstreeks 20 april de POV aanvraag door Kronos kan worden ingediend.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45284

Onderwerp Stand van zaken zonnepark Kronos

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Uitnodiging inloopbijeenkomst zonnepanelenpark nabij IJsselcentrale/Jan van Arkelweg

Datum/tijdstip: 15 mei 2018 van 18.30 – 20.30 uur
Locatie: Dorpshuis De Molenkamp, Geert Grooteweg 21, Windesheim

Beste bewoner,
Met deze brief informeren we u over een initiatief van Kronos Solar voor een zonnepanelenpark vlakbij de huidige IJsselcentrale ten zuiden van de Jan van Arkelweg, tussen de spoorlijn en de Wijheseweg in Zwolle/Harculo. Kronos Solar is van plan daarvoor een dezer dagen bij de gemeente Zwolle een omgevingsvergunning aan te vragen. De aanvraag wordt op 25 april door de gemeente Zwolle gepubliceerd op www.overheid.nl. We willen u als omwonende informeren en uitnodigen om naar een informatieve bijeenkomst te komen op 15 mei in het dorpshuis in Windesheim waar u uitleg kunt krijgen en vragen kunt stellen.

Ook vertegenwoordigers van de gemeente Zwolle zijn hierbij aanwezig om vragen te beantwoorden.

Het gaat overigens nu alleen nog om een aanvraag voor een vergunning. Over de verstrekking van de vergunning wordt door het gemeentebestuur pas een definitief besluit genomen na de gebruikelijke inspraak en de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Dat besluit wordt vermoedelijk in september genomen.

De locatie van het zonnepark

De beoogde locatie van het zonnepark ligt langs de spoorlijn naar Deventer, ten zuiden van de Jan van Arkelweg en ten westen van de Wijheseweg. Het zonnepark is ongeveer 600 x 250 meter groot. Op bijgevoegd kaartje is de beoogde locatie weergegeven.

Waarom zonneparken in Zwolle?

De gemeente Zwolle heeft de doelstelling het aandeel van duurzame energiebronnen in de toekomst te verhogen en minder afhankelijk te worden van fossiele energie. Ook het Rijk wil het effect van CO2 op het klimaat beperken door meer duurzame energie op te wekken. Dat kan op verschillende manieren. De gemeente heeft gekozen om onder andere de mogelijkheden voor zonne-energie te gebruiken. Kronos Solar heeft daarom een plan ontwikkeld dat zou kunnen passen in de ambities van de gemeente Zwolle. Het geplande zonnepark levert een bijdrage aan het verduurzamen van Zwolle.

Stand van zaken

Kronos Solar heeft instemming van de grondeigenaar. Er heeft al overleg plaatsgevonden met direct omwonenden van de beoogde locatie.

Kronos Solar Projects GmbH · Petersplatz 10 · 80331 München · Duitsland · Directie: Dr. Alexander Arcache, Frank Bohne
Tel. +49 (0) 89 38999022 · Fax +49 (0) 89 2555 13 1051 · Email: contact@kronos-solar.de · Web: www.kronos-solar.de

In overleg met de gemeente is een aantal voorstudies gedaan. Zo is er gekeken naar ecologie en de landschappelijke inpassing. Daarover vertellen we u graag meer. Ook is er een ontwerptekening waarop de inrichting van het park staat weergegeven. In principe worden de panelen niet hoger dan 2.28 meter vanaf de grond. Achter een afschermende haag zal het park vanaf de Wijheseweg en de Jan van Arkelweg nagenoeg onzichtbaar zijn. Door de spoorlijn wordt het zicht vanuit Harculo eveneens afgeschermd. Het is de bedoeling dat het park tijdelijk is, voor een periode van maximaal 25 jaar.

Over Kronos Solar

Sinds 2009 ontwikkelt en beheert Kronos Solar vanuit het hoofdkantoor in München, Duitsland, in meer dan 8 landen zonneparkprojecten. Kronos Solar bouwt zonneparken, en blijft ook eigenaar. Daardoor kan Kronos Solar ook afspraken maken over het beheer van het park, en over deelname van bewoners via een lokale energiecoöperatie. Voor meer informatie over het initiatief voor het zonnepark van Kronos Solar kunt u terecht op onze website:

Inloopbijeenkomst

Op de inloopbijeenkomst kunt u spreken met medewerkers van Kronos Solar en de gemeente Zwolle. Uiteraard zijn er tekeningen van het park te bezichtigen en zijn er schetsen te zien van hoe het geheel vanuit de omgeving zichtbaar/onzichtbaar is. U mag zelf kiezen hoe laat u komt. De medewerkers zijn aanwezig van 18.30 - 20.30 uur.

Contact

Voor eventuele tussentijdse vragen kunt u ons bereiken via:

Kronos Solar: Jos Pierey, tel. 06 22 21 45 55

Gemeente Zwolle: Maarten Epema, tel. 06 29 60 88 60

Wij hopen u tijdens de bijeenkomst op 15 mei te mogen begroeten.

Met vriendelijke groet,

Kronos Solar (naam)

Bijlage 1 Planlocatie:

Kronos Solar Projects GmbH · Petersplatz 10 · 80331 München · Duitsland · Directie: Dr. Alexander Arcache, Frank Bohne

Tel. +49 (0) 89 38999022 · Fax +49 (0) 89 2555 13 1051 · Email: contact@kronos-solar.de · Web: www.kronos-solar.de

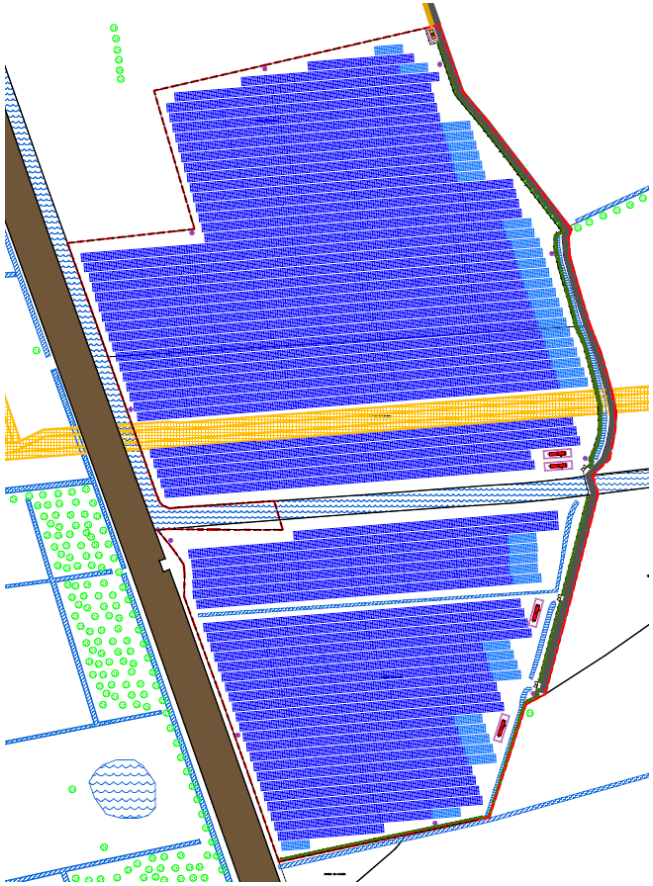
Kronos Solar Projects GmbH

Toonaangevend in internationale ontwikkeling van grootschalige zonneparken

Zonnepark Zwolle – Communicatieplan
5 April 2018

Inhoud

1. Introductie
2. Doel van communicatie
3. Doelgroepen, onderwerpen en methoden
4. Toegepaste communicatiemethoden
5. Actiepakketten
6. Communicatie-agenda

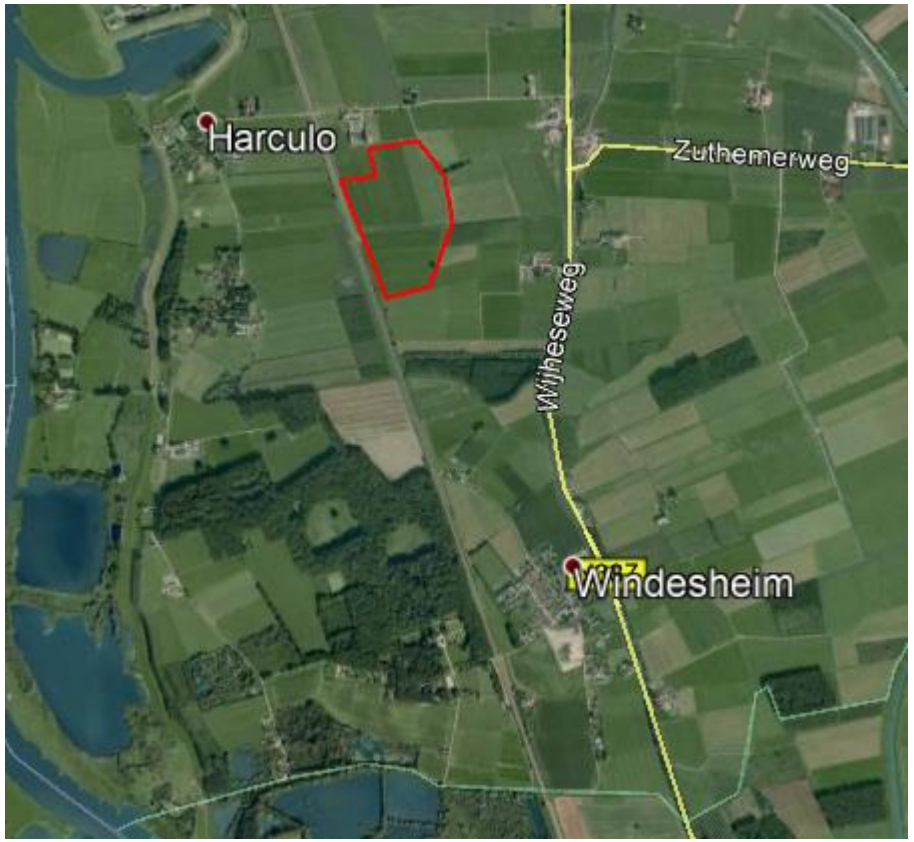
Introductie

Kronos Solar is een toonaangevende internationale ontwikkelaar van grootschalige zonneparken. Als onafhankelijke ontwikkelaar combineert Kronos Solar de allerbeste locaties, technologieën en partners voor het creëren van verantwoorde en duurzame zonnepark projecten. Vanwege de complexiteit van de projecten kiest Kronos Solar ervoor om van A tot Z betrokken te zijn bij haar projecten en daarbij veel aandacht te besteden aan samenwerking met lokale partijen en een duurzame landschappelijke inpassing, zodat ook meerwaarde voor de omgeving ontstaat. Hierbij is heldere communicatie van groot belang.

Kronos is voornemens in de gemeente Zwolle nabij Windesheim een zonnepark te realiseren van ca.15 ha. Voorliggend document beschrijft het communicatieplan voor deze geplande ontwikkeling.

Doel van Communicatie (I)

- Kronos plant de ontwikkeling van een zonnepark op een gebied van ca. 15ha in de buurt van Windesheim.
- Zonneparken produceren groene energie en worden daarom gezien als positief en noodzakelijk.
- Desondanks zullen dergelijke projecten zorgen en vragen oproepen bij inwoners en belanghebbenden.
- In de meeste gevallen worden deze veroorzaakt door onzekerheden over wat bij het project precies te verwachten is, zoals de ruimtelijke en visuele implicaties ervan.

Doel van Communicatie (II)

- Normaliter kunnen dergelijke zorgen weggenomen, of in ieder geval verminderd worden, door goede communicatie en voldoende informatievoorziening van de ontwikkelaar richting inwoners. En door het meenemen van suggesties van inwoners in het project.

- Geruchten als gevolg van desinformatie kunnen worden vermeden.

- Kronos zet in op lokale participatie in het zonnepark. Inwoners krijgen de mogelijkheid direct te profiteren van de ontwikkeling. Om dit van de grond te krijgen is het van belang dat mensen bekend zijn met de ontwikkeling, deze begrijpen, en vertrouwen hebben in zowel de ontwikkeling als het bedrijf daarachter.

Doelgroepen, Onderwerpen en Methoden (I)

Doelgroep: directe omwonenden

De groep die de grootste impact ondervindt van de nieuwe ontwikkeling zijn de directe omwonenden. Kronos stopt vanaf een vroeg stadium veel moeite in informatievoorziening en gesprekken met deze doelgroep. Suggesties en wensen worden zoveel mogelijk in acht genomen.

Onderwerpen: De belangrijkste onderwerpen zijn de voorlopige lay-out van het park en de potentiële impact op omwonenden gedurende de constructie- en operationele fase van het zonnepark. Mensen verkrijgen graag een beeld van de visuele gevolgen van de ontwikkeling en de potentiële overlast als gevolg van bijvoorbeeld bouwverkeer en geluid. Suggesties en wensen worden zoveel mogelijk in acht genomen. Het doel is om de impact op omwonenden te minimaliseren. Gebruikelijke resultaten van dergelijke gesprekken zijn aanpassingen aan de vorm van het zonnepark, de toevoeging van afschermende beplanting, of speciale verkeersafspraken gedurende de constructiefase.

Communicatiemethoden: Individuele gesprekken en voortdurend contact gedurende de ontwikkelingsfase.

Doelgroepen, Onderwerpen en Methoden (II)

Doelgroep: Inwoners van wijdere omgeving

Deze groep is meestal meer geïnteresseerd dan getroffen. Meningen kunnen desondanks sterk zijn, en de vraag naar informatie hoog. Kronos spreekt graag met deze groep om zorgen te leren kennen en te minimaliseren. Ook van deze groep worden wensen en suggesties waar mogelijk in acht genomen.

Onderwerpen: Deze groep wordt geïnformeerd en gevraagd over de pijlers van het project en de potentiële impact hiervan op de wijdere omgeving gedurende de constructie- en operationele fase. Daarnaast zijn gegevens zoals afmetingen, energie opwek en de hoeveelheid voorziene huishoudens vaak interessant, alsmede de voordelen van het project en duurzame energie in het algemeen. Wensen en suggesties worden waar mogelijk in acht genomen. Gebruikelijke resultaten van dergelijke gesprekken zijn de toevoeging van maatregelen voor ecologische verbetering, de organisatie van “open dagen” voor scholen voor educatieve doeleinden, of het verzoek om lokale participatie.

Communicatiemethoden: Openbare informatiebijeenkomsten, website, emails, lokale krant(en).

Doelgroepen, Onderwerpen en Methoden (III)

Doelgroep: Belanghebbenden

Deze groep bestaat uit mensen die geïnteresseerd zijn in een speciaal aspect van het project. Voorbeelden zijn wandelaars, natuurbeschermers of voorstanders van duurzame energie. Vragen zijn vaak erg specifiek en worden daarom vaak niet beantwoord in de algemene informatie.

Onderwerpen: Door de specifieke informatiewensen van deze groep is de inhoud van de communicatie eerder reactief dan proactief. Vragen worden beantwoord op basis van bijvoorbeeld eigen ervaringen, beschikbare studies of informatie van de fabrikanten van onderdelen van het zonnepark. Deze groep staat over het algemeen open voor een feitelijk gesprek en wordt minder geleid door emoties. Ze zijn meestal meer geïnteresseerd in het verwerven van informatie dan in het aanbrengen van wijzigingen in het project. Wanneer wijzigingen desondanks worden gesuggereerd zullen deze ook in acht worden genomen.

Communicatiemethoden: Openbare informatiebijeenkomsten, website, emails, telefoongesprekken.

Doelgroepen, Onderwerpen en Methoden (IV)

Doelgroep: Journalisten

Deze groep bestaat uit vertegenwoordigers van de lokale kranten, radiostations en soms ook televisie. Hun hoofddoel is om nieuws te rapporteren. Ze nemen over het algemeen een onafhankelijk standpunt in en zijn puur geïnteresseerd in de feiten die hun publiek interessant vindt.

Onderwerpen: Journalisten zijn meestal geïnteresseerd in vooral algemene informatie over het project, zoals afmetingen, energie opwek, hoeveelheid voorziene huishoudens, investeringen en duur van de constructieperiode. Daarnaast is informatie over het bedrijf achter het project vaak interessant, alsmede mogelijkheden voor lokale participatie.

Communicatiemethoden: Openbare informatiebijeenkomsten, website, emails, interviews, voorziening van referenties of afbeeldingen.

Doelgroepen, Onderwerpen en Methoden (V)

Doelgroep: Energie Coöperaties

Deze groep heeft een hele specifieke interesse. Het doel is om investeringsmogelijkheden op te zetten voor de lokale gemeenschap om voordeel te halen uit het project. Naast deze specifieke interesse opereert de energie coöperatie tevens als een voorstander en facilitator van duurzame energie projecten binnen de lokale gemeenschap.

Onderwerpen: Naast algemene projectinformatie ligt de focus van de communicatie op het model, het volume en de aantrekkelijkheid van Kronos' voorstel voor een lokale participatie. Kronos moet bekend worden met de coöperatie, hun doelen en het volume van de gelden die zij wil opwekken en investeren.

Communicatiemethoden: Directe communicatie via meetings, emails en telefoongesprekken.

Toegepaste Communicatiemethoden (I)

Project Website

Publieke Informatiebijeenkomst

Persberichten/Media

Gesprekken in groepen of individueel

Gebruik van belangrijke communicatie-kanalen

Email Communicatie

Gerichte Communicatiemethoden

De communicatiemethoden zullen worden afgemeten per doel, met het oog op snelheid, doelgroepsvoorkeuren, beschikbaarheid en complexiteit van het onderwerp.

Toegepaste Communicatiemethoden (II)

Aanvraag Omgevingsvergunning

Version I

Version II

Inspraak verzekerd door gebruik van communicatiemethoden.

Inhoud & Aanpassingen

Communicatie methoden

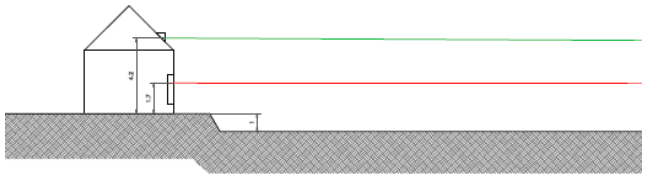
Informatie & Feedback

Communicatie creëert interactiviteit en staat feedbacklussen toe voor het maken van aanpassingen in de aanvraag Omgevingsvergunning waar nodig en mogelijk.

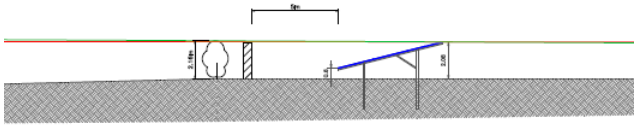
Doelgroepen

Actiepaketten – Directe Communicatie Omwonenden

Picture 1: House view

Picture 2: PV park view

- Identificatie van omwonenden die potentieel directe impact ondervinden van de ontwikkeling, en het maken van afspraken.
- Gesprekken met de geïdentificeerde omwonenden, presentatie van Kronos en het project. Gesprekken over potentiële impact en zorgen. Samenwerking in het komen tot oplossingen om de impact te verminderen (zie voorbeeld links voor een analytische benadering van de bepaling van de hoogte van een afschermende heg).
- Normalerwijs één of twee vervolgafspraken totdat het gewenste resultaat is behaald.

Actiepaketten – Openbare Informatiebijeenkomst

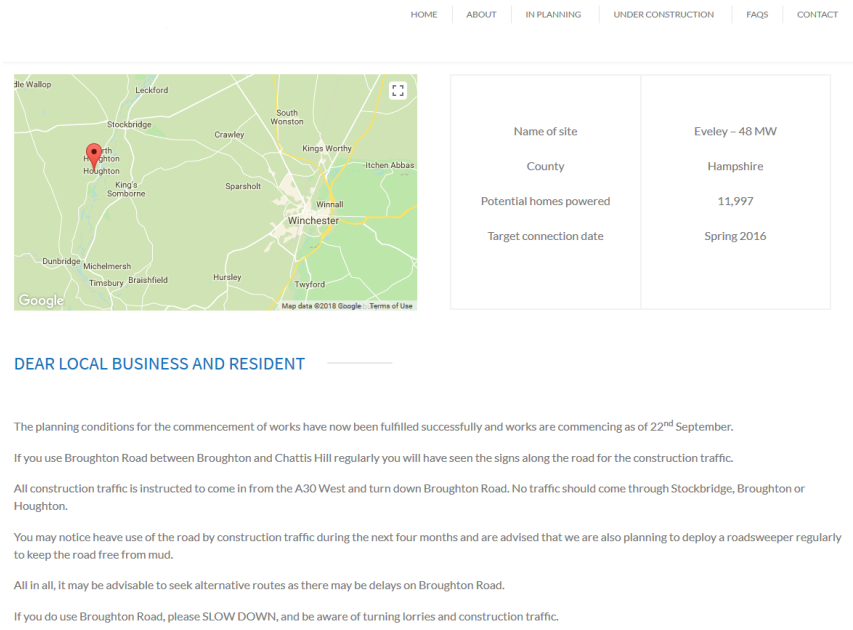
- Uitnodiging via krant, website en mededeling op het informatiebord in het dorpshuis.
- Presentatie van project-specifieke informatie aan geïnteresseerden.
- Vraag-en-antwoord sessie.
- Mogelijkheid voor deelnemers om suggesties en opmerkingen m.b.t. het zonnepark in te brengen.

- Opvolgen van de bijeenkomst door het uitgeven van specifieke informatie zoals onderzoeken, voorbeelden en referenties.

Actiepaketten – Website

- Het opzetten van een project-specifieke website welke informatie bevat die relevant is voor het project, zoals:
  - Afmeting, vorm, locatie
  - Archeologie, Ecologie en visuele impact
  - Publieke participatie
  - Technische gegevens
  - Voorgenomen tijdslijn
  - Veelgestelde vragen
  - Contact formulier

- Maandelijkse updates van website met nieuws over het project, voortgang van planning en antwoorden op vragen gesteld door de gemeenschap.

- Bouwkalender met alle relevante informatie voor de gemeenschap zoals verkeersmanagement, werkuren, geluidsoverlast, etc.

Communicatie-agenda

Maart 2018	Gesprekken met direct omwonenden hebben plaatsgevonden, lay-out is aangepast volgens hun suggesties, acceptabele lay-out is gecreëerd.
April 2018	Openbare Informatiebijeenkomst zal worden gehouden. Uitnodiging via de krant.
	Project website zal worden opgezet, inclusief informatie over Kronos Solar.
	Omgevingsvergunning zal worden ingediend.
	Persbericht zal worden uitgezonden aan lokale media.
	Meeting met Blauwvinger Energie Coöperatie over lokale participatie.

Communicatie-agenda

Mei 2018 tot Augustus 2018	Voortdurend onderhoud aan de projectwebsite, maandelijkse updates met vragen en antwoorden, alsmede nieuws over het project. Voortdurende communicatie met journalisten en andere geïnteresseerden.
September 2018	Persbericht en update van website wanneer de bouwvergunning is verleend.
Oktober 2018	Participatie in SDE+ najaarsronde.
Januari 2019	Wanneer SDE+ subsidie is toegewezen, publicatie van geplande startdatum bouwwerkzaamheden, verwachte tijdslijnen en contactgegevens van verantwoordelijke persoon voor constructie.

Communicatie-agenda

Maart 2019	Informatie over publieke participatie, model, volume, voorwaarden en hoe mee te doen.
Start constructie	Publicatie van bouwkalender, informatieverstrekking over relevante feiten rondom de bouw zoals verkeersmanagement, werkuren, geluidsoverlast.
Ingebruikname zonnepark	Uitnodiging voor opening zonnepark.
Eens per jaar	Uitnodiging voor lokale scholen voor open dag / rondleiding door het zonnepark.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Voortgangsbericht Lelystad Airport
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Janssen, Geert (2092)
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Voortgangsbericht Lelystad Airport Bijlage: Bijlage 1 Kamerbrief - Aansluitroutes en m.e.r-actualisatie Bijlage: Bijlage 2 - Overzicht van verbeteringen aan het ontwerp (bijlage 1 bij Kamerbrief) Bijlage: Bijlage 3 - Zorgpunten (regio) Zwolle Lelystad Airport Bijlage: 20180420_persbericht Aanpassing vliegroutes Lelystad gemengde reacties Bijlage: Brief aan IenW over aansluitroutes en actualisatie MER Lelystad Airport 140518

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De analyse van de actualisatie van het milieueffectrapport (m.e.r.) en het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad Airport en reactie van het college daarop

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 10 april 2018

Onderwerp	Voortgangsbericht Lelystad Airport
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder M.W. van Willigen

Informant J. Doornewaard / G. Janssen
Afdeling Project-, Programma- en Procesmanagement / PPP
Telefoon 038 498 2092
Email J.Doornewaard@zwolle.nl / G.Janssen@zwolle.nl

Bijlagen
Bijlage 1 - Kamerbrief - Aansluitroutes en MER-actualisatie
Bijlage 2 - Overzicht van verbeteringen aan het ontwerp (bijlage 1 bij Kamerbrief)
Bijlage 3 – Zorgpunten gemeente Zwolle en de regio

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De analyse van de actualisatie van het milieueffectrapport (m.e.r.) en het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad Airport en reactie van het college daarop

Inleiding
In uw raad van 12 maart bent u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot Lelystad Airport. Bij motie van 22 januari heeft u gevraagd de raad en de inwoners van Zwolle actief te blijven informeren over de voortgang in het dossier Lelystad Airport. Met deze nota geven wij invulling aan de oproep in de motie.

Korte voorgeschiedenis
Het rijk heeft in 2014 een Luchthavenbesluit genomen om de ontwikkeling van Lelystad Airport mogelijk te maken. De directe economische effecten van de ontwikkeling zijn niet eenvoudig te kwantificeren. Wel zijn er diverse positieve indirecte economische effecten te verwachten: verbetering van het bereikbaarheidsprofiel van Zwolle en investeringen van het rijk in de landzijdige bereikbaarheid van Lelystad en daarmee ook van Zwolle. Tegelijkertijd is Zwolle bezorgd over de negatieve effecten van de aanvliegroutes langs het noorden van de stad. De afgelopen jaren heeft Zwolle samen met de regio daarom ingezet op het voorkomen van negatieve milieueffecten voor de stad en de regio. In 2017 heeft HoogOverijssel geconstateerd dat de milieueffecten, zoals die berekend waren, niet juist waren. Hierop heeft de toenmalige staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besloten het milieueffectrapport uit 2014 te actualiseren en op basis van consultatierondes ook het ontwerp van de aansluitroutes aan te passen.

De huidige minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft op 21 februari de Tweede Kamer geïnformeerd over de actualisatie van het milieueffectrapport (m.e.r.) en het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad Airport (zie bijlage 1 en bijlage 2). Ook maakte zij bekend dat de uitbreiding van Lelystad Airport tot vakantievliegveld met een jaar wordt uitgesteld (april 2020). Ze heeft na inspraak van bewoners, bestuurders, ondernemers en gebruikers van het luchtruim besloten meer tijd te nemen voor het proces tot aan de opening van de luchthaven.

In een eerste reactie heeft de provincie Overijssel en de regio (waaronder Zwolle) gemeld:

“Wij hebben kennis genomen van de voornemens van de minister over Lelystad Airport. Wij vinden het verstandig om meer tijd te nemen om de gevolgen voor milieu en de geluidsbelasting zorgvuldig in beeld te brengen. We zien dat de minister de reacties van inwoners en bestuurders serieus neemt, wij blijven pleiten voor een transparant proces en betrokkenheid van de regio bij de besluitvorming. Op dit moment analyseren en beoordelen wij de consequenties van de nieuwe voorstellen voor de provincie Overijssel en de betrokken gemeenten.”

Nieuwsbrieven en werkbezoek minister
Na de bekendmaking van de plannen van de minister heeft het ministerie van I&W twee nieuwsbrieven gepubliceerd. De eerste nieuwsbrief (13 maart 2018) gaf een toelichting op de besluiten van de minister wat betreft het uitstel van openingen van Lelystad Airport, wijzigingen in het routeontwerp en geluidhinder en de aanpassing van de m.e.r. en de geluidseffecten van de aansluitroutes. De tweede nieuwsbrief (30 maart 2018) ging in op het regiobezoek van de minister aan Apeldoorn en Zwolle (zie hierna), de vervolgstappen in de besluitvorming en de bijeenkomst over de belevingsvlucht.

Op 19 maart bracht de minister, samen met medewerkers van het ministerie en de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL), een werkbezoek aan Apeldoorn en Zwolle om te spreken met bestuurders en inwoners van de gemeenten onder de vliegroutes van Lelystad Airport. Hierbij gaf zij

een toelichting op haar besluit en konden de aanwezigen naar aanleiding daarvan vragen stellen. Vanuit Zwolle waren wijkvereniging Berkum en wijkstichting Stadshagen Totaal aanwezig. Belangrijke punten die uit het gesprek naar voren kwamen:

- Uitgangspunt bij herindeling is dat er geen laagvliegroutes meer zijn;
- Er komen twee evaluatiemomenten: bij het bereiken van 7.000 vliegbewegingen en bij het bereiken van 25.000 vliegbewegingen;
- Er komt een herijking van de rol van de luchtvaart. In 2020 moet de Luchtvaartnota 2020 – 2040 af zijn;
- De Luchtvaartvisie wordt aangepast, zodat er meer ruimte ontstaat voor herindeling;

Inhoud nota
Inmiddels hebben wij de plannen geanalyseerd en de consequenties voor Zwolle in beeld. Wij hebben de analyse inhoudelijk laten beoordelen door het ministerie. In grote lijnen onderschrijft het ministerie de analyse.

In deze nota brengen wij u op de hoogte van de analyse en ons standpunt over de actualisatie van het milieueffectrapport en het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad Airport.

Kernboodschap
De nieuwe voorstellen van de minister bevatten wat betreft het vliegprofiel bij Stadshagen en het toepassen van glijvluchten een verbetering ten opzichte van de vorige voorstellen. Op een aantal punten vallen de nieuwe voorstellen negatief uit voor Zwolle:

1. Verhoging van het totaal aantal vluchten langs Zwolle
2. Waarvan een beperkt aantal glijvluchten
3. De bandbreedte van de route (ruim 3.700m) en de piekbelasting (50-60 dB) in geval van een vlieghoogte van 3.000 voet in grote delen van Zwolle (vooral Berkum en Stadshagen)

De positieve voorstellen gelden slechts tot 10.000 vliegbewegingen. Dit alles betekent voor Zwolle een verslechtering opzichte van de oude situatie.

Op basis van deze conclusie stellen wij voor te pleiten voor:

A. Volkomen openheid over alle wijzigingen van het m.e.r. en de consequenties voor Zwolle en de regio;
B. Het toepassen van glijvluchten als randvoorwaarde bij herindeling van het luchtruim op te nemen en tot 10.000 vliegbewegingen reeds toe te passen;
C. Bevestiging dat bij luchtruimherindeling het uitgangspunt is dat er zo hoog mogelijk gevlogen wordt[1], ook voor de routes binnen B+ gebied, zodat voldaan kan worden aan het gesteld kader van 6000 voet boven het oude land en daar waar mogelijk hoger;

In de uiteindelijke zienswijze van het college / de regio tijdens de consultatieronde wordt specifieker ingegaan op de voorstellen.

[1] Uitgaande van een standaard-daalprofiel naar de banen 05 en 23

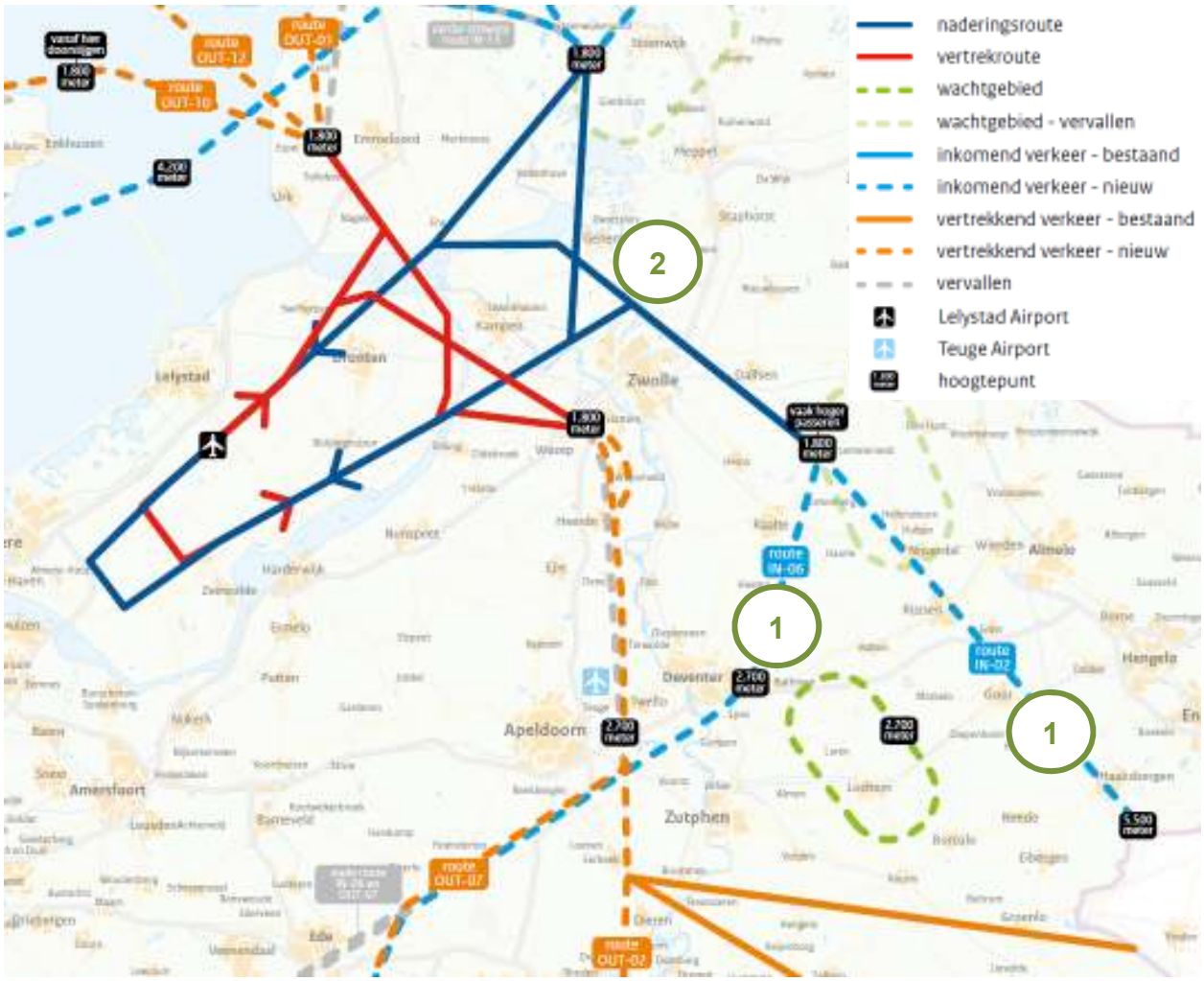
Datum 10 april 2018

Consequenties

Op basis van de analyse komen we tot vier punten die van belang voor Zwolle zijn:

1. Glijvluchten vanaf Duitsland en aantal vluchten vanuit het zuiden
2. Bandbreedte van de route
3. Hoogte bij Stadshagen
4. Geluidscontouren en meetpunten

Op onderstaande kaart is door het ministerie inzichtelijk gemaakt welke routes gebruikt gaan worden voor Lelystad Airport en op welke hoogte de vliegtuigen vliegen. Voor Zwolle zijn de punten 1 (oostelijke en zuidelijke route) en 2 (situatie Stadshagen) van belang.

Kaart 1 - Vliegroutes Lelystad Airport

1. Glijvluchten en aantal vluchten

Vliegverkeer uit het oosten
In de nieuwe voorstellen van de minister benaderen de vluchten vanuit het oosten (route IN-02) Zwolle in een glijvlucht[2] tot een hoogte van 6.000 voet. Vanaf Zwolle wordt dan verder een glijvlucht gemaakt naar Lelystad Airport. Voor deze glijvlucht vanuit het oosten heeft de regio, op basis van voorstellen van onder andere HoogOverijssel, gepleit in de consultatieronde. De minister heeft in haar voorstel daarmee geluisterd naar de regio.

Vliegverkeer uit het zuiden
Vanuit het zuiden (route IN-06) is een glijvlucht volgens de minister niet mogelijk. In de m.e.r. 2014 ging men uit van afhandeling van zuidelijk vliegverkeer via het noorden (via de Noordzee, Noord-Holland richting Steenwijk). In de nieuwe voorstellen zal het zuidelijk vliegverkeer via de zuidelijke route afgehandeld worden. Het gaat hier om veel vakantieverkeer vanuit onder andere Spanje en de Canarische Eilanden.

In de volgende tabellen is het aantal dalende vluchten langs Zwolle inzichtelijk gemaakt, hoeveel daarvan uit het oosten (glijvlucht) en het zuiden (geen glijvlucht) komen en hoeveel vluchten langs Stadshagen (’s Heerenbroek) vliegen. Daarbij laten we de situatie zien in de m.e.r. 2014, m.e.r. 2018 en de wijziging in het aantal vluchten. Op basis van deze tabel is een aantal conclusies te trekken (uitgaande van 10.000 vliegbewegingen):

1. Meer vluchten langs Zwolle: Van de 5.000 vliegtuigen die per jaar naar Lelystad vliegen komen er 4.725 (94,5%) op 6.000 voet of hoger langs Berkum. Dit zijn 3.025 vliegtuigen meer dan in 2014. Daarvan vliegen er 2.835 (60%) door richting Hasselt en 1.890 (40%) komen dalend tussen 6.000 en 5.000 voet langs de rand van Stadshagen. Dit zijn voor Stadshagen in totaal 1.210 vluchten per jaar (gemiddeld 3 per dag) meer dan waarmee in de oorspronkelijke m.e.r. gerekend is.

2. Beperkt aantal glijvluchten: Slechts 1.700 (34%) van de naderende vliegtuigen vliegt in glijvlucht langs Zwolle. De overige 2.900 (58%) vliegtuigen vliegen tot Hasselt op 6.000 voet en dalen vanaf daar naar 5.000 voet bij ’s Heerenbroek of na Hasselt;

3. Verdeling vluchten bij 45.000 vliegbewegingen onverklaarbaar: In de m.e.r. 2014 is een stijgende lijn te zien in het percentage vluchten dat men langs Zwolle verwacht naarmate het aantal vluchten toeneemt. In de m.e.r. 2018 is juist een relatieve afname te zien van het aantal vluchten langs Zwolle bij 45.000 vliegbewegingen. Dit zou betekenen dat er bij 45.000 vliegbewegingen meer vluchten vanuit het noorden komen. Het ministerie verklaart dit door te verwijzen naar het Ondernemingsplan van Lelystad Airport en de hierin gehanteerde scenario’s voor het toekomstig gebruik van de luchthaven. Deze informatie is echter niet te vinden in het Ondernemingsplan. Het percentage is van belang omdat de geluidseffecten in de m.e.r. 2018 zijn gebaseerd op de verdeling van die 45.000 vliegbewegingen.

[2] Formeel is geen sprake van een glijvlucht. Daarom spreekt men in de stukken van ‘in de praktijk’ of ‘het verticale profiel benadert nu dat van een glijvlucht’

MER 2014	Aantal vluchten					
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Totaal aantal vluchten	10.000		25.000		45.000	
Totaal aantal LA-naderende vluchten	**5.000**	**100%**	**12.500**	**100%**	**22.500**	**100%**
Totaal Zwolle (naderend)	**1.700**	**34%**	**4.250**	**34%**	**9.675**	**43%**
vanuit oosten, sector 2	1.700	34%	4.250	34%	9.675	43%
vanuit zuiden, sector 3	0	0%	0	0%	0	0%
Na Berkum						
baan 23 (zw-baangebruik, richting Hasselt)	1.020	60%	2.550	60%	5.805	60%
baan 05 (no-baangebruik, noord Stadshagen)	680	40%	1.700	40%	3.870	40%

MER 2018	Aantal vluchten					
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Totaal aantal vluchten	10.000		25.000		45.000	
Totaal aantal LA-naderende vluchten	**5.000**	**100%**	**12.500**	**100%**	**22.500**	**100%**
Totaal Zwolle (naderend)	**4.725**	**94,5%***	**11.813**	**94,5%***	**18.068**	**80%**
Glijvlucht (vanuit oosten, sector 2)	1.700	34%	4.016	34%	7.769	43%
Geen glijvlucht (vanuit zuiden, sector 3)	2.900	58%	6.851	58%	6.685	37%
Na Berkum						
baan 23 (zw-baangebruik, richting Hasselt)	2.835	60%	7.088	60%	10.841	60%
baan 05 (no-baangebruik, noord Stadshagen)	1.890	40%	4.725	40%	7.227	40%

**Het percentage van 94,5% (afkomstig uit m.e.r. 2014) komt niet overeen met de opgetelde percentages van 34% en 58% (verwijzing in m.e.r. 2018 naar m.e.r. 2014). Dit verschil wordt niet verklaard.*

WIJZIGING	Aantal vluchten					
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Totaal aantal vluchten	10.000		25.000		45.000	
Totaal aantal LA-naderende vluchten	**5.000**	**100%**	**12.500**	**100%**	**22.500**	**100%**
Totaal Zwolle (naderend)	**+3.025**	**61%**	**+7.563**	**61%**	**+8.393**	**37%**
Glijvlucht (vanuit oosten, sector 2)	0	0%	-234	0%	-1.906	0%
Geen glijvlucht (vanuit zuiden, sector 3)	+2.900	58%	+6.851	58%	+6.685	37%
Na Berkum						
baan 23 (zw-baangebruik, richting Hasselt)	+1.815	0%	+4.538	0%	+5.036	0%
baan 05 (no-baangebruik, noord Stadshagen)	+1.210	0%	+3.025	0%	+3.357	0%

4. Bandbreedte routes

Routes worden op de kaarten getoond met een routelijn. De routes zijn echter geen autowegen. De eis die aan vluchten van en naar Lelystad wordt gesteld, is dat de vliegtuigen de route *nauwkeurig* kunnen vliegen. 'Nauwkeurig' betekent met een marge van 1 zeemijl, oftewel 1.852 meter links en rechts van de routelijn. De lijn heeft daarmee dus een breedte van 3.704 meter. Op kaart 2 is in beeld gebracht wat dit voor Zwolle betekent.

Kaart 2 - Bandbreedte en geluidscontour vliegroute

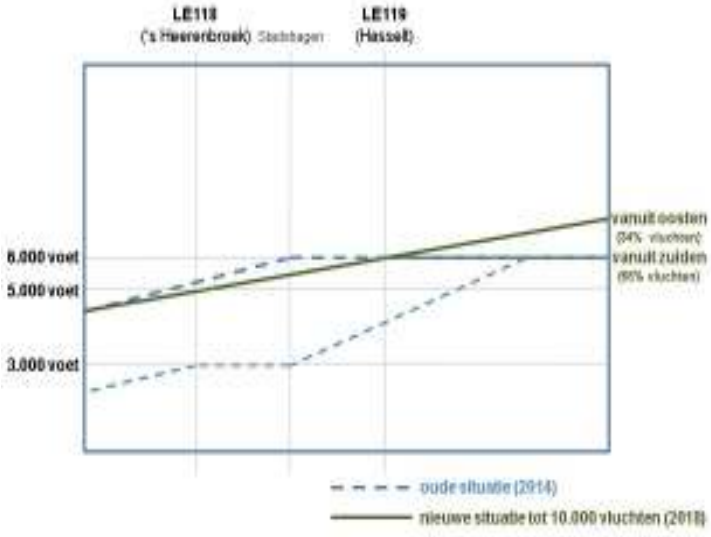
Volgens het ministerie is de kans dat een vliegtuig dicht bij de getekende lijn zit vele malen groter dan een grote afwijking daarvan (normaal verdeling). Met spreiding wordt in de berekende geluidscontouren ook rekening gehouden, zowel op een recht stuk als in een bocht. Door uit te gaan van een beperkte spreiding worden de berekende geluidseffecten geconcentreerd. Bij horizontaal vliegen – dus niet in glijvlucht - ligt het piekgeluid in het worst case scenario (3.000 voet bij 45.000 vliegbewegingen) tussen de 50 dB en 60 dB. Wanneer na herindeling niet hoger gevlogen kan worden dan 3.000 voet heeft dit negatieve gevolgen voor grote delen van de stad.

5. Vlieghoogte nabij Stadshagen

In het oorspronkelijke ontwerp werd bij Stadshagen vanaf 6.000 voet de daling naar Lelystad Airport ingezet. Bij Stadshagen zou in het uitzonderlijke geval van kruisend verkeer op 3.000 voet worden gevlogen. In het nieuwe ontwerp is het in alle gevallen mogelijk het naderend verkeer ten noorden van Stadshagen op minimaal 5.000 voet te laten vliegen. In het nieuwe ontwerp is het jn alle gevallen mogelijk het naderend verkeer bij Stadshagen op mijimaal 5.000 voet te laten vliegen. Dit betekent dat de (negatieve) uitzondering voor Stadshagen komt te vervallen.
De daling wordt in alle gevallen ten noorden van de stad (Hasselt, LE119) vanaf 6.000 voet ingezet. Het toestel mag ter hoogte van Stadshagen in ieder geval niet lager dan 5.000 voet vliegen. Vanaf 's Heerenbroek (LE118) en na Hasselt (LE110) wordt verder gedaald richting Lelystad Airport. Zie voor een schematische weergave hierna figuur 1 en kaart 2.

Hoewel de standaardhoogte wordt verlaagd naar 5.000 voet zijn er ook twee positieve veranderingen:

de uitzonderingssituatie van 3.000 voet vervalt én vanaf Hasselt (LE119) wordt gedaald in glijvlucht wat een gunstiger geluidseffect heeft dan een horizontale vlucht waarbij de motoren worden gebruikt. De conclusie is dat het nieuwe vliegprofiel voor Stadshagen een verbetering betekent. Hiermee heeft het ministerie positief gereageerd op het verzoek van de regio en een motie in de Tweede Kamer om kruisend verkeer nabij Stadshagen te voorkomen. Overigens was daarbij het uitgangspunt 6.000 voet.

Figuur 1 - Vlieghoogte nabij Stadshagen

Kaart 4 - Vliegroute nabij Zwolle (LE119 & LE118)

Twee kanttekeningen bij de voorstellen voor Stadshagen zijn:

1. *Meer vluchten langs Stadshagen dan voorheen*
   zie paragraaf 1

2. *De voorstellen gelden tot 10.000 vluchten, daarna is er geen garantie:*
   Ook na luchtruimherziening blijft een vlieghoogte bij Stadshagen op 3.000 voet mogelijk, zolang de minimale hoogte van 5.000 voet niet wordt gegarandeerd, bijvoorbeeld via het Luchthavenbesluit.

   Het ministerie stelt daarover in reactie op vragen van de bewonersdelegatie:

   "Omdat nu nog niet te zeggen is hoe bij het bereiken van 25.000 en 45.000 vliegtuigbewegingen dit conflict van kruisend verkeer opgelost kan worden, is conservatief gerekend met naderingen naar 3.000 voet. De luchtruimherziening zal uitwijzen of en welke ruimte er is om het anders te ontwerpen."[3]

   Het is dus niet een opgave of randvoorwaarde bij de Luchtruimherziening om hoger dan 3.000 voet uit te komen. De verbetering naar 5.000 voet geldt voorlopig slechts tot 10.000 vliegbewegingen. De minister heeft aangegeven dat de herindeling geen negatieve gevolgen mag hebben ten

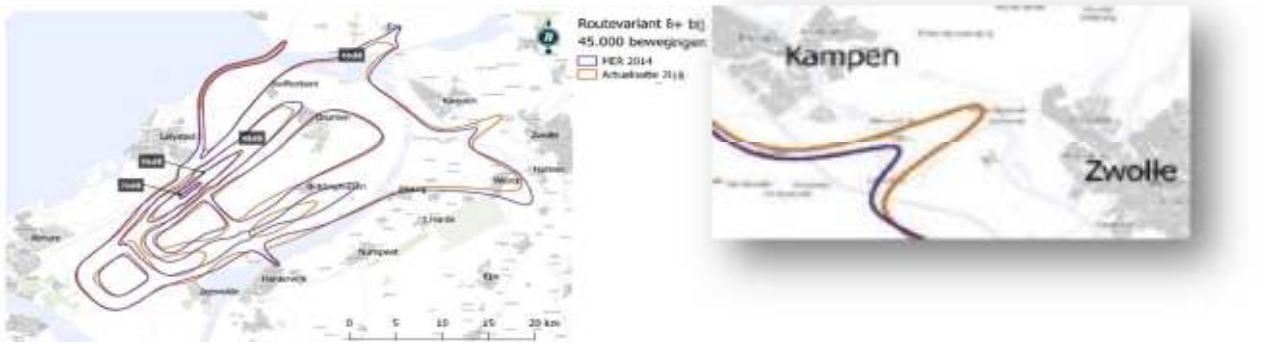
[3] Uit: bijlage 17 Actualisatie m.e.r., vraag 72

opzichte van het huidige ontwerp. De vraag is wat de minister bij de herindeling als uitgangspunt hanteert: 3.000 voet, zoals geformuleerd in de m.e.r. óf 5.000 voet, zoals geldt bij 10.000 vliegbewegingen? Daarom pleiten wij bij de herindeling voor het uitgangspunt dat gerekend wordt met een standaard daalprofiel van een vliegtuig (dat wil zeggen: uitgaan van de hoogte die minimaal nodig is om veilig te kunnen landen. Uitgangspunt daarbij is dat een vliegtuig zo lang en zo hoog mogelijk blijft vliegen totdat de daling ingezet wordt).

6. Geluidscontouren en meetpunten

Geluidscontouren
In de geactualiseerde m.e.r. zijn de geluidseffecten in het meest negatieve scenario (worst case) inzichtelijk gemaakt.

Hoofdconclusie hierbij is dat de geluidsniveaus voor naderend verkeer naar baan 05 (route langs Stadshagen) hoger zijn dan berekend in de m.e.r. 2014. Op kaart 5 is het effect hiervan op de geluidscontour zichtbaar gemaakt. De geluidscontour van 40dB ligt nabij ’s Heerenbroek en heeft daarmee geen effect op Stadshagen.

Kaart 2 - Lden, 40db contouren, gemiddeld geluidsniveau

Geluidmeetpunten
In de huidige voorstellen komen er geluidmeetpunten nabij het vliegveld. Gelet op de contourlijn van 40dB nabij ‘s Heerenbroek is het van belang om ook inzicht te hebben op de gevolgen voor Stadshagen. Dan wordt inzichtelijk of de berekende geluidscontouren ook overeenkomen met de daadwerkelijke situatie. Deze meetpunten zullen onder hetzelfde regime moeten vallen als de meetpunten bij Lelystad Airport, zodat handhaving van de geluidsniveaus mogelijk is. Ook de Bewonersdelegatie pleit in haar eindrapport voor invoering van meerdere handhavingspunten over het gehele routestelsel tot en met een hoogte van 6.000 voet, gezien de verschillen in geluidsproductie tussen verschillende vliegtuigtypen in de verschillende stadia van hun vlucht.
Bureau dBVision (contra-expert) geeft in overweging om extra handhavingspunten in de omgeving van woonkernen en natuurgebieden te situeren, omdat de geluidhinder van vliegtuigen niet beperkt is tot de in het m.e.r. bepaalde geluidsbelasting.

Communicatie
Wij hebben op basis van onze analyse een gesprek gehad met de wijkverenigingen (Berkum en Stadshagen) en met HoogOverijssel om elkaars standpunten over de voorstellen uit te wisselen.

Het standpunt is bestuurlijk gedeeld in de regio. Op basis van het standpunt zijn de zorgpunten vanuit de regio en Zwolle bestuurlijk gedeeld met de betrokken Tweede Kamerleden.
De inhoud van deze informatienota zal opgenomen worden op de website van de gemeente Zwolle (www.zwolle.nl/vliegroutes).

Vervolg
De verwachting is dat vlak na het meireces van de Tweede Kamer er een debat plaatsvindt in de Tweede Kamer over Lelystad Airport (in combinatie met een debat over Schiphol). Daarnaast wordt in april het advies van de Commissie voor de m.e.r. verwacht. Op basis van dat advies wordt het Luchthavenbesluit aangepast en aangeboden aan de ministerraad. Op het ontwerp voor de aanpassing van het Luchthavenbesluit Lelystad Airport (de vergunning van de luchthaven) en het geactualiseerde milieueffectrapport volgt een zienswijzeprocedure. Iedereen kan dan een zienswijze indienen. Deze procedure start naar verwachting in het najaar van 2018. Op de zienswijzen zal de minister reageren. Gelijktijdig krijgt ook de Eerste en Tweede Kamer de mogelijkheid om te reageren op de plannen van het kabinet. Na beide procedures zal vervolgens advies worden gevraagd aan de Raad van State. Na ondertekening door de Koning zal het Luchthavenbesluit in werking treden.

Openbaarheid
Deze infomatienota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 38843

Onderwerp Voortgangsbericht Lelystad Airport

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 10-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2018/33069

Bijlage(n)
14

Datum 21 februari 2018
Betreft Aansluitroutes en MER-actualisatie Lelystad Airport

Geachte voorzitter,

In het plenaire debat met uw Kamer van 19 december 2017 heb ik u toegezegd om u in februari 2018 te informeren over:
- de effecten van het herstel van de geconstateerde fouten in het MER Lelystad, en de consequenties die ik daaraan verbind voor het Luchthavenbesluit Lelystad; en
- het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad Airport, mijn afwegingen daarbij en mijn conclusies daarover.

Met deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de staatssecretaris van Defensie, over mijn voorgenomen besluit op deze onderwerpen. Ook ga ik nader in op de consequenties die ik daaraan verbind voor het Luchthavenbesluit Lelystad en op de planning van het vervolgproces.

1. Herstel van vertrouwen

Veel mensen hebben zorgen over Lelystad Airport en de mogelijke gevolgen van de aansluitroutes op hun leefomgeving. Die zorgen begrijp ik. De publicatie van de ontwerp aansluitroutes op 26 juni 2017[1] kwam voor velen onverwacht en leidde bij veel inwoners en luchtruimgebruikers tot onrust. Deze zorgen spelen des te meer omdat het hier gaat om gebieden waar tot op heden relatief beperkt wordt gevlogen en omdat niet overal meteen kan worden door geklommen naar een optimale hoogte, omdat de routes de eerste jaren moeten worden ingepast in de huidige luchtruimstructuur. Veel mensen hadden en hebben behoefte aan extra informatie over de effecten van deze aansluitroutes en over hun invloed op het vervolgproces. De communicatie met de omgeving hierover had beter gemoeten. De informatiebijeenkomsten die in het najaar zijn gehouden en het besluit om de milieueffecten van de aansluitroutes inzichtelijk te maken hebben deze zorgen helaas nog niet kunnen wegnemen.

Daarnaast zijn, naar aanleiding van vragen van Actiecomité HoogOverijssel, fouten geconstateerd in de invoergegevens voor de geluidsberekeningen die destijds zijn uitgevoerd voor het MER Lelystad Airport (2014). Hierdoor heeft het

[1] Kamerstuk 31 936, Nr. 390

vertrouwen in de besluitvorming schade opgelopen. Dat begrijp en betreur ik. Mensen moeten erop kunnen rekenen dat informatie die ten grondslag ligt aan dergelijke beslissingen inzichtelijk en correct is. Ik span mij in dit vertrouwen terug te winnen, maar realiseer me dat dit niet zo maar weer hersteld zal zijn.

Minstens zo belangrijk is dat in toekomstige trajecten, zoals de herziening van het luchtruim en de luchtvaartnota 2020-2040, wordt geleerd van de ervaringen van het afgelopen jaar. Mede om die reden is de afgelopen maanden met diverse partijen gesproken en is advies ingewonnen. Het betrekken van en de communicatie met de omgeving moet beter. Ik deel op dit punt de conclusie uit het advies 'Een ander geluid' van de Bewonersdelegatie en zal dit advies in de komende periode verwerken in de aanpak van de luchtruimherziening[2]. Het kabinet zal onder andere vertegenwoordigers van luchtruimgebruikers, luchthavens en provincies benaderen en een groot deel van 2018 benutten om gezamenlijk een participatieplan uit te werken waarin consultatie en inspraak zullen zijn geconcretiseerd naar thema's, regio's en projecten. Het recente advies hierover van de Luchtverkeerscommissie (LVC) zal ik hier eveneens bij betrekken (dit advies is opgenomen in bijlage 7). Hiertoe zal ook nader worden bezien hoe in het buitenland met deze afwegingen wordt omgegaan en of wij daar iets van kunnen leren.

Voor herstel van het vertrouwen is het belangrijk het proces niet onder druk te zetten om een openingsdatum[3] te halen, maar alle stappen zorgvuldig te doorlopen. In de volgende paragrafen licht ik toe welke stappen zijn gezet om tot een afweging te komen en welke stappen de komende periode nog gezet moeten worden.

2. Verbeteringen van tijdelijke aansluitroutes

De vele gesprekken en consultaties met burgers, luchtruimgebruikers, actiegroepen, bestuurders en andere belanghebbenden hebben veel nieuwe inzichten opgeleverd. Hun tijd en inzet heeft geleid tot verbeteringen in het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes en heeft een waardevolle bijdrage geleverd aan mijn uiteindelijke afweging.

2.1 Consultaties leidden tot verbeteringen

Op 26 juni 2017[4] is uw Kamer geïnformeerd over de concept aansluitroutes. Na de zomer is een consultatieproces gestart. Niet alleen is vanaf september gestart met het gebruikelijke consultatieproces van luchtruimgebruikers, dit proces is ook uitgebreid met andere betrokken partijen.
Zo zijn informatiebijeenkomsten in de betrokken regio's georganiseerd, is een internetconsultatie voor het brede publiek ingericht, zijn besprekingen gehouden met bestuurders en heeft een delegatie van bewoners advies uit gebracht. Dit om de belangen van bewoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk mee te kunnen wegen.

In mijn brief van 1 december 2017[5] is uw Kamer geïnformeerd over de input die is ontvangen uit deze consultatietrajecten met bewoners en luchtruimgebruikers en

[2] Kamerstuk 31 936, Nr. 431
[3] Waar in deze brief sprake is van de opening van Lelystad Airport, wordt de openstelling van Lelystad Airport voor groot commercieel verkeer bedoeld.
[4] Kamerstuk 31 936, Nr. 390
[5] Kamerstuk 31 936, Nr. 428

over het advies 'Een ander geluid' van de Bewonersdelegatie. Ik heb LVNL en CLSK verzocht alle verbetervoorstellen uit deze consultatietrajecten te beoordelen en op basis daarvan tot verbeteringen te komen die zoveel mogelijk tegemoet komen aan zorgen van betrokkenen.

Parallel aan het ontwerpproces van LVNL en CLSK heb ik de afgelopen maanden bestuurlijk overleg gevoerd om een goed begrip van de regionale situatie te krijgen. Nadat bilateraal met de provincies over de voorgenomen verbeteringen is gesproken, heeft er op 18 december 2017 en op 6 februari bestuurlijk overleg plaats gevonden met de provincies Overijssel, Gelderland, Drenthe, Flevoland, Friesland en Noord-Holland. De verslagen hiervan zijn opgenomen in bijlage 8 en 9. Ook is met een aantal gemeenten gesproken. Deze bestuurlijke overleggen hebben geleid tot enkele aanvullende onderzoeksvragen. Ook is de Alderstafel geïnformeerd over de verbetervoorstellen uit de consultatietrajecten en de uitkomsten van de actualisatie van het MER. De Alderstafel heeft getoetst of de uitkomsten van zowel de optimalisatie van de routes als de actualisatie van het MER passen binnen de eerder gemaakte afspraken. De heer Alders heeft mij over de uitkomst hiervan per brief d.d. 16 februari jl. op de hoogte gesteld (bijlage 10).

2.2 Verbeteringen aan het ontwerp

De beoordeling van de verbetervoorstellen door LVNL en CLSK heeft geleid tot een reeks verbeteringen in het ontwerp van de aansluitroutes ten opzichte van de op 26 juni 2017[6] gepresenteerde concept aansluitroutes. Op een aantal punten betreft dit concrete vervolgafspraken. Daarnaast is het in een aantal gevallen mogelijk gebleken om, binnen de daarvoor geldende uitgangspunten, optimalisaties aan te brengen aan de lokale vertrek- en naderingsroutes (B+).

Hieronder worden deze verbeteringen kort benoemd:

- Er zijn routes aangepast om woonkernen (Lemmer, Heerde, Oene) en natuurgebieden (Weerribben-Wieden, noordelijke Veluwe[7]) zo veel als mogelijk te ontzien.
- Voor het verkeer vanuit het oosten is het mogelijk gemaakt om vanaf de Duitse grens tot aan Zwolle, mits de verkeerssituatie dit toestaat, zo veel mogelijk in glijvlucht te vliegen. Hierdoor zal verkeer vanuit het oosten hoger vliegen nabij Lemelerveld.
- Bij de Zwolse wijk Stadshagen zal bij gelijktijdig aankomend en vertrekkend verkeer het naderend verkeer in plaats van op 3.000 voet (900 meter) op minimaal 5.000 voet (1.500 meter) vliegen. Hiermee geef ik tevens invulling aan de motie Bruins c.s.[8].
- Voor de route langs Ede op 9000 voet (2.700 meter) hoogte is een alternatief gevonden dat minder over de bebouwde kom van gemeenten voert. De wethouders in de betreffende regio zijn hierover geïnformeerd. Hiermee zal het aantal bewoners onder deze route afnemen. Wel voert deze route over het Renkums Beekdal. Uit de validatie van de routes moet blijken of dit alternatief ook operationeel werkbaar is. LVNL en CLSK zijn hier optimistisch over. Ik zal LVNL en CLSK vragen de verdere uitwerking van dit alternatief mee te nemen in het verdere validatie- en ontwerpproces.
- Om het voortbestaan van vliegveld Teuge tot de herziening van het luchtruim te ondersteunen, worden met betrokken partijen

[6] Kamerstuk 31 936, Nr. 390
[7] Reeds gemeld op 12 september jl., zie Kamerstuk 31 936, Nr. 394
[8] Kamerstuk 31 936, Nr. 411

maatwerkafspraken gemaakt om het valschermspringen op Teuge binnen de huidige luchtruimstructuur zoveel als mogelijk inpasbaar te houden. Hiermee geef ik tevens invulling aan de motie van het lid Graus cs.[9]

- In overleg met omringende gemeenten, de provincie en de luchtverkeersdienstverleners worden de mogelijkheden verkend om bij Wezep, binnen de afspraken en uitgangspunten van de Alderstafel, tot optimalisatie van de route te komen. LVNL en CLSK geven mij aan dat dit kansrijk is.
- Met de civiele en militaire luchtverkeersleiding heb ik de afspraak gemaakt om het mogelijk samenvoegen van de conditionele routes over Noord-Holland in een simulatie nogmaals op haalbaarheid en werklast te beoordelen. Naar verwachting kan uw Kamer hierover op korte termijn worden geïnformeerd.
- De eerder voorziene twee wachtgebieden bij Steenwijkerland en Lemelerveld op een hoogte van 6.000 voet (1.800 meter) kunnen worden vervangen door één wachtgebied dat aanzienlijk hoger kan worden gesitueerd, namelijk op 9.000 voet (2.700 meter) boven de noordelijke Achterhoek, in de omgeving van Lochem. Naar verwachting van LVNL en CLSK zal het wachtgebied Lelystad Airport gemiddeld één maal per kwartaal worden gebruikt.
- Op de vertrekroute tussen Zeewolde en Biddinghuizen kan als gevolg van een operationele afspraak tussen LVNL en CLSK eerder worden geklommen, waardoor 1.500 voet (circa 450 meter) hoger gevlogen wordt ter hoogte van Biddinghuizen.
- Verder zijn, om de beperkingen voor de kleine luchtvaart zoveel als mogelijk te verlichten, een aantal technische wijzigingen in het ontwerp doorgevoerd.

In bijlage 1 treft u een nadere beschrijving aan van de verbeteringen die zijn gerealiseerd. Daarnaast treft u in bijlage 3 de brief van LVNL en CLSK van 16 februari jl. waarin mij de tijdelijke aansluitroutes zijn aangeboden, inclusief de bijlages waarin alle verbetervoorstellen uit de consultatie- en adviestrajecten door LVNL en CLSK zijn beoordeeld (bijlage 4, 5 en 6).

Met de nu voorliggende tijdelijke aansluitroutes wordt binnen de gestelde randvoorwaarden en de huidige indeling van het luchtruim zo veel mogelijk tegemoet gekomen aan de wensen van bewoners en diverse belanghebbenden. De hierboven genoemde aanpassingen zijn voor veel inwoners van de betrokken gebieden een verbetering. Ik realiseer me dat er ook wensen niet gehonoreerd zijn, omdat dit niet mogelijk bleek. Ook realiseer ik me dat, hoewel het proces van consultatie en bestuurlijk overleg tot verbeteringen aan het ontwerp heeft geleid, de tijdelijke aansluitroutes niet altijd op de optimale hoogte kunnen worden ontworpen. Ik wil nogmaals benadrukken dat sprake is van een tijdelijke situatie tot de herziening van het luchtruim met een maximum van 10.000 vliegtuigbewegingen[10].

Tegelijkertijd vind ik het van belang erop te wijzen dat de ontworpen hoogtes van de aansluitroutes de *minimale* vlieghoogtes zijn waarop te allen tijde moet kunnen worden teruggevallen, ook in geval van bijvoorbeeld verstoringen. Om veiligheidsredenen worden routes bewust conservatief ontworpen. In de praktijk

[9] Kamerstuk 31 936, Nr. 419
[10] Waar in deze brief gesproken wordt over vliegtuigbewegingen wordt vliegtuigbewegingen voor groot commercieel verkeer bedoeld.

laten de operationele omstandigheden het vaak toe sneller te stijgen in opdracht van de luchtverkeersleider en dus hoger te vliegen. Dit leidt tot efficiënter vliegen en minder geluidshinder op de grond.

3. Actualisatie MER Lelystad

3.1 Herstel van fouten

Het Luchthavenbesluit Lelystad is met ingang van 1 april 2015 in werking getreden. Ik heb uw Kamer in mijn brief van 16 oktober 2017[11] en in mijn brief van 18 december 2017[12] geïnformeerd over de fouten in de invoergegevens voor de geluidsberekeningen in het MER die ten grondslag lag aan het Luchthavenbesluit Lelystad. De geconstateerde fouten betreffen invoergegevens in de prestatieprofielen van bepaalde landende vliegtuigen (stuwkracht) en de veronderstelde vlieghoogtes van naderend verkeer. Deze fouten zijn de afgelopen periode nader geanalyseerd en er is besloten de invoergegevens door het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) te laten herstellen. Mede na overleg met de Commissie m.e.r., is besloten het MER Lelystad Airport uit 2014 te actualiseren, waarin de consequenties van het herstellen van de fouten worden opgenomen voor alle in het MER beschreven milieueffecten en onderzochte routevarianten A, A+, B en B+. Op deze wijze kan een nieuwe afweging worden gemaakt op basis van de juiste gegevens en kan worden bepaald in hoeverre het Luchthavenbesluit Lelystad gewijzigd dient te worden. Ook kan worden beoordeeld of de destijds gekozen routeset B+ nog steeds de voorkeur heeft. De actualisatie van het MER is opgenomen in bijlage 11.

Bij het herstel van de invoergegevens en het bepalen van de milieugevolgen is rekening gehouden met de meest actuele feiten en inzichten en met de nu geldende wettelijke voorschriften. Het gaat dan bijvoorbeeld om actuele prestatieprofielen voor vliegtuigen, een actuele aanname voor de verkeersverdeling over noordelijke en zuidelijke richting van naderend vliegverkeer als ook een actueel woningbestand. Daarnaast zijn, zoals eerder gemeld, als onderdeel van de MER-actualisatie ook de milieueffecten van de tijdelijke aansluitroutes voor de situatie met maximaal 10.000 vliegtuigbewegingen in beeld gebracht.

Het MER Lelystad 2014 is opgesteld door de N.V. Luchthaven Lelystad, onderdeel van de Schiphol Group. De fouten in dit MER zijn het gevolg van onjuiste invoergegevens bij de geluidsberekeningen, die destijds door het ministerie aan de luchthaven ter beschikking zijn gesteld. Dat is ook de reden waarom is besloten om de actualisatie van het MER zelf uit te voeren om zo de regie te nemen bij het herstel van de fouten. Daarbij is op ambtelijk niveau een scheiding van functies gemaakt, waarbij het Directoraat-Generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken initiatiefnemer is voor de actualisatie van het MER en het Directoraat-Generaal Milieu en Internationale Zaken bevoegd gezag.

3.2 Validatie geluidsberekeningen

Ten behoeve van de geluidsberekeningen voor de actualisatie van het MER 2014 zijn de geluid- en prestatieprofielen door het NLR hersteld en vervolgens door onderzoeksbureaus To70 en Adecs gevalideerd. Daarin zijn geen fouten

[11] Kamerstuk 31 936, Nr. 422
[12] Kamerstuk 31 936, Nr. 430

geconstateerd. To70 en Adecs hebben vervolgens de geluidsberekeningen uitgevoerd. Deze zijn door het NLR gevalideerd en ook daarin zijn geen fouten geconstateerd. Over het geheel van de invoergegevens en de berekeningen is door het onafhankelijke bureau dBvision een contraexpertise uitgevoerd. Dit ter invulling van de motie van de leden Paternotte en Bruins[13]. In lijn met de motie is hierbij tevens de bewonersdelegatie onder voorzitterschap van de heer Ter Kuile betrokken. Door dBvision zijn geen onjuistheden geconstateerd in de invoergegevens en uitgevoerde berekeningen. Daarmee ligt er naar mijn oordeel een solide basis voor de actualisatie van het MER. Het rapport van dBvision, alsmede de bevindingen van de bewonersdelegatie, treft u in bijlage 13 en 14 aan.

3.3. Resultaten geluidsberekeningen Actualisatie MER

Geluidseffecten
De actualisatie laat zien dat het totaal aantal ernstig gehinderden voor de wettelijk 48 dB(A) L_{den} contour voor de eindsituatie lager ligt dan gepresenteerd in het MER uit 2014. Dat geldt ook voor de in het MER inzichtelijk gemaakte niet-wettelijke 40 dB(A) L_{den} contour, die als grens voor het studiegebied is gehanteerd. Dit aantal daalt van 279 naar 146 (binnen de 48 dB(A) L_{den}) respectievelijk van 3.772 naar 2.930 ernstig gehinderden (40 dB(A) L_{den}). Dit als gevolg van de correctie van de fouten, het rekenen met actuele geluid- en prestatiegegevens en een actueel woningbouwbestand. Tevens wordt de 48 dB(A) L_{den} contour ter hoogte van Biddinghuizen kleiner en wordt de 40 dB(A) L_{den} contour ter hoogte van Zeewolde beperkt groter. Verder wordt geconstateerd dat ook de 56 L_{den} contour enigszins wijzigt ten opzichte van de contour uit het MER 2014 en het Luchthavenbesluit Lelystad uit 2015. Het aantal woningen in deze contour daalt van 50 naar 31. De grenswaarden in de handhavingspunten worden ten opzichte van die uit het Luchthavenbesluit Lelystad iets hoger. Dit heeft te maken met het rekenen met actuele geluid- en prestatiegegevens voor de Boeing 737-700 en 800. Deze toestellen produceren dichtbij de luchthaven meer geluid dan de Boeing 737-300, waarmee in het MER 2014 is gerekend. Voor de doorgerekende eindsituatie geeft dit geen extra gebruiksruimte.

Overige effecten
Naast geluidberekeningen zijn in de MER-actualisatie ook de overige effecten (waaronder externe veiligheid, luchtkwaliteit, klimaat, vogelaanvaringen, natuur, voedselkwaliteit) volgens de laatste feiten, inzichten en wettelijke voorschriften beschouwd.

In de actualisatie wordt geconstateerd dat voor externe veiligheid de 10^{-5} en 10^{-6} plaatsgebonden risico contouren beperkt kleiner worden ten opzichte van de contouren uit het MER 2014 en het Luchthavenbesluit uit 2015. De telling van het aantal woningen leidt niet tot een ander beeld dan uit het MER 2014.

Voor de andere milieueffecten geldt dat geen of nauwelijks wijzigingen optreden als gevolg van het herstel van de fouten en het uitgaan van actuele aannames en inzichten. Er is geen sprake van overschrijding van wettelijke normen.

[13] Kamerstuk 31 936, Nr. 435

Isolatie
In het Luchthavenbesluit Lelystad is aangekondigd dat door het ministerie een onderzoek is gestart naar de omvang en de wijze waarop een regeling voor het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen aan woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen rond Lelystad Airport opgesteld moet worden. Dit onderzoek is afgerond en heeft ertoe geleid dat het ministerie opdracht heeft gegeven voor een isolatieprogramma binnen de 40 Ke contour, waarbinnen huizen worden geïsoleerd. Het isolatieprogramma voor Lelystad Airport is gebaseerd op de Regeling geluidwerende voorzieningen 1997. Dit programma wordt volledig uitgevoerd. Vanwege de actualisatie van het MER en de daarbij gehanteerde correcties en actuele aannames is ook de 40Ke contour rond Lelystad Airport herberekend. Geconstateerd wordt dat de herberekende contour op enkele plekken buiten de 40 Ke contour, zoals opgenomen in bijlage 4 bij de Regeling geluidwerende voorzieningen 1997 komt te liggen. Volgens huidige inzichten betreft dit een toevoeging van twee huizen. Voor deze gebieden zal ik het lopende isolatieprogramma uitbreiden. Dit zal ook worden toegelicht in het wijzigingsbesluit voor het Luchthavenbesluit. Ook zal de Regeling geluidwerende voorzieningen 1997 gewijzigd worden.

3.4 Milieueffecten aansluitroutes

Zoals uw Kamer is toegezegd in mijn brief van 16 oktober 2017[14] zijn ook de milieueffecten van de tijdelijk aansluitroutes in beeld gebracht. Deze zijn opgenomen in de actualisatie van het MER voor Lelystad Airport, toegevoegd in bijlage 11. Hierbij is gekeken naar alle relevante milieuaspecten die kunnen spelen ten aanzien van de aansluitroutes: geluid, externe veiligheid, natuur, luchtkwaliteit, stikstofdepositie, vogelaanvaringen, etc.

De conclusie van de MER-actualisatie over de tijdelijke aansluitroutes is dat geen wettelijke normen worden overschreden en dat de effecten van de gehele route ruim passen binnen de effecten die in de MER-actualisatie in beeld zijn gebracht voor de eindsituatie met 45.000 vliegtuigbewegingen groot commercieel verkeer, aangevuld met bewegingen voor klein verkeer, zakelijk en MRO verkeer en helikopterverkeer. Hierbij is gerekend met de herstelde invoergegevens en is rekening gehouden met de meest actuele feiten, inzichten en wettelijke voorschriften. Individuele vliegtuigen die op een bepaald punt doorklimmen vanaf circa 1.800 meter naar het hogere luchtruim kunnen (in het gebied waar geklommen wordt) tot piekbelastingen van net hoger dan 60 dB leiden. Deze resultaten zijn ook opgenomen in de actualisatie van het MER.

3.5 Conclusies actualisatie MER

In de MER-actualisatie zijn de fouten hersteld en de meest actuele aannames gebruikt. In het proces van validatie en contraexpertise zijn geen fouten geconstateerd. Op basis van deze gegevens zijn berekeningen uitgevoerd. Op grond van de uitkomsten van de MER-actualisatie concludeer ik dat routeset B+ nog steeds de voorkeur heeft. Deze routeset leidt in vergelijking tot de andere routesets tot het minste aantal ernstig gehinderden. Ten aanzien van de overige milieueffecten geldt dat geen of nauwelijks wijzigingen optreden als gevolg van de actualisatie. Er is geen sprake van overschrijding van wettelijke normen. Dat geldt ook voor de tijdelijke aansluitroutes. Daarnaast kom ik tot de conclusie dat, als gevolg van de wijzigingen in de wettelijke contouren en grenswaarden, een

[14] Kamerstuk 31 936, Nr. 422

wijziging van het Luchthavenbesluit Lelystad aan de orde is. Ik zal dan ook de procedure starten om het Luchthavenbesluit Lelystad te wijzigen.

Mijn voorlopige conclusie en onderliggende analyse bied ik heden ter advies aan aan de Commissie m.e.r. De adviesaanvraag aan de Commissie m.e.r. is bijgevoegd in bijlage 12.

4. Gebruiksruimte en aantal vliegbewegingen worden vastgelegd

Alle bij Lelystad Airport betrokken partijen (waaronder de luchthaven zelf) hebben recht op zekerheid over de groeimogelijkheden van de luchthaven en de manier waarop de omgeving wordt beschermd. Dat is wat in een luchthavenbesluit wordt geborgd.

4.1 Op termijn maximaal 45.000 vliegtuigbewegingen

Recent zijn in uw Kamer vragen ontstaan of een stillere vloot op termijn ook kan betekenen dat rekening moet worden gehouden met meer vliegtuigbewegingen. Ik heb uw Kamer, naar aanleiding van het verzoek van het lid Kröger, daarover op 8 februari jl. een reactie[15] gestuurd. In dat kader wordt ook de vraag gesteld of niet alleen kan worden gehandhaafd op gebruiksruimte maar ook op aantallen vliegbewegingen.

De systematiek bij burgerluchthavens zoals Lelystad Airport is dat er voor elke luchthaven een gebruiksruimte wordt vergund en in het betreffende Luchthavenbesluit wordt vastgelegd. In het Besluit burgerluchthavens en de Regeling burgerluchthavens is bepaald wat in ieder geval in een luchthavenbesluit moet worden geregeld. De gebruiksruimte voor Lelystad Airport is berekend op een eindsituatie van 45.000 vliegtuigbewegingen groot commercieel verkeer, aangevuld met klein verkeer, zakelijk en MRO verkeer en helikopterverkeer. Op basis hiervan zijn grenswaarden in twee handhavingspunten (op beide koppen van de baan) in het Luchthavenbesluit Lelystad vastgelegd. Deze grenswaarden mogen niet worden overschreden. Zo weet de omgeving welke maximale hoeveelheid geluid er op jaarbasis geproduceerd mag worden. De Inspectie Leefomgeving en Transport handhaaft op deze grenswaarden. Omdat in het Luchthavenbesluit Lelystad geen maximum aantal vliegtuigbewegingen is opgenomen, wordt daar door ILT niet op gehandhaafd.

Juist vanwege de werking van deze systematiek zijn in de actualisatie van het MER diverse gevoeligheidsanalyses uitgevoerd om een beeld te krijgen van de gevoeligheid van verschillende aannames (zoals de inzet van meer stille of luidruchtige vliegtuigen). De resultaten hiervan vindt u in de MER-actualisatie in bijlage 11.

Ik begrijp de zorgen die hieromtrent leven in de omgeving. Lelystad Airport wordt ontwikkeld voor 45.000 vliegtuigbewegingen. Daar mag geen misverstand over bestaan. Daarom zal ik, in aanvulling op de bepaling waarmee de maximale gebruiksruimte wordt vastgelegd, het maximum van 45.000 vliegtuigbewegingen voor groot commercieel verkeer in het Luchthavenbesluit Lelystad opnemen. Hiermee geef ik invulling aan de motie van het lid Laçin[16] en de motie van het lid Kröger[17]. Daarnaast zal ik, in aanvulling op de bestaande handhavingspunten, met

[15] Kenmerk: IenW/BSK-2018/31063
[16] Kamerstuk 31 936, Nr. 442

de wijziging van het Luchthavenbesluit Lelystad een voorstel doen om aanvullende handhavingspunten op te nemen bij gebieden met aaneengesloten woonbebouwing verder weg van de luchthaven.

4.2. Tot luchtruimherziening maximaal 10.000 vliegtuigbewegingen

In de periode tot de herziening van het luchtruim is het aantal vliegtuigbewegingen op Lelystad Airport vanwege de capaciteit in het huidige luchtruim beperkt tot 10.000 per jaar. Dit is door LVNL en CLSK geconcludeerd en bevestigd door de second opinion van het bureau Helios[18]. Zoals geconcludeerd in de MER-actualisatie passen de geluidseffecten van 10.000 vliegtuigbewegingen ruim binnen de effecten die in de MER-actualisatie in beeld zijn gebracht voor de eindsituatie. Om ook te verzekeren dat er voor deze tijdelijke situatie, tot de herziening van het luchtruim, niet meer dan 10.000 vliegtuigbewegingen groot commercieel verkeer worden gerealiseerd, ga ik dit maximum vast leggen in afspraken met de luchthaven, LVNL en CLSK.

Harde randvoorwaarde bij de herindeling van het luchtruim is dat de uitzonderlijke situatie in dit deel van het land wordt beëindigd. Er komt daarmee een einde aan de "laagvliegroutes". Ik deel met uw Kamer de noodzaak om zo spoedig mogelijk tot een veilige en zorgvuldige herziening van het luchtruim te komen. Dat is ook in het regeerakkoord opgenomen. Op 18 december 2017[19] is uw Kamer over de aanpak hiertoe geïnformeerd. Ook is op 18 januari jl.[20] aan uw Kamer gemeld dat de luchtverkeersleiders van CLSK begin december 2017 zijn verhuisd naar LVNL op Schiphol-Oost. De civiele en militaire verkeersleiders werken nu samen in één operationele ruimte en op één luchtverkeersleidingsysteem. Dit vormt een belangrijk fundament voor de luchtruimherziening. Een ander belangrijk element is de ontwikkeling en invoering van het nieuwe luchtverkeersleidingssysteem iCAS. De komende jaren wordt iCAS gebouwd en uitgebreid getest. De planning is dat LVNL en CLSK eind 2021 daadwerkelijk met het systeem werken. De voorgenomen wijzigingen ten behoeve van de herziening van het luchtruim zullen in dit nieuwe systeem moeten worden ingevoerd.
Een algehele herziening van het luchtruim moet in 2023 zijn gerealiseerd. Er zal bezien worden of op onderdelen mogelijk al eerder verbeteringen te realiseren zijn. Alle mogelijkheden hiertoe worden benut. Daarbij zal ook gekeken worden naar tussentijdse mogelijkheden om de tijdelijke aansluitroutes verder te optimaliseren. Zoals eerder aan uw Kamer toegezegd, zal ik u tweemaal per jaar informeren over de voortgang van de herziening van het luchtruim.

Met het opnemen van de hierboven geformuleerde bepalingen wordt naar mijn oordeel recht gedaan aan enerzijds het mogelijk maken van uitvoering van de businesscase van Lelystad Airport en anderzijds aan het beschermen van de omgeving. Dit sluit ook aan bij aanbevelingen die door bureau dBvision worden gedaan.

5. Selectiviteit

Om tot een integrale afweging te komen is het belangrijk goed stil te staan bij het doel van de ontwikkeling van Lelystad Airport. Dat is primair gelegen in het belang

[17] Kamerstuk 31 936, Nr. 451
[18] Bijlage bij Kamerstuk 31 936, Nr. 394
[19] Kamerstuk 31 936, Nr. 431
[20] Kamerstuk 31 936, Nr. 440

van onze mainport Schiphol voor Nederland. Zoals reeds in het kabinetsstandpunt over het Aldersadvies over Schiphol uit 2008 is opgenomen, is Lelystad Airport nodig om door het selectiviteitsbeleid de mainport te ontlasten. Door de groei op Schiphol in de afgelopen jaren en het nagenoeg bereiken van de grens van 500.000 vliegtuigbewegingen dit jaar op Schiphol, is het belang van een effectief selectiviteitbeleid alleen maar toegenomen. Voorwaardelijk voor de opening van Lelystad Airport voor groot commercieel verkeer is dat ze functioneert als "overloopluchthaven" van Schiphol en dat autonome groei op Lelystad Airport wordt voorkomen. Zonder Lelystad Airport geen selectiviteit.

Marktbenadering
De primaire verantwoordelijkheid voor de verplaatsing van niet-mainportgebonden verkeer van Schiphol naar Lelystad Airport ligt bij de Schiphol Group. Deze verantwoordelijkheid moet worden ingevuld door middel van een doelgerichte marktbenadering en het bieden van een aantrekkelijk aanbod qua faciliteiten en tarieven op Lelystad. De Schiphol Group zal marktpartijen benaderen met hun aanbod, waarmee inzichtelijk wordt wat de resultaten hiervan zijn in het licht van het voeren van een effectief selectiviteitsbeleid.

Verkeersverdeling
In lijn met de motie Van Helvert cs.[21] wordt momenteel, mede op basis van gesprekken met de Europese Commissie, een verkeersverdelingsregel uitgewerkt voor het geval de marktbenadering onvoldoende effect sorteert. Gezien de relatief korte afstand tot Schiphol leent Lelystad zich hier als enige voor (overloopluchthaven).

Eind vorig jaar is een concept verkeersverdelingsregel geconsulteerd bij marktpartijen. Doel van dit voorstel is dat de capaciteit op Lelystad Airport gereserveerd wordt voor verkeer dat afkomstig is van Schiphol en dat luchtvaartmaatschappijen in principe alleen capaciteit op Lelystad Airport kunnen krijgen voor zover zij capaciteit op Schiphol opgeven. Daarbij moet het gaan om vakantievluchten. Daarnaast is van belang dat capaciteit die ten gevolge van de verplaatsing vrijkomt op Schiphol via de verkeersverdelingsregel gereserveerd wordt voor mainportgebonden verkeer. Op die manier wordt er, in lijn met de doelstellingen van het selectiviteitsbeleid, op Schiphol groei mogelijk gemaakt voor mainportgebonden verkeer.

Ik verwacht deze verkeersverdelingsregel binnen afzienbare termijn te kunnen aanmelden bij de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft een half jaar om de verkeersverdelingsregel te beoordelen. Op dat oordeel kan ik niet vooruitlopen. In het verleden is gebleken dat de Europese Commissie dit soort regelingen kritisch toetst.

6. Inregelen, monitoren en evalueren

6.1 Inregelperiode
Voor het opstarten van een nieuwe luchthaven voor groot commercieel verkeer is, zeker binnen ons complexe en druk bezette luchtruim, een inregelperiode nodig. Hierbij is het uitgangspunt om in het eerste gebruiksjaar te starten met een beperkt aantal vliegtuigbewegingen en dit geleidelijk te laten groeien tot maximaal

[21] Kamerstuk 31 936, Nr. 412

10.000 vliegtuigbewegingen per jaar. Voor de ontwikkeling van het aantal vliegtuigbewegingen wordt voorzien in een ingroeipad van 4.000-7.000-10.000 vliegtuigbewegingen voor de periode 2020 tot 2023. Voor een verdere groei voorbij de 10.000 vliegtuigbewegingen is een herziening van het Nederlands luchtruim noodzakelijk. Deze inregelperiode biedt tevens de mogelijkheid operationele optimalisaties aan de routes te bezien, in de praktijk te testen en bij werkbaarheid door te voeren. Optimalisaties die de komende jaren mogelijk in beeld komen, zullen in dit kader worden bestudeerd. Hiertoe behoort in ieder geval de eerder beschreven optimalisatie bij Wezep.

6.2 Monitoring

Op het gebied van monitoring zijn al de nodige stappen in voorbereiding. Eén van de afspraken uit het Aldersadvies 2014 is dat de exploitant van de luchthaven een monitoringsprogramma voor de geluidseffecten dient uit te werken en daarop volgend maatregelen te ontwikkelen om de geluidseffecten waar mogelijk te beperken. Daarnaast is het van belang dat vanaf de opening van Lelystad Airport wordt gemonitord hoeveel en op welke hoogtes er daadwerkelijk in de praktijk wordt gevlogen op de aansluitroutes en hier jaarlijks over wordt gerapporteerd. Het ligt voor de hand hiervoor de gegevens van LVNL en CLSK te gebruiken. Gekeken wordt of in de praktijk hoger gevlogen wordt dan de ontworpen routes. Ook de verdeling van het verkeer naar bestemming en herkomst per luchtruimsector zal ik hierbij betrekken. Ik zal hiertoe in overleg treden met de luchthaven, de betrokken provincies en LVNL en CLSK. Op deze wijze geef ik invulling aan de motie Visser cs.[22]

Natuur en recreatiegebieden

Ook heeft uw Kamer mij op 25 oktober 2017[23] om een reactie gevraagd op de door Recron gehouden enquête onder recreatie- en toerismebedrijven in Gelderland en Overijssel met betrekking tot de aansluitroutes Lelystad. Recron concludeert, op basis van deze enquête dat een groot deel van de recreatie- en toerisme sector in betreffende provincies schade verwacht te ondervinden naar aanleiding van de routes van en naar Lelystad Airport.

De natuurgebieden in de ruime omgeving van Lelystad Airport zijn aantrekkelijk voor mensen die willen wandelen en ontspannen. Voor verschillende regio's zijn natuur- en recreatiegebieden belangrijke economische drijvers. Ik begrijp dat er zorgen leven bij ondernemers in de recreatie- en toerismesector. Deze zorgen neem ik mee in de monitoring van de effecten van de tijdelijke aansluitroutes. Op grond van de Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014 bestaat overigens de mogelijkheid om nadeelcompensatie te vragen als gevolg van het vaststellen van de vliegroutes. Ondernemers die naar aanleiding van de tijdelijke aansluitroutes menen in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie kunnen hiertoe een verzoek indienen.

6.3 Evaluatie bij 7.000 en 25.000 vliegtuigbewegingen

Bij 7.000 vliegtuigbewegingen zal, conform de wens va de bewonersdelegatie, een evaluatie plaatsvinden over de effecten van het herziene luchtruim. Hierbij zullen de resultaten van de eerder beschreven monitoring betrokken worden. Bij deze evaluatie zal worden getoetst of de onderliggende aannames uit de MER-actualisatie (nog steeds) gelden.

[22] Kamerstuk 31 936, Nr. 407
[23] Brief van de vaste Commissie voor Infrastructuur en Milieu, kenmerk 2017D30015

Daarnaast is aan de Alderstafel afgesproken om ook bij 25.000 vliegtuigbewegingen een evaluatie uit te voeren. Conform deze afspraak zullen hierbij de effecten op de uitvoering van de business-case, de invulling van de werkgelegenheidsambitie, de effecten op de duurzame landbouw en het vermijden van geluidhinder en de verstoring van natuur worden betrokken.

7 Nieuw participatieproces

De ingeslagen weg van participatie en overleg met bestuurlijke partners, bewoners en andere belanghebbenden zal worden doorgezet. Ook tijdens de inregelperiode blijft een goede overlegstructuur van belang. Mijn inzet hierbij is om met elkaar in gesprek te blijven, de ontwikkeling en de effecten te monitoren, zodat wij gezamenlijk tot verdere optimalisaties kunnen komen. Daarbij maak ik onderscheid tussen de overlegstructuur dichtbij de luchthaven en in de ruimere omgeving van de aansluitroutes.

7.1 Nabij de luchthaven

De Alderstafel Lelystad heeft zich met name gericht op de totstandkoming van de luchthaven voor groot commercieel verkeer. Dit overleg had vooral betrekking op het gebied van de lokale aankomst- en vertrekroutes in het lagere luchtruim (routeset B+). Mede omdat de huidige discussie over de routes van en naar Lelystad Airport zich toespitst op de gepresenteerde aansluitroutes, die buiten de opdracht van de Alderstafel Lelystad vallen, heeft de heer Alders mij namens de Alderstafel Lelystad per brief van 16 februari jl. geïnformeerd het verstandig te vinden de werkzaamheden van de Alderstafel Lelystad te beëindigen. Deze brief is opgenomen in bijlage 10. Het werk van de Alderstafel Lelystad is daarmee afgerond. De Commissie Regionaal Overleg Lelystad Airport zal in de toekomst een deel van de taken van de Alderstafel kunnen overnemen.

In 2015 is een Commissie Regionaal Overleg ingesteld voor Lelystad Airport (CROL) en een voorzitter benoemd. De CROL richt zich nu nog op het overleg over de huidige luchthaven met het bestaande (klein) verkeer. Een belangrijk verschil met de Alderstafel is dat de CROL een grotere mate van transparantie nastreeft. Daarbij wordt het uitgangspunt "openbaar tenzij" gehanteerd. De CROL richt zich daarbij op de directe omgeving van de luchthaven. Na opening van de luchthaven voor groot commercieel verkeer ontstaat een andere situatie. Het ligt in de rede dat de CROL (een deel van de) taken van de Alderstafel zal overnemen. Ik vind het belangrijk dat de CROL hier goed op wordt voorbereid. Om de CROL goed te positioneren en verder te professionaliseren wil ik bij deze ontwikkeling, conform het advies van de heer Alders van 13 december jl.[24], de leerervaringen uit de Omgevingsraad Schiphol (ORS) en de andere CRO's betrekken. Ik zal daartoe de komende periode met de voorzitter van de CROL in overleg treden. Tevens zal ik in overleg treden met de luchthaven en de CROL om een meldpunt op te zetten waar mensen terecht kunnen als ze klachten hebben.

7.2 Ruimere omgeving aansluitroutes

Voor het gebied in de ruimere omgeving van Lelystad Airport ("het oude land") is er, in het kader van de verbetervoorstellen voor de aansluitroutes, bestuurlijk overleg met de provincies Overijssel, Gelderland, Drenthe, Flevoland, Friesland en Noord-Holland opgestart. Dit overleg zal ook in de komende jaren periodiek worden gevoerd. Afgesproken is dat het ministerie van IenW in overleg en

[24] Bijlage bij Kamerstuk 29 665, Nr. 250

samenwerking met provincies de dialoog met gemeenten over Lelystad Airport organiseert. Hiermee geef ik tevens invulling aan de motie van de leden Amhaouch en Dijkstra[25], die mij oproept om samen met de betrokken provincies afspraken te maken hoe de overlast voor bewoners kan worden geminimaliseerd en een zorgvuldig proces kan worden ingericht om vertrouwen te herwinnen. Het ligt voor de hand dat tijdens toekomstige bestuurlijke overleggen met provincies en bij provinciale bijeenkomsten met gemeenten, tevens aandacht zal worden besteed aan de herziening van het luchtruim. Het is mijn intentie om in dit kader zo snel mogelijk aan te sluiten bij de overlegstructuur zoals die ten behoeve van de herziening van het luchtruim (landelijk) zal worden opgezet.

7.3 Belevingsvlucht

Verschillende gemeenten en bewoners hebben voorgesteld om een "belevingsvlucht" te organiseren, zodat zij het te verwachten geluidsniveau in de praktijk kunnen ervaren. In het Algemeen Overleg met uw Kamer van 28 september 2017 is toegezegd dat de mogelijkheid hiertoe zal worden bestudeerd. Op dit moment tref ik voorbereidingen om deze vlucht nog vóór het zomerreces van 2018 uit te voeren. Een transparante en zorgvuldige voorbereiding is daarbij belangrijk. In dat kader is het mijn inzet om in overleg met belanghebbende partijen te komen tot breed gedragen voorwaarden waaronder deze vlucht plaats kan vinden. Zodra overeenstemming is bereikt over deze voorwaarden zal uw Kamer hierover worden geïnformeerd.

8. Vervolgproces en planning

In het vervolgproces zijn nog een aantal belangrijke stappen te zetten om openstelling van de luchthaven mogelijk te maken. Het vervolgproces omvat op hoofdlijnen drie sporen:

- Wijziging Luchthavenbesluit
- Formele vaststelling routes
- Voorbereiding LVNL en CLSK

Met deze 3 parallelle werksporen, die in bijlage 2 nader worden toegelicht, is inzichtelijk welke stappen nodig zijn om tot opening van Lelystad Airport te komen. Het is daarbij mijn intentie dit zo snel als mogelijk te doen. Maar het moet bovenal zorgvuldig. Dat betekent dat alle procedures nauwkeurig worden doorlopen. Van verkorte procedures en gedoogconstructies zal geen gebruik worden gemaakt. Zoals geschetst zijn daarbij ook onzekerheden in het tijdpad die, gelet op het uitgangspunt van zorgvuldigheid, ertoe kunnen leiden dat er meer tijd nodig is. De onzekerheden zijn onder andere gelegen in de tijd die nodig is voor het opstellen en het verwerken van het advies van de Commissie m.e.r., de validaties en veiligheidsassessments van de aansluitroutes, het implementatieproces bij LVNL en CLSK, het positief oordeel van de Europese Commissie over het selectiviteitsbeleid, de voorhangprocedure bij het parlement, het tijdpad van de advisering van de Raad van State en overleg met de omgeving. Ik kies ervoor geen maximale druk te zetten om deze stappen voor 1 april 2019 te hebben doorlopen, maar een zorgvuldig proces voorop te stellen. Wanneer het geschetste proces naar verwachting wordt doorlopen is opening in 2020 realistisch. In periodieke rapportages zal uw Kamer nader ingelicht worden over de voortgang.

[25] Kamerstuk 31 936, Nr. 439

Met de motie van de leden Bruins en Paternotte[26] roept u mij op om de effecten van veranderende planningen en verschillende groeipaden van vliegtuigbewegingen op de businesscase van Lelystad Airport in kaart te brengen. Hieronder geef ik invulling aan deze motie. Bij verder uitstel van de opening worden de aanloopverliezen conform de scenario's opgenomen in de business case (gevoegd bij het Luchthavenbesluit Lelystad 2015), verder vergroot. Lelystad Airport geeft aan dat een eventueel uitstel met nog eens 1 jaar per saldo een additioneel negatief financieel effect heeft van € 4 miljoen (dit in aanvulling op het negatieve financiële effect van € 4 miljoen tgv het uitstel van 2018 naar 2019). Hierbij is uitgegaan van de fasering van het aantal vliegtuigbewegingen in het ritme 4.000, 6.000, 8.000, 10.000 voor de jaren tot 2023. De overige directe en indirecte maatschappelijke en economische effecten zijn in deze bedragen echter niet meegenomen. Daarbij kan gedacht worden aan lokale en regionale effecten bij samenwerkingspartners en op de werkgelegenheid, maar ook aan landelijke economische en maatschappelijke effecten voor de mainport Schiphol en de daarmee samenhangende directe en indirecte gevolgen voor bijvoorbeeld de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat. Dit betreft naar verwachting een veelvoud aan (financiële) impact.

Tot slot
Ik realiseer mij dat ik, ondanks de inspanningen van alle partijen, niet aan alle wensen ten aanzien van het verbeteren van de tijdelijke aansluitroutes tegemoet kan komen. Wel ben ik ervan overtuigd dat ik met het nu voorliggende ontwerp tezamen met de aanvullende afspraken alle belangen zorgvuldig heb afgewogen. Hiermee geef ik invulling aan de belangen van bewoners en hun omgeving, aan het versterken van de mainportfunctie van luchthaven Schiphol, aan de economische belangen in de regio en de belangen van luchtruimgebruikers.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

[26] Kamerstuk 31 936, Nr. 436

Overzicht van bijlages bij deze brief:

Bijlage 1 - Overzicht van de verbeteringen aan het ontwerp
Bijlage 2 - Vervolgproces en planning
Bijlage 3 - Brief van LVNL en CLSK van 16 februari jl. over de tijdelijke aansluitroutes
Bijlage 4 - Rapport "Reactie op voorstellen consultatietrajecten Lelystad Airport" van LVNL/CLSK, inclusief definitieve aansluitroutes
Bijlage 5 - Rapport "Reactie op voorstellen consultatietrajecten Lelystad Airport" van LVNL/CLSK, inclusief definitieve aansluitroutes, Bijlage 1
Bijlage 6 - Rapport "Reactie op voorstellen consultatietrajecten Lelystad Airport" van LVNL/CLSK, inclusief definitieve aansluitroutes, Bijlage 2
Bijlage 7 - Advies van de Luchtverkeerscommissie (LVC)
Bijlage 8 - Verslag Bestuurlijk Overleg van 18 december 2017
Bijlage 9 - Verslag Bestuurlijk Overleg van 6 februari 2018
Bijlage 10 - Brief Alderstafel Lelystad van 16 februari 2018
Bijlage 11 - Rapport MER-actualisatie
Bijlage 12 - Brief aan commissie m.e.r.
Bijlage 13 - Advies bewonersdelegatie
Bijlage 14 - Rapport Contraexpertise DB Vision

Bijlage 1 - Overzicht van de verbeteringen aan het ontwerp
In deze bijlage wordt nader ingegaan op de belangrijkste verbeteringen die ten opzichte van de op 26 juni jl.[1] gepresenteerde concept aansluitroutes zijn aangebracht. Op een aantal punten betreft dit concrete vervolgafspraken. Daarnaast zijn LVNL en CLSK er binnen de daarvoor geldende uitgangspunten in geslaagd een aantal optimalisaties door te voeren aan de lokale vertrek- en naderingsroutes (B+). Ook daarop wordt in deze bijlage nader ingegaan.
Een uitgebreide onderbouwing van de voorstellen is te lezen in de bijlage Rapport "Reactie op voorstellen consultatietrajecten Lelystad Airport" en bijhorende bijlages van LVNL/CLSK.

Vooraf is het daarbij van belang erop te wijzen dat de ontworpen hoogtes van de aansluitroutes de minimale vlieghoogtes zijn waarop te allen tijde moet kunnen worden teruggevallen, ook in geval van bijvoorbeeld verstoringen. Om veiligheidsredenen worden routes dus bewust voorzichtig ontworpen. In de praktijk laten de operationele omstandigheden het vaak toe sneller te stijgen in opdracht van de luchtverkeersleider waardoor dan dus hoger zal worden gevlogen.

Lemmer
Veel commentaar werd geuit op het feit dat de concept vertrekroute naar het noorden (route OUT-01) over de gemeente Lemmer loopt. Zowel in de internetconsulatie, het advies van de bewonersdelegatie als door de provincie Friesland zijn voorstellen gedaan om deze route aan te passen. Voor deze vertrekroute is het mogelijk gebleken deze aan te passen waardoor Lemmer vrij van de route komt te liggen. Door de route naar het westen te verschuiven wordt ook bij Lemmer de geluidhinder zo veel mogelijk beperkt.

Heerde-Oene
Voor de vertrekroutes naar het zuiden en oosten zijn zowel door de bewonersdelegatie als vanuit de internetconsultatie voorstellen gedaan om enkele woonkernen te ontzien. Specifiek voor Heerde en Oene is het mogelijk gebleken de vertrekroute naar het zuiden en oosten iets oostelijker te laten lopen. Hierdoor komt in het definitieve ontwerp de route oostelijk van Heerde en Oene te liggen en wordt de geluidhinder in beide dorpen zo veel mogelijk beperkt.

Weerribben-Wieden
Op zowel het wachtgebied bij Steenwijk als de bocht die daar vanuit het westen, nabij de Weerribben (IN-11), naartoe loopt is veel commentaar geweest. De commentaren over de bedoelde bocht hebben ertoe geleid dat in het ontwerp de bocht is verruimd, waardoor de Weerribben grotendeels wordt ontzien. Op de wachtgebieden wordt in de alinea hieronder in gegaan.

Wachtgebieden Steenwijkerland/Weerribben en Lemelerveld
De afgelopen periode is veel aandacht geweest voor de locatie en hoogte van de wachtgebieden bij Steenwijkerland en bij Lemelerveld. De hoogte van deze wachtgebieden was in het concept ontwerp van juni 2017 voorzien op 1.800 meter (6.000 voet). In alle consultatiesporen is gevraagd naar alternatieven voor de wachtgebieden. Naast hinder voor omwonenden speelde bij Steenwijk ook de zorg voor het stiltegebied de Weerribben. Bij Lemelerveld speelden voorts de natuurgebieden rond Lemele en de impact op het zweefvliegen. Een voorstel om beide wachtgebieden te vervangen door één wachtgebied boven Lelystad Airport en onder het Schiphol wachtgebied bij ARTIP, is niet mogelijk vanwege interferentie met Schiphol-verkeer. Er is echter wel een alternatieve oplossing gevonden. Deze oplossing houdt in dat beide genoemde wachtgebieden worden vervangen door één wachtgebied op een andere locatie dat bovendien aanzienlijk hoger kan worden gesitueerd, namelijk op 2.700 meter (9.000 voet). Dit nieuwe wachtgebied Lelystad Airport bevindt zich boven de noordelijke Achterhoek, in de omgeving van Lochem.

Deze wijziging kan voor betrokkenen in deze regio als nadelig worden ervaren. In deze afweging spelen een aantal factoren een rol: het kunnen terugbrengen van twee wachtgebieden naar één

[1] Kamerstuk 31 936, Nr. 390

wachtgebied en de substantiële verhoging van het wachtgebied. Tevens is meegewogen dat, zoals eerder aan de Tweede Kamer gemeld in antwoord op vragen van de leden Omtzigt en van Helvert van 13 maart 2017[2], het wachtgebied in de praktijk slechts bij uitzondering zal worden gebruikt. Naar verwachting zal het wachtgebied Lelystad Airport, in de tijdelijke situatie tot de herziening van het luchtruim, gemiddeld één maal per kwartaal worden gebruikt. Dit is gebaseerd op ervaringen bij de wachtgebieden rond de luchthavens Groningen Airport Eelde, Maastricht Aachen Airport en Eindhoven Airport. Met deze oplossing wordt de hinder voor omwonenden en natuurliefhebbers van de Weerribben en de omgeving van Lemele beperkt. Daarnaast leidt de verplaatsing van het wachtgebied bij Lemelerveld tot reductie van beperkingen voor luchtruimgebruikers ten opzichte van het concept ontwerp van afgelopen juni.

Veluwe
Voor de vertrekroute naar het zuiden was in het ontwerp van juni 2017 nog een conditionele route voorzien die op 1.800 meter (6.000 voet) over het noordelijk deel van de Veluwe en de daar gelegen stiltegebieden zou vliegen. Hierover was de nodige onrust ontstaan. Per brief van 12 september jl.[3] is reeds gemeld dat LVNL en CLSK een alternatief hebben gevonden dat tegemoet komt aan de wens om de Veluwe te ontzien. In plaats daarvan wordt het verkeer in zuidelijke richting gebundeld op één route, en splitst deze pas voorbij Apeldoorn in een zuidoostelijke en zuidwestelijke richting. Behalve dat hierdoor de vertrekroute over het noordelijk deel van de Veluwe kon komen te vervallen, was ook een belangrijk voordeel dat op deze route eerder op een gegarandeerde hoogte van 2.700 meter (9.000 voet) kan worden gevlogen. Deze alternatieve vertrekroute was reeds verwerkt in het ter consultatie voorgelegde ontwerp.

Ede-Bennekom
In het conceptontwerp van juni 2017 was voorgesteld de *vertrekroute* naar het zuidwesten (sector 3) over Ede te laten lopen op een hoogte van 2.700 meter (9.000 voet). De route voor *inkomend verkeer* uit het zuidwesten lag in dit ontwerp iets ten zuiden van Arnhem. Ook dit was een conditionele route. Het conditioneel uitvoeren van een route betekent dat deze niet continu beschikbaar is vanwege de noodzakelijke beschikbaarheid van defensiegebieden. Zoals hierboven beschreven is op 12 september jl. aan de Tweede Kamer gemeld dat de conditionele vertrekroute naar sector 3 is komen te vervallen. De aangepaste route ligt op tenminste 2.700m (9000 voet) en voert langs Ede-Bennekom. Op 19 september jl.[4] is vervolgens aan de Tweede Kamer gemeld dat ook voor de route voor inkomend verkeer vanuit sector 3 een alternatieve route is gevonden, die evenmin nog langer conditioneel is. Deze route is naar het noorden opgeschoven en loopt grotendeels gelijk met de hierboven beschreven aangepaste route voor vertrekkend verkeer naar sector 3. Zowel de ingaande route (IN-06) als de uitgaande route (OUT-07) is permanent beschikbaar en werd opgenomen in het ontwerp dat ter consultatie heeft gelegen.

Ondanks de aanzienlijke hoogte is op deze gecombineerde in- en uitgaande route langs Ede-Bennekom veel commentaar gekomen. Daarbij speelt een rol dat tussen Ede en Bennekom nauwelijks open ruimte is en te zien is als een vrijwel aaneengesloten bebouwd gebied. Daarnaast speelt een rol dat hier zowel een vertrek- als aankomstroute is ontworpen. In het bestuurlijk overleg met provincies van 18 december jongstleden, is door de provincie Gelderland nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de situatie bij Ede-Bennekom. Hierbij is verzocht de oorspronkelijke conditionele aankomstroute die iets ten zuiden van Arnhem liep te heroverwegen. Het terugdraaien van deze routewijziging is echter niet mogelijk vanwege defensiegebieden en de beperkt beschikbare capaciteit van het militaire luchtruim rond Eindhoven.

Naar aanleiding van dit Bestuurlijk Overleg zijn LVNL en CLSK verzocht om hier een uiterste inspanning te doen om de hinder tot een minimum te beperken. Door vanuit het perspectief van de

[2] Vergaderjaar 2016-2017, Aanhangsel van de Handelingen, Nr. 1374
[3] Kamerstuk 31 936, Nr. 394
[4] Kamerstuk 31 936, Nr. 398

luchtverkeersleiding maximale flexibiliteit in het ontwerp toe te passen, is het mogelijk gebleken om ter hoogte van Ede een alternatieve route te ontwerpen, die weliswaar ten koste van de flight efficiency, maar die minder over bebouwd gebied loopt. De alternatieve route loopt dan niet over Ede. Wel voert deze route over het Renkums Beekdal. De wethouders in de betreffende regio zijn hierover geïnformeerd. Uit de validatie van de routes moet blijken of dit alternatief ook operationeel werkbaar is. LVNL en CLSK zijn hier optimistisch over. LVNL en CLSK zullen worden gevraagd de verdere uitwerking van dit alternatief mee te nemen in het verdere validatie- en ontwerpproces.

Zwolle-Stadshagen
Ter hoogte van de Zwolse wijk Stadshagen is een oplossing gevonden. In het geconsulteerde ontwerp werd ter hoogte van Zwolle vanaf 6.000 voet de daling naar Lelystad Airport ingezet. Bij gelijktijdig aankomend en vertrekkend verkeer werd bij noordoostelijk baangebruik ten noorden van Stadshagen (wat iets verder op de route ligt) een vlieghoogte van 3.000 voet voorzien. Dit betrof een uitzonderingssituatie binnen het B+ gebied volgend uit de afspraken die aan de Alderstafel in 2014 zijn gemaakt. Door in het nieuwe ontwerp bij deze uitzonderingssituatie het verkeer lateraal (met koersinstructies) te separeren is het, in ieder geval tot een jaarvolume van 10.000 vliegtuigbewegingen, in alle gevallen mogelijk het naderend verkeer ten noorden van Stadshagen op minimaal 5.000 voet te laten vliegen. Bij de daling in noordoostelijke richting wordt ter hoogte van Zwolle op 6.000 voet gevlogen. Vlak voor Stadshagen wordt de daling vanaf 6000 voet ingezet, en zal het toestel ter hoogte van Stadshagen in ieder geval niet lager dan 5.000 voet vliegen. Hiermee komt de (negatieve) uitzondering voor Stadshagen te vervallen. Dit betekent een significante vermindering van de geluidhinder voor Stadshagen.Met deze oplossing wordt tevens invulling gegeven aan een belangrijke wens uit de internetconsultatie en aan de motie Bruins[5].

Naderend verkeer vanuit het oosten
De provincie Overijssel heeft verzocht te onderzoeken of het mogelijk is om vanaf de Duitse grens tot aan Zwolle in glijvlucht te vliegen. Het is LVNL en CLSK gelukt hier een oplossing voor te vinden. De luchtverkeersleiding gaat het op de oostelijke route voor naderend verkeer vanuit Duitsland (waar vliegtuigen op ongeveer 5.500 meter het land binnenkomen) voor de piloot mogelijk maken het op dat moment meest efficiënte daalpad te kiezen. Hierdoor zal de naderingsroute vanaf het oosten in de praktijk, mits de verkeerssituatie dit toestaat, zo veel mogelijk in glijvlucht gevlogen worden en wordt de Initial Approach Fix (IAF) Zuid bij Lemelerveld vanuit oostelijke richting aanzienlijk hoger dan 1.800 meter (6.000 voet) gepasseerd. Pas bij Zwolle zal op 1.800 meter worden gevlogen. Op deze manier wordt tegemoet gekomen aan een wens van de provincie Overijssel alsmede aan het verzoek om glijvluchten vanuit de bewonersdelegatie. Op het IAF Zuid wordt niet alleen de oostelijke maar ook de zuidelijke naderingsroute aangesloten. Voor de zuidelijke naderingsroute is een dergelijke glijvlucht niet mogelijk omdat dit verkeer onder het Schipholverkeer moet blijven en al lager aankomt op IN-06. Om deze reden behoudt het IAF Zuid wel de minimale ontwerpvlieghoogte van de eerder gecommuniceerde 1.800 meter.

Teuge
Om het voortbestaan van vliegveld Teuge tot de herziening van het luchtruim te ondersteunen worden met betrokken partijen maatwerkafspraken gemaakt om het valschermspringen op Teuge binnen de huidige luchtruimstructuur zoveel als mogelijk inpasbaar te houden. Deze maatwerkafspraken dienen dan als overbruggingsperiode tot aan de herziening van het luchtruim, waarin de situatie op Teuge opnieuw wordt bekeken. De voorwaarden waaronder tot aan de herziening kan blijven worden gesprongen, worden nu uitgewerkt in een ‘Memorandum of Understanding’. Hiermee wordt tevens invulling aan de motie van het lid Graus cs.[6]

Aansluitroutes kop van Noord-Holland (Sector 4 en 5)

[5] Kamerstuk 31 936, Nr. 411
[6] Kamerstuk 31 936, Nr. 419

Er zijn diverse voorstellen gedaan om de aansluitroutes van en naar het westen en zuidwesten (sector 4 en 5) te optimaliseren en daarmee de hinder in zuidwest Friesland en de kop van Noord-Holland te beperken. Met name het laten vervallen van de preferente route IN-11 door militair oefengebied, om in plaats daarvan in alle gevallen de hoger ontworpen route over de Schiphol TMA (IN-13) te vliegen heeft aandacht gekregen. Het gaat in deze richting om een beperkt aantal vluchten. Om die reden is LVNL en CLSK verzocht om het voorstel om deze conditionele routes samen te voegen nogmaals in de 'real time simulator' te toetsen en de uitkomsten hiervan met een bewonersvertegenwoordiging bespreken. Dan moet blijken of deze optie tot acceptabele werkbelasting in de civiele sector leidt of dat de conditionele routes gehandhaafd moeten blijven tot aan de luchtruimherinrichting.

Verkleining CTR Lelystad
Het ontwerp van het vanuit de toren gecontroleerde luchtruim direct rondom de luchthaven (CTR) werd door luchtruimgebruikers als te beperkend ervaren. Hiertoe zijn door luchtruimgebruikers diverse voorstellen gedaan deze CTR te verkleinen. Het is mogelijk gebleken dit controlegebied kleiner te ontwerpen. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor de recreatieve luchtvaart om zonder toestemming van de luchtverkeersleiding en zonder licentie voor radiotelefonie te vliegen (ongecontroleerd luchtruim).

Verhoging en verkleining TMA Lelystad
Voor wat betreft de kleine luchtvaart is ook een oplossing gevonden voor behoud van een groot deel van de zweefvliegactiviteiten rond Lemelerveld en perspectief voor het zweefvliegen in het algemeen. Zoals op 12 september jl.[7] aan de Tweede Kamer is gemeld bestaat deze oplossing uit een verhoging van de oostkant van de TMA (Terminal Control Area) ten opzichte van het eerste ontwerp naar 4.500 voet. Dit mitigeert voor een deel de beperkingen. De Lelystad TMA is het luchtruim rondom de CTR waarbinnen het naderend en vertrekkend verkeer rondom de luchthaven wordt gecontroleerd. De TMA is, in lijn met de CTR, aan de hand van de gedane voorstellen aan de noordwestzijde ook verkleind. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor de recreatieve luchtvaart.

Aanpassing luchtruimclassificatie
Om het verkeer van en naar Lelystad Airport veilig en efficiënt af te handelen wordt, naast de hierboven genoemde inrichting van een CTR en TMA in de nabijheid van de luchthaven, ook een deel van het verder van de luchthaven gelegen militair gecontroleerde luchtruim aangepast. De luchtruimclassificatie verandert in die gebieden deels van E naar D, in lijn met het toetsingskader ('Criteria Catalogus Luchtruim') zoals dat destijds door de ministeries van IenM en Defensie in 2010 is vastgesteld. Deze aanpassing is nodig om het luchtruim met verschillende stromen van groot en klein verkeer veilig te beheersen. Dit betekent voor de recreatieve luchtvaart dat men in de nieuwe situatie toestemming van de luchtverkeersleiding nodig heeft om in dit gecontroleerde luchtruim te vliegen en derhalve over een radiotelefonielicentie moet beschikken. Dit is momenteel niet het geval. In 2018 zal een initiatief met LVNL/CLSK en de recreatieve luchtvaart worden gestart, waarbij de toepassing van een concept met RMZ/TMZ in (delen van) het Nederlandse luchtruim wordt onderzocht.

Optimalisatie Biddinghuizen
In het Aldersadvies uit 2014 is aangegeven dat er behoefte bestaat aan experimenteerruimte voor mogelijke toekomstige optimalisatievoorstellen binnen het B+ gebied. In dat verband is veel gesproken over Biddinghuizen, o.a. over een voorstel om eerder door te klimmen op de vertrekroute tussen Zeewolde en Biddinghuizen. Dit werd op dat moment niet mogelijk geacht, vanwege de directe nabijheid van het luchtruim ten behoeve van Schiphol. LVNL en CLSK hebben bij het ontwerp van de aansluitroutes en de daarbij horende uitwerking van de luchtruimstructuur een manier gevonden om deze gewenste snellere klim nu al te operationaliseren, o.a. door een kleine ingreep in de Schiphol TMA. De operationele afspraken die hierbij zijn gemaakt zorgen ervoor dat dit niet leidt tot interferentie met het Schipholverkeer. Dit heeft naar verwachting positieve consequenties voor de geluidbelasting. Op de route vertrekkend in zuidoostelijke richting zal het verkeer eerder klimmen en komt het verkeer ter hoogte van Biddinghuizen over op een hoogte van circa 4.500 voet (circa 1.500

[7] Kamerstuk 31 936, Nr. 394

meter) in plaats van circa 3.000 voet (circa 1.000 meter). Aan de laterale ligging van de route verandert niets.

Wezep
Uit de internetconsultatie, het bestuurlijk overleg met provincies en het debat in uw Kamer van 19 december jongstleden is nadrukkelijk zorg uitgesproken over de route over Wezep en de door bewoners verwachte hinder. Op deze route zijn beide bochten (voor zowel noordoostelijk als zuidwestelijk baangebruik) ingetekend, daar waar dit in eerdere ontwerpen nog niet het geval was. De locatie van het eindpunt van de vaste vertrekroute pal na Wezep is onderdeel van de aan de Alderstafel bestuurlijk overeengekomen routeset B+. Aan de Alderstafel is bestuurlijk afgesproken dat vliegtuigen minimaal op 1.800 meter het "oude land" bereiken. Gelet op de complexiteit van het luchtruim boven Wezep en de verwevenheid met de routeset B+ is een wijziging in deze route niet in het lopende validatieproces meegenomen. Wel zien LVNL en CLSK ruimte om de route te optimaliseren. Daarom zal samen met de omringende gemeenten en provincie worden verkend op welke wijze – en met welk tijdspad – een optimalisatie van de ligging en het gebruik van de route boven Wezep binnen de uitgangspunten van B+ mogelijk is. De ontwerpvraag die hier voor ligt leent zich om te komen tot lokale optimalisatie gebruikmakend van de experimenteerruimte, zoals deze in de Alders-afspraken is voorzien.

Lelystad Airport – Zorgpunten gemeente Zwolle en de regio

Zorgpunten van gemeente Zwolle en de regio betreffen:
- De zorgvuldigheid en transparantie van het proces met goede informatie
- Hoogte vliegroutes (inclusief glijvlucht)
- Voortgang en randvoorwaarden van de herindeling van het luchtruim

1. **De minister heeft in haar voorstellen rondom de actualisatie van de m.e.r. en de voorstellen aansluitroutes niet alle gevolgen voor Zwolle en de regio inzichtelijk gemaakt.**

→ *Wij vragen de minister om volkomen openheid te geven over alle wijzigingen van de m.e.r. en de consequenties voor Zwolle en de regio;*

2. **De minimale hoogte bij Stadshagen is ten positieve gestegen naar 5.000 voet. Deze garantie geldt echter slechts tot de eerste 10.000 vluchten;**

→ *Wij vragen de minister deze garantie ook af te geven bij een hoger aantal vluchten;*
→ *Wij vragen de minister het aantal van 10.000 vluchten tot herindeling ook wettelijk te maximeren;*
→ *Tevens vragen wij om de bevestiging dat bij luchtruimherindeling het uitgangspunt is dat er zo hoog mogelijk gevlogen wordt[1], ook voor de routes binnen B+ gebied, zodat voldaan kan worden aan het gesteld kader van 6000 voet boven het oude land en daar waar mogelijk hoger;*

3. **Glijvluchten worden toegepast, maar slechts in 34% van het totaal aantal vluchten;**

→ *Wij vragen de minister om het toepassen van glijvluchten als randvoorwaarde bij de herindeling van het luchtruim op te nemen en ook tot 10.000 vliegbewegingen reeds toe te passen.*

4. **De vliegroutes hebben een standaard bandbreedte van 3.700 meter. Hiermee loopt de route over grote delen van de stad / bewoond gebied;**
5. **Er is sprake van piekbelasting van 50-60 dB in grote delen van Zwolle (m.n. Berkum en Stadshagen)**

→ *Wij vragen de minister dat als randvoorwaarde bij de herindeling van het luchtruim, met in achtneming van deze bandbreedte, de vliegroutes niet over stedelijk gebied lopen.*

6. **Het percentage van het totaal aantal vluchten langs Zwolle is verhoogd (zie tabel)**

→ *Wij vragen de minister op basis waarvan de nieuwe verdeling is gebaseerd en waarom daar geen volkomen openheid over is gegeven.*

[1] Uitgaande van een standaard-daalprofiel naar de banen 05 en 23

Vergelijking verschillen m.e.r. 2014 en m.e.r. 2018

(cijfers zijn ambtelijk bevestigd door het ministerie van I&W)

MER 2014	Aantal vluchten					
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Totaal aantal vluchten	10.000		25.000		45.000	
Totaal aantal LA-naderende vluchten	5.000	100%	12.500	100%	22.500	100%
Totaal Zwolle (naderend)	1.700	34%	4.250	34%	9.675	43%
vanuit oosten, sector 2	1.700	34%	4.250	34%	9.675	43%
vanuit zuiden, sector 3	0	0%	0	0%	0	0%
Na Berkum						
baan 23 (zw-baangebruik, richting Hasselt)	1.020	60%	2.550	60%	5.805	60%
baan 05 (no-baangebruik, noord Stadshagen)	680	40%	1.700	40%	3.870	40%

MER 2018	Aantal vluchten					
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Totaal aantal vluchten	10.000		25.000		45.000	
Totaal aantal LA-naderende vluchten	5.000	100%	12.500	100%	22.500	100%
Totaal Zwolle (naderend)	4.725	94,5%*	11.813	94,5%*	18.068	80%
Glijvlucht (vanuit oosten, sector 2)	1.700	34%	4.016	34%	7.769	43%
Geen glijvlucht (vanuit zuiden, sector 3)	2.900	58%	6.851	58%	6.685	37%
Na Berkum						
baan 23 (zw-baangebruik, richting Hasselt)	2.835	60%	7.088	60%	10.841	60%
baan 05 (no-baangebruik, noord Stadshagen)	1.890	40%	4.725	40%	7.227	40%

Het percentage van 94,5% (afkomstig uit m.e.r. 2014) komt niet overeen met de opgetelde percentages van 34% en 58% (verwijzing in m.e.r. 2018 naar m.e.r. 2014). Dit verschil wordt niet verklaard.

WIJZIGING	Aantal vluchten					
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Totaal aantal vluchten	10.000		25.000		45.000	
Totaal aantal LA-naderende vluchten	5.000	100%	12.500	100%	22.500	100%
Totaal Zwolle (naderend)	+3.025	61%	+7.563	61%	+8.393	37%
Glijvlucht (vanuit oosten, sector 2)	0	0%	-234	0%	-1.906	0%
Geen glijvlucht (vanuit zuiden, sector 3)	+2.900	58%	+6.851	58%	+6.685	37%
Na Berkum						
baan 23 (zw-baangebruik, richting Hasselt)	+1.815	0%	+4.538	0%	+5.036	0%
baan 05 (no-baangebruik, noord Stadshagen)	+1.210	0%	+3.025	0%	+3.357	0%

informatie

Zwolle

Persbericht

Communicatie

pers@zwolle.nl
www.zwolle.nl

Voor dringende persvragen buiten kantooruren bereikbaar op telefoon (06) 15 82 12 13

Datum 20 april 2018

Nieuwe routes: hoger vliegen bij Stadshagen, meer vluchten langs Zwolle

Aanpassing vliegroutes Lelystad: gemengde reacties

De aanpassing van de vliegroutes naar Lelystad zoals minister Cora van Nieuwenhuizen die in februari bekend maakte, brengt verbeteringen voor de regio rond Zwolle, maar roept ook nieuwe vragen en zorgen op, met name voor de lange termijn.

Dat constateren burgemeester en wethouders van Zwolle en de provincie Overijssel na het bestuderen van het gewijzigde milieueffectrapport. Ze constateren dat de minister geluisterd heeft naar de Overijsselse gemeenten en de hoogte van de vliegroutes heeft aangepast. Zo zal er vanaf de Duitse grens hoger worden gevlogen en in glijvlucht worden gedaald, waardoor de geluidoverlast afneemt. In de eerste fase – tot 10.000 vliegbewegingen per jaar- wordt er op tenminste 5.000 voet (1500 meter) langs Stadshagen gevlogen, waar eerder nog sprake was van 3.000 bij kruisend verkeer.

“Met de aanpassingen heeft de minister gehoor gegeven aan de verzoeken uit deze regio en komt ze tegemoet aan een deel van onze bezwaren”, zo schrijft het college aan de gemeenteraad. B en W constateren na het bestuderen van de stukken dat er in vergelijking met de plannen uit 2014 nu veel meer vluchten vanuit het zuiden langs Zwolle naar Lelystad gaan, die niet in glijvlucht dalen. Dat betekent dat met name Berkum, Aa-landen en Stadshagen aanmerkelijk meer vliegtuigen voorbij zien komen.

Het Zwolse gemeentebestuur heeft nauw contact gehad over de analyse met de andere gemeenten en de provincie Overijssel. Tezamen pleiten zij er voor dat de minister bij de herindeling van het luchtruim een aantal randvoorwaarden hanteert om overlast voor de langere termijn te voorkomen. Ze vragen de minister:
- haar toezegging te herhalen dat lang laag vliegen boven Overijssel tot het verleden behoort na de herindeling;
- om boven het ‘oude land’ niet lager te vliegen dan 6.000 voet (1800 meter), zoals in het verleden afgesproken, en als uitgangspunt vast te leggen dat vliegverkeer bij het dalen naar Lelystad zo lang mogelijk zo hoog mogelijk blijft vliegen in glijvlucht;
- vertrekkende vliegtuigen zo snel mogelijk te laten stijgen naar het hogere luchtruim.

Zwolle heeft met de andere overheden in Overijssel kennis genomen van het rapport van de commissie voor de m.e.r. en de reactie van de minister daarop. Zij voelen zich gesteund door het advies van de commissie om geluid, ultrafijnstof, vliegbewegingen en beleving te monitoren en wachten de voorstellen van de minister voor het monitoring- en evaluatieprogramma af. De overheden gaan ervan uit dat de minister de regio actief betrekt bij de invulling daarvan.

Datum 20 april 2018

Ten slotte zijn ze tevreden met de toezegging van de minister om een goede en publieksvriendelijke samenvatting te maken van de te verwachten effecten van de plannen voor de ter inzage legging van het gewijzigde Luchthavenbesluit. Dat komt tegemoet aan de wens om open en volledige informatie.

De gemeenten en provincie wachten nu het aangepaste Luchthavenbesluit voor Lelystad Airport af en zullen daarop gezamenlijk reageren naar de minister.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:
Bij vragen kunt u contact opnemen met Karin Obdeijn, k.obdeijn@zwolle.nl, telefoon (06) 15 82 12 13

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Hare Excellentie mevrouw C. van Nieuwenhuizen Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Per email verzonden aan:
- dhr. Dronkers, directeur-generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken
- vaste Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat

Inlichtingen bij
mevr. ir. drs. J.F.X. Visser
telefoon 038 499 70 35
JFX.Visser-Kuiper@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: voorlopige bevindingen voorgenomen besluit aansluitroutes en actualisatie MER Lelystad Airport

Datum
14.05.2018
Kenmerk
2018/0289119
Pagina
1

Uw brief

Uw kenmerk

Hooggeachte mevrouw Van Nieuwenhuizen Wijbenga,

Op 18 april 2018 heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over het advies van de Commissie m.e.r. over het geactualiseerde MER Lelystad Airport. Eerder, op 21 februari 2018, heeft u de provincies en de Kamer geïnformeerd over uw voorgenomen besluit over de tijdelijke aansluitroutes Lelystad Airport en het MER. Wij hebben de informatie bestudeerd en willen u, voorafgaand aan de formele inspraakprocedure, op de hoogte stellen van onze voorlopige bevindingen over de aansluitroutes en het MER.

Hieraan voorafgaand hechten wij eraan u nogmaals te wijzen op het breed gedeelde standpunt binnen gemeenten en provincie om eerst het luchtruim te herindelen voordat er wordt gevlogen vanaf Lelystad Airport.

Dat gezegd hebbende constateren wij dat, ondanks uw toezegging het vertrouwen met onze regio te herstellen, er nog extra inspanningen nodig zijn om de (grote) zorgen die er in de regio zijn weg te nemen en dit vertrouwen te herstellen. Deze zorgen richten zich zowel op de korte termijn, tot 10.000 vliegbewegingen, als op de langere termijn, na de herindeling van het luchtruim in 2023. Zij beïnvloeden de processen rond Lelystad Airport en de herindeling van het luchtruim.

Huidige besluiten gelden tot 10.000 vliegbewegingen
De aansluitroutes zijn tijdelijk van aard en gelden tot een maximum aantal vliegbewegingen van 10.000 op Lelystad Airport. Wij gaan ervan uit dat dit een hard gegeven is en dat u dit ook wettelijk vastlegt (inclusief handhaving). Ook gaan wij ervan uit dat Lelystad Airport zich richt op de opvang van vakantievluchten van Schiphol.

Voor een verdere doorgroei van de luchthaven is een volledige herziening van het luchtruim nodig. Hierbij verwachten wij dat zowel de aansluitroutes als de B+ routes tenminste geoptimaliseerd gaan worden en er substantieel minder hinder voor de regio is. Wij gaan ervan uit dat u hiervoor een nieuw Luchthavenbesluit Lelystad neemt en een MER-procedure volgt.

Aanpassingen voor de korte termijn (tot 10.000 vliegbewegingen)
Wij constateren dat de wachtruimtes bij de Nationale Parken Weerribben-Wieden en Sallandse Heuvelrug zijn vervangen door één wachtruimte nabij Lochem. Voor Deventer en Lochem betekent dit een extra geluidsbelasting; zij het dat niet op 6.000 voet (1.800 meter), maar minimaal op 9.000 voet (2.700 meter) wordt gevlogen.

Bijlagen

Datum verzending

Daar komt bij dat de vliegroutes voor vertrekkende vliegtuigen naar het zuiden zijn verplaatst in oostelijke richting. Ook dit geeft een extra geluidsbelasting, opnieuw voor Deventer, maar ook voor Olst-Wijhe.

Daarnaast zien wij verbeteringen voor onze regio: de verhoging van de minimale vlieghoogte bij kruisend verkeer bij Stadshagen naar 5.000 voet (1.500 meter) en de ruimte voor het dalen in glijvlucht vanaf Duitse grens tot aan Zwolle.

Met de verbeteringen en het herstel van de fouten in het MER komt u tegemoet aan een deel van onze bezwaren. Wij constateren echter dat er ten opzichte van de situatie van het MER 2014 sprake is van méér vliegbewegingen vanuit het zuiden en dat deze vluchten niet in glijvlucht zullen gaan vliegen. Dit leidt tot nieuwe geluidshinder. Wij vragen u om ook tot 10.000 vliegbewegingen voor de vluchten uit het zuiden een glijvlucht toe te passen.

Regio wil garanties voor de langere termijn (na herindeling luchtruim)

Wij constateren tevens dat de verbeteringen in onze regio niet gegarandeerd zijn na de herindeling van het luchtruim. In het MER is bijvoorbeeld aangegeven dat de minimale vlieghoogte bij Stadshagen bij doorgroei naar 45.000 vliegbewegingen afneemt naar 3.000 voet (1.800 meter). Dit veroorzaakt veel onrust onder onze inwoners.

Wij verzoeken u ons een harde garantie te geven op de basisrandvoorwaarde: ‘hoger vliegen en substantieel minder milieuhinder na de herindeling’.

Wij dringen er daarom bij u op aan bij herindeling onderstaande randvoorwaarden mee te nemen.

- Een open en transparant planproces met ruimte voor participatie door en actieve communicatie met de regio (in lijn met het advies van de Commissie m.e.r.).
- Lang laag vliegen behoort tot het verleden (waar de Commissie m.e.r. van uitgaat en als door u toegezegd).
- Op de grens tussen oude en nieuwe land niet lager vliegen dan 6.000 voet (1.800 meter), met als uitgangspunt dat de daling naar Lelystad Airport tenminste plaatsvindt volgens een standaard daalprofiel: zo lang mogelijk zo hoog mogelijk blijven vliegen richting Lelystad (zowel op aansluitroutes als binnen de B+ routes).
- Bij vertrek: zo snel mogelijk stijgen naar het hogere luchtruim.
- Vliegroutes niet, met in acht neming van de standaard bandbreedte van de route (3.700 meter), over (stedelijk) woongebied te laten lopen.

Wij verzoeken u deze randvoorwaarden wettelijk vast te leggen.

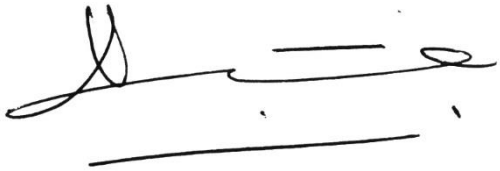
Ga ook snel aan de slag met nulmeting en monitoring

Wij constateren dat er nog geen concrete afspraken met onze regio zijn gemaakt over de nulmetingen geluid en gezondheid (onder andere fijnstof) en monitoring ervan. De Commissie m.e.r. dringt hier ook op aan. Wij gaan ervan uit dat u hierover in 2018 afspraken met ons maakt, zodat u in 2019 de nulmetingen van geluid en gezondheid kunt laten uitvoeren.

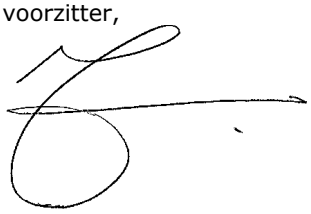
Garanties helpen bij herstel van vertrouwen
De zorgen in de regio beïnvloeden in grote mate het besluitvormingsproces Lelystad Airport en het proces rond de herindeling van het luchtruim met bijbehorende participatie. Wij vragen u de zorgen van de regio vóór het zomerreces van 2018 weg te nemen en de voorwaarden voor de herindeling specifiek te richten op de regio.

Hoogachtend,
Mede namens de gezamenlijk betrokken Overijsselse gemeenten,

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

Datum
14.05.2018
Kenmerk
2018/0289119
Pagina
3
Uw brief
Uw kenmerk

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Crematorium Kranenburg (19.40 – 21.00 uur)
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Sipma, Auke (2439)
medeopstellers	Bijlsma, Paula (2176) Eysbach, Patrick (2768)
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Informatienota Crematorium Kranenburg Bijlage: 1. Vereniging Begraafplaats Bergklooster- voornemen vestiging tweede crematorium Bijlage: 1b. brief aan wethouder- voornemen vestiging tweede crematorium Bijlage: 2. Uitvaartcentrum Kranenburg- tweede crematorium Bijlage: 2a. brief wethouder Zwolle (21 maart 2018) Bijlage: 2b. brief Vereniging Bergklooster (11 april 2018) Bijlage: 3. Uitvaartcentrum Kranenburg- Afscheids- en Gedenkpark Zwolle Bijlage: 3a. Vergelijking bestemmingsplannen Bijlage: 4. Uitvaartondernemers gevestigd in Zwolle- voornemen tot ontwikkeling van een tweede crematorium Bijlage: 4a. aanvulling brief uitvaartondernemers inzake tweede crematorium Bijlage: 5. Meander Uitvaartbegeleiding- brief aan college inzake tweede crematorium waar ten onrechte mijn bedrijfsnaam onder staat

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Het doorlopen proces en het vervolg rondom de mogelijke vestiging van een tweede crematorium op de locatie Kranenburg.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 20 april 2018

Onderwerp	Crematorium Kranenburg
Versienummer	V.2

Portefeuillehouder M. van Willigen

Informant A. Sipma en P.A. Eysbach
Afdeling ZWFLB en Vastgoed / OW
Telefoon 038 498 2439
Email A.Sipma@zwolle.nl / P.Eysbach@zwolle.nl

Bijlagen geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het doorlopen proces en het vervolg rondom de mogelijke vestiging van een tweede crematorium op de locatie Kranenburg.

Inleiding
Respectrum Crematoria BV heeft het verzoek ingediend om op de locatie Kranenburg (een gemeentelijk perceel) grond aan te kopen en een crematorium te vestigen. Respectrum heeft de ambitie om duurzame, kleine, maar volwaardige crematoria te openen in Nederland en Duitsland en heeft reeds crematoria gerealiseerd in Hardenberg, Eelerwolde en Dokkum. Gedacht wordt aan een klein crematorium voor ca 500 tot 600 crematies per jaar. Het gebouw zal dan een grootte krijgen tussen de 1000m2 en 2500m2. Respectrum wil het restant van de kavel openbaar toegankelijk laten zijn en verder is er sprake van een landschappelijke inpassing van diverse vormen van asbestemming. Vestiging van een nieuw crematorium betekent dat er op het ‘afscheidspark Zwolle’ twee crematoria gevestigd zullen zijn. Het bestaande crematorium maakt onderdeel uit van de Facultatieve Groep en Monuta. Betreffende gronden zijn door de gemeente in erfpacht uitgegeven.
Wij willen helder en transparant zijn over de gemeentelijke rol in het proces rond de mogelijke komst van een tweede crematorium. Via deze informatienota informeren wij u over het gelopen proces, de stand van zaken en het mogelijke vervolg.

Doorlopen proces
Respectrum is in 2016 bij de gemeente gekomen met een zoekvraag voor een locatie. Er volgden een aantal gesprekken waarin zowel gemeente als ook Respectrum mogelijke locaties hebben aangedragen. Dit leidde uiteindelijk tot een focus op Kranenburg (maart 2017). De reden van de voorkeur voor Kranenburg was met name omdat het bestemmingsplan al een begraafplaats bestemming heeft en omdat andere locaties door de gemeente niet haalbaar werden geacht.

De gronden bij Kranenburg zijn in eigendom bij de gemeente. Vandaar dat ook nagedacht moet worden over een mogelijke gronduitgifte. De paragraaf Grondbeleid heeft als uitgangspunt situationeel grondbeleid. De gemeente zal, afhankelijk van de situatie en context, telkens moeten bezien welke manier van handelen het beste past bij de opgave. In de zogenaamde menukaart grondbeleid zijn de verschillende smaken grondbeleid weergegeven. Voordeel van een meer faciliterende houding van de gemeente is dat veel minder (financieel) risico gelopen wordt. Maar misschien nog wel het belangrijkste: er wordt ruimte geboden voor particulier initiatief. In andere gevallen is actief grondbeleid meer voor de hand liggend, bijvoorbeeld als de gemeente een grondpositie heeft en de gemeente vanwege de maatschappelijke opgaven invloed wil uitoefenen op de ontwikkeling.

Om te onderzoeken of het initiatief van Respectrum haalbaar is hebben Respectrum en de gemeente Zwolle een intentieovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst bindt partijen om te onderzoeken of het door initiatiefnemer gewenste initiatief mogelijk is. De initiatiefnemer moet daarvoor een aantal onderzoeken doen, waaronder bijvoorbeeld externe veiligheid, verkeer en haalbaarheid. Bij de invulling van de kavel zal de landschappelijke inpassing moeten aansluiten op de ideeën uit het Masterplan Kranenburg. Dit Masterplan is een visie op het gebied dat is opgesteld in nauwe samenwerking met huidige aanwezige ondernemers. Deze visie was al afgerond toen de tweede ondernemer zich aandiende.

Daarnaast gaan partijen in gesprek of overeenstemming bereikt kan worden over de voorwaarden van een gronduitgifte en of dit past binnen geldende wet –en regelgeving. Dit betreft onder meer de 1 op 1 gunning. Gedurende de looptijd van de intentieovereenkomst heeft de initiatiefnemer exclusiviteit voor het betreffende perceel grond – de gemeente kan niet met derden in gesprek over uitgifte. Aan het einde van de intentieovereenkomst zal een go/ of no-go volgen, waarbij duidelijk wordt of de onderzoeken en de gesprekken hebben geleid tot overeenstemming tussen partijen en of de

grondverkoop daadwerkelijk plaats kan vinden. Het sluiten van een intentieovereenkomst voorafgaand aan een (mogelijke) verkoop van gronden is een proces dat bij gronduitgifte vaker wordt toegepast.

Communicatie
Wat betreft de communicatie is het volgende afgesproken met Respectrum:
In eerste instantie zullen de partijen op de begraafplaats Kranenburg zoals het uitvaartcentrum (Monuta en Yarden) en het crematorium op de hoogte gebracht moeten worden van de plannen. Daarna zal goed met de omgeving (o.a. omwonenden, sportverenigingen) gecommuniceerd moeten worden. Het verzoek tot 1 op 1 gunning en de daaraan gekoppelde verzoek om eerst een reserveringsovereenkomst te sluiten voordat de andere partijen op Kranenburg, maakt dat er uitermate zorgvuldig gecommuniceerd moet worden. We vragen Respectrum om de regie van communicatieproces voor haar rekening te nemen en waar nodig/gewenst dit met de gemeente te bespreken.

De gemeente is in het communicatieproces enkel actief als facilitator. De gemeente stelt zich op als toepasser van de regels en dienstverlener. Zo worden de rollen zuiver gehouden. Dit hoort zich ook te vertalen in de manier waarop de doelgroepen benaderd worden. De gemeente informeert over het proces van toetsen en vergunningen. De initiatiefnemers over de inhoud en vorm van hun plannen. De initiatiefnemers zijn dus zélf het gezicht van hun project en zijn dan ook zelf ‘in de lead’ waar het gaat over de presentatie van hun plannen. Dat betekent bijvoorbeeld concreet dat de initiatiefnemers op hún titel inloopbijeenkomsten organiseren. Hier kan de gemeente bij aansluiten voor informatie over het proces en eventueel een rol spelen in het faciliteren van deze bijeenkomsten.

Stand van zaken en vervolg
Aan het einde van de intentieovereenkomst zal een go/ of no go volgen, waarbij duidelijk wordt of de onderzoeken en de gesprekken hebben geleid tot overeenstemming tussen partijen over het bouwplan. Er zal kritisch getoetst worden of het bouwplan voldoet aan de inpassingseisen en uitgangspunten uit het huidige Masterplan. Dan zal ook worden besloten of de grondverkoop aan Respectrum plaats kan vinden.
Het verlenen van de vergunning voor het vestigen van een tweede crematorium is gemandateerd aan het college. Dit omdat het gaat over een vestiging die past binnen het vigerende bestemmingsplan. Indien er een aanvraag volgt die niet binnen het bestemmingsplan past zal de aanvraag aan uw raad worden voorgelegd.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 44286

Onderwerp Crematorium Kranenburg (19.40 – 21.00 uur)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Van: Begraafplaats Bergklooster - Info [mailto:info@bergklooster.nl]
Verzonden: woensdag 18 april 2018 9:53
Aan: Raadsgriffie
Onderwerp: Voornemen vestiging tweede crematorium

Geacht raadslid,

De Vereniging Begraafplaats Bergklooster heeft met enige verbijstering kennis genomen van het voornemen van het college van Burgemeester en wethouders om in het Kraneburg gebied een tweede crematorium te vestigen.

Dit werd onlangs medegedeeld zonder enig overleg of afstemming met alle betrokken partijen die zich in dit gebied al decennia lang sterk maken voor optimale uitvaartvoorzieningen en dienstverlening voor de Zwollenaren.

Gisteren werd in een overleg met dhr Jan Schippers, Gemeente Zwolle, nog eens bevestigd dat de plannen al in een zeer ver gevorderd stadium zijn.

Graag vraag ik uw aandacht voor de brief van Bergklooster die al eerder naar wethouder van Willigen is verstuurd.

Met vriendelijke groet, Bert Pierik

Ver. Begraafplaats Bergklooster
Secr./Penm. B. Pierik
Bergkloosterweg 92, 8034 PS Zwolle
Tel. 038-4532281

info@bergklooster.nl www.bergklooster.nl

VERENIGING
BEGRAAFPLAATS BERGKLOOSTER

Aan: Wethouder M. van Willigen
Groen en begraafplaatsen

Van**:** Vereniging Begraafplaats Bergklooster
Bergkloosterweg 92, 8034 PS Zwolle

Betreft: aangekondigd tweede Crematorium.

Zwolle, 11 april 2018

Geachte heer van Willigen,

Even geleden werd Bergklooster telefonisch benaderd door dhr B. van der Weide met de mededeling dat zijn bedrijf, Respectrum Crematoria B.V., het voornemen heeft een tweede crematorium in Zwolle te vestigen.
De reactie van begraafplaats Bergklooster was bepaald niet enthousiast en de twijfel werd uitgesproken of er wel behoefte is aan een tweede crematorium. Het huidige crematorium heeft immers capaciteit genoeg.

Middels contacten met andere uitvaartdienstverleners in het gebied Kranenburg: Uitvaartcentrum (Yarden/Monuta) en Crematorium Kranenburg (Facultatieve/Monuta) bleek dat zij al langer op de hoogte waren van dit voornemen en zij spraken het vermoeden uit dat het tweede crematorium op het terrein van Kranenburg gevestigd zal worden, links van de oprijlaan, achter de parkeerplaats, op het huidige maisveld. In een bezoek dat u aan hen bracht is hierover gesproken.

Het bestuur van de Vereniging Begraafplaats Bergklooster ervaart dit voornemen als een ‘messteek’ in de rug.

Bergklooster is evenals bovengenoemde partijen, op uitnodiging van de Gemeente Zwolle, intens betrokken geweest bij het Masterplan Kranenburg, vervaardigd in 2003, door bureau Copijn Landschapsarchitecten met goedkeuring van het toenmalige Gemeente Bestuur. Bergklooster heeft zich gecommitteerd aan deze plannen en vervolgens meer dan een miljoen euro geïnvesteerd in ‘Nieuw Bergklooster’ en een aanzienlijke bijdrage aan het Masterplan. Bergklooster wilde graag een bijdrage leveren aan de zorg voor een goede en waardige nieuwe gedenkplaats voor overledenen en nabestaanden uit Zwolle en omgeving. De Vereniging Begraafplaats Bergklooster doet dit al

eeuwen, geheel zelfstandig en op eigen kracht. Ook de eerder genoemde partijen, samen met de Gemeente hebben ook hun eigen investeringen gedaan. Gezamenlijk is er een aanzienlijke bijdrage geleverd voor een goede uitvaart infrastructuur in het gebied Kranenburg/ Bergklooster.

De Gemeente Zwolle blijkt nu, op de zelfde plek, een externe partij de gelegenheid te willen geven een sterk concurrerende activiteit te ontplooien, zonder overleg en zonder rekening te houden met de andere gevestigde partijen die zich gezamenlijk al jaren inspannen voor een goede uitvaart dienstverlening voor Zwollenaren.

Bergklooster betwijfelt het nu zeer of de investeringen die gedaan zijn wel wijs waren met de huidige wetenschap dat het Gemeente bestuur zomaar een vierde, concurrerende partij, terwijl er capaciteit genoeg is, faciliteert op Kranenburg. Deze zelfde vraag zal ongetwijfeld ook bij de andere partijen spelen.

De Vereniging Begraafplaats Bergklooster is zeer teleurgesteld in de huidige gang van zaken en vraagt zich af of het nog kan vertrouwen op een consequente besluitvorming voor de langere termijn van haar gemeente bestuur.
In het Masterplan is nooit sprake geweest van een tweede crematorium, het Masterplan voorziet op dit gedeelte in een extensieve begraafbestemming.

Het mag duidelijk zijn dat Bergklooster het begraven een warm hart toe draagt en heeft daarom de nodige inspanningen geleverd.
Graag wil het bestuur van Bergklooster u als wethouder begraafplaatsen Zwolle, of uw opvolger, uitnodigen voor een nadere kennismaking. Het bestuur van de Vereniging Begraafplaats Bergklooster wil graag haar standpunt ook in deze zaak toelichten. In afwachting.

Met vriendelijke groet,

Ver. Begraafplaats Bergklooster
Namens het bestuur,

Voorzitter Jan Beumer
Secr./Penm. Bert Pierik
Bergkloosterweg 92, 8034 PS Zwolle
Tel. 038-4532281
info@bergklooster.nl www.bergklooster.nl

Afscheids- en Gedenkpark Zwolle (Kranenburg)

P/a Kranenburgweg 3
8024 AC Zwolle

Aan de leden van de gemeenteraad van Zwolle
T.a.v. de Raadsgriffie
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 25 april 2018

Geacht Raadslid,

In de afgelopen jaren hebben Begraafplaats Bergklooster, Crematorium Kranenburg en Uitvaartcentrum Kranenburg intensief samengewerkt met de gemeente Zwolle om invulling te geven aan de belangrijke functie die door Kranenburg binnen de regio wordt vervuld.

Kranenburg is voor Zwolle een uniek gebied. Niet alleen als voormalig landgoed en uitgestrekt natuurgebied, maar ook als vertrouwde plek voor afscheid en gedenken. Alles draait daarbij om een optimale dienstverlening aan families en nabestaanden. Dat is waar wij ons voor inzetten. Elke dag weer. Daarbij staat ook wederzijds vertrouwen centraal. Voor de inwoners van Zwolle is Kranenburg dé vertrouwde omgeving waar met zorg en respect wordt omgegaan met hun overleden dierbaren én waar een brede keuze centraal staat.

Al in 2000 zijn wij samen met de gemeente begonnen met het maken van een toekomstplan over begraven en cremeren in Zwolle voor de komende dertig tot veertig jaar. Dat heeft in 2003 geleid tot een Masterplan om te komen tot een multifunctioneel gedenkpark.

Als gevolg van de afspraken die toen gemaakt zijn, zijn er in de afgelopen jaren ook forse investeringen gedaan. Zo investeerde het crematorium aanzienlijke bedragen in verscheidene ingrijpende verbouwingen in het pand én aanpassingen in het gedenkpark. Het uitvaartcentrum heeft bij de renovatie van het monumentale koetshuis – zelfs op aandringen van de gemeente - voor vele tonnen geïnvesteerd. Begraafplaats Bergklooster committeerde zich aan het Masterplan om vervolgens ruim een miljoen euro te investeren in ‘Nieuw Bergklooster’. Daarnaast werd door ons allen voor vele tonnen geïnvesteerd in logistieke aanpassingen in het park, waaronder het parkeerterrein.

De samenwerkende partners hebben op Kranenburg daadwerkelijk en vol overtuiging invulling gegeven aan de slogan van de gemeente Zwolle: ‘Samen maken wij de stad’. Wij hebben ons daarbij een betrouwbare partner getoond.

Recentelijk is door ons een plan voor het verwezenlijken van een natuurbegraafplaats gepresenteerd dat hierop naadloos aansluit. Dit plan, waarover wij eerder ook met wethouder Van Willigen hebben gesproken, past volledig in het Masterplan. Hiermee zetten wij in op de eigen identiteit van Kranenburg, een nog bredere keuze, duurzaamheid en behoud van natuur. Sterker nog, met het plan voor een natuurbegraafplaats – waar ook urnengraven kunnen worden gecreëerd – wordt er zelfs natuur toegevoegd. Wie kan daar tegen zijn?

U begrijpt wellicht onze verbazing toen ons in een gesprek werd meegedeeld dat de gemeente eenzijdig en zonder enig overleg met ons tot een ander besluit is gekomen. Op 16 april jongstleden hadden wij een afspraak met de heren J. Schippers (hoofd Burgerzaken) en A. Sipma (Adviseur Ruimtelijke Initiatieven/Projectleider) van de gemeente Zwolle. Daar bleek dat de gemeente reeds een intentieverklaring heeft getekend voor de verkoop van terrein op het landgoed Kranenburg aan het bedrijf Respectrum Crematoria BV om daar een tweede crematorium te vestigen. Onze vraag of die verkoop van het terrein niet door de gemeenteraad moest worden goedgekeurd, werd afgedaan met de opmerking dat daarvoor de gemeenteraad niet nodig was.

Het terrein waar we over spreken ligt links van de oprijlaan, vlak achter de parkeerplaats, op het huidige maisveld. Het bevindt zich zo dichtbij de huidige faciliteiten dat nabestaanden waarschijnlijk van hetzelfde parkeerterrein gebruik zullen maken. Twee crematoria als het ware in elkaars achtertuin is in Nederland niet eerder vertoond. De wethouder kiest daarbij voor meer steen en bouw, terwijl wij (en het Masterplan) juist uitgaan van meer natuur en groen passend bij de uitstraling van de voormalige Havezate.

Bovendien is er in het kader van het Masterplan en in overleggen de afgelopen jaren nooit sprake geweest van een dergelijke ontwikkeling. Met ons is géén enkel overleg gevoerd in de aanloop naar de door de gemeente afgesloten intentieverklaring. Wij zijn geconfronteerd met een voldongen feit. Erger is in onze ogen dat de inwoners van Zwolle worden geconfronteerd met een voldongen feit, zonder dat de door hen gekozen volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad daarover een oordeel hebben kunnen geven.

De betrokken wethouder (de heer R. de Heer) ziet de verkoop kennelijk als een eenvoudige grondtransactie waarbij het financieel belang mogelijk voorop staat. Hiermee gaat de wethouder voorbij aan het belang van de inwoners van Zwolle en de uitzonderlijke functie en geschiedenis van Kranenburg. Ook gaat deze wethouder voorbij aan de afspraken binnen het Masterplan en de langdurige relatie met de samenwerkende partners.

U begrijpt dat dit alles voor ons voelt als een klap in het gezicht, nadat wij op allerlei manieren invulling hebben gegeven aan het Masterplan en wij over een lange reeks van jaren een betrouwbare partner voor de gemeente Zwolle zijn gebleken. De gemeente Zwolle gaat daarmee immers volledig voorbij aan eerder met ons gemaakte afspraken.

Het vertrouwen in de samenwerking met de gemeente Zwolle heeft door dit optreden een diepe deuk opgelopen. Om die reden wenden wij ons tot u. De gemeenteraad controleert immers het College van B&W en dient daarbij de belangen van de inwoners van de stad. Daarbij is de keus eenvoudig. Kiest u voor het bouwen van een totaal overbodig tweede crematorium en daarmee meer stenen op Kranenburg, of kiest u voor het verder uitvoeren van het Masterplan waarbij het groen en de natuur in combinatie met de belangen van de inwoners in dit bijzondere gebied leidend zijn?

Afscheids- en Gedenkpark Zwolle (Kranenburg)

P/a Kranenburgweg 3
8024 AC Zwolle

Voor de volledigheid vindt u in de bijlage onze brief aan de wethouder (dd 21 maart 2018), alsmede de brief van de Vereniging Bergklooster (dd 11 april 2018). Mocht u vragen hebben, dan horen wij deze graag. Wij staan altijd open voor een gesprek om onze punten in een persoonlijk gesprek toe te lichten.

In afwachting van uw reactie,
mede namens Vereniging Begraafplaats Bergklooster

Met vriendelijke groet,
Crematorium Kranenburg,
Uitvaartcentrum Kranenburg,

Wilma Voortman

Woordvoerder projectgroep

Bijlagen: 2

Afscheids- en Gedenkpark Kranenburg
P.a. Kranenburgweg 3
8024 AC Zwolle

Gemeente Zwolle
T.a.v. Wethouder M.W.J. van Willigen
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 21 maart 2018

Geachte heer Van Willigen,

Allereerst nogmaals hartelijk dank dat wij vorige week (dd 15 maart 2018) de mogelijkheid hebben gekregen om onze plannen voor Kranenburg en het onderzoek van bureau YAG persoonlijk aan u te mogen presenteren en toe te lichten.

U begrijpt dat wij verheugd zijn dat u er positief tegenover staat om van Kranenburg een multifunctioneel afscheids- en gedenkpark te maken. Voor de inwoners van Zwolle is dat van grote waarde. Immers, Kranenburg is voor heel veel mensen al vele jaren een vertrouwde omgeving waar met zorg en respect wordt omgegaan met onze overleden dierbaren én waar een brede keuze centraal staat. Van begraven tot cremeren, van strooivelden tot bovengronds begraven, van urnentuinen tot columbarium en van een speciaal Islamitisch deel tot zelfs een van de weinige Chinese begraafplaatsen in ons land. De mogelijke uitbreiding met een centraal gemeenteloket én een vernieuwend horeca concept passen hier dan ook naadloos.

Met het plan om Kranenburg uit te breiden met een natuurbegraafplaats (de eerste van Overijssel) zetten wij niet alleen vol in op groen en duurzaamheid, maar biedt Zwolle haar inwoners met het begraven in de natuur opnieuw meer keuze. Binnen het huidige – reeds lang bestaande – crematorium bestaat voldoende capaciteit om ook in de toekomst een uitmuntende dienstverlening te kunnen garanderen. De mogelijkheid om ook urnengraven in de natuur te creëren is van grote toegevoegde waarde.

Vanuit de jarenlange ervaringen van zowel het uitvaartcentrum als het crematorium en de plezierig samenwerking met de gemeente weten wij dat zorgvuldigheid primair is. Niet voor niets is er dan ook uitgebreid onderzoek gedaan door YAG, inclusief uiteraard diverse interviews (met bewoners) om de meningen te peilen.

Het behoud van de natuur, duurzaamheid en de eigen identiteit van Kranenburg zijn uitgangspunten die we moeten koesteren. Niet alleen als voormalig landgoed en uitgestrekt natuurgebied, maar ook als vertrouwde plek voor afscheid en gedenken. In 1933 werd het landgoed in gebruik genomen als begraafplaats. Door de landschappelijke aanleg, de prachtige ligging, maar ook door de bijzondere vogels, bloemen, planten en bomen, is het voor veel mensen ook een prachtig park om te wandelen en in alle rust te genieten van de natuur.

In het kader van de plannen en de ontwikkelingen zouden wij graag een nieuwe afspraak met u maken. Onze insteek daarbij is dat een nauwe samenwerking met de gemeente onmisbaar is. Wij kijken met veel belangstelling uit naar uw reactie.

Zoals u zult begrijpen, zijn wij voornemens om onze plannen verder openbaar te maken.

Met vriendelijke groet,
namens Afscheids- en Gedenkpark Kranenburg

Wilma Voortman (woordvoerder projectgroep)

VERENIGING
BEGRAAFPLAATS BERGKLOOSTER

Aan: Wethouder M. van Willigen
Groen en begraafplaatsen

Van**:** Vereniging Begraafplaats Bergklooster
Bergkloosterweg 92, 8034 PS Zwolle

Betreft: aangekondigd tweede Crematorium.

Zwolle, 11 april 2018

Geachte heer van Willigen,

Even geleden werd Bergklooster telefonisch benaderd door dhr B. van der Weide met de mededeling dat zijn bedrijf, Respectrum Crematoria B.V., het voornemen heeft een tweede crematorium in Zwolle te vestigen.
De reactie van begraafplaats Bergklooster was bepaald niet enthousiast en de twijfel werd uitgesproken of er wel behoefte is aan een tweede crematorium. Het huidige crematorium heeft immers capaciteit genoeg.

Middels contacten met andere uitvaartdienstverleners in het gebied Kranenburg: Uitvaartcentrum (Yarden/Monuta) en Crematorium Kranenburg (Facultatieve/Monuta) bleek dat zij al langer op de hoogte waren van dit voornemen en zij spraken het vermoeden uit dat het tweede crematorium op het terrein van Kranenburg gevestigd zal worden, links van de oprijlaan, achter de parkeerplaats, op het huidige maisveld. In een bezoek dat u aan hen bracht is hierover gesproken.

Het bestuur van de Vereniging Begraafplaats Bergklooster ervaart dit voornemen als een ‘messteek’ in de rug.

Bergklooster is evenals bovengenoemde partijen, op uitnodiging van de Gemeente Zwolle, intens betrokken geweest bij het Masterplan Kranenburg, vervaardigd in 2003, door bureau Copijn Landschapsarchitecten met goedkeuring van het toenmalige Gemeente Bestuur. Bergklooster heeft zich gecommitteerd aan deze plannen en vervolgens meer dan een miljoen euro geïnvesteerd in ‘Nieuw Bergklooster’ en een aanzienlijke bijdrage aan het Masterplan. Bergklooster wilde graag een bijdrage leveren aan de zorg voor een goede en waardige nieuwe gedenkplaats voor overledenen en nabestaanden uit Zwolle en omgeving. De Vereniging Begraafplaats Bergklooster doet dit al

eeuwen, geheel zelfstandig en op eigen kracht. Ook de eerder genoemde partijen, samen met de Gemeente hebben ook hun eigen investeringen gedaan. Gezamenlijk is er een aanzienlijke bijdrage geleverd voor een goede uitvaart infrastructuur in het gebied Kranenburg/ Bergklooster.

De Gemeente Zwolle blijkt nu, op de zelfde plek, een externe partij de gelegenheid te willen geven een sterk concurrerende activiteit te ontplooien, zonder overleg en zonder rekening te houden met de andere gevestigde partijen die zich gezamenlijk al jaren inspannen voor een goede uitvaart dienstverlening voor Zwollenaren.

Bergklooster betwijfelt het nu zeer of de investeringen die gedaan zijn wel wijs waren met de huidige wetenschap dat het Gemeente bestuur zomaar een vierde, concurrerende partij, terwijl er capaciteit genoeg is, faciliteert op Kranenburg. Deze zelfde vraag zal ongetwijfeld ook bij de andere partijen spelen.

De Vereniging Begraafplaats Bergklooster is zeer teleurgesteld in de huidige gang van zaken en vraagt zich af of het nog kan vertrouwen op een consequente besluitvorming voor de langere termijn van haar gemeente bestuur.
In het Masterplan is nooit sprake geweest van een tweede crematorium, het Masterplan voorziet op dit gedeelte in een extensieve begraafbestemming.

Het mag duidelijk zijn dat Bergklooster het begraven een warm hart toe draagt en heeft daarom de nodige inspanningen geleverd.
Graag wil het bestuur van Bergklooster u als wethouder begraafplaatsen Zwolle, of uw opvolger, uitnodigen voor een nadere kennismaking. Het bestuur van de Vereniging Begraafplaats Bergklooster wil graag haar standpunt ook in deze zaak toelichten. In afwachting.

Met vriendelijke groet,

Ver. Begraafplaats Bergklooster
Namens het bestuur,

Voorzitter Jan Beumer
Secr./Penm. Bert Pierik
Bergkloosterweg 92, 8034 PS Zwolle
Tel. 038-4532281
info@bergklooster.nl www.bergklooster.nl

From:	Info Uitvaartcentrum Kranenburg
To:	Raadsgriffie
Subject:	Afscheids- en Gedenkpark Zwolle
Date:	woensdag 2 mei 2018 15:59:06
Attachments:	Vergelijking bestemmingsplannen.pdf

Geachte raadsleden,

Op 26 april jongstleden ontving u van het College een voorstel om kennis te nemen van het doorlopen proces en het vervolg rondom de mogelijke vestiging van een tweede crematorium op de locatie Kranenburg. Daaraan gehecht is een informatienota voor uw Raad. In vervolg op onze eerdere brief aan uw Raad vragen wij opnieuw uw aandacht.

In het slot van deze informatienota schrijft het College het volgende:
“Het verlenen van de vergunning voor het vestigen van een tweede crematorium is gemandateerd aan het college. Dit omdat het gaat over een vestiging die past binnen het vigerende bestemmingsplan. Indien een aanvraag volgt die niet binnen het bestemmingsplan past zal de aanvraag aan uw raad worden voorgelegd.”

Het betreffende deel uit het vigerende bestemmingsplan Kranenburg luidt als volgt:

De op de plankaart met “MB” voor maatschappelijke doeleinden begraafplaats aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. begraafplaatsen;
b. een crematorium;
c. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de gronden;
d. gebouwen ten behoeve van begraafplaatsen, een uitvaartcentrum en een crematorium;
e. bedrijfswoningen;
f. aan- en uitbouwen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen;”

Het vigerende bestemmingsplan spreekt, geheel in aansluiting op het door u in 2003 vastgestelde Masterplan, over een crematorium en laat geen ruimte voor meerdere crematoria of uitvaartcentra.
Alleen al om die reden is de door het College afgesloten intentieovereenkomst nogal voorbarig te noemen.
Dit laatste heeft het College zich kennelijk ook gerealiseerd omdat recent een vervolgstap is gezet in de vorm van een herziening van het vigerende bestemmingsplan “Kranenburg”.
In het door het College opgestelde “Ontwerpbestemmingsplan Berkum”, dat tevens een beroep doet op het Masterplan en thans ter inzage is gelegd van 26 april tot en met 6 juni aanstaande, is in de bestemming voor de begraafplaats namelijk plotseling sprake van “crematoria” in plaats van “een crematorium”. Een wijziging die nergens in het bestemmingsplan wordt toegelicht.

Het is op z’n minst opmerkelijk dat deze wijziging, in een veelomvattend voorstel dat niet specifiek over het park Kranenburg lijkt te gaan, op dit moment wordt voorgesteld.
Zonder enige twijfel zullen wij op een later moment een zienswijze indienen waarin dit punt naar voren wordt gebracht. Voor uw Raad is van belang dat, totdat het bestemmingsplan Berkum in de door het College voorgestelde vorm wordt aangenomen, het vestigen van een tweede crematorium en/of uitvaartcentrum op Kranenburg nadrukkelijk niet past binnen het vigerende

bestemmingsplan en het vastgestelde Masterplan (zie bijlage).

Wij menen er goed aan te doen om uw Raad van deze informatie op de hoogte te stellen en zijn uiteraard graag bereid om nadere vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet, mede namens Vereniging Begraafplaats Bergklooster
Crematorium Kranenburg,
Uitvaartcentrum Kranenburg,

Wilma Voortman
Woordvoerder projectgroep Afscheids- en Gedenkpark Zwolle

Bestemmingsplan Kranenburg (2007)	Bestemmingsplan Berkum (2018)
Artikel 6 Maatschappelijke doeleinden begraafplaats MB **6.1 Bestemmingsomschrijving** De op de plankaart met “MB” voor maatschappelijke doeleinden begraafplaats aangewezen gronden zijn bestemd voor: a. begraafplaatsen; b. een crematorium; c. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de gronden; d. gebouwen ten behoeve van begraafplaatsen, een uitvaartcentrum en een crematorium; e. bedrijfswoningen; f. aan- en uitbouwen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen; met daaraan ondergeschikt: g. wegen en paden; h. parkeervoorzieningen; i. voorzieningen ten behoeve van beeldende kunst; j. geluidwerende voorzieningen; k. openbare nutsvoorzieningen; l. infrastructurele voorzieningen; m. groenvoorzieningen; n. water; met de daarbij behorende: o. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.	**Artikel 16 Maatschappelijk - Begraafplaats** **16.1 Bestemmingsomschrijving** De voor 'Maatschappelijk - Begraafplaats' aangewezen gronden zijn bestemd voor: a. begraafplaatsen; b. een uitvaartcentrum; c. crematoria; d. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschapswaarden van de gronden; e. gebouwen ten behoeve van begraafplaatsen, een uitvaartcentrum en een crematorium; f. bedrijfswoningen; g. bijbehorende bouwwerken bij bedrijfswoningen; met daaraan ondergeschikt: h. wegen en paden; i. parkeervoorzieningen; j. voorzieningen ten behoeve van beeldende kunst; k. geluidwerende voorzieningen; l. openbare nutsvoorzieningen; m. infrastructurele voorzieningen; n. groenvoorzieningen; o. water; met de daarbij behorende: p. overige bouwwerken.

Aan: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle
en de leden van de Gemeenteraad
t.a.v. de Raadsgriffie
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
raadsgriffie@zwolle.nl

Van : Uitvaartondernemers gevestigd in Zwolle
Betreft : Voornemen tot ontwikkeling van een tweede crematorium
in het Afscheids- en Gedenkpark Zwolle
Datum : 23 mei 2018

Geacht College, geachte Raadsleden,

Tijdens het afgelopen week gehouden jaarlijks overleg van de uitvaartondernemers in Zwolle met medewerkers van afdeling Burgerzaken, werden wij pijnlijk geconfronteerd met het feit dat de gemeente al een intentie–overeenkomst heeft getekend met Respectrum Crematoria B.V., die een tweede crematorium wil vestigen binnen het Afscheids– en Gedenkpark Zwolle.

Als uitvaartondernemers hadden wij via de krant vernomen dat hierover gesproken werd. Echter in deze communicatie zijn wij als Zwolse uitvaartondernemers/verzorgers niet betrokken geweest. Dit in tegenstelling tot wat in de Stentor werd gezegd. Als uitvaartverzorgers zijn wij degenen die met bewoners van Zwolle in gesprek zijn op het moment dat er een overlijden plaatsvindt. Wij informeren over de mogelijkheden betreffende de uitvaart en daarnaast leggen en onderhouden wij de contacten met die uitvaartdienstverleners waar de familie voor kiest. Vanuit ons werk zijn wij dus zeer goed op de hoogte van de behoeften van de inwoners van Zwolle op het gebied van uitvaarten. Het is voor ons dan ook schokkend dat er in de hele besluitvorming rondom een tweede crematorium naar de mening van de inwoners van Zwolle in onze ogen niet gevraagd is.

Voor alle duidelijkheid; wij willen de komst van een tweede crematorium niet ter discussie stellen. Waar het ons wel om gaat is de locatie, een toevoeging aan de bestaande mogelijkheden op Afscheids- en Gedenkpark Zwolle. Vanuit onze dagelijkse ervaringen met families die afscheid moeten nemen van een dierbare is het volgens ons geen goed idee om een tweede crematorium op die locatie te vestigen. Los van dat wij van de behoefte aan een tweede crematorium weinig gemerkt hebben, zal het zeer waarschijnlijk van grote invloed zijn op de dagelijkse praktijk in het Afscheids- en Gedenkpark. Wij kunnen niet anders dan vaststellen dat de onderlinge samenwerking tussen de huidige dienstverleners erg goed is, waardoor de dienstverlening op een hoog niveau staat. Wij als uitvaartondernemers zijn meer dan tevreden over de huidige situatie en de geleverde diensten en dat horen we ook van de families in wiens opdracht wij handelen.

De kans is erg groot dat een tweede crematorium op deze locatie de optimale situatie en dienstverlening zal verstoren in het nadeel van Zwolse nabestaanden. Er is helemaal geen

behoefte aan samenwerking van de huidige dienstverleners met deze nieuwe partij. Vanuit concurrentie zal de harmonie bijna zeker worden verstoord, wat van invloed zal zijn op de dienstverlening naar families. En dat is in een pijnlijke situatie waarin mensen afscheid moeten nemen van een dierbare absoluut niet wenselijk.

Een tweede crematorium op het Afscheids- en Gedenkpark voegt weinig nieuws toe aan de mogelijkheden van bewoners. Een meer natuurlijker begraafplaats zou dat zeker wel doen. Bovendien gaat de bouw van het crematorium ten koste van de natuur op het prachtige park. Wat in onze ogen ook niet wenselijk is.

Ook zijn wij als ondernemers benieuwd naar het behoefteonderzoek naar een tweede crematorium dat gedaan zou zijn. Wij zijn zeer benieuwd naar de uitkomsten van dit onderzoek, daar wij geen van allen hierover benaderd zijn input te geven. Graag ontvangen wij een afschrift van dit onderzoek.

Wij zouden het zeer op prijs stellen als wij op korte termijn alle stukken die met dit dossier te maken hebben ontvangen. Daarnaast willen wij in een persoonlijk gesprek met een afvaardiging van de Zwolse uitvaartondernemers en de betrokken wethouder onze standpunten nogmaals uiteen zetten en het verdere verloop van de procedure bespreken.

Wij wachten uw reactie met belangstelling af.
Hartelijke groet,

Els Staal
Marjanne Staal Uitvaartverzorging
Tel. 06 – 508 31 405

Onderstaande uitvaartondernemers/verzorgers hebben zich in principe accoord verklaard met het standpunt van de brief. Echter gezien het hele korte tijdsbestek is het niet haalbaar iedereen accoord te vragen voor de letterlijk inhoud van deze brief.

Marjanne Staal Uitvaartzorging; Marjanne Staal
Monuta; Elise Weda
Uitvaartbegeleiding Freda Gaasbeek; Freda Gaasbeek
Arabesque Uitvaartverzorging; Ton Lans
Meander Uitvaartbegeleiding; Ariënne Kenter
Stap voor Stap Uitvaartbegeleiding; Wilma Bouwmeester
Uitvaartzorg Rietje van Voorst; Rietje van Voorst
Wils Klok Uitvaartzorg; Wils Klok
Kameleon Uitvaartzorg; Marloes Damman

From: Els Staal
To: Raadsgriffie
Subject: aanvulling brief uitvaartondernemers inzake tweede crematorium
Date: maandag 28 mei 2018 7:43:28

Goeiemorgen Maaike,

Als aanvulling op mijn mail van afgelopen vrijdag wil ik laten weten dat Meander Uitvaartbegeleiding zich niet kan vinden in de door mij opgestelde brief.

Hartelijke groet,
Els Staal
Tel. 06 – 508 31 405

Marjanne Staal Uitvaartverzorging
Koperslagerstraat 99
8043 EM Zwolle
T. 06 – 109 669 39
www.marjannestaal.nl

Marjanne Staal Uitvaartverzorging

t.a.v. Els Staal

Zwolle, 26 mei 2018

Beste Els, beste collega's,

Met belangstelling heb ik de brief aan het College van B&W Zwolle d.d. 23 mei gelezen. Verbazing maakte mij tijdens het lezen hiervan meester.

Met name de vierde alinea, die begint met 'de kans is erg groot….' vind ik zeer bijzonder. In eerdere alinea's van de brief wordt een warm pleidooi gehouden voor de belangen van inwoners van Zwolle, maar in de vierde alinea lees ik dat 'de huidige dienstverleners geen behoefte hebben aan samenwerking met deze nieuwe partij' en dat daardoor de dienstverlening achteruit zal gaan. Lees ik het nou goed dat wij uit onwil de belangen van de bewoners van Zwolle op het spel gaan zetten?

Ik begrijp heel goed dat het altijd vervelend is als er een concurrent bij komt maar in de eerste plaats is het onze concurrent niet en in de tweede plaats is het normaal gesproken (en bijna altijd) zo dat dienstverlening van concurrentie juist beter wordt. Het verbaast me dat wij dit tegengeluid als uitvaartondernemers maken. Deden we dat ook toen er vele nieuwe uitvaartbegeleiders bij kwamen in Zwolle de laatste jaren? Was er uit onderzoek gebleken dat daar behoefte aan was? Begrijp me goed: ik had in dat geval ook laten weten dat ik dat raar zou vinden want mijn standpunt blijft dat concurrentie juist leidt tot hogere kwaliteit van alle betrokkenen, ook als ik er zelf 'last' van heb. Een ieder moet uitgaan van zijn of haar eigen kracht in plaats van af te geven op de nieuwkomer.

Het is inderdaad niet wenselijk dat 'mensen in de pijnlijke situatie waarin zij afscheid moeten nemen' last hebben van ondernemers die om welke reden dan ook alvast hebben besloten niet samen te werken met een nieuwkomer in de branche.

Ook ik ben tevreden over de dienstverlening van crematorium Kranenburg maar tegelijk merk ik wel dat nabestaanden op piekmomenten weinig keuzemogelijkheden hebben qua dag en tijdstip. Hoe dan ook: ik sta er niet achter om nu alvast stemming te gaan maken via de Stentor. Ook de brief naar het College gaat mij te ver. Vooral omdat er voor mijn gevoel vreemde argumenten op tafel worden gelegd.

Met vriendelijke groeten,

Meander Uitvaartbegeleiding

Brenda Siebrand-Koper

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Mulder, Dick (2818)
medeopstellers	Idsardi, Froukje (4184) Pleeging, Jaap (2306) Valkeman, Hanneke (2279)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018) Bijlage: Bijlage 1 bij Informatienota Raad moties Opbouwwerk Bijlage: Bijlage 2 Informatienota raad motie opbouwwerk 20170928 Bijlage: Bijlage 3 Motie 14 Opbouwwerk Bijlage: Bijlage 4 Motie ‘Opbouwwerk vanaf 2018 (M-12)’

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De reactie van het college op de motie ‘Opbouwwerk vanaf 2018 (M-12) aangenomen op 10 november 2017 naar aanleiding van de behandeling van de reactie van het college op motie ‘Opbouwwerk M-14 ’, aangenomen op 3-7-2017 en de toezegging (154) dat ‘de wethouder voor de begrotingsbehandeling in het najaar de raad rapporteert over de uitkomst van haar gesprekken met o.a. Travers over de toekomst van het opbouwwerk’, gedaan op 26-6-2017 tijdens de infodebatronde over de voorjaarsstukken.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 24 april 2018

Onderwerp	Moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)
Versienummer	1

Portefeuillehouder Eefke Meijerink

Informant Dick Mulder / Hanneke Valkeman / Jaap Pleeging / Froukje Idsardi
Afdeling Maatschappelijke ontwikkeling
Telefoon (038) 498 2818
Email Dt.mulder@zwolle.nl

Bijlagen
1. Bijlage 1 Informatienota ‘Opbouwwerk (M-14 & M-12)’
2. Informatienota ‘Opbouwwerk (M-14)’ van 28 september 2017
3. Motie ‘Opbouwwerk (M-14)’
4. Motie ‘Opbouwwerk vanaf 2018 (M-12)’

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De reactie van het college op de motie ‘Opbouwwerk vanaf 2018 (M-12) aangenomen op 10 november 2017 naar aanleiding van de behandeling van de reactie van het college op motie ‘Opbouwwerk M-14 ’, aangenomen op 3-7-2017 en de toezegging (154) dat ‘de wethouder voor de begrotingsbehandeling in het najaar de raad rapporteert over de uitkomst van haar gesprekken met o.a. Travers over de toekomst van het opbouwwerk’, gedaan op 26-6-2017 tijdens de infodebatronde over de voorjaarsstukken.

Inleiding

Naar aanleiding van de bespreking van de informatienota over extra inzet van opbouwwerk bij de behandeling van de begroting 2018 heeft de gemeenteraad op 10 november 2017 het college opgeroepen er voor te zorgen dat er eind maart een onderbouwde analyse ligt voor de extra gewenste FTE voor het opbouwwerk, zodat deze betrokken kan worden bij de totstandkoming van een nieuw collegeakkoord. De gemeenteraad staat daarbij op het standpunt dat het opbouwwerk sociale netwerken van buurten en individuen kan versterken en dit aansluit bij de visie van de gemeente om goede zorg dichtbij mensen te organiseren.

In deze informatienota geven wij u inzicht in onze bevindingen die wij onder andere gebaseerd hebben op gesprekken met vertegenwoordigers van de driehoek wijkmanagement- opbouwwerk – SWT en inzichten uit het Buurt voor Buurt onderzoek en daaruit gedestilleerde sociale indexen.

Kernboodschap

Het college beschouwt het opbouwwerk als een effectieve methode, aansluitend bij de leefwereld van inwoners, om sociaal-maatschappelijke vraagstukken integraal en veelal collectief aan te pakken. Door te investeren in sociale netwerken speelt het opbouwwerk een belangrijk rol in de transformatie van sociale domein en kunnen sociaal-maatschappelijk problemen in belangrijke mate voorkomen worden dan wel mogelijk op een slimmere manier aangepakt. Dat gebeurt in goede samenwerking en afstemming met het Wijkmanagement en de Sociale Wijkteams. De sociaal-maatschappelijke vraagstukken die spelen in elk stadsdeel worden vanuit een gezamenlijk gevoeld eigenaarschap ter hand genomen: het SWT vanuit individuele casuïstiek en het Wijkmanagement en opbouwwerk vanuit een wijkgericht en collectief perspectief.

Ervaringen

Voor de inzet van opbouwwerk maken we onderscheid tussen enerzijds presentieinzet en anderzijds opgavegerichte inzet.

a. <u>Presentieinzet:</u>

Uitgangspunt is structurele aanwezigheid van het opbouwwerk als voorwaarde om bekend en gekend te zijn binnen de lokale gemeenschap en zo relaties en netwerken op te bouwen. Die bekendheid en gekendheid is een basisconditie om de inzet van opbouwwerk optimaal te benutten: door middel van een oplossingsgerichte benadering worden verbindingen tot stand gebracht tussen kwetsbare en vitale inwoners. De verdeling is primair op basis van het inwonertal per stadsdeel.

2. <u>Opgavegericht inzet:</u>

De inzet van het opbouwwerk is hierbij gekoppeld aan wijk- en/of doelgroepopgaven. Bij het komen tot en uitvoeren van wijkopgaven op basis van de Buurt voor Buurt onderzoeken en wijkdialogen is een belangrijke rol voor het opbouwwerk weggelegd.

De afgelopen jaren beschikten we als stad over 6 fte opbouwwerk. Wat we zien is dat door bezuinigingen en de verschillende maatschappelijke vraagstukken (inzet binnen de SWT's) de focus sterk is komen te liggen op de opgave gerichte inzet. De presentieinzet heeft hieronder geleden en dit heeft geleid tot afbreuk van netwerken, en onbekendheid binnen en van netwerken in wijken.

De opgavegerichte inzet vertaalde zich met name in het oppakken van het sociaal beheer in de belangrijkste hotspotsgebieden. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in Holtenbroek (in combinatie met veiligheid) en Stadshagen. Een eerste analyse van relevante elementen van de sociale index in buurten als Holtenbroek II en III en Breecamp laat zien dat de investeringen van opbouwwerk over de

afgelopen jaren tot mooie resultaten hebben geleid hebben. Zo is in Holtenbroek het aantal overlastmeldingen bij politie, woningbouw en gemeente sterk gedaald. Het vertrouwen en de tevredenheid onder bewoners en de waardering voor de wijk, de veiligheid, de instanties en het woonplezier zijn (sterk) toegenomen, zoals blijkt uit het Buurt voor Buurt onderzoek.
E.e.a. heeft ook geleid tot mooie initiatieven als PolitieKids en de buurttuin in Breecamp Oost.
Kansen die we eigenlijk veel meer zouden willen benutten.

Want door de hotspotwerkwijze komen wijkbrede aanpakken gericht op het bewegen binnen meerdere verschillende netwerken (zoals verbinding van krachtige bewoners aan kansarme groepen) niet echt uit de verf. Dit speelt bijv. in stadsdeel Oost (en dan met name in Diezerpoort en Wipstrik), dat nog versterkt werd door langdurige uitval van opbouwwerkers vanwege ziekte.
In stadsdeel Noord is nu geen inzet in de Aalanden (en dan met name Aalanden Zuid). De ontwikkelingen in Holtenbroek zijn positief, maar blijven ook heel kwetsbaar. Presentie van het opbouwwerk aldaar is nog steeds gewenst en ruimte ontbreekt om inzet (gedeeltelijk) te verplaatsen naar een andere wijk. Met de recente uitbreiding van 6 naar 8 fte komt het opbouwwerk al meer toe aan breder sociaal beheer/presentieinzet maar kan door ontwikkelingen als hierboven genoemd nog onvoldoende inspelen op verzoeken van de SWT's om inzet op collectieve vraagstukken (signalen van isolement en armoede), laat staan op preventie.

Relevante ontwikkelingen
We gaan bij onze samenwerking met inwoners graag uit van deelname door zelfstandige inwoners en (gedeeld) eigenaarschap. In een aantal wijken is dit aan de orde; in andere wijken is de realiteit een andere en is gerichte inzet van opbouwwerk daarbij nodig. Daar is o.a sprake van een diversiteit aan burgerschapstijlen met verschillen in vaardigheden. Sommige burgerschapsstijlen worden gekwalificeerd als 'buitenstaanders', een (groeiende)[1] groep bewoners die zich vaak niet gehoord voelt en niet de indruk heeft dat ze invloed heeft. In het omgaan met verschillen tussen bewoners(groepen) en het zichtbaar maken van de eigen kracht van inwoners (en hun netwerk) is voor het opbouwwerk een belangrijke rol weggelegd.

Naast inzet gericht op het samenspel met inwoners en organisaties voor de transformatie in het sociaal domein hebben we als stad nog een aantal opgaven die grote invloed zullen hebben op het leven van onze inwoners. Met name duurzaamheidsopgaven als de energietransitie en klimaatadaptie. Onderwerpen, die we graag met onze inwoners op willen pakken. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat we de verbinding weten te maken met de agenda's van buurten en wijken. Bewoners worden pas actief als ze een belang hebben en als ze uitgenodigd worden op opgaven waar hun energie zit. Dit vraagt om slimme verbindingen en integrale aanpakken zoals de renovatie van huurwoningen in relatie tot aanpak armoede/verminderen schulden. Het opbouwwerk levert een cruciale bijdrage in de belangrijke basisvoorwaarde voor een vruchtbare samenwerking: vertrouwen! Ook dat ontstaat niet vanzelf.

De verdeling van de huidige omvang van het opbouwwerk (8 FTE voor de stad Zwolle) over de 5 stadsdelen leidt tot het maken van keuzes voor intensievere inzet in wijken met aantoonbare problematiek (welke situatie elke 2 jaar weer kan veranderen). Om voor de toekomst de goede afwegingen te kunnen maken met betrekking tot de gewenste intensiteit opbouwwerk op zowel stadsdeel- als ook stedelijk niveau formuleren wij samen met de driehoek Wijkmanagement-opbouwwerk – SWT per stadsdeel speerpunten op basis van de kernopgaven, gedeelde professionele

[1] Prognose provincie Overijssel

inzichten en relevante data (o.a. BuurtvoorBuurt-onderzoek en de leefbaarheids-, veerkracht- en veiligheidsindex). Daarmee kunnen we in de toekomst meer factbased keuzes voorleggen. Daarnaast zullen we indicatoren moeten meenemen voor de maatschappelijke kernopgaven.

Conclusie
Zoals in de eerdere informatienota van 25 september is aangegeven heeft de integrale wijkaanpak in bijvoorbeeld Holtenbroek 3 en Breecamp Oost mooie resultaten opgeleverd. Dit voorkomt geëscaleerde en – daardoor - kostbare problematiek en zwaardere zorg.

Met de huidige omvang van 8 FTE is Travers nog steeds gedwongen keuzes te maken als het gaat om het sociaal beheer van de stad. Dat gaat ten koste van de presentieinzet en blijft gezien onze ambities als stad en de complexe vraagstukken die er spelen te gering. De uitdaging is om van verantwoord sociaal beheer te komen tot verbinding met de strategische kernopgaves en daarin inwoners mee te nemen in de ontwikkelingen en eigenaarschap in hun eigen wijk/buurt te geven. Geen gemakkelijke opgave als we ons realiseren dat een groeiende groep bewoners handelt vanuit pragmatisme dan wel het handelen van de overheid met weinig vertrouwen beziet.
Idealiter zijn er volgens Travers twee opbouwwerkers in elk stadsdeel nodig, wat een uitbreiding met nog 2 FTE opbouwwerk betekent.

Gelet op de ontstane financiële situatie in het sociaal domein laten wij de beoordeling van de gewenste uitbreiding opbouwwerk over aan de onderhandelaars voor het nieuwe college en de nieuwe raad. Een uitbreiding van 8 naar 10 FTE opbouwwerk vraagt een extra investering ad. € 170.000,-- (o.b.v. 2 FTE buurt opbouwwerker schaal 8 cao Welzijn). De dekking van de huidige omvang is afkomstig uit het sociaal domein. Voorstelbaar is de uitbreiding met 2 FTE opbouwwerk te betrekken bij de collegeonderhandelingen over de doorontwikkeling gebiedsgericht werken in een initiatiefrijk Zwolle.

Communicatie
Er is regelmatig en constructief overleg geweest met vertegenwoordigers van Travers Welzijn, het Wijkmanagement en SWT. De betrokkenen worden geïnformeerd over de inhoud van de informatienota.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 44499

Onderwerp Beantwoording moties opbouwwerk (M-14 Perspectiefnota 2018-2021 & M-12 Begroting 2018)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Bijlage 1 bij Informatienota Moties Opbouwwerk M12 & M14

Het opbouwwerk zet in op samenlevingsopbouw, leefbaarheid, sociale samenhang, pedagogisch buurtklimaat en veiligheid door:

- Present zijn in de buurt.

Opbouwwerk zet in op betekenisvolle relaties en investeert in contacten tussen mensen en het ontwikkelen van sociale netwerken, is een luisterend oor voor de burger en de buurt en weet snel en adequaat verbindingen te leggen met het voorliggend veld, tussen bewoners onderling (één op één b.v. op lichte ondersteuningsvragen) of via community building (inwonersgroepen die willen participeren op buurtvraagstukken).

- Mensen mee laten doen.

Opbouwwerk verbindt mensen op basis van hun vragen, interesses en talenten. Opbouwwerkers zijn deskundig op het gebied van participatie in de wijk en zoeken voor individuele casussen collectieve oplossingen. De insteek is meer gericht op kansen en eigen kracht van mensen (en hun netwerk) en minder gericht op problemen.

- Initiëren, opzetten en faciliteren van nieuwe producten en collectieve trajecten.

Vanuit een oplossingsgerichte benadering worden verbindingen tot stand gebracht tussen vitale en kwetsbare burgers. Dit doet het opbouwwerk in samenwerking met bewoners en andere partijen uit het professionele netwerk, zoals woningcorporaties, Politie, Sociaal Wijkteam en gemeente Zwolle.

- Bouwen aan een positief pedagogisch buurtklimaat.

Voor kinderen en jongeren is het van belang om op te groeien in een omgeving die rijk is aan sociale relaties, om o.a. sociale competenties te ontwikkelen en te kunnen leren van voorbeeldgedrag van anderen. Sociale steun binnen dit netwerk vergroot de draagkracht van gezinnen. Naarmate een steunend sociaal netwerk ontbreekt, wordt de draagkracht van een gezin sneller overschreden en ontstaan er eerder opvoedingsmoeilijkheden. De ‘straat’ is voor het opbouwwerk het speelveld. Daar waar de structuur van school, opvang etc. wordt losgelaten is presentie, preventie en vroegsignalering belangrijk.

- Inzetten op samenlevingsopbouw, leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid.

Door het ondersteunen van bewoners bij het verbeteren en/of versterken van de leefbaarheid van hun woonomgeving en het inzetten en delen van programma’s en buurtprojecten die zorgen voor een gezond woon- en leefklimaat op wijk-, buurt- en straatniveau. Het opbouwwerk is vaak tussenpersoon naar andere welzijns- en zorgorganisaties, politie, SWT en gemeente.

Complementaire kwaliteiten opbouwwerk.

De kracht van het opbouwwerk zit in het belang van het community(gemeenschap) denken. De relevante vragen voor het opbouwwerk zijn: wat kan de gemeenschap betekenen voor een optimaal leefklimaat en welke invloeden spelen hierin een rol? Community denken bestaat al zolang de mens een sociaal wezen is en kan gedefinieerd worden als een georganiseerd vangnet waarin de collectiviteit je beschermt, kansen geeft, aanspraak doet op je talenten en dat alles voor een menswaardig bestaan. Daarnaast ligt de rol van het opbouwwerk vooral in het zijn van kartrekker en verbinder bij innovatie en ontwikkeling van wijk- en participatieopgaves, zowel in het sociaal als fysiek domein, zoals duurzaamheid (o.a. energietransitie) en infrastructurele en ruimtelijke vraagstukken (o.a. burgerbetrokkenheid bij de nieuwe woonvisie en omgevingsvisie).

Vraagstelling

Voor de vraag die nu voorligt is relevant hoe het nu staat met het community denken binnen de context van de burger, wonende in het stadsdeel, de wijk, de buurt en de straat. De meeste inwoners leven in eerste instantie samen met mensen die zich hebben verenigd in netwerken. Zoals in familieverbanden, vrienden, geloofsbeleving, gezamenlijk interesse recreatie, werk enz. Deze netwerken zijn niet direct gebonden aan een woonomgeving maar zijn erg kansrijk om jezelf te ontplooien.

Maar er zijn ook inwoners met een beperkt netwerk waardoor zij vaak gebonden zijn aan de directe leef en woonomgeving. Vroeger waren de grootgebruikers van de wijk kinderen, jeugd en senioren, het gros van de overige inwoners waren aan het werk. In de huidige tijd zien we meer categorieën gebruik maken van de wijk. Zoals bewoners die part-time of thuis werken of geen werk hebben, migranten of inwoners met een geestelijke-of fysieke beperking. Kortom mensen die door omstandigheden hun directe leefomgeving meer gaan gebruiken. Dat wordt in sommige buurten en wijken versterkt doordat groepen inwoners met lage inkomens vaak geconcentreerd samen wonen in de goedkope woningbouw. Vaak zien we dat deze groepen minder ontwikkelingskansen hebben. De zelfredzaamheid staat nu voorop en we vertalen dit in “eigen kracht”. Maar de vraag is op welke wijze deze eigen kracht tot ontwikkeling kan komen, wat hier voor nodig is en wanneer we spreken van een kansrijk klimaat? En wie kan bijdragen aan een sterke gemeenschap op wijkniveau?

Wat is er nodig?

Elke buurt kent een eigen karakter. Dat karakter wordt gevormd door de fysieke en sociale samenstelling. Bijvoorbeeld een groene wijk of juist een wijk met veel autos of veel bedrijven, hoogbouw, voldoende of weinig voorzieningen. Maar ook aspecten als omvang aan sociaal krachtige personen, type huishoudens, opleidingsniveau, vergrijzing of juist jonge wijk. Deze mix geeft een bepaalde kleur aan de wijk en kan bepalen of er een of meerdere (sociale) opgaven in de wijk ontstaan en dat die wel of niet een professionale ondersteuning wenselijk maken om de samenleving en de wijk sterker en weerbaarder te maken.

De rol van de opbouwwerker

Binnen de wijk bewegen opbouwwerkers zich in verschillende netwerken en observeren ze het sociale samenspel in buurt en wijk. Door te signaleren, te navigeren vanuit vertrouwensrelaties, sleutelen ze mee aan het collectief onderbewustzijn in de wijk. Door deze inzet worden

opbouwwerkers ook wel community builders genoemd. Ze zijn alert op signalen uit de leefwereld, acteren op initiatieven en belonen de positieve beweging. Ontmoedigen groepen die zich destructief gedragen en verleiden ze naar een positieve inbreng t.b.v. de leefomgeving. Even belangrijk is het dat naast opbouwwerkers ook andere professionals die in de wijk actief zijn zoals de wijkagent, wijkmanagers, mederwerkers SWT en andere hulpverleners gezamenlijk optrekken in de opgaven van de wijk. Present zijn in de wijk, kennen en herkend worden zijn belangrijke voorwaarden om mee te kunnen werken aan de gemeenschap. Zowel krachtige bewoners, kansarme groepen, professionele partners en zij die er toe doen in de wijk dragen bij aan een sterke samenleving. De kernbegrippen zijn: verbinding, combineren, creativiteit, reuring en betrokkenheid. Dit zijn de ingrediënten om te komen tot een organische beweging in het sociaal en ook fysiek domein. Regie voeren is noodzakelijk om niet ten onder te gaan aan externe impulsen vanuit de systeemwereld. Het ophalen van de bewonersagenda, aansluiten bij ongeorganiseerde bewoners en verbinding zoeken met sterke bewonerskaders leiden tot een sterkere samenhang. Hoe beter de samenleving voor zichzelf kan zorgen des te minder afhankelijk zijn ze van de systeemwereld.

Toekomstige ontwikkelingen

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen op het terrein van arbeid en automatisering zien we o.a. dat de groep laagopgeleiden steeds minder kansen krijgen op een inkomen vanuit arbeid, door een mismatch met wat zij kunnen versus wat de arbeidsmarkt vraagt. Ook zij zullen meer terug vallen op de directe woon en leefwereld. Dat betekent wat voor de samenleving en bepaalt op welke vraagstukken antwoorden moeten komen. Elke investering die we nu doen om tot een sterke gemeenschap te komen zal bijdragen aan een zelfvoorzienende leefwereld op wijk niveau.

Professie

Voor de communitybuilding hebben we professionele opbouwwerkers nodig, die samen met het bredere welzijn- en vrijwilligerswerk en de (informele) zorg, het wijkmanagement en de medewerkerkers van het SWT, werken aan een dynamisch evenwicht in de wijk en het opbouwen van duurzame relaties en sociale netwerken. Door een gemeenschappelijke focus en langdurige investeringen worden urgente signalen snel door de professionals onderkend. Ook als het gaat om andere culturele (bijvoorbeeld niet-westerse) achtergronden, die meer naar binnen gericht zijn. Het opbouwwerk legt de focus op het hele buurt- en steunnetwerk en opereert vanuit een sterk welzijnsteam per wijk. Het opbouwwerk is flexibel en heeft geen 9 tot 5 mentaliteit. Zij hebben kennis van, relaties met en ingangen binnen de verschillende culturen (jong en oud) en etniciteiten. Om iedereen naar vermogen te kunnen laten mee doen leggen opbouwwerkers verbindingen tussen kwetsbare en krachtige mensen om gezamenlijk van meerwaarde te zijn voor de samenleving en om elkaar te laten groeien.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 25 september 2017

Onderwerp	Motie opbouwwerk (M-14)
Versienummer	1

Portefeuillehouder Nelleke Vedelaar

Informant Dick Mulder / Nico Middelbos
Afdeling Maatschappelijke ontwikkeling
Telefoon (038) 498 2818
Email dtmulder@zwolle.nl

Bijlagen
1. Bijlage Informatienota ‘Opbouwwerk (M-14)’
2. Motie ‘Opbouwwerk (M-14)’

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De reactie van het college op de motie ‘Opbouwwerk (M-14)’, aangenomen op 3-7-2017 en de toezegging (154) dat ‘de wethouder voor de begrotingsbehandeling in het najaar de raad rapporteert over de uitkomst van haar gesprekken met o.a. Travers over de toekomst van het opbouwwerk’, gedaan op 26-6-2017 tijdens de infodebatronde over de voorjaarsstukken.

Inleiding

In de op 3 juli 2017 aangenomen motie ‘Opbouwwerk (M-14)’ verzoekt de gemeenteraad het college uit te werken hoe opbouwwerk de gemeentelijke inzet op het sociaal domein verder zou kunnen versterken en te zorgen dat er meer en gericht opbouwwerk wordt ingezet in die buurten waar de sociale cohesie minder ontwikkeld is.

De Raad geeft daarbij aan dat Zwolle in zet op goede zorg dichtbij mensen, bijvoorbeeld door inzet van het sociaal wijkteam en jeugd- en gezinswerkers bij huisartsen. De Raad stelt in de motie dat individuele ondersteuning van Zwollenaren zou moeten aansluiten bij de persoon en bij de inzet van zijn of haar sociale netwerk en dat de aandacht van professionals zich op dit moment onvoldoende focust op sociale netwerken. En dat de versterking van sociale netwerken zowel buurten als individuen ten goede komt, de leefomgeving verbetert, eenzaamheid vermindert, zelfredzaamheid toe neemt en nieuwe initiatieven in buurten ontstaan.

Het college beschouwt het opbouwwerk als een effectieve methode van werken om sociaal maatschappelijke vraagstukken wijkgericht, integraal en veelal collectief aan te pakken. Daarmee draagt opbouwwerk in belangrijke mate bij aan het verbeteren van de sociale cohesie. Door te investeren in sociale netwerken kunnen sociaal-maatschappelijke problemen in de toekomst in belangrijke mate worden voorkomen (Zie de bijlage bij deze Informatienota).

In de beantwoording van deze Motie wordt tevens de toezegging (154) van de wethouder meegenomen om voor de begrotingsbehandeling in het najaar de raad te rapporteren over “de uitkomst van haar gesprekken met o.a. Travers over de toekomst van het opbouwwerk”.

Kernboodschap

Momenteel wordt breed gewerkt aan de transformatie in het sociaal domein. Daarbij wordt de beweging gemaakt naar meer eigen regie en zelfredzaamheid van inwoners en meer passende en samenhangende ondersteuning. De druk op het voorliggende veld en de verwachtingen richting vrijwilligers, mantelzorgers en buren nemen daardoor toe. Reden waarom bij de begroting onder andere extra wordt geïnvesteerd in ondersteuning van vrijwilligerswerk en mantelzorgers. Maar maatschappelijke trends zoals extramuralisering van de GGZ, het langer thuis wonen van ouderen en de huisvesting van statushouders leveren daarnaast extra druk op in bepaalde straten en buurten. Dit vraagt steeds meer van de draagkracht van de omgeving en van de betrokken inwoners. Het opbouwwerk heeft een belangrijke taak om te werken aan een krachtige, veilige en zorgzame omgeving.

Een sterk sociaal netwerk zorgt ervoor dat mensen voldoende ondersteuning ervaren, minder vatbaar zijn voor stress en depressies, beter traumatische gebeurtenissen en tegenslagen kunnen verwerken, de kansen vergroten om op beroepsmatig vlak carrière te maken en stabieler in het leven staan. Investeren in integrale wijkaanpakken en daarmee het verstevigen van sociale netweken helpt toekomstige problematiek te voorkomen. Door deze aanpak verbetert o.a. sociale samenhang, stabiliteit en leefbaarheid. Dit vraagt om maatwerk, continuïteit en relatieopbouw.

De integrale wijkaanpak in bijvoorbeeld Holtenbroek 3 en Breecamp Oost heeft mooie resultaten opgeleverd. Het aantal overlastmeldingen bij politie, woningbouw en gemeente is sterk gedaald. Het

vertrouwen en de tevredenheid onder bewoners is sterk toegenomen. De waardering voor de wijk, de veiligheid, de instanties en het woonplezier is sterk toegenomen, zoals blijkt uit het Buurt voor Buurt onderzoek. Hoewel de resultaten van de aanpak goed zijn, is het belangrijk om nog eerder en duurzaam actief te zijn in buurten die 'achteruit' dreigen te gaan op veiligheid en sociaal gebied. Dit voorkomt geëscaleerde en – daardoor - kostbare problematiek en zwaardere zorg.

Vraagstelling
In de Perspectiefnota is bewust geïnvesteerd in het maatschappelijk voorveld (o.a. door versterken vrijwilligersondersteuning en bevorderen maatschappelijke participatie).

Voor het opbouwwerk is in de subsidieaanvraag 2018 uitgegaan van de budgettaire ruimte in de concept-begroting 2018, gebaseerd op de besluitvorming PPN 2018-2021. Ondanks de bezuinigingen op het welzijnswerk in de voorgaande jaren, is de formatie opbouwwerk door Travers tot nu toe gehandhaafd op 6 fte. Dit is niet toereikend om een duurzame preventieve aanpak uit te voeren in alle buurten die er om vragen. Hierbij is de effectiviteit en veiligheid van de medewerkers een aandachtspunt. Preventie en signaleren vraagt een investering d.m.v. langdurige – betekenisvolle - aandacht en tijd. In elk stadsdeel zijn er vraagstukken op samenlevingsopbouw. Sociale stabiliteit is op veel plekken aanwezig, maar in alle stadsdelen zijn ook voorbeelden te noemen waar een (preventieve) integrale aanpak nodig is.

Nu heeft Zwolle circa 6 fte opbouwwerk in de stad. Dat is gezien onze ambities als stad en de complexe vraagstukken die er spelen gering. Idealiter zijn er volgens Travers twee opbouwwerkers in elk stadsdeel nodig. In het gesprek dat wij met Travers hebben gevoerd is gevraagd wat Travers zelf voor mogelijkheden ziet om het opbouwwerk te versterken. Travers ziet mogelijkheden om via een nog efficiëntere organisatie, interne verschuivingen en vermindering van de overhead 2 fte opbouwwerk extra vrij te spelen. Travers pleit voor nog een extra uitbreiding van 2 fte om te komen tot een meer verantwoorde bezetting van 2 opbouwwerkers over alle stadsdelen in Zwolle. Travers ziet dan optimale mogelijkheden om door een flexibele inzet van deze bezetting ook meer preventieve inzet te plegen in die buurten waar dat geboden is.

Wij vinden het goed uit te leggen dat Travers binnen de doelstellingen en middelen zoals vastgelegd in de PPN met bestaande middelen een verschuiving richting extra opbouwwerk mogelijk maakt. Voor het beschikbaar stellen van extra middelen is in onze ogen een meer onderbouwde analyse nodig van de benodigde fte in de afzonderlijke stadsdelen op basis van de specifieke wijkvraagstukken. Daartoe zullen we in het voorjaar een uitgewerkt voorstel aan uw Raad voorleggen, waarmee een nieuw college en een nieuwe raad hun keuze voor een toekomstige inzet voor opbouwwerk kunnen maken.

Communicatie
Het college heeft regelmatig en constructief overleg met Travers en het volledige college heeft op 27 juni jl. een werkbezoek gebracht aan medewerkers van Travers Opbouwwerk.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Zwolle

Datum 25 september 2017

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

PvdA SP ChristenUnie Zwolle

Motie Opbouwwerk

Overwegende dat
Zwolle in zet op goede zorg dichtbij mensen bijvoorbeeld door inzet van het sociaal wijkteam en jeugd en gezinswerkers bij huisartsten;

Van mening dat
-Individuele ondersteuning van Zwollenaren zou moeten aansluiten bij de persoon en bij de inzet van zijn of haar sociale netwerk; -De aandacht van professionals zich op dit moment onvoldoende focussed op sociale netwerken;
- versterking van sociale netwerken zowel buurten als individuen ten goede komt; de leefomgeving verbetert, eenzaamheid vermindert, zelfredzaamheid neemt toe en nieuwe initiatieven in buurten ontstaan;

Verzoekt het college
- uit te werken hoe opbouwwerk onze inzet op het sociaal domein verder zou kunnen versterken.
- en te zorgen dat er meer en gericht opbouwwerk wordt ingezet in die buurten waar de sociale cohesie minder ontwikkeld is.

PvdA	SP	CU
Eefke Meijerink	Brammert Geerling	Wietse de Boer

Tegen VVD, D66
Aangenomen
3/7/17

M-12

PvdA D66 ChristenUnie Zwolle

Motie Opbouwwerk vanaf 2018

Constaterende dat:

- er naar aanleiding van de motie van PvdA, SP en ChristenUnie van 3 juli er overleg heeft plaatsgevonden tussen de gemeente Travers over extra in te zetten opbouwwerkers;
- Travers heeft aangegeven 2 extra FTE te willen inzetten om het opbouwwerk goed over de stad te verspreiden;
- het college hier nog een meer onderbouwde analyse voor nodig heeft om dit voorstel voor te kunnen leggen aan de raad
- er geen reguliere Perspectiefnota zal komen, maar een collegeakkoord met een meerjarig financieel perspectief.

Van mening dat:

- opbouwwerk sociale netwerken van buurten en individuen kan versterken;
- dit aansluit bij de visie van de gemeente Zwolle om goede zorg dichtbij mensen te organiseren;
- het dus belangrijk is dat die benodigde extra FTE voor opbouwwerkers zo snel mogelijk worden toegevoegd om het opbouwwerk in de stad te versterken;
- de keuze hiervoor opgenomen zou moeten worden in het meerjarig collegeakkoord.

Roept het college op:

Ervoor te zorgen dat er voor 21 maart 2018 een onderbouwde analyse ligt voor de extra benodigde FTE voor het opbouwwerk, zodat keuzes hiervoor betrokken kunnen worden bij de totstandkoming van het collegeakkoord.

PvdA Zwolle	D66	ChristenUnie
Patty Wolthof	Henk Schippers	Wietse de Boer

met algemene stemmen aangenomen
15-11-2017

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Analyse social domein
portefeuillehouder	
informant	Agterhuis, Henriette (2622)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota Analyse sociaal domein Bijlage: Analyse Sociaal Domein (concept 26 april 2018)

Voorgesteld besluit raad

Het vrijgeven van de "conceptanalyse sociaal domein" door het college voor consultatie met participatieraad, zorgaanbieders, andere gemeenten en overige betrokken organisaties.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 26 april 2018

Onderwerp	Analyse sociaal domein
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Eefke Meijerink en Ed Anker

Informant P.A. van Drielen
Afdeling Concernstaf
Telefoon 038 498 4063
Email P.van.Drielen@zwolle.nl

Bijlagen Analyse sociaal domein (concept)

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het vrijgeven van de “conceptanalyse sociaal domein” door het college voor consultatie met participatieraad, zorgaanbieders, andere gemeenten en overige betrokken organisaties.

Inleiding
In maart 2018 heeft het college de toenmalige gemeenteraad geïnformeerd over de financiële tekorten in het sociaal domein. In het raadsdebat van 16 maart 2018 heeft het college de resultaten van een eerste analyse naar de oorzaken van deze tekorten met de gemeenteraad gedeeld. Daarbij is aangegeven dat het college opdracht heeft gegeven tot een verdiepte analyse. Dit zodat beter onderbouwde uitspraken kunnen worden gedaan over oorzaak, aard en doorwerking van geconstateerde overschrijdingen. Deze analyse is ambtelijk uitgevoerd in de periode 16 maart - 16 april 2018. Het resultaat van dit proces is vastgelegd in bijgevoegde bijlage “Analyse sociaal domein”. Dit document heeft om meerdere redenen de status “concept” en kan worden gezien als een tussenproduct. De definitieve jaarcijfers van het Regionaal Servcieteam Jeugd IJsseland (RSJ) over 2017 zijn nog niet binnen. Daarnaast worden op onderdelen vervolganalyes en checks uitgevoerd.

Het college gaat daarbij graag met partners in gesprek om de analyse te toetsen, aan te vullen en waar nodig aan te passen. De ambtelijke organisatie gaat de komende periode (verder) in overleg met de Participatieraad, zorgaanbieders en andere gemeenten (in G40-verband). Het college hecht waarde aan de input die door middel van deze bijeenkomsten wordt vergaard. Op basis van deze informatie wordt de analyse rond het zomerreces afgerond en aan de gemeenteraad voorgelegd.

Kernboodschap
We zijn en gaan op basis van de uitgevoerde analyse in gesprek met de Participatieraad, zorgaanbieders en collega-gemeenten. Doel van dit overleg is het uitwisselen van informatie en inzichten. Dit zodat de oorzaken van de overschrijdingen kunnen worden geduid en gedeeld. Tevens benutten we deze afstemming om een blik vooruit te werpen; welke trends en ontwikkelingen werken door en hebben de komende jaren effect op de kwaliteit van de zorg, de zorgbehoefte en betaalbaarheid van de zorginfrastructuur in onze stad? Dit om vervolgens in gezamenlijkheid te kijken naar mogelijkheden en maatregelen om de kostenstijgingen om te buigen. Voorgaande stappen zijn relevant om op korte en middellange termijn interventies te kunnen formuleren en plegen om de doorgaande lijn van financiële tekorten te kunnen doorbreken en ombuigen. Vanwege de zware impact op de gehele gemeentelijke begroting en de ambities op andere terreinen is bijsturing noodzakelijk. Het college is voornemens medio mei de raad een voorstel voor te leggen waarin mogelijke maatregelen zijn opgenomen. De bijgevoegde analyse maakt onderdeel uit van dit voorstel.

Kern van de concept-analyse
In de analyse is uitgelicht hoe de verschillende budgetten in het sociaal domein zich hebben ontwikkeld in de periode 2015 tot en met 2017. Met specifieke aandacht voor 2017. Dit gelet op de overschrijdingen die in dit jaar zijn ontstaan. Op basis de verkregen inzichten zijn - waar mogelijk - verklaringen aangereikt voor de geconstateerde tekorten. Hieronder vijf algemene constateringen:

1. De kosten voor jeugdhulp binnen onze gemeente zijn in 2017 sterk toegenomen, met name op het vlak van Licht Verstandelijke Beperking (LVB). Daarnaast zijn de kosten voor Individuele Begeleiding (IB) substantieel toegenomen.
2. Verklaring voor voorgaande ontwikkelingen ligt met name in de stijging van het aantal mensen in zorg en ondersteuning en de duur van behandeltrajecten.
3. Binnen de budgetten heeft een aantal verschuivingen in gebruik plaatsgevonden (bijvoorbeeld van Beschermd wonen naar Individuele begeleiding). In enkele gevallen was dit ook beoogd. In andere gevallen zijn dergelijke bewegingen in bijgevoegde analyse verklaard.

4. Het Rijk en partijen als het zorgkantoor en zorgverzekeraars sturen strakker op de toegang van de voorzieningen waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Dit heeft geleid tot een toenemend beroep op gemeentelijke voorzieningen (verschuifeffect) als laatste schakel in de zorgketen.
5. In 2016 is de transformatieagenda vastgesteld. De vastgelegde transformatieopgaven zijn in uitvoering gebracht. Te zien is dat op verscheidene onderdelen de beoogde transformatie op gang komt en financieel effect sorteert. Tegelijkertijd heeft dit nog niet tot de kostenverlaging geleid die was beoogd (vertraagd effect).

Communicatie en vervolg
De eerste gesprekken met de Participatieraad hebben plaatsgevonden. We hebben afgesproken dat we wekelijks afstemming hebben met het dagelijks bestuur van ons adviesorgaan. Daarnaast staat direct na de meivakantie een bijeenkomst met zorgaanbieders op de agenda. Los van deze sessie en eventuele vervolgbijeenkomsten zijn we reeds via ons contractmanagement in gesprek met afzonderlijke zorgaanbieders. Verder is ook het overleg met andere lokale overheden in G40 opgestart en in proces gegoten. Tot slot zijn we voornemens om met overige betrokken organisaties (zoals het zorgkantoor en de zorgverzekeraars) het gesprek aan te gaan.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	44556
Onderwerp	Analyse social domein

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-03-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

inzicht

Zwolle

Memo

Concernstaf

Telefoon (038) 498 4063

Aan Gemeenteraad

Van College van burgemeester en wethouders

Ons kenmerk 180425CSPvD02
Datum 25 april 2018
Onderwerp Analyse overschrijdingen Sociaal Domein (concept)

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De (voorlopige) jaarcijfers 2017 wijzen uit dat we 2017 afsluiten met een tekort van € 6 mln euro op de Wmo (3,5 mln euro) en Jeugd (2,5 mln euro). Dit wijkt substantieel af van het reeds in 2017 voorziene en bij de berap gemelde tekort van 2,5 mln euro op de Wmo budgetten. In dit memo een analyse van van deze tekorten; de opbouw en (mogelijke) verklaringen.

1.2 Toelichting proces en analyse

In de periode tussen het moment van constatering van de overschrijdingen en het raadsdebat van 16 maart 2018 is door de organisatie een eerste analyse uitgevoerd. De uitkomsten van dit proces zijn door het college in een informatienota vervat en mondeling gedeeld in de raadsvergadering. Daarbij is onder andere aangegeven dat uitvoering van een verdiepte analyse noodzakelijk is om beter onderbouwd uitspraken te kunnen doen over oorzaak en aard van de financiële tekorten sociaal domein. In de periode 16 maart tot 16 april is een dergelijke analyse uitgevoerd.

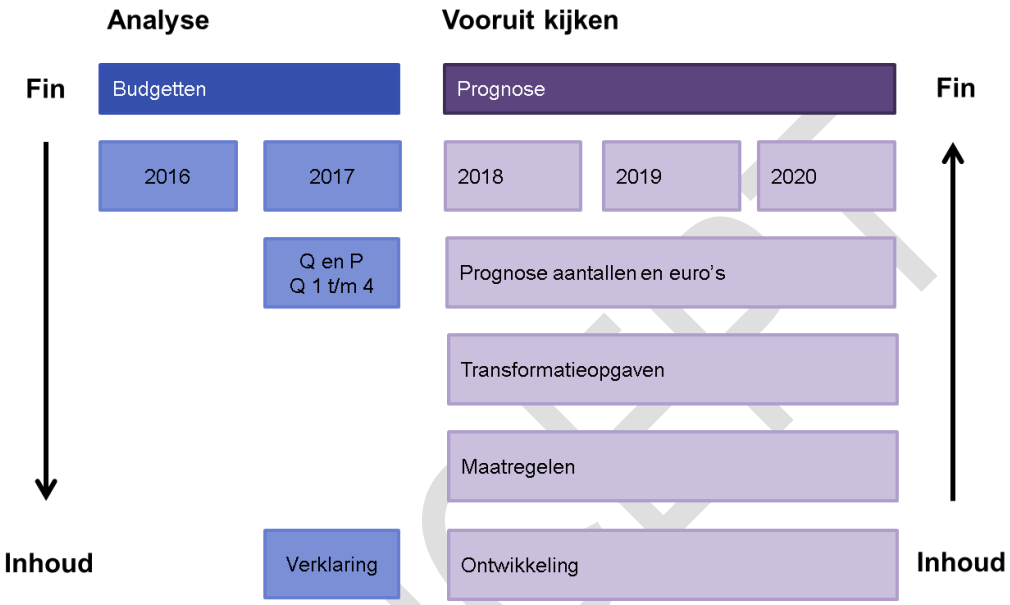
De analyse is uitgevoerd vanuit het besef dat de complexe, dynamische en veelomvattende werkelijkheid in het sociaal domein overzicht en structuur behoeft om te komen tot “terugkijkende” verklaringen en ” vooruitkijkende” prognoses. We hebben ervoor gekozen om een indeling bestaande uit huidige budgetten te hanteren. Dit maakt het mogelijk om oorzaken ook aan de budgetten te relateren. Voorgaande heeft geleid tot een uitvoerig model/bestand “Analyse en prognose”:

- Allereerst zijn de bedragen van de velden ingevuld. Deze vervolgens zijn onderbouwd met soorten activiteiten, veelal uitgedrukt in prijs (p) maal aantal cliënten (q) berekeningen. Met de kanttekening dat zeker in 2015 en 2016 veel niet of niet op deze wijze werd geadministreerd. Afwijkingen op activiteitsniveau zijn verklaard door beleidsadviseurs, financiële adviseurs en medewerkers Sociaal Wijkteam (SWT). Deze verklaringen bieden ook de eerste basis om grip te krijgen op ontwikkelingen in de toekomst; werken de verklaringen uit het verleden door naar de toekomst.
- Vervolgens is per budget inzicht ontstaan in allerlei nog te verwachten ontwikkelingen, waaronder te verwachten transformatieopbrengsten. Deze hebben effect op de p x q berekeningen en daardoor op de prognose van budgetten. Dergelijke prognoses maken geen onderdeel uit van dit memo.

CONCEPT

Ons kenmerk 180425CSPvD01
Datum 25 april 2018

De uitkomsten zijn niet perfect. Het doen van kwantitatief onderbouwde uitspraken over oorzaken en consequenties van huidige financiele ontwikkelingen in het sociaal domein is complex (onder andere door beperkte/"vervuilde" overdracht vanuit de rijksoverheid van data en informatie). Veel informatie is kwalitatief van aard en heeft weliswaar invloed op de aantallen zonder dat het te kwantificeren is. Lang niet elke ontwikkeling, hoe aannemelijk ook, is ook op cliëntniveau vastgelegd in systemen. Tegelijkertijd zien we dat deze werkwijze, als dit model doorgroeit en actueel blijft, het een goede blijvende basis biedt voor analyse en prognose.

1.3 Opzet memo

Dit memo kent de volgende opbouw:

- Terugblik 2015-2017 financieel: resultaten per domein (totaal en uitgesplitst);
- Verklaringen per domein en belangrijkste onderdelen van deze domeinen;
- Transformatieagenda: waar staan we?
- Doorkijk vervolgproces met betrekking tot deze analyse.

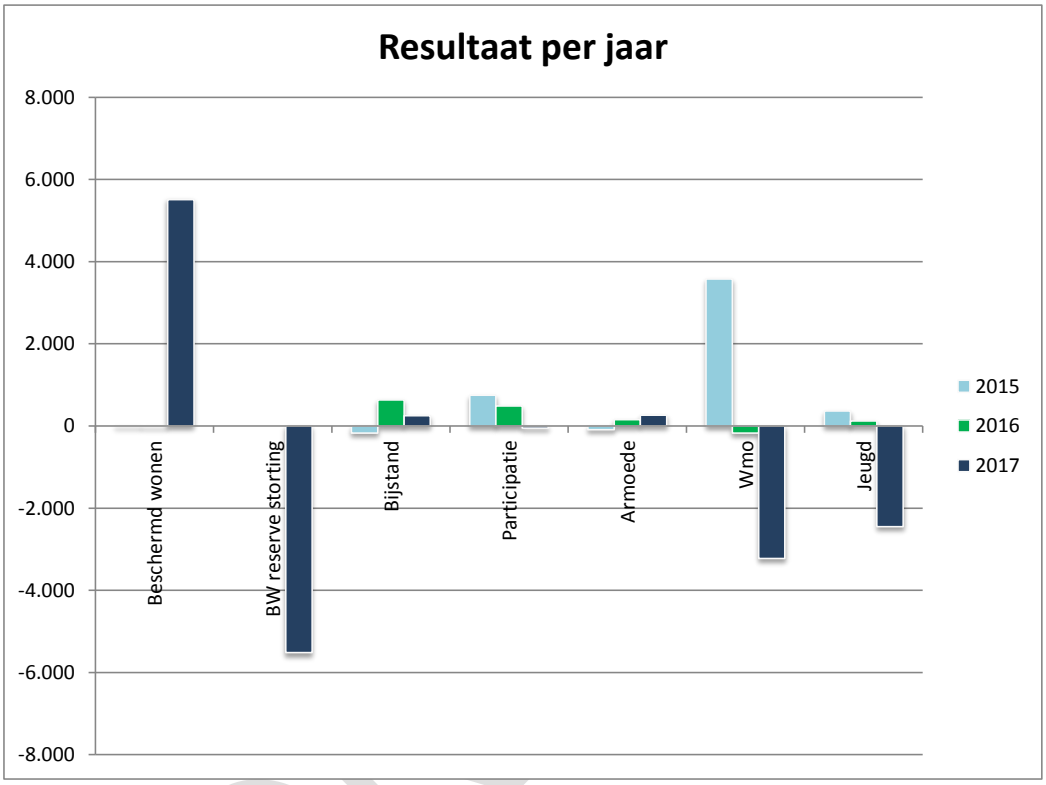
CONCEPT

Ons kenmerk 180425CSPvD01
Datum 25 april 2018

2 Terugblik 2015-2017 financieel

2.1 Sociaal domein totaal

In de grafiek hieronder een weergave van het resultaat (begroting minus jaarrekening) per jaar op de verschillende onderdelen van het sociaal domein.

In lijn met de eerder uitgevoerde globale analyse zijn de grootste positieve en negatieve afwijkingen zichtbaar bij Wmo, Jeugd en Beschermd Wonen.

In Euro's, x € 1.000

	2015			2016			2017		
Product	Begroot	Werkelijk	Saldo	Begroot	Werkelijk	Saldo	Begroot	Werkelijk	Saldo
Beschermd wonen	58.637	58.637	0	57.861	57.861	0	63.034	57.520	5.513
BW reserve storting							0	5.513	-5.513
Bijstand	9.016	9.190	-173	6.877	6.242	635	7.377	7.123	254
Participatie	24.012	23.265	748	21.315	20.828	487	23.177	23.229	-52
Armoede	8.492	8.578	-86	7.693	7.538	155	7.969	7.702	267
Wmo	50.289	46.711	3.578	43.615	43.787	-172	45.318	48.538	-3.220
Jeugd	36.099	35.735	364	34.803	34.678	125	36.102	38.548	-2.446
Totaal	**186.546**	**182.115**	**4.430**	**172.164**	**170.935**	**1.230**	**182.977**	**188.173**	**-5.196**

Bovenstaand is een vergelijking tussen begroting en werkelijke cijfers, waarbij de tussentijdse begrotingswijzigingen (berap) zijn verwerkt. Hierin is afgelopen collegeperiode al in de begroting uit eigen middelen bijgeplust:

Ons kenmerk 180425CSPvD01
Datum 25 april 2018

- Bijstand 2016: 3,2 mln oplopend naar € 4,0 mln in 2018) structureel bijgeplust;
- Participatiewet € 2,7 mln. SW structureel bijgeplust (PPN 2018-2021);
- Armoede € 1,0 mln. vanaf 2017 structureel bijgeplust voor bewindvoering;
- Buffer SD € 4,3 mln. (in 2015 en in 2016), € 3,3 mln. (in 2017).

2.2 Uitgesplist per domein

	2015			2016			2017		
Product	Begroot	Werkelijk	Saldo	Begroot	Werkelijk	Saldo	Begroot	Werkelijk	Saldo
BW	61.920	61.770	**150**	59.723	59.810	**-87**	66.317	60.539	**5.777**
Eigen bijdrage	-3.283	-3.182	**-101**	-2.883	-2.925	**42**	-3.283	-3.019	**-264**
Reservemutaties		49	**-49**	1.021	976	**45**	0	5.513	**-5.513**
Subtotaal BW	*58.637*	*58.637*	***0***	*57.861*	*57.861*	***0***	*63.034*	*63.033*	***0***
Dagbest	4.649	3.934	715	3.574	3.243	332	4.119	3.778	341
Eigenbijdrage	-2.928	-2.057	-871	-3.016	-2.928	-88	-2.688	-1.823	-865
HH	11.886	9.782	2.104	7.720	7.392	328	8.084	7.354	730
IB	9.263	8.791	472	10.393	11.479	-1.087	9.985	13.439	-3.454
indiv. Vrz	8.044	6.884	1.161	7.404	7.328	76	7.189	7.191	-2
Opvang	15.063	14.917	147	13.816	13.597	219	13.669	13.321	347
Reservemutaties	290	1.018	-728	0	38	-38	-137	313	-450
Overig Wmo	4.020	3.442	579	3.725	3.639	86	5.097	4.965	132
Subtotaal Wmo	*50.289*	*46.711*	***3.578***	*43.615*	*43.787*	***-172***	*45.318*	*48.538*	***-3.220***
GGZ	6.066	8.328	-2.262	8.022	7.936	86	6.430	7.802	-1.372
J&O	15.233	11.031	4.201	10.615	10.615	0	12.275	11.481	794
LVB	2.903	7.237	-4.334	8.785	8.785	0	9.509	11.727	-2.218
PGB Jeugd	5.080	4.288	792	2.512	2.487	25	2.750	2.268	482
AMHK	1.521	1.491	30	1.541	1.541	0	1.572	1.620	-48
Jeugd lokaal	5.296	3.359	1.937	3.328	3.314	14	3.565	3.650	-84
Subtotaal Jeugd	*36.099*	*35.735*	***364***	*34.803*	*34.678*	***125***	*36.102*	*38.548*	***-2.446***
Bijstand	9.016	9.190	**-173**	6.877	6.242	**635**	7.377	7.123	**254**
Armoede	8.492	8.578	**-86**	7.693	7.538	**155**	7.969	7.702	**267**
Participatie	5.855	5.201	**654**	4.923	4.803	**120**	6.444	6.594	**-149**
SW	18.157	18.063	**94**	16.392	16.025	**367**	16.733	16.635	**98**
Totaal	186.546	182.115	**4.430**	172.164	170.935	**1.230**	182.977	188.173	**-5.196**

Uit voorgaande tabel blijkt dat:

- Er is een tekort van circa 5,2 mln op het Sociaal Domein totaal in 2017 (circa 2,8% overschrijding ten opzichte van begroting 2017)
- De tekorten Wmo 2017 wordt met name veroorzaakt door het tekort op Individuele Begeleiding (-3,45 mln.) en een lagere eigen bijdrage (-0,87 mln.). Daar tegenover staan enkele onderschrijdingen, waaronder op Huishoudelijke Hulp (+ 0,7 mln.). Per saldo een tekort van circa 3,2 mln.
- Het tekort Jeugd 2017 wordt veroorzaakt door de onderdelen Licht Verstandelijke Beperking (LVB, -2,2 mln) en de GGZ (-1,37 mln). Tegelijkertijd laten de onderdelen PGB en Jeugd en Opvoeding een onderschrijding zien. Per saldo een tekort op Jeugd van 2,4 mln.
- Het resultaat op Beschermd wonen circa 5,5 mln positief is in 2017. Dit betreft een resultaat op centrumgemeente regioniveau (samenwerkingsverband 15 gemeenten). Dit resultaat wordt conform regionale afspraken gestort in de regionale bestemmingsreserve Beschermd wonen.
- De werkelijke totale kosten fluctueren per jaar: 182 mln in 2015, circa 171 mln in 2016 en 188 mln in 2017. Oorzaken van deze fluctuatie:

- Van 2015 naar 2016: dit komt onder andere doordat de gehele kosten bedrijfsvoering naar een afzonderlijk programma bedrijfsvoering zijn overgeheveld.
- Van 2016 naar 2017: er was onder andere sprake van een stapsgewijze overdracht van rijksmiddelen ten behoeve van extra taken/kosten Beschermd wonen (ten behoeve van kapitaallasten aanbieders). Bij Jeugdhulp is er extra incidenteel geld voor Voogdij 18+ toegevoegd.

3 Verklaringen

3.1 Wmo

Individuele begeleiding (IB)
De “P” was gefixeerd in 2017 (conform contract). De stijging van de zorgkosten houdt dus verband met een aanzienlijke stijging van de “Q” (begroot 1.300, werkelijk 1.700 inwoners). Er liggen meerdere oorzaken aan deze volumestijging ten grondslag:

- Inwoners wonen langer zelfstandig thuis, de wettelijke definities voor de instroom naar de Wet langdurige zorg (Wlz) of beschermd wonen zijn beperkter (dan voorheen in de AWBZ), en dit maakt dat meer inwoners (langer) een beroep doen op begeleiding in de thuissituatie.
- We zien een toename van de instroom van inwoners tussen 18 en 27 jaar. Dit heeft te maken met deels uitstroom uit de jeugdhulp, de afbouw ambulante GGZ, maar ook strengere criteria bij de instroom naar de Wlz.
- We zien bij met name ouderen dat het onaantrekkelijk is om vanuit de Wmo over te gaan naar de Wlz (zorgval). Door stapeling van verschillende vormen van ondersteuning vanuit de Wmo en vanuit de zorgverzekeringswet, ontvangt een inwoner meer ondersteuning tegen een lagere eigen bijdrage dan bij de WLZ het geval zou zijn.
- Druk op de ondersteuning vanuit de zorgverzekeringswet, bijvoorbeeld behandeling GGZ of wijkverpleegkundige zorg, maakt dat er (aanvullend) een groter beroep op begeleiding wordt gedaan.
- Open contractering diensten in/aan huis (DIAH): alle aanbieders die voldoen aan de kwaliteitscriteria komen voor een contract in aanmerking: we zien een opdrijvend effect, aanbod schept vraag. Het aantal aanbieders diensten in/aan huis is met ongeveer 30% toegenomen, van 99 in 2015 naar rond de 130 in 2017,
- In met name 2017 heeft is een forse uitstroom uit Beschermd wonen (BW) naar zelfstandig wonen met begeleiding in de thuissituatie plaatsgevonden. Dit heeft te maken met cliënten die gebruik maakten van BW in de thuissituatie en die na afloop van het overgangsrecht zijn overgegaan naar IB. Zie de passage met betrekking tot het overgangsrecht beschermd wonen en het effect op de individuele begeleiding.
- Perverse prikkels vanuit verschillende financieringssystemen: aanbieders kunnen sturen vanuit verschillende financieringsbronnen: de grensvlakken tussen deze verschillende vormen van ondersteuning zijn niet altijd inhoudelijk helder uitgewerkt, waarbij aanbieders via het SWT inzetten op het bieden van IB in aanvulling op ondersteuning die de aanbieder vanuit een andere financiering inzet.
- We zien een toename van het aantal aanmeldingen bij het SWT (laagdrempelige toegang). Dit creëert een vicieuze cirkel: een toename aan ondersteuningsvragen, meer

CONCEPT

keukentafelgesprekken, hogere werkdruk, minder tijd en aandacht voor toeleiden naar collectief algemeen toegankelijke oplossingen en/of inzet sociaal netwerk en dus de noodzaak om (weer) individuele begeleiding in te zetten.

- We zien een spanningsveld tussen aan de ene kant het oplossen van vragen/verwachtingen van inwoners waarvoor IB wordt ingezet en aan de andere kant de opgave vanuit de Wmo die is gericht op de goedkoopst adequate oplossing om te kunnen participeren. Waar de begeleiding vanuit de AWBZ sterk gerelateerd was aan 'zorg", gaat het nu meer om maatschappelijk participeren hetgeen leidt tot bredere (nieuwe) ondersteuningsvragen bijvoorbeeld de ondersteuning van statushouders.

We kunnen geen exacte duiding van effect in Q en zorgkosten geven per aangereikte verklaring.

Overige onderdelen

- Dagbesteding: er wordt gewerkt met een budgetplafond. Dit resulteert in sturing en grip. Per kwartaal wordt er afgerekend op basis van aantal dagdelen en deelnemers, tot het moment dat het budgetplafond wordt bereikt. In 2017 is het budget toereikend gebleken. Het werken met een budgetplafond heeft geleid tot een verschuiving naar IB.
- Eigen bijdrage: de doorberekende eigen bijdrage vanuit het CAK pakt zeker 1,1 mln lager uit dan begroot. In 2017 is van rijkswege de eigen bijdrage gelimiteerd. We hebben daarbij geen inzage op het niveau van individuele burgers; wat wordt per inwoners bijgedragen op andere regelingen. Ervaring 2017 is dat we richting toekomst beter moeten prognosticeren. De wijze waarop moet worden onderzocht.

3.2 Jeugd

	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Rekening 2016- 2017	Begr. 2017 -/- rek. 2017
J-GGZ	€ 7.936.000	€ 6.430.000	€ 7.802.000	€ 134.000	€ -1.372.000
J&O	€ 10.615.000	€ 12.275.000	€ 11.481.000	€ -866.000	€ 794.000
LVB	€ 8.785.000	€ 9.509.000	€ 11.727.000	€ -2.942.000	€ -2.218.000
PGB	€ 2.487.000	€ 2.750.000	€ 2.268.000	€ 219.000	€ 482.000
Jeugd lokaal	€ 3.314.000	€ 3.565.446	€ 3.650.000	€ -336.000	€ -84.554
Totaal Jeugd	€ 33.137.000	€ 34.529.446	€ 36.928.000	€ -3.791.000	€ -2.398.554

Per saldo is in 2017 € 2,4 mln. meer uitgegeven dan begroot. Vergeleken met de werkelijkheid in 2016 is € 3,8 mln. meer uitgegeven. Belangrijk is het gegeven dat de begroting 2017 ruim een jaar eerder is opgesteld dan dat rekeningcijfers 2016 beschikbaar kwamen. Begroting 2017 is dus gebaseerd op een eerste kwartaal rapportage 2016, waarbij de cijfers 2015 nog niet beschikbaar waren. Hierdoor waren de diverse én sterk wisselende circulaires vooral leidend voor de begroting 2017.

Licht verstandelijke beperking (LVB)

Een groot deel van het tekort wordt veroorzaakt door de oversschrjding op Licht Verstandelijke Beperking (LVB). Of LVB nu vergeleken wordt met de cijfers van 2016 of met de begroting 2017, de afwijking is aanzienlijk:

- Er is achteraf meer LVB zorg gedeclareerd dan na kwartaal 3-2017 werd voorzien. Tussen medio november 2017 en medio februari 2018 is voor 2,3 miljoen aan aanvullende

CONCEPT

declaraties ingediend over de eerste drie kwartalen van 2017. De uitputting is in lijn met de toewijzingen die regionaal sterk zijn gestegen gedurende 2018.

- Op basis van de gegevens zoals bekend na kwartaal 3 is een lineaire extrapolatie toegepast. Voor kwartaal 4 is rekening gehouden met een uitputting van € 7,9 miljoen. De raming op basis van de huidig bekende gegevens (rekening houdend met de achteraf ingediende declaraties over de eerste drie kwartalen) is een uitputting van € 9,7 miljoen. Dit verklaart een afwijking van € 1,8 miljoen.
- Nog niet duidelijk is waaróm de LVB uitgaven in het laatste kwartaal 2017 zo sterk zijn gestegen. Mogelijke oorzaken die nu onderzocht worden zijn:
- In 2017 waren er vanaf juli geen budgetplafonds van toepassing op de LVB zorg. Hierdoor was specifiek maatwerk mogelijk en werd er meer zorg ingezet dan in het voorgaande jaar.
- Daarnaast kan een deel van het verschil over 2017 veroorzaakt zijn door een paar extra opnames gespecialiseerde jeugdhulp bij zware Autisme Spectrum Stoornis (ASS) Dit zou een verklaring kunnen zijn voorhet financiële verschil.
- Mogelijk is er nog een relatie met PGB (omzetting naar ZIN verstrekkingen) en het aanbieden van contracten en heeft het dan ook nog betrekking op een specifieke zorgvorm?

Jeugd GGZ

De uitgaven in 2016 en 2017 wijken niet noemenswaardig af. De begroting 2017 ten opzichte van de werkelijke cijfers laten wél een aanzienlijk verschil zien. Wellicht is het reeds genoemde tijdsverschil tussen opstellen begroting jaar t en beschikbaar komen van de jaarrekening t-1 daar debet aan. De volgende ontwikkelingen hebben zich in 2017 afgespeeld:

- Tot november 2017 was in de J-GGZ nog sprake van budgetplafonds. Wel was er een ‘urgente casus route’ afgesproken voor die situaties waarin GGZ-zorg wel nodig was, ook al zou het budgetplafond voor een aanbieder daardoor worden overschreden. Wat heeft de toepassing van de ‘urgente casus’ route gekost: aantallen x prijs (geen budgetplafonds meer bij LVB)? Dat weten we niet exact. Voor zover bekend is niet apart geregistreerd of zorg is toegewezen op grond van de urgente casusroute. Het is dus niet mogelijk om aantal x prijs in beeld te brengen.
- Sommige J-GGZ aanbieders hadden al vroeg in 2017 hun budgetplafond bereikt en “de voordeur dicht”. Daarop is wachtlijstbemiddeling gestart met een aantal aanbieders waarbij casuïstiek werd overgedragen naar het SWT. Deze cases zijn opgepakt door jeugd- en gezinswerkers bij de betrokken huisarts (verwijzer). Van de wachtenden had circa 40% echt een specialistisch GGZ traject nodig (en werd een beroep gedaan op de urgente casusroute), 60% kon op een andere manier worden opgelost of in een combi van GGZ en andere zorg.
- Tot september 2017 waren dit er gemiddeld ca. 5 aanmeldingen voor de urgente casusroute per maand. Vanaf september nam de druk enorm toe omdat toen steeds meer jeugd GGZ aanbieders de voordeur op slot hadden. Niet alleen door het bereiken van budgetplafonds, maar ook om andere redenen (b.v. onvervulbare vacatures of maximale capaciteit benut). Doordat om verschillende redenen onvoldoende GGZ zorg beschikbaar was, is in gezinssituaties waarin de nood hoog was LVB begeleiding ingezet om de ergste nood te lenigen. Aanbieders die zowel een J-GGZ als een LVB contract hebben, hebben hiervoor mogelijk binnen hun organisatie gebruik gemaakt van de ruimte die het LVB contract bood. Dit zou in gesprekken met aanbieders getoetst kunnen worden.

CONCEPT

Jeugd & Opvoedhulp (J&O)

- De werkelijke kosten J&O zijn ten opzichte van 2016 substantiële gestegen. Dit werd veroorzaakt door een stijging van het aantal cliënten. Daarnaast vindt nog afrekening van subsidies J&O plaats, waarbij de definitieve subsidies naar verwachting lager zullen uitvallen.
- De begroting lijkt desondanks aan de ruime kant te zijn (geweest).

3.3 Beschermd Wonen (BW)

Ontwikkelingen en eerste resultaten 2015-2016

In het najaar van 2014 en in de loop van 2015 en 2016 werden de in centrumgemeenteregioverband samenwerkende gemeenten geconfronteerd met enkele externe ontwikkelingen die de regionale maatschappelijke én financiële uitdaging snel vergroten. Hierbij ging het met name om:

- De oorspronkelijke tekortschietende rijksmiddelen 2015. Na een intensief traject werden de rijksmiddelen inderdaad in belangrijke mate passend gecorrigeerd in de meicirculaire 2015 om vervolgens weer structureel neerwaarts bijgesteld te worden (in de decembercirculaire 2015) met ingang van 1-1-2016.
- De stijging van de al aanwezige druk op de woningen sociale huur met name in Zwolle (o.a. door taakstelling huisvesting statushouders) met name in de periode 2015-2016.
- De veranderingen in de GGZ waardoor de toegang tot medisch verblijf op grond van GGZ–problematiek (klinische opname) ogenschijnlijk moeilijker werd en opnameperioden werden verkort, en er hierdoor sneller cliënten met bovendien een relatief zwaardere problematiek (nog relatief veel instabiliteit) instroomden in het beschermd wonen dan voorheen.

De relatief zwaardere problematiek van cliënten beschermd wonen alsmede de druk op de sociale huur leidden tot de volgende effecten op het gebruik van beschermd wonen in 2015-2017:

- Meer uitgaven (‘zorgverzwaring’) voor cliënten ten behoeve van gebruik voorzieningen;
- Minder snelle doorstroom vanuit beschermd wonen naar zelfstandig wonen, hogere wachtlijsten voor in natura voorzieningen en vervolgens meer noodzakelijke spoedplaatsingen (en ook meer aanvullende subsidies als gevolg hiervan);
- In eerste instantie oplopend gebruik van een PGB door cliënten beschermd wonen, vanwege het ‘open einde karakter’ (geen subsidieplafond).

Daar waar in 2015 nog werd afgesloten met een financieel voordeel, liepen als gevolg van deze ontwikkelingen de kosten ook op en hierdoor verslechterde ook dat het financiële beeld beschermd wonen in 2016. Daar waar er door besparingen opnieuw een voordeel werd verwacht in 2016, werd 2016 afgesloten met een relatief beperkt financieel nadeel.

Beleidsmaatregelen

Deze ontwikkelingen maakten wel dat in de periode 2015-2017 een aantal belangrijke noodzakelijke maatregelen voorbereid en met urgentie genomen zijn die het mogelijk maken om te komen tot stappen richting de ambities, zoals door de raad vastgesteld in de regionale veranderagenda, alsmede de uitgaven binnen de rijksmiddelen te houden. Het gaat dan met name om de volgende maatregelen:

CONCEPT

- Omdat eind 2014 niet duidelijk was of (en in welke mate) de rijksmiddelen positief gecorrigeerd zouden worden, is besloten om een korting om de maximale subsidiabele kosten 2015 voor in natura-voorzieningen door te voeren van 8%.
- Analoog aan de korting op in natura voorzieningen (vanaf 1-1-2015) is per 1-1-2016 eenzelfde korting toegepast op de hoogtes van de PGB's. Daarbij worden – na afloop van het overgangsrecht PGB – vanaf 1 juli 2016 de wettelijke waarborgen ten aanzien van PGB strikt en maximaal toegepast door de regionale (centrale) toegang, zodat enkel die cliënten PGB ontvangen die ook voldoen aan de wettelijke eisen.
- Er zijn ambitieuze regionale afspraken gemaakt tussen de gemeenten om in de periode 2017-2018 per gemeente voldoende adequate en betaalbare zelfstandige woningen te bieden voor uitstroom van cliënten beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- Er is meer en meer gestuurd op kwaliteit van de ondersteuning (onder andere door hogere eisen in de contractering 2018), alsmede het inrichten en intensiveren van het toezicht op de kwaliteit én rechtmatigheid met name richting die aanbieders die aantoonbaar niet die kwaliteit bieden, maar ook preventief.

Resultaten 2017

De eerste resultaten van de uitvoering van de veranderagenda en de beleidsmaatregelen worden inmiddels zichtbaar. De belangrijkste hiervan zijn in 2017:

- Het oplopend gebruik van pgb (alsmede de daarmee samenhangende kosten) is inmiddels gestagneerd in 2017.
- Na aanvankelijke stijging, zijn de wachtlijsten voor in natura voorzieningen in de tweede helft van 2017 teruggelopen, evenals de wachtlijst voor uitstroom (wachtend op zelfstandige woning). Het aantal cliënten die qua ondersteuningsbehoefte kan uitstromen vanuit beschermd wonen, maar dit feitelijk (soms langer dan 6 maanden) niet kan vanwege de afwezigheid van een woning, loopt enigszins terug.
- De bekostiging van voorzieningen aan een aantal aanbieders met aantoonbaar tekort aan kwaliteit is gestopt.

Opgemerkt dient te worden dat daarbij de termijn van het overgangsrecht zich beperkt tot en met 31-12-2019. Daar waar cliënten met overgangsrecht thuis de indicatie verzilveren, is vanaf einde indicatie voor deze clienten individuele begeleiding de passende toekenning. Deze stapsgewijze uitstroom van clienten in de periode tot 1-1-2020 heeft mede ook een positief effect gehad op het resultaat Beschermd wonen 2015-2017, maar leidt tegelijkertijd tot een toename van gebruik van individuele begeleiding bij gemeenten, waaronder Zwolle.

Conclusie

De hiervoor geschetste ontwikkelingen hebben geleid tot een fors financieel voordeel bij de voorlopige jaarcijfers 2017. Dit voordeel is overigens enigszins vertekend vanwege een incidentele extra transformatiebijdrage van het rijk in de decentralisatie-uitkering beschermd wonen in 2017 van ca. € 0,7 mln., de beëindiging van een subsidierelatie met een grote aanbieder in 2017 én het feit dat in het boekjaar 2017 zowel de definitieve vaststellingen van subsidies 2016 is opgenomen als de voorlopige terugvorderingen van subsidies 2017. In die zin is ook 2017 nog een a-typisch jaar. Tegelijkertijd is er ook een structureel effect zichtbaar.

CONCEPT

Ons kenmerk 180425CSPvD01
Datum 25 april 2018

Door het nemen van een aantal maatregelen is het gelukt om in 2015-2017 de beoogde transformatie-opgaven met kracht door te voeren, ondanks een aantal belemmerende externe ontwikkelingen. Dit heeft niet alleen geleid tot een passender aanbod voor cliënten, maar inmiddels zijn ook de positieve financiële resultaten zichtbaar geworden ten aanzien van beschermd wonen (op grond van de voorlopige resultaten jaarrekening 2017). De methodiek van subsidieplafonds en vaststelling op werkelijke kosten draagt bij aan de beheersing van de uitgaven voor in natura voorzieningen. Effect hiervan wel is dat er een wachtlijst wordt geaccepteerd. Dit is overigens niet anders dan voorheen in de AWBZ. Bij spoedeisende situaties en noodzakelijke continuïteit worden enkel aanvullende subsidies verstrekt. Tegelijkertijd heeft de ingezette beweging tot meer gebruik van individuele begeleiding geleid bij gemeenten, op grond van de Wmo 2015. Deze verschuiving is ook zo beoogd, maar heeft consequenties voor het budget IB.

3.4 Participatie (deel Sociale werkvoorziening)

	2016		2017	
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening
Kosten	15.425.167	15.993.372	15.606.378	16.050.595
Inkomsten IUSD SW	14.074.712	14.071.396	13.614.015	13.614.015
Saldo	-1.350.454	-1.921.976	-1.992.364	-2.436.580

In bovenstaande tabel is te zien dat het saldo op de SW een negatieve ontwikkeling kent: het werkelijke saldo 2017 behelst een verslechtering van circa 0,45 mln ten opzichte van de begroting. Dit is het gevolg van een kostenverschil begroting-rekening. In werkelijkheid zijn de kosten beperkt gestegen (circa 0,05 mln) tussen 2016 en 2017. Dit neemt niet weg dat er sinds enkele jaren sprake is van een negatieve trend. Hieraan liggen de volgende verklaringen ten grondslag:

- Het totaal aantal SW-ers neemt jaarlijks af. Tegelijkertijd blijft het aantal mensen beschut binnen gelijk. De daling zit met name in het aantal detacheringen. Een detacheringsplek levert gemiddeld genomen circa 11.500 euro meer op dan een plaatsing beschut binnen.
- De gemiddelde rijksbijdrage per SW-er blijft dalen, vanuit de veronderstelling van het Rijk dat het de SW-bedrijven lukt om de productiviteit van de medewerkers te verhogen. We zien juist een omgekeerde trend door vergrijzing en een hoog ziekteverzuim.
- De quotumwet is nog niet geactiveerd. Daardoor voelen bedrijven ook nog niet de urgentie om arbeidsbeperkten een reguliere baan te bieden. De plaatsingen die vanuit het doelgroepenregister plaatsvinden zijn vooral Wajongers (soort van verdringen van SW-ers).
- Werkgeversdienstverleningregionaal samen met het UWV richt zich niet specifiek op plaatsing sw-ers. In tegenstelling tot voorheen toen Wezo nog een eigen afdeling commercie had.

Daarnaast is er in 2017 een negatief exploitatieresultaat op het pand Lingenstraat van circa 0,2 mln in het financiële resultaat van de NV Wezo verwerkt.

CONCEPT

Ons kenmerk 180425CSPvD01
Datum 25 april 2018

3.5 BUIG

	2016 Begroting	Rekening	2017 Begroting	Rekening
Kosten	47.781.861	47.689.651	48.364.017	50.935.019
Rijksbijdrage	44.566.027	44.460.715	45.148.183	47.465.398
Saldo	-3.215.834	-3.228.936	-3.215.834	-3.469.621

Te zien is dat de werkelijke kosten met 3,25 mln zijn gestegen tussen 2016 en 2017. De rijksbijdrage is in dezelfde periode met circa 3,0 mln toegenomen. Dit betekent dat per saldo het tekort op BUIG aan het toenemen is. Enkele oorzaken van deze stijging:

- We worden sinds het nieuwe verdeelmodel geconfronteerd met tekorten op BUIG. Onderzoek wijst uit dat het macrobudget (landelijk) vanuit het Rijk aantoonbaar te laag is en het verdeelmodel ongunstig uitpakt voor Zwolle. Dit laatste houdt onder andere verband met de centrumfunctie van Zwolle in de regio. Deze centrumfunctie wordt ons inziens ondergewaardeerd in het verdeelmodel. Vanwege deze functie zijn er relatief meer dak- en thuislozen in onze stad, aantrekkingskracht op zorgaanbieders aan en zijn er relatief meer voorzieningen voor beschermd wonen.
- Daarnaast is er op onze lokale arbeidsmarkt sprake van een mismatch tussen vraag naar en aanbod van arbeid. Dit heeft met name consequenties voor de “onderkant” van de arbeidsmarkt. Er is sprake van een oververtegenwoordiging van lager opgeleide inwoners. Daar komt bij dat de beschikbare banen voor deze doelgroep worden ingevuld door arbeidskrachten uit de regio (verdringing). Hierdoor is de uitstroom uit de bijstand uit deze groep mensen beperkt. In het rapport Louter (2017) is een heldere analyse hieromtrent opgenomen. Dit rapport is eerder gedeeld met het college.
- Er is sprake geweest van een relatief hoge instroom van statushouders en AMV’ers de afgelopen jaren.
- Met invoering van de Participatiewet is instroom in de Wajong nog maar beperkt mogelijk en is instroom in de WSW op slot gezet.

CONCEPT

3.6 Confrontatie landelijk beeld

Wmo (inclusief beschermd wonen) en Jeugdhulp

We hebben een vergelijking gemaakt van het financieel resultaat 2017 op de WMO en Jeugd tussen Zwolle en andere gemeenten, landelijk en regionaal. Deze vergelijking levert het volgende beeld op:

	Inwoners	Wmo (incl. BW/ per inw)	Jeugd (per inw)
18 grote gemeenten	3.198.110	-€ 7,95	-€ 27,07
Zwolle (incl. plus BW)	126.138	-€ 16,65	-€ 19,82
Verschil		-€ 8,69	+€ 7,25
Indien Zwolle = gem		-€ 1.003.310	-€ 3.414.049
Werkelijk		-€ 2.100.000,-	-€ 2.500.000
Verschil		-€ 1.096.690	+€ 914.049

Enkele conclusies uit de uitgevoerde vergelijking:

- Vrijwel alle gemeenten zijn in 2017 geconfronteerd met een (fors) financieel tekort op Jeugd. Dit kan duiden op een landelijk (macro)tekort binnen het Jeugddomein.
- Op het vlak van de Wmo is sprake van een wisselend beeld: verscheidene gemeenten met een substantieel tekort, maar ook gemeenten met een (aanzienlijk) overschot.
- Verhoudingsgewijs is ons tekort 2017 op Jeugd hulplager dan de gemeenten in onze benchmark. Het tekort Wmo daarentegen ligt hoger dan het gecalculeerde gemiddelde.
- De praktijk wijst uit dat vrijwel alle gemeenten moeite hebben met adequaat begroten.

BUIG

Voor het vierde jaar op rij kregen gemeenten in 2017 van het Rijk te weinig budget om de bijstandsuitkeringen te betalen. Het tekort 2017 bedroeg macro 347 miljoen. Uit de analyse van Divosa (https://www.divosa.nl/nieuws/2017-opnieuw-fors-tekort-op-bijstandsbudget) op basis van de voorlopige financiële gegevens van gemeenten over 2017 blijkt verder dat 79% van alle gemeenten een tekort had. Vooral gemeenten met meer dan 100.000 inwoners hadden het zwaar. 90% van deze gemeenten moest uit eigen middelen de extra kosten voor de bijstand betalen waarbij 67% een tekort had van meer dan 5%. Onze eigen benchmark bevestigt voorgaand beeld.

Participatiebudget Sociale Werkvoorziening

Er is nog geen beeld van de tekorten op de sociale werkvoorziening 2017. Op basis van sectorinformatie van Cedris 2016 is wel een beeld geschetst van de ontwikkelingen 2017-2020 (Zie pag. 14/15 . Sectorinformatie sociale werkgelegenheid en arbeidsintegratie 2016).
De komende jaren verslechtert naar verwachting het bedrijfsresultaat van de SW-bedrijven landelijk aanzienlijk. De belangrijkste oorzaak is dat het negatieve verschil tussen loonkosten en subsidies de komende jaren toeneemt als gevolg van de bezuinigingen in de Participatiewet. In 2015 en 2016 werkte dit negatieve effect nog niet volledig door omdat met het stopzetten van tijdelijke contracten een grotere volumedaling werd gerealiseerd en daarmee was er landelijk gemiddeld sprake van een incidenteel hoger dan verwacht subsidiebedrag per persoon. In de periode 2017 – 2020 is dit tijdelijke effect niet meer aan de orde. De ingezette bezuiniging op de

CONCEPT

subsidie per Wsw-er bedraagt voor de komende jaren ongeveer € 2.000, terwijl de gemiddelde loonkosten in dezelfde periode maximaal zo'n € 400,- dalen.
Verdere verbeteringen in de bedrijfsvoering kunnen deze ontwikkeling niet compenseren. Aan de kostenkant is de afgelopen fors gesneden. Verbeteringen in de bedrijfsvoering moeten eerder gevonden worden in het verhogen van de opbrengsten en tarieven. Om dat te realiseren is een stevige positie in de markt nodig en is continuïteit van aanbod (voldoende nieuwe instroom van mensen uit de Participatiewet) noodzakelijk. Dan kan het sociaal werkbedrijf de continuïteit van de dienstverlening bij werkgevers garanderen en dat maakt het gemakkelijker om meer of beter renderende opdrachten binnen te halen.

4 Transformatie t/m 2017

4.1 Stand van zaken realisatie Transformatieagenda

In 2016 is de Transformatieagenda Sociaal Domein door de gemeenteraad vastgesteld. In PPN 2018-2021 is de financiële vertaling van deze Transformatieagenda geactualiseerd en opgenomen. Het vormt uitgangspunt van deze analyse en prognose. We hebben de verschillende thema's doorgenomen. Hieronder een stand van zaken op enkele belangrijke thema's en onderdelen (met name vanuit financieel perspectief):

- Samenhang in de toegang (tot jeugdhulp): de samenwerking met de huisartsen begint zijn vruchten af te werpen en groeit. Echter, de start van deze groei is een jaar later aangevangen dan verwacht. Daarvoor is geen externe, dus niet beïnvloedbare, oorzaak aangetroffen. De groei verloopt nu gestaag. Vanuit het SWT komt het signaal dat het lastig is om gekwalificeerde jeugdgezinswerkers aan te nemen. Deze personen moeten gaan samenwerken met de huisartsen. Financieel betekent de latere start van de groei in samenwerking met de huisartsen in 2018 en 2019 gemis aan opbrengsten. Die groei komt immers ook een jaar later.
- Samenkracht van mensen: een belangrijk onderdeel van dit transformatiethema is vertraagd, namelijk de dagbesteding. Dit wordt veroorzaakt door het langer duren van het traject van voorbereiding van de aanbesteding dagbesteding met de vertegenwoordigers van aanbieders in de stad.
- Integrale (gezins)aanpak: de inwerkingtreding van de nieuwe contractering thuisondersteuning (voormalig diah) vertraagd. Deze vertraging is onder andere het gevolg van een rechtsgang door enkele aanbieders (gemeente heeft recente deze rechtszaak gewonnen). De nieuwe werkwijze van Dienst in en aan Huis gaat per 1 juli 2018 in (Thuisondersteuning geheten). Hierdoor blijft de jaarlijks groei van de financiële effecten dus elk jaar achter. Het is niet mogelijk om te versnellen om zo op het ooit gepland tijdspad van opbrengsten te komen. Overigens kent deze transformatiemaatregel een drietal financiële scenario's (voorzichtig, midden en maximaal) en een uitgewerkte berekening (business case). De raming januari 2018 ging uit van het voorzichtige scenario.
- Preventie jeugd): er zijn diverse activiteiten uitgevoerd. Het is echter niet te achterhalen of en in welke mate dit een dempend effect heeft gehad op het gebruik van de WMO- en Jeugdbudgetten. Deze conclusie had ook vooraf getrokken kunnen worden, omdat dit meetprobleem inherent is aan preventieve activiteiten.

CONCEPT

- Onderuitnutting PGB: tot slot was er nog een opbrengst onderuitnutting PGB geraamd. Deze prognose van deze opbrengst moet neerwaarts worden bijgesteld.

Voor het transformatiethema 'langdurig zelfstandig wonen' was op voorhand geen opbrengst geraamd. Ook nu is lastig te bepalen wat het netto-effect is geweest op de beweging van Beschermd wonen naar ambulante begeleiding. Het voordeel wat nu ontstaat bij Beschermd wonen duidt wel op het beoogde positieve financiële effect.

4.2 Werkwijze

De transformatieopbrengsten waren en zijn als stelpost ingeboekt op de budgetten. Een vertaling naar welke aantallen of prijzen op begrotingsbasis zouden moeten zakken was echter niet gemaakt. Nu een analyse- en prognosemodel ontwikkeld is inclusief aantallen en prijzen, worden de transformatieopbrengsten zoals die voor de komende jaren geboekt staan vertaald naar de aantallen en/of prijzen. Daar kunnen werkelijke aantallen en prijzen naast gelegd worden. (Voor Diah is dat al gebeurd overigens)

4.3 Update financiën

De in paragraaf 4.1. geschetste ontwikkelingen hebben geleid tot een geactualiseerd financieel perspectief aangaande de transformatieopbrengsten. Zie onderstaande tabel:

	2018	2019	2020	2021	2022
Integrale gezinsaanpak-aanbesteding Diah	0,3	0,8	1,5	2,1	2,6
Toegang jeugd	0,7	1,2	1,7	1,7	1,7
Dagbesteding	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Totaal	1,2	2,2	3,4	4,0	4,5
Taakstelling PPN 2018-2021	4,1	3,6	5,4	5,9	5,9
Tekort	**-2,9**	**-1,4**	**-2,0**	**-1,9**	**-1,4**

5 Vervolgproces

Dit is een eerste versie van een analyse sociaal domein. Het document heeft de status “concept”. Dit om meerdere redenen. Allereerst is de analyse op onderdelen nog niet afgerond. Met name op het vlak van Jeugd vinden er nog aanvullende deelanalyses plaats. Ook zijn de definitieve jaarcijfers van het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) over 2017 nog niet binnen. Daarnaast moet de gehanteerde data nog worden voorzien van een extra check.
Deze analyse scherpen we tevens aan op basis van de gesprekken met de Participatieraad, de aanbieders (via contractmanagement en denktankstructuur) en overleg in G40-verband. Deze overleggen vinden de komende maand plaats.

CONCEPT

Ons kenmerk 180425CSPvD01
Datum 25 april 2018

Lijst met afkortingen

AMHK	= Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AMV	= Alleenstaande minderjarige vreemdeling
BUIG	= Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
BW	= Beschermd Wonen
Cak	= Centraal Administratie kantoor
Diah	= Diensten in en aan Huis
GGZ	= Geestelijke Gezondheidszorg
HH	= Hulp in de Huishouden
IB	= Individuele begeleiding
IUSD SW	= Integrale Uitkering Sociale Domein Sociale Werkvoorziening
IV	= Individuele voorzieningen (bijv. trapliften, rollator, woningaanpassing)
J-GGZ	= Jeugd geestelijke gezondheidszorg
J&O	= Jeugd en Opvoeding
LVB	= Licht Verstandelijk Beperking
PGB	= Persoonsgebonden budget
PPN	= Perspectiefnota
RSJ	= Regionaal Serviceteam Jeugd
SWT	= Sociaal Wijkteam
WLZ	= Wet Langdurige Zorg
Wmo	= Wet Maatschappelijke Ondersteuning
(W)SW	= (Wet) Sociale Werkvoorziening

CONCEPT

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording 2 moties: 1 Regionale bemiddeling statushouders en (2) Duale aanpak voor statushouders
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Oostveen, Niels van
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording 2 moties - 1 Regionale bemiddeling statushouders en 2 Duale aanpak voor statushouders

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Beantwoording door het college naar aanleiding van 2 moties:
1. Regionale bemiddeling werk voor statushouders (553-M17-5). Verzoekt het College- In de arbeidsmarktregio aan te sturen op het eerder inzichtelijk maken van bestaande vakkennis en het op orde brengen van regionale bemiddeling.
2. Zwolse duale aanpak voor statushouders (552-M17-3). Roept het college op:Uiterlijk bij de perspectiefnota 2018 met voorstellen te komen hoe werkgevers (overheid, bedrijfsleven, zorg, onderwijs) te motiveren statushouders bij hen tijdens hun inburgering (vrijwilligers)werk of
stage te laten doen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 9 april 2018

Onderwerp	beantwoording 2 moties: 1 Regionale bemiddeling statushouders en (2) Duale aanpak voor statushouders.
Versienummer	Vs 0.6

Portefeuillehouder Eefke Meijerink, Jan Brink

Informant Niels van Oostveen en Henk van der Kolk
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 3254
Email H.van.der.Kolk1@zwolle.nl

Bijlagen Geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Beantwoording door het college naar aanleiding van 2 moties:

1. Regionale bemiddeling werk voor statushouders (553-M17-5). Verzoekt het College- In de arbeidsmarktregio aan te sturen op het eerder inzichtelijk maken van bestaande vakkennis en het op orde brengen van regionale bemiddeling.
2. Zwolse duale aanpak voor statushouders (552-M17-3). Roept het college op:Uiterlijk bij de perspectiefnota 2018 met voorstellen te komen hoe werkgevers (overheid, bedrijfsleven, zorg, onderwijs) te motiveren statushouders bij hen tijdens hun inburgering (vrijwilligers)werk of stage te laten doen.

Datum 8 april 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In de raad zijn 2 moties aangenomen tijdens de bespreking van het rapport van de rekenkamer over inclusief beleid en de reactie van het college daarop.
In de eerste motie roept de raad het college op "*om in de arbeidsmarktregio aan te sturen op het eerder inzichtelijk maken van bestaande vakkennis en het op orde brengen van regionale bemiddeling voor Statushouders*". De tweede motie roept op om "*te komen met voorstellen hoe werkgevers (overheid, bedrijfsleven, zorg en onderwijs) te motiveren statushouders bij hen tijdens hun inburgering (vrijwilligers)werk of stage te laten doen*."

Het college heeft in haar reactie op het rapport van de rekenkamer de volgende 3 uitgangspunten geschetst:
1. Exclusieve aandacht en maatwerk in de ondersteuning van statushouders binnen de kaders van inclusief beleid.
2. Het versterken van de bestaande infrastructuur met een coördinerende, signalerende en ondersteunende rol van het sociaal wijkteam, zodat statushouders hiermee in contact komen.
3. Een prominente regie op het taalonderwijs aan statushouders i.v.m. integratie en (arbeids)participtie.

Het college geeft uitvoering aan de moties in lijn met deze 3 uitgangspunten. Gelet op de samenhang van beider moties wordt in één informatienota de raad geïnformeerd over welke aanpak er regionaal en lokaal is ontwikkeld en hoe deze aanpak in 2018 en 2019 wordt doorontwikkeld.

Kernboodschap
De opgave van integratie van nieuwe Zwollenaren hebben we breed gedefinieerd. We verstaan daaronder het meedoen in de (lokale) samenleving op de terreinen van werk, opleiding, vrije tijd, gezondheidszorg, ontmoeting en ontspanning en het bieden van adequate huisvesting. Op een groot aantal onderdelen zijn al aanvullende maatregelen genomen om voorzieningen ook voor nieuwe Zwollenaren toegankelijk te maken. Dit alles met als doel om de nieuwe Zwollenaren zo snel en soepel mogelijk te laten meedoen in onze samenleving.

Het college geeft met de volgende activiteiten invulling aan de opgave en daarmee aan de 2 moties:
1. De aanpak en arbeidsparticipatie van statushouders wordt structureel als thema geagendeerd op de agenda van het Portefeuillehoudersoverleg van het Regionaal Werkbedrijf met het doel de arbeidsparticipatie samen met partners en regiogemeenten op te pakken.
2. Regionaal worden afspraken gemaakt tussen aanbieders voor inburgering en de werkgeverdienstverlening om taalondersteuning functioneel in te zetten gericht op (arbeids)participatie.
3. De aanpak arbeidsparticipatie statushouders is een specifiek thema bij de verdere ontwikkkeling van de (regionale) werkgeversdienstverlening in 2018 en 2019.
4. Aan de hand van de vraag op de arbeidsmarkt wordt regionaal projectmatig een combinatie gemaakt van taalonderwijs en het leren van benodigde vakkennis.
5. Alle statushouders met een uitkering Participatiewet worden breed gescreend op meerdere levensgebieden en vervolgens actief integraal ondersteund naar (arbeids)participatie. Een duaal traject kan hierbij onderdeel zijn van de ondersteuning.

6. De arbeidsmogelijkheden van hoger opgeleide statushouders worden vergroot door een convenant tussen Zwolle, Windesheim en UAF.

De bovengenoemde activiteiten worden hieronder toegelicht.

Toelichting

Ad 1 Agendering van (arbeids)participatie in het Portefeuillehoudersoverleg van het Regionaal Werkbedrijf
Er is in onze regio namens DIVOSA (landelijke vereniging van directeuren sociaal domein) een regionaal coördinator statushouders actief. Zij heeft in de arbeidsregio geïnventariseerd op welke wijze de 14 gemeenten, UWV, onderwijs en werkgevers/werknemersvertegenwoordiging bezig zijn met arbeidsparticipatie van statushouders. In 2017 is deze inventarisatie in regionaal verband besproken en hebben de portefeuillehouders van de 14 gemeenten en UWV in de arbeidsmarktregio Zwolle besloten hieraan vervolg te geven. Aanpakken in de regio worden thans gedeeld en de regionaal coördinator statushouders heeft een vervolgopdracht namens DIVOSA. Eén van de opdrachten voor de coördinator is om initiatieven van werkgevers om bijvoorbeeld gericht te gaan opleiden in onze regio verder te brengen.

Ad 2. Regionaal worden afspraken gemaakt tussen aanbieders voor inburgering en de werkgeverdienstverlening over de opzet van duale trajecten
Sinds de wijziging van de Inburgeringswet in 2013 is de statushouder zelf verantwoordelijk voor Inburgering. In het regeerakkoord is aangekondigd dat de Inburgeringswet wordt gewijzigd en de regie bij de gemeente wordt gelegd. Zwolle wil hier nu al vast op anticiperen. Dat kan ook vanuit de Participatiewet.
We willen in regionaal verband met aanbieders van inburgering en de werkgeversdienstverlening afspraken maken, om het inburgeringstraject voor statushouders effectiever en functioneler in te zetten voor integratie en arbeidsparticipatie. Op deze wijze worden de duale trajecten als regionaal instrument ontwikkeld. Het leren van de taal is daarmee een belangrijke stap richting (arbeids)participatie. Samen met de regionale partners wordt bepaald of een bestuurlijk convenant behulpzaam is om de afspraken nader vast te leggen. We nemen daarbij ook de ervaringen mee die elders in het land met de herinvoer van duale trajecten zijn opgedaan.

Ad 3. De aanpak arbeidsparticipatie is een specifiek thema bij de verdere ontwikkkeling van de werkgeversdienstverlening in 2018 en 2019.
Het Ministerie van SZW heeft in het programma ‘Matchen op werk’ een stip op de horizon gezet voor regionale gecoördineerde werkgeversdienstverlening. In dat kader is een regionaal werkgeversservicepunt gelanceerd en is een aanpak ontwikkeld om de werkgevers nog beter te faciliteren. Bij het doorontwikkelen van de (regionale) werkgeversdienstverlening hebben we expliciet oog voor specifieke aandachtsgroepen en kansrijke sectoren. Statushouders behoren tot deze specifieke aandachtsgroep en er zal een gezamenlijke regionale werkgeversdienstverleningsaanpak ontwikkeld worden. Deze aanpak is onderdeel van de doorontwikkeling van regionale werkgeversdienstverlening binnen het Werkbedrijf Regio Zwolle.

Ad 4. Aan de hand van de vraag op de arbeidsmarkt wordt regionaal en projectmatig een combinatie gemaakt van taalonderwijs en het leren van benodigde vakkennis.

Dit project is een samenwerking met de Provincie Overijssel een traject ontwikkeld door Deltion en Landstede om statushouders vakopleidingen te geven met een extra taalcomponent. Aan dit project kunnen tenminste 15 statushouders deelnemen. Werkgevers uit de Bouw en Logistiek en Logistiek zijn gecommiteerd aan deze trajecten, waardoor de opleiding naadloos kan aansluiten bij een baan.

Ad 5. Alle statushouders met een bijstandsuitkering worden breed gescreend op meerdere levensgebieden en vervolgens actief en integraal ondersteund naar (arbeids)participatie. Een duaal traject kan hierbij onderdeel zijn van de ondersteuning.
We gaan voor (arbeids)participatie van statushouders uit van hun mogelijkheden. Daar is een aantal factoren bepalend: Het leren van de Nederlandse taal, het inburgeren in de Nederlandse cultuur, opleiding en arbeidsvaardigheden die aansluiten bij de vraag op de arbeidsmarkt, gezondheid en welzijn. We willen dat statushouders zo snel mogelijk naar vermogen mee kunnen doen in de Zwolse samenleving. Daarom wordt uitgebreid in beeld gebracht aan de hand van bovenstaande factoren wat de mogelijkheden zijn van elke statushouder tot (arbeids)participatie en welke ondersteuning daarbij nodig is. Deze individuele screening legt de basis voor persoonlijke plannen waarin de combinatie van taal, opleiding en werk onderdeel kan zijn van het plan. De gemeente (via SWT of WRA/Wezo) voert regie op dit plan en maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen voeren dit mede uit.

Ad 6. De arbeidsmogelijkheden van hoger opgeleide statushouders worden vergroot door een convenant tussen Zwolle, Windesheim en UAF.
UAF (ondersteuner van vluchtelingen bij onderwijs) en Hogeschool Windesheim hebben in februari 2018 met de gemeente Zwolle een convenant afgesloten. Dit convenant is gericht op het optimaal ondersteunen van statushouders bij het volgen van een opleiding, zodat hun talenten en kennis kunnen worden benut en (vak-)kennis wordt ontwikkeld. De gemeente Zwolle faciliteert hen door het mogelijk te maken de opleiding te volgen en hierbij de benodigde ondersteuning te krijgen van UAF en Windesheim. Het convenant staat expliciet open voor toetreding van andere gemeenten uit de arbeidsmarktregio. Indien nodig worden de opgeleide statushouders vervolgens ondersteund door de regionale werkgeversdienstverlening, samen met UAF. In de regionale werkgeversdienstverlening van het Werkbedrijf Regio Zwolle werken gemeenten, UWV en andere partners samen om ervoor te zorgen dat matchen op werk succesvol plaatsvindt. Gedurende de studie of anders aansluitend op de studie.

Consequenties
De hierboven beschreven acties en aanpak heeft gevolgen voor de inzet van capaciteit, organisatie en samenwerking met partners. Voor de brede screening is gekozen voor een het NOA-assessment (NOA is een psychologisch advies- en onderzoeksbureau dat nauw samenwerkt met de sectie Sociale- & Organisatiepsychologie van de Vrije Universiteit Amsterdam). Er wordt met de aanpak ervaring opgedaan met 50 kandidaten. Dat wordt geevalueerd. Daarna worden alle statushouders gescreend die zijn ingestromd sinds 2013. De aanpak wordt waarnodig bijgesteld, zodra het kabinet de Inburgeringswet gaat wijzigen en de wet Taaleis gaat aanscherpen.

Communicatie
Met de hierboven genoemde activiteiten is in 2017 al een begin gemaakt. De aanpak wordt in 2018 en 2019 verder doorontwikkeld. De aanpak en rollen wordt zowel regionaal als lokaal nauw afgestemd door de uitvoerende afdelingen.

Vervolg

De aanpak is volop in ontwikkeling en wordt regionaal en lokaal voortdurend geëvalueerd en bijgesteld. In maart 2019 wordt de raad opnieuw geïnfomeerd over de stand van zaken.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum 8 april 2018

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45271

Onderwerp Beantwoording 2 moties: 1 Regionale bemiddeling statushouders en (2) Duale aanpak voor statushouders

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Stand van zaken locatie Dijklanden
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Jaspers, Eric (2604)
medeopstellers	Boot - de Boer, Frederique (2603) Jager, Anja (2570)
afdeling	Vastgoed
bijlagen	Voorstel: Informatienota Stand van zaken locatie Dijklanden Bijlage: 1. Raadsbesluit 23 mei 2016 Bijlage: 2. Collegebesluit 20 december 2016 Bijlage: 3. - niet openbaar - Collegebesluit 24 april 2018 Bijlage: 4. - niet openbaar - Vertrouwelijke bijlage Bijlage: 1. H. Pelleboer- brandbrief Zwolse Koeien en Ossen afmaken-Stadslandbouw in kiem gesmoord Bijlage: 1a. bijlagen Bijlage: 2. H. Pelleboer- cases verkorte hoevepacht Bijlage: 2a. bijlagen Bijlage: 2b. laatste aanvulling; besluit Jos van Leussen -_ geen onderdeel Zwolse boeren Stadslanderijen Bijlage: 2c. mailverkeer-jos-geendeelname-geenvlees Bijlage: 3. De Zwolse stadslanderijen- situatie toekenning locatie Dijklanden

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de stand van zaken locatie Dijklanden.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 3 mei 2018

Onderwerp	Stand van zaken locatie Dijklanden
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder R. de Heer

Informant E. Jaspers/ F. Boot
Afdeling ZWVG
Telefoon 038 498 2604
Email E.Jaspers@zwolle.nl

Bijlagen 1. Raadsbesluit 23 mei 2016
2. Collegebesluit 20 december 2016
3. - **niet openbaar** - Collegebesluit 24 april 2018
4. - **niet openbaar** - Vertrouwelijke bijlage

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de stand van zaken locatie Dijklanden.

Datum 3 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De gemeenteraad heeft op 23 mei 2016 besloten dat de locatie Dijklandende komende tien jaar niet direct nodig is voor het opvangen van de woningbehoefte. Voor de periode tot 2026 is een invulling denkbaar waarbij het gebied in ieder geval agrarisch blijft en mogelijk een functie krijgt die meer aansluit bij de behoefte van de stad. Genoemd raadsbesluit omvat vervolgens ook het besluit om de locatie Dijklanden tot uiterlijk 31-12-2026 beschikbaar te houden voor stadslandbouw (*Beslispunt 2 van dit Raadsbesluit: De huidige bestemming te handhaven en de locatie Dijklanden vooralsnog beschikbaar te houden voor agrarische en daaraan gelieerde functies, die een meerwaarde voor de stad betekenen;*).

Naar aanleiding van dit raadsbesluit is in augustus 2016 de locatie Dijklanden aan de markt aangeboden voor stadslandbouw tot uiterlijk 31-12-2026. In de uitvraag is onder andere opgenomen dat een in te dienen plan/ voorstel meerwaarde voor de stad moet hebben. "…*Gedacht kan worden aan toegevoegde waarde op het gebied van educatie, zorg, kleinschalige verkoop van producten. Ook is onderdeel de hoeveelheid extra recreatieve toegankelijkheid (struinpaden) binnen de bedrijfskavel en de recreatieve toegankelijkheid van het erf. Uit het plan moet blijken wat de binding is met de Zwolse samenleving. Het bedrijf zet diverse producten af in Zwolle of spant zich in om dat te doen. Onderdeel is ook het betrekken van belanghebbenden bij de uitwerking. …"*

Er zijn in totaal tien plannen ingediend. Met het collegebesluit van 20 december 2016 heeft het college kennis genomen van de uitkomst van de uitvraag voor Stadslandbouw op de locatie Dijklanden. De indiener "Zwolse Stadslanderijen" (hierna: ZSL) scoorde het hoogst op alle onderdelen en lijkt het beste te voldoen aan de uitvraag. Met deze kandidaat is de gemeente Zwolle het gesprek gestart over een pachtovereenkomst.

Eind 2017, begin 2018 werd duidelijk dat binnen de ZSL een verschil van inzicht bestaat over de wijze van samenwerking tussen de vijf partijen die onder de vlag van de ZSL ingeschreven hebben op de gemeentelijke uitvraag.

Voor de gemeente is het noodzakelijk dat de vijf partijen die het Indieningsdocument Dijklanden Oktober 2016 (hierna: indieningsdocument) ondertekend en samen ingediend hebben gezamenlijk (hierna: onder de vlag van de ZSL) tot uitwerking van hun plannen komen. De gemeente heeft in haar beoordeling van de ingediende plannen de samenwerking tussen deze partijen meegewogen. De uitvraag is naast bestaande wet- en regelgeving het kader waarbinnen de gemeente Zwolle moet handelen.

Over de (on)mogelijkheden van het presenteren van een gezamenlijk uitwerking van een plan onder de vlag van de ZSL zijn tussen alle partijen (bemiddelings)gesprekken gevoerd. De gemeente heeft partijen gevraagd om uiterlijk eind maart 2018 met een gezamenlijke uitwerking van een plan onder de vlag van de ZSL te komen. Begin april 2018 hebben de vijf partijen die het indieningsdocument ondertekend hebben, geconcludeerd dat er ondanks alle inspanningen van partijen géén zicht is op indiening van een gezamenlijk plan voor de locatie Dijklanden, dat gedragen wordt door alle partijen die het indieningsdocument ondertekend hebben, én dat aansluit bij de gemeentelijke uitvraag.

Datum 3 mei 2018

Kernboodschap

Op basis van de gemeentelijke uitvraag en de beoordeling van het indieningsdocument is het voor de gemeente Zwolle essentieel dat onder de vlag van de ZSL wordt gekomen tot de uitwerking van een gezamenlijk plan.

Nu, tot ieders spijt, begin april 2018 de conclusie getrokken is dat er geen door de ondertekenaars van het indieningsdocument gezamenlijk gedragen plan meer is c.q. aan de gemeente aangeboden kan worden, kan de gemeente geen pachtovereenkomst sluiten met de indiener “Zwolse Stadslanderijen”.

Consequenties

De gemeente Zwolle dient te handelen binnen de kaders van de uitvraag d.d. 31 augustus 2016 en wet- en regelgeving.

De gesprekken met de indiener “Zwolse Stadslanderijen” zijn beëindigd en de gemeente Zwolle beraadt zich op het vervolg. Daartoe heeft het college op 24 april 2018 een besluit genomen.

Communicatie

De partijen die het indieningsdocument ondertekend hebben zijn over dit besluit schriftelijk geinformeerd.

Vervolg

De gemeente Zwolle schetst als eigenaar van de locatie Dijklanden scenario’s. Het college van B en W verwacht hierover in in september 2018 een besluit te kunnen nemen en de raad te informeren.

Het jaar 2018 wordt als tussenjaar beschouwd. Aan de afzonderlijke ondertekenaars van het indieningsdocument is een aanbod gedaan ter voorkoming van eventuele actuele bedrijfsvoeringsvraagstukken.

Openbaarheid

Op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet met een beroep op het financiële belang van de gemeente en het belang van de wederpartij van de gemeente, zoals genoemd in artikel 10 lid 2 sub b en g geheimhouding op te leggen ten aanzien van het collegevoorstel d.d. 24 april 2018 en de bijlagen nummer 3 en 4.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Datum 3 mei 2018

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45467

Onderwerp Stand van zaken locatie Dijklanden

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 23 mei 2016

onderwerp	Tijdelijke invulling Dijklanden anders dan woningbouw
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Meijer, M (Marnix) 2057
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWA

Voorgesteld besluit raad

1. Vast te stellen dat Dijklanden tot 2026 niet nodig is om de woningbehoefte op te vangen;
2. De huidige bestemming te handhaven en de locatie Dijklanden vooralsnog beschikbaar te houden voor agrarische en daaraan gelieerde functies, die een meerwaarde betekenen voor de stad;
3. De invulling van de locatie Dijklanden voor de periode na 2026 nader af te wegen bij het opstellen van de Zwolse Omgevingsvisie.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 24 februari 2016

Openbaar

Onderwerp	Tijdelijke invulling Dijklanden anders dan woningbouw
Versienummer	1

Portefeuillehouder	Ed Anker
Informant	Marnix Meijer
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / OWA
Telefoon	(038) 498 2057
Email	M.Meijer@zwolle.nl

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Vast te stellen dat Dijklanden tot 2026 niet nodig is om de woningbehoefte op te vangen;
2 De huidige bestemming te handhaven en de locatie Dijklanden vooralsnog beschikbaar te houden voor agrarische en daaraan gelieerde functies, die een meerwaarde betekenen voor de stad;
3 De invulling van de locatie Dijklanden voor de periode na 2026 nader af te wegen bij het opstellen van de Zwolse Omgevingsvisie.

Datum 24 februari 2016

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Diverse ontwikkelingen zijn voor ons aanleiding om, vooruitlopend op het opstellen van een nieuwe Structuurvisie (nu: Omgevingsvisie), Dijklanden als potentiele woningbouwlocatie af te wegen. Daartoe hebben wij verkend wat de positie is van Dijklanden als woningbouwlocatie. Duidelijk is dat de komende tien jaar de locatie niet direct nodig is, maar dat na gereedkomen van Stadshagen de locatie een functie kan vervullen voor het opvangen van de woningbehoefte. Voor de komende tien jaar is echter een invulling denkbaar waarbij het gebied in ieder geval tot 2026 agrarisch blijft en mogelijk een functie krijgt die meer aansluit bij de behoefte van de stad. Voortzetten van het huidige gebruik ligt voor de hand, maar ook hebben ons initiatieven voor stadslandbouw op deze plek bereikt. Dit sluit aan bij het in het najaar 2015 genomen raadsbesluit Ruimte voor de Vecht programma 2016-2018, onder meer betreffende stadslandbouw Langenholte.

Beoogd effect

Het beoogd effect is het scheppen van duidelijkheid over de mogelijkheden van de locatie Dijklanden voor de komende tien jaar. Naast het voortzetten van de huidige agrarische bestemming lijkt er ruimte voor particuliere initiatieven op het vlak van bijvoorbeeld stadslandbouw.

Argumenten

1.1 De verwachte huishoudensgroei kan de komende tien jaar op verschillende locaties worden opgevangen

Zwolle groeit in de periode tot 2040 nog met circa 10.000 huishoudens. Afgelopen zomer is een inventarisatie van de kwantitatieve woningbouwopgave gedaan, gebaseerd op de bevolkings- en huishoudensontwikkeling van Zwolle (bron: Primos 2015) en ons woningbouwprogramma opgenomen in de plancapaciteit. Dit laat zien dat Zwolle in de periode tot 2026 groeit met ongeveer 6000 huishoudens en daarna (tot 2040) nog met ongeveer 4000. Op basis van het concrete woningbouwprogramma voor de komende tien jaar kunnen hiervan ruim 3500 woningen worden gerealiseerd in Stadshagen en locaties als Katwolderplein en Weezenlanden. Het resterende deel van de opgave tot 2026, bestaande uit ruim 2000 woningen kan worden ontwikkeld op meerdere inbreidings- en transformatielocaties in de stad en het afbouwen van Stadshagen (via het niet-prioritaire deel).

1.2 Ontwikkelen van de locatie Dijklanden ligt niet voor de hand

Er is voor de komende tien jaar een divers aanbod aan woonmilieus. Uitgangspunt is om gefaseerd woningen op de markt te brengen en om zoveel mogelijk binnenstedelijk te bouwen en daarnaast Stadshagen af te bouwen. De vraag richt voor een deel op de vergrijzende bevolking en de alleenstaanden. Dat leidt tot een grotere vraag naar kleinere woningen. Maar er zijn ook wensen van jongeren en gezinnen naar groen-stedelijk/ dorps wonen. Voor deze milieus zijn locaties beschikbaar in Stadshagen, zoals de Tippe. Dijklanden ligt daarbij niet direct voor de hand.

2.1 De agrarische functie en aanverwante activiteiten sluit goed aan bij de kwaliteiten van het gebied

In het najaar van 2011 is de studie naar de ruimtelijke kwaliteit van de stadsrand Langenholte e.o. gepresenteerd. Dit gebied heeft de potentie om naast de basis met een passende agrarische invulling, zich meer te richten op kleinschalig recreatief gebruik, zoals wandelen en fietsen, langs het water, het Westerveldse Bos in relatie met de bestaande sportterreinen, de aanleghaven en de roeivereniging. Door goed beheer kunnen de natuurlijke waarden worden behouden en versterkt. De locatie leent zich dan ook goed voor extensieve functies, zoals stadslandbouw met toegevoegde functies als educatie, horeca, zorg, verkoop streekproducten. Dat betekent dat handhaven van de huidige agrarische bestemming prima voldoet.
Bovendien sluit dit aan bij het eerder genomen raadsbesluit over het programma Ruimte voor de Vecht 2016-2018. Langenholte (inclusief Dijklanden) is onderdeel van het mondingsgebied van de Vecht. In het programma zijn maatregelen voor natuur en recreatie opgenomen.

2.2 De afgelopen periode hebben zich diverse kandidaten gemeld met initiatieven op het gebied van stadslandbouw

Hoewel geen langdurige contracten kunnen worden afsgeloten, lijkt een periode van circa 10 jaar voor verschillende initiatiefnemers interessant. De laatste jaren melden zich verschillende partijen voor de locatie Dijklanden. Het gaat vooral om ideeën over verschillende vormen van stadslandbouw, eventueel in combinatie met educatie, verkoop van streekproducten etc.. Deze initiatieven kunnen ook betekenis hebben voor de stad en voor het duurzaam beheer van de stadsrand. Het gaat uiteindelijk om de juiste balans tussen het stimuleren van particulier initiatief enerzijds en het bereiken van kwaliteit voor deze waardevolle stadsrand. Hierbij werkt het programma Ruimte voor de Vecht 2016-2018 ondersteunend (zie separate raadsvoorstel Ruimte voor Voor de Vecht dat gelijktijdig voor besluitvorming wordt ingebracht).

3.1 In de nieuwe Zwolse Omgevingsvisie worden de potentiele woningbouwlocaties integraal afgewogen

In het Structuurplan 2020 is de locatie Dijklanden in beeld als potentiele woningbouwlocatie. De definitieve invulling voor de lange termijn hangt samen met de besluitvorming door de raad. Dit zal plaatsvinden bij de vaststelling van de Omgevingsvisie als integrale opvolger van het structuurplan/ structuurvisie. Bij het opstellen van deze Omgevingsvisie zal een goede analyse worden gemaakt van de ontwikkelingen in de samenleving enerzijds en zullen anderzijds de kracht en potenties van de verschillende gebieden in kaart worden gebracht. De ontwikkelingen in de woningmarkt, de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte voor de periode van 2026-2040 en de mogelijkheden van de verschillende locaties zijn dan bepalend voor de toekomstige invulling van Dijklanden (na 2026).

Risico's

Het gaat om behoud van de huidige agrarische functie, waarbij voor een langere periode van 10 jaar naar invulling zal worden gezocht. Daarover zullen met de partijen goede afspraken moeten worden gemaakt. Als onderwijl een besluit wordt genomen om Dijklanden over tien jaar wel te ontwikkelen voor woningbouw zal de tijdelijke invulling moeten wijken.

Financiën

Datum 24 februari 2016

Het opstellen van uitgangspunten voor de tijdelijke invulling past in de reguliere begroting.

Communicatie
Wij hebben enkele vertegenwoordigers van de belangengroepen in en rond het gebied geïnformeerd over ons voorstel. Bij het vervolgtraject willen we deze partijen ook betrekken.

Vervolg
Na dit besluit zullen er uitgangspunten voor de tijdelijke initiatieven van de locatie Dijklanden worden opgesteld. De omgeving zullen wij hierbij betrekken.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris a.i.

besluit

Zwolle

Besluit

Jaargang	2016
Onderwerp	Tijdelijke invulling Dijklanden anders dan woningbouw

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 22-03-2016

besluit:

1. Vast te stellen dat Dijklanden tot 2026 niet nodig is om de woningbehoefte op te vangen;
2. De huidige bestemming te handhaven en de locatie Dijklanden vooralsnog beschikbaar te houden voor agrarische en daaraan gelieerde functies, die een meerwaarde betekenen voor de stad;
3. De invulling van de locatie Dijklanden voor de periode na 2026 nader af te wegen bij het opstellen van de Zwolse Omgevingsvisie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 23 mei 2016,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor het college

Datum 16 november 2016

Embargo tot 14 december

Onderwerp	Dijklanden / tijdelijke stadslandbouw
Versienummer	2
Portefeuillehouder	René de Heer
Informant	Rienko Baarslag / Eric Jaspers
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / OWA / OWV
Telefoon	(038) 498 2706
Email	RJDW.Baarslag@zwolle.nl
Benodigde middelen	€ 30.000
Dekking t.l.v.:	Product Groenbeleid 2016

Parafering	datumparaaf
Afdelingshoofd	
Anja Jager	
Portefeuillehouder	
René de Heer	

Raad
- ☐ Informatienota voor de raad
- ☐ Opinienota voor de raad
- ☐ Beslisnota voor de raad
- X n.v.t.

Bijlagen
1 advertentie en tekst website (onderdeel van het collegevoorstel)
2 vertrouwelijke memo Waardering

Ontwerp besluit
Het college besluit:
1 kennis te nemen van de uitkomst van de uitvraag voor Stadslandbouw op de locatie Dijklanden;
2 € 30.000 beschikbaar te stellen voor de begeleiding en planvorming van de 4 ha natuur en struinpaden in Langenholte en dit te dekken uit het product Groenbeleid 2016.
3 Op grond van artikel 55 Gemeentewet met een beroep artikel 10 lid 2 sub g van de Wob, geheimhouding op te leggen voor de vertrouwelijke bijlage (Memo Waardering).

Collegebesluit d.d.:
- ☐ Conform
- ☐ Gewijzigd
- ☐ Aangehouden
- ☐ Teruggenomen

Datum 16 november 2016

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Op 23 mei 2016 heeft de raad het besluit genomen dat:

- de locatie Dijklanden de komende 10 jaar niet nodig is om de woningbehoefte op te vangen.
- de locatie Dijklanden vooralsnog beschikbaar is voor de agrarische en daaraan gelieerde functies, die een meerwaarde betekenen voor de stad.
- de locatie Dijklanden voor de periode na 2026, nader wordt afgewogen bij het opstellen van de Zwolse Omgevingsvisie.

Op basis hiervan is op 31 augustus een uitvraag gedaan: "Stadslandbouw gezocht". Er is een advertentie geplaatst in de Peperbus en de Stentor en nadere informatie is gegeven op de website van de gemeente (www.zwolle.nl/stadslandbouwgezocht zie ook bijlage 1). Op de sluitingsdatum van 31 oktober zijn er tien te beoordelen initiatieven ingediend.

Dit voorstel geeft inzicht in de gehanteerde werkwijze bij de selectie bij de beoordeling van de plannen. Daarnaast wordt het verband geduid met raadsbesluit van 4 april 2016 in het kader van Ruimte voor de Vecht aangaande de gemeentelijke aanleg van 4 ha natuur met struinpaden in Langenholte.

Beoogd effect

Een tijdelijke invulling (10 jaar) van Dijklanden met stadslandbouw realiseren die een meerwaarde heeft voor de stad. Dit in combinatie met een mede daarop afgestemde gemeentelijk planontwikkeling voor 4 ha natuur/struinpaden in de stadsrand van Langenholte.

Argumenten

1.1 Er is een rangorde gemaakt van de plannen van aanpak die zijn ingediend

Er zijn in het totaal tien plannen ingediend. Deze zijn allen getoetst op de meerwaarde voor de stad, zoals op het vlak van natuur, recreatie, educatie, zorg, samenwerking met partners en onderwijs. Daarbij is eveneens betrokken de wijze waarop is ingespeeld op de tijdelijkheid van de locatie. Ook is getoetst aan de harde randvoorwaarden zoals de pachtprijs en de omvang. Als gevolg hiervan voldeden vier plannen niet aan deze harde voorwaarden. Zo is uiteindelijk een rangorde bepaald, waarbij de plannen die niet aan de harde randvoorwaarden voldoen, geplaatst zijn op de laagste plekken (7 t/m 10).

1.2 Er is een geschikte kandidaat gevonden onder de inzendingen.

De indiener "Zwolse Stadslanderijen" scoort het hoogst op alle onderdelen en lijkt het best te voldoen aan de uitvraag. Met deze kandidaat zal het gesprek worden gestart over het sluiten van een pachtovereenkomst. Indien blijkt dat dit niet slaagt, dan wordt de hierop volgende kandidaat benaderd. Het hoofd Vastgoed is gemandateerd om besluiten te nemen aangaande verpachtingen en zal de gesprekken (laten) voeren met de initiatiefnemer die moeten leiden tot een overeenkomst (naar verwachting in januari 2017).

2.1 Voor de planontwikkeling van de 4 ha Natuur/struinpaden in Langenholte is budget vereist

In het op 4 april 2016 genomen raadsbesluit Ruimte voor de Vecht 2016-2018 zijn al middelen (€ 450.000) beschikbaar gesteld voor dat uitvoeringsprogramma. Dit betreft onder meer de uitvoering van 4 ha natuurontwikkeling/struinpaden in de stadsrand Langenholte (waaronder de locatie Dijklanden). Voor de planvorming is nog geen geld beschikbaar gesteld omdat dit buiten de

subsidieregeling valt van de Provincie (i.c. Ruimte voor de Vecht). Onder de planvorming valt onder meer het aanstellen van een projectleider en het voeren van het overleg met de buurt (Langenholte en Aalanden) en de initiatiefnemer, het maken van schetsontwerp en het bestek. Hiervoor is € 30.000 nodig.

3.1 .Openbaarmaking vindt plaats één week na het collegebesluit omdat dan eerste alle inschrijvers geïnformeerd kunnen worden over de uitslag

Eerst worden de initiatiefnemers geïnformeerd over de uitkomst van de uitvraag, dit gebeurt binnen één week na het collegebesluit. Daarna kan het embargo op het collegebesluit vervallen.

4.1 De bijlage Memo Waardering bevat privacygevoelige informatie en blijft vertrouwelijk

In de memo zijn vertrouwelijke bedrijfsgegevens van de inschrijvers opgenomen. Openbaarmaking van deze gegevens kan de belangen van de inschrijvers onevenredig schaden.

Risico's

Geen

Financiën

Het voorbereidingskrediet van € 30.000 kan gedekt worden uit het product Groenbeleid 2016.

Communicatie

Zodra dit voorstel is vastgesteld door het college zullen de initiatiefnemers individueel worden geïnformeerd over de verdere procedure (voeren van gesprekken en sluiten overeenkomst). De buurtvereniging Langenholte en de wijkvereniging Aalanden, die ook in het voortraject bij het opstellen van de uitvraag reeds betrokken waren, zullen verder worden geïnformeerd over de procedure. Nadat de overeenkomst is gesloten wordt breder gecommuniceerd (bijvoorbeeld door een persbericht).

Vervolg

Direct na dit besluit zal overleg gestart worden met de eerst gegadigde. Tevens zal een projectleider worden aangesteld voor de planvorming natuurstroken/struinpaden Langenholte. Die projectleider zal met omwonenden (Langenholte en Aalanden), de initiatiefnemer, Landschap Overijssel de planvorming ter hand nemen en in 2017 afronden. De inrichting vindt in 2018 plaats ruim voor de einddatum zoals genoemd in de provinciale subsidie (eind december 2018).

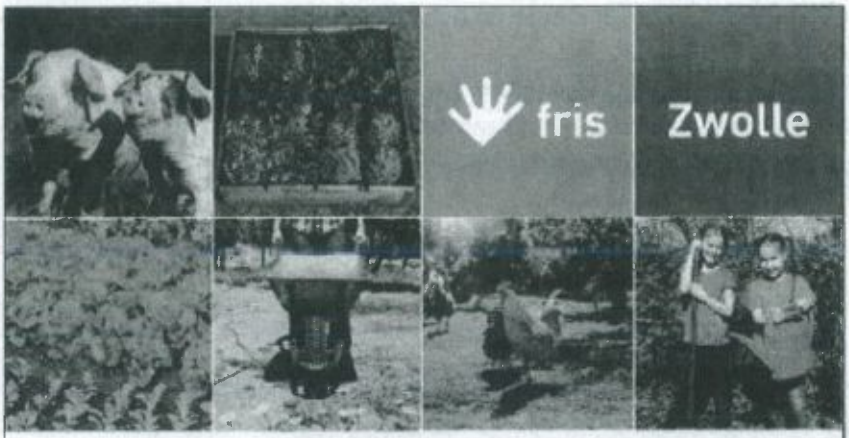
Openbaarheid

Dit voorstel is onder embargo tot een week na het collegebesluit. De Bijlage Memo Waardering blijft vertrouwelijk.

Datum 16 november 2016

Bijlage 1

De Peperbus - woensdag 31 augustus 2016 - 4

Gemeente Zwolle zoekt inspirerende groene initiatieven op het gebied van stadslandbouw

Het agrarische karakter van Dijklanden zal de komende 10 jaar worden behouden en versterkt. Voor deze tijdelijke toekomstige invulling is de gemeente Zwolle op zoek naar passende vormen van stadslandbouw. Hier liggen kansen voor groene ondernemers.

Wij zoeken groene initiatiefnemers met plannen voor stadslandbouw met een natuurlijke meerwaarde: biologische bedrijfsvoering, agrarische recreatie en natuurbeheer, verkoop streekproducten etc. De initiatieven moeten betekenis hebben voor de stad en voor het duurzaam beheer van de stadsrand en het agrarische karakter ervan.

Stadsrand met meerwaarde
Het gemeentebestuur van Zwolle heeft besloten dat de locatie Dijklanden de komende tien jaar niet nodig is voor woningbouw. Het betreft een locatie met een omvang van circa 65 ha weidegrond en een agrarisch bedrijfsgebouw. Vanuit het programma Ruimte voor de Vecht 2016-2018 zijn voorzieningen opgenomen voor het aanleggen van natuurstroken en wandel-/struinpaden binnen dit gebied. Zij worden onderdeel van deze stadslandbouw en betekenen een meerwaarde voor de stad. Het gaat uiteindelijk om de juiste balans tussen het stimuleren van particulier initiatief enerzijds en het bereiken van kwaliteit voor deze waardevolle stadsrand anderzijds. Daarvoor vragen wij uw initiatief en inspirerende stadslandbouw ideeën.

Het indienen van uw plan
Meer informatie over deze uitvraag: www.zwolle.nl/stadslandbouwgezocht. Plannen kunt u indienen tot 31 oktober 2016, het liefst digitaal bij dhr. E. Jaspers via e.jaspers@zwolle.nl. De gemeente beslist in december 2016 welke ondernemer(s) wordt (worden) geselecteerd om invulling te geven aan deze uitvraag. Inspiratie nodig voor uw initiatief? Kijk op initiatiefrijk.zwolle.nl

Datum 16 november 2016

Tekst Website

Het agrarische karakter van Dijklanden zal voor de komende 10 jaar worden behouden en versterkt. Voor deze tijdelijke toekomstige invulling is de gemeente Zwolle op zoek naar passende vormen van stadslandbouw. Hier liggen kansen voor groene ondernemers.

1 Achtergrond

Dijklanden is een locatie die in het huidige Structuurplan benoemd is als mogelijke woningbouwlocatie voor Zwolle. Het gemeentebestuur heeft besloten dat deze locatie op dit moment niet direct nodig is voor woningbouw. Mogelijk na 2026 wel. Voor de komende tien jaar is een invulling denkbaar waarbij het gebied agrarisch blijft en mogelijk een functie krijgt die meer aansluit bij de behoefte van de stad. Het gebied heeft de potentie om zich meer te richten op kleinschalig recreatief gebruik, zoals wandelen en fietsen, langs het water, het Westerveldse Bos in relatie met de overige bestaande recreatie- en sportvoorzieningen. Door goed beheer kunnen de natuurlijke waarden worden behouden en versterkt. De locatie leent zich dan ook goed voor extensieve functies, die een meerwaarde kunnen betekenen voor de stad (zoals stadslandbouw). De huidige agrarische bestemming blijft gehandhaafd.

Het programma Ruimte voor de Vecht 2016-2018 heeft voor het gebied Langenholte (inclusief Dijklanden) maatregelen voor natuur en recreatie opgenomen. Het gaat om natuurstroken en wandel/struinpaden.

De gemeente zoekt een agrarische ondernemer / ondernemers voor dit gebied. De initiatieven moeten betekenis hebben voor de stad en voor het duurzaam beheer van de stadsrand en het agrarische karakter ervan.

2 Uitgangspunten

- Verpachtingsladder (waarbij biologische pacht bovenaan staat)
- Oppervlakte en ligging bedrijfskavel van ca 50 ha (wellicht op termijn meer). Kaart
- Pachtperiode: 2016-2026
- Bestemmingsplan; huidige bestemmingsplan blijft van kracht
- Gebruik bestaande gebouwen: woning en stal
- Gebouwen bevatten asbest. Uiterlijk in 2024 te slopen. Nu loopt een onderzoek. Na de zomer wordt bekend welke schuren kunnen blijven staan. Asbest protocol volgen bij sanering
- De weide van 2,89 ha voor de nachtopvang van de Zwolse Schaapskudde bij het Westerveldse Bos is een gegeven
- Pacht voor (10) jaar, normale pachtprijs (pachtprijs is € 750/ha per jaar)
- Verhuur van gebouwen (huurprijs is € 30.000 per jaar)
- Waterhuishouding, wijzigt niet

- Milieuvergunning: Bestaande vergunning
- Ontsluiting en wegen, huidige situatie blijft

3 Waar moet het plan, het voorstel aan voldoen

(maximaal 10 A4-tjes)

1. Beschrijving van de functie, activiteit

Beschrijving van het plan, de activiteiten en het gebruik van het perceel naar productie, omvang, nevenactiviteiten benoemen. Een beschrijving van de teeltwijze is noodzakelijk. Biologische veehouderij heeft de voorkeur (melkvee of vleesvee of dubbeldoel) met weiden en hooilanden (geen mais, geen biomassateelten). Dit geldt ook voor het hebben van vee in de wei, indien de draagkracht van het land dit toelaat. Alleen toepassing van ruige mest en minder dan 25 kg N/ha/jaar. Het huidige bestemmingsplan is uitgangspunt.

2. Integreren en beheren van nieuwe natuurstroken

In het plan moet 3.2 ha aan natuurstroken (van gem. 10 m breed) met recreatieve toegankelijkheid en 0,8 ha struinpaden/ruiterroute (2/4m breed totaal ca 4 km) in de bedrijfsvoering geïntegreerd worden. De pachter voert het (natuur)beheer van deze (max) 4 ha als onderdeel van zijn bedrijfsvoering. Deze stroken en paden worden in overleg met de nieuwe pachter(s) en omwonenden door de gemeente gesitueerd en aangelegd (in het kader van het programma Ruimte voor de Vecht).

De hoeveelheid extra natuur(beheer) in de vorm van plasdras-stroken, slootranden binnen de bedrijfskavel van 50 ha vormen een pre.

3. Meerwaarde voor de stad

Beschrijving van de meerwaarde die het plan heeft voor de stad en de omliggende wijken. Gedacht kan worden aan toegevoegde waarde op het gebied van educatie, zorg, kleinschalige verkoop van producten. Ook is onderdeel de hoeveelheid extra recreatieve toegankelijkheid (struinpaden) binnen de bedrijfskavel en de recreatieve toegankelijkheid van het erf. Uit het plan moet blijken wat de binding is met de Zwolse samenleving. Het bedrijf zet diverse producten af in Zwolle of spant zich in om dat te doen. Onderdeel is ook het betrekken van belanghebbenden bij de uitwerking.

4. Wensen en overige punten

- De bereidheid om samen te werken met collega's bij teelten, landgebruik, exploitatie afzet/korte keten en communicatie naar klanten.
- De bereidheid om kennis te delen, expertise in te zetten, samenwerking met onderwijs en onderzoeksinstellingen.
- Een lokale of regionale ondernemer geniet de voorkeur. De initiatiefnemer mag ook een samenwerkingsverband zijn met meerdere ondernemers.

5. Beoordeling en proces

Datum 16 november 2016

Geïnteresseerde gegadigden kunnen tot uiterlijk 30 oktober 2016 hun interesse kenbaar maken via mail: E.Jaspers@zwolle.nl. Hierbij dient dan tevens het plan van aanpak ingediend te worden waarmee de gegadigde kenbaar maakt op welke wijze invulling wordt gegeven aan de in dit document genoemde eisen, uitgangspunten en doelstellingen.

De gegadigde met het plan van aanpak dat het beste aansluit bij de in dit document genoemde randvoorwaarden, uitgangspunten en eisen komt voor het sluiten van de pachtovereenkomst in aanmerking. Bij de beoordeling van de door gegadigden ingediende plannen zal o.a. worden gelet op de mate waarin aan de doelstellingen en voorkeuren wordt voldaan.

De gemeente Zwolle behoudt zich het recht voor om ingediende plannen, die niet voldoen aan de in dit document (en/of daarbij behorende bijlagen) gestelde eisen, uit te sluiten van de verdere procedure.

Na beoordeling zullen de gegadigden die een plan van aanpak hebben ingediend, op de hoogte worden gesteld van de uitslag van de beoordeling en ranking van de gegadigden.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording moties Sociale Woningbouw
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Dijk, Rene van
medeopstellers	Koelewijn - Bosma, Geanne (2089) Selles - Heikoop, Henrieke (2425)
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota Moties Sociale Woningbouw

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van:
De beantwoording van de moties “Studenten en vluchtelingen in één huis”, “Te keurige woningen”, “Op weg naar duurzame sociale woningbouw” en de motie “Verbeteren mogelijkheden woningruil”.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 24 april 2018

Onderwerp	Moties Sociale Woningbouw
Versienummer	1

Portefeuillehouder Eefke Meijerink

Informant R. van Dijk
Afdeling Ruimte & Economie / ZWRE
Telefoon 06 19691993
Email r.van.dijk@zwolle.nl

Bijlagen -

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- De beantwoording van de moties “Studenten en vluchtelingen in één huis”, “Te keurige woningen”, “Op weg naar duurzame sociale woningbouw” en de motie “Verbeteren mogelijkheden woningruil”.

Datum 24 april 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In 2017 zijn vier moties ingediend op het terrein van de sociale woningbouw in Zwolle.

1. Motie Studenten en vluchtelingen in één huis.
2. Motie Te keurige woningen.
3. Motie Op weg naar duurzame sociale woningbouw.
4. Motie Verbeteren mogelijkheden woningruil.

Deze moties hebben allen betrekking op sociale woningbouw en worden mede daarom in één informatienota beantwoord.

Kernboodschap

1. Motie Studenten en vluchtelingen in één huis.

Jonge statushouders wonen vaak alleen in een woning wat de integratie in de Zwolse samenleving niet makkelijker maakt. In Utrecht is de pilot 'Student Refugee Community' gestart om jonge statushouders in staat te stellen ook te laten hospiteren bij een studentenwoning. In deze motie roept de raad het college op in gesprek te gaan met SSH Zwolle, Vluchtelingenwerk, Nidos, COA om een dergelijke pilot ook in Zwolle te starten.

Het college erkent het belang dat jonge statushouders snel wegwijs worden in Zwolle. We beogen dat jonge statushouders een goede nieuwe start kunnen maken wat betreft wonen, scholing en werk. Dat draagt bij aan het 'zich snel thuis voelen' en bevordert de maatschappelijke participatie. Naar aanleiding van de motie is er gesproken met de initiatiefnemers van de Student Refugee Community (SRC) in Utrecht. In de strekking van het Utrechtse concept geven we de Zwolse aanpak vorm.

Het grootste deel van de AMVers in Zwolle is met ondersteuning in staat om zelfstandig te wonen zodra zij 18 worden en uit hun Nidos-locatie moeten. Wel blijken jonge statushouders moeite te hebben om zelfstandig te functioneren in de Zwolse maatschappij. Dat heeft te maken met de grote cultuurverschillen tussen Eritrea, waar de meeste jongeren vandaan komen, en Nederland, aanwezigheid van analfabetisme, maar ook met trauma's van jongeren en verwachtingen van Nederland die niet blijken te kloppen. Samen met corporaties, zorg en welzijnspartijen, Nidos en vluchtelingenwerk zoeken we naar passende woonvormen voor deze jongeren waar nodig met inzet van extra begeleiding en ondersteuning bij het integreren en zelfstandig functioneren. Doel is te zorgen dat jonge statushouders zo goed mogelijk integreren in de Zwolse samenleving. Doel is eveneens dat we zoveel mogelijk werken volgens de algemene uitganspunten van het sociaal domein.

We proberen hier op diverse manieren invulling aan te geven. Zoals bijvoorbeeld bij de tijdelijke woonlocatie Oosterenk. Het betreft hier een tijdelijke locatie met kleine, goedkope woningen. Op deze locatie wonen diverse doelgroepen jong en oud bij elkaar: jonge statushouders, uitstroom uit beschermd wonen en reguliere woningzoekers. Het woonconcept gaat uit van wederkerigheid en noaberchap. Ieder draagt op zijn eigen manier een steentje bij aan een prettige woon- en leefomgeving. Toewijzing heeft plaatsgevonden op basis van motivatiegesprekken met geïnteresseerden waarin is gevraagd wat hij/zij kan bijdragen aan de woonlocatie of richting de andere bewoners. Op locatie is eveneens een centraal inlooppunt waar bewoners en omwonenden met hun vragen en ondersteuning terecht kunnen.

Doel van het woonconcept is om integratie van kwetsbare doelgroepen op een laagdrempelige manier mogelijk te maken. Andersom geeft het reguliere huurders de mogelijkheid een maatschappelijke bijdrage te leveren als “goede buur”.
Ook elders in de stad zijn we met initiatiefnemers in gesprek hoe vorm gegeven kan worden aan passende huisvesting voor jonge statushouders.

Pilot Hospitaverhuur
In de prestatieafspraken 2016-2019 is opgenomen om haalbaarheidsonderzoek te doen naar een pilot hospitaverhuur ten behoeve van de enorme toestroom van vluchtelingen.
De woningbouwcorporaties hebben in samenspraak met het COA onderzocht of hospitaverhuur ingezet zou kunnen worden voor de (tijdelijke) huisvesting van statushouders. Uitkomst en conclusie is dat de juridische bezwaren te groot zijn en daarmee een pilot hospitaverhuur niet haalbaar. In de voortgangsrapportage van de prestatieafspraken is uw raad hierover geinformeerd (januari 2018).

2. Motie Te keurige woningen.
Hierin roept de daad het college op om in overleg met woningcorporaties en andere huizenbouwers te bezien hoe er bij nieuwbouw en renovatie met kleine aanpassingen meer rekening kan worden gehouden met vogels en vleermuizen.
Het college voert deze motie graag uit door in overleg met corporaties en ontwikkelaars en bouwers steeds aandacht te vragen voor dit onderwerp. Het thema duurzaamheid in brede zin is inmiddels gemeengoed in de huizenbouw. Dan gaat het niet alleen om energiereductie, maar ook om klimaatadaptief bouwen en circulair bouwen. Het zodanig bouwen dat woningbouw en natuur meer samengaan, sluit hier goed op aan. Het college wil in ieder geval met de corporaties kijken of een renovatie/nieuwbouwproject als pilot haalbaar is. Te denken valt dan aan het plaatsen van nestkasten, aan uitsparingen en gevels of daken voor het nestelen van vogels of aan voorzieningen in de tuin of openbaar gebied.

3. Motie Op weg naar duurzame sociale woningbouw.
De raad verzoekt het College in gesprek te gaan met Zwolse coöperaties om gezamenlijk een plan van aanpak te ontwikkelen voor het in de toekomst 100% energieneutraal bouwen door coöperaties in Zwolle en om dit plan zo spoedig mogelijk te presenteren aan de raad.

Duurzaamheid is een prioritair thema in de Prestatieafspraken 2016-2019 tussen gemeente en corporaties met de volgende ambitie:
“Zwolle wil een duurzame gemeente zijn en streeft naar een ‘energieneutrale stad’. De gemeente, de corporaties en de huurdersorganisaties streven naar een woningvoorraad in de sociale huursector die op termijn CO2-neutraal is. De corporaties investeren hiertoe in het behalen van een CO2-reductie, het verlagen van woonlasten en het verbeteren van het wooncomfort. Het behalen van een gemiddelde Energie-index van 1,25 eind 2020, aansluitend bij het landelijke ‘Convenant Energiebesparing Huursector’ (afgesloten tussen o.a. Aedes, BZK en de Woonbond in 2012) vormt hierbij het uitgangspunt. De komende jaren plegen de gemeente, de corporaties en de huurdersorganisaties extra inzet om bewoners energiebewuster te maken.”

De corporaties zijn druk bezig hun woningvoorraad te verduurzamen en energiezuiniger te maken en hun huurders energiebewuster. Verder zijn de Zwolse corporaties nauw betrokken bij verkenning

Geothermie, pilot Berkum en de verkenning van de warmtestrategie. Wat betreft de nieuwbouw hebben de corporaties het uitgangspunt deze energieneutraal te realiseren.

Inmiddels hebben de woningcorporaties, waaronder de drie Zwolse corporaties, in Aedes verband (brancheorganisatie van de woningcorporaties) de ambitie vastgelegd in 2050 een Co2 neutraal woningbezit te hebben. Die ambitie gaat een stuk verder dan het verduurzamen van de bestaande voorraad en energieneutrale nieuwbouw.
Corporaties hebben in Aedes verband ook afgesproken in 2018 een plan op te stellen om de ambitie Co2 neutraal woningbezit in 2050 te bereiken. Aedes ondersteunt de corporaties hierin door bijvoorbeeld de ontwikkeling van een digitale routekaart die helpt om op strategisch niveau de opgave te plannen. Op maat voor de corporatie en de lokale partners. De routekaart is goed te gebruiken bij het maken van prestatieafspraken. Individueel of samen met de corporaties in de stad of regio.
Het college is van mening het plan en de routekaart die de corporaties dit jaar moeten maken te gebruiken als het plan van aanpak bedoeld in de motie, waarbij dit plan van aanpak verder reikt dan energieneutraal bouwen. In de loop van 2018 gaan corporaties en gemeente stap voor stap verder werken aan de gezamenlijke aanpak naar een Co2 neutraal woningbezit van de corporaties.

4. Motie Verbeteren mogelijkheden woningruil.
In de vierde motie roept de raad het college op in gesprek te gaan met delta Wonen, SWZ en Openbaar Belang over de mogelijkheden om woningruil aantrekkelijker te maken en de regels daarvoor tussen de drie corporaties gelijk te trekken, hierbij ook te kijken naar de mogelijkheden van meeneemhuur en contractovername en de raad over de uitkomsten te informeren.
In 2016 is het zogenoemde passend toewijzen wettelijk ingevoerd wat betekent dat huishoudens een huurwoning krijgen toegewezen die past bij hun inkomen. Het passend toewijzen geldt alleen voor nieuwe toewijzingen en niet voor de bestaande. Daarom is doorstroom binnen huurwoningen van de corporaties een steeds belangrijker issue geworden waarbij verschillende experimenten hebben plaatsgevonden en waarbij corporaties verschillende spelregels hebben.
In het reguliere overleg tussen gemeente en corporaties is de “Doorstroomagenda” inmiddels een vast agendapunt geworden. In de maand juni 2018 willen de Zwolse corporaties een studiemiddag over het thema “Doorstroming” organiseren met als doel (mede op basis van de verschillende experimenten) de meest effectieve mogelijkheden voor doorstroom te onderzoeken en die zoveel mogelijk gezamenlijk in te gaan zetten. Daarna worden vervolgsessies gepland om tot een doorstroomagenda te komen.
Naar verwachting kunnen in het najaar 2018 de resultaten van dit traject worden gepresenteerd.
De afspraak tussen gemeente en corporaties is verder om succesvolle en gezamenlijke mogelijkheden om doorstroom te bevorderen in de jaarschijf 2019 van de Prestatieafspraken vast te leggen.

Consequenties
N.v.t.

Communicatie en vervolg
De uitvoering van de moties leidt tot verschillende vervolgacties. Deze zullen op enig moment met de raad worden gecommuniceerd.

Openbaarheid
Openbaar stuk.

Datum 24 april 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45499

Onderwerp Beantwoording moties Sociale Woningbouw

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Tuin, Benny (2095)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019 Bijlage: BVO Shared Service Centrum ONS Begroting 2019 Bijlage: BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief begroting 2019

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De begroting en kaderbrief 2019 van het Shared Service Centrum ONS, waarbij het college de raad adviseert om geen zienswijze in te dienen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 18 april 2018

Onderwerp	BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder Jan Brink

Informant BB Tuin
Afdeling Concernstaf / CSADV
Telefoon 038 498 2095
Email B.Tuin@zwolle.nl

Bijlagen

- BVO Shared Service Centrum ONS Begroting 2019
- BVO Shared Service Centrum ONS Kaderbrief begroting 2019

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- De begroting en kaderbrief 2019 van het Shared Service Centrum ONS, waarbij het college de raad adviseert om geen zienswijze in te dienen.

Datum 18 april 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op basis van artikel 15 van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie biedt het Shared Service Centrum ONS (BVO SSC ONS) namens het bestuur van de BVO SSC ONS de kaderbrief en het concept van de programmabegroting 2019-2022 aan. Dit gebeurt, conform de Wet op de Gemeenschappelijke Regeling, vóór 15 april 2018.

Men stelt de raad in de gelegenheid om vóór 1 juni 2018 een zienswijze op deze begroting schriftelijk kenbaar te maken. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijn van acht weken.

Het bestuur (BVO SSC ONS) dient de vastgestelde begroting, conform de wet op de gemeenschappelijke regeling, voor 1 augustus 2018 aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op te sturen.

Kernboodschap
Het college heeft kennisgenomen van de de begroting en kaderbrief 2019 en ziet geen aanleiding voor het indienen van een zienswijze.

Consequenties
Ingebrachte zienswijzen worden betrokken bij het voorstel over de programmabegroting 2019 aan het bestuur van de BVO ONS wat besproken zal worden in de vergadering van 7 juni.

Communicatie
nvt

Vervolg
De griffie zal (na behandeling van de stukken) het Shared Service Centrum ONS in kennis stellen dat geen gebruik gemaakt zal worden van de zienswijze procedure.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45719

Onderwerp BVO Shared Service Centrum ONS kaderbrief en begroting 2019

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

ONS
Shared service centrum
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Luttenbergstraat 2

Begroting

Shared Service Centrum ONS 2019

(inclusief meerjarenraming 2020-2022)

Opdrachtgever: Bestuur BVO ONS

Opdrachtnemer: Directeur BVO ONS

9 maart 2018 | Versie 1.0

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Shared Service Centrum ONS	4
1.2	Omvorming tot Bedrijfsvoeringsorganisatie	4
1.3	Governance	5
1.4	Missie, visie, en ambitie	6
1.4.1	ONSe Missie	6
1.4.2	ONSe Visie	6
1.4.3	ONSe Ambitie	7
1.4.4	Ambities 2019-2022	8
1.5	Ontwikkelingen om ONS heen	9
2.	Programmabegroting 2019-2022	11
2.1	Inleiding	11
2.2	Algemeen	11
2.3	Bijdragebesluit	13
2.4	(Meerjaren)begroting 2019-2022	14
2.4.1	Uitgangspunten	14
2.4.2	Begroting 2019	15
2.4.3	Bijdragen partners	17
2.4.4	Meerjarenraming 2019-2022	17
2.5	Investeringen	18
2.6	Beleidsindicatoren	20
3.	Formatieplan 2019	21
4.	Balans 2019	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Balans	22
5.	Paragraaf risico’s en weerstandsvermogen	23
6.	Paragraaf bedrijfsvoering	25
7.	Paragraaf financiering	28
8.	Bijlagen	31
8.1	Bijlage 1: Overzicht begroting 2019 (totaal en per afdeling)	31
8.2	Bijlage 2: Overzicht activa en investeringen 2019	32
8.3	Bijlage 3: Overzicht bijdragen partners	33

1. Inleiding

1.1 Shared Service Centrum ONS

Het Shared Service Centrum (SSC) ONS levert aan de partners dienstverlening op het gebied van ICT, Inkoop&Contractmanagement en Personeels-&Salarisadministratie. De oprichters van het Shared Service Centrum (SSC) hebben bij de oprichting van het SSC ONS de ambitie uitgesproken dat zij met behoud van eigen autonomie en identiteit willen focussen op hun kerntaken, dat wil zeggen de primaire dienstverlening. En de bedrijfsvoeringstaken willen concentreren in het SSC ONS. Door de bedrijfsvoering op deze wijze vorm te geven kunnen de volgende doelstellingen gerealiseerd worden:

- continuïteit door beperking van organisatorische kwetsbaarheid;
- verhoging van de (erkenning van) professionaliteit en deskundigheid van medewerkers;
- verhoging van de kwaliteit van de werkprocessen;
- efficiency ten aanzien van de inzet van beschikbare medewerkers;
- gebundeld investeringsvermogen;
- realisatie van besparingen door schaalvoordelen.

De dienstverlening van ONS richt zich in eerste instantie op de bedrijfsvoeringsgebieden ICT, Inkoop&Contractmanagement en Personeels- & Salarisadministratie. Daarnaast kent ONS een perspectief van uitbreiding naar andere bedrijfsvoeringsgebieden en meer deelnemende overheidsorganisaties.

1.2 Omvorming tot Bedrijfsvoeringsorganisatie

Een belangrijke ontwikkeling bij ONS is de omvorming per 1 januari 2018 tot een Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie (GR BVO). Bij de start van het Shared Service Centrum Bedrijfsvoering en Ondersteuning in 2013 was het juridisch construct waaronder het geheel plaatsvond een lichte gemeenschappelijke regeling, namelijk de centrumregeling. De gemeente Zwolle trad op als gastheerorganisatie en alle medewerkers van het SSC waren in dienst van de gemeente Zwolle.

Uit het Rekenkameronderzoek van de gemeente Kampen en Zwolle (medio 2015) naar het functioneren van het Shared Service Centrum kwam als aanbeveling naar voren om de juridische constructie aan te passen en om te vormen naar de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie (die ten tijde van het oprichten van het SSC nog niet bestond als een mogelijkheid binnen de wet op de GR). Dit omdat naar de mening van de Rekenkamer de gekozen centrumregeling te beperkt is gelet op de omvang van de samenwerkingsorganisatie. Deze aanbeveling is overgenomen door de partners en, na onderzoek, is besloten om de juridische constructie per 1 januari 2018 te wijzigen in een Bedrijfsvoeringsorganisatie.

1.3 Governance

De BVO ONS kent een bestuur. Deze wordt gevormd door een bestuurlijke vertegenwoordiger uit elk van de deelnemende organisaties aan de Gemeenschappelijke Regeling. Uit hun midden benoemt het bestuur een voorzitter. Op dit moment wordt het voorzitterschap ingevuld vanuit de gemeente Zwolle. Het bestuur stelt onder andere bijvoorbeeld de begroting en jaarrekening vast. En is in de eigenaarsrol betrokken bij bijvoorbeeld uitbreiding van taken, dan wel partners. Het bestuur benoemt de directeur van de BVO ONS. Deze is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van de BVO ONS.

Daarnaast kent de BVO ONS een Bedrijfsvoeringsberaad. Deze wordt gevormd door de directeuren bedrijfsvoering (of daarmee gelijk te stellen functionarissen) uit elk van de deelnemende organisaties aan de Gemeenschappelijke Regeling én de directeur van ONS.

Het Bedrijfsvoeringsberaad ziet toe op het bevorderen van de continuïteit van SSC ONS en het collectief opdrachtgeverschap van de deelnemers. Het overleg is gericht op inhoud, kwaliteit en de kosten van de dienstverlening. Uit hun midden kiest het Bedrijfsvoeringsberaad een voorzitter. Op dit moment wordt het voorzitterschap ingevuld vanuit de Provincie Overijssel.

Voor wat betreft de dienstverleningsaspecten is er per domein een demandmanagersoverleg ingesteld. Hierin zitten per deelnemer een demandmanager en het afdelingshoofd ONS van het desbetreffende domein. Het demandmanagementoverleg stuurt en monitort de huidige en gewenste dienstverlening op het specifieke domein voor alle drie de organisaties als geheel. Daarnaast zijn de demandmanagers een belangrijke schakel voor het informeren en aanhaken van de eigen organisaties over de dienstverlening op het betreffende domein.

1.4 Missie, visie, en ambitie

1.4.1 ONSe Missie

Wij leveren ondersteunende processen en adviesdiensten van hoge kwaliteit, zodat onze partners zich kunnen concentreren op hun kerntaken.

ONS is er voor en door onze partners. Doordat wij uitvoerende en adviestaken voor hen uitvoeren kunnen zij zich concentreren op hun kerntaken. Wij willen de door ons uitgevoerde taken altijd met hoge kwaliteit uitvoeren. Kwaliteit is daarbij een verzamelbegrip voor deskundigheid, continuïteit, klanttevredenheid, in-één-keer-goed en doen wat je belooft. Daarnaast is die kwaliteit ook een resultante van de samenwerking met onze partners: door standaardisatie helpen zij ons kwaliteit te verhogen, het beschikbaar gestelde budget beperkt de mogelijkheden. En terecht, want alleen onze partners kunnen de juiste prijs/kwaliteit-afweging maken.

1.4.2 ONSe Visie

Wij verbeteren continu onze dienstverlening.
In ondersteunende processen zijn we grotendeels onzichtbaar, maar we vallen op door ons continue streven naar eenvoud voor onze klanten.

Als wij ons werk goed doen vallen we met veel van onze activiteiten niet op. Onze klanten maken ongestoord gebruik van hun systemen, de salarissen worden correct en op tijd uitbetaald en eventuele problemen worden snel hersteld. We zijn zelfs wel een beetje trots op die onzichtbaarheid, omdat het een teken is van onze kwaliteit. Aan de andere kant: als een klant ons nodig heeft vanwege een vraag of een probleem, dan is onze communicatie begrijpelijk en resultaatgericht en ons gedrag voorspelbaar. Onze projectmanagers en adviseurs daarentegen zijn wel heel zichtbaar omdat ze dicht bij de klant opereren en hem professioneel ondersteunen. We vallen ook op doordat we steeds met verbeteringen komen die voordelen hebben voor het geheel van onze partners én voor onszelf. Procesvereenvoudiging begint met de klant voor ogen, maar worden zo ontwikkeld dat het proces voor onszelf ook eenvoudiger en voorspelbaarder wordt. Onze ambitie is om gestaag te groeien in deelnemers en taken. De groei is geen doel op zich, maar een middel om een steeds betere kwaliteit, continuïteit en efficiency te bereiken.

Ook moeten bij groei de risico's voor bestaande partners geminimaliseerd worden. We kiezen er expliciet voor om te willen werken met partners binnen de overheid of samenwerkingsverbanden binnen de overheid.

1.4.3 ONSe Ambitie

De ambitie van ONS is om te groeien zowel in dienstenpakket als ook met nieuwe partners.
Wij zijn een uitvoerende organisatie en bieden een helder dienstenpakket aan waarbij wij de regie hebben op de levering van deze diensten (dus door of via ons geleverd worden). In de tekst hieronder worden bovenstaande ambities kort toegelicht.

Gestage groei

Onze ambitie is om verder te groeien, zowel in taken als in deelnemers. Groei niet als doel maar als een middel om onze doelstellingen te halen. Bij de groei in nieuwe taken doen we dat alleen als standaardisatie over alle partners heen mogelijk én kosten efficiënt is. Dit vanuit onze overtuiging dat standaardisatie leidt tot vergroting van kwaliteit, continuïteit en efficiency. Het uitgangspunt is dat de partners alle producten en diensten die ONS biedt afnemen, géén cherrypicking.
Voor organisaties waarmee onze partners samenwerken kunnen we, onder voorwaarden, onze diensten aanbieden.

Een belangrijke randvoorwaarde bij de groei in deelnemers en taken is dat bestaande partners er van uit kunnen gaan dat tenminste de bestaande dienstverlening wordt gecontinueerd. Uitbreiding moet zorgen voor verbetering van de prijs- /prestatie-verhouding. En net als nieuwe deelnemers hun eisen hebben bij een aansluiting bij ONS stellen ook wij eisen aan nieuwe deelnemers. De belangrijkste eisen zijn dat zij zich aansluiten bij de standaarden van ONS en zij een volwassen demandorganisatie inrichten. Vooral het inrichten van een volwassen demandorganisatie is een belangrijke randvoorwaarde omdat deze mede de effectiviteit van de besturing van ONS bepaalt. De demandmanager is een belangrijke schakel tussen de partner en ONS.

Goed zijn in de uitvoering

Een belangrijk uitgangspunt is dat wij een uitvoerende organisatie zijn en geen beleidsorganisatie. Beleid is en blijft van de individuele partner. We ontwikkelen uiteraard wel beleid op onze eigen taakgebieden. En we zorgen ervoor dat we de partnerorganisaties voeden met onze ervaringen en expertise op de gebieden waarop zij beleid ontwikkelen, bijvoorbeeld inkoopadviseurs die een partner ondersteunen bij het ontwikkelen van zijn inkoopbeleid.

Regisseur van ONSe dienstverlening

Voor onze dienstverlening geldt een afnameverplichting voor onze partners. Zij mogen deze taken niet zelf uitvoeren of door anderen laten uitvoeren. Voor wat betreft de vraag hoe de overgedragen dienstverlening vanuit ONS te organiseren (zelf doen of uitbesteden) ligt de regie bij ONS. Uitbesteding is bijvoorbeeld mogelijk voor taken die sterk gespecialiseerd zijn, waar de ontwikkelingen op het vakgebied zeer snel gaan of waar extra capaciteit voor een korte periode nodig is. Uitbesteding wordt alleen toegepast indien de doelstellingen van ONS daarmee gediend worden. Voor onze partners dient deze uitbesteding transparant te zijn in de zin dat zij ONS kunnen blijven aanspreken op het leveren van afgesproken producten en diensten en dat ONS zich niet kan verschuilen achter de externe leverancier. Indien uitbesteding consequenties heeft voor medewerkers van ONS is de beslissing hiertoe in eerste instantie voorbehouden aan het Bestuur van de BVO ONS.

1.4.4 Ambities 2019-2022

Uitgangspunt is vanzelfsprekend dat de huidige dienstverlening en klanttevredenheid wordt gecontinueerd en verbeterd. Dit betekent dat wij verder werken aan het aantoonbaar de werkprocessen op orde en geborgd hebben, te denken valt bijvoorbeeld aan certificeringen. Kortom werken aan kwaliteit, continuïteit en efficiency. Wij zien groei langs twee assen: nieuwe partners en andere taakvelden van dienstverlening.

Het verder groeien kan door groei met nieuwe partners. Zoals hiervoor gezegd is dat geen doel op zich. Groei is in principe alleen aan de orde als andere organisaties partner willen worden. Partner worden betekent immers zich uitspreken voor dat waar ONS voor is opgericht en commitment tonen om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de doelstellingen. Dit houdt in dat ONS er niet is voor organisaties die slechts een deel van de producten willen afnemen, zij zullen elders hun diensten moeten inkopen.

De Regio Zwolle (een licht en flexibel bestuurlijk samenwerkingsverband van 20 gemeenten en 4 provincies) voelt mede door het bestuurlijke en geografische aspect vooralsnog als logische afbakening. Wij gaan er van uit dat zich de komende drie jaar minimaal twee nieuwe partners zich bij ONS gaan aansluiten.

Bij het ontstaan van ONS is al gesproken over andere taakvelden die zich lenen voor gezamenlijke uitvoering. Nieuwe producten en diensten pakken wij op als partners dit van ons vragen. Wij zullen eerst verder verkennen wat dit betekent. Uitgangspunt hierbij is dat standaardisatie over partners heen mogelijk en kostenefficiënt is. Een vraag die hierbij aan de orde komt is of producten en

diensten voor een aantal (en niet alle) partners uitgevoerd kunnen worden, vanzelfsprekend met behoud van doelstellingen kwaliteit, continuïteit en efficiency. Wij onderzoeken de komende drie jaar vier taakvelden en gaan er van uit dat we minimaal één taakveld concreet tot product en dienst van het SSC operationeel maken.

1.5 Ontwikkelingen om ONS heen

Als we om ons heen kijken zien we een aantal voor ONS belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen. De eerste is de 24/7 samenleving waarin steeds meer dingen digitaal afgehandeld kunnen worden en Het Nieuwe Werken steeds meer gewoon wordt. De beste aanbieders op dat vlak (bijvoorbeeld Coolblue, Bol.com, Wehkamp) hebben een hele gebruiksvriendelijke site én een hele goede service als er iets verkeerd gaat. Deze hogere eisen aan service en openingstijden verwachten de medewerkers van onze partners ook steeds meer in de processen en systemen van ONS. Dit heeft effect op bijvoorbeeld onze openingstijden van de servicedesks en backoffices en de beschikbaarheid van netwerken en applicaties.

Het steeds meer gebruiken van big-data bij beleidsvorming en uitvoering is een trend die we waarnemen. De technologie maakt het mogelijk om op basis van de beschikbare gegevens hoogwaardige informatie te genereren door gegevens in samenhang te laten zien. Door het gebruik van big data worden betere voorspellingen gedaan, worden beleidseffecten gemeten en fraude opgespoord. Deze ontwikkeling zal zich ook doorzetten naar de partnerorganisaties van ONS en de hiervan afgeleide vraag aan ONS.

Op het gebied van duurzaamheid spelen een aantal mondiale doelstellingen die landelijk en plaatselijk vertaald worden in beleidsdoelstellingen. Terugdringen van CO2-uitstoot, duurzame inzet van medewerkers en social return zijn hier enkele voorbeelden van. Deze punten hebben effect op ONS en onze dienstverlening richting onze partners (bijvoorbeeld bij inkopen).

Een ontwikkeling die we zien is de diversiteit die ontstaat als het gaat om arbeidsrelaties. Het traditionele vast-dienstverband is niet meer de enige vorm. Steeds vaker kiezen mensen ervoor om in bijvoorbeeld een zzp-constructie bij meerdere opdrachtgevers te werken. Of het vormen van teams rondom een opdracht voor een bepaalde tijd. Deze verschuiving naar meer lossere arbeidsrelaties in de toekomst zal met name bij ONS HR-services de nodige effecten hebben in de gevraagde ondersteuning.

Organisaties krijgen steeds minder tijd om hun processen aan te passen aan nieuwe wet- en regelgeving. In combinatie met het overdragen van uitvoering door de rijksoverheid aan gemeenten trekt dat een zware wissel op de gemeentelijke organisaties. Flexibel en modulair inrichten van processen en systemen en heldere besturing is een randvoorwaarde om hier goed mee om te gaan. Een ontwikkeling die voor ONS maatgevend is.

Vanuit de maatschappij zien we een toenemende eis over transparantie van en het afleggen van verantwoording over het handelen van overheidsorganisaties. En daarnaast de aandacht voor de bescherming van de privacy zoals vastgelegd in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Mensen willen zelf kunnen besluiten aan wie ze informatie geven en vooral zeker weten dat informatie die over hen is vastgelegd niet in verkeerde handen terecht komt. Dat betekent voor ONS zorgen dat de beveiliging van onze ICT-omgeving aantoonbaar op orde is en zorgvuldig omgaan met procedures.

Steeds vaker besteden organisaties die taken uit die niet tot hun kerntaken behoren. Door het uitbesteden kan meer kwaliteit voor hetzelfde geld kan worden bereikt. Of dezelfde kwaliteit voor minder geld natuurlijk. En de organisatie zelf kan zich focussen op zijn echte kern, dat waar ze echt goed in (willen) zijn. Het effect van dergelijke uitbesteding is dat communicatielijnen formeler worden, voor medewerkers van onze partners voelt het alsof er meer afstand is ontstaan. Je kunt niet meer even bij je collega naar binnen lopen. De demandmanagers van de drie partnerorganisaties verzorgen de communicatie in hun eigen organisatie. Je komt elkaar niet meer tegen bij de koffieautomaat. De ervaren afstand en de meer formele communicatielijnen worden steeds minder pregnant. Door standaardisatie worden minder fouten gemaakt waardoor contact met de helpdesk minder vaak nodig is. En ervaren de medewerkers van onze partners dat hun vragen net zo goed (of wellicht nog beter) en volgens afspraak beantwoord worden door ONS (ook als de collega waar je voorheen de vraag aan stelde ziek of met vakantie is).

De laatste ontwikkeling is één van de vormen waarin de voorgaande trend zich manifesteert: samenwerking en schaalvergroting, ook binnen de overheid. Coöperaties, ambtelijke fusies, BVO's worden steeds meer gemeengoed. Ervaringen op het gebied van samenwerking en schaalvergroting in den lande laten zien dat goed samenwerken geen automatisme is, het vraagt om regelmatig evalueren en bijsturen. Ook wij en onze partners zullen regelmatig moeten blijven bijsturen en elkaars verwachtingen toetsen. De ambtelijke organisatie worstelt soms met die samenwerkingsverbanden. Aan de ene kant vraagt het om inrichten van een goede demandorganisatie, om goede regie op de externe partner en om het daadwerkelijk ervaren wat het betekent om een regie-organisatie te zijn. Aan de andere kant het probleem dat een samenwerkingsverband geen leverancier is; 'wie betaalt, bepaalt' gaat niet op want in een samenwerkingsverband moet je samen met de overige partners naar een optimum zoeken.

2. Programmabegroting 2019-2022

2.1 Inleiding

In dit deel van de begroting worden de financiële uitkomsten van de (meerjaren)begroting van ONS gepresenteerd. De in 2016 vastgestelde aanvullende bezuinigingsopgave voor de jaren 2017-2020 is in deze begroting verwerkt. De begroting is opgezet conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor gemeenschappelijke regelingen is vanaf 1 januari 2018 de gewijzigde BBV van toepassing (voor gemeenten was dit al per 1 januari 2017). De meest in het oog springende wijziging voor de BVO ONS is het verplicht opnemen van landelijke beleidsindicatoren voor het programma Bestuur en Ondersteuning.

In het volgende deel komt eerst een aantal algemene uitgangspunten aan de orde (§ 2.2), gevolgd door een toelichting op het bijdragebesluit (§ 2.3) In paragraaf 2.4 wordt de meerjarenbegroting 2019-2022 gepresenteerd met een korte toelichting hierop. Voor het onderdeel investeringen 2019 wordt in paragraaf 2.5 een overzicht gegeven en tenslotte in paragraaf 2.6 een overzicht van de in het kader van het BBV verplichte beleidsindicatoren

2.2 Algemeen

Een belangrijke wijziging in onze begroting is dat vanaf 1 januari 2018 de kapitaallasten van investeringen die de BVO ONS doet vanaf deze datum verwerkt worden in de begroting van ONS. Vóór 2018 werden deze investeringen (en de hiermee gepaarde kapitaallasten) verantwoord bij de partners en had het SSC geen kapitaalslasten begroot. Dit betreft dus een verschuiving van de

plaats waar de kapitaallasten verantwoord worden (voorheen partners en nu de BVO). Op systeemniveau leidt dit, bij een gelijkblijvend investeringsniveau, niet tot een stijging van de kosten. In de begroting 2019 worden de kapitaallasten begroot die voortvloeien uit de investeringen 2018.

Voor de prijsindexering wordt het indexcijfer voor het Bruto Binnenlands Product (BBP) gehanteerd, conform de septembercirculaire van het gemeentefonds. Voor de loonindexering wordt de cao gemeenten gehanteerd, Jaarlijks worden de werkelijke indexeringen gemonitord. Indien daar aanleiding voor is volgt een aanpassingsvoorstel. In de begroting 2018 was voor de loonindexering 2% opgenomen. In werkelijkheid bedroeg de indexatie 3,4%. Voor de begroting 2018 betekent dit een stijging als gevolg van herindexatie van 1,4%. Voor de indexering van de loonkosten 2019 is uitgegaan van een stijging van 2% en voor de overige kosten een stijging van 1,6%.

In de Gemeenschappelijke Regeling BVO ONS is in artikel 15 het volgende opgenomen over de begroting.

Artikel 15 Kadernota, begroting en verantwoording

1. Het bestuur zendt jaarlijks voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kadernota aan de raden en de staten van de deelnemers. Het bestuur stelt de kadernota met ten minste 75% meerderheid van stemmen vast.

2. Het bestuur stelt jaarlijks voor 15 april een ontwerpbegroting op voor het volgende kalenderjaar en zendt deze, voorzien van een toelichting, tijdig, doch uiterlijk acht weken voordat deze wordt vastgesteld door het bestuur, toe aan de raden en de staten.

3. De begroting, de jaarrekening en het jaarverslag dienen te voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

4. De raden en staten doen het bestuur van hun zienswijze over de ontwerpbegroting blijken.

5. Het bestuur stelt, gehoord de zienswijzen van de raden en staten, de begroting met ten minste 75% meerderheid van stemmen vast en zendt terstond afschriften aan de colleges van de deelnemende gemeenten.

6. Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling doch voor 1 augustus, overeenkomstig artikel 58 lid 2 van de wet, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

7. Op wijzigingen van de begroting, die niet leiden tot een verhoging van de bijdrage van de deelnemers, zijn het tweede en vierde lid niet van toepassing. Wijzigingen binnen de programmabegroting mogen worden doorgevoerd door de directeur. De directeur legt daarover verantwoording af aan het bestuur.
8. De artikelen 190 tot en met 219 van de Provinciewet zijn van overeenkomstige toepassing.
9. De inkomsten van de bedrijfsvoeringsorganisatie bestaan uit de door de deelnemers te betalen bijdrage voor de instandhouding van ONS en uitvoering van het standaard werk, uit de vergoeding voor de uitvoering van meerwerk en maatwerk en uit de inkomsten als gevolg van het verrichten van taken voor derden als bedoeld in artikel 4, zevende lid.
10. De kosten voor instandhouding van de bedrijfsvoeringsorganisatie en de uitvoering van de taken worden de deelnemers in rekening gebracht op basis van de verrekensystematiek, vastgelegd in het bijdragebesluit als bedoeld in artikel 9, tweede lid.

2.3 Bijdragebesluit

De kosten van de BVO ONS worden conform de door de colleges in 2016 vastgestelde verrekensystematiek bepaald. Deze verrekensystematiek is op 3 januari 2018 door het bestuur van de BVO ONS vastgesteld in het Bijdragebesluit. De bijdragen van de partners bestaan uit een bijdrage voor de standaarddienstverlening en een bijdrage voor de maatwerkdienstverlening.
De kosten per partner voor de standaarddienstverlening worden op basis van een aantal vastgestelde verdeelsleutels per domein vastgesteld. De kosten voor maatwerkdienstverlening worden op basis van werkelijke kosten met de maatwerkvragende partners afgerekend.

Het model en de hiervoor uitgewerkte toepassing leidde ten tijde van de besluitvorming hierover tot een herverdeling van de kosten en daarmee van de bijdragen van de partners. Op verzoek van het Secretarissenberaad is destijds gezocht naar een manier om het geconstateerde herverdeeleffect voor alle partners hanteerbaar te maken en recht te doen aan het uitgangspunt van gezamenlijk voordeel. Dit heeft geleid tot een scenario waarin de partners Zwolle, Kampen en Overijssel in vier jaar (2017 t/m 2020) toegroeien naar het eindbeeld van het model onder gelijktijdige toepassing van de jaarlijkse besparingsdoelstelling van 2,5% in deze periode op de begroting van het SSC, oplopend tot 10% (€ 1,2 mln.). Geconstateerd is dat toepassing van de aanvullende taakstelling van 10% op de begroting van het SSC meer dan eens vereist dat de producten en diensten die het SSC levert aan de partners gestandaardiseerd zijn. Dit vraagt een inspanning en bereidheid van de partners.

Van deze besparingsdoelstelling van €1,2 mln. is intussen voor € 964K gerealiseerd c.q. in begroting 2018 en 2019 verwerkt. In de begroting 2020 zal het resterende deel van € 175K opgenomen worden.

2.4 (Meerjaren)begroting 2019-2022

In de volgende paragrafen zijn allereerst de uitgangspunten van de begroting 2019 opgenomen, gevolgd door de bijdragen van de partners en als laatste de meerjarenraming 2019-2022.

2.4.1 Uitgangspunten

Algemeen uitgangspunt is dat alle genoemde bedragen exclusief BTW zijn. Voor de prijsindexering wordt het indexcijfer voor het Bruto Binnenlands Product (BBP) gehanteerd, conform de septembercirculaire van het gemeentefonds. Voor de loonindexering wordt de cao gemeenten gehanteerd. Jaarlijks worden de werkelijke indexeringen gemonitord. Indien daar aanleiding voor is volgt een aanpassingsvoorstel. In de begroting 2018 was voor de loonindexering 2% opgenomen. In werkelijkheid bedroeg de indexatie 3,4%. Voor de begroting 2018 betekent dit een stijging als gevolg van herindexatie van 1,4%. Voor de indexering van de loonkosten 2019 is uitgegaan van een stijging van 2% en voor de overige kosten een stijging van 1,6%. Totaal aan indexaties leidt tot een begrotingsaanpassing van €338K.

Begin 2017 is er in nauwe samenwerking met onze partners een bedieningsconcept voor de ICT Servicedesk opgesteld. De aanleiding hiervoor was dat er vanuit de historie drie partnerspecifieke oplossingen ingeregeld waren voor de ICT Servicedesk. In het kader van borging van kwaliteit, continuïteit en het behalen van efficiency is in 2018 een project gestart om dit bedieningsconcept te implementeren en te komen tot één ICT Servicedesk onder verantwoordelijkheid van ONS. Vanaf 2019 is er voor onze afnemers dan één ICT Servicedesk beschikbaar voor de ICT-dienstverlening. Onderdeel van deze dienstverlening is tevens een verruiming van het service-window van de Servicedesk (vanaf dan elke werkdag tussen 7.00 uur en 18.00 uur beschikbaar). Bovenstaande leidt tot een begrotingsaanpassing van € 190K (met name door de verschuiving van de ICT Servicedesk Zwolle naar ONS).

Op het gebied van veiligheid van informatie zien we een toenemende eis over transparantie van en het afleggen van verantwoording over het handelen van overheidsorganisaties. En daarnaast de aandacht voor de bescherming van de privacy zoals bijvoorbeeld vastgelegd in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Dat betekent voor onze partners en ONS dat we ervoor zorgen dat de beveiliging van onze ICT-omgeving aantoonbaar op orde is. Op het gebied

van security betekent dit een toename van activiteiten zoals vulnerability scans, penetratietesten, scans en audits. In de begroting 2019 ONS is hiervoor in samenspraak met onze partners een budget toegevoegd van €206K.

Een belangrijke wijziging in onze begroting is dat vanaf 1 januari 2018 de kapitaallasten van investeringen die de BVO ONS doet vanaf deze datum verwerkt worden in de begroting van ONS. Vóór 2018 werden deze investeringen (en de hiermee gepaard gaande kapitaallasten) verantwoord bij de partners en had het SSC geen kapitaalslasten begroot. Dit betreft dus een verschuiving van de plaats waar de kapitaallasten verantwoord worden (voorheen partners en nu de BVO). Op systeemniveau leidt dit, bij een gelijkblijvend investeringsniveau, niet tot een stijging van de kosten. In de begroting 2019 worden de kapitaallasten (€ 249K) begroot die voortvloeien uit de investeringen 2018.

Als laatste is per 2018 op verzoek van de gemeente Zwolle aanvullend maatwerk (€ 158K) op het gebied van Inkoop toegevoegd aan de begroting. Dit maatwerk wordt verrekend met de gemeente Zwolle.

2.4.2 **Begroting 2019**

De begroting 2019 bedraagt € 14.1 mln. euro. Ten opzichte van de begroting 2018 (na begrotingswijziging Omgevingsdienst) betekent dit een stijging van € 1 mln. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de volgende punten:

1. Indexatie 2019 en herindexatie 2018: € 338K
2. Servicedesk ICT € 190K
3. Security € 206K
4. Kapitaallasten investeringen € 249K
5. Wijziging maatwerk Zwolle (2018) € 158K

Hieronder de begroting 2019 op hoofdlijn. Deze is opgebouwd uit een zestal posten met daaronder een toelichting op deze posten

Begrotingspost	Bedrag (* €1.000)
Loonsom	7.483
Externe inhuur	617
Dienstverlening Zwolle	390
Huisvesting	246
Kapitaallasten	249
Overige kosten	5.192
Totaal	**14.176**

Toelichting begroting 2019:

Loonsom

Voor de loonsom hanteren we de begrote formatie 2018 en hieraan gerelateerde loonsom met een herindexatie over 2018 van 1,4% en een indexatie over 2019 van 2%. Aangevuld met de effecten naar aanleiding van de inrichting van de ict-servicedesk, wijzigingen als gevolg van maatwerk Inkoop Zwolle, dienstverlening aan de Omgevingsdienst en besparingen.

Externe inhuur

Voor specifieke inhuur is een extern inhuurbudget beschikbaar. Het budget 2019 is gebaseerd op de begroting 2018 en aangepast naar aanleiding van de prijsindexatie.

Dienstverlening Zwolle

De BVO ONS koopt een groot deel van haar bedrijfsvoeringstaken (met name HRM, Financiën, Communicatie en Auditing) in bij de gemeente Zwolle. Dit wordt ook wel de “omgekeerde dienstverlening” genoemd. Deze begrotingspost is conform de loonsomindexatie geïndexeerd.

Huisvesting

Voor de huisvesting van de BVO ONS wordt een deel van het provinciehuis Overijssel gehuurd. De BVO ONS heeft hiervoor een vierjarig huurcontract afgesloten (looptijd 2018-2021).

Kapitaallasten

In de begroting 2019 worden de kapitaallasten begroot die voortvloeien uit de voorgenomen investeringen 2018. Voor de begroting 2019 houdt dit in dat € 249K aan kapitaallasten opgenomen is voor de voorgenomen investeringen 2018 die naar verwachting afgerond worden in 2018.

Overige kosten

Het budget voor overige kosten betreft met name de kosten in verband met de ICT-dienstverlening. Onderhoudscontracten, licentiekosten, abonnementskosten bepalen voor het overgrote deel deze kostenpost. De begroting 2019 van de overige kosten is gebaseerd op de begroting 2018 en geïndexeerd en aangepast naar aanleiding van besparingen en effecten op basis van gewijzigde dienstverlening zoals security.

2.4.3 Bijdragen partners

Aan de hand van het door het bestuur vastgestelde bijdragebesluit zijn op basis van de begroting 2019 de volgende bijdragen per partner berekend.

Bijdragen 2019 (* € 1.000)	Bedrag
Kampen	2.272
Overijssel	5.647
Zwolle (inclusief Omgevingsdienst)	6.256
Totaal	**14.176**

Voor de gemeente Zwolle is deze bijdrage inclusief de bijdrage voor de ONS dienstverlening die via de gemeente Zwolle aan de Omgevingsdienst IJsselland wordt geleverd. In bijlage 3 wordt een verdere toelichting gegeven op de bijdragen per partner en wordt een detaillering naar standaarddienstverlening en maatwerkdienstverlening gepresenteerd.

2.4.4 Meerjarenraming 2019-2022

In onderstaand overzicht wordt de meerjarenraming over de periode 2019-2022 weergegeven. In dit overzicht zijn de indexaties op de lonen en overige kosten gebaseerd op de septembercirculaire 2017. In de meerjarenraming is tevens opgenomen het nog resterende deel van de besparingsdoelstelling in de begroting 2020. Voor wat betreft de kapitaallasten en onderhoud is uitgegaan van de investeringen 2018 en 2019. De geprognosticeerde stijging van het onderhoud vanaf 2020 hangt met name samen met een scenario voor wat betreft telefonie. Verwacht wordt dat deze functionaliteit als service afgenomen gaat worden in plaats van eigen telefooncentrales. Op dit moment wordt dit in VNG verband onderzocht en zijn we hierbij

aangesloten. Mocht dit scenario ten uitvoer komen dan veroorzaakt dit een stijging van de onderhoudskosten bij ONS en een daling van de kapitaallasten bij de partners.

Meerjarenraming (in € 1.000)

Indexatie	B19	B20	B21	B22
loonindexatie	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
prijsindexatie	1,6%	1,8%	1,9%	1,9%

Kosten	B19	B20	B21	B22
loonkosten	7.483	7.632	7.785	7.941
kap.lstn	249	249	249	249
overige kosten	6.445	6.561	6.685	6.812
subtotaal	14.176	14.442	14.719	15.002
beoogde besparing		175-	178-	182-
investeringen 2019 - kap.lasten		292	292	292
investeringen 2019 - onderhoud		448	457	465
aanpassingen		565	571	576
totale kosten	14.176	15.007	15.290	15.578

2.5 Investeringen

Voor 2019 is in nauwe afstemming met onze partners besloten om een aantal investeringen te doen, met name in onze ict- infrastructuur, testfaciliteiten, informatiebeveiliging en compliancy. Investeringen bestaan voor een deel uit investeringen ten behoeve van de standaard-dienstverlening ONS en daarnaast uit investeringen die door ONS uitgevoerd worden als maatwerk voor de (individuele) partners. De kosten van de maatwerkinvesteringen worden in rekening gebracht bij de maatwerkvragende partners (en worden dus niet door ONS geactiveerd). Ten behoeve van de volledigheid worden beide soort investeringen gepresenteerd.

Een belangrijke wijziging in onze begroting is dat vanaf 1 januari 2018 de kapitaallasten van investeringen die de BVO ONS doet in standaarddienstverlening vanaf deze datum verwerkt worden in de begrotingen van ONS. Vóór 2018 werden deze investeringen (en de hiermee gepaarde kapitaallasten) verantwoord bij de partners en had het SSC geen kapitaalslasten begroot. Dit betreft dus een verschuiving van de plaats waar de kapitaallasten verantwoord worden (voorheen partners en nu de BVO). Op systeemniveau leidt dit, bij een gelijkblijvend

investeringsniveau, niet tot een stijging van de kosten. In de begroting 2019 worden de kapitaallasten begroot die voortvloeien uit de voorgenomen investeringen 2018.

Investeringen standaarddienstverlening ONS

Hieronder het overzicht van de investeringen ten behoeve van de standaarddienstverlening ONS. Deze investeringen worden door ONS, conform de kaders uit de nota afschrijvingen, verantwoord en de exploitatielasten worden opgenomen in de begroting van ONS.

Omschrijving	Investering ONS	Bijdrage maatwerk partners	Netto investering ONS
Projecten standaarddvl.			
Groei en vervanging servers/opslag/backup	651.000	-56.000	595.000
Testomgeving	360.000		360.000
Ketenmonitoring	180.000		180.000
Vervanging mailwasstraat	39.600		39.600
Upgrade OS server	48.000		48.000
Software Asset Management	195.000		195.000
Totaal	**1.473.600**	**-56.000**	**1.417.600**

Maatwerkinvesteringen partners

Hieronder de investeringen ten behoeve van de maatwerkdienstverlening ONS. Deze investeringen worden door onze partners verantwoord. Eventuele exploitatielasten zoals onderhoud worden als maatwerk opgenomen in de begroting van ONS en als maatwerk verrekend met de maatwerkvragende partner.

Omschrijving	Investering ONS	Bijdrage maatwerk partners
Projecten maatwerk		
Upgrade Exchange omgeving (ZWO/KMP)	120.000	-120.000
Uitfaseren load balancer (ZWO)	24.000	-24.000
Vervanging switches (OVR)	480.000	-480.000
Vervanging telefooncentrales (OVR en ZWO)	330.000	-330.000
Vervanging fysieke servers (OVR)	18.000	-18.000
Vervanging werkplek hardware (KMP)	270.000	-270.000
Onderzoeken en advies (ZWO,KMP, OVR)	120.000	-120.000
Totaal	**1.362.000**	**-1.362.000**

2.6 Beleidsindicatoren

In het kader van het BBV is verplicht gesteld dat de maatschappelijke effecten in de programma's onderdeel uitmaken van de begroting, dit aan de hand van een aantal verplichte beleidsindicatoren. Voor het programma Bestuur en Ondersteuning zijn dit de volgende indicatoren:

Naam indicator	Eenheid
Formatie	Fte per 1000 inwoners
Bezetting	Fte per 1000 inwoners
Apparaatskosten	Kosten per inwoner
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
Overhead	% van totale lasten

Voor de BVO ONS, als samenwerkingsverband waarin naast de gemeente Kampen en Zwolle ook de Provincie Overijssel deelneemt, geven de indicatoren die op basis van inwoneraantal bepaald worden geen beeld dat recht doet aan waarvoor de beleidsindicatoren in het leven zijn geroepen. Daarom worden de formatie, bezetting en apparaatskosten als absolute waarden weergegeven en niet op basis van inwoners. De overige indicatoren (externe inhuur en overhead) kunnen wel worden weergegeven. Dit leidt tot het volgende overzicht voor wat betreft de beleidsindicatoren.

Naam indicator	Eenheid	Waarde
Formatie	Fte begr. 2019	98,2 fte *
Bezetting	Fte bezetting 1-1-18	79,3 fte*
Apparaatskosten	Totale lasten begr. 2019	€ 14.1 mln.*
Externe inhuur	Kosten externe inhuur als % van totale loonsom+totale kosten externe inhuur	8%
Overhead	% van totale lasten	17%

* Absolute waarde, niet op basis van inwoneraantal.

3. Formatieplan 2019

De begrote formatie 2019 bedraagt 98,2 fte. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018 (87,1 fte) een toename van 11,1 fte die voornamelijk wordt veroorzaakt door aanvullend maatwerk Inkoop ten behoeve van de gemeente Zwolle (2018), de dienstverlening aan de Omgevingsdienst IJsselland (2018) en de inrichting van de Servicedesk ICT in 2019.

Omschrijving	Totaal	Inkoop	PSA	ICT	Alg
Fte oorspronkelijke begroting 2018	87,1	11,3	15,7	55,9	4,2
Wijzigingen fte 2018					
Inkoop maatwerk	1,7	1,7			
Omgevingsdienst	1,5		0,8	0,7	
Fte gewijzigde begroting 2018	**90,3**	**13**	**16,5**	**56,6**	**4,2**
Wijzigingen fte 2019					
Servicedesk	8,4			8,4	
Besparing Servicedesk	-0,5			-0,5	
Fte Begroting 2019	**98,2**	**13**	**16,5**	**64,5**	**4,2**

4. Balans 2019

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de geprognosticeerde balans tot en met 2022 opgenomen. Deze meerjarenbalans is gebaseerd op de verwachte boekwaarde van de investeringen 2018, de investeringen 2019 en de ontwikkeling van de boekwaarden van deze investeringen gedurende deze jaren. In de nota Afschrijvingen zoals die door het bestuur is vastgesteld is bepaald hoe de BVO ONS omgaat met investeringen en afschrijvingen. Voor de vaste activa is uitgegaan van de historische verkrijgingsprijs. Investeringen worden afgeschreven volgens de annuïtaire afschrijvingsmethode, zodat het kapitaallastenniveau meerjarig constant blijft. Voor de financiering van de investeringen wordt geld aangetrokken bij financiële instellingen conform de kaders uit het Treasurystatuut. Voor een meer gedetailleerd overzicht over de activa en investeringen is in bijlage 2 een overzicht opgenomen.

4.2 Balans

In onderstaand overzicht de geprognosticeerde (meerjaren)balans per 31-12.

Meerjarenbalans 2019-2022 (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	begrote meerjarenbalans 2020	2021	2022
Vaste activa					
Materiële vaste activa:					
investeringen met economisch nut	1.207	2.388	1.871	1.349	822
Totaal vaste activa					
Vlottende activa					
uitzettingen < 1 jaar:					
Vorderingen					
liquide middelen					
overlopende activa					
Totaal vlottende activa					
TOTAAL ACTIVA	**1.207**	**2.388**	**1.871**	**1.349**	**822**

Meerjarenbalans 2019-2022 (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	begrote meerjarenbalans 2020	2021	2022
Passiva					
Vaste passiva					
Eigen vermogen:					
algemene reserve					
gerealiseerd resultaat					
voorzieningen					
Vaste schulden:					
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.207	2.388	1.871	1.349	822
Totaal vaste passiva					
Vlottende passiva					
Netto vlottende schulden met en rente typische looptijd korter dan één jaar					
vlottende schulden < 1 jaar					
overlopende passiva					
Totaal vlottende passiva					
TOTAAL PASSIVA	**1.207**	**2.388**	**1.871**	**1.349**	**822**

5. Paragraaf risico's en weerstandsvermogen

In de door het bestuur vastgestelde nota reserves en voorzieningen heeft de BVO ONS de mogelijkheid om een Algemene Reserve te vormen. Deze algemene reserve dient enerzijds om positieve en negatieve rekeningresultaten te verrekenen en anderzijds als buffer voor het afdekken van risico's. De algemene reserve is tevens een financiële buffer die noodzakelijk is voor de continuïteit van de bedrijfsvoering; het voorkomt dat partners op onverwachte momenten financieel moeten bijspringen. Bij de start van de BVO ONS zijn er geen middelen beschikbaar in de Algemene Reserve. In de loop van 2018 zal in samenspraak met onze partners bepaald worden wat de minimumomvang van de algemene reserve dient te zijn. De voorgestelde bodem is mede afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit die volgt uit de nog op te stellen risicoanalyse. In de nota reserves en voorzieningen is wel een plafond toegekend aan de Algemene Reserve. Deze is vooralsnog bepaald op 5% van het totaal begrote lasten. Het is immers geen doelstelling om grote financiële reserves te creëren. Het voorgestelde plafond sluit aan bij hetgeen in den lande gebruikelijk is voor uitvoeringsorganisaties. In de tekst hieronder wordt weergegeven wat over de algemene reserve is opgenomen in de nota reserves en voorzieningen.

Doelstelling Algemene reserve

a. De algemene reserve dient ter verrekening van het positieve of negatieve rekeningsresultaat.
b. De algemene reserve dient als buffer voor het afdekken van risico's.

Mutaties in de algemene reserve

a. De bevoegdheid tot het doen van mutaties in de algemene reserve is opgedragen aan het bestuur.
b. Stortingen en onttrekkingen maken deel uit van de bestemming van het resultaat.
c. Er wordt geen rente toegerekend aan de algemene reserve.

Omvang van de algemene reserve

a. De minimum omvang van de algemene reserve wordt bepaald door het verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de overige elementen van de beschikbare weerstandscapaciteit.
b. De maximum omvang van de algemene reserve bedraagt 5% van het totaal der begrote lasten. Wanneer de gekwantificeerde risico's hoger zijn dan 5% van de jaaromzet dient het weerstandsvermogen daarop aangepast te worden.

Eén van de wijzigingen in het kader van het BBV is het verplicht opnemen van een uniforme basisset financiële kengetallen. Hieronder een overzicht van de voor ONS van toepassing zijnde financiële kengetallen.

Financiële Kengetallen

	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
1a. Netto schuldquote	17%	12%	9%	5%
2. Solvabiliteitsratio				

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote geeft aan of de BVO ONS investeringsruimte heeft. Ook zegt dit kengetal wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld van de BVO hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote van de BVO ONS is met 17% als meer dan voldoende te bestempelen. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. De BVO ONS heeft geen eigen middelen en alle bezittingen worden met vreemd vermogen betaald. Deze ratio kan dan ook niet berekend worden.

6. Paragraaf bedrijfsvoering

Medewerkers

Veel medewerkers in het SSC hebben te maken (gehad) met veranderingen in en op hun werk. Deze veranderingen hebben zowel betrekking op de inhoud van hun werk als ook op hun werkgever. Zo zijn medewerkers die voorheen bij de gemeente Kampen en de Provincie Overijssel werkten, bij de start van het SSC in 2013 overgegaan naar de gemeente Zwolle (in het kader van de gastheerconstructie) en nu in januari 2018 tezamen met de medewerkers van ONS die voorheen bij de gemeente Zwolle werkten, overgaan naar de BVO ONS. Deze veranderingen hebben effect op onze medewerkers. Door middel van communicatie, informatieverstrekking op verschillende wijzen en de mogelijkheid om op spreekuren, koffiecornermomenten vragen en zorgen te delen hebben we onze medewerkers meegenomen in deze veranderingen. Voor de overgang van medewerkers van het SSC ONS naar de GR- BVO zijn de volgende uitgangspunten vastgelegd:

- behoud van de ambtelijke status en behoud van verplichte aansluiting bij het ABP (is gerealiseerd door de keuze voor de publieke rechtsvorm)
- BVO-ONS heeft de arbeidsvoorwaarden van de gemeente Zwolle overgenomen
- (individuele) overgangsrechten van medewerkers die zijn overeengekomen bij de oprichting van het SSC en vastgelegd in het Sociaal Plan Plaatsing medewerkers SSC worden gerespecteerd
- medewerkers volgen hun functie en werk (mens volgt werk); er ontstaat als gevolg van de verzelfstandiging geen boventalligheid
- dienstjaren bij Zwolle zijn meegenomen, en voor de voormalig medewerkers van de gemeente Kampen en de Provincie Overijssel ook de voorafgaande dienstjaren bij resp. de gemeente Kampen en de Provincie Overijssel (alsof ze zijn opgebouwd bij de BVO-ONS)
- de standplaats blijft Zwolle (Provinciehuis)
- bij eventuele toekomstige boventalligheid bij de BVO-ONS gelden voor boventallige medewerkers van de BVO-ONS dezelfde waarborgen en faciliteiten als voor boventallige medewerkers van de in de GR-BVO deelnemende partners (het juridische kader bij boventalligheid is het Sociaal Statuut van de gemeente Zwolle)
- met de omvorming naar de GR-BVO wordt alleen beoogd de juridische basis onder het SSC en de verbinding met de colleges en raden c.q. Gedeputeerde en Provinciale Staten te versterken; de principes onder de samenwerking, het takenpakket, het dienstverleningsconcept van SSC ONS, de verrekensystematiek en de operationele werkafspraken zijn niet gewijzigd.

Voor de overgang van medewerkers naar de BVO ONS is een Sociaal Plan opgesteld. Deze is na een ledenraadpleging van de vakbonden op 21 november 2017 vastgesteld.

Onze medewerkers zijn een kritieke succesfactor; daarom vinden we het belangrijk om in hen te investeren. Voor vorming en training hebben we een budget van € 120K beschikbaar (1,75% van onze loonsom). Naast out of pocket investeringen ten laste van dit budget investeren we ook op andere manieren in onze medewerkers. Dit doen we bijvoorbeeld door uitdagingen te bieden op het gebied van werkinhoud en verantwoordelijkheden, training on the job, investeren in teamvorming maar ook door aandacht te hebben voor de mens achter de medewerker. In het kader van strategische personeelsplanning kijken we naar toekomstige ontwikkelingen in het werk en de gevolgen voor de vraag naar bepaalde capaciteit en kwaliteit, alsmede de manier waarop we onze medewerkers in deze richting kunnen gaan ontwikkelen.

Huisvesting

Voor de huisvesting (en bijbehorende dienstverlening) huren we vanaf de start van het SSC twee verdiepingen in een deel van het Provinciehuis. Dit huurcontract is per 1 januari 2018 opnieuw voor een periode van vier jaar gesloten.

Omgekeerde dienstverlening

Aangezien de BVO ONS zich wil richten op haar kerntaken heeft zij besloten om een aantal bedrijfsvoeringstaken zoals financiën, communicatie, auditing en hr in te kopen bij de gemeente Zwolle. Dit is wat bekend staat als “Omgekeerde dienstverlening”. Bovengenoemde taken worden tegen betaling door Zwolle uitgevoerd en geleverd conform de afgesloten dienstverlenings-overeenkomst.

Inkoop en aanbesteding

De BVO ONS heeft een Inkoop- en Aanbestedingsbeleid, welke gelijk is aan die van onze partners. Voor de inkopen en aanbestedingen van ONS wordt gebruik gemaakt van de eigen deskundigheid bij onze afdeling Inkoop- en Contractmanagement. De algemene Inkoopvoorwaarden van de BVO ONS zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel en dus beschikbaar voor onze inkooppartners.

Accountant en ISAE3402

Voor het uitvoeren van de jaarrekeningcontrole heeft de BVO ONS per 1 januari 2018 een contract gesloten met PricewaterhouseCoopers (PWC). Dit contract heeft een looptijd van 2 jaar met een optie tot verlenging met 1 jaar. Voor de opzet en uitvoering van het interne controleplan wordt in het kader van de omgekeerde dienstverlening vanuit de gemeente Zwolle capaciteit ingekocht.

Voor wat betreft de dienstverleningsaspecten heeft de afdeling PSA een ISAE3402 type 1 verklaring en wordt over 2018 een ISAE3402 type 2 audit uitgevoerd. Deze, internationaal erkende en door een onafhankelijke en gecertificeerde organisatie afgegeven, verklaring geeft aan dat de dienstverlening voor dit domein in control is en kan door onze partners onder andere gebruikt worden richting hun accountants.

ICT

Op het gebied van ICT zijn er veel ontwikkelingen. De komende jaren moet beleid worden ontwikkeld en acties worden ondernomen om de architectuur en infrastructuur aan te passen aan en op te lijnen met de (ontwikkeling van de) behoeften van de partners, en om de organisatie en werkwijze te ontwikkelen die daarbij past. Hiervoor wordt in 2018 een onderzoek door een externe partij uitgevoerd dat zal resulteren in een aantal scenario's voor zowel technische als organisatorische aspecten. Op het gebied van procesmatig werken, ICT-architectuur en informatieveiligheid zien we een toename van aandacht zowel bij ONS als bij onze partners. De verwachting is dat deze aspecten ook de komende jaren meer en meer aandacht gaan vragen. Deze aandacht vertaalt zich in een vraag naar resources en middelen om deze resources in een steeds krapper wordende arbeidsmarkt aan te kunnen trekken.

7. Paragraaf financiering

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf worden de beleidsitems opgenomen m.b.t. het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) zijn van toepassing.

Algemeen

Begin 2018 is het Treasurystatuut 2018 vastgesteld door het bestuur van de BVO ONS. Hiermee zijn de bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van de treasuryfunctie geregeld. De treasuryfunctie beweegt zich bij ONS op de achtergrond en zal door de treasurer van de Gemeente Zwolle worden uitgevoerd. Dit is onderdeel van de dienstverlening die tussen de BVO ONS en de gemeente Zwolle op financieel gebied is afgesproken. Er is enige financieringsbehoefte in verband met ICT investeringen. Bij het onderdeel financiering zal hier op terug gekomen worden.

Rentevisie 2019

Ten aanzien van de korte rente is de verwachting dat deze in de loop van 2019 licht zal gaan stijgen. Dit wordt beïnvloed door het beleid van met name de Europees Centrale Bank (ECB). Eind 2019 zal de 3-maandseuribor rente richting 0% bewegen. Wat betreft de lange rente (basis is 10-jaars swaprente) verwachten we dat deze met ca 0,5% ten opzichte van het huidige (28-2-2018) niveau van 1,10% kan oplopen per eind 2019. We gaan voor 2019 uit van 0% voor de korte rente en 1,60% voor de lange rente.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het bedrag aan dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Dit betreft een gemiddelde per maand primo over een kwartaal. De Wet FIDO geeft aan dat een eventuele overschrijding van twee kwartalen is toegestaan. Voor de kasgeldlimiet gaan we voor het jaar 2019 uit van 8,2% van het begrotingstotaal. Het totaal van deze begroting 2019 bedraagt ruim € 14 mln. de kasgeldlimiet wordt daarbij berekend op ruim € 1.1 mln. Vooralsnog verwachten wij geen overschrijding conform de Wet FIDO.

Renterisiconorm

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen worden ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm is gebaseerd op 20% van de totale begroting. Dat wil zeggen dat ONS maximaal € 2.8 mln. aan renteherziening dan wel herfinanciering in één jaar mag hebben. Wij zullen bij het aangaan van mogelijke nieuwe financieringen de looptijden zodanig kiezen dat deze norm niet in gevaar komt.

Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is het zogenaamde schatkistbankieren ingevoerd voor decentrale overheden. Schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Kort gezegd: er kan niet geshopt worden op de geldmarkt voor een mooie vergoeding voor tijdelijke uitzettingen (deposito e.d.), maar decentrale overheden worden verplicht om hun geld boven het afgesproken percentage aan te houden in de schatkist. Het percentage is vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dat laatste geldt voor ONS. In de praktijk betekent dit, dat het bankrekeningsaldo dagelijks moet worden gemonitord om te bezien of er eventueel tijdelijk overtollige middelen in de Rijks Schatkist gestort moeten worden. In 2019 zal overwogen worden of een automatische afroming zinvol kan zijn. Voorlopig kan dit in elk geval alleen maar naar de Schatkist toe.

Financiering

Wij verwachten dat we in verband met de aanschaf van ICT middelen in 2019 ca € 1,4 miljoen aan aanvullende lange financiering nodig te hebben. Bij voorkeur zullen eerst tijdelijk overtollige middelen worden aangewend ter betaling van deze investeringen. Verder zal in 2018 worden onderzocht via welke kanalen deze lening(en) kunnen worden aangetrokken.

Het verwachte verloop van de lange leningen is als volgt:

Verloop Leningportefeuille	Bedrag (*€ 1.000)	Gemiddelde rente
Stand per 1-1-2019	1.200	1,00%
-Nieuwe leningen	1.400	1,60%
-Reguliere aflossing	240	1,00%
Stand per 31-12-2019	2.360	1,36%

Kredietrisicobeheer, relatiebeheer en liquiditeitenbeheer:

ONS heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).
Ook de zogenaamde werkrekening voor het schatkistbankieren wordt bij de BNG-bank aangehouden. Daarnaast wordt momenteel (28-02-2018) voor ONS een zogenaamde schatkistrekening bij het Agentschap (ministerie van Financiën) ingeregeld.

Administratieve organisatie liquiditeitsfunctie:

De administratie inclusief betalingsverkeer en treasury is uitbesteed aan de gemeente Zwolle (met eigen procedures). Er wordt voorzien in functiescheiding door Zwolle.

Informatievoorziening:

De toezichthouder wordt jaarlijks geïnformeerd over de renterisiconorm en de stand betreffende de kasgeldlimiet via de begroting en de jaarrekening

8. Bijlagen

8.1 Bijlage 1: Overzicht begroting 2019 (totaal en per afdeling)

Begrotingspost	Totaal		Per afdeling			
Bedrag (* €1.000)			**Inkoop**	**PSA**	**ICT**	**Alg.Org**
Loonsom	7.483		1.148	1.029	4.964	342
Externe inhuur	617		10		607	
Dienstverlening Zwolle	390					390
Huisvesting	246					246
Kapitaallasten	249				249	
Overige kosten	5.192		149	381	4.090	572
Totaal	**14.176**		**1.307**	**1.410**	**9.909**	**1.549**

8.2 Bijlage 2: Overzicht activa en investeringen 2019

Overzicht van activa en overzicht van kapitaalslasten

	YR 2019			YR 2020		YR 2021		YR 2022	
omschrijving	boekwaarde 1-1	afschr+ rente	boekwaarde 31-12	afschr+ rente	boekwaarde 31-12	afschr+ rente	boekwaarde 31-12	afschr+ rente	boekwaarde 31-12
Servers en opslag	630.000	129.805	506.495	129.805	381.755	129.805	255.767	129.805	128.520
Netwerk	570.800	117.608	458.900	117.608	345.882	117.608	231.733	117.608	116.443
Oracle Weblogic servers	6.000	1.236	4.824	1.236	3.636	1.236	2.436	1.236	1.224
Groei en vervanging servers/opslag/backup		-	595.000	122.594	478.356	122.594	360.546	122.594	241.558
Testomgeving		-	360.000	74.174	289.426	74.174	218.146	74.174	146.153
Ketenmonitoring		-	180.000	37.087	144.713	37.087	109.073	37.087	73.076
Vervanging mailwasstraat		-	39.600	8.159	31.837	8.159	23.996	8.159	16.077
Upgrade OS server		-	48.000	9.890	38.590	9.890	29.086	9.890	19.487
Software Asset Management		-	195.000	40.178	156.772	40.178	118.162	40.178	79.166
	1.206.800	**248.649**	**2.387.819**	**540.731**	**1.870.967**	**540.731**	**1.348.945**	**540.731**	**821.704**

Overzicht van investeringen 2019

Omschrijving	Investering	Bijdrage maatwerk	Netto investering	Afschr. termijn	Afschr. bedrag	Rente bedrag	Totaal kapitaallasten
Projecten standaarddvl.							
Groei en vervanging servers/opslag/backup	651.000	-56.000	595.000	5	116.644	5.950	122.594
Testomgeving	360.000		360.000	5	70.574	3.600	74.174
Ketenmonitoring	180.000		180.000	5	35.287	1.800	37.087
Vervanging mailwasstraat	39.600		39.600	5	7.763	396	8.159
Upgrade OS server	48.000		48.000	5	9.410	480	9.890
Software Asset Management	195.000		195.000	5	38.228	1.950	40.178
Totaal	**1.473.600**	**-56.000**	**1.417.600**		**277.906**	**14.176**	**292.082**

8.3 Bijlage 3: Overzicht bijdragen partners

In deze bijlage een detaillering van de bijdrage per partner. In overzicht 1 een detaillering van de wijziging ten opzichte van de begroting 2018 en in overzicht 2 een overzicht van de verdeling van de bijdragen naar standaarddienstverlening en maatwerkdienstverlening en als laatste in overzicht 3 een overzicht van de kosten per afdeling, uitgesplitst in standaarddienstverlening en maatwerkdienstverlening.

Overzicht wijziging bijdrage ten opzichte van de begroting 2018

Begroting 2018	Totaal	Kampen	Overijssel	Zwolle	Zwolle Omgevingsdienst
Begroting 2018	12.888	1.995	5.881	5.013	
Begrotingswijziging Omgevingsdienst	222	-20	-29	-65	336
Begroting 2018 incl. Omgevingsdienst	13.110	1.975	5.852	4.948	336
Wijziging maatwerk Inkoop voor Zwolle	155			155	
Herindexatie (nieuwe cao 2017)	96	15	37	40	3
Begroting 2018 na wijzigingen	**13.361**	**1.990**	**5.889**	**5.143**	**339**

Begroting 2019	Totaal	Kampen	Overijssel	Zwolle	Zwolle Omgevingsdienst
Begroting 2018	**13.361**	**1.990**	**5.889**	**5.143**	**339**
Indexatie 2019	242	39	97	100	6
Begroting 2019 geïndexeerd	**13.603**	**2.029**	**5.986**	**5.243**	**345**
Wijzigingen					
- Servicedesk	190	24	-123	261	29
- Kapitaalslasten	249	45	96	104	4
- Exploitatielasten infrastructuur	38	5	13	19	0
- Security	206	39	84	82	1
- Overig	-110	7	-107	-12	2
Wijzigingen totaal	**573**	**120**	**-37**	**454**	**36**
Effecten bijdragebesluit agv verdeelsleutels		49	-50	10	-9
Wijziging cfm ingroeimodel		76	-251	175	
Begroting 2019 totaal	**14.176**	**2.274**	**5.648**	**5.882**	**372**

Overzicht 1: detaillering van de wijziging ten opzichte van de begroting 2018

Overzicht van de verdeling van de bijdragen naar standaard- en maatwerkdienstverlening

Bijdragen 2019 (* € 1.000)	Bedrag		Standaard	Maatwerk
Kampen	2.274		1.694	580
Overijssel	5.648		4.366	1.281
Zwolle (inclusief Omgevingsdienst)	6.254		4.351	1.905
Totaal	**14.176**		**10.410**	**3.766**

Overzicht 2: verdeling bijdragen naar standaard- en maatwerkdienstverlening

Overzicht van de kosten per afdeling, standaarddienstverlening en maatwerkdienstverlening.

Organisatie (bedragen * € 1.000)		Inkoop	PSA	ICT	Alg.Org	Ingroei	Totaal
Kampen	Standaard	123	236	1.120	290	-77	**2.274**
	Maatwerk	0	8	572			
Overijssel	Standaard	458	420	2.687	548	255	**5.648**
	Maatwerk	0	137	1.144			
Zwolle (incl OD)	Standaard	461	556	2.800	712	-178	**6.254**
	Maatwerk	265	54	1.586			
Totaal		**1.307**	**1.410**	**9.909**	**1.549**	**0**	**14.176**

Overzicht 3: kosten per afdeling, uitgesplitst in standaarddienstverlening en maatwerkdienstverlening.

omringd door service

ONS
Shared service centrum
Bedrijfsvoering en
Ondersteuning
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Luttenbergstraat 2

Aan Provinciale Staten Overijssel en de gemeenteraden van Kampen en Zwolle
i.a.a. Gedeputeerde Staten Overijssel, colleges van B&W van Kampen en Zwolle, bestuur BVO ONS, deelnemers Bedrijfsvoeringsberaad ONS en contactpersonen ONS.

datum: 4 april 2018 betreft: Begroting 2019-2022

Geachte heer, mevrouw,

Op basis van artikel 15 van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Shared Service Centrum ONS (BVO SSC ONS) bieden wij u hierbij het concept van de programmabegroting 2019-2022 aan.

In deze aanbiedingsbrief zijn tevens de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het begrotingsjaar 2019 opgenomen. Dit bieden wij u, conform de Wet op de Gemeenschappelijke Regeling aan vóór 15 april 2018.

Algemene beleidsmatige en financiële kaders 2019
Voor de autonome ontwikkelingen in het jaar 2019 zijn wij uitgegaan van de cijfers in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Voor de prijsindexering wordt het indexcijfer voor het Bruto Binnenlands Product (BBP) gehanteerd. Voor de loonindexering wordt de cao gemeenten gehanteerd. Jaarlijks worden de werkelijke indexeringen gemonitord. Indien daar aanleiding voor is volgt een aanpassingsvoorstel.

In de begroting 2018 was voor de loonindexering 2% opgenomen. In werkelijkheid bedroeg de indexatie 3,4%. Voor de begroting 2018 betekent dit een stijging als gevolg van herindexatie van 1,4%. Voor de indexering van de loonkosten 2019 is uitgegaan van een stijging van 2% en voor de overige kosten een stijging van 1,6%.

De begroting is opgezet conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor gemeenschappelijke regelingen is vanaf 1 januari 2018 de gewijzigde BBV van toepassing (voor

gemeenten was dit al per 1 januari 2017). De meest in het oog springende wijziging voor de BVO ONS is het verplicht opnemen van landelijke beleidsindicatoren voor het programma Bestuur en Ondersteuning.

Het in 2015 vastgestelde verrekenmodel en de hiervoor uitgewerkte toepassing leidde ten tijde van de besluitvorming hierover tot een herverdeling van de kosten en daarmee van de bijdragen van de partners. Op verzoek van het Secretarissenberaad is destijds gezocht naar een manier om het geconstateerde herverdeeleffect voor alle partners hanteerbaar te maken en recht te doen aan het uitgangspunt van gezamenlijk voordeel. Dit heeft geleid tot een scenario waarin de partners Zwolle, Kampen en Overijssel in vier jaar (2017 t/m 2020) toegroeien naar het eindbeeld van het model onder gelijktijdige toepassing van de jaarlijkse besparingsdoelstelling van 2,5% in deze periode op de begroting van het SSC, oplopend tot 10% (€ 1,2 mln.). Van deze besparingsdoelstelling van €1,2 mln. is intussen voor € 964K gerealiseerd c.q. in begroting 2018 en 2019 verwerkt. In de begroting 2020 zal het resterende deel van € 175K opgenomen worden. Naast de besparingen is ook het ingroei-effect verwerkt in de bijdragen per partner voor 2019.

Financiële bijzonderheden begroting

Een belangrijke wijziging in onze begroting is dat vanaf 1 januari 2018 de kapitaallasten van investeringen die de BVO ONS doet vanaf deze datum verwerkt worden in de begroting van ONS. Vóór 2018 werden deze investeringen (en de hiermee gepaarde kapitaallasten) verantwoord bij de partners en had het SSC geen kapitaalslasten begroot. Dit betreft dus een verschuiving van de plaats waar de kapitaallasten verantwoord worden (voorheen partners en nu de BVO). Op systeemniveau leidt dit, bij een gelijkblijvend investeringsniveau, niet tot een stijging van de kosten. In de begroting 2019 worden de kapitaallasten begroot die voortvloeien uit de begrote investeringen 2018.

Op het gebied van veiligheid van informatie zien we een toenemende eis over transparantie van en het afleggen van verantwoording over het handelen van overheidsorganisaties. En daarnaast de aandacht voor de bescherming van de privacy zoals bijvoorbeeld vastgelegd in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Dat betekent voor onze partners en ONS dat we ervoor zorgen dat de beveiliging van onze ICT-omgeving aantoonbaar op orde is. Op het gebied van security betekent dit een toename van activiteiten zoals vulnerability scans, penetratietesten, scans en audits. In de begroting 2019 ONS is hiervoor in samenspraak met onze partners een budget toegevoegd.

Begin 2017 is er in nauwe samenwerking met onze partners een bedieningsconcept voor de ICT Servicedesk opgesteld. De aanleiding hiervoor was dat er vanuit de historie drie partnerspecifieke oplossingen ingeregeld waren voor de ICT Servicedesk. In het kader van borging van kwaliteit, continuïteit en het behalen van efficiency is in 2018 een project gestart om dit bedieningsconcept te implementeren en te komen tot één ict servicedesk. Vanaf 2019 is er voor dan voor onze afnemers één ICT servicedesk beschikbaar voor de ict-dienstverlening. Onderdeel van deze dienstverlening is tevens een verruiming van het service-window van de Servicedesk (vanaf dan elke werkdag tussen 7.00 uur en 18.00 uur beschikbaar).

Als laatste is er in 2018 op verzoek van de gemeente Zwolle aanvullend maatwerk op het gebied van Inkoop toegevoegd aan de begroting. Dit maatwerk wordt verrekend met de gemeente Zwolle.

Procedure begroting

Wij stellen u in de gelegenheid om vóór 1 juni 2018 uw zienswijze op deze begroting schriftelijk aan ons kenbaar te maken. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijn van acht weken. Wij horen ook graag van u terug indien u geen gebruik maakt van deze mogelijkheid. De ingebrachte zienswijzen betrekken wij bij het voorstel over de programmabegroting 2019 aan het bestuur van de BVO ONS. Dit voorstel bespreken wij in de vergadering van 7 juni. Het bestuur dient de vastgestelde begroting, conform de wet op de gemeenschappelijke regeling, voor 1 augustus 2018 aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op te sturen.

Tot slot

Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met Vincent Siegmund (038-4982232) of Peter Zwiers (038-4984237)

Hoogachtend,

Bestuur BVO SSC ONS,

Jan Brink, voorzitter

Bijlage: Begroting Shared Service Centrum ONS 2019 (inclusief meerjarenraming 2020-2022)

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Actueel financieel perspectief 2018 - 2022
portefeuillehouder	
informant	Agterhuis, Henriette (2622)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota Actueel financieel perspectief 2018 - 2022

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Van het actueel financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 15 mei 2018

Onderwerp	Actueel financieel perspectief 2018 - 2022
Versienummer	V0.2

Portefeuillehouder J. Brink

Informant J. van Dijk
Afdeling Concernstaf / CSADV
Telefoon 038 498 2664
Email J.van.Dijk@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Van het actueel financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022.

Datum 15 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In deze nota geven wij u inzicht in het geactualiseerd financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022. Ten opzichte van de begroting 2018 zijn er een drietal ontwikkelingen die in belangrijke mate het geactualiseerd perspectief beïnvloeden, te weten de gevolgen van het Regeerakkoord, de hogere uitgaven in het sociaal domein en de veranderende wetgeving aangaande de winstnemngen op grondexploitaties. De ontwikkelingen hebben gevolgen voor zowel het structureel als incidenteel financieel perspectief. In de berekening van het perspectief wordt onderscheid gemaakt in beschikbare begrotingsruimte vóór- en na verrekening van het nadelig resultaat op de sociaal domein budgetten. Bij de berekening van de incidentele begrotingsruimte is rekening gehouden met de voorlopige uitkomsten van de jaarrekening 2017, de Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) en de eerste beleidsrapportage 2018.

Het financieel perspectief is voordurend aan verandering onderhevig. Een belangrijke factor daarin is de rijksvergoeding via het gemeentefonds. Deze bedraagt 55% van de gemeentelijke inkomsten. In de berekeningen is uitgegaan van de laatst bekend zijnde gegevens die in het Regeerakkoord en in het Interbestuurlijk programma (IBP) zijn afgesproken en in de maartcirculaire zijn vertaald. Het eerstvolgende moment van bijstelling van het gemeentefonds zal plaatsvinden via de meicirculaire die naar verwachting eind mei zal verschijnen.

Kernboodschap
Inzicht geven in het actueel financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022.

Consequenties
Het financieel perspectief onderscheiden we in een structureel- en incidenteel perspectief. In de actualisering geven we inzicht in de ontwikkelingen die zich ten opzichte van de begroting 2018 hebben voorgedaan en geven we aan welke risico's we thans nog niet kunnen kwantificeren. Daarnaast geven we inzicht in het weerstandsvermogen waarmee zich daadwerkelijk voordoende risico's kunnen worden opgevangen.

1. Structureel perspectief

Als gevolg van het Regeerakkoord, de afspraken uit het Interbestuurlijk programma[1], de stijgende kosten in het sociaal domein en bestaande knelpunten is het structureel perspectief ten opzichte van de begroting 2018 volledig gewijzigd. De structurele begrotingsruimte wordt vooral bepaald door de keuze in maatregelenscenario's in het sociaal domein. In onderstaande tabel 1 zijn de effecten van de scenario's op de begrotingsruimte weergegeven. Het scenario 'doorgaan' waarbij de huidige beleidslijn ongewijzgd blijft resulteert in een niet sluitende meerjarenraming. Bij de scenario's 'optimaliseren' en 'hervormen' ontstaat vanaf 2021 een positief resultaat. In alle scenario's moet rekening worden gehouden met een nadelig begrotingsresultaat in 2019 en 2020 (evenzo in 2018, zie hiervoor het incidenteel perspectief).

[1] De afspraken uit het IBP zijn vooral een bevestiging van de financiële afspraken uit het Regeerakkoord aangaande de financiële verhoudingen tussen het rijk, provincies en gemeenten.

De structurele begrotingsruimte geeft aan hoe groot de budgetruimte is om structurele risico's/nieuwe knelpunten op te vangen, lokale beleidsintensiveringen te kunnen doen en invulling te geven aan de uitvoering van het Interbestuurlijk programma. Jaarlijkse incidentele tekorten worden via de beschikbare incidentele reservemiddelen opgevangen.
De in de tabel achter de scenario's vermelde bedragen geven het totaal gemeentelijk resultaat aan na verwerking van het geprognosticeerde tekort op het sociaal domein en de geraamde opbrengst van de maatregelen van de betreffende scenario's.

Tabel 1 Structureel perspectief

(bedragen x € 1 mln.)	2019	2020	2021	2022
Uitkomsten na begrotingsbehandeling 2018	**1,0**	**1,9**	**2,7**	**2,7**
Mutaties obv autonome ontwikkelingen	1,6	-0,5	-0,6	-0,6
Geactualiseerde uitkomsten bestaand beleid	**2,6**	**1,4**	**2,1**	**2,1**
Gevolgen Regeerakkoord obv maartcirculaire GF	4,1	4,6	4,8	6,1
Ontwikkelingen BTW-compensatiefonds nav RA	1,1	1,6	1,9	2,4
Risico's overige gevolgen rijksbeleid	pm	pm	pm	pm
Bestaande knelpunten	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Actuele structurele begrotingsruimte, excl. sociaal domein	**4,8**	**4,6**	**5,8**	**7,6**
Begrotingstekort c.q. –overschot na verwerken tekortsociaal domein en effect van de maatregelen per scenario:				
Scenario 1: doorgaan	**-4,3**	**-4,7**	**-3,4**	**-1,1**
Scenario 2: optimaliseren	**-1,2**	**-1,3**	**0,3**	**2,8**
Scenario 2+3: optimaliseren + hervormen	**-1,2**	**-0,8**	**1,3**	**4,3**

NB Het tekort op het sociaal domein voor de jaarschijf 2018 is meegenomen onder het incidenteel perspectief, omdat het onderdeel gaat uitmaken van de eerste beleidsrapportage 2018.

Toelichting

De autonome ontwikkelingen betreffen onder andere actualiseringen in de maatstaven van het gemeentefonds en loon- en prijsbijstellingen en een correctie op de inkomsten op het onderdeel participatiegelden voor nieuwe doelgroepen (beschut werken) vanwege de gemeentelijke verplichting om beschut werkplekken te realiseren.

De gevolgen van het Regeerakkoord en de financiële afspraken uit het Interbestuurlijk programma zijn verwoord in de maartcirculaire van het gemeentefonds. De in de tabel genoemde bedragen oplopend naar € 6,1 mln. (jaar 2022) is het saldoresultaat van enerzijds een toename (accres) van de gemeentefondsuitkering van ruim € 20 mln. en anderzijds een correctie vanwege hogere loon- en prijsontwikkelingen (waaronder het sociaal domein) en volume ontwikkelingen in het sociaal domein. Vanaf 2020 vindt er geen afzonderlijke compensatie voor loon-/prijs- en volumeontwikkelingen op een groot deel van de sociaal domein uitkeringen meer plaats, omdat de uitkeringen worden geïntegreerd in de algemene uikering van het gemeentefonds. Het gevolg is dat de gemeente de genoemde kostenstijgingen zelf moet financieren, door bijvoorbeeld het inzetten van de hogere accresraming. Tevens is in de saldoberekening rekening gehouden met een nadelig effect vanwege de invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage Wmo ingaande 2019 en het effect van de verhoging van het BTW-tarief van 6% naar 9%.

Het Regeerakkoord heeft in basis een positief effect op de verrekening met het BTW-compensatiefonds (BCF).[2] Echter de definitieve verrekening is afhankelijk van de totaal door de gemeenten te declareren compensabele BTW. Het rijk gaat bij de toekomstig geraamde verrekeningen uit van het laatste realisatiejaar (2016). Hierin schuilt het risico dat door de aantrekkende economie de gemeenten in totaal de komende jaren meer compensabele BTW gaan declareren dan waarmee het rijk thans rekening houdt. Vorig jaar heeft de gemeente besloten hierop te anticiperen door het opnemen van een structurele correctiepost van € 1,5 mln. In de komende meicirculaire verwachten wij een nadere duiding te krijgen over de cijfers van het realisatiejaar 2017 en zullen wij beoordelen of de correctiepost aanpassing behoeft.

De post bestaande knelpunten ad € 3 mln. betreft met name de structurele doorwerking van de korting op de rijksuitkering voor jeugd 18+, het niet doorvoeren van de bezuiniging op sport, aanvullende middelen voor de WRZV-sporthal (conform eerder besluit) en een nadeel vanwege een verslechtering van de vangnetregeling voor de bijstandsuitkeringen.

Het financieel beeld blijft constant aan verandering onderhevig. Een belangrijke factor hierin is het rijksbeleid dat zich onder andere vertaald in de uitkering via het gemeentefonds. Voor de komende twee jaar worden er grote herverdeeloperaties in het gemeentefonds en de rijksbijdrage inzake bijstandsuitkeringen (BUIG) uitgevoerd. Op dit moment valt niet in te schatten of Zwolle daarin een voor- of nadeelgemeente is.

Tekort en maatregelen sociaal domein:
In de beslisnota ‘Bijsturing sociaal domein’ met bijbehorend ‘interventieplan’ is de problematiek en zijn de besparingsmaatregelen op het sociaal domein uitgebreid toegelicht. In tabel 1 is dan ook volstaan met het totaalresultaat van de geprognosticeerde budgetoverschrijdingen en de te treffen maatregelen om het tekort te beperken. Bij alle scenario’s blijft de bestaande behoedzaamheidsmarge inzake de transformatieopbrengsten in tact.

Behoedzaamheidsmarge transformatieopbrengsten;
Bij de PPN 2018-2021 is besloten een behoedzaamheidsmarge aan te houden ingeval de verwachte transformatieopbrengsten lager uitvallen of later worden gerealiseerd. De structurele marge bedraagt € 1 mln. in 2018, oplopend naar € 2 mln. in 2019 en € 2,5 mln. vanaf 2020. Hoewel in de huidige berekeningen een reëlere inschatting kan worden gemaakt van de te verwachten transformatieopbrengsten – resulterend in een hoger nadeel in de eerste jaren op de sociaal domein budgetten – handhaven wij de behoedzaamheidsmarge op het huidige niveau. De motivering hiertoe is dat ook bij de voorgestelde maatregelen (scenario’s optimaliseren en hervormen) sprake kan zijn dat de verwachte besparingen niet in het verwachte tempo of bedrag worden gehaald. Wij adviseren de hoogte van de behoedzaamheidsmarge jaarlijks bij de perspectiefnota te bespreken aan de hand van de voortgang van de maatregelen en de actualiteit van dat moment.

Met betrekking tot de knelpunten in het sociaal domein is in het Interbestuurlijk programma afgesproken dat er een tijdelijke voorziening (voorlopig 2018) van € 200 mln. komt, onder voorbehoud dat in juni de gemeenten ermee instemmen, om gemeenten die getroffen worden door een stapeling van tekorten in het sociaal domein te compenseren. De uitwerking van de criteria omtrent de verdeling van de middelen wordt door de VNG uitgewerkt.

[2] In de meerjarenraming komt hierdoor de totale positieve verrekening van de BCF uit op ruim € 6 mln.

Naast deze voorziening heeft het rijk voor de jaren 2018 tot en met 2020 € 36 mln. per jaar beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van het transformatieproces jeugd. In de komende septembercirculaire van het gemeentefonds volgt nadere informatie over de uitwerking en de verdeling.

2. Incidenteel perspectief / weerstandsvermogen

De incidentele bestedingsruimte bedraagt ca. € 19 mln., waarvan € 9 mln. in het stadsontwikkelfonds en € 10 mln. in de reserve incidentele bestedingen.
De stand van de reserve incidentele bestedingen wordt vooral bepaald door de (voorlopige) voordelige uitkomsten van de jaarrekening, het MPV resultaat (inclusief winstneming), de eerste beleidsrapportage en het tekort op het sociaal domein voor de jaarschijf 2018 ad € 7 mln. op basis van het scenario 'optimaliseren'. Het tekort over 2017 op het sociaal domein is verrekend met de risicoreserve sociaal domein[3] . De definitieve resultaten van de genoemde beleidsproducten worden in juni/juli aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
De hoogte van de reserve incidentele bestedingen is mede afhankelijk van het benodigde weerstandsvermogen in de algemene concernreserve om de geactualiseerde risico's op te vangen. Voorlopig houden we op basis van de geactualiseerde risico's € 25 mln. in de algemene concernreserve aan om zich daadwerkelijk optredende risico's op te vangen op het terrein van de grondexploitaties en alle andere begrotingsposten.

Communicatie
Partners en media worden geïnformeerd via een persbericht.

Vervolg
Het actueel financieel perspectief is onderdeel van de lopende college-onderhandelingen.

Openbaarheid
Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

[3] Bij de PPN 2018-2021 is besloten de risicoreserve sociaal domein per 2018 op te heffen en het restant toe te voegen aan de algemene concernreserve. Daarmee worden de risico's in het sociaal domein op dezelfde wijze afgedekt als alle overige begrotingsposten.

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 46050

Onderwerp Actueel financieel perspectief 2018 - 2022

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Aan de raden van de aan GGD IJsselland deelnemende gemeenten

datum 13 april 2018
kenmerk G18.000701 / Jan Roorda
doorkiesnummer 06-22695184
onderwerp Jaarstukken 2017 GGD IJsselland

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met genoegen sturen wij u hierbij ter informatie de Jaarstukken (Jaarverslag en Jaarrekening) van GGD IJsselland over 2017.
Het dagelijks bestuur van GGD IJsselland legt met dit geïntegreerde document over het afgelopen begrotingsjaar verantwoording af aan het algemeen bestuur, zowel op inhoud als over de financiële resultaten.

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is bepaald dat de voorlopige jaarrekening van een gemeenschappelijke regeling (zoals de GGD) vóór 15 april ter informatie aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten moet worden verzonden.

Leeswijzer Jaarstukken 2017
De Jaarstukken bestaan uit twee delen, het inhoudelijke jaarverslag en de financiële jaarrekening. In het jaarverslag wordt inhoudelijk teruggekeken op de uitvoering van plannen en activiteiten en wordt ingegaan op onderwerpen waar GGD IJsselland formeel aandacht aan moet besteden, zoals de sociale paragraaf en de 'verplichte paragrafen' in het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Om de leesbaarheid te vergroten is aan het begin van het document een samenvatting opgenomen. Hierin wordt ingegaan op bestuurlijk relevante hoofdlijnen wat betreft de inhoud en financiën. De bijlagen bevatten de (vaak verplichte) details.

Controleverklaring
De accountant heeft bij de jaarrekening 2017 een goedkeurende controleverklaring afgegeven op getrouwheid en rechtmatigheid (zie bijlage 11).

Procedure
Onze Jaarstukken sturen wij u ter informatie toe, conform de wettelijke voorschriften. Anders dan met betrekking tot conceptbegrotingen van gemeenschappelijke regelingen, dus ook van GGD IJsselland, hebben gemeenteraden geen bevoegdheid om een (formele) zienswijze over de jaarrekening bij het dagelijks bestuur in te dienen.

Bezoekadressen
Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle
Schurenstraat 8 , 7413 RA Deventer
Consultatiebureaus: zie onze website

Contactgegevens
T (038)428 14 28
F (038)428 14 00
E info@ggdijsselland.nl
I www.ggdijsselland.nl

Centraal postadres
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

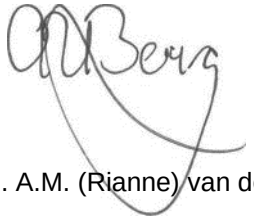
Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken vast in zijn vergadering van 21 juni 2018. Uiteraard kunt u aandachtspunten kenbaar maken via uw vertegenwoordiger in ons bestuur.

Vervolgens stuurt GGD IJsselland voor 15 juli 2018 de vastgestelde jaarstukken aan Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Rekeningresultaat 2017
Zoals uit de financiële verantwoording blijkt, sluit GGD IJsselland het jaar 2017 af met een voordelig saldo van € 211.000,–. Het voordelig saldo 2017 is incidenteel en heeft geen structurele gevolgen voor de begroting 2018 en volgende jaren.
Het is de bevoegdheid van het algemeen bestuur van GGD IJsselland om over de bestemming van het rekeningresultaat 2017 te beslissen. Ook dit zal gebeuren in de vergadering van 21 juni 2018.

Tot slot
Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met Jan Roorda op telefoonnummer 038-4281677 / 06-22695184 of mailadres j.roorda@ggdijsselland.nl of Marijn Dekker op telefoonnummer 088-1197629 of mailadres m.dekker@vrijsselland.nl.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur,

drs. A.M. (Rianne) van den Berg, directeur Publieke Gezondheid

IJsselland

Jaarstukken
GGD IJsselland 2017

Jaarverslag en Jaarrekening over 2017

Jaarstukken GGD IJsselland 2017

Jaarverslag en Jaarrekening over 2017

28 maart 2018

Versiebeheer

Versie

Versienr	Auteur	Opmerkingen
0.1-0.3	H. Claus	Eerste opzet voor jaarverslag 2017
0.4	H. Claus	Naar MT
0.6	H. Claus	Samenvatting aangevuld
0.7	H. Claus	Verwerking bevindingen accountant

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
0.1		Jan Roorda
0.2		MT om in te vullen
0.4	13-3-2018	MT om vast te stellen
0.7	28-3-2018	Accountant en DB
1.0		Naar Gemeenten en Algemeen bestuur

Documenteigenaar	
Vastgesteld door	Algemeen bestuur
Datum vaststelling	21 juni 2017
Geplande evaluatiedatum	n.v.t.
Digitale vindplaats	

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Samenvatting 5

1. Inleiding 11
   1.1 Toelichting op de jaarstukken 11

Deel A: Jaarverslag 2017 13

2. Algemene ontwikkelingen GGD IJsselland 15
   2.1 Bestuursagenda en governance 15
   2.2 Ontwikkeling van de organisatie 15
   2.3 Samenstelling van het bestuur 16

3 Activiteiten van GGD IJsselland 2017 17
   3.1 Inleiding 17
   3.2 Programma gezondheid 17
   3.3 Programma service en samenwerking 29

4. Medewerkers (Sociaal jaarverslag) 33
   4.1 Opleiden en ontwikkelen 33
   4.2 Personeel in cijfers 33
   4.3 Arbeidsomstandigheden 34

5. Kwaliteit 37
   5.1 Inleiding 37
   5.2 Kwaliteitsbeleid 37
   5.3 Het kwaliteitsmanagementsysteem 37
   5.4 Doelstellingen en resultaten 2017 37
   5.5 Toezicht door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) 38
   5.6 Klachten 38
   5.7 Bezwaarschriften 39

6. Specifieke paragrafen 41
   6.1 Algemeen 41
   6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 41
   6.3 Financiële kengetallen 42
   6.4 Onderhoud kapitaalgoederen 43
   6.5 Bedrijfsvoering 43
   6.6 Verbonden partijen 44
   6.7 Treasury 44

Deel B: Jaarrekening 2017 47

7. Balans 49
   7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen 53
   7.2 Toelichting op de balans 54

8. Overzicht van baten en lasten 61
   8.1 Totaaloverzicht baten en lasten GGD IJsselland 61
   8.2 Financiële toelichting per programma 63
   8.3 Algemene dekkingsmiddelen 63

Bijlagen bij de jaarrekening 69

Bijlage 1: Verantwoording Projecten 71
Bijlage 2: Kapitaallasten 93
Bijlage 3: Staat van activa 94
Bijlage 4: Staat van reserves en voorzieningen 95
Bijlage 5: Toelichting reserves en voorzieningen 96
Bijlage 6: Langlopende geldleningen 98
Bijlage 7: Overzicht gemeentelijke bijdragen 99
Bijlage 8: Overzicht overlopende activa en passiva 100
Bijlage 9: Incidentele baten en lasten 103
Bijlage 10: Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2017 104
Bijlage 11: Controleverklaring 106

Samenvatting

Inhoudelijke resultaten

In 2017 heeft GGD IJsselland gewerkt aan het verder verbinden van haar werk met gemeenten en andere partners. Publieke gezondheid en preventie zijn een steeds belangrijker onderdeel in de transformatie van het sociaal domein en ook het ruimtelijk domein. Er is gewerkt aan de integrale benadering van vraagstukken als nieuwe omgevingsvisies, wat betekent dat resultaten in afstemming en samenwerking met veel partijen tot stand komen.
Daarnaast is gewerkt aan het versterken van preventie in het sociale domein. We werken hieraan op het niveau van het collectief door mee te werken aan lokaal gezondheidsbeleid van gemeenten. Maar we werken hieraan ook op het niveau van de individuele burger door het verbinden van het werk van de GGD met de opgaven van gemeenten (zoals de jeugdzorg en de zorg voor personen met verward gedrag). Daarmee 'ontzorgen' we door te voorkomen dat (ernstige) problemen ontstaan, problemen in een vroeg stadium worden gesignaleerd en opgepakt en dat er tijdig wordt verwezen. Korte lijnen met gemeenten en lokale partijen zijn hierbij cruciaal.
In het publieksjaarverslag [link] laten we in de vorm van een impressie de kracht van preventie zien.

Onze visie op gezondheid
GGD IJsselland werkt aan publieke gezondheid voor de gemeenten in haar regio. Gezondheid staat daarbij steeds nadrukkelijker in verbinding met 'mee kunnen doen in de samenleving'. Huber (2011) omschrijft gezondheid als "het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van lichamelijke, psychische en sociale uitdagingen van het leven".

GGD IJsselland wil inwoners van de gemeenten optimaal ondersteunen bij het versterken van de eigen kracht, betrokken burgerschap en informele zorg. Daarnaast focussen we in ons werk onder meer op het wegnemen van sociaal-economische gezondheidsverschillen en de bestrijding van welvaartsziekten, zoals obesitas.

In 2017 is de bestuursagenda 'Vernieuwen vanuit basistaken' afgerond en geëvalueerd. Er is een 'verlengde' bestuursagenda tot 2019 opgesteld. Deze bestuursagenda 'Samenspel in publieke gezondheid' is in december 2017 door het Algemeen bestuur vastgesteld (zie ook pagina 29).
Voorts is in 2017 gewerkt aan een aantal vernieuwingen in de governance van de GGD. Doel van deze vernieuwingen is dat de inhoudelijke verbinding met gemeenten wordt versterkt. In 2017 is voor het eerst een ontwikkelingenbrief aan colleges en gemeenteraden aangeboden, die beoogt om gemeenten te helpen om het lokale gezondheidsbeleid verder te kunnen richten en de opdracht aan de GGD verder te ontwikkelen.
Voorts zijn initiatieven genomen om zowel ambtelijk als bestuurlijk samenspel tussen GGD en gemeenten te versterken. Zo wordt de voorbereiding van nieuwe gemeenteraden en het bestuur van de GGD op hun rol binnen de GGD samen met gemeenten ter hand genomen.

De belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2017 waren:

Omgevingswet

Eén van de grotere thema's in de ondersteuning van gemeenten vormt de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. De nieuwe wet vraagt onder meer het meewegen van gezondheid en veiligheid in het opstellen van een omgevingsvisie en het afwegen van ruimtelijke vraagstukken. In meerdere gemeenten is de GGD betrokken bij het opstellen van omgevingsvisie. In het ambtelijk overleg Publieke gezondheid is de verbinding van het sociale en fysieke domein aan de orde geweest.

Vanuit het algemeen bestuur is een bestuurlijke klankbordgroep opgericht met deelname van een burgemeester uit het AB van de GGD en een regiowethouder Ruimtelijke ordening. . Samen met de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst is gewerkt aan uitwisseling van kennis en ervaring om gemeenten beter te kunnen bedienen met integrale advisering.

Intensivering maatschappelijke zorg en zorg voor personen met verward gedrag

In 2017 zijn de OGGZ teams intensief betrokken geweest bij casuïstiek waarin er op verschillende gebieden zorgen aanwezig waren en hulp nodig bleek te zijn.
Er kwam duidelijk naar voren dat bij hygiënische probleemhuishoudens een toename ontstond van meldingen betreft woningvervuiling en 'hoarding' (ziekelijke verzamelstoornis) in verschillende gemeenten. Ook binnen de Teams VIA en Zwerfjongeren is er in 2017 sprake geweest van een toename van problematiek. Het team VIA is sinds 1 november buiten kantoortijden bereikbaar professionele instanties om er voor te zorgen dat mensen met verward gedrag niet tussen wal en schip vallen en er een passend zorgaanbod geboden wordt.
GGD IJsselland werkt met diverse partijen aan het organiseren van een sluitende aanpak per 1 oktober 2018 voor mensen met verward gedrag. Samen met hulpdiensten, overheidsinstanties en diverse zorgaanbieders worden bestaande werkwijzen en afspraken verbreed of herbevestigd en worden nieuwe werkwijzen in de vorm van een pilot uitgewerkt. Een klankbordgroep met ervaringsdeskundigen vormt daarbij een belangrijk onderdeel van het project. Zij zorgen voor feedback en advies. Dit heeft geleidt tot meerdere wezenlijke inzichten, maar brengt ook de nodige dilemma's met zich mee. Landelijk is er contact met de commissie Hoes, die veel waardering heeft voor de Zwolse aanpak.

Jeugdgezondheidszorg

Vanaf 2011 is stapsgewijs de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen aan de GGD overgedragen, met het doel een integrale preventieve zorglijn voor jeugdigen van 0-18 vorm te kunnen geven die bovendien optimaal aansluit bij de jeugdzorg die gemeenten coördineren.
Per 1 juli 2017 is een geheel vernieuwde werkwijze doorgevoerd (het masterplan Jeugdgezondheidszorg). Doelstelling vanuit het Masterplan is een uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg die excellent is in signaleren, als sociaal medisch expert is gepositioneerd in het netwerk en een Jeugdgezondheidszorg ervaren en optredend als partner voor gezin, kinderopvang en onderwijs. Met deze nieuwe werkwijze is 'de knip' tussen 0-4 jaar en 4-18 jaar opgeheven, voldoet ons werk aan het wettelijke basispakket.
Eind 2017 hebben de gemeente Steenwijkerland en het bestuur van GGD IJsselland besloten om per 1 januari 2018 de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen toe te voegen aan de Jeugdgezondheidszorg voor 4-18 die al werd uitgevoerd. Daarmee ontstaat in alle 11 gemeenten in ons werkgebied een uniforme en integrale uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg door één organisatie voor alle kinderen van 0-18 jaar.
In 2017 zijn verschillende andere vernieuwingen ingevoerd zoals de invoering van een nieuwe vragenlijst op het Voortgezet onderwijs en het implementeren van 'Jouw GGD' (een online platform voor jongeren om betrouwbare informatie over hun eigen leven te zoeken en anoniem vragen te stellen door te chatten met een jeugdarts of verpleegkundige).
Tot slot is een nieuw ouderportaal "Mijn Kinddossier" ingevoerd. Via Mijn kinddossier kunnen ouders gegevens inzien zoals groeidiagrammen van hun kind bekijken, opvoedinformatie vinden, adviezen van de jeugdverpleegkundige en of jeugdarts teruglezen, digitaal vragenlijsten invullen en zelf afspraken op het consultatiebureau wijzigen.

Thema's in lokaal gezondheidsbeleid

GGD IJsselland ondersteunt gemeenten bij het vormgeven en uitvoeren van gezondheidsbeleid. Dit doen we in de eerste plaats lokaal, daarnaast zijn er activiteiten die we regionaal uitvoeren. Gemeen-

ten weten ons steeds beter te vinden voor het bijeenbrengen van relevante gezondheidsinformatie en onderzoeksgegevens en voor ondersteuning van beleid. Daarmee adviseren en ondersteunen we gemeenten. Hieronder geven we kort de belangrijkste activiteiten weer (voor meer informatie verwijzen we naar pagina 24 e.v.).
Gemeenten en nota lokaal gezondheidsbeleid: In 2017 zijn we bij 8 van de 11 gemeenten betrokken bij de ontwikkeling van de ontwikkeling van de lokale nota gezondheidsbeleid.
Monitoring: In 2017 zijn de volwassenen- en de ouderenmonitor afgerond en gepresenteerd. Voorts zijn er twee verdiepende onderzoeken uitgevoerd naar kwetsbare ouderen en naar een gezonde leefomgeving. Halverwege 2017 is de kindermonitor van start gegaan. De resultaten worden in 2018 verwacht.
Gezonde School: GGD IJsselland ondersteunt scholen die Gezonde School willen worden. In 2017 hebben 51 scholen een subsidie ontvangen en worden door de GGD ondersteund. In Deventer is in 2017 het project 'Gezonde School Deventer' gestart in samenwerking met Sportbedrijf Deventer.
GGD Academy: Met de GGD Academy willen we het scholings- en trainingsaanbod organiseren voor gemeenten en ketenpartners op het terrein van publieke gezondheid. GGD IJsselland is 2017 gestart met een pilot.
Preventief gezondheidsbeleid voor ouderen: GGD IJsselland heeft in 2017 een inventarisatie gedaan naar de wensen en behoeften voor preventief gezondheidsbeleid voor ouderen. De resultaten van deze verkenning zijn samengevat in een notitie en besproken tijdens een themabijeenkomst met het bestuurders, ambtenaren en ouderen.
Suïcidepreventie: In 2017 heeft GGD IJsselland zich ingezet om het onderwerp suïcidepreventie regionaal op de agenda te zetten. Dit heeft geleid tot een door het Algemeen Bestuur (AB) vastgestelde plan van aanpak . De regio IJsselland doet daarmee mee aan een landelijke aanpak 113 Zelfmoordpreventie (zie ook www.113.nl).

Toelichting op de jaarrekening (financieel resultaat 2017)

Deze paragraaf vormt een bestuurlijke toelichting op de Jaarrekening 2017. Door de jaarrekening en het Jaarverslag in één document te presenteren wordt beoogd de jaarrekening meer te plaatsen in de context van de inhoudelijke ontwikkelingen die zich in het begrotingsjaar 2017 hebben voorgedaan.

Ontwikkelingen in de begroting 2017

De programmabegroting van GGD IJsselland 2017 is in juni 2016 door het algemeen bestuur vastgesteld, nadat deze aan de gemeenteraden van deelnemende gemeenten was voorgelegd. In 2017 heeft één begrotingswijziging plaatsgevonden naar aanleiding van de Bestuursrapportage in het Najaar 2017. Door deze, louter technische, begrotingswijziging is het volume van de begroting met ruim € 3,1 miljoen toegenomen. Deze begrotingswijziging bestond uit twee componenten: het bijstellen van budgetten op basis van actuele inzichten (€ 1,2 miljoen) en het technisch verwerken van de incidentele inkomsten en uitgaven (€ 1,9 miljoen). Dit laatste betreft in de inkomsten en uitgaven voor projecten die niet in het basispakket zitten maar voor afzonderlijke gemeenten worden uitgevoerd. In onderstaande tabel is dit samengevat weergegeven.

Ontwikkeling programmabegroting 2017 inclusief mutaties in de reserves (Bedragen x € 1.000)

Lasten:

Inhoud	Primitieve begroting	Wijziging	Uiteindelijke begroting
Programma			
Gezondheid	20.902	858	21.760
Service en samenwerking	1.363	27	1.390
Algemene lasten en dekkings-middelen	180	2.266	2.446
Totaal	22.445	3.151	25.596

Baten:

Inhoud	Primitieve begroting	Wijziging	Uiteindelijke begroting
Gemeentelijke bijdrage	16.494	-10	16.484
Financiering o.b.v. DVO	901		901
Rijksbijdragen	1.597	28	1.625
Financiering via klanttarief	1.648	96	1.744
Projectfinanciering	1.110	1.608	2.718
Overige financiering	695	1.232	1.927
saldo		197	197
totaal baten	22.445	3.151	25.596

Financieel resultaat

Ten opzichte van de totale omzet van GGD IJsselland (€ 26 miljoen) bedraagt het resultaat (na mutaties van reserves) € 211.000, dit is 0,8% van het totaal begrote bedrag.

Update eerder genoemde financiële ontwikkelingen

In de Bestuursrapportage van het najaar 2017 is gerapporteerd over enkele financiële ontwikkelingen die niet in de oorspronkelijke Programmabegroting 2017 waren opgenomen. In deze rapportage is een prognose van het te verwachten resultaat gemeld van € 197.000 (nadelig). De ontwikkelingen uit de rapportage zijn in de jaarrekening verwerkt. In de jaarrekening 2017 is nu een voordelig resultaat van € 211.000 gerealiseerd. Ten opzichte van de prognose in de Bestuursrapportage is dit een afwijking van (voordelig) € 408.000. In de volgende tabel is het verloop inzichtelijk gemaakt.
In de jaarrekening is een gedetailleerde analyse opgenomen waarin de afwijkingen zijn toegelicht die tot de afwijking van het resultaat ten opzichte van de prognose hebben geleid. Op hoofdlijn is per saldo de mutatie (ten opzichte van de Bestuursrapportage) te verklaren door de volgende ontwikkelingen:

Saldo bestuursrapportage najaar 2017			197.000	N
Nieuwe ontwikkelingen:				
Loonkosten	177.000	V		
Materiele kosten	62.000	V		
Bedrijfsvoering	152.000	V		
Overige	17.000	V		
Saldo nieuwe ontwikkelingen 2017			408.000	V
Per saldo resultaat Jaarrekening 2017			211.000	V

Personeelslasten
In de jaarrekening is met betrekking tot de personele lasten een voordeel ontstaan van € 177.000. Dit voordeel is voornamelijk ontstaan doordat vacatures uiteindelijk niet , of later dan gepland zijn ingevuld. Vooral de invulling van vacatures waaraan specifieke competenties zijn verbonden zijn momenteel moeilijk in te vullen. Dit betreft vooral vacatures m.b.t. artsen en verpleegkundigen.

Overige exploitatielasten
Met betrekking tot overige exploitatielasten is een voordeel ontstaan van € 62.000. Ten opzichte van de totale begroting is dit een relatief klein saldo wat voornamelijk te verklaren is door lagere kosten (inhuur extern personeel) bij de taak reizigersvaccinatie (€ 24.000) en meer inkomsten dan geraamd uit opbrengsten toezicht. Dit laatste betreft voornamelijk inkomsten uit vergunningverlening (€ 19.000).

Bedrijfsvoering
Binnen de bedrijfsvoering van de GGD is een voordeel ontstaan van € 152.000. Het voordeel is o.a. ontstaan door lagere kosten m.b.t. implementatie nieuwe personeels- en financieel systemen. Hiervoor was in de najaarsbestuursrapportage € 125.000 geraamd, in 2017 bedroegen de werkelijke kosten € 88.000, een voordeel van € 37.000. Daarnaast zijn de inkomsten uit projecten € 90.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Deze inkomsten zijn bij de bestuursrapportage niet volledig in beeld gebracht. In toekomstige (tussen)rapportages zal hier extra aandacht aan worden besteed. Tot slot zijn in 2017 geen kosten van kerstpakketten verantwoord omdat deze bij de nieuwjaarsbijeenkomst in januari 2018 zijn uitgereikt. Het voordeel hierdoor bedraagt € 16.000.

Algemene baten en lasten
Binnen het onderdeel algemene baten en lasten is de post onvoorzien (voordeel € 45.000) vrijgevallen. Daarnaast is minder beschikt over reserves dan geraamd waardoor per saldo een voordelig resultaat op dit onderdeel is gerealiseerd van € 17.000.

1. Inleiding

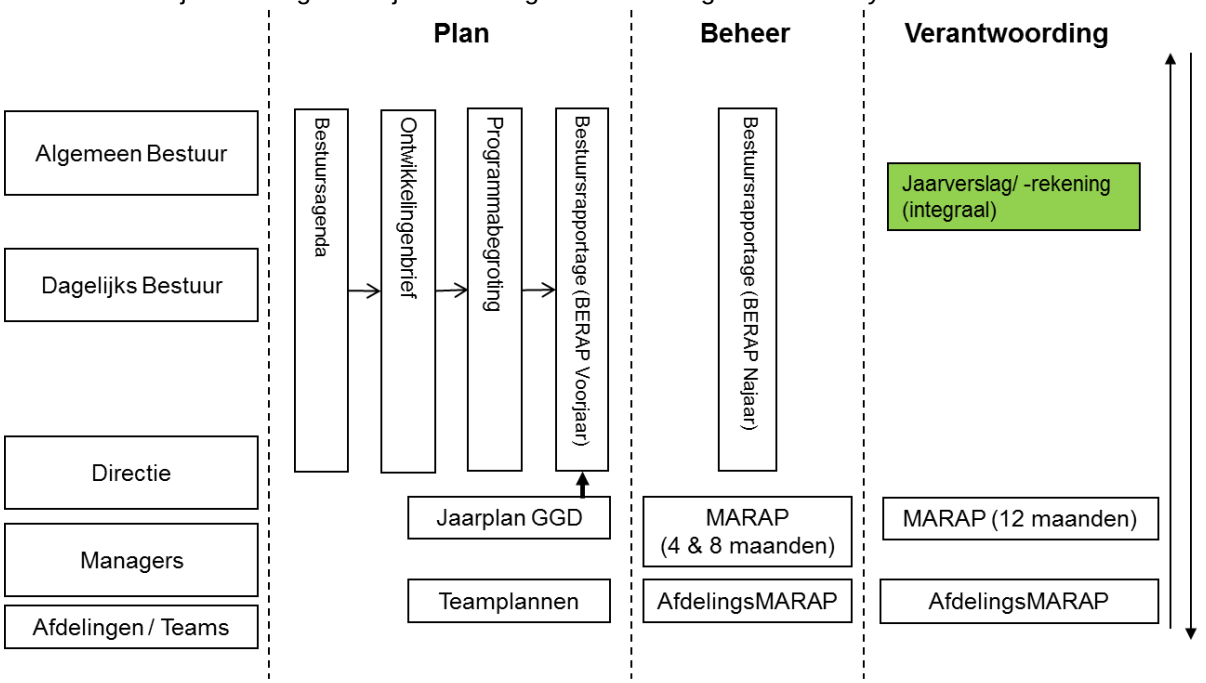
GGD IJsselland is een gemeenschappelijke regeling van en voor 11 gemeenten in Overijssel: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle, en houdt zich bezig met publieke gezondheidszorg.
Publieke gezondheidszorg gaat over de gezondheid van de gemeenschap; het collectief staat centraal. De GGD richt zich in brede zin op bedreigingen voor de gezondheid (van risico's in de kinderopvang tot de dreiging van Zika) en op bedreigingen vanuit de samenleving door grote gezondheidsproblemen (van klassieke epidemieën tot bijvoorbeeld de dreiging door overgewicht en verslavingen). Dat doet de GGD vooral met een preventieve aanpak.
GGD IJsselland is actief op uiteenlopende terreinen, zoals jeugdgezondheidszorg, bestrijding van infectieziekten en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarbij zijn we met groepen én individuen bezig, we doen onderzoek, beoordelen mensen en situaties, zorgen voor maatregelen en geven we advies en informatie aan volwassenen en jeugdigen en gemeenten.

De taken waar GGD IJsselland uitvoering aan geeft zijn voor een groot deel vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Gemeenten zijn op basis van deze wet verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken voor publieke gezondheidszorg door een gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD).

1.1 Toelichting op de jaarstukken

Het dagelijks bestuur legt met de jaarstukken zowel inhoudelijk als financieel verantwoording af over het realiseren van de voor 2017 afgesproken prestaties. Het Jaarverslag 2017 en de Jaarrekening 2017 vormen samen de integrale Jaarstukken 2017 GGD IJsselland.

Plaats van het jaarverslag en de jaarrekening in de Planning en Control cyclus

Versie februari 2018

De Jaarstukken 2017 van GGD IJsselland kennen twee delen:
Deel A: het jaarverslag 2017
Deel B: de jaarrekening 2017

Het jaarverslag kent twee inhoudelijke hoofdstukken (2 en 3), een sociaal jaarverslag (hoofdstuk 4), het kwaliteitsjaarverslag (hoofdstuk 5) en een afsluitend hoofdstuk met de specifieke onderwerpen die in het kader van de BBV behandeld moeten worden (hoofdstuk 6).

De jaarrekening gaat in op de balans (hoofdstuk 7) en de baten en lasten (hoofdstuk 8). De kosten van de programma's (met een toelichting) zijn opgenomen in het jaarverslag. In de jaarrekening wordt hiernaar verwezen. Deze toelichting vormt een onlosmakelijk deel van de jaarrekening.
Een financiële verantwoording van de projecten treft u aan als bijlage 1. De bijlagen 2 tot en met 11 horen bij financiële verantwoording (verplichte bijlagen voor de Jaarrekening).

Deel A: Jaarverslag 2017

2. Algemene ontwikkelingen GGD IJsselland

Hieronder wordt in vogelvlucht enkele algemene ontwikkelingen in onze organisatie beschreven. Op de meeste ontwikkelingen komen we in hoofdstuk 3 in detail terug.

2.1 Bestuursagenda en governance

In 2017 is de bestuursagenda ‘Vernieuwen vanuit basistaken’ afgerond. Tijdens de bestuurdersdag op 30 maart 2017 zijn de resultaten geëvalueerd en is vooruit gekeken. Op basis van de evaluatie en actuele ontwikkeling is met het bestuur afgesproken om een ‘verlengde’ bestuursagenda tot 2019 op te stellen. Deze bestuursagenda ‘Samenspel in publieke gezondheid’ is in december 2017 door het Algemeen bestuur vastgesteld (zie ook paragraaf 3.3 op pagina 29).

In 2017 is op basis van de adviezen van de werkgroep Governance gewerkt aan een aantal vernieuwingen in de governance van de GGD. Doel van de vernieuwingen is dat de inhoudelijke verbinding met gemeenten wordt versterkt (als eigenaar van en opdrachtgever aan de GGD)..
In 2017 is voor het eerst een ontwikkelingenbrief opgesteld, dat aan colleges en gemeenteraden ontwikkelingen aandraagt om het lokale gezondheidsbeleid verder te kunnen richten en hen helpt om de opdracht aan de GGD verder te ontwikkelen.
Voorts zijn initiatieven genomen om zowel ambtelijk als bestuurlijk samenspel van GGD en gemeenten te versterken Zo is een bestuurdersdag georganiseerd en zijn wordt de voorbereiding van nieuwe gemeenteraden en het bestuur van de GGD samen met gemeenten ter hand genomen.

2.2 Ontwikkeling van de organisatie

Organisatieontwikkeling

De GGD verricht uiteenlopende taken die uiteenlopende expertise van professionals vragen. De GGD werkt in 11 gemeenten en wil haar diensten nog beter laten aansluiten op lokale wensen en omstandigheden. Om hierin slagvaardig te zijn is het van belang dat professionals (binnen kaders) ruimte hebben om meerwaarde te creëren en investeren in externe oriëntatie. Gedeelde waarden zijn daarin belangrijke leidende principes om het werk vorm te geven. Wij willen eigenaarschap van medewerkers stimuleren en medewerkers in staat stellen om zelf het werk te organiseren en hun professionele rol in te vullen.

Vanaf begin 2017 zijn in alle teams gesprekken gevoerd. Op basis van deze input is de uiteindelijke organisatieontwikkelagenda opgesteld, die kan worden samengevat in 1 schema (figuur). De organisatieontwikkeling kent drie hoofdthema’s, met daaronder steeds drie koersbepalende speerpunten:

1. De maatschappelijke opdracht
    a. De GGD voelt voor onze gemeenten als de ‘eigen afdeling Volksgezondheid’
    b. We kennen onze klanten en zetten deze centraal in ons werk
    c. We zijn als GGD zichtbaar aanwezig in ons netwerk
2. Samenwerking
    a. We weten waar we wel en niet van zijn als GGD
    b. We werken intern team overstijgend samen, daar waar dat functioneel is
    c. We kennen onze externe partners en werken daar optimaal mee samen
3. Persoonlijk leiderschap
    a. We hebbe invulling gegeven aan persoonlijk leiderschap en wat dit betekent voor onszelf
    b. We maken vooraf afspraken en spreken elkaar daar op aan
    c. Onze duurzame inzetbaarheid is verhoogd.

In 2018 wordt deze agenda uitgevoerd met en door alle medewerkers van de GGD. De speertpunten worden vertaald in concrete activiteiten op drie niveaus: het niveau van individuele medewerkers, het niveau van teams die een of twee speerpunten adopteren en de gehele organisatie.

Klantgericht werken

In 2016 is een centraal Klantcontactcentrum gestart. Op één plaats worden *alle* publieksvragen (telefonisch en via mail) afgehandeld of doorgeleid naar inhoudelijk deskundigen. In 2017 is ingezet op de professionele doorontwikkeling van dit KCC

Binnen de JGZ zijn de eerste pilot uitgevoerd met systematische feedback van klanten. Waar eerder op ad-hoc basis klanttevredenheidsonderzoeken worden uitgevoerd, wordt nu gewerkt met een nieuwe methodiek waarbij niet alleen wordt gevraagd naar ervaringen van klanten, maar de antwoorden ook leiden tot regelmatige bespreking met medewerkers en gestreefd wordt naar verbeteringen.

2.3 Samenstelling van het bestuur

In 2017 hebben twee leden van het Algemeen bestuur een andere functie aanvaard. Daarmee zijn twee nieuwe leden in het bestuur benoemd. Eind 2017 was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Dagelijks Bestuur GGD IJsselland		
Ed Anker (voorzitter)	wethouder	gemeente Zwolle
Jannes Janssen	wethouder	gemeente Hardenberg
Jan Jaap Kolkman	wethouder	gemeente Deventer
Algemeen Bestuur GGD IJsselland		
Ed Anker (voorzitter)	wethouder	gemeente Zwolle
Theo Segers	burgemeester	gemeente Staphorst
Dieke Frantzen-Boeve	wethouder	gemeente Steenwijkerland
Eibert Spaan	wethouder	gemeente Kampen
Gosse Hiemstra	wethouder	gemeente Raalte
Jannes Janssen	wethouder	gemeente Hardenberg
Gerrit Knol	wethouder	gemeente Zwartewaterland
Jan Jaap Kolkman	wethouder	gemeente Deventer
Jan Uitslag	wethouder	gemeente Dalfsen
Ko Scheele	wethouder	gemeente Ommen
Ton Strien	burgemeester	gemeente Olst-Wijhe
Eefke Meijerink	wethouder	gemeente Zwolle

3 Activiteiten van GGD IJsselland 2017

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over ontwikkelingen binnen de twee programma's uit de begroting van GGD IJsselland in 2017: 'Gezondheid' en 'Service en Samenwerking'. De ontwikkelingen zijn ingezet met het doel de klanten en opdrachtgevers van GGD IJsselland beter van dienst te zijn, de GGD beter op de kaart te zetten en daartoe de basis op orde te krijgen. De geschetste ontwikkelingen betreffen alleen de bijzonderheden; het 'gewone' werk wordt hier niet beschreven maar is uiteraard wél gedaan.

3.2 Programma gezondheid

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Algemeen

Jeugdgezondheidszorg is in IJsselland voor alle kinderen van 0-18 jaar en hun ouders beschikbaar. De jeugdgezondheidszorg levert een grote bijdrage aan de gezondheidswinst voor jeugdigen en draagt met haar samenwerkingspartners bij aan de gewenste veranderingen in de zorg voor jeugd. Is gericht op het bevorderen van eigen kracht van jeugdigen en gezinnen, het bevestigen van ouders in hun rol als opvoeders en het reduceren van de behoefte aan specialistische hulp. In 2017 voerden we in alle gemeenten het gesprek over de toegevoegde waarde (sociaal-medische/verpleegkundige kennis en vaardigheden) van de jeugdgezondheidszorg professionals in het sociale domein.

Vanaf 2011 is stapsgewijs de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen aan de GGD overgedragen, met het doel een integrale preventieve zorglijn voor jeugd van 0-18 vorm te kunnen geven die bovendien optimaal aansluit bij de jeugdzorg die gemeenten coördineren. Om de integratie vorm te geven is gewerkt langs twee lijnen: een inhoudelijke en een financiële.
Om ook in financiële zin de weg vrij te maken voor een integrale jeugdgezondheidszorg is als voorbereiding op het Masterplan het budget voor jeugdgezondheidszorg ontschot. Zodat er 1 integraal budget voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg beschikbaar kwam.

Masterplan

Het Masterplan is per 1 juli 2017 afgerond. En daarmee is binnen de afgesproken projectperiode van twee jaar (start september 2015 - 1 juli 2017) een geheel vernieuwde werkwijze doorgevoerd. In de eerste fase stonden ontwikkeling, voorbereiding en verandering centraal en is het aanbod voor de leeftijdsgroep 0-18 volgens de Grondslagen IJssellands Werken 0-18 jaar ingericht. Eind 2016 is de tweede (en laatste) projectperiode van het Masterplan gestart waarin uitvoering, realisatie en borging centraal stonden. En is de daadwerkelijke implementatie van de nieuwe werkwijze en de invoering van integrale teams 0-18 jaar gerealiseerd. En is de knip tussen 0-4 jaar en 4-18 jaar opgeheven.
Door het Masterplan Jeugdgezondheidszorg is het fundament gelegd voor een gedeelde uitvoeringspraktijk van Jeugdgezondheidszorg binnen GGD IJsselland. Uitgangspunt vormde de uitgangspunten van basispakket zoals door VWS vastgesteld in 2015 en het Landelijke professioneel kader. Doelstelling vanuit het Masterplan is een uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg die excellent is in signaleren, als sociaal medisch expert is gepositioneerd in het netwerk en een Jeugdgezondheidszorg ervaren en optredend als partner voor gezin, kinderopvang en onderwijs.

JGZ 0-4 Steenwijkerland

Eind 2016 heeft de gemeente Steenwijkerland GGD IJsselland verzocht om per 1 januari 2018 de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen voor deze gemeente te willen uitvoeren. GGD IJsselland is van mening dat een integrale uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg door één organisatie voor alle kinderen van 0-18 jaar inhoudelijke meerwaarde biedt en het algemeen bestuur staat positief tegenover het verzoek van de gemeente Steenwijkerland. Dit biedt mogelijkheden tot verdere samenwerking en draagt bij aan een eenduidige, toekomstbestendige en kosteneffectieve uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg in de gehele regio. Voor de zomer 2017 is een definitief besluit genomen. En was de weg vrij om de rest van het jaar te gebruiken voor de voorbereiding van de overgang van de taken van de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen van Zorggroep Oude en Nieuwe Land naar GGD IJsselland.

Nieuwe vragenlijst op het Voortgezet onderwijs

Eind 2016 werd bekend dat de EMOVO vragenlijst van het RIVM die door de jeugdgezondheidzorg op het voorgezet onderwijs gebruikt werd, per 01-08-2017 kwam te vervallen. De doorontwikkeling op het voortgezet onderwijs stond gepland voor de tweede projectperiode van het masterplan. In 2017 hebben we dan ook gekozen voor de vragenlijst Jij en je Gezondheid om deze met de start van het nieuwe schooljaar in september 2017 in te voeren. Het betreft een betrouwbare gevalideerde digitale vragenlijst.
Alle jongeren worden op twee momenten op het Voortgezet Onderwijs uitgenodigd voor een gezondheidsonderzoek in de vorm van een betrouwbare gevalideerde digitale vragenlijst. Hiermee worden leerlingen met risicogedragingen en (een verhoogde kans op) sociaal-emotionele en sociaal-medische problemen actief opgespoord door de Jeugdgezondheidszorg. Naar aanleiding van de antwoorden op deze vragen ontvangen jongeren feedback in de vorm van gezondheidsboodschappen en wordt een aantal individuele jongeren uitgenodigd voor een gesprek bij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Alle jongeren worden gemeten en gewogen.
Met de werkwijze wordt niet alleen naar gezonde leerlingen gestreefd, maar ook naar een gezonde school. De school ontvangt elk schooljaar tijdens het relatie gesprek, per leerjaar een terugkoppeling van de resultaten op groepsniveau via het schoolprofiel Tijdens het relatiegesprek waaraan jeugdarts, jeugdverpleegkundige, zorgcoördinator van school en vertegenwoordiger directie wordt gezamenlijk gekeken wat de aandachtspunten zijn voor de school en wat er nodig is om de gezondheid van leerlingen te bevorderen. Daarbij gaat de aandacht uit naar signaleren, schoolbeleid, educatie en omgeving.

Jouw GGD

Naast persoonlijk contact met een jeugdarts of jeugdverpleegkundige hechten jongeren veel waarde aan veiligheid. De digitale leefwereld van jongeren biedt hiervoor vele mogelijkheden. GGD IJsselland is daarom ook online actief en biedt jongeren informatie en tips via sociale media en gerichte sites over gezondheid, zoals www.jouwggd.nl Hier kunnen jongeren aan de hand van verschillende thema's informatie opzoeken over hun eigen leven en gezondheid. Daarnaast kunnen ze intieme vragen en problemen (anoniem) bespreekbaar maken door te chatten met een jeugdarts of verpleegkundige. In 2017 zijn 695 chats geregistreerd.
Jongeren kunnen ook via specifieke (preventieve) e-health programma's aan de slag. Op de site is betrouwbare informatie te vinden over gezondheid, relaties, lichaam, seks, gevoel, alcohol, roken en drugs.

Mijn kinddossier

De jeugdgezondheidszorg heeft een moderniseringsslag doorgevoerd *in 2017* door het ouderportaal: "Mijn Kinddossier" in te voeren. Via Mijn kinddossier kunnen ouders gegevens inzien zoals groeidia-

grammen van hun kind bekijken, opvoedinformatie vinden, adviezen van de jeugdverpleegkundige en of jeugdarts teruglezen, digitaal vragenlijsten invullen en zelf afspraken op het consultatiebureau wijzigen.

Productgroep	Activiteit	Aantallen
Jeugdgezondheidszorg	Kinderen in beeld 0-18 jaar (98%)	110.130
	Extra contacten 0-18 jaar	14.768

Infectieziektebestrijding

De **infectieziektebestrijding** in Nederland staat van oudsher op een hoog niveau. Met ontwikkelingen zoals groeiende antibioticaresistentie, opkomen van nieuwe infectieziekten, meer mensen die langer leven en dus grotere groepen mensen die kwetsbaar zijn voor infecties, is het team Infectieziektebestrijding van onze GGD steeds nadrukkelijker bezig met ontwikkelen van de professie. In 2017 kon de personele capaciteit worden uitgebreid. Daarnaast adviseert het team organisaties bij uitbraken van infectieziekten.
In samenwerking met o.a. het ROAZ (regionaal overleg acute zorg) Zwolle en Twente, huisartsen, microbiologen en de GGD-en NOG-en Twente is het zorgnetwerk Euregio opgericht. Dit zorgnetwerk richt zich in brede zin op het oplossen van de problemen die er zijn rondom het gebruik van antibiotica in met name de thuissituatie van patiënten. Steeds meer mensen worden ongevoelig voor de beschikbare antibiotica en dat brengt risico's mee voor de volksgezondheid. Dit netwerk ontvangt een meerjarige subsidie van het ministerie van VWS.

Technische hygiënezorg, de infectiepreventie, werd in 2017 overgeheveld van team toezicht naar team infectieziektebestrijding. Vanuit deze taak geven we adviezen over hygiëne en infectiepreventie aan bijvoorbeeld grote instellingen (zoals bijvoorbeeld asielzoekerscentra) en bij evenementen.

Bij **seksuele gezondheid** komt jaarlijks een groot aantal mensen zich laten testen voor seksueel overdraagbare aandoeningen. Als een aandoening wordt geconstateerd, behandelen we de patiënt. Ook in 2017 was er een lichte stijging van het aantal patiënten zichtbaar. Medewerkers van het team seksuele gezondheid besteden samen met andere GGD-teams en –partners veel tijd en aandacht aan het geven van voorlichting en training aan met name intermediairs zoals leerkrachten en jongerenwerkers, zodat zij deze kennis weer kunnen benutten voor de jongeren met wie zij werken.

Reizigerszorg is een markttaak. Deze taak kent geen gemeentelijke bijdrage en wordt bekostigd vanuit de inkomsten van de klanten. In de afgelopen jaren is het niet gelukt de taak kostendekkend te houden. Oorzaken hiervoor zijn o.a. minder klanten, een verhoging van inkoopsprijzen en afname van de vaccinaties aan grote groepen. In 2017 werd een analyse gemaakt en op basis hiervan een plan om het tij te keren. Het laatste kwartaal van 2017 liet gelukkig al goede resultaten zien.

Ook **tuberculosebestrijding** (tbc) maakt deel uit van infectieziektebestrijding. Bij een uitbraak van tuberculose wordt onderzoek gedaan naar de bron van de infectie en worden de contacten van een patiënt in kaart gebracht. De tbc-medewerkers ondersteunden in het najaar 2017 GGD NOG bij een grote uitbraak van tbc.

Productgroep	Activiteit	Aantallen
Infectieziektebestrijding	Meldingen van meldingsplichtige ziektes (en vervolgens bron- en contactonderzoek)	178
	Meldingen van uitbraken diarree, luchtweginfecties of huidinfecties	108
	Telefonische vragen over infectieziekten	424
Technische Hygiënezorg	Inspecties tatoeage- en piercingshops	46
	Inspecties seksinrichtingen	3
Seksuele gezondheid	Consulten seksueel overdraagbare aandoeningen (soa)	2.727
	Gevonden soa (vindpercentage = 22 %)	597
Reizigerszorg	Consulten (8.156 eerste consulten en 2.101 vervolgconsulten)	10.257
Tuberculose	Consulten	741
	Patiënten	16

Toezicht en Milieu & Gezondheid

Team toezicht heeft in 2017 alle organisaties voor kinderopvang geïnspecteerd. In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de kwaliteit van de kinderopvang in de regio IJsselland-op een enkele uitzondering na- goed op orde is. De leden van het ambtelijk overleg kinderopvang werkten samen met de GGD aan de voorbereiding van de wijzigingen in het toezicht op de kinderopvang, dat in 2018 van kracht wordt.

Het kwaliteitstoezicht op de WMO werd in 2017 voor het eerst voor alle gemeenten in IJsselland uitgevoerd. In afstemming met de leden van het ambtelijk overleg toezicht WMO, werden de lijnen uitgezet. Door de aanschaf van een geautomatiseerd systeem is de mogelijkheid ontstaan om uniform te rapporteren en gegevens te verkrijgen over signaleringen en trends.

Het team **milieu & gezondheid** heeft in 2017 gemeenten geadviseerd over grote thema's als kunstgrasvelden, houtstook, intensieve veehouderij en verontreinigingssituaties. Een van de grote thema's vormt de ondersteuning van gemeenten bij de invoering van de Omgevingswet. Vanuit het algemeen bestuur zijn twee wethouders die dit thema bestuurlijk hebben opgepakt.

Onderdeel		Aantallen
Toezicht	Inspecties kinderdagverblijven	486
	Inspecties buitenschoolse opvang	350
	Inspecties peuterspeelzalen	9
	Inspecties gastouderbureaus	42
	Inspecties gastouders (358 nieuw, 93 steekproef)	451
Milieu en Gezondheid	Adviezen aan en onderzoek voor gemeenten, instellingen en burgers over o.a. binnenmilieu, hinder door stank, geluid en stof, bodemverontreiniging en sanering van asbest, nazorg bij rampen en crises	218

Forensische geneeskunde

De forensische geneeskunde heeft in 2017 beduidend meer verrichtingen uitgevoerd dan in voorgaande jaren. De beroepsgroep was in afwachting van twee landelijke rapporten: het rapport van de Commissie Hoes en het rapport van de taskforce lijkschouw. Beide rapporten worden in het voorjaar van 2018 in de kamer besproken en zijn mogelijk van grote invloed op het voortbestaan van de forensische geneeskunde.

Centrum Seksueel Geweld Zwolle

GGD IJsselland participeert in het Centrum Seksueel Geweld Zwolle, dat dag en nacht hulp biedt aan iedereen die kort geleden een aanranding of verkrachting heeft meegemaakt. Om goede zorg te bieden, wordt door een team van gespecialiseerde hulpverleners samengewerkt (o.a. case managers, politie, medewerkers van de spoedeisende hulp, maatschappelijk werkers). GGD IJsselland participeert met de inbreng van twee casemanagers, forensisch geneeskundigen en soa-verpleegkundigen.

Onderdeel		Aantallen
Forensische geneeskunde	Lijkschouwingen	452
	Letselrapportages	275
	Arrestantenzorg: Medische zorg bij bezoek	947
	Arrestantenzorg: Telefonisch zorgadvies	361

Publieke gezondheid asielzoekers en statushouders

Gemeenten en Rijk zijn samen verantwoordelijk voor de publieke gezondheid van alle inwoners, dus ook voor vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. Voor de publieke gezondheidszorg asielzoekers (PGA) heeft het COA een overeenkomst met GGD GHOR Nederland en voert de GGD deze taken uit. Het gaat hierbij om de preventieve en collectieve zorg voor asielzoekers, ofwel de mensen die o.a. in opvang- en asielzoekerscentra verblijven.

Zodra asielzoekers een vergunning tot verblijf (status) krijgen en vanuit de COA-opvang naar een gemeente verhuizen, worden zij gezien als reguliere inwoners. Dan is de gemeente verantwoordelijk en voert de GGD deze taken voor de gemeente uit.

In 2016 is de VNG gestart met het invullen van de functie regiocoördinator Publieke Gezondheidsbevordering statushouders bij het Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vergunninghouders. Deze functie wordt ingevuld door GGD-medewerkers, die een onafhankelijke schakelfunctie vervullen in de preventiestructuur.

In verband met de verhoogde instroom van asielzoekers in de afgelopen jaren hebben gemeenten eind 2016 een projectsubsidie beschikbaar gesteld voor de zorg aan statushouders. Dit project bevat de volgende zaken:

1. Jeugdgezondheidszorg- extra inzet in verband met het in kaart brengen van de gezondheids- en vaccinatiestatus van kinderen die in de gemeente komen wonen.
2. Overige Wpg-taken: gezondheidsbevordering, infectieziektebestrijding (incl. tuberculosebestrijding), technische hygiënezorg (m.b.t. woonlocaties), monitoring, signalering, advisering en evaluatie, opleiding van GGD-medewerkers en landelijke ondersteuning.
3. De inzet van tolken bij bovengenoemde taken.

De projectactiviteiten worden 1 maart 2018 afgerond. De GGD is aan het onderzoeken op welke wijze in de toekomst invulling kan worden gegeven aan deze taken. Dit mede omdat gemeenten ook in de komende jaren een taakstelling hebben voor het huisvesten van statushouders in de gemeenten.

Maatschappelijke zorg

GGD IJsselland voert in nauwe samenwerking met vele zorginstellingen taken uit op het gebied van Maatschappelijke zorg. Over deze taken wordt apart gerapporteerd aan de opdrachtgever en betrokken partijen. Hierna wordt de belangrijkste ontwikkelingen in 2017 kort weergegeven.

Vervuilde Huishoudens

De werkzaamheden inzake de hygiënische probleemhuishoudens beogen het leefbaar houden dan wel leefbaar maken van woningen in het kader van de woningwet en de volksgezondheid. Daarnaast zijn acties gericht op het voorkomen van herhaling van de vervuiling. Deze taak vervult de GGD vanuit haar basistaken voor 8 van de 11 gemeenten[1].

Team VIA (Vangnet, Informatie, Advies)

Team Via biedt bemoeizorg aan mensen die in een zorgwekkende toestand verkeren en niet in staat zijn om adequate zorg voor zichzelf te organiseren of de zorg mijden. Er is veelal sprake van ernstige psychiatrische- en/of verslavingsproblematiek.
Team VIA probeert contact te krijgen met deze mensen en hen toe te leiden naar een reguliere vorm van passende hulpverlening. Soms kan dat snel, soms is hiervoor een langer durende trajectbegeleiding noodzakelijk

Team zwerfjongeren

Het team Zwerfjongeren probeert in contact te komen met jongeren tussen de 18 en 25 jaar zonder vaste woon- of verblijfplaats. Doel is ze zo spoedig mogelijk naar de juiste hulpverlening toe te leiden. De problematiek van de jongeren is vaak meervoudig. Veel jongeren hebben psychische en verslavingsproblemen.

In 2017 zijn de OGGZ teams intensief betrokken geweest bij casuïstiek waarin er op verschillende gebieden zorgen aanwezig waren en hulp nodig bleek te zijn.
De rollen van de teams Vangnet, Informatie en Advies (VIA) (volwassenen en gezinnen) - Zwerfjongeren – hygiënische probleemhuishoudens verschilden van meedenken, adviseren, aansluiten bij overlegmomenten, smeerolie om vooruit te komen en daarnaast tot bemoeizorgtrajecten.
Er is in de afgelopen jaren binnen de organisatie veel aandacht geweest voor de problematiek die bij de verschillende teams binnen kwamen en de hulp die gedurende trajecten aan de burger, familie, netwerk en professionals geboden werd.
Er kwam duidelijk naar voren dat bij hygiënische probleemhuishoudens een toename ontstond van meldingen betreft woningvervuiling en hoarding in verschillende gemeenten.
Binnen de GGD is op dit signaal ingesprongen om uitbreiding van formatie aan te vragen, deze is inmiddels toegekend. De medewerkers van hygiënische probleemhuishoudens hebben nu de mogelijkheid om de casuïstiek in verschillende gemeenten goed te kunnen bedienen. Tevens is er een nauwe samenwerking ontstaan vanuit zowel Leger Des Heils als de GGD, waar beide organisaties erg tevreden over zijn. De medewerker van het Leger Des Heils trekt samen op met de medewerkers hygiënische probleemhuishoudens.

[1] Dit betreft de acht gemeenten die behoren tot de centrumgemeente Zwolle, voor de gemeenten Raalte, Olst-Wijhe en Deventer, die vallen onder centrumgemeente Deventer bestaan andere afspraken.

Binnen de Teams VIA en Zwerfjongeren is er toename geweest van problematiek, waarbij de druk op de teams enorm toenam in 2017. Dit heeft er toe geleidt dat er eind 2017 een wachtlijst is ontstaan, waarbij de kwaliteit van zorg naar de burgers toe en de werkdruk van medewerkers de belangrijkste redenen waren om deze onwenselijke keuze te maken. Gemeente Zwolle en GGD IJsselland hebben goed contact met elkaar om de wachtlijst zo snel mogelijk op te heffen. De samenwerking met alle betrokken organisaties in de gemeenten waar deze teams werkzaam zijn is cruciaal om de zorg voor de burgers goed te kunnen organiseren en gelukkig loop deze samenwerking erg goed.
Team VIA is sinds 1 november buiten kantoortijden bereikbaar voor een aantal professionele instanties in centrumgemeente Zwolle. Doel is om gezamenlijk ervoor te zorgen dat mensen met verward gedrag niet tussen wal en schip vallen en er een passend zorgaanbod geboden wordt.
De OGGZ teams geven wat meer inzicht in hun werk in een eigen terugblik OGGZ.

Advies over beleid voor personen met verward gedrag

GGD IJsselland werkt als projectleider in Zwolle (opdrachtgever) samen met hulpdiensten, overheidsinstanties en diverse zorgaanbieders aan het verbreden en herbevestigen van bestaande afspraken en werkwijzen voor personen met verward gedrag. In november ontving het project daarvoor ruim 200.000 euro subsidie van ZonMW, waarmee drie pilots 24 maanden kunnen draaien. De klankbordgroep ervaringsdeskundigen vormt daarbij een belangrijk onderdeel van het project. Zij voorzien de voorgenomen plannen en ketenpartners gevraagd en ongevraagd van feedback en advies. Dit heeft geleidt tot meerdere wezenlijke inzichten, maar brengt ook de nodige dilemma's met zich mee. Met name de vergoeding van ervaringsdeskundigen en het contact met de media is een zoektocht geweest. De media zijn erg nieuwsgierig naar de werkzaamheden van de klankbordgroep en pikt initiatieven en zelfgeschreven berichten van ervaringsdeskundigen snel op. Landelijk is er contact met de commissie Hoes, die veel waardering heeft voor de Zwolse aanpak.

De andere tien gemeenten in IJsselland worden door de regionaal procesregisseur vanuit GGD IJsselland begeleidt om tot een eigen operationeel plan te komen voor deze doelgroep. Per 1 oktober 2018 dient elke gemeente een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag te hebben.

Centrale Toegang

De Centrale Toegang:

- behandelt meldingen en aanvragen voor opvang, beschermd wonen en ambulante begeleiding door instellingen voor maatschappelijke opvang. Dit zijn maatwerkvoorzieningen Wmo.
- voert het onderzoek uit en geeft namens de gemeenten de beschikkingen af;
- bewaakt de door- en uitstroom in de keten van maatschappelijke opvang. De Centrale Toegang heeft hierdoor zicht op de populatie in deze voorzieningen.
- organiseert periodieke overleggen tussen betrokken instellingen;
- en stelt bij langdurige of extreme kou de winterregeling voor daklozen in werking.

Het functioneren van de Centrale Toegang werd dit jaar zoals afgesproken geëvalueerd. Hierin werden alle betrokken gemeenten, een aantal aanbieders Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen, enkele cliënten en de Centrale Toegang zelf opgenomen. Het resultaat van deze evaluatie was positief, wat erin resulteerde dat een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opgesteld kon worden voor 2018 en 2019. Voor zowel Maatschappelijke opvang als Beschermd wonen zag de Centrale Toegang het aantal meldingen ten opzichte van 2016 nog enigszins groeien. In de Maatschappelijke opvang blijft het voorkomen van jongeren in de nachtopvang een speerpunt. In Beschermd wonen vormt de kwaliteit van aanbod een belangrijk onderwerp. Naast de primaire processen aangaande beide vormen van toegang kwam er een aantal specifieke klussen bij de Centrale Toegang terecht (onderscheiding in fasen Maatschappelijke opvang en opdrachten met betrekking tot kwaliteit van het aanbod bij Beschermd wonen), waardoor het team verder uitbreidde. In 2018 staat het structureel

organiseren van trajectbewaking voor Beschermd wonen prominent op het programma. Daarnaast zal voor de Maatschappelijke opvang de voorbereiding op een aangepaste vorm van screening en monitoring plaats gaan vinden.

Het aantal bezwaren dat is binnengekomen is te verwaarlozen en dat is mede te danken aan de makkelijke en laagdrempelige manier waarop men met het team contact kan opnemen.

.

Onderdeel		Aantallen
Maatschappelijke zorg (bemoeizorg)	Meldingen team Bemoeizorg	247
	Meldingen team Bemoeizorg Jeugd	41
	Meldingen team Zwerfjongeren	99
	Meldingen team Vervuilde huishoudens	94
Centrale Toegang	Gemelde instroom in maatschappelijke opvang (MO)	448
	Aanvragen beschermd wonen	1043

Lokaal en regionaal gezondheidsbeleid

GGD IJsselland ondersteunt gemeenten bij het vormgeven en uitvoeren van gezondheidsbeleid. Dit doen we in de eerste plaats lokaal, daarnaast zijn er activiteiten die we regionaal uitvoeren. Het is onze taak om gemeenten te voorzien van relevantie gezondheidsinformatie en onderzoeksgegevens voor beleid. Daarmee advisering en ondersteunen we gemeenten. Hieronder geven we de belangrijkste activiteiten weer.

Gemeenten en nota lokaal gezondheidsbeleid

In 2017 zijn we bij 8 van de 11 gemeenten betrokken bij de ontwikkeling van de lokale nota gezondheidsbeleid. Vijf gemeenten hebben ons gevraagd om mee te lezen en te adviseren en/of om data aan te leveren voor de onderbouwing van de beleidskeuzes. Drie gemeenten hebben een opdracht bij de GGD gelegd voor de ontwikkeling (in interactie met stakeholders) en schrijven van de gezondheidsnota. Deze opdrachten zijn extra gefinancierd.
Wat opvalt is dat de meeste gemeenten kiezen voor een eigenstandige gezondheidsnota; in 2012/2013 koos meer dan de helft van de gemeenten voor een gecombineerde WMO-gezondheidsnota. Het lokaal gezondheidsbeleid krijgt in bijna alle gemeenten veel meer aandacht en de nadruk ligt uitdrukkelijk op integraal beleid. Er is veel aandacht voor gezonde omgeving, ook vanwege de aankomende Omgevingswet. Positieve gezondheid, een brede kijk op gezondheid is voor de meeste gemeenten het uitgangspunt of de leidende visie die aan het beleid ten grondslag ligt. Belangrijke thema's zijn: sociaaleconomische gezondheidsverschillen, mentale gezondheid, leefstijl (vooral alcohol en overgewicht) en (kwetsbare) ouderen.
De gemeenten weten ons goed te vinden als adviseur en maken ook meer dan ooit gebruik van de data afkomstig van onze gezondheidsmonitoren. Ook worden we vaker gevraagd voor de begeleiding van het (interactieve) proces om tot de nota te komen. Dit doen we in nauwe samenwerking met de verantwoordelijke ambtenaar en portefeuillehouder van de gemeente.

Monitoring

In 2017 zijn twee gezondheidsmonitoren afgerond en gepresenteerd; de volwassenen- en de ouderenmonitor. Voor de zomer is er voor elke gemeente een factsheet met de belangrijkste uitkomsten opgeleverd en ook de tabellenboeken per gemeente. Vanwege fouten in de rapportages zijn deze weer ingetrokken en begin december ontvingen de gemeenten de juiste rapporten.
Er zijn 3 regionale bijeenkomsten (waaronder ambtelijk overleg) voor onze stakeholders geweest en 7 gemeenten hebben een presentatie gevraagd over de lokale cijfers. De doelgroepen voor deze pre-

sentaties waren gevarieerd; raadsleden, samenwerkingspartners, gemeente-medewerkers en/of een combinatie.
Bij deze monitoren zijn twee verdiepende onderzoeken gedaan. Een verdiepende data analyse naar kwetsbare ouderen en een panelonderzoek over gezonde leefomgeving. Van beide onderzoeken is een factsheet (digitaal en hard copy) verschenen.
Vanaf halverwege 2017 is de kindermonitor van start gegaan. De dataverzameling, bij verschillende (leeftijds)groepen loopt nog door in 2018 waarna ook de analyse en presentie van de uitkomsten zal plaatsvinden.

Gezonde School

GGD IJsselland ondersteunt scholen (zowel primair onderwijs, voortgezet onderwijs als middelbaar beroepsonderwijs) die Gezonde School willen worden. Hiervoor is al een aantal jaar een landelijke subsidieregeling (ondersteuningsaanbod Gezonde School) beschikbaar. In het voorjaar van 2017 hebben 51 scholen in de regio IJsselland deze subsidie toegekend gekregen. In september 2017 is de GGD gestart met het ondersteunen van deze scholen. Hiervoor is er binnen GGD IJsselland een expertpool gevormd van gezonde schooladviseurs waaraan naast medewerkers van het kennis- en expertisecentrum, nu ook JGZ verpleegkundigen deelnemen. Het doel is dat de rol van de Gezonde Schooladviseur steeds meer door de eigen JGZ verpleegkundige van de school wordt uitgevoerd. Ook is de 'Gezonde School methodiek' opgenomen in de werkinstructie voor het relatiegesprek, dat door de JGZ contactpersoon met alle scholen twee keer per jaar wordt gevoerd.
Daarnaast zijn er in een aantal gemeenten lokale projecten/ initiatieven m.b.t. de Gezonde School-aanpak. In Deventer is in 2017 het project 'Gezonde School Deventer' gestart in samenwerking met Sportbedrijf Deventer. Daar worden scholen ondersteund die Gezonde School willen worden en scholen die al Gezonde School zijn met als doel om de bestaande aanpak beter te borgen en de aanpak uit te breiden naar nieuwe thema's.

GGD Academy

GGD IJsselland is 2017 gestart met een pilot om de mogelijkheid om te starten met een GGD Academy nader te onderzoeken. Een GGD Academy biedt vanuit de GGD'en een scholings- en trainingsaanbod voor gemeenten en ketenpartners op het terrein van publieke gezondheid. Het is de bedoeling dat dit op termijn budgettair neutraal gaat gebeuren.
De eerste verkenning voor vatbaarheid van de Academy leverde intern 50 ambassadeurs op en 25 collega's hebben zich kenbaar gemaakt als trainer of belangstellend in het geven van trainingen. Via deze collega's zijn veel vragen naar ons toegeleid. Hieruit is een bijkomend effect naar boven gekomen; meer dan 50 procent van de vragen voor een samenwerking met onze GGD is voortgekomen uit de beeldvorming dat wij de dienst gratis verlenen. Hierover het gesprek aangaan leverde soms alsnog een samenwerking op; zo hebben wij een dagdeel op de Katholieke Pabo verzorgt aan collega's uit de kinderopvang. Wij hebben uit onze contacten opgemaakt dat er grote vraag is naar items rondom sociale veiligheid. Hierover hebben wij contact met Rutgers die landelijk deze trend herkent en ons uitnodigt om in april 2018 een bijeenkomst met meerdere GGD'en bij te wonen. In 2017 zijn we gestart met de organisatie van een eerste dag rondom het thema 'vervuilde huishoudens', waarvoor de belangstelling duidelijk aanwezig is. Ook gaat het gesprek steeds meer vorm krijgen rondom de kansen voor M@ZL en een programma rondom positieve gezondheid. Een project waar we erg trots op zijn is suïcidepreventie, als onderdeel van SUPRANET, waarmee we in maart 2018 van start gaan! De eerste trainers zijn getraind een eerste training is succesvol uitgevoerd.

Preventief gezondheidsbeleid voor ouderen

GGD IJsselland heeft in 2017 op verzoek van het bestuur een inventarisatie gedaan van het preventief gezondheidsbeleid voor ouderen: wat wordt er al gedaan in de gemeenten van regio IJsselland en in hoeverre is er behoefte aan aanvullingen op dit onderwerp?
De resultaten van deze verkenning zijn weergegeven in de notitie “Preventief Gezondheidsbeleid voor ouderen, de oudere zelf aan het roer!”, die in het najaar van 2017 aan alle gemeenten is aangeboden.

Tijdens een themabijeenkomst op 14 december 2017 is het thema preventief gezondheidsbeleid voor ouderen samen met bestuurders, ambtenaren én ouderen inhoudelijk verdiept.
De GGD zal met de opbrengst van deze bijeenkomst samen met ouderen, gemeenten zelf en samenwerkingspartners in elke gemeente verder in kaart brengen wat de stand van zaken is op gebied van preventief ouderen(gezondheids)beleid.

Wanneer gemeenten daar behoefte aan hebben kan de GGD een verdiepend onderzoek doen op basis van deze inventarisatie en het concept van positieve gezondheid.
Vanzelfsprekend zal dit onderzoek in nauwe samenwerking met lokale netwerkpartners en de lokale doelgroep worden uitgevoerd. Voor dit laatste onderdeel is op voorhand subsidie aangevraagd bij de provincie Overijssel.

Suïcidepreventie

In 2017 heeft GGD IJsselland zich ingezet om het onderwerp suïcidepreventie regionaal bespreekbaar te maken en op de agenda te zetten. Resultaat: een door het Algemeen Bestuur (AB) vastgesteld plan van aanpak ‘Supranet IJsselland – Suïcidepreventie Actienetwerk in de regio IJsselland’. De regio IJsselland wordt daarmee onderdeel van het zogenaamde ‘Supranet’-traject van de landelijke organisatie 113 Zelfmoordpreventie (zie ook www.113.nl).
Suïcide is een toenemend probleem in Nederland, en daarmee ook in IJsselland. Het aantal suïcides stijgt en de impact van een suïcide is groot. In 2015 hebben in Nederland 1871 mensen een einde aan hun leven gemaakt. Dat komt neer op gemiddeld vijf mensen per dag. De hoge suïcidecijfers zien we ook in IJsselland terug. In deze regio was in 2012 het percentage sterfgevallen door suïcide 11% hoger dan in Nederland. Hiermee hoorde IJsselland tot de regio’s waar het aantal sterfgevallen door suïcide het hoogst was. In het najaar van 2016 maakte het CBS bekend dat in 2015 in Zuidwest Overijssel zeventien op de 100.000 inwoners een einde aan hun leven maakten; het hoogste aantal van de 40 regio’s die in het onderzoek werden meegenomen.
GGD en gemeenten gaan zich, samen met 113 Zelfmoordpreventie, inzetten om dit probleem aan te pakken. Het suïcidepreventie-traject heeft tot doel dat burgers in de regio IJsselland niet langer eenzaam en alleen sterven door suïcide. Hoe? Door het taboe rond suïcide te doorbreken, suïcidale gedachten en uitingen beter te signaleren en bespreekbaar te maken en van daaruit sneller toe te leiden naar professionele hulpverlening. De totale tijdsduur van het traject is vier jaar en loopt van 2018-2022.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Exploitatielasten	5.021	6.455	6.583	128	N
Kapitaallasten	141	146	133	-13	V
Kostenplaatsen	15.740	15.159	15.190	31	N
Totaal saldo van lasten	**20.902**	**21.760**	**21.906**	**146**	**N**
Gemeentelijke bijdrage	-7.213	-14.851	-15.017	-166	V
Financiering o.b.v. DVO	-8.220	-901	-1.093	-192	V
Rijksbijdragen	-1.597	-1.624	-1.639	-15	V
Financiering via klanttarief	-1.648	-1.910	-1.844	66	N
Projectfinanciering	-1.572	-1.215	-1.154	61	N
Overige financiering	-652	-1.056	-1.221	-165	V
Totaal saldo van baten	**-20.902**	**-21.557**	**-21.968**	**-411**	**V**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**0**	**203**	**-62**	**-265**	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-399	-318	81	N
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	-
Gerealiseerd resultaat	**0**	**-196**	**-380**	**-184**	**V**

Het Programma Gezondheid sluit af met een voordelig saldo van baten en lasten van € 265.000 t.o.v. de begroting na wijzigingen. Wanneer rekening wordt gehouden met de mutaties in de reserves die toegerekend kunnen worden aan het Programma Gezondheid, dan sluit het Programma Gezondheid af met een voordelig resultaat van € 184.000 t.o.v. de begroting na wijziging.
Hieronder worden de belangrijkste oorzaken nader toelicht:

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– JGZ sluit met een positief resultaat van € 140.000. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door vrijval van personele kosten van € 65.000. Vacatures zijn later vervuld en in het laatste kwartaal is er sterk gestuurd op het reduceren van uitbetaling overwerkuren. Daarnaast is er op diverse posten sprake van onder uitputting met een saldo van € 35.000. Dit is mede veroorzaakt doordat de groepsvaccinaties op locaties hebben plaatsgevonden. Dit heeft o.a. geresulteerd in minder reiskosten. Ook de automatiseringskosten zijn lager uitgevallen door de nieuwe aanbesteding voor mobiele telefonie. Verder is er een voordelig resultaat van € 40.000 ontstaan op de baten o.a. door (incidentele) projecten en zwangerschapsuitkeringen.	-140	V

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Niet begrote inkomsten op het product Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) van € 81.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een vergoeding van € 23.000 voor een medewerker die niet was begroot en door de vrijval van de KOD-reserve (oude COA-regeling) van € 49.000 waar géén rekening mee was gehouden. Tegenover deze meevaller staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve PGA van € 81.000. Door de incidentele meevaller kan de geraamde onttrekking aan de reserve PGA worden beperkt tot slechts een onttrekking van € 12.000. Deze reserve dient ter dekking van het opvangen van het eventuele negatieve resultaten (egalisatiereserve).	-81	V
– Het verwachte tekort op de reizigersadvisering is € 24.000 lager uitgevallen dan geraamd. Dit voordeel is ontstaan door lagere personele kosten en bijdragen in een aanbestedingstraject waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.	-24	V
– Technisch Hygiënische Zorg sluit met een positief resultaat van € 19.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere inkomsten m.b.t. toezicht dan geraamd. Dit betreft inkomsten uit inspecties kinderopvang en vergunningverlening tattooshops.	-19	V
– Op de taak forensische geneeskunde is per saldo een voordeel gerealiseerd van € 15.000, dit is toe te schrijven aan hogere inkomsten uit verrichtingen.	-15	V
– Lagere onttrekking reserve PGA van € 81.000 a.g.v. niet begrote inkomsten, zie voor toelichting verklaring resultaat product Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)	81	N
– Het product SOA/SENSE sluit met een negatief resultaat van € 45.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een overschrijding op het budget voor laboratoriumkosten. In dit budget was wel rekening gehouden met de lagere kosten a.g.v. de nieuwe aanbesteding, dit is alleen niet gerealiseerd.	45	N
– Per saldo diverse kleine voordelen die niet nader worden toegelicht.	-31	V
Totaal resultaat op Programma Gezondheid (voordeel)	***-184***	***V***

3.3 Programma service en samenwerking

Bestuursagenda ‘Vernieuwen vanuit basistaken’: Uitvoering van de twee lijnen

De uitvoering van actiepunten uit de bestuursagenda ‘Vernieuwing vanuit basistaken 2015-2017’ is in 2017 afgerond.
In maart 2017 heeft een bestuursconferentie plaatsgevonden waarin de bestuursagenda is geëvalueerd en nieuwe ontwikkelingen zijn verkend. Geconstateerd is dat de ontwikkelingslijnen uit de bestuursagenda aandacht van de GGD blijven vragen, maar het vooral wenselijk is om een inhoudelijke agenda te formuleren. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 wordt een nieuwe bestuursagenda voor 2019-2023 geformuleerd. Voor de komende periode is een verlengde bestuursagenda opgesteld. Het document ‘ Samen werken aan publieke gezondheid’ is in december door het algemeen bestuur vastgesteld.

Governance in 2017

In het voorjaar van 2017 is het advies van de werkgroep governance door het algemeen bestuur vastgesteld en is afgesproken om hier op praktische wijze verder invulling aan te geven. GGD IJsselland wil haar governance vooral laten voeden door de inhoudelijke verbinding en samenwerking. De meerwaarde die de dienstverlening van de GGD levert is derhalve het uitgangspunt. Een stevig bestuurlijk en ambtelijk netwerk, transparante financiering en goede afspraken zijn randvoorwaarden om te kunnen bouwen aan de inhoudelijke meerwaarde.
In 2017 is gewerkt aan de volgende verbeteringen:

- Op belangrijke dossiers zijn buiten het DB bestuurlijke trekkers gevormd, die samen met de GGD inhoud geven aan suïcidepreventie en de rol van de GGD in de nieuwe omgevingswet.
- Met het bestuur en het ambtelijk overleg worden onderwerpen regelmatig besproken en verdiept, zoals preventieve ouderengezondheidszorg, beleid rond personen met verward gedrag en de nieuwe omgevingswet.
- Er is een inhoudelijke ontwikkelingenbrief aan gemeenteraden aangeboden, waarin relevante bestuurlijke en inhoudelijke ontwikkelingen worden geschetst die van belang zijn voor lokaal en regionaal gezondheidsbeleid.
- Vanaf juni 2017 wordt een ‘ snelle terugkoppeling’ uit bestuurlijke overleggen verspreid om ambtenaren, colleges en gemeenteraden te informeren over de besluiten die het algemeen bestuur heeft genomen.

Het ‘verhaal’ van de GGD?

GGD IJsselland investeert in de zichtbaarheid van haar organisatie. In de eerste plaats voor de inwoners van IJsselland, maar ook voor gemeenten, ketenpartners. We willen laten zien dat we een toegankelijke en betrokken organisatie zijn die klantgericht werkt. Naast voortdurende verbetering van de dienstverlening (zoals de ontwikkeling van een klantcontact centrum en de invoering van mijn kinddossier binnen JGZ, zie elders) hebben we geparticipeerd in meerdere publieksevenementen. Ruim 400 bezoekers bezochten de GGD tijdens de open monumentendag en de uitreiking van de erfgoedprijs Kampen-Zwolle. Begin juli trokken ruim 2000 deelnemers (harlopers) aan de ‘urban trail run’ door het kantoor van de GGD aan de Zeven Alleetjes. Enkele weken later waren we aanwezig bij de regionale veiligheidsdag in Steenwijk, die op 10.000 bezoekers kon rekenen.

Werken aan transparante financiële afspraken

In 2017 zijn nieuwe afspraken over de financiering van de Jeugdgezondheidszorg van kracht geworden. De uitvoering van het vernieuwde wettelijke basispakket (preventieve) jeugdgezondheidszorg wordt nu gefinancierd door de inwonerbijdrage die gebaseerd is op het aantal inwoners 0-18 jaar.
De bestuurlijke planning en control documenten (programmabegroting en jaarstukken) zijn voorzien van een bestuurlijke samenvatting van de bestuurlijk relevante informatie, met verwijzingen naar de detail-informatie in de stukken. Hiermee wordt beoogd dat de leesbaarheid en toegankelijkheid wordt verhoogd.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

De geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises bestaat uit bijdragen van verschillende organisaties en wordt afgestemd door het GHOR bureau dat onderdeel is van de Veiligheidsregio. GGD IJsselland is verantwoordelijk voor infectieziektebestrijding, Milieu en gezondheid, gezondheidsonderzoek na rampen en Psychosociale hulpverlening.
In 2017 hebben zich geen grootschalige incidenten voorgedaan. Wel heeft de GGD regelmatig geoefend om zich incidenten voor te bereiding. Deze oefeningen richten zich steeds meer op samenwerking met andere partijen in de keten. Zo is er samen met huisartsen geoefend en is er deelgenomen aan een grootschalige oefening in het PEC-stadion.

Psychosociale opvang en hulpverlening na rampen en incidenten

In 2017 zijn de medewerkers van de PSH (Psychosociale Hulpverlening) 19 keer betrokken geweest bij crises en incidenten met (potentieel) maatschappelijke onrust.
De meldingen kwamen o.a. van scholen (veelal via de Jeugdgezondheidszorg), kinderopvang, zedenpolitie en gemeenten. Waar nodig werd in dergelijke gevallen samen opgetrokken met Slachtofferhulp Nederland en Dimence Groep; belangrijke samenwerkingspartners binnen de PSH. En uiteraard met het team Bevolkingszorg van de gemeenten.
Naast de activiteiten naar aanleiding van crises en incidenten is er in 2017 verder geïnvesteerd in de samenwerking met het PSH-netwerk (o.a. het team Bevolkingszorg) en hebben de PSH-medewerkers deelgenomen aan activiteiten op het gebied van opleiden, trainen en oefenen (waaronder de oefening bij PEC Zwolle in juni 2017).

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Exploitatielasten	94	91	92	1	**N**
Kostenplaatsen	1.269	1.298	1.292	-6	**V**
Totaal saldo van lasten	**1.363**	**1.389**	**1.384**	**-5**	**V**
Gemeentelijke bijdrage	-1.467	-1.467	-1.467	0	**-**
Overige financiering	0	-19	-23	-4	**V**
Totaal saldo van baten	**-1.467**	**-1.486**	**-1.490**	**-4**	**V**
Saldo van baten en lasten	**-104**	**-97**	**-106**	**-9**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	**-**
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	**-**
Gerealiseerd resultaat	**-104**	**-97**	**-106**	**-9**	**V**

Het Programma Service en Samenwerking sluit af met een voordelig saldo van baten en lasten van € 9.000 t.o.v. de begroting na wijzigingen. Hieronder worden de belangrijkste oorzaken nader toelicht:

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Afwijking	Bedrag	N/V
– Per saldo diverse kleine incidentele voor- en nadelen die niet nader worden toegelicht.	-9.000	V
Totaal resultaat op Programma Service en Samenwerking (voordeel)	***-9.000***	***V***

4. Medewerkers (Sociaal jaarverslag)

4.1 Opleiden en ontwikkelen

Uitgangspunt van GGD IJsselland is, dat de medewerker zelf verantwoordelijk is voor de eigen ontwikkeling in zijn/haar huidige en/of toekomstige functie. Medewerkers worden hiervoor door de organisatie op diverse manieren gefaciliteerd. Naast het strategisch opleidingsbeleid, kent de organisatie een studiefaciliteitenregeling voor functiegerichte opleidingen. Voor competentiegericht opleiden is er een organisatie breed Leer- en Ontwikkelprogramma (LOP) ontwikkeld. In dit kader zijn in 2017 5 lunchlezingen, 2 inspiratiecafés, 1 refereeravond en 6 trainingen georganiseerd.

GGD IJsselland is een erkende opleidingsinrichting voor de opleidingen arts Maatschappij & Gezondheid (profielen Jeugdarts en arts infectieziektebestrijding) en voor de Master Nurse Practitioner. In 2017 zijn 9 artsen in opleiding (bij JGZ/AGZ) en 1 verpleegkundige (bij JGZ) opgeleid. Voor deze opleidingen is subsidie aangevraagd en ontvangen van het ministerie van VWS. Daarnaast ontvangt de organisatie jaarlijks ruim 30 co-assistenten van de Universiteit Groningen die hun 4 weekse co-schap lopen bij GGD IJsselland.

4.2 Personeel in cijfers

Deze paragraaf geeft personele cijfers weer van het jaar 2017. Hieronder wordt getoond op basis van welke teams deze personele cijfers inzichtelijk worden gemaakt.

Aantal Medewerkers en personele capaciteit ultimo 2017

Afdeling	Aantal medewerkers	Fte*
Directie	1	1,00
Kennis en Expertisecentrum (KEC)	16	12,75
Bestuursbureau	18	14,50
Maatschappelijke zorg (MZ/OGGZ)	6	12,39
Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	60	45,08
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	218	141,33
Overig	2	1,47
Totaal aantal medewerkers (met aanstelling)	321	228,52
Flexkrachten	65	
Oproepkrachten	1	
Stagiaires	16	
Totaal aantal medewerkers	403	

** Inclusief flexkrachten. Vanwege aanstellingen in meerdere teams kan deze informatie afwijken van gegevens in de financiële verantwoording.*

Op 31 december 2017 bestond het totale personeelsbestand van GGD IJsselland uit 403 medewerkers waarvan er 321 een dienstverband hadden (307 vaste aanstellingen voor onbepaalde tijd, 14 tijdelijke aanstellingen voor bepaalde tijd). Er werd daarnaast gebruikgemaakt van inzet van tijdelijk personeel dat op flexbasis werkte. In totaal waren er op 31 december 2017 65 flexkrachten, 1 oproepkracht en 16 stagiaires werkzaam.

Bij de begroting wordt elk jaar in de bijlagen een overzicht opgenomen van de formatie. Het betreft hier de personele formatie ten behoeve van de uitvoering van de basistaken van GGD IJsselland en de structurele additionele taken. Met opdrachtgevers worden echter ook afzonderlijke afspraken ge-

maakt, waar personeel voor wordt ingezet. Daarom wijkt de feitelijke bezetting jaarlijks af van de in de begroting opgenomen formatie. Ook in 2017 was dit het geval.

In- en uitstroom

Onderstaand overzicht laat zien hoeveel medewerkers (met een aanstelling) in dienst zijn gekomen en hoeveel medewerkers er zijn uitgestroomd.

Afdeling	Instroom	Uitstroom
Directie	-	-
Kennis en Expertisecentrum (KEC)	1	2
Bestuursbureau	2	2
Maatschappelijke zorg (MZ/OGGZ)	-	1
Algemene gezondheidszorg (AGZ)	6	5
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	13	12
Overig	-	-
Totaal	22	22

Arbeidsmarkt

In 2017 zijn na een werving- en selectieprocedure 41 vacatures ingevuld. De vacatures zijn deels ingevuld met medewerkers die in dienst zijn gekomen (vaste/tijdelijke aanstelling), deels met flex-krachten en deels vervuld door interne mobiliteit.

Stages

Er zijn regelmatig stagiaires werkzaam van allerlei opleidingen op zowel HBO- als WO-niveau. Gedurende het hele jaar 2017 hebben in totaal 27 studenten stage gelopen bij GGD IJsselland..

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim binnen GGD bedroeg 5,6%. *Op het moment van schrijven is het gemiddelde verzuimcijfer van geheel 2017 (conform CBS) nog niet bekend, echter tot en met het derde kwartaal 2017 bedraagt het verzuimcijfer 5,0% binnen de sector openbaar bestuur en overheidsdiensten)***.** Hieronder is een verdeling weergegeven per afdeling.

	Ziekteverzuim percentage*	Gemiddelde duur (dagen)	Frequentie	Aantal Verzuimmeldingen
Directie/Bestuursbureau	3,58	13,15	0,65	16
KEC	2,50	6,09	0,79	17
MZ/OGGZ	5,36	15,39	1	7
AGZ	6,07	16,24	0,88	64
JGZ	5,97	18,07	0,61	164
Totaal GGD	5,6	16,65	0,69	268

* *excl. Zwangerschaps- en bevallingsverlof*

4.3 Arbeidsomstandigheden

In deze paragraaf volgt een overzicht van de activiteiten die in 2017 voor GGD IJsselland op het gebied van arbeidsomstandigheden hebben plaatsgevonden.

Medewerker Personeelszorg (preventie-aangelegenheden)

De preventiemedewerker heeft het afgelopen jaar diverse malen interventies uitgevoerd op het gebied van arbeidsomstandigheden. Deze interventies hadden voornamelijk betrekking op werkplek gerelateerde onderzoeken (denk hierbij aan computerwerkplekken, aanpassing persoonlijke arbeidsvoorzieningen, geven van adviezen op het gebied van arbeidsomstandigheden). Daarnaast heeft de preventiemedewerker regelmatig contact met de bedrijfsarts. In 2017 heeft de preventiemedewerker een keer gesproken met de Ondernemingsraad. Gelet op de wijzigingen in de Arbeidsomstandighedenwet per 1 juli 2017 heeft de preventiemedewerker de Ondernemingsraad voorgesteld om vaker met elkaar in gesprek te gaan.

Arbodienst

Binnen de GGD is een sociaal medisch team (SMT) waarin de bedrijfsarts, leidinggevenden en HRM-adviseurs per individuele situatie kunnen deelnemen. Het SMT bespreekt individuele gevallen om de duurzame inzetbaarheid van de medewerker te bevorderen. Indien noodzakelijk vindt maatwerk plaats. Medewerkers kunnen ook zelfstandig contact opnemen met de Arbodienst.

Ongewenst gedrag

Gevolgen van ongewenste omgangsvormen kunnen een enorme impact hebben op medewerkers en in bijzondere situaties op de omgeving en de organisatie. Medewerkers kunnen gebruik maken van een speciaal opgeleide vertrouwenspersoon, gefaciliteerd door de Arbodienst. De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan uit: eerste emotionele opvang, hulp aan de betrokken medewerker, advisering voor een plan van aanpak, ondersteuning bij het realiseren van de gewenste aanpak, eventuele doorverwijzingen en nazorg. In 2017 is één keer een beroep gedaan op de vertrouwenspersoon.

Onveilige situaties die gemeld zijn.

In 2017 zijn bij preventiemedewerker 8 onveilige situaties gemeld:

- 5 meldingen op het gebied van Psycho Sociale Arbeidsbelasting (PSA) gedaan. Incidenten zijn afgehandeld met betrokkene en leidinggevende. Er heeft geen melding Veilig Publieke Taak plaatsgevonden bij het Openbaar Ministerie.
- 3 prikaccidenten.

Bedrijfshulpverlening

Het BHV-team bestaat uit elf personen. Het jaar 2017 was, net zoals vorig jaar, een rustig jaar op het gebied van ongevallen. De BHV-ers zijn niet in actie gekomen.

Naast het BHV-team is er een A-team opgestart. Bedoeling is dat dit team bij situaties als medewerkers zich bedreigd voelen. van Een aantal BHV'ers heeft er voor gekozen om ook deel uit te maken van het A-team. Deze medewerkers volgen hiervoor een aparte training.

5. Kwaliteit

5.1 Inleiding

GGD IJsselland rapporteert jaarlijks door middel van een kwaliteitsjaarverslag over het gevoerde kwaliteitsbeleid en de belangrijkste resultaten. In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens het kwaliteitsbeleid, een beschrijving van het kwaliteitsmanagementsysteem, de belangrijkste resultaten in 2017 en de klachtenafhandeling aan bod.

5.2 Kwaliteitsbeleid

De missie en visie van een organisatie en de strategische doelstellingen geven richting aan de organisatie en haar kwaliteitsbeleid. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gericht op het verwezenlijken van de missie en visie. Centraal hierin staan kwalitatief goede zorg en dienstverlening en het streven naar tevreden opdrachtgevers, klanten en andere belanghebbenden. In combinatie met de missie en visie vormden de Bestuursagenda 2017 - 2018, de besturingsfilosofie, de programmabegroting (2017) en de teamplannen het kwaliteitsbeleid van de GGD.

5.3 Het kwaliteitsmanagementsysteem

GGD IJsselland beschikt over een integraal kwaliteitsmanagementsysteem, waarbij het HKZ-model het kader vormt. Centraal hierin staan geprotocolleerd handelen, deskundigheidsbevordering en continu verbeteren. Belangrijke instrumenten daarbinnen zijn: externe en interne audits, risicomanagement, visitaties, klantervaringenonderzoeken, de klachtenregeling, het leer- en ontwikkelprogramma voor medewerkers en het werken volgens diverse landelijke richtlijnen en professionele standaarden.

5.4 Doelstellingen en resultaten 2017

De GGD heeft een aantal doelstellingen geformuleerd gericht op de ontwikkeling van het kwaliteitsmanagementsysteem. Een deel van deze doelstellingen heeft een looptijd van meerdere jaren, andere zijn al in 2017 gerealiseerd. Hieronder volgen de doelstellingen over het verslagjaar 2017. Bij iedere doelstelling volgt achtereenvolgens het behaalde resultaat en een korte toelichting.

Doel: HKZ-certificaat op basis van de nieuwe HKZ norm Publieke Gezondheid (2015)

Resultaat: in november 2017 vond de externe audit door de onafhankelijk certificatie-instelling Kiwa plaats. Daarbij werd GGD IJsselland voor het eerst getoetst op basis van de vernieuwde HKZ-norm Publiek Gezondheid uit 2015. Dit heeft geresulteerd in een positief oordeel van Kiwa en daarmee het verwerven van het HKZ-certificaat Publieke Gezondheidszorg (2015). Hiermee is aantoonbaar dat GGD IJsselland kwaliteit van zorg- en dienstverlening hoog in het vaandel heeft staan en continu werkt aan de verdere ontwikkeling en verbetering daarvan.

Doel: nieuwe taken verwerken in het kwaliteitsmanagementsysteem

*Resultaa*t: diverse nieuwe taken binnen de afdeling maatschappelijke zorg, taken in het kader van kwaliteitstoezicht WMO en wijzigingen binnen de afdeling jeugdgezondheidszorg als gevolg van het nieuwe basistakenpakket/ IJssellands werken zijn geïntegreerd in de organisatie en binnen het kwaliteitsmanagementsysteem.

Doel: inzicht in klantervaringen

Resultaten: GGD IJsselland doet systematisch en periodiek diverse klantonderzoeken. De werkwijze is erop gericht goed inzicht te verkrijgen in de ervaringen en tevredenheid van onze klanten en ketenpartners, zonder daarbij te veel te vragen van de klant. In 2017 is onder andere op twee consultatiebureaus gestart met het verzamelen van klantervaringen van ouders/ verzorgers op basis van het 'positive perception program.'

5.5 Toezicht door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)

De inspectie voor de gezondheidszorg houdt toezicht op de uitvoering van de Publieke gezondheidszorg in Nederland.
In 2016 heeft GGD IJsselland bij het inspectiebezoek aan de Jeugdgezondheidszorg een tekortkoming gekregen, omdat het contactmomentenschema jeugdgezondheidszorg naar de opvatting van de inspectie niet voldoet aan het landelijk afgesproken professioneel kader. Twee contactmomenten die digitaal zijn ingericht voldoen niet aan de gestelde eisen. In 2017 is kritisch gekeken naar de uitgangspunten en wijze waarop het contactmomentenschema Jeugdgezondheidszorg is ingericht en op welke wijze we op basis van de opvatting van de inspecteur een oplossingsrichting inzetten die recht doet aan de ingezette weg en visie vanuit het Masterplan jeugdgezondheidszorg.
Voorts heeft de inspectie in 2016 een opmerking gemaakt over de rapportage van klachten. Op basis van de ze opmerking wordt in het jaarverslag duidelijker gerapporteerd wat de opvolging van klachten (n de sfeer van genomen verbetermaatregelen) is geweest.In 2017 heeft de inspectie alleen een informeel bezoek gebracht waarin ze zich heeft geInformeerd over de ontwikkelingen in onze Governance.

5.6 Klachten

In 2017 zijn in totaal eenendertig schriftelijke klachten bij GGD IJsselland binnengekomen. Twee klachten zijn begin 2018 binnengekomen maar hebben betrekking op 2017. Deze klachten zijn meegenomen in dit jaarverslag.

Twee van de klachten zijn niet in behandeling genomen omdat ze niet tegen de GGD waren gericht. Dertig klachten zijn door bemiddeling opgelost. Eén klacht heeft tot een oordeel namens het dagelijks bestuur geleid en is gegrond verklaard. In onderstaand overzicht is de afhandeling van de klachten die betrekking hebben op 2017 samengevat:

Klachten naar aard afhandeling	
niet gericht tegen GGD IJsselland	2
door bemiddeling	30
door behandeling met een oordeel	1
Totaal	33

In 2017 zijn geen klachten over GGD IJsselland voorgelegd aan de Geschillencommissie Publieke Gezondheid of aan de Overijsselse Ombudsman.

Klachten nader beschouwd

De klachten die tegen GGD IJsselland zijn gericht zijn ingedeeld in vijf categorieën. De verdeling van de klachten over de categorieën is als volgt:

Klachten gericht tegen GGD IJsselland ingedeeld in categorieën	
bejegening	9
dienstverlening	15
bereikbaarheid	1
informatievoorziening	6
overig	0
Totaal	31

Wat opvalt is dat bijna de helft van de klachten over dienstverlening gaat. Slechts één klacht gaat over bereikbaarheid.

De klacht die tot een oordeel namens het dagelijks bestuur heeft geleid, is een klacht die in de categorie 'bejegening' valt. Bij het vormen van een oordeel is gebruik gemaakt van de Behoorlijkheidswijzer. De klacht is gegrond verklaard omdat de gedragingen waarover is geklaagd niet voldoen aan de behoorlijkheidsnormen 'goede informatieverstrekking', 'de-escalatie' en 'professionaliteit'.

Acties naar aanleiding van de klachten

Dat veel klachten zijn opgelost door bemiddeling betekent niet dat er naar aanleiding van deze klachten geen actie is ondernomen. Zo heeft er in bijna alle gevallen een gesprek plaatsgevonden over de klacht tussen de bemiddelaar (de manager) en degene over wie geklaagd is. Klachten worden ook geregeld besproken in een team- of disciplineoverleg. De bemiddelaar stelt de klacht in een overleg aan de orde als ook andere medewerkers van de klacht kunnen leren.

Er zijn ook specifieke verbeteracties ondernomen. Zo is bijvoorbeeld naar aanleiding van klachten over het uitvoeren van een hielprik afgesproken dat het voetje van het kindje goed wordt voorverwarmd. Alle screeners die de hielprik uitvoeren zijn hierover geïnformeerd. Niet alleen over het belang hiervan maar ook over de wijze waarop het voetje het best kan worden voorverwarmd.

Bij de klacht die tot een oordeel heeft geleid, zijn zowel mondeling als schriftelijk excuses aangeboden door degene waarover is geklaagd. Omdat de behandeling van de klacht volgens de nieuwe Klachtenregeling van GGD IJsselland heeft plaatsgevonden, is afgesproken dat de afhandeling van de klacht in het managementteam van de GGD wordt geëvalueerd.

Tot slot

Voor goede dienstverlening is goed contact tussen medewerkers en cliënten onmisbaar. GGD IJsselland biedt medewerkers bijvoorbeeld in het kader van het Leer-en ontwikkelprogramma de mogelijkheid diverse trainingen te volgen die kunnen bijdragen aan een goed contact tussen medewerkers en cliënten.

5.7 Bezwaarschriften

In 2017 zijn vier bezwaarschriften binnengekomen. Naast deze bezwaarschriften is in 2017 een bezwaarschrift afgehandeld dat in 2016 is ontvangen. In onderstaand overzicht is de afhandeling van deze bezwaarschriften samengevat:

Afgehandelde bezwaarschriften	
ingetrokken door bezwaarmaker	1
in behandeling genomen en afgehandeld door gemeente Zwolle	2
beslissing door dagelijks bestuur	2
Totaal	5

Over drie van de vier bezwaarschriften die de algemene kamer van de bezwaarschriftencommissie in 2017 heeft ontvangen is geen advies uitgebracht. Over de afhandeling van twee bezwaarschriften is contact geweest met de gemeente Zwolle. In overleg is afgesproken dat de gemeente Zwolle de bezwaarschriften in behandeling neemt en afhandelt.
Eén bezwaarschrift is door de indiener ingetrokken.

De algemene kamer van de bezwaarschriftencommissie heeft in 2017 twee adviezen uitgebracht. Het eerste advies is uitgebracht over het bezwaarschrift van een medewerker dat in 2016 is binnengekomen. De algemene kamer signaleert in het advies dat aan de bezwaren van de medewerker tegen de wijziging van haar standplaats tijdens de behandeling van het bezwaar al is tegemoet gekomen Voor zover het bezwaarschrift niet gericht is tegen de wijziging van de standplaats van de medewerker is geadviseerd het bezwaar niet-ontvankelijk te verklaren. Over het gedane verzoek door de medewerker tot gebruikmaking van een compensatieregeling heeft de algemene kamer geadviseerd het verzoek in behandeling te nemen.
Het tweede advies is uitgebracht naar aanleiding van een bezwaar tegen een beslissing over een maatwerkvoorziening beschermd wonen. De algemene kamer heeft geadviseerd het bezwaarschrift ongegrond te verklaren.

Het dagelijks bestuur heef in overeenkomstig de uitgebrachte adviezen besloten. Het besluit over het bezwaar tegen de beslissing over een maatwerkvoorziening beschermd wonen heeft het dagelijks bestuur genomen namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg.

De functiewaarderingskamer van de bezwaarschriftencommissie heeft in 2017 geen bezwaarschriften behandeld.

6. Specifieke paragrafen

6.1 Algemeen

Op grond van artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient het jaarverslag aan aantal specifieke paragrafen te bevatten. Voor GGD IJsselland zijn dit:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Treasury (voorheen 'Financiering')

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

In het AB van 18 december 2014 is het beleidskader Risicomanagement en weerstandsvermogen 2016-2018 vastgesteld. Bij het vaststellen van dat beleidskader is besloten tot het regelmatig evalueren van het weerstandsvermogen aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit, die volgt uit het risicoprofiel van GGD IJsselland. Ook is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen ten opzichte van de benodigde weerstandscapaciteit voldoende moet zijn. Dit betekent dat deze ratio weerstandsvermogen / weerstandscapaciteit tussen 1,0 tot 1,4 moet liggen. Voor het afdekken van de risico's in 2017 ging het om een benodigde weerstandscapaciteit van tussen de € 392.000 en € 534.800. Ultimo 2017 bedraagt de weerstandscapaciteit in totaal € 527.340. Deze bestaat uit de algemene reserve van € 482.340 en de post onvoorzien van € 45.000.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een actueel risicoprofiel. Zoals afgesproken is dat risicoprofiel ook in 2017 geactualiseerd. Op basis van het overzicht met mogelijke risico's is het 'Overzicht significante risico's' voor GGD IJsselland tot stand gekomen.

Overzicht significante risico's

Vanwege het geringe aantal significante risico's volgt hieronder een overzicht waarin ook de risico's die geheel of gedeeltelijk afgedekt worden door een bestemmingsreserve zijn opgenomen.

1. **Faillissement van toeleveranciers; implementatiekosten en inwerken van medewerkers als gevolg van het wegvallen van 1 toeleverancier**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 150.000,-

2. **Claims en juridische procedures; claims van derden of niet inbare claims bij derden**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 100.000,-

3. **Extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 82.000,-

4. **Arbeidsconflict met een medewerker leidt tot plaatsen op non-actief en ontslag**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 60.000,-

5. **Boventallig personeel vanwege beëindigen of afnemende aanvullende producten**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 481.600,-
   bestemmingsreserve

6. **Boventallig personeel vanwege afnemende dienstverlening aan Publieke Gezondheid Asielzoekers**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 0,-
   bestemmingsreserve

Voor 2017 hebben bovenstaande risico's niet geleid tot extra kosten.

6.3 Financiële kengetallen

Eén van de recente wijzigingen van het BBV betreft het verplicht opnemen van een uniforme basisset financiële kengetallen door gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder een overzicht van de kengetallen, die voor ons van toepassing zijn.

Kengetallen 2017	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Netto schuldquote	30%	28%	29%
Solvabiliteitsratio	13%	13%	13%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting:

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 29 % ruimschoots het geval bij GGD IJsselland.

De netto schuldquote is voor 2017 lager t.o.v. 2016 dit komt voornamelijk door een afname van de nog te betalen kosten en een afname van de uitzettingen in Rijksschatkist. De afname van de nog te betalen bedragen wordt voornamelijk veroorzaakt door de reservering uit 2016 van de Asbestclaim gemeente Zwolle (€ 883.000) en de reservering IKB van € 418.000, dit betreft reservering vakantiegeld over de periode juni t/m december 2016 in het kader van de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB). De afname van de uitzettingen in Rijksschatkist wordt veroorzaakt door de gemaakte kosten inzake de renovatie van de GGD hoofdlocatie aan de Zeven Alleetjes in Zwolle.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft aan of GGD IJsselland op lange termijn kan voldoen aan haar verplichtingen. De solvabiliteit wordt uitgedrukt in de verhouding tussen het eigen vermogen op de balans en het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. *Ten opzichte van de gemeenten, waarbij percentages van 30*

– *40% normaal zijn, is de ratio van de GGD laag.* Dit komt met name door de beperkte omvang van het eigen vermogen. De relatief lage solvabiliteit sluit aan bij de keuzen die de deelnemende gemeenten hebben gemaakt ten aanzien van een beperkte omvang van het weerstandsvermogen.

De solvabiliteitsratio is voor 2017 gelijk aan die van 2016.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De begroting van GGD IJsselland wordt ieder jaar sluitend opgesteld. Er is daarom geen sprake van structurele ruimte in de exploitatie.

6.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa waarvan de instandhouding structureel een substantieel beslag op de middelen legt. Buiten dit kader vallen de financiële activa en bedrijfsmiddelen, omdat die regelmatig worden vervangen. Door dit onderscheid komt in deze paragraaf alleen het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle aan de orde.
Voor het kantoorgebouw is een meerjarenonderhoudsplanning opgesteld. Het plan is nog niet definitief. Het plan wordt nog gescreend door de afdeling vastgoed van de gemeente Zwolle. Hiervoor is in de begroting een jaarlijkse reservering van € 50.000 opgenomen. Op basis van het definitieve onderhoudsplan kan worden bepaald of dit voldoende is om de onderhoudskosten op langere termijn te dekken.
Voor de uitvoering van het onderhoudsplan worden de mogelijkheden voor uitbesteding onderzocht.

6.5 Bedrijfsvoering

Organisatie algemeen

Bij bedrijfsvoering is de basis goed op orde en functioneren de teams met een grote mate van zelfstandigheid. Bij de wijziging van de managementstructuur van de Veiligheidsregio is de eenhoofdige aansturing van bedrijfsvoering vervallen en worden de vier teams vanaf 2018 door de drie MT-leden van de Veiligheidsregio aangestuurd. Voor de inhoudelijke afstemming van bedrijfsvoering sluit vanaf 2018 de teamleider HRM in het MT van de GGD aan. Sturing van de vraag op de bedrijfsvoeringstaken vindt plaats tussen accounthouders van het MT GGD en de vier teamleiders van bedrijfsvoering.

HRM en Financiën

Bij HRM en Financiën zijn het financieel- en personeelssysteem geïmplementeerd, zodat deze vanaf 2018 in gebruik genomen worden. De implementatie van beide systemen is gebruikt om de werkprocessen bij HRM en Financiën te verbeteren. Daarnaast is er aandacht besteed aan het verbeteren van de sturingsinformatie voor de leidinggevenden, die vanuit de systemen worden geleverd.

Informatisering en automatisering en Facilitair

De onderhoudsplannen en vervangingsplannen, voor zowel huisvesting als ICT-middelen, zijn opgesteld. Verwerking hiervan vindt plaats in de begroting 2019 e.v. en dient daarmee als financieel kader voor investeringen en onderhoud.

6.6 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in ‘derde rechtspersonen’ waarmee GGD IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de GGD kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als de GGD bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen. Op het moment van opstellen van de Jaarrekening 2017 is bekend dat GGD IJsselland in dit kader 1 relatie kent:

GGD GHOR Nederland

GGD/GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en en de GHOR. Vanuit GGD Nederland wordt, voor en in samenspraak met de GGD’en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD’en gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD’en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Bestuurlijk en financieel belang

Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG'en. Hierin worden de 25 GGD’en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke Gezondheid (DPG). Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden van het algemeen bestuur. GGD IJsselland betaalt op jaarbasis een contributie aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner, voor 2017 bedroeg deze contributie € 59.000.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de Directeur Publieke Gezondheid van GGD IJsselland (tevens GHOR) in zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur.

6.7 Treasury

Inleiding

De paragraaf Treasury is één van de voorgeschreven paragrafen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), voorheen paragraaf ‘Financiering’. Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.
In 2016 is een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld, dat voldoet aan de actuele regelgeving.

Algemene ontwikkelingen

De GGD kent een beperkt aantal investeringen. De investeringen m.b.t. ICT zijn ondergebracht bij de Veiligheidsregio. Dit biedt voordelen voor de financieringsruimte binnen de kasgeldlimiet.

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft besloten dat decentrale overheden gaan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat saldi die door GGD IJsselland worden aangehouden op bankrekeningen worden afgeroomd en via een rekening-courant verhouding ten gunste van de Nederlandse schatkist worden gebracht. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staats-

schuld afnemen. Decentrale overheden krijgen op de deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Momenteel liggen deze rentes rond de nul procent. Het gevolg van dit beleid is dat GGD IJsselland nagenoeg geen rente opbrengsten uit rekening courant verhouding meer zal ontvangen. Voor 2017 was geen raming opgenomen voor ontvangsten uit beleggingen. Door de invoering van schatkistbankieren ontstaat er dus geen financieel nadeel voor GGD IJsselland.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisicobeheer

Voor het renterisicobeheer gelden de volgende criteria:

1. Conform de Wet FIDO wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.
2. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning.
3. De rentetypische looptijd (periode waarvoor de rente vaststaat) en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de vaste schuld. Deze wettelijke norm bepaalt dat maximaal 20% van de totale omvang van de begroting in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. In de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden zijn 2 modelstaten opgenomen om de risico's in beeld te brengen te weten:

- Berekening kasgeldlimiet (model A)
- Renterisiconorm (model B).

Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2017

De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld (korter dan een jaar). Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. In de praktijk is dat de begroting zoals die naar de toezichthouder wordt gezonden. Als, naar het oordeel van de toezichthouder, de begroting doelbewust is opgeblazen, dan kan de toezichthouder maatregelen nemen om het totaal te corrigeren. De kasgeldlimiet voor de GGD IJsselland bedraagt 8,2% van € 25.553.000 is € 2.095.000. Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend. In 2017 heeft de GGD IJsselland geen kasgeldlening aangetrokken.

(bedragen x € 1.000,-)

Kwartaal	Gemiddelde vlottende schuld	Gemiddelde vlottende middelen	Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)	Kasgeldlimiet	Ruimte (-) of overschrijding (+)
1e kwartaal	€ -	€ 4.342	€ -4.342	€ 2.095	€ -6.437
2e kwartaal	€ -	€ 3.734	€ -3.734	€ 2.095	€ -5.829
3e kwartaal	€ -	€ 5.294	€ -5.294	€ 2.095	€ -7.390
4e kwartaal	€ -	€ 3.599	€ -3.599	€ 2.095	€ -5.694

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm wordt inzicht verkregen in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. Omdat GGD IJsselland slechts 1 langlopende geldlening heeft afgesloten voor financiering van de huisvesting is alleen het risico i.v.m. herfinanciering als gevolg van renteaanpassingen van belang. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht:

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 1 januari:

	W 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
1. Renteherzieningen/ herfinanciering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2. Aflossingen	€ 214	€ 220	€ 228	€ 236	€ 244
3. Renterisico (1+2)	€ 214	€ 220	€ 228	€ 236	€ 244
4. Renterisiconorm	€ 5.111	€ 4.569	€ 5.050	€ 5.151	€ 5.254
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	€ 4.897	€ 4.349	€ 4.822	€ 4.915	€ 5.010
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4a begrotingstotaal	€ 25.553	€ 22.846	€ 25.248	€ 25.753	€ 26.268
4b Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	**€ 5.111**	**€ 4.569**	**€ 5.050**	**€ 5.151**	**€ 5.254**

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitspositie wordt wekelijks opgemaakt. Op basis hiervan wordt de samenstelling van de financiering bepaald. Met betrekking tot de lasten wordt de liquiditeitspositie bepaald door de uitgaven t.b.v. de exploitatie en de investeringen. De exploitatie uitgaven zijn min of meer gelijkmatig over het jaar verdeeld. GGD IJsselland heeft 1 langlopende geldlening afgesloten voor financiering van de aankoop van het kantoorgebouw. De overige investeringen worden gefinancierd uit eigen vermogen. Door het beperkte aantal en de omvang van de investeringen ontstaan slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. Met betrekking tot de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen en de subsidies die in het kader van diverse projecten worden ontvangen.
De gemeentelijke bijdragen worden 2x per jaar gefactureerd. Subsidies worden meestal vooraf beschikbaar gesteld. Gerelateerd aan een evenwichtige verdeling van de exploitatielasten over het jaar is er gedurende enkele maanden per jaar sprake van voorfinanciering.

Rentevisie

Voor 2017 was niet voorzien dat er langlopende geldleningen zouden worden afgesloten of dat overtollige financieringsmiddelen gedurende een langere periode dan een jaar zouden worden uitgezet. Het ontwikkelen van een rentevisie m.b.t. financiering was derhalve niet zinvol. In de begroting 2017 is voor nieuw te activeren kapitaaluitgaven uitgegaan van 4% rente. Voor de rente over de reserves en voorzieningen is uitgegaan van 1 %. Voor het meerjarenperspectief worden deze percentages ook gehanteerd.

Deel B: Jaarrekening 2017

7. Balans

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(voor bestemming van het gerealiseerd resultaat)

'(bedragen. * 1.000,=)

Omschrijving der activa	Ultimo 2017		Ultimo 2016		Omschrijving der passiva	Ultimo 2017		Ultimo 2016	
Vaste activa					Vaste passiva				
Materiële vaste activa		8.694		8.930	*Eigen vermogen*		1.378		1.549
- Investeringen met een economisch nut	8.694		8.930		- Algemene reserve	482		482	
					- Bestemmingsreserves	685		987	
Financiële vaste activa		0		0	- Gerealiseerd resultaat	211		79	
- Overige langlopende leningen u/g	0		0						
					Voorzieningen		0		0
					- Wachtgeldverplichtingen	0		0	
					- Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	0		0	
					Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		5.733		5.947
					- Onderhandse leningen van:				
					- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.733		5.947	
Totaal vaste activa		8.694		8.930	Totaal vaste passiva		7.111		7.496
Vlottende activa					Vlottende passiva				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		1.456		1.999	*Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar*		1.219		972
- Uitzettingen in Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4		654		- Overige schulden	1.219		972	
- Vorderingen op openbare lichamen	927		1.197		- Onderhandse leningen van:		0		0
- Overige vorderingen	525		148		- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	0		0	
Liquide middelen		204		375					
- Kassaldi	2		5						
- Banksaldi	202		370		*Overlopende passiva*		2.263		3.191
					- Vooruitontvangen bedragen	6		55	
Overlopende activa		237		354	- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen	604		612	
- Vooruitbetaalde bedragen	13		12		voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel				
- Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel	185		22		- Nog te betalen bedragen	1.653		2.524	
- Overige nog te ontvangen bedragen	39		321						
Totaal vlottende activa		1.898		2.728	Totaal vlottende passiva		3.482		4.163
Totaal generaal		**10.593**		**11.658**	Totaal generaal		**10.593**		**11.658**

Ingediend bij het Dagelijks Bestuur van de
GGD IJsselland d.d. 5-4-2018

De heer E.W. Anker, voorzitter

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de
GGD IJsselland d.d. 21-6-2018

De heer E.W. Anker, voorzitter

Mevrouw A.M. van den Berg, secretaris

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Alle bedragen genoemd in de balans en de toelichting op de balans zijn afgerond op duizendtallen (bedragen x € 1.000,-), hierbij is + = nadelig bedrag en een - = voordelig bedrag.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Alle in deze jaarrekening verantwoorde bedragen zijn vermeld in euro's.

Balans

1.1 Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden het jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven volgens een stelsel afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijving van de bedrijfsgebouwen/opstallen geschiedt volgens de annuïtaire methode. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

1.2 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

1.3 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Op basis van verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

1.4 Liquide middelen

Deze activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

1.5 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting.
Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan de balansdatum, waarvan de omvang en/of het tijdstip op balansdatum onzeker zijn, doch redelijkerwijs en betrouwbaar zijn te schatten. Voor de afwikkeling van de verplichting is een uitstroom van middelen noodzakelijk.

1.6 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossing. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

1.7 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Resultaatbepalingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar

7.2 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	31-12-2017	31-12-2016
Gronden en terreinen	800	800
Bedrijfsgebouwen	7.507	7.649
Vervoermiddelen	41	8
Machines, apparaten en installaties	205	271
Overige materiële vaste activa	142	202
	8.694	8.930

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 01-01-2017	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	800					800
Gebouwen	7.649	80		222		7.507
Vervoermiddelen	8	37	3	1		41
Machines, apparaten en installaties	271	3		68		205
Overige materiële vaste activa	202	8		69		142
	8.930	128	3	361	-	8.694

De investeringen staan in het volgende overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2017 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2017 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief besteed t/m 2017
Verbouwing huisvesting Deventer	60	80	80
Wachtdienstauto	45	37	37
Mobiele telefonie	-	8	8
Vervanging meubilair CB-locaties	270		-
Gehoorscreening	90	3	101
	465	128	227

Zie voor verdere toelichting bijlage 3 “Staat van activa”.

Boekwaarde bedrijfsgebouwen

In 2017 is voor de locatie Schurenstraat te Deventer met ingang van 1 oktober een nieuw huurcontract afgesloten. In het nieuwe contract is voorzien in een uitbreiding van het aantal m2 kantoorruimte. De uitbreiding is noodzakelijk vanwege de verhuizing van de cb-locatie van de Fesevustraat naar de locatie Schurenstraat. De indeling van de kantoorruimte is hiervoor aangepast. Het budget is overschreden vanwege meerwerk en er is onvoldoende rekening gehouden met BTW.

Boekwaarde vervoermiddelen

In 2017 is de wachtdienstauto van de forensische geneeskunde vervangen.

Boekwaarde machines, apparaten en installaties

In 2017 was vervanging van audiometers t.b.v. gehoorscreening gepland. Hiervoor was een budget van € 90.000 beschikbaar gesteld. De voorbereiding voor de uitvoering vergt meer tijd dan voorzien. In 2017 is slechts een klein deel gerealiseerd het restant wordt in 2018 uitgevoerd.

Boekwaarde overige materiële activa

De mutatie in 2017 betreft aanschaf van mobiele telefonie.

Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Voorziening voor oninbaarheid	Balanswaarde per 31-12-2017	Balanswaarde per 31-12-2016
Uitzettingen in Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4		4	654
Vorderingen op openbare lichamen	1.296		1.296	1.197
Overige vorderingen	157		157	148
Totaal	1.457	-	1.457	1.999

Uitzettingen in Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd is € 600.000.
Er zijn geen bedragen aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden dat in het kader van het drempelbedrag door de GGD IJsselland buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.
De afname van de uitzettingen in Rijksschatkist wordt veroorzaakt door de gemaakte kosten inzake de renovatie van de GGD hoofdlocatie aan de Zeven Alleetjes in Zwolle.

Vorderingen op openbare lichamen

Het saldo op vorderingen op openbare lichamen is in 2017 toegenomen met € 99.000. Dit saldo fluctueert jaarlijks door de omvang en de hoogte van de projecten.

Overige vorderingen

Het saldo op overige vorderingen is in 2017 toegenomen met € 9.000, hier is géén specifiek oorzaak voor. Dit saldo fluctueert door de jaren heen altijd iets.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	31-12-2017	31-12-2016
Kassaldi	2	5
Banksaldi	202	370
	204	375

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2017	31-12-2016
Vooruitbetaalde bedragen	13	11
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel	185	22
Overige nog te ontvangen bedragen	39	321
	237	354

Zie voor verdere toelichting bijlage 8 "Overzicht overlopende activa en passiva".

Vooruitbetaalde bedragen

Het saldo op vooruitbetaalde bedragen is in 2017 toegenomen met € 2.000, hiervoor is géén specifieke oorzaak van te benoemen.

Nog te ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen

Het saldo op nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel is in 2017 toegenomen met € 163.000. Dit wordt veroorzaakt doordat het volume aan nog te ontvangen inkomsten aanzienlijk is toegenomen. Een van de grootste posten is de afrekening Medische MilieuKunde (MMK) van € 73.000 met de regio Twente.

Overige nog te ontvangen bedragen

Het saldo op overige nog te ontvangen bedragen is in 2017 afgenomen met € 282.000, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijdrage die wij in 2016 nog van de gemeenten moesten ontvangen inzake de compensabele btw m.b.t. renovatie van de GGD hoofdlocatie aan de Zeven Alleetjes in Zwolle.

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	31-12-2017	31-12-2016
Algemene reserve	482	482
Bestemmingsreserves	685	987
	1.167	1.469
Gerealiseerd resultaat	211	79
Totaal	1.378	1.549

Het verloop van het Eigen Vermogen is als volgt:

Saldo per 1 januari 2017	1.469
Bij: storting batig saldo 2016	79
Bij: overige stortingen	50
	1.598
Af: onttrekkingen aan reserves	431
Saldo per 31 december 2017	1.167

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Reserves	Boekwaarde 01-01-2017	Toevoeging/ onttrekking via resultaat bestemming	Vermeerdering en ten laste van de exploitatie	Vermindering ten gunste van de exploitatie	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	482	79		79	482
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers	510			46	464
Risicoreserve	148				148
Reserve SOA sense	23				23
Reserve Masterplan JGZ	306			306	0
Reserve groot onderhoud gebouw	0		50		50
Bestemming saldo 2016	79	-79			0
Totaal	1.548	0	50	431	1.167

Zie voor verdere toelichting bijlage 4 “Staat van reserves en voorzieningen” en bijlage 5 “Toelichting reserves”.

Resultaat

Onder “gerealiseerd resultaat’ is het resultaat ná mutaties in de reserves opgenomen, hiervan wordt het volgende overzicht gegeven:

Totaal saldo van baten en lasten	170
Bij: aanwending reserves (zie de toelichting op de rekening van baten en lasten)	-431
Af: toevoeging reserves (zie de toelichting op de rekening van baten en lasten)	50
Gerealiseerd resultaat	-211

Over de bestemming van het resultaat zal aan het Algemeen Bestuur een voorstel worden voorgelegd.

Op basis van het besluit van het Algemeen Bestuur van 22 juni 2017 is het voordelig resultaat over 2016 ad € 79.000 als volgt afgewikkeld:

- Toevoegen aan Algemene Reserve	79
	79
Aanvullende onttrekking	
- Dekking tekort in de exploitatie 2016 van de Publieke Gezondheid Asielzoekers dekken uit de bestemmingsreserve PGA	34
	113

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.732.859	5.947.072
	5.732.859	5.947.072

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2017:

Saldo 01-01-2017	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017

Onderhandse leningen	5.947.072	0	214.213	5.732.859
Totaal	5.947.072	0	214.213	5.732.859

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 214.183. Zie voor verdere toelichting bijlage 7 “Langlopende geldleningen”

Vlottende passiva

Vlottende schulden korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2017	31-12-2016
Overige schulden	1.219	972
	1.219	972

Overige schulden
Het saldo op overige schulden is in 2017 toegenomen met € 181.000, hier is géén specifiek oorzaak voor. Dit saldo fluctueert door de jaren heen altijd iets.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	604	612
Vooruitontvangen bedragen	6	55
Nog te betalen bedragen	1.653	2.524
	2.263	3.191

Zie voor verdere toelichting bijlage 8 “Overzicht overlopende activa en passiva”.

Vooruit ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen

Het saldo op vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel is in 2017 afgenomen met € 8.000. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2017 het volume aan subsidies die nog niet volledig waren besteed is afgenomen t.o.v. 2016.

Voorontvangen bedragen

Het saldo op vooruitbetaalde bedragen is in 2017 afgenomen met € 49.000, dit komt door een reservering van incidentele middelen JGZ in 2016 die in 2017 zijn aangewend.

Overige nog te betalen bedragen

Het saldo op nog te betalen bedragen is in 2017 afgenomen met € 871.000, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de reservering uit 2016 van de bijdrage aan de gemeente Zwolle inzake de kosten van de asbestsanering pand Stadkamer ad € 883.000.

Financiële positie van de GGD IJsselland

Gemeenten die aan de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland deelnemen, zijn wettelijk verplicht zodanig financieel bij te dragen aan de regeling dat de begroting daarvan altijd sluitend is.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan verlofaanspraken.

- Verlofsaldi: 12.165 uren. Dit totale saldo is ruim 6,6 fte (o.b.v. 1.836 bruto uren per fte) en heeft een waarde van ongeveer € 429.000 (o.b.v. van een gemiddelde loonsom € 65.000). Het betreft een kortlopende arbeidskosten gerelateerde verplichting met een jaarlijks vergelijkbaar volume, die op basis van het BBV niet op de balans mag worden opgenomen.
- Meerjarige financiële verplichtingen.
  Ultimo 2017 kent de GGD diverse meerjarige financiële verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen, namelijk:

Soort contract	Naam contractant	Ingangsdatum	Einddatum	Jaarbedrag
Inleen overeenkomst personeel*	Ziezzo	1-9-2014	1-9-2018	1.280
Schoonmaakcontracten**	Divers	p.m.	p.m.	242
Huurcontracten (m.n. CB-locaties)	Divers	p.m.	p.m.	503
				2.025

* *De inleen overeenkomst voor personeel met Ziezzo is met een jaar verlengd. Op de inkoopkalender staat de nieuwe aanbesteding gepland voor het 1e kwartaal van 2018.*

** *In 2017 is de schoonmaak opnieuw aanbesteed i.s.m. de Veiligheidsregio met de bedoeling om tot 1 contract voor de schoonmaak te komen voor alle locaties van de GGD IJsselland en de Veiligheidsregio IJsselland.*

Niet in de balans opgenomen financiële recht(en)

Voor de hoofdlocatie van de GGD IJsselland geldt een niet verhandelbaar parkeerrecht voor het nabijgelegen parkeerplaats voor een periode van 20 jaar, dit recht vertegenwoordigt een waarde van € 200.000.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

8. Overzicht van baten en lasten

8.1 Totaaloverzicht baten en lasten GGD IJsselland

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten				
Programma Gezondheid	20.902	21.760	21.906	146
Programma Service en Samenwerking	1.363	1.389	1.384	-5
Totaal lasten	**22.265**	**23.149**	**23.290**	**1.41**
Baten				
Programma Gezondheid	-20.902	-21.557	-21.968	-411
Programma Service en Samenwerking	-1.467	-1.486	-1.490	-4
Totaal baten	**-22.369**	**-23.043**	**-23.458**	**-415**
Saldo programma's				
Programma Gezondheid	0	203	-62	-265
Programma Service en Samenwerking	-104	-97	-106	-9
Totaal Saldo programma's	-104	106	-168	-274
Saldo algemene lasten en dekkingsmiddelen	**54**	**616**	**338**	**-278**
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-50**	**722**	**170**	**-552**
Bij: onttrekkingen aan reserves				
Programma Gezondheid	0	-399	-318	81
Kostenplaatsen	0	-177	-113	64
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	-576	-431	145
Af: stortingen in reserves				
Programma Gezondheid	0	0	0	0
Kostenplaatsen	50	50	50	0
Totaal stortingen in reserves	50	50	50	0
Saldo reserve mutaties	**50**	**-526**	**-381**	**145**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**196**	**-211**	**-407**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bij de analyse van het resultaat is het onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming van groot belang. Ingevolge het BBV dient daarom een toelichting te worden gegeven op het gerealiseerde saldo van baten en lasten vóór mutaties in de reserves, de mutaties in de reserves en het gerealiseerde resultaat ná mutaties in de reserves. In de programmarekening dienen de bedragen vóór mutaties in de reserves te worden opgenomen.

In het volgende overzicht wordt inzicht gegeven in de relatie tussen het gerealiseerde saldo van baten en lasten vóór mutaties in de reserves en het in de programmarekening opgenomen gerealiseerde resultaat ná de mutaties in de reserves.

(bedragen x € 1.000,-) + = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Gerealiseerd saldo van baten en lasten (vóór mutaties in de reserves):		**170**
Mutaties in de reserves		
Onttrekking aan bestemmingsreserves	-431	
Storting in bestemmingsreserves	50	
Per saldo onttrokken aan de reserves ten laste van de exploitatie		-381
Gerealiseerd resultaat (ná mutaties in de reserves):		**-211**

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie 2017 en de begroting na wijziging 2017, vóór mutaties in de reserves, hebben zich voorgedaan op de volgende onderdelen:

Programma's:		
– Gezondheid	-265.000	
– Service en Samenwerking	-9.000	
		-274.000
Algemene lasten en dekkingsmiddelen:		
– Overig		-278.000
Totaal verschil vóór mutaties in de reserves		-552.000
Afwijkingen mutaties reserves:		
– Lagere onttrekking reserve PGA i.v.m. diverse niet geraamde inkomsten	81.000	
– Géén onttrekking aan risicoreserve, kosten kunnen binnen de exploitatie worden opgevangen	64.000	
		145.000
Totaal verschil na mutaties in de reserves		-407.000

De in de programmarekening voorkomende lastenoverschrijding op het programma Gezondheid past binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde beleid, waardoor er geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

Ons algemene standpunt en die van onze belastingadviseur is dat GGD IJsselland niet belasting- en aangifteplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Namelijk met de volgende redenering: voor het overgrote deel van de activiteiten/inkomsten is er geen sprake van deelname economisch verkeer en dus kan er geen sprake zijn van het drijven van een onderneming. Bij de activiteiten (bijvoorbeeld detachering personeel), waarmee GGD IJsselland wel deelneemt aan het economisch verkeer, wordt

niet gestreefd naar winst en worden geen structurele overschotten gerealiseerd. Vandaar dat het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting nihil is.

Voor een nadere toelichting op de verschillen tussen de realisatie 2017 en de begroting na wijziging 2017 wordt verwezen naar de toelichting bij de programma's in het jaarverslag, daar wordt antwoord gegeven op de vraag *"Wat heeft het gekost?"*. In de toelichting wordt ingegaan op de afwijkingen tussen de realisatie 2017 en de begroting na wijziging 2017. Saldi minder dan € 10.000 worden niet toegelicht. Deze toelichting en bijlage 10 "Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2017" maken onlosmakelijk onderdeel uit van de toelichting op het overzicht van baten en lasten. De beschikbare budgetten zijn gebaseerd op de oorspronkelijke begroting en wijzigingen door middel van vastgestelde begrotingswijzigingen. In 2017 is er één begrotingswijziging vastgesteld en verwerkt, namelijk:

1. De verwerking van de integratie JGZ 0-4 jaar.
2. Aanpassingen op basis van de Bestuursrapportage najaar 2017 (Berap).

8.2 Financiële toelichting per programma

In het jaarverslag 2017 zijn de kosten van de programma's Service en samenwerking en Gezondheid weergegeven en toegelicht in respectievelijk paragraaf 3.2 en paragraaf 3.3. Deze toelichtingen maakt onlosmakelijk onderdeel uit van deze jaarrekening. Kortheidshalve wordt naar deze toelichtingen verwezen.

8.3 Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Overige algemene dekkingsmiddelen					
Onvoorziene uitgaven	130	45	0	-45	V
Overige kosten/inkomsten	-63	-59	-61	-2	V
Saldo kostenplaatsen	0	231	28	-203	V
Bespaarde rente	-13	-13	-15	-2	V
Projecten (incidenteel)	0	348	348	0	-
Risicoreserve	0	64	38	-26	V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten overige algemene dekkingsmiddelen	**54**	**616**	**338**	**-278**	**V**
Saldo van baten en lasten	**54**	**616**	**338**	**-278**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-177	-113	64	N
af: stortingen in reserves	50	50	50	0	-
Gerealiseerd resultaat	**104**	**489**	**275**	**-214**	**V**

Het Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen sluit af met een voordelig saldo van baten en lasten van € 278.000 t.o.v. de begroting na wijzigingen. Rekening houdend met de mutaties in de reserves die toegerekend kunnen worden aan het Algemene lasten en dekkingsmiddelen, sluit het Programma af met een voordelig resultaat van € 214.000 t.o.v. de begroting na wijziging.

Per onderdeel worden de verschillen nader toelicht:

Onvoorziene uitgaven

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– In 2017 was er primitief een post voor onvoorziene uitgaven geraamd van € 130.000. Bij de Bestuursrapportage was de post onvoorzien al met € 85.000 afgeraamd ter dekking van kosten op de overige onderdelen in de exploitatie. Op deze post is toen een budget van € 45.000 in stand gehouden voor het laatste kwartaal 2017, deze post is niet aangewend. Per saldo zorgt dit voor een éénmalige meevaller in de jaarrekening 2017 van € 45.000.	-45	V
Totaal resultaat Onvoorziene uitgaven (voordeel)	***-45***	***V***

Overige kosten/inkomsten

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Per saldo diverse kleine incidentele voor- en nadelen die niet nader worden toegelicht.	-2	V
Totaal resultaat Overige kosten/inkomsten (voordeel)	***-2***	***V***

Saldo kostenplaatsen

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

	Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
1.	Kapitaallasten	0	-18	0	18	N
2.	Overige personeelslasten	0	50	33	-17	V
3.	Huisvesting Zwolle	0	55	65	10	N
4.	Administratie en algemeen beheer	0	-46	-188	-142	V
5.	Automatisering	0	0	-2	-2	V
6.	Ondersteuning en facilitair	0	0	-16	-16	V
7.	Jeugdgezondheidszorg	0	0	0	0	-
8.	Algemene gezondheidszorg	0	51	53	2	N
9.	Kennis- en Expertise Centrum / Maatschappelijke zorg	0	-9	-54	-45	V
10.	Bestuur	0	103	112	9	N
11.	Huisvesting Deventer	0	9	4	-5	V
12.	Bestuursbureau	0	37	20	-17	V
	Totaal saldo kostenplaatsen	**0**	**232**	**27**	**-205**	**V**

De verschillende teams van de afdeling Bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland ondersteunen GGD IJsselland bij haar bedrijfsvoering. Hiervoor is een overeenkomst voor “kosten voor gemene rekening” opgesteld, die inmiddels ook akkoord is bevonden door de Belastingdienst. Dit voorkomt dat er BTW in rekening moet worden gebracht bij de GGD IJsselland. De verrekening met de Veiligheidsregio vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten tegen de overeengekomen verdeelsleutels. Over de jaarlijks te leveren diensten zijn afspraken gemaakt en neergelegd in een dienstverleningsovereenkomst.
Het totaal van de kostenplaatsen sluit met een voordelig saldo van € 205.000. De belangrijkste oorzaken zijn:

(bedragen x € 1.000,-) *= Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– De kostenplaats administratie en algemeen beheer sluit met een positief saldo van € 142.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door extra inkomsten uit projecten van € 90.000 (o.a. overhead ketenpartners € 36.000 en inzet t.b.v. zorgopleiding € 24.000) waarmee in de begroting onvoldoende rekening is gehouden. Daarnaast lagere kosten implementatie P&F systeem van € 35.000 en diverse overige kosten van € 17.000.	-142	V
– Binnen de afdeling KEC is een voordeel ontstaan van € 45.000, dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat vacatures niet volledig zijn ingevuld (€ 33.000). Daarnaast zijn er extra inkomsten uit ziektewet ontvangen i.v.m. zwangerschapsverlof.	-45	V
– In 2017 zijn geen kerstpakketten verstrekt. De uitreiking is doorgeschoven naar de nieuwjaarsbijeenkomst in januari 2018 waardoor het budget 2017 niet is benut. Hierdoor is in 2017 een voordeel ontstaan van € 16.000.	-16	V

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Per saldo diverse voor- en nadelen die niet nader worden toegelicht.	2	V
Totaal resultaat Kostenplaatsen (voordeel)	**-205**	**V**

Bespaarde rente

De GGD rekent rentelasten toe aan de diverse programma's, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Daarbij wordt ook rente gecalculeerd over het werkzame eigen vermogen. Aangezien de gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug in de baten van de GGD. De rente over de vrije componenten van het eigen vermogen wordt daarbij als algemeen dekkingsmiddel verantwoord. In de begroting is het percentage over de reserves en voorzieningen waaraan geen rente wordt toegevoegd, geraamd op 1%. Voor de jaarrekening 2017 is ook gerekend met het geraamde percentage van 1%.

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– De feitelijke stand van de reserves per 1 januari 2017 was hoger dan de stand waarmee bij het opstellen van de begroting 2017 vanuit is gegaan.	-2	V
Totaal resultaat Bespaarde rente (voordeel)	***-2***	***V***

Projecten (incidenteel)

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Géén resultaat op de projecten.	0	-
Totaal resultaat Projecten (incidenteel)	***0***	***-***

Risicoreserve

De risicoreserve wordt in stand gehouden om risico's met betrekking tot langdurige ziekte en boventallig personeel te dekken. De toevoeging aan de reserve wordt gevormd door de opslag in het tarief wat door de GGD wordt toegepast voor diverse activiteiten o.a. projecten, detacheringen en DVO's. De toevoegingen hebben hoofdzakelijk een incidenteel karakter.

Het beslag op de reserve bestaat uit kosten die samenhangen met langdurige ziekte en boventallig personeel. Deze kosten kunnen niet binnen de afdelingen worden opgevangen en worden derhalve centraal verantwoord en gedekt uit de reserve. Waar mogelijk worden maatregelen getroffen en vindt begeleiding via de arbodienst plaats om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Het betreft personele aangelegenheden die over het algemeen een lange doorlooptijd kennen. Daartegenover staat dat het beeld snel kan veranderen door verloop van personeel. Het is daarom lastig een prognose te maken voor de langere termijn.

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Kosten ten laste van risicoreserve	266	N
– Toevoegingen uit opslag in tarief	-228	V
Totaal resultaat Risicoreserve (nadeel)	***38***	***N***

Mutaties reserves m.b.t. Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen

De exploitatie van GGD IJsselland wordt beïnvloed door stortingen in reserves en door onttrekkingen uit reserves. Het BBV geeft aan dat het resultaat van de exploitatie onderverdeeld moet worden in een gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten en in een gerealiseerd resultaat. Het verschil tussen beide is dat in het gerealiseerde resultaat de mutaties in de reserves zijn verwerkt.

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**54**	**574**	**338**	**-236**	**V**
Mutaties reserves					
bij: Onttrekkingen aan reserves	0	-177	-113	64	N
af: Stortingen in reserves	50	50	50	0	-
Gerealiseerd resultaat	**104**	**447**	**275**	**-172**	**V**

De reserves en voorzieningen zijn opgenomen in bijlage 4 en toegelicht in bijlage 5. Per saldo hebben de mutaties in de reserves met betrekking tot het Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen een nadelig effect gehad op het resultaat van € 64.000. Dit wordt veroorzaakt doordat er géén beschikking is gedaan over de risicoreserve. Per saldo had er een bedrag van € 38.120 t.l.v. de risicoreserve gebracht moeten worden, dit beschikking is niet gedaan omdat:
1. de kosten binnen de exploitatie kunnen worden opgevangen;
2. de stand van de reserve laag is ten opzichte van de verplichtingen.

Bijlagen bij de jaarrekening

Bijlage 1: Verantwoording Projecten

Onder projecten worden binnen GGD IJsselland activiteiten verstaan met een duidelijke start- en einddatum en met een specifieke financiering. Voor de uitvoering van de activiteit worden aanvullende middelen ter beschikking gesteld door de betreffende gemeente of een andere organisatie. Deze activiteiten zijn niet in de (primitieve) begroting 2017 opgenomen, aangezien ze pas na vaststelling van de begroting tot stand komen en jaarlijks wisselen.

Overzicht lopende projecten GGD IJsselland 2017:

Gemeente Zwolle

Dienstverleningsovereenkomst Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Centrale Toegang
De Centrale Toegang heeft taken op verschillende terreinen binnen het sociale domein van de centrumgemeente Zwolle. Grofweg is dit te vertalen in drie hoofddoelen, namelijk:

- Het bieden van een onafhankelijke toegang tot de maatschappelijke opvang voor mensen die hier op aangewezen zijn.
- Het bieden van een onafhankelijke toegang tot het beschermd wonen op GGZ-basis voor mensen voor wie dit bedoeld is.

Hiernaast is een ander doel van het bestaan van de Centrale Toegang het voorzien in beleidsinformatie ten behoeve van de centrumgemeente Zwolle inzake genoemde hoofddoelen.

Behorend bij Dienstverleningovereenkomst tussen de Centrumgemeente Zwolle en GGD IJsselland d.d. 12 februari 2015 met kenmerk OWS1502-009

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Inzet medewerkers "oude" Centrale Toegang	113.170		
- Inzet medewerkers "nieuwe taak" CT voor "Bescherm Wonen en Ambulante Begeleiding	431.052		
- Secretariaat/administratie	234.528		
- Coördinatie/leiding	90.849		
- Beleidsmedewerker	17.712		
- Functioneel applicatiebeheerder	70.964		
- Bezwaar en beroep	6.017		
- Onafhankelijke commissie inzake bezwaar en beroep	1.115		
- Inzet psychiater	44.136		
- Indirecte personele inzet GGD (ondersteunende uren div. afdelingen)	33.241		
- Overige kosten	33.340		
Totaal subsidiabele kosten		**1.076.124**	
Subsidie			
- Subsidie Zwolle 2017	-908.252		
- Restant subsidie Zwolle 2016	-52.488		
Noodzakelijke extra werkzaamheden:			
- Meerwerk inzake Boer en Zorg/Meesterwerk (inzet Willems)	-70.867		
- MO taken	-30.000		
- Wachtlijstvermindering	-30.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-1.091.607**	
Saldo DVO Centrale Toegang		**-15.483**	*(V)*

Team VIA
Team VIA is een vangnet/bemoeizorgteam. Het team biedt zorg aan mensen die zich in een zorgwekkende situatie bevinden en om wie anderen zich zorgen maken. Het doel van deze zorg is maatschappelijk herstel van cliënten bevorderen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Directe personele inzet GGD		85.408	
- Indirecte personele inzet GGD (ondersteunende uren div. afdelingen)		27.027	
- Dekking kosten overhead		64.625	
- Inzet ketenpartners		229.063	
- Overige kosten		29.762	
Totaal subsidiabele kosten			**435.885**
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017		-488.126	
Totaal beschikbare subsidie			**-488.126**
Saldo subsidie Team VIA			**-52.241** ***(V)***

Team Zwerfjongeren

Team Zwerfjongeren heeft ten doel het in kaart brengen van het aantal zwerfjongeren in de regio IJsselland en hen te voorzien van begeleiding. De doelstelling van laatstgenoemde activiteit is het zoveel mogelijk zelfstandig laten functioneren van jongeren, waar mogelijk via samenwerking met regulier hulp- en dienstverleningsaanbod.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Directe personele inzet GGD		18.317	
- Indirecte personele inzet GGD (ondersteunende uren div. afdelingen)		3.103	
- Dekking kosten overhead		17.515	
- Inzet ketenpartners		102.432	
- Overige kosten		54	
Totaal subsidiabele kosten			**141.420**
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017		-132.227	
Totaal beschikbare subsidie			**-132.227**
Saldo subsidie Team Zwerfjongeren			**9.193** ***(N)***

Bemoeizorg Jeugd

Bemoeizorg Jeugd stelt zich ten doel de situatie waarin een cliëntsysteem zich bevindt te stabiliseren en zo mogelijk te verbeteren. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar eventuele ontwikkelingsproblemen bij de aanwezige kinderen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Directe personele inzet GGD		29.923	
- Indirecte personele inzet GGD (ondersteunende uren div. afdelingen)		4.080	
- Dekking kosten overhead		25.346	
- Inzet ketenpartners		126.456	
- Overige kosten		3.187	
Totaal subsidiabele kosten			**188.992**
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017		-173.880	
Totaal beschikbare subsidie			**-173.880**
Saldo subsidie Bemoeizorg Jeugd			**15.112** ***(N)***

Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil (Calamiteitenreserve Dak- en thuislozen)

Voor de gemeente Zwolle coördineren wij de medische kosten voor niet verzekerde dak- en/of thuislozen. Wij voeren de beoordeling uit, stemmen af met de betrokken huisarts en beheren de financiën.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	-		
- Dekking kosten overhead	-		
- Overige kosten	1.682		
Totaal subsidiabele kosten		**1.682**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-20.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-20.000**	
Saldo subsidie Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil		**-18.318**	***(V)***

Loverboys

De focus in het preventieproject loverboys is gericht op het vergroten van seksuele weerbaarheid van jongeren en het signaleren van loverboys en seksueel grensoverschrijdend gedrag in de leeftijd van 13-18 jaar:

- met een laag opleidingsniveau (PrO, VMBO en MBO);
- die kwetsbaar zijn door bijvoorbeeld gedragsstoornissen of problemen thuis.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	4.749		
- Dekking kosten overhead	2.013		
- Kosten uitvoering	17.745		
	-4.436		
Totaal subsidiabele kosten		**20.071**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-20.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-20.000**	
Saldo subsidie Loverboys		**71**	***(N)***

Armoede en gezondheid bij kinderen

De inzet richt zich op kinderen van ouders met een laag inkomen. GGD checkt bij alle kinderen of er armoede gerelateerde gezondheidsproblemen zijn. De verpleegkundige van de GGD bespreekt met de ouders/verzorgers of gaat op huisbezoek als er armoede gerelateerde gezondheidsbedreigingen voor het kind aanwezig zijn. Als er gezondheidsbedreigingen worden geconstateerd, adviseert de JGZ aan ouders een product of activiteit voor het kind. Op grond van dit advies zorgt Stichting Meedoen voor de verstrekking.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD (164 aanvragen)	11.315		
- Dekking kosten overhead	3.185		
Totaal subsidiabele kosten		**14.500**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-14.500		
Totaal beschikbare subsidie		**-14.500**	
Saldo subsidie Armoede en gezondheid bij kinderen		**-**	***(-)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	9.197		
- Overige kosten	2.942		
Totaal subsidiabele kosten		**12.139**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-42.344		
Totaal beschikbare subsidie		**-42.344**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Zwolle		**-30.205**	***(V)***

JGZ Voorzorg

Doel van Voorzorg is om kindermishandeling en/of verwaarlozing te voorkomen door inzet op:

- Verbetering van het zwangerschap- en geboorteproces voor moeder en kind; gezond gedrag en medische zorg tijdens de zwangerschap.
- Verbetering van de gezondheid en ontwikkeling van het kind; competente en verantwoordelijke opvoeding.
- Verbetering van de persoonlijke ontwikkeling van de moeder en haar mogelijkheden voor opleiding en werk zodat de moeder in de toekomst meer kan betekenen voor haar kind; gezinsplanning, opleiding, werk, enz.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 3 oktober 2017 met kenmerk 17163-2017/ SA47009187

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	33.242		
Totaal subsidiabele kosten		**33.242**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-32.736		
Totaal beschikbare subsidie		**-32.736**	
Saldo subsidie JGZ Voorzorg		**506**	***(N)***

Coördinatie Zwolle Gezonde Stad

Zwolle Gezonde Stad is een beweging waarin professionals van publieke en private partijen samen met bewoners zich inzetten om de gezonde leefstijl aantrekkelijk en gemakkelijk te maken voor jongeren en senioren. De beweging is gebaseerd op de (JOGG) aanpak. Zwolle Gezonde Stad richt zich op drie sporen: Gezond Gedrag, Gezonde Omgeving en Gezonde Zorg.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 18 april 2017 met kenmerk PUSL1704-043 en bij subsidiebeschikking d.d. 14-12-2017 met kenmerk SA47009254

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	25.660		
- Dekking kosten overhead	11.072		
- Overige kosten	10.074		
Totaal subsidiabele kosten		**46.806**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-35.000		
- Overheveling BIKS budget 2016 -> 2017	-2.000		
- Aanvulende subsidie pilot Sport en Bewegen 2017	-9.250		
Totaal beschikbare subsidie		**-46.250**	
Saldo subsidie Zwolle Gezonde Stad		**556**	***(N)***

We Can Young

We Can Young is een campagne gericht op het respectvol omgaan van jongeren en het zich bewust zijn van grenzen als het gaat om seks en relaties.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.570		
- Dekking kosten overhead	1.677		
- Overige kosten	1.745		
Totaal subsidiabele kosten		**6.992**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-4.434		
Totaal beschikbare subsidie		**-4.434**	
Saldo subsidie We Can Young		**2.558**	***(N)***

Totaal overzicht Financiële verantwoording 2017 DVO Centrale Toegang en projecten gemeente Zwolle 2017

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Projecten	Totaal subsidiabele kosten per project	Totaal maximale subsidie per project	Saldo subsidie-afrekening per project	
Centrale Toegang	1.076.124	-1.091.607	-15.483	
Team VIA	435.885	-488.126	-52.241	
Team Zwerfjongeren	141.420	-132.227	9.193	
Bemoeizorg Jeugd	188.992	-173.880	15.112	
Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil	1.682	-20.000	-18.318	
Loverboys	20.071	-20.000	71	
Armoede en gezondheid bij kinderen	14.500	-14.500	0	
Jeugdgezondheidszorg	12.139	-42.344	-30.205	
JGZ Voorzorg	33.242	-32.736	506	
Zwolle Gezonde Stad	46.806	-46.250	556	
We Can Young	6.992	-4.434	2.558	
Totaal overzicht tussentijdse Financiële verantwoording DVO Centrale Toegang en projecten gemeente Zwolle 2017	**1.977.854**	**-2.066.104**	**-88.250**	*(V)*

Verwarde personen Zwolle (deel 1)

Uit een onderzoek in 2016 blijkt dat de bestaande (zorg-)structuur voor veel gevallen van personen die verward gedrag vertonen toereikend is, maar ook enkele knelpunten kent.
Per maart 2017 werkt GGD IJsselland – in opdracht van gemeente Zwolle- als projectleider samen met de hulpdiensten, overheidsinstanties en diverse zorgaanbieders om tot een plan van aanpak te komen voor deze doelgroep. De samenwerking steekt voornamelijk in op het verbreden en herbevestigen van bestaande afspraken en werkwijzen voor personen met verward gedrag. Hieruit voortkomend is in september 2017 voor een drietal pilots een subsidieaanvraag ingediend bij ZonMw.

Behorend bij offerte GGD IJsselland d.d. 15 februari 2017 inzake "Sluitende aanpak voor personen met verward gedrag"

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	43.097		
- Dekking kosten overhead	16.320		
- Overige kosten	604		
Totaal subsidiabele kosten		**60.021**	
Subsidie			
- Bijdrage gemeente Zwolle inzake inzet projectleider + cofinanciering subsidieaanvraag project Zwolse aanpak	-70.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-70.000**	
Saldo subsidie Verwarde Personen (Zwolle)		**-9.979**	*(V)*

Verwarde personen Zwolle (deel 2)

In november heeft het project ruim 200.000 euro subsidie van ZonMw ontvangen, waarmee drie pilots 24 maanden kunnen draaien. Belangrijke onderdelen van het project zijn o.a. de klankbordgroep ervaringsdeskundigen, de 24/7 bereik- en beschikbaarheid van Team VIA en de training Grip op Verwardheid (MEE IJsseloevers en Impluz). GGD IJsselland begeleidt de pilots de komende twee jaar, heeft doorlopend aandacht voor monitoring en evaluatie en legt verantwoording af aan ZonMw.

Vervolg project "Sluitende aanpak voor personen met verward gedrag" via ZonMW

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	6.060		
- Dekking kosten overhead	2.767		
- Overige kosten	4.366		
Totaal subsidiabele kosten		**13.193**	
Subsidie			
- Subsidie ZonMw via gemeente Zwolle	pm		
Totaal beschikbare subsidie		**-**	
Saldo subsidie Verwarde Personen (Zwolle)		**13.193**	*(N)*

Bankhoppers

De doelstelling van dit explorerende onderzoek is om vanuit cliënten- en hulpverlenersperspectief factoren te identificeren die volgens hen van invloed zijn of zijn geweest op het feit dat personen

a. dakloos en bankhopper zijn geworden;
b. al dan niet gebruik maken van het hulp- en ondersteuningsaanbod
c. uiteindelijk (toch) in de Herberg terecht komen.

Daarbij wordt zover mogelijk onderscheid maken tussen institutionele factoren en persoonsfactoren. Beiden leveren kennis op over de weg die een (mogelijke) bankhopper aflegt en daardoor aanleiding geven tot het aanpassen van bestaande werkwijzen.

Behorend bij Onderzoeksvoorstel Bankhoppers

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	10.142		
- Dekking kosten overhead	4.343		
- Overige kosten/inkomsten	1.338		
Totaal subsidiabele kosten		**15.823**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2017	-11.279		
Totaal beschikbare subsidie		**-11.279**	
Saldo subsidie Bankhoppers		**4.544**	***(N)***

Gemeente Dalfsen

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld

zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Dalfsen d.d. 23 december 2016 met kenmerk DOC/16/120634

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	44.254		
- Overige kosten	3.708		
Totaal subsidiabele kosten		**47.962**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Dalfsen 2017	-79.025		
Totaal beschikbare subsidie		**-79.025**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Dalfsen		**-31.063**	***(V)***

Gemeente Deventer

VCJG Deventer

Eén dag per week eindredactie werkzaamheden voor de website van het CJG. Hiernaast jaarlijks maken van een factsheet met gegevens over het bereik van de website.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	24.863		
- Dekking kosten overhead	8.656		
Totaal subsidiabele kosten		**33.519**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2017	-35.776		
Totaal beschikbare subsidie		**-35.776**	
Saldo subsidie Virtueel CJG Deventer		**-2.257**	***(V)***

Gezond in Deventer (zgn. GIDS gelden)

De GIDS ‘Gezond in de Stad’ middelen, die Deventer ontvangt, bedoeld om gezondheidsverschillen tussen groepen in de stad te verminderen, zijn met 4 jaar verlengd van 2018 t/m 2021. Een deel van deze middelen wordt ingezet voor het programma Samen Gezond in Deventer (voor programmaleiding, onderzoek (ontwikkeling en evaluatie) en activiteiten/interventies gericht op verschillende doelgroepen).

Behorend bij verlening projectsubsidie Gezond in Deventer 2016 en 2017 d.d. 6 april 2016 met kenmerk 1766341

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Kosten			
- Programmaleiding	14.629		
- Onderzoek, interventie-ontwikkeling en evaluatie	23.781		
- Activiteiten	33.751		
Totaal subsidiabele kosten		**72.161**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2017	-62.000		
- Restant subsidie Gezond in Deventer 2016	-15.039		
Totaal beschikbare subsidie		**-77.039**	
Saldo subsidie Gezond in Deventer 2017		**-4.877**	***(V)***

Gezonde school aanpak Deventer

Met de Gezonde School aanpak wordt er voor een langere periode door een school aandacht besteed aan één of meerdere gezondheidsthema's. Deventer wil met extra ondersteuning aan scholen in de gemeente zorgen dat meer scholen meedoen met de aanpak. Daarnaast is er aandacht voor het borgen van Gezonde School activiteiten in het school gezondheidsbeleid, het schoolplan en het curriculum.

Behorend bij verlening projectsubsidie Borging Gezonde School 2017/2018 d.d. 21 februari 2017 met kenmerk MO/2017.1995601

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	**Bedrag**		
Kosten			
- Personele inzet GGD	7.634		
- Dekking kosten overhead	3.232		
Totaal subsidiabele kosten		**10.866**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2017	-26.125		
Totaal beschikbare subsidie		**-26.125**	
Saldo subsidie Gezonde school aanpak Deventer 2017		**-15.259**	***(V)***

Redactie website Samen Gezond in Deventer (SGiD)

De website www.samengezondindeventer.nl is het digitale platform voor het netwerk Samen Gezond in Deventer. Doel van deze website is professionals informeren over alle verschillende projecten en initiatieven in de stad en bevorderen van uitwisseling tussen organisaties en professionals. De GGD doet de redactie van deze website en een maandelijkse nieuwsbrief.

Behorend bij verlening projectsubsidie website Samen Gezond in Deventer 2017 d.d. 21 februari 2017 met kenmerk MO/2017.1995602

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	**Bedrag**		
Kosten			
- Personele inzet GGD	6.995		
- Dekking kosten overhead	2.943		
- Overige kosten/inkomsten			
Totaal subsidiabele kosten		**9.938**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2017	-13.775		
Totaal beschikbare subsidie		**-13.775**	
Saldo subsidie Redactie website Samen Gezond in Deventer		**-3.837**	*(V)*

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld

zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Deventer d.d. 17 januari 2017 met kenmerk MOM/2016.1914609

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten Inzet Orthopedagoog			
- Personele inzet GGD	42.886		
Subsidiabele kosten Logopedist Kenniscentrum VVE			
- Personele Inzet GGD	71.628		
Subsidiabele kosten Prenatrale huisbezoeken I project Vroeg Erbij			
- Personele inzet GGD	254		
Subsidiabele kosten Deelname Commissie van Toelaatbaarheidsverklaringen			
- Personele inzet GGD	10.660		
Totaal subsidiabele kosten		125.428	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2017	-110.420		
Totaal beschikbare subsidie		-110.420	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Deventer		**15.008**	***(N)***

Gemeente Hardenberg

Menukaart Gezonde School Hardenberg

Het samen met de verschillende stakeholders (zoals partijen uit de gebiedsteams, scholen en gemeente) komen tot een helder en goed afgestemd overzicht van collectieve preventieactiviteiten op gebied gezondheid en welzijn voor jongeren. De menukaart wordt ontwikkeld in kader van de gezonde schoolaanpak en zal tevens ondersteunend zijn voor de JOGG aanpak binnen de gemeente.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.524		
- Dekking kosten overhead	1.482		
Totaal subsidiabele kosten		**5.006**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Hardenberg 2017	pm		
Totaal beschikbare subsidie		**-**	
Saldo subsidie Menukaart gezonde school Hardenberg		**5.006**	***(N)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten

Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Hardenberg d.d. 15 februari 2017 met kenmerk 2056167/2066505 en uw aanvullende beschikking hierop van d.d. 8 augustus 2017 met kenmerk 2056167/2139650

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
Personele inzet GGD			
- Aansluiten zorgstructuur onderwijs	79.896		
- Inzet Orthopedagoog	47.189		
- Prenatale zorg en ondersteuning	11.595		
Prenatale voorlichting met ketenpartners:			
- Prenatale voorlichting Naviva	1.650		
- Prot. Gem Hardenb Heemse "de Schakel"	232		
- Prenatale voorlichting Mijn Fysio	700		
- Verloskundigen Praktijk Hardenberg	1.050		
Totaal subsidiabele kosten		142.312	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Hardenberg 2017	-114.825		
- Aanvullende subsidie gemeente Hardenberg 2017	-6.863		
Totaal beschikbare subsidie		-121.688	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Hardenberg		**20.624**	***(N)***

Gemeente Kampen

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	38.635		
- Overige kosten			
Totaal subsidiabele kosten		**38.635**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Kampen 2017	-38.635		
Totaal beschikbare subsidie		**-38.635**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Kampen		**-**	*(-)*

Gemeente Olst-Wijhe

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten Basispakket			
- Inzet orthopedagoog	8.774		
- Project vroeg erbij / prenatale huisbezoeken	127		
Totaal subsidiabele kosten		8.901	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Olst-Wijhe 2017	8.333		
Totaal beschikbare subsidie		8.333	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Olst-Wijhe		**-568**	*(V)*

Gemeente Ommen

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschat-

ten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Ommen d.d. 15 februari 2017 zaaknr. 2055308 doc.nr. 2066526

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
Personele inzet GGD			
- Inzet Orthopedagoog	12.432		
- Prenatale zorg en ondersteuning	3.620		
- Aansluiten zorgstructuur onderwijs	20.471		
		36.523	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Ommen 2017	-33.030		
Totaal beschikbare subsidie		-33.030	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Ommen		**3.493**	***(N)***

Gemeente Ommen-Hardenberg

Samen Verder Groeien

Het project Samen Verder Groeien heeft tot doel om de nieuwe werkwijze van het CJG te borgen en ervaringen op te doen rondom taken op het gebied van AMK, SHG en jeugdbescherming.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Ommen d.d. 7 september 2015 met zaaknr: 1505292 en subsidiebeschikking gemeente Hardenberg d.d. 7 september 2015 met zaaknr: 1497819

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	2.859		
- Dekking kosten overhead	1.355		
- Overige kosten	288		
Totaal subsidiabele kosten		**4.502**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Ommen-Hardenberg	-6.295		
Totaal beschikbare subsidie		**-6.295**	
Saldo subsidie Samen Verder Groeien		**-1.793**	***(V)***

Gemeente Raalte

Raalte Gezond

Het doel van Raalte Gezond is om uitvoering te geven aan de voornemens in het lokaal gezondheidsbeleid. Deze algemene doelstelling is verder uitgewerkt in een aantal subdoelstellingen:

- Realiseren van een samenhangende, integrale aanpak van overgewicht bij alle leeftijdscategorieën;

- Meer bekendheid van de landelijke norm voor alcoholgebruik en bewustwording van de risico's van alcoholgebruik;
- Vergroten van de bewustwording van 'gezonde leefstijl' bij bewoners, lokale partners en andere beleidsterreinen binnen de gemeente.

Behorend bij Verlening eenmalige subsidie Raalte Gezond 2017 d.d. 22 december 2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	10.789		
- Dekking kosten overhead	4.620		
- Overige kosten/inkomsten	10.071		
Totaal subsidiabele kosten		**25.480**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Raalte Gezond 2017	-25.072		
Totaal beschikbare subsidie		**-25.072**	
Saldo subsidie Raalte Gezond		**408**	***(N)***

GIDS in Raalte

Gezond in… is het stimuleringprogramma dat GIDS-gemeenten helt bij het versterken van hun lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. In de periode 2015 t/m 2017 ontving de gemeente Raalte de GIDS subsidie. Gezond in…wordt uitgevoerd in het kader van het Nationaal Programma Preventie. Het programma werkt hierbij nauw samen met gemeenten en diverse andere partners en wordt gefinancierd door het ministerie VWS.
De GGD vervult de rol van externe projectleider en coördinatorschap in het kader van het lokale Gezondheidsbeleid.

Behorend bij Uitbetaling GIDS gelden 2015-2017 d.d. 22 december 2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	21.633		
- Dekking kosten overhead	8.573		
- Overige kosten/inkomsten	16.781		
Totaal subsidiabele kosten		**46.987**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Raalte GIDS-gelden 2015-2017	-87.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-87.000**	
Saldo subsidie GIDS in Raalte		**-40.013**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld

zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Raalte d.d. 22 december 2016 met kenmerk 6938 + 5499 en uw gewijzigde beschikking hierop van d.d. 31 juli 2017 met kenmerk 5499-2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
Personele inzet GGD			
- Inzet orthopedagoog	8.020		
- Project vroeg erbij / prenatale huisbezoeken	318		
- Pilot Vroegtijdig signaleren	2.497		
Totaal subsidiabele kosten		10.834	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Raalte 2017	-10.005		
Totaal beschikbare subsidie		-10.005	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Raalte		**829**	***(N)***

Gemeente Staphorst

Projectcoördinatie gezonde leefstijlinterventies

De gemeenteraad van Staphorst heeft in 2016 het uitvoeringsprogramma 2016-2018 “Voorkomen is beter dan genezen” vastgesteld. In dit uitvoeringsprogramma staan meerdere projecten met betrekking tot het bevorderen van een gezonde leefstijl ten aanzien van alcohol-, drugs- en gamepreventie. Het gaat dan om interventies gericht op het jongerenwerk alsmede het basis- en voortgezet onderwijs voor zowel de leerlingen als hun ouders. In het Platform Alcohol & Drugs Staphorst is tussen de verschillende organisaties afgesproken een gezamenlijk programma te ontwikkelen. De GGD verzorgt hierin de projectcoördinatie.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Staphorst d.d. 1 december 2016 met kenmerk UIT/16-069123 en zaaknr. Z14977

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	8.228		
- Dekking kosten overhead	3.375		
Totaal subsidiabele kosten		**11.603**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Staphorst 2017	-11.250		
Totaal beschikbare subsidie		**-11.250**	
Saldo subsidie Projectcoördinatie Gezonde Leefstijlinterventies		**353**	*(N)*

Startnotitie lokaal gezondheidsbeleid Staphorst

Gemeente Staphorst wil een nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid uitbrengen. Als eerste stap is de wens een startnotitie te schrijven, met als doel duidelijke kaders aan te brengen
Bij de totstandkoming van de startnotitie hecht de gemeente veel waarde aan het tijdig betrekken van stakeholders. Ook is het van belang dat de startnotitie aansluit bij de lokale situatie van Staphorst.
De gemeente geeft aan dat er al veel gebeurt ten aanzien van gezondheid. Het is de wens om hier meer samenhang in aan te brengen, inclusief een fasering. In de startnotitie wordt een eerste aanzet gegeven van een inventarisatie van hetgeen er al is op het gebied van publieke gezondheid en wat de uiteindelijke stip op de horizon is.
Het Kennis & Expertisecentrum van GGD IJsselland is gevraagd om het proces van de totstandkoming van de startnotitie te begeleiden en de startnotitie te schrijven.

Op basis van de startnotitie wordt een nota lokaal gezondheidsbeleid geschreven die vervolgens wordt uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. Indien gewenst kan de GGD, in een aparte opdracht, hierbij ook ondersteunen.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	389		
- Dekking kosten overhead	144		
Totaal subsidiabele kosten		**533**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Staphorst 2017	-6.384		
Totaal beschikbare subsidie		**-6.384**	
Saldo subsidie Startnotitie lokaal gezondheidsbeleid Staphorst		**-5.851**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Staphorst cf uw mail d.d. 19 december 2016 door Marga Haan.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
Personele inzet GGD			
- Boekenbas	20.545		
Totaal subsidiabele kosten		20.545	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Staphorst 2017	-25.829		
Totaal beschikbare subsidie		-25.829	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Staphorst		**-5.284**	***(V)***

Gemeente Steenwijkerland

Projectleider Gezonde School Steenwijkerland

De gemeente Steenwijkerland heeft er voor gekozen de Gezonde School aanpak binnen alle scholen in de gemeente te implementeren. De GGD IJsselland vervult hiervoor de projectleiding.

Behorend bij subsidiebeschikking zaaknummer 246151 gemeente Steenwijkerland d.d. 20 december 2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	5.121		
- Dekking kosten overhead	2.154		
Totaal subsidiabele kosten		**7.275**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Steenwijkerland 2017	-7.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-7.000**	
Saldo subsidie Projectleider Gezonde School Steenwijkerland		**275**	*(N)*

JY bent gezond in Vollenhove

Door middel van een explorerend onderzoek nagaan wat inwoners van Vollenhove verstaan onder ervaren gezondheid en participatie en wat vinden zij hierin belangrijk vinden. Om vervolgens gezamenlijk met deze inwoners tot een voorstel komen voor activiteiten ter bevordering van hun ervaren gezondheid en participatie.

Behorend bij Gids aanvraag Vollenhove, JY bent gezond! d.d. 21 juli 2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	1.375		
- Dekking kosten overhead	566		
Totaal subsidiabele kosten		**1.941**	
Subsidie			
- Subsidie Stichting JY 2017	-2.975		
Totaal beschikbare subsidie		**-2.975**	
Saldo subsidie JY bent gezond Vollenhove		**-1.034**	***(V)***

JY in de buurt Sint Jansklooster

Stichting JY heeft van gemeente Steenwijkerland de opdracht gekregen om zogenaamde Buurtcirkels te implementeren. Onderdeel van het voorgenomen project van Stichting JY - 'JY in de buurt' - is het houden van een buurtpeiling. Het Kennis & Expertise Centrum van GGD IJsselland is gevraagd om te ondersteunen bij de ontwikkeling van deze buurtpeiling en daarnaast het analyseren en verwerken van verkregen informatie tot een onderzoeksrapport.

Behorend bij onderzoeksvoorstel Buurtcirkels d.d. 16 september

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	1.769		
- Dekking kosten overhead	744		
Totaal subsidiabele kosten		**2.513**	
Subsidie			
- Subsidie Stichting JY 2017	-2.513		
Totaal beschikbare subsidie		**-2.513**	
Saldo subsidie JY in de buurt		**0**	***(-)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de

Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Steenwijkerland d.d. 9 maart 2017 met zaaknummer 251827

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
Personele inzet GGD			
- KIK (Kind in de Kern)	15.822		
- Contactpersoon / Gezonde Schooladviseur	8.758		
		24.580	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Steenwijkerland 2017	-24.575		
Totaal beschikbare subsidie		-24.575	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Steenwijkerland		**5**	***(N)***

Gemeente Zwartewaterland

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg
De gemeente is op grond van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.
Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke Gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke Gezondheid vallen.

Inzet gemeente Zwartewaterland tbv aanvullende activiteiten

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
Personele inzet GGD			
- Opvoedingskring	1.175		
- Verbinding verloskundige en jgz t.b.v. prenatale zorg	127		
- Zorgcoordinatie enkelvoudige casuistiek	26.406		
Totaal subsidiabele kosten		27.708	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwartewaterland 2017	-11.621		
Totaal beschikbare subsidie		-11.621	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten gemeente Zwartewaterland		**16.088**	***(-)***

Overige projecten

OTO jaarplan 2017

Sinds 2008 stelt het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport structureel-stimuleringsgelden beschikbaar voor het opleiden, trainen en oefenen (OTO) van zorginstellingen. Het doel van deze OTO-stimuleringsgelden is de kwaliteit van de geneeskundige opvang bij crisis en rampen te verbeteren. Om dit te bereiken, hebben Netwerk Acute Zorg regio Zwolle en de veiligheidsregio's IJsselland, Drenthe en Noord en Oost Gelderland gezamenlijk een Regionaal Steunpunt OTO ROAZ-regio Zwolle gerealiseerd. Dit Regionaal Steunpunt OTO ondersteunt zorginstellingen in de ROAZ-regio Zwolle bij het ontwikkelen en uitvoeren van hun OTO-beleid. Het OTO-steunpunt verdeelt de gelden die beschikbaar zijn over de verschillende zorgpartners en legt dit ter verantwoording en accordering voor aan het Regionaal Overleg Acute Zorg. De toetsing van de besteding van de gelden wordt gedaan door zelfevaluatie en visitatie. Vanuit het OTO-steunpunt worden projecten geïnitieerd die tot doel hebben de voorbereiding van zorginstellingen op rampen en crises te verbeteren.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Kosten			
- Diverse kosten	24.464		
Totaal subsidiabele kosten		**24.464**	
Subsidie			
- Bijdrage Isala klinieken	-24.464		
Totaal beschikbare subsidie		**-24.464**	
Saldo project OTO-GROP		**0**	-

Gezonde school

De Gezonde School aanpak is een landelijk ontwikkelde methode voor PO, VO en MBO scholen om aandacht te besteden aan gezondheid van hun leerlingen. Het vormt een belangrijk onderdeel van het Nationaal Programma Preventie (NPP) 2014-2018. De overheid streeft er naar dat in 2030 alle scholen met deze methode werken en herkenbaar zijn met het vignet Gezonde School. De GGD fungeert als preventieadviseur van deelnemende scholen.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)			
Specificatie kosten	**Bedrag**		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	19.601		
- Dekking kosten overhead	8.814		
- Overige kosten	41		
Totaal subsidiabele kosten		**28.456**	
Subsidie			
- Subsidie Gezonde school	pm		
Totaal beschikbare subsidie		**-**	
Saldo subsidie Gezonde school		**28.456**	***(N)***

Voorstad Beweegt

Voorstad Beweegt is een gezondheidsbevorderend programma in de wijk Voorstad (Deventer) waarin samen met bewoners wordt gewerkt aan gezondheid en een gezonde omgeving. Het programma werkt volgens een zogenaamde community-aanpak. Het project wordt gefinancierd door FNO (Fonds NutsOhra) en heeft een looptijd van juli 2016 – eind 2019. GGD heeft de projectleiding en onderzoekscoördinatie. Zij legt inhoudelijk en financieel verantwoording af aan FNO.

Behorend bij toekenning subsidieaanvraag Voorstad Beweegt van Fonds NutsOhra d.d. 13 april 2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)			
Specificatie subsidie 2017	**Bedrag**		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	27.182		
- Dekking kosten overhead	10.205		
- Overige kosten/inkomsten	93.710		
Totaal subsidiabele kosten		**131.097**	
Subsidie			
- Subsidie Voorstad Beweegt 2017	-100.000		
- Restant subsidie Voorstad Beweegt 2016	-29.079		
Totaal beschikbare subsidie		**-129.079**	
Saldo subsidie 2017 Voorstad Beweegt		**2.019**	***(N)***

Toolkit verloskundigen en infectieziekten

Dit project betreft de ontwikkeling van een Toolkit voor ondersteuning van verloskundigen ten aanzien van infectiepreventie in de zwangerschap.

Behorend bij Toekenning subsidie RIVM d.d. 15 juni 2017

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)			
Specificatie kosten	**Bedrag**		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.233		
- Dekking kosten overhead	1.302		
Totaal subsidiabele kosten		**4.535**	
Subsidie			
- Subsidie RIVM	-19.593		
Totaal beschikbare subsidie		**-19.593**	
Saldo subsidie Toolkit verloskundingen en infectieziekten		**-15.058**	***(V)***

Creating Healthy School Communities

Met het creëren van een gezonde school community wordt beoogd de Gezonde School Aanpak op een praktische, duurzame wijze vorm te geven in vmbo-scholen van Landstede scholengroep, uitgaande van de ‘eigen kracht’ van de betrokkenen in de school. Leerlingen, schoolpersoneel en ouders werken gezamenlijk aan een Gezonde School, die het maken van gezonde keuzes in eet- en be-

weeggedrag op school en thuis stimuleert. Participerend onderzoek, social marketing strategieën, nudging en (peer)educatie worden gebruikt om leerlingen, ouders en docenten actief bij de community te betrekken en hun motivatie, capaciteiten en mogelijkheden te versterken.
Het project is een samenwerking van de VU, Windesheim, GGD IJsselland en Landstede Groep. De 4 interventie-scholen hebben een coördinator, die wordt gecoacht door een expert in onderwijs en een expert in gezondheidsbevordering. De ontwikkeling van de gezonde school community en het effect op het eet- en beweeggedrag van de leerlingen worden onderzocht.
De GGD is als gezondheidsbevorderaar betrokken bij dit project.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	**Bedrag**		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.340		
- Dekking kosten overhead	1.385		
Totaal subsidiabele kosten		**4.725**	
Subsidie			
- Bijdrage VU Amsterdam	-4.725		
Totaal beschikbare subsidie		**-4.725**	
Saldo subsidie Creating Healthy School Communities		**-**	(-)

Masterplan Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
Vanaf 1 september 2016 is de afdeling JGZ volgens de nieuwe systematiek gaan werken die is vastgelegd in het Masterplan JGZ. Om dit pakket op inhoud goed te kunnen implementeren is voor de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2017 programmamanagement voorzien. Zij werken aan het ontwikkelen van nieuwe producten en het versterken van de competenties van medewerkers om volgens de achterliggende inhoudelijke visie te werken. Ter dekking van deze kosten is bij de vaststelling van de Berap najaar 2015 ingestemd met de vorming van de reserve Masterplan JGZ.
In 2017 was er in totaal een krediet beschikbaar van € 306.000, in totaal is hier in 2017 € 192.000 aan gerealiseerde kosten aan toegerekend die worden gedekt door een dekking aan de reserve Masterplan JZG (zie 3.3 Programma gezondheid).

Onderzoek GG aanpak Deventer
De Deventer aanpak Gezondheid en Gedrag (GG) heeft als doel een transformatie in denken en doen te realiseren van Ziekte en Zorg (ZZ) naar GG. Voor de monitoring van deze aanpak is een vragenlijstonderzoek uitgevoerd onder professionals die aan de GG trainingen hebben deelgenomen. Ook is er onderzoek opgezet naar de bruikbaarheid van een nieuw ontwikkelde GG app. Financiering van dit laatste onderzoek kwam van een zogenaamde ‘kennisvoucher Positieve Gezondheid’ van ZonMW. Over de toegekende middelen is rechtstreeks verantwoording afgelegd aan ZonMW.

Behorend bij honoreringsbrief ZonMW inzake kennisvoucher Positieve gezondheid met projectnummer 50-53100-98-089 d.d. 6 februari 2017 met kenmerk 2017/02203/ZONMW

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	**Bedrag**		
Kosten			
- Personele inzet GGD	5.095		
- Dekking kosten overhead	2.143		
Totaal subsidiabele kosten		**7.238**	
Subsidie			
- Subsidie ZonMw	-12.024		
Totaal beschikbare subsidie		**-12.024**	
Saldo subsidie GG aanpak Deventer		**-4.786**	***(V)***

Verwarde personen IJsselland
Vanaf augustus 2017 worden, naast Zwolle, de andere tien gemeenten in IJsselland door de regionaal procesregisseur vanuit GGD IJsselland begeleidt om tot een eigen, operationeel plan te komen voor de doelgroep personen met verward gedrag. Per 1 oktober 2018 dient elke gemeente een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag te hebben. GGD IJsselland blijft tot die tijd betrokken.

Behorend bij honoreringsbrief ZonMW inzake projectnummer 60-63800-98-2054 d.d. 20 april 2017 met kenmerk 2017/08843/ZONMW

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	5.280		
- Dekking kosten overhead	2.121		
Totaal subsidiabele kosten		**7.401**	
Subsidie			
- Subsidie ZonMW via gemeente Zwolle	pm		
Totaal beschikbare subsidie		**-**	
Saldo subsidie Verwarde Personen IJsselland		**7.401**	***(N)***

Makelaar Jong Leren Eten

In 2017 geven Natuur en Milieu Overijssel en GGD IJsselland te Zwolle samen uitvoering aan het project Jong Leren Eten. Het ministerie van EZ en VWS vragen aandacht voor voedseleducatie en hebben hun beleid in het programma Jong Leren Eten 2017-2020 vastgelegd. Dit landelijke programma krijgt zijn uitwerking in de regio en daarvoor is per provincie een makelaar “Jong Leren Eten” aangesteld. Voor de provincie Overijssel is dat Natuur en Milieu Overijssel. Voor de uitvoering is een co-makelaar aangesteld vanuit de GGD IJsselland. De (co)makelaars hebben een centrale rol in de uitvoering en (dus het succes) van het programma.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.115		
- Dekking kosten overhead	1.310		
Totaal subsidiabele kosten		**4.425**	
Subsidie			
- Bijdrage Natuur en Milieu Overijssel	-3.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-3.000**	
Saldo subsidie Makelaar Jong Leren Eten		**1.425**	***(N)***

Bijlage 2: Kapitaallasten

Rente en premies van aangegane langlopende geldleningen	192.405,79	
Rente van aangegane kortlopende geldleningen	1.295,04	
Toegerekende rente over eigen vermogen	14.691,00	
Afschrijvingen	363.863,00	
		572.254,83
Af: rente wegens belegging van overtollige geldmiddelen		
Door te berekenen kapitaallasten		572.254,83
Doorberekende kapitaallasten:		
aan programma's	133.357,00	
aan kostenplaatsen	438.578,00	
Totaal doorberekende kapitaallasten		571.935,00
Negatief saldo kapitaallasten		-319,83

Bijlage 3: Staat van activa

Omschrijving van de kapitaaluitgaven	Aanschafwaarde per 01-01-2017	Vermeerde-ringen 2017	Verminde-ringen 2017	Aanschafwaarde per 31-12-2017	Maatstaf van afschrijving	Totaal afschrijvingen / aflossingen per 01-01-2017	Afschrijving 2017	Extra afschrijving 2017	Totaal afschrijvingen/ aflossingen t/m 2017	Boekwaarde per 01-01-2017	Boekwaarde per 31-12-2017	Rente-lasten 0,0233	Totaal van de kapitaallasten Bedrag
Huisvesting													
Huisvesting - ondergrond	800.000			800.000		-	-		-	800.000	800.000	18.640	18.640
Huisvesting - opstallen	2.200.000			2.200.000	40 jr. lin.	27.500	55.000		82.500	2.172.500	2.117.500	50.619	105.619
Huisvesting Deventer	91.076			91.076	15 jr. lin.	34.228	6.072		40.300	56.848	50.776	1.325	7.397
Huisvesting Deventer		79.860		79.860	15 jr. lin.						79.860	-	-
Inventaris CB lokaties	122.839			122.839	15 jr. lin.	40.946	8.189		49.135	81.893	73.704	1.908	10.097
Renovatie gebouw 2014	96.746			96.746	15 jr. lin.	3.225	2.419	-	5.644	93.521	91.102	2.179	4.598
Renovatie C-gebouw 2015	3.234.660			3.234.660	40 jr. lin.	40.433	80.867	-	121.300	3.194.227	3.113.360	74.425	155.292
Renovatie C-gebouw 2016	1.663.595			1.663.595	40 jr. lin.	20.795	41.590		62.385	1.642.800	1.601.210	38.277	79.867
Renovatie C-gebouw inventaris	421.508			421.508	15 jr. lin.	14.050	28.101		42.151	407.458	379.357	9.494	37.595
Totaal	**8.630.424**	**79.860**	**-**	**8.710.284**		**181.177**	**222.237**	**-**	**403.414**	**8.449.247**	**8.306.870**	**196.867**	**419.104**
Administratie en algemeen beheer													
Investeringen Carinova-gemeenten	168.437			168.437	4 jr. lin.	145.693	22.744		168.437	22.744	-	530	23.274
Investeringen Icare-gemeenten	93.306			93.306	4 jr. lin.	77.770	15.536		93.306	15.536	-	362	15.898
Investeringen 2014	19.021			19.021	4 jr. lin.	11.887	4.755		16.642	7.134	2.379	166	4.921
ICT Voorzieningen ZA ivm renovatie	79.276			79.276	10 jr. lin.	3.964	7.928		11.891	75.312	67.385	1.755	9.683
Investeringen automatisering 2016	81.473			81.473	5 jr. lin.	8.147	16.295		24.442	73.326	57.031	1.708	18.003
ICT investeringen KCC	6.982			6.982	4 jr. lin.	873	1.745		2.618	6.109	4.364	142	1.887
Mobiele telefonie		8.346		8.346	4 jr. lin.				-	-	8.346	-	-
Totaal	**448.495**	**8.346**	**-**	**456.840**	**0**	**248.334**	**69.003**	**0**	**317.336**	**200.161**	**139.504**	**4.663**	**73.666**
Medische materialen alg. gezondheidszorg													
Wachtdienstauto 2005	41.700			41.700	5 jr. lin.	37.530	4.170		41.700	4.170	-	97	4.267
Wachtdienstauto 2011	40.090			40.090	5 jr. lin.	36.081	-		36.081	4.009	4.009	93	93
Wachtdienstauto 2017		37.260		37.260	5 jr. lin.				-		37.260	-	-
Rontgenapparaat	178.500			178.500	10 jr. lin.	160.650	17.850		178.500	17.850	-	416	18.266
Vervanging software rontgenapparaat	21.148			21.148	10 jr. lin.	4.759	2.115		6.874	16.389	14.274	382	2.497
Vervanging software rontgenapparaat 2015	12.887			12.887	5 jr. lin.	3.221	2.577		5.798	9.666	7.089	225	2.802
Conversiekosten overgang Orion Globe ->Orion Pytheas	25.788			25.788	5 jr. lin.	5.158	5.158		10.316	20.630	15.472	481	5.639
Investering 2016 GIS Interface	25.000			25.000	5 jr. lin.	-	5.000		5.000	25.000	20.000	583	5.583
Totaal	**345.113**	**37.260**	**-**	**382.373**		**247.399**	**36.870**	**-**	**284.269**	**97.714**	**98.104**	**2.277**	**39.147**
Medische materialen jeugdgezondheidszorg													
Instrumentarium e.d. jaar aanschaf 2013	17.243			17.243	5 jr. lin.	12.071	3.449		15.520	5.172	1.723	121	3.570
Vaccinatiekoelkasten	46.053			46.053	10 jr. lin.	6.924	4.605		11.529	39.129	34.524	912	5.517
Vouwmachine	23.728			23.728	10 jr. lin.	5.933	2.373		8.306	17.795	15.422	415	2.788
Mobiele telefonie	67.483			67.483	4 jr. lin.	24.322	16.871		41.193	43.161	26.290	1.006	17.877
Investering gehoorscreening	81.859	2.704		84.563	10 jr. lin.	4.093	8.456		12.549	77.766	72.014	1.812	10.268
Totaal	**236.366**	**2.704**	**-**	**239.070**		**53.343**	**35.754**	**-**	**89.097**	**183.023**	**149.973**	**4.266**	**40.020**
Totaal	**9.660.398**	**128.170**	**-**	**9.788.568**		**730.253**	**363.863**	**-**	**1.094.116**	**8.930.145**	**8.694.452**	**208.073**	**571.936**

Bijlage 4: Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 01-01-2017	Vermeerderingen				Verminderingen				Saldo per 31-12-2017	Resultaatbestemming 2016		Saldo per 31-12-2017 na resultaat-bestemming 2016	Bespaarde rente ten laste van exploitatie
		ten laste van de exploitatie of (hulp)kosten-plaatsen	ten laste van balansposten vaste activa	aanwending t.l.v. balans	ten laste van projecten buiten de exploitatie	ten gunste van de exploitatie of (hulp)kosten-plaatsen	ten gunste van balansposten vaste activa	aanwending t.g.v. balans	ten gunste van projecten buiten de exploitatie		vermeerdering	vermindering		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Algemene reserve														
Algemene reserve	482.340					79.000				403.340	79.000		482.340	
Totaal algemene reserves	482.340	-	-	-	-	79.000	-	-	-	403.340	79.000	-	482.340	-
Bestemmingsreserves														
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers	510.253					46.312				463.941	34.000	34.000	463.941	
Risicoreserve	148.400									148.400			148.400	
Reserve SOA sense	22.500									22.500			22.500	
Reserve Masterplan JGZ	305.647					305.647				-			-	
Groot onderhoud gebouw	-	49.920								49.920			49.920	
Bestemming saldo 2016				79.000						79.000		79.000	-	
Totaal bestemmingsreserves	986.800	49.920	-	79.000	-	351.959		-	-	763.761	34.000	113.000	684.761	-
Totaal reserves	**1.469.140**	**49.920**	**-**	**79.000**	**-**	**430.959**	**-**	**-**	**-**	**1.167.101**	**113.000**	**113.000**	**1.167.101**	**-**
Voorzieningen														
-														
Totaal voorzieningen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal reserves en voorzieningen	**1.469.140**	**49.920**	**-**	**79.000**	**-**	**430.959**	**-**	**-**	**-**	**1.167.101**	**113.000**	**113.000**	**1.167.101**	**-**

Bijlage 5: Toelichting reserves en voorzieningen

Eigen vermogen

Reserves

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2017	482.340	
Toevoeging n.a.v. bestemming exploitatieresultaat 2017	79.000	
Vrijval conform besluitvorming Bestuursrapportage najaar 2017	-/- 79.000	
Saldo per 31 december 2017		482.340

Bestemmingsreserves

Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Saldo per 1 januari 2017	510.253	
Onttrekking batig saldo PGA 2016 conform. bestemming exploitatieresultaat 2016	-/- 34.000	
Onttrekking tekort PGA 2017	-/- 12.312	
Saldo per 31 december 2017		463.941

Per 1 januari 2010 is het beheer van het asielzoekerscentrum Schalkhaar ondergebracht bij GGD IJsselland. Door de Stichting MOA Oost Nederland zijn gelden overgedragen voor o.a. afdekking van de kosten van onevenredige plaatsing van medewerkers (meer geplaatst dan toegestaan volgens contract). De reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige frictiekosten die hieruit kunnen ontstaan.

Risicoreserve

Saldo op 1 januari 2017	148.400	
Géén mutaties in 2017	0	
Saldo per 31 december 2017		148.400

Deze reserve dient voor het af dekken van risico's op additionele activiteiten. Deze reserve wordt gevoed middels een opslag in het tarief. De projecten die door GGD IJsselland in de loop van het jaar worden uitgevoerd worden gefinancierd op basis van vastgestelde tarieven die aan de subsidiërende organisaties in rekening worden gebracht. Voor de risico's die samenhangen met uitvoering van projecten is in het tarief een opslag opgenomen. Deze opslag wordt gereserveerd voor toekomstige (onzekere) verplichtingen. De omvang van de reservering wordt bepaald op basis van het totale volume van de projecten.

Reserve SOA sense

Saldo op 1 januari 2017	22.500	
Géén mutaties in 2017	0	
Saldo per 31 december 2017		22.500

Aangezien er sprake is van geoormerkte gelden (rijksbijdrage) en het de verwachting is dat de rijksbijdrage voor SOA sense in de komende jaren naar beneden wordt bijgesteld, is in de Bestuursrapportage najaar 2014 een raming opgenomen om het verwachte positief saldo op deze taak te reserveren. Eventuele toekomstige risico's met betrekking tot deze taak kunnen hieruit worden gedekt.

Reserve Masterplan JGZ

Saldo op 1 januari 2017	305.647		
Onttrekking kosten personele inzet Masterplan JGZ conform besluitvorming Bestuursrapportage najaar 2017	-/- 305.647		
Saldo per 31 december 2017			0

Bij de Bestuursrapportage najaar 2015 is besloten om de reserve Masterplan JGZ te vormen. Dit project kende een looptijd van 1 juli 2015 tot 1 juli 2017. Binnen dit project worden de kosten verantwoord die noodzakelijk zijn voor implementatie van de nieuwe werkwijze JGZ 0-18. Denk hierbij aan de inzet van programmamanagement dat werkt aan het ontwikkelen van nieuwe producten en het versterken van de competenties van medewerkers om volgens de achterliggende inhoudelijke visie te werken.

Reserve groot onderhoud gebouw

Saldo op 1 januari 2017	0		
Storting conform primitieve begroting 2017	+/+ 49.920		
Saldo per 31 december 2017			49.920

In de begroting 2017 wordt voor het eerste een storting gedaan in de nieuw gevormde reserve groot onderhoud gebouw. Deze storting is gebaseerd op de nieuwe exploitatiebegroting van het kantoorgebouw na renovatie.

Bestemming jaarrekeningsaldo 2016

Saldo op 1 januari 2017	79.000		
Vrijval batig saldo PGA 2016 van € 34.000 t.g.v. exploitatie 2017 (meegenomen onder Reserve PGA)	0		
Vrijval t.g.v. exploitatie 2017	-/- 79.000		
Saldo per 31 december 2017			0

Totaal van bovenstaande reserves per 31 december 2017	**1.167.101**

Bijlage 6: Langlopende geldleningen

Naam geldgever	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag begin dienstjaar	Rente 2017	Aflossing 2017	Restantbedrag einde dienstjaar	T.b.v.
BNG	8.134.010	2036	3,32	5.947.072	197.443	214.213	5.732.859	Huisvesting
TOTAAL				**5.947.072**	**197.443**	**214.213**	**5.732.859**	

Bijlage 7: Overzicht gemeentelijke bijdragen

Gemeente	Totaal
Dalfsen	909.819
Deventer	3.106.594
Hardenberg	2.057.321
Kampen	1.808.006
Olst-Wijhe	567.963
Ommen	571.876
Raalte	1.115.497
Staphorst	600.109
Steenwijkerland	790.337
Zwartewaterland	850.564
Zwolle	4.115.600
Totaal	**16.493.686**

Bijlage 8: Overzicht overlopende activa en passiva

Overlopende activa

Vooruitbetaalde bedragen boekjaar 2017:		12.855
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel:		
Projecten GGD	81.288	
Regio twente afrekening MMK 2017	72.623	
Diversen	31.381	
Subtotaal		185.292
Overige nog te ontvangen bedragen		39.260
Totaal overlopende activa		**237.406**

Overlopende passiva:

Vooruitontvangen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel:		
Projecten GGD	589.086	
Forensische leerstoel	14.667	
Subtotaal		603.753
Overige vooruitontvangen bedragen boekjaar 2017:		
Incidentele middelen JGZ		6.072
Nog te betalen bedragen boekjaar 2017:		
Rente vaste geldlening	134.818	
BTW	59.820	
Ontslagvergoeding	49.091	
Nog te betalen kosten huisvesting	86.088	
Waarborgsommen	2.430	
Nog te betalen automatiseringskosten	24.613	
Afrekening Politie Oost Nederland inzake DVO forensische geneeskunde		
Loonkosten (afdracht loonheffing en pensioenpremie december 2017)	1.043.788	
Asbestclaim Gemeente Zwolle		
IKB 2016 (vakantiegeld over de periode juni t/m december 2016)		
Inhuur derden	187.340	
Overige nog te betalen bedragen	65.476	
Subtotaal		1.653.464
Totaal overlopende passiva		**2.263.288**

Overlopende activa

Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel.

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2017	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31 december 2017
Projectkosten GGD				
Team Zwerfjongeren	16.883	149.110	141.420	9.193
Bemoeizorg Jeugd	841	174.721	188.992	15.112
Loverboys	0	20.000	20.071	71
JGZ Voorzorg	0	32.736	33.242	506
Coördinatie Zwolle Gezonde Stad	460	46.710	46.806	556
We Can Young	0	0	6.992	6.992
Saldo subsidie-afwikkeling GGD projecten gemeente Zwolle	***18.184***	***423.277***	***437.523***	***32.430***
Verwarde personen Zwolle	0	70.000	73.214	3.214
Verwarde Personen IJsselland	0		7.401	7.401
Gezonde School	0	0	31.219	31.219
Menukaart gezonde school Hardenberg	0	0	5.006	5.006
Voorstad Beweegt		129.079	131.097	2.018
Jij bent Gezond Vollenhove	3.386	3.386		0
Totaal projectkosten GGD	**21.570**	**625.742**	**685.460**	**81.288**

Overlopende passiva

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2017	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31 december 2017
Projectkosten GGD				
Centrale Toegang	52.488	1.091.607	1.128.612	15.483
Team VIA	6.437	488.126	442.323	52.240
Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil	37.198	20.000	38.880	18.318
Loverboys	1.572		1.572	-
Armoede en Gezondheid bij kinderen	4.313		4.313	-
Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg	4.477	42.344	16.616	30.205
Coördinatie Zwolle Gezonde Stad	2.000		2.000	-
We Can Young	4.434		4.434	-
Saldo subsidie-afwikkeling GGD projecten gemeente Zwolle	***112.919***	***1.642.077***	***1.638.750***	***116.246***
Statushouders		412644	315611,21	97.033
Gezond in Deventer	15.039	62.000	72.161	4.878
GIDS in Raalte	0	87000	46987	40.013
Toolkit verloskundigen en infectieziekten	0	19593	4535	15.058
Gezonde school aanpak Deventer	0	26125	10866	15.259
Startnotitie lokaal gezondheidsbeleid Staphorst	0	6384	533	5.851
Masterplan JGZ	0	305647	191976	113.671
Onderzoek GG aanpak Deventer	0	12024	7238	4.786
Gezonde School	-	2.763		2.763
Zorgopleiding JGZ	74.807	445.918	416.450	104.275
Zorgopleiding AGZ	-	100.625	71.556	29.069
Aanvullende activiteiten JGZ Staphorst	-	25.829	20.545	5.284
Aanvullende activiteiten JGZ Dalfsen	-	79.025	47.962	31.063
Redactie website Samen Gezond in Deventer (SGiD)	-	13.775	9.938	3.837
Aanvullende activiteiten JGZ Deventer	5.214		5.214	-
Gezond in Deventer	15.039		15.039	-
Samen Verder Groeien	40.789		40.789	-
Gezonde Leefstijl Staphorst	11.250		11.250	-
CJG coördinatie en afst.overleg Steenwijkerland	8.467		8.467	-
Voorstad Beweegt	29.079		29.079	-
Zorgopleiding JGZ	74.807		74.807	-
Zorgopleiding AGZ	-			-
Totaal projectkosten GGD	**387.410**	**3.241.429**	**3.039.753**	**589.086**

Bijlage 9: Incidentele baten en lasten

In 2017 hebben zich de volgende incidentele baten en lasten voorgedaan:

- Niet begrote inkomsten op het product Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) van € 81.000 (voordeel). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een vergoeding van € 23.000 voor een medewerker die niet was begroot en door de vrijval van de KOD-reserve (oude COA-regeling) van € 49.000 waar géén rekening mee was gehouden. Tegenover deze meevaller staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve PGA van € 81.000. Door de incidentele meevaller kan de geraamde onttrekking aan de reserve PGA worden beperkt tot slechts een onttrekking van € 12.000. Deze reserve dient ter dekking van het opvangen van het eventuele negatieve resultaten (egalisatiereserve).
- In 2017 was er primitief een post voor onvoorziene uitgaven geraamd van € 130.000. Bij de Bestuursrapportage was de post onvoorzien al met € 85.000 afgeraamd ter dekking van kosten op de overige onderdelen in de exploitatie. Op deze post is toen een budget van € 45.000 in stand gehouden voor het laatste kwartaal 2017, deze post is niet aangewend. Per saldo zorgt dit voor een éénmalige meevaller in de jaarrekening 2017 van € 45.000 (voordeel).

Bijlage 10: Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2017

Bij de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland worden als topfunctionaris aangemerkt: de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen, alsmede de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en degene of degenen belast met de dagelijkse leiding van de gehele organisatie. Indien die topfunctionarissen tevens ambtsdrager zijn in de zin van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (omdat zij burgemeester of wethouder zijn van een aan de regeling deelnemende gemeente), vallen zij in hun hoedanigheid van topfunctionaris bij de gemeenschappelijke regeling toch onder de WNT. De vraag of de topfunctie wel of niet bezoldigd is, doet aan de toepasselijkheid van de WNT niets af.

	A.M. van den Berg	**N.M.F Bakker**
Functiegegevens	Directeur Publieke Gezondheid GGD	Plaatsvervangend Directeur Publieke Gezondheid GGD
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.281	92.504
Beloningen betaalbaar op termijn	16.682	14.883
Subtotaal	127.963	107.387
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	127.963	107.387
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-09 t/m 31-12	01-05 tot 31-12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	31.634	59.838
Beloningen betaalbaar op termijn	4.864	7.448
Totale bezoldiging 2016	36.498	67.286

De vergelijkende cijfers over 2016 van de plaatsvervangend Directeur Publieke Gezondheid mevrouw N.M.F. Bakker 2016 zijn gewijzigd ten opzichte van hetgeen in de jaarrekening 2016 stond vermeld. Deze aanpassing is doorgevoerd omdat in de specificatie Bakker 2016 (over de periode september t/m december) ten onrechte geen rekening was gehouden met de in december 2016 fiscaal uitgeruilde belaste looncomponenten, die de belaste loonsom 2016 hebben doen verlagen. Dit is nu (in de vergelijkende cijfers) gecorrigeerd, deze hertoetsing van de gecorrigeerde cijfers aan de destijds toepasselijke normen heeft niet geleid tot (wijzigingen in) onverschuldigde betalingen.

Naam	Functie
Algemeen Bestuur	
E.W. Anker	Voorzitter Algemeen Bestuur
A.M. van den Berg	Secretaris Algemeen Bestuur
J. Uitslag	Lid Algemeen Bestuur
J.W.J. Kolkman	Lid Algemeen Bestuur
J. Janssen	Lid Algemeen Bestuur
E. Spaan	Lid Algemeen Bestuur
A.G.J. Strien	Lid Algemeen Bestuur
K. Scheele	Lid Algemeen Bestuur
G. Hiemstra	Lid Algemeen Bestuur
T.C. Segers	Lid Algemeen Bestuur
H.J. Frantzen-Boeve	Lid Algemeen Bestuur
G. Knol	Lid Algemeen Bestuur
N. Vedelaar	Lid Algemeen Bestuur
Dagelijks Bestuur	
E.W. Anker	Voorzitter Dagelijks Bestuur
J. Janssen	Eerste vicevoorzitter Dagelijks Bestuur
J.W.J. Kolkman	Tweede vicevoorzitter Dagelijks Bestuur
A.M. van den Berg	Secretaris Dagelijks Bestuur

Bijlage 11 : controle verklaring

Building a better working world

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door u vastgestelde verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de verantwoordingsinformatie WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2017 dat door het algemeen bestuur is vastgesteld en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 237.500, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn rapporteren.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaan uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Building a better working world

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door het algemeen bestuur vastgestelde verordeningen. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2017 dat door het algemeen bestuur is vastgesteld, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Bijlage 11 : controle verklaring

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 12 april 2018

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Schuurkamp-Spijkerboer RA

Colofon

Jaarstukken GGD IJsselland 2017

Jaarverslag en jaarrekening over 2017

GGD IJsselland
Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle
Schurenstraat 8a, 7413 RA Deventer

Centraal postadres
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contact
T 038 428 14 28
I www.ggdijsselland.nl E
info@ggdijsselland.nl T
@ggdijsselland

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Aan de raden van de gemeenten in Veiligheidsregio IJsselland
i.a.a. burgemeesters, gemeentesecretarissen, ACB-ers en financieel adviseurs

datum 10 april 2018
kenmerk V18.001339
onderdeel Bestuur, Beleid en Communicatie
informant Marjolein Fransen
doorkiesnummer 088-9117362
onderwerp Jaarverslag en Jaarrekening 2017

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u, ter informatie, het jaarverslag en de jaarrekening van het jaar 2017 van Veiligheidsregio IJsselland. Conform artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen sturen wij u deze jaarstukken vóór 15 april toe. Indien u behoefte heeft te reageren op de stukken, dan kunt u de betreffende punten kenbaar maken via uw burgemeester. Hij kan deze inbrengen bij de vaststelling van deze stukken in de vergadering van het algemeen bestuur op 20 juni 2018.

Over de bestemming van het positief jaarrekeningresultaat wordt expliciet een besluit gevraagd van het algemeen bestuur tijdens de bespreking op 20 juni 2018. De resultaatbestemming wordt via een begrotingswijziging in de tweede bestuursrapportage over 2018 verwerkt. Deze tweede bestuursrapportage krijgt u in het najaar toegestuurd. Op dat moment kunt u een zienswijze op de voorgestelde begrotingswijzigingen indienen.

Jaarverslag 2017
Het jaar 2017 was het derde jaar van het Beleidsplan 2015-2018. In dit beleidsplan geeft 'Veiligheid voor elkaar' de essentie weer van ons bestaan als veiligheidsregio: we willen de fysieke veiligheid in ons gebied goed voor elkaar hebben en doen dat met gemeenten, inwoners, bedrijven en partnerorganisaties.

In 2017 is de brandweer ruim 8.000 maal gealarmeerd voor brand, voor incidenten op de weg, het water en het spoor en voor incidenten met gevaarlijke stoffen, met dieren en bij stormschade. Van deze alarmeringen was er in 1.281 gevallen sprake van een automatische brandmelding. Dit betekent een reductie van 9% automatische meldingen ten opzichte van 2016.

Adresgegevens
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contactgegevens
T 088 - 119 70 00
E info@vrijsselland.nl
I www.vrijsselland.nl
@VRIJsselland

In algemene zin zijn de volgende punten noemenswaardig voor 2017:

- Er is een zelfevaluatie uitgevoerd, naar aanleiding daarvan is het organisatieplan herzien en er heeft een visitatie plaatsgevonden. De inhoudelijke keuzes die gemaakt zijn naar aanleiding van de zelfevaluatie maakten het mogelijk om het managementteam te verkleinen van negen naar drie personen. Ook werd gekozen voor het loslaten van de geografische clusterindeling en de introductie van meer project- en programmatisch werken.
- We hebben de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen gestimuleerd. Op die manier weten zij beter wat ze zelf kunnen doen voor, tijdens en na een brand, ramp of crisis. Diverse publieksacties zijn in dit kader uitgevoerd, zoals de geboortepakketten in de brandpreventieweek, voorlichting op scholen en adviezen in de Deventer binnenstad.
- De landelijke opleiding levensreddende handelingen bij grootschalige incidenten is begin 2017 ontwikkeld. In 2017 hebben 700 mensen in onze regio deelgenomen aan deze workshop in de gemeenten Hardenberg, Kampen, Raalte, Steenwijkerland en Zwolle. Bestaande workshops/ cursussen op het gebied van eerste hulp zijn in 2017 overgedragen aan het Rode Kruis. Het Rode Kruis heeft in 2017 circa 750 mensen extra opgeleid.
- In 2017 is in 87% van de incidenten voldaan aan de opkomsttijden zoals vastgesteld in het dekkingsplan.
- We hebben een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd bij 38 burgers die zijn getroffen door een woningbrand. Hieruit blijkt dat men (zeer) positief is over het optreden van de brandweer.
- Er zijn vijftien zogenaamde GRIP[1]-incidenten bestreden. Dit waren onder andere zeer grote branden in Hardenberg, Deventer, Zwolle, Kampen en Genemuiden.
- Het team bevolkingszorg heeft een goede start gemaakt, waarbij de opkomst van functionarissen sterk verbeterd is ten opzichte van het verleden.
- Veiligheidsregio IJsselland heeft een Europese subsidie ontvangen van ruim 355.000 euro voor de deelname van Veiligheidsregio IJsselland aan het Europese samenwerkingstraject IN-PREP. Aan dit project nemen 20 partners, in publiek-private samenwerking, deel uit zeven Europese landen. Dit project levert in augustus 2020 twee resultaten op; een

[1] GRIP = Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure. Betreft grotere incidenten.

multidisciplinair trainingsplatform waarin grensoverschrijdend geoefend kan worden met meer realistische scenario's en een handboek over grensoverschrijdend crisismanagement.
- Samen met de andere veiligheidsregio's in Oost-5 leverden wij in 2017 onze bijdrage aan de vorming van de Landelijke Meldkamer Organisatie. Het samenvoegingsplan LMO Oost is bestuurlijk vastgesteld.

Jaarrekening 2017
De jaarrekening 2017 van Veiligheidsregio IJsselland sluit af met een positief saldo van ruim een half miljoen euro. Het jaarrekeningresultaat is een saldo van voor- en nadelen en wordt veroorzaakt door een vertraging in de uitvoering van het investeringsplan, hogere inkomsten, uitstel van opleidingen en hogere loonkosten.

Bestemming jaarrekeningresultaat 2017
Het algemeen bestuur wordt voorgesteld het jaarrekeningresultaat 2017 als volgt te bestemmen:

Bestemming jaarrekeningsaldo	Bedrag
Overheveling opleidingsbudget	€ 172.000
Autonome ontwikkelingen 2018	€ 383.550
	€ 555.550

Overheveling opleidingsbudget
In 2017 konden enkele opleidingen niet gedaan worden in afwachting van verschillende ontwikkelingen. Bijvoorbeeld omdat nieuwe aanstellingen van beroepskrachten, met name in Deventer, nog afgerond moesten worden, voordat een volledige opleidingsgroep beschikbaar was. De rijopleidingen zijn uitgesteld, omdat er landelijk een nieuwe opleiding komt en ook een nieuwe bijscholing. Deze start in 2018 in Oost5-verband. De gaspakkenopleidingen zijn uitgesteld tot de nieuwe visie op incidentenbestrijding gevaarlijke stoffen in 2018 is ingevoerd.

Autonome ontwikkelingen 2018
In de cijfers van de begroting 2018 is nog geen rekening gehouden met de nieuwe cao, aangezien deze tijdens het opstellen nog niet bekend was. Bestuurlijk is afgesproken om nacalculatie toe te passen. De werkelijke loonkosten voor 2018 met de laatst bekende cao-ontwikkelingen (3,25%) en sociale lasten (stijging APB-premies per 1-1-2018) zijn doorgerekend. In de begroting 2018 was 1,5% ruimte om een stijging van de lonen en de sociale lasten op te vangen. Uit analyse van de werkelijke

salarissen januari 2018 blijkt dat de totale stijgingen meer zijn, dan financieel beschikbaar is en een nadeel veroorzaken van 508.000 euro.

Daarnaast bent u in de eerste bestuursrapportage 2017 geïnformeerd over de werkgeverlasten van de toelagen. De organisatie betaalt de medewerkers diverse toelagen (afbouw, garantie, beschikbaarheid, onregelmatigheid). Tijdens de analyse van de salarissen in 2017 is ontdekt dat de werkgeverslasten op deze toelagen niet zijn begroot. Dit betreft een structureel nadeel van 352.000 euro, dat vanaf 2019 wordt meegenomen in de begroting en eenmalig is/ wordt verwerkt in de bestuursrapportage 2017 en 2018.

Restantkredieten
Van de beschikbare investeringskredieten in 2017 is kritisch beoordeeld wat doorgeschoven kan worden naar 2018. Het bestuur wordt voorgesteld om naar 2018 bijna een miljoen euro door te schuiven. Voor deze kredieten zijn de opdrachten al gegeven, maar wordt het voertuig of de prestatie pas geleverd in 2018.

Controleverklaring
De accountant heeft bij de jaarrekening 2017 een goedkeurende controleverklaring afgegeven op getrouwheid en rechtmatigheid. Deze is als bijlage 10 opgenomen in de jaarstukken.

Tot slot
Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Marc Kool op telefoonnummer 088-1197411 of mailadres m.kool@vrijsselland.nl of Marjolein Fransen op telefoonnummer 088-1197362 of mailadres m.fransen@vrijsselland.nl.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio IJsselland,

Drs. H.J. Meijer, voorzitter

Drs. A.H. Schreuders, secretaris

bijlagen: Jaarverslag en Jaarrekening 2017

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Jaarstukken 2017

Jaarverslag en Jaarrekening

Veiligheid: voor elkaar

4 april 2018

Documentgegevens

Nr.	Datum	Verspreid aan	T.b.v. vergadering
1	25 januari 2018	Arjen Schepers, Michel Thijssen, Henk Schreuders, Marco Huisman, Hubert Weitenberg, Marcel Kluin, Marc Mondria, Norbert Bosman, Richard Kamphuis, Carla Grummel, Robert Jan Maaskant, Robert Steenbergen, Theo van Leussen, Bea Stegeman, Jaap Wolf.	*(klaar uiterlijk 13/2)*
2	14 februari 2018	Managementteam – 1e aanbieding (voor accountantscontrole)	20 februari 2018
3	26 februari 2018	Accountant	
4	22 maart 2018	Managementteam – 2e aanbieding (na accountantscontrole)	27 maart 2018
5	28 maart 2018	dagelijks bestuur	4 april 2018
6	04 april 2018	Accountant (t.b.v. verklaring)	
	14 april 2018	Gemeenten	
		algemeen bestuur	20 juni 2018

Documentbeheer/ eigenaar	Marjolein Fransen
Projectleiding	Marc Kool & Marjolein Fransen
Vastgesteld door	Dagelijks bestuur
Datum vaststelling	4 april 2018
Digitale vindplaats	MyCorsaID: V18.001450

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 5

1.1 Opbouw document 5

1.2 Procedure 5

1.3 Algemene terugblik 6

DEEL A JAARVERSLAG 8

2 PROGRAMMAVERANTWOORDING 8

2.1 Inleiding 8

2.2 Programma Strategie & Beleid 9

2.3 Programma Brandweer 11

2.4 Programma Crisisbeheersing 18

2.5 Programma GHOR 23

2.6 Programma Bevolkingszorg 27

2.7 Programma Meldkamer 31

3 VERPLICHTE PARAGRAFEN 35

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 35
3.1.1 Financiële kengetallen 37

3.2 Bedrijfsvoering 38

3.3 Financiering 38
3.3.1 Inleiding 38
3.3.2 Treasurystatuut 39
3.3.3 Berekening kasgeldlimiet 39
3.3.4 Renterisiconorm 39
3.3.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte 40
3.3.6 Rentevisie 41
3.3.7 Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie 41

3.4 Verbonden partijen 41

3.5 Bezuinigingen / efficiency- schaalvoordelen 2017 43

4	**SOCIAAL JAARVERSLAG**	**47**
4.1	**Arbeidsvoorwaarden**	**47**
4.2	**Opleiden en ontwikkelen**	**47**
4.3	**Personele cijfers**	**47**
4.4	**Arbeidsomstandigheden**	**50**
5	**FEITEN EN CIJFERS 2017**	**52**
DEEL B	**JAARREKENING**	**53**
6	**OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN**	**54**
6.1	**Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening**	**55**
7	**BALANS**	**62**
7.1	**Toelichting op de balans**	**63**
8	**BIJLAGEN JAARREKENING**	**73**

1 Inleiding

1.1 Opbouw document

In deze jaarstukken legt Veiligheidsregio IJsselland verantwoording af over de uitvoering van de begroting 2017. De jaarstukken bestaan uit de volgende onderdelen:

- Deel A: Jaarverslag (inclusief bijlage)
- Deel B: Jaarrekening (inclusief bijlagen)

In het Jaarverslag wordt aangegeven hoe de behaalde resultaten zich verhouden tot de in de programmabegroting gestelde doelen en wat de kosten daarvan zijn geweest. Het Jaarverslag is verdeeld in de volgende programma's:

- Strategie & Beleid
- Brandweer
- Crisisbeheersing
- GHOR
- Bevolkingszorg
- Meldkamer

Vervolgens wordt ingegaan op de paragrafen die op grond van het Besluit begroting en verantwoording in het Jaarverslag terug dienen te komen. Ook is het sociaal jaarverslag toegevoegd en tot slot wordt geëindigd met enkele feiten en cijfers.

Deel B betreft de jaarrekening. Hier zijn het overzicht van baten en lasten en de balans opgenomen.

1.2 Procedure

Conform artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen stuurt het dagelijks bestuur vóór 15 april de jaarstukken, inclusief controleverklaring en accountantsverslag, aan de raden van de deelnemende gemeenten. In feite krijgen de gemeenteraden de jaarstukken ter informatie toegestuurd. Het jaar is tenslotte ten einde en aan de uitvoering en uitgaven in dat jaar is niets meer te veranderen. De gemeenten kunnen hun burgemeesters wel punten meegeven voor de bespreking in de vergadering van het algemeen bestuur op 21 juni 2017.

Waar de gemeenteraden wel expliciet wat van kunnen vinden, is de bestemming van het financieel resultaat. In de eerste en tweede bestuursrapportage 2017 is al ingegaan op de mogelijke bestemming van het verwachte resultaat. We gaan ervan uit dat de gemeenteraden in gesprek gaan met hun burgemeesters als zij zich niet kunnen vinden in de bestemming van het financieel resultaat, voordat het algemeen bestuur hierover een besluit neemt tijdens de bespreking op 20 juni 2018. De resultaatbestemming wordt via een begrotingswijziging verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2018. Deze tweede bestuursrapportage krijgen de gemeenteraden in het najaar toegestuurd. Formeel gezien kunnen de gemeenteraden op dat moment nog een zienswijze op de voorgestelde begrotingswijzigingen indienen.

Conform artikel 34 lid 4 van de Wgr stuurt het dagelijks bestuur de jaarstukken binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli aan gedeputeerde staten. Om deze termijn te halen, is in de

gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland opgenomen dat het algemeen bestuur de jaarstukken voor 1 juli vaststelt.

1.3 Algemene terugblik

De essentie
Het Beleidsplan 2015-2018 geeft de essentie weer van ons bestaan als veiligheidsregio: we willen het voorkomen en bestrijden van fysieke onveiligheid in ons gebied goed voor elkaar hebben en doen dat samen met gemeenten, inwoners, bedrijven en partner-organisaties. Een belangrijk uitgangspunt in ons beleidsplan is dat we realistisch om willen gaan met risico's. We verstrekken nuchter en feitelijk informatie aan de samenleving, in onze advisering denken we in mogelijkheden. We investeren in het voorkomen van branden, rampen en crisissen. Maar als zich een brand, ramp of crisis voordoet, bestrijden we deze vanuit onze 24/7 paraat staande organisatie. We financieren nieuw beleid door oud beleid te laten vervallen.

Zelfevaluatie en visitatie
Bij de start van de nieuwe organisatie in 2014 heeft het algemeen bestuur de organisatieprincipes vastgesteld die ten grondslag lagen aan het inrichting van de organisatie. Destijds is afgesproken na drie jaar te evalueren of deze organisatieprincipes functioneren zoals toen beoogd. Drie accenten werden bepaald waar in elk geval naar gekeken moest worden: managementdrukte, clusterindeling en innovatief vermogen. In de zelfevaluatie, in opmaat naar de visitatie, zijn medewerkers, partners, tegensprekers en het bestuur over deze onderwerpen bevraagd in verschillende bijeenkomsten. Daarnaast werd bij de zelfevaluatie een aanvullende digitale uitvraag gedaan onder onze externe partners over de toekomstige maatschappelijke thema's waar aanknopingspunten zitten voor samenwerking. De uitkomsten van de zelfevaluatie zijn weergegeven in een rapportage, die op 21 juni vastgesteld is door het algemeen bestuur.

Na de zomer werden de uitkomsten van de zelfevaluatie, vertaald naar een nieuw organisatieplan. De inhoudelijke keuzes maakten het mogelijk om het managementteam te verkleinen van negen naar drie personen. Ook werd gekozen voor het loslaten van de geografische clusterindeling en de introductie van meer project- en programmatisch werken. Om ervoor te zorgen dat de gemeenten, na opheffing van de functie van clustercommandant, toch een herkenbaar, bereikbaar en volwaardige gesprekspartner hebben, zijn de nieuwe MT-leden gekoppeld aan een burgemeester. Als contactpersoon op ambtelijk niveau gaan accounthouders fungeren, die rol krijgt inmiddels vorm en inhoud. Binnen de organisatie is het middenkader, door deze wijziging, een belangrijke laag voor het functioneren van de organisatie.

Tenslotte vond in 2017 de visitatie plaats. De visitatie had drie thema's waarop het presterend vermogen van de regio is getoetst: maatschappelijke opdracht, leiderschap en verandervermogen en samenwerking. De visitatie bleek een bevestiging van de uitkomsten van de zelfevaluatie op te leveren. Zo bleek dat de verhoudingen in onze regio goed zijn, er een groot basisvertrouwen in de veiligheidsregio is, er sprake is van een gunfactor voor de regierol van de veiligheidsregio en Bevolkingszorg een sprong voorwaarts gemaakt heeft. Daarnaast viel het de visitatiecommissie op dat er een warme en collegiale cultuur heerst. Aanbevelingen zijn er op het gebied van de zichtbaarheid van resultaten en producten, het betrekken van de gemeenten aan de voorkant van processen, de toerusting van het middenmanagement, het benutten van de gunfactor in het netwerk en evenwicht tussen brandweer en de overige onderdelen van de organisatie. Toon proactief lef, was een van de aanbevelingen. De overall conclusie is dat de veiligheidsregio klaar is voor de volgende stap. En die volgende stap gaan wij uitwerken in het nieuwe beleidsplan 2020 -2023. De uitkomsten uit de zelfevaluatie en de visitatie vormen de opmaat naar dit nieuwe beleidsplan.

Zelfredzaamheid en brandveilig leven

Zoals het beleidsplan aangeeft blijven we de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren. Op die manier weten zij wat ze zelf kunnen doen voor, tijdens en na een brand, ramp of crisis. Diverse publieksacties zijn in dit kader uitgevoerd. In de programma's wordt hierop terug gekomen.

Bestrijden incidenten: branden, rampen en crisis

In 2017 is Brandweer IJsselland ruim achtduizend maal gealarmeerd. Naast alarmeringen voor brand betrof het onder andere alarmeringen voor incidenten op de weg, op het water en het spoor en incidenten met gevaarlijke stoffen, met dieren en stormschade.

Er waren vijftien zogenaamde GRIP-incidenten. Er waren zeer grote branden in onder andere Hardenberg, Deventer, Zwolle, Kampen en Genemuiden.

Zie ook hoofdstuk 5 'feiten en cijfers 2017'.

Landelijke Meldkamer Organisatie en Meldkamer Oost-Nederland

Het landelijke project dat moet leiden tot vorming van één Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO) ging in 2014 van start en loopt door tot circa 2020. Samen met de andere veiligheidsregio's in Oost-5 leverden wij daaraan in 2017 onze bijdrage.

Deel A Jaarverslag

2 Programmaverantwoording

2.1 Inleiding

De inrichting van dit jaarverslag dient, conform de financiële verordening van Veiligheidsregio IJsselland, aan te sluiten op de indelingssystematiek van de programmabegroting. De programmabegroting (en dus ook dit jaarverslag) is verdeeld in de volgende programma's:

- Strategie & Beleid
- Brandweer
- Crisisbeheersing
- GHOR
- Bevolkingszorg
- Meldkamer

De rapportage dient onder andere in te gaan op afwijkingen in de geleverde prestaties. Er is voor gekozen om dezelfde opzet te hanteren als voor de eerste en tweede bestuursrapportage 2017, zodat de documenten vergelijkbaar zijn.

In de begroting 2017 staan per programma de te behalen resultaten (wat willen we bereiken?) en de daaraan verbonden actiepunten (wat doen we daarvoor?). Deze resultaten en actiepunten zijn in de paragrafen hieronder overgenomen. Aan de tabel is een kolom met de realisatie toegevoegd en een kolom waar, zo nodig, een toelichting staat. De realisatie is door middel van smileys weergegeven. Een groene smiley geeft aan dat de prestatie behaald is, een oranje smiley geeft aan dat de prestatie deels behaald is en een rode smiley geeft aan dat de prestatie niet gehaald is.

Onder de tabel wordt antwoord gegeven op de vraag '*wat heeft het gekost?*' en wordt waar nodig een toelichting gegeven op de afwijking.

2.2 Programma Strategie & Beleid

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Versterking democratische legitimatie.	• Afspraken met gemeenten over de vroegtijdige betrokkenheid bij beleidsontwikkeling. • Invulling raadsbijeenkomsten op basis van behoeften gemeenteraden.		In 2017 zijn met het AB afspraken gemaakt over de betrokkenheid van gemeenteraden bij de beleidsontwikkeling. Na de gemeenteraad-verkiezingen in maart 2018 starten we met een inwerkprogramma in samenwerking met GGD, Omgevingsdienst en Jeugdzorg. Van daaruit nodigen we raadsleden uit om actief na te denken over relevante veiligheidsthema's die de komende 4 jaar op de agenda moeten komen.
2.	Uitkomsten visitatie Veiligheidsregio IJsselland.	• Zelf-evaluatie in voorbereiding op landelijke visitatie		De zelfevaluatie is in het AB van 21 juni 2017 vastgesteld. De visitatie heeft plaatsgevonden op 29 en 30 november 2017. Rapportage is

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
				gereed in maart 2018

Wat heeft het gekost?

Programma Strategie & Beleid

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Bestuur	19.902	19.902	12.459	-7.443	V
Totaal lasten	**19.902**	**19.902**	**12.459**	**-7.443**	**V**
Bestuur	-20.150	-20.150	-20.000	150	N
Totaal baten	**-20.150**	**-20.150**	**-20.000**	**150**	**N**
Totaal saldo baten en lasten	**-248**	**-248**	**-7.541**	**-7.293**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	**-248**	**-248**	**-7.541**	**-7.293**	**V**

Per saldo sluit het programma Strategie & Beleid met een positief saldo van € 7.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Binnen de totaal beschikbare budgetten van het bestuur is in 2017 sprake van een onderuitputting, o.a. doordat de vergaderkosten voor de veiligheidsregio lager uitvielen.	€ -7.000	V
Totaal resultaat programma Strategie & Beleid (voordeel)	**€ -7.000**	**V**

2.3 Programma Brandweer

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	We beperken en voorkomen brand en ongevallen bij brand bij burgers, bedrijven en instellingen. We zorgen ervoor dat de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven wordt vergroot.	We geven invulling aan de rol van bevoegd gezag ten aanzien van BRZO-bedrijven en vervullen de wettelijke taak van adviseur externe veiligheid; We maken per aangesloten gemeente heldere afspraken over de te leveren inspanning op het gebied van advisering en toezicht en komen deze na; We geven invulling aan het kennispunt brandveiligheid binnen de RUD;	 	

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
		We maken, samen met de posten in de clusters, burgers, bedrijven en instellingen bewust van veilige en onveilige situaties (brandveilig leven).		Door diverse projecten, zoals de geboortepakketjes in de brandpreventieweek, voorlichting op scholen en adviezen in de Deventer binnenstad, hebben we een bijdrage geleverd aan het vergroten van het brandveiligheidsbewustzijn.
2.	Alle repressieve brandweermedewerkers zijn opgeleid, conform het Besluit veiligheidsregio's.	We stellen het Meerjaren opleidingsplan bij, onder andere op basis van de vanuit repressie gewenste behoefte.		
3.	Alle repressieve brandweermedewerkers oefenen volgens de Leidraad Oefenen en zijn hiermee maximaal toegerust op hun taak.	We maken voor iedere functie een oefenprofiel. Op basis daarvan wordt het oefenprogramma gemaakt. Dit programma is afgestemd met multidisciplinaire partners. Het oefenprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd.		De doorontwikkeling is gemaakt in 'Anders Oefenen. In 2018 vindt de implementatie plaats.

4.	De brandweer voldoet aan de opkomsttijden uit het Dekkingsplan.	Verlenen van de basisbrandweerzorg binnen de vastgestelde normen in het dekkingsplan. In het dekkingsplan zijn de risicolocaties vermeld, inclusief de voorgenomen risico-reducerende maatregelen zoals voorlichtingsacties. Die gaan we samen met de lokale ploegen uitvoeren. Jaarlijks rapporteren we over de opkomsttijden afgezet tegen het bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan. Het proces Repressie gaat een klanttevredenheidsonderzoek bij burgers doen.	 	In 2017 is in 87% van de incidenten voldaan aan de opkomsttijden zoals vastgesteld in het dekkingsplan. Over de behaalde prestaties wordt separaat gerapporteerd. In het najaar zijn tien wijken geïnformeerd (5500 adressen) en bewonersbijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met de posten. We hebben een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd bij 38 burgers die zijn getroffen door een woningbrand. Hieruit blijkt dat men (zeer) positief is over het optreden van de brandweer.
5.	De brandweer draagt zorg voor het uitvoeren van specialistische taken zoals optreden bij waterongevallen, verkeersongevallen, natuurbranden en ongevallen met gevaarlijke stoffen.	We hebben operationeel eenheden waterongevallenbestrijding (waaronder duikers), eenheden t.b.v. ongevallenbestrijding gevaarlijke stoffen (waaronder gaspakdragers) en eenheden t.b.v. technische hulpverlening en natuurbrandenbestrijding.		
6.	We realiseren maatwerk in de uitruk/ inzet. We rukken vraaggestuurd uit (niet te veel, niet te weinig personeel en materieel aanwezig bij een incident).	Daar waar we nu al uitrukken met vier mensen op een brandweervoertuig (Giethoorn, Oldemarkt en Zwolle) brengen we deze werkwijze in lijn met de visie Uitruk op Maat.		De toetsing aan de Risico-inventarisatie en -evaluatie moet nog plaatsvinden.
7.	Het aantal nodeloze meldingen	We dringen het aantal nodeloze		De reductie in 2017 was ruim 9%

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	vermindert over een periode van drie jaar (2017 – 2020) jaarlijks met 10%.	meldingen structureel terug door het verificatieproces op automatische meldingen te bevorderen en de notoire veroorzakers van nodeloze alarmeringen te bezoeken en met hen afspraken te maken over de oorzaken en oplossingen van nodeloze meldingen.		(1415 nodeloze meldingen in 2016 en 1281 in 2017). Om ook komende jaren tot een reductie te komen, is besloten om in 2018 regiobreed verificatie van OMS (Openbaar Meld Systeem) brandmeldingen en alarmeringen toe te gaan passen en de rechtstreekse doormelding bij panden met industriefunctie af te sluiten[1].
8.	We zorgen ervoor dat relevante informatie uit vergunningen en het toezicht beschikbaar is t.b.v. een effectieve incidentbestrijding.	Wij maken afspraken met repressie over informatie-uitwisseling naar aanleiding van vergunningverlening en toezicht.		
9.	We hebben aandacht voor de gezondheidsrisico's voor brandweerhulpverleners bij specifieke locaties en	We maken inzichtelijk waar specifieke risico's voor hulpverleners aanwezig zijn en voorzien deze van een advies over de brandbestrijdingstactiek.		

[1] Nodeloze brandmeldingen kunnen worden veroorzaakt door automatische brandmelders of handbrandmelders. Het uitgangspunt van de brandweer was tot nu toe dat brandmeldingen veroorzaakt door handbrandmelders daadwerkelijk brand betroffen. Daarom werd hier geen verificatie toegepast. In praktijk blijken meldingen veroorzaakt via een handbrandmelder echter ook meestal 'loos' te zijn en veroorzaakt te worden door storingen en baldadigheid. De meeste brandmeldinstallaties in onze regio kunnen geen onderscheid maken in het type melder dat de brandmelding veroorzaakt. Om te voorkomen dat er onbedoeld een handbrandmelding werd vertraagd, was tot nu toe het uitgangspunt dat verificatie toepassen bij installaties met (deels) handbrandmelders niet was toegestaan. Uit onderzoek is nu gebleken dat het wettelijk toegestaan is om handbrandmeldingen ook eerst te verifiëren. De meldkamer heeft namelijk de taak om meldingen te beoordelen.
Verder zijn er in het verleden nog enkele panden met een industriefunctie aangesloten gebleven op het OMS. Deze installaties veroorzaken relatief veel loze meldingen. Omdat gebouwen met een industriefunctie wettelijk niet verplicht zijn om aangesloten te zijn op het OMS, is besloten om ook bij de laatste panden van die categorie, de rechtstreekse doormelding af te sluiten.

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	omstandigheden.	We implementeren een nieuw ontsmettingsprotocol voor eigen personeel op basis van landelijke informatie over de noodzaak van schoner werken ter voorkoming van beroepsziekten (kanker). We oefenen de repressieve medewerkers structureel op het gebied van agressie en arbeidshygiëne.	 	
10.	We leren van evaluaties van incidenten en oefeningen door de inzet van een actief leeragentschap.	We nemen 'lessons learned' uit evaluaties in het oefenprogramma op. De uitkomsten van evaluaties zijn standaard onderdeel van het oefenprogramma en zijn mede bepalend voor de inhoudelijke invulling van oefeningen.		Uitkomsten van evaluaties zijn verwerkt in het oefenschema voor alle posten. We gebruiken sinds medio 2017 tevens data en gegevens uit brandonderzoek om nog beter te kunnen leren van incidenten.
11.	We zorgen ervoor dat het materieel en materiaal voor de operationele processen veilig, betrouwbaar, geschikt en beschikbaar is.	We verwerven nieuw materieel/materiaal op basis van ontwikkelingen in en uitkomsten van het repressief dekkingsplan. We onderhouden en beheren het materieel/ materiaal, conform het materieelplan.	 	Meerdere projecten zijn op deze wijze opgepakt. Bijv. bluswaterplan en vervanging tankautospuiten. Het plan voor onderhoud en beheer van het materieel is in ontwikkeling en is 1e kwartaal 2018 gereed.

Wat heeft het gekost?

Programma Brandweer

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Processen en clusters	35.207.094	36.767.758	36.984.510	216.752	N
Totaal lasten	**35.207.094**	**36.767.758**	**36.984.510**	**216.752**	**N**
Processen en clusters	-207.785	-565.673	-1.098.961	-533.288	V
Totaal baten	**-207.785**	**-565.673**	**-1.098.961**	**-533.288**	**V**
Totaal saldo baten en lasten	**34.999.309**	**36.202.085**	**35.885.549**	**-316.536**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-1.324.205	-1.279.673	44.532	N
af: stortingen in reserves	545.846	645.846	645.846	0	
Resultaat	**35.545.155**	**35.523.726**	**35.251.722**	**-272.004**	**V**

Per saldo sluit het programma Brandweer met een positief saldo van € 272.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Per saldo hogere kosten bij het proces Beheer & Techniek (B&T). De analyse wordt in het totaal van de beschikbare budgetten bekeken. Er is een totale overschrijding van € 51.000. De belangrijkste oorzaken zijn: - Brandstof (€ 11.000); door toename van vervoerbewegingen binnen de regio is er sprake van een hoger brandstof verbruik. Daarnaast wordt er meer geoefend (oa. rijtrainingen), waarvoor meer eigen voertuigen worden in gezet. - Opleidingen (€ 20.000); hogere kosten door noodzakelijke opleiding groot rijbewijs voor B&T medewerkers. - Overschrijding door verkoop verlof (€ 20.000): binnen het team B&T hebben enkele medewerkers een groot deel van hun openstaande verlofuren verkocht.	€ 51.000	N
Lagere kosten bij het proces Risicobeheersing doordat de deelname VTH applicatie OD IJsseland pas start in 2018	€ -27.000	V
Per saldo eenmalig lagere kosten bij het proces vakbekwaamheid. Veroorzaakt door uitstel van duikopleidingen, gaspakkenopleiding (in afwachting van nieuwe visie incidentbestrijding gevaarlijke stoffen) en bijscholing chauffeurs (in afwachting van landelijke nieuwe opleiding). Het bestuur wordt bij bestemming van het jaarrekeningresultaat voorgesteld deze middelen eenmalig over te hevelen naar 2018, omdat deze opleidingen in 2018 toch gevolgd moeten worden en waarmee dus ook de kosten worden gemaakt.	€ -172.000	V
Lagere kosten binnen de verschillende clusters grotendeels veroorzaakt door een lagere uitkering vrijwilligersvergoedingen. Bij de 1e bestuursrapportage 2017 is er 265.000 euro budget toegevoegd o.b.v. de uitgaven uit 2016. Deze inschatting blijkt te optimistisch door uiteindelijk minder oefenkosten (geen realistisch oefenen in de laatste 4mnd 2017) en minder kazerneringskosten (daling ziekteverzuim beroeps of vervanging door tijdelijke inhuur beroeps). Het management heeft in 2017 een extern onderzoek laten doen op de vrijwilligersvergoeding en gaat aan de slag met de aanbevelingen om o.a. meer grip te krijgen op deze uitgaven.	€ -165.000	V

Afwijking	Bedrag	N/V
Wetgeving op het gebied van gegevensbescherming vraagt om extra beveiliging bij het inloggen op ons ICT-netwerk. Dit vraagt meer voorbereiding dan verwacht waardoor de uitvoering niet in 2017 is afgerond. Verder binnen repressie enkele extra ICT kosten gehad (o.a. een koppeling met briefing app).	€ -19.000	V
Lagere kosten van de eenmalige projecten. Het algemeen bestuur heeft in 2017 in totaal een projectbudget van € 1.124.000 beschikbaar gesteld voor diverse projecten, hiervan is in 2017 € 1.079.000 besteed. In totaal is er dus € 45.000 minder uitgegeven ten laste van de diverse projectbudgetten.	€ -45.000	V
Hogere doorbelasting indirecte kosten aan het programma brandweer. Zie toelichting kostenplaatsen voor de verklaring.	€ 60.000	N
Lagere onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Tegenover het voordeel van de lagere projectbesteding staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Zie voordeel eenmalige projecten.	€ 45.000	N
Totaal resultaat programma Brandweer (voordeel)	**€ -272.000**	**V**

2.4 Programma Crisisbeheersing

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Wij zorgen, in samenwerking met de hulpdiensten en crisispartners, voor een betrouwbare, op zijn taak toegeruste crisisorganisatie. Hiertoe	We werven en selecteren nieuwe functionarissen volgens de PROF. We voeren een 18-maandelijks programma		De functiegroepen zijn op sterkte. Een operationeel leider en een informatiemanager

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	zijn de crisisfunctionarissen: • competent; • opgeleid, getraind en geoefend, conform het risicoprofiel; • treden zij Informatiegestuurd op; • en werken in crisisruimten die voldoen aan de eisen.	multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen uit dat gericht is op ons risicoprofiel en een uitwerking is van het oefenbeleidsplan. We bevorderen het informatiegestuurd optreden tijdens de activiteiten van het moto-programma. We evalueren inzetten en oefeningen op basis van het evaluatiebeleid. We beheren crisisruimten zodanig dat zij 24/7 operationeel beschikbaar zijn voor de crisisteams.		CoPI moeten nog examen doen. De oefeningen zijn uitgevoerd. Het risicotype hoog water/ overstroming is nadrukkelijk beoefend tijdens Deining en Doorbraak. GRIP-incidenten zijn geëvalueerd. Sinds december 2017 maken we een bestuurlijke factsheet met de opbrengst uit incidentevaluaties.
2.	Wij leveren een bijdrage aan het risicogericht werken in onze regio, door te participeren in samenwerkingsverbanden rondom de geprioriteerde risico's. Doel van een samenwerkingsverband is om te werken aan een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van het specifieke risico.	We nemen deel aan de volgende samenwerkingsverbanden: 1. Overstromingen/hoogwater (regionaal programma IJssel-Vecht delta) 2. Uitval nutsvoorziening (landelijk project continuïteit van de samenleving) 3. Evenementenveiligheid (regionaal netwerk LiveEvents) 4. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming (samenwerking met		

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
		defensie en VR Twente) • We voeren de samenwerkingsafspraken met onze convenantpartners uit, zoals deze zijn vastgelegd in de afsprakenlijsten.		
3.	Wij dragen bij aan het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven door: • het thema zelfredzaamheid een plek te geven in de operationele voorbereiding; • crisisfunctionarissen aan te leren hoe om te gaan met de inzet van burgers en bedrijven tijdens crises; • bij incidentevaluaties de inzet van burgers en bedrijven in beeld te brengen.	• We bieden nieuwe functionarissen een instructie aan hoe om te gaan met zelfredzaamheid en burgerinzet. • We bieden voor alle bestaande functionarissen een opfrisinstructie aan. • We zetten een methode in om in de operationele voorbereiding rekening te houden met (zelf)redzame burgers en burgerhulp.		De eerste twee acties zijn alleen aangeboden aan functionarissen bevolkingszorg (zie dat programma). Zij hebben tijdens een inzet contact met burgers. Er is dus gekozen voor een doelgroepgerichte aanpak. In alle planvorming wordt rekening gehouden met verminderd zelfredzamen. Wel hebben we bijgedragen aan het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid van bedrijven door in onze netwerken te adviseren over risico's en handelingsperspectieven.

Wat heeft het gekost?

Programma crisisbeheersing

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Veiligheidsbureau	1.123.022	1.137.274	1.115.902	-21.372	V
Totaal lasten	**1.123.022**	**1.137.274**	**1.115.902**	**-21.372**	**V**
Veiligheidsbureau	-17.898	-20.000	-41.120	-21.120	V
Totaal baten	**-17.898**	**-20.000**	**-41.120**	**-21.120**	**V**
Totaal saldo baten en lasten	**1.105.124**	**1.117.274**	**1.074.782**	**-42.492**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	**1.105.124**	**1.117.274**	**1.074.782**	**-42.492**	**V**

Per saldo sluit het programma Crisisbeheersing met een positief saldo van € 42.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Er zijn minder personeelskosten gemaakt door latere invulling van enkele vacatures.	€ -21.000	V
Hogere inkomsten door urenvergoeding van o.a. IN PREP en Ijsselvecht Delta	€ -21.000	V
Totaal resultaat programma Crisisbeheersing (voordeel)	**€ -42.000**	**V**

Toelichting IN-PREP subsidie

Het Veiligheidsbestuur stemde op 21 juni 2017 in met deelname van Veiligheidsregio IJsselland aan het Europese samenwerkingstraject IN-PREP. Aan dit project nemen 25 partners, in publiek-private samenwerking, deel. De deelnemers komen uit meerdere Europese landen. Het project is op 1 september 2017 van start gegaan. Met het project wordt een informatiesysteem ontwikkeld, waarmee bij (verwachte) grote, internationale rampen en crisis een gedeeld beeld van de benodigde responscapaciteit kan worden opgebouwd. Responscapaciteit is de capaciteit die nodig is/ lijkt om een (verwachte) ramp/ crisis te bestrijden. Het project loopt tot en met 31 augustus 2020.

Veiligheidsregio IJsselland heeft de rol van eindgebruiker in dit project. Dit houdt in dat er feedback wordt gegeven op de ontwikkelde tools. Verder kan van Veiligheidsregio IJsselland worden gevraagd om voor bepaalde activiteiten middelen beschikbaar stellen zoals: één of meer brandweerposten, realistische opleidingsfaciliteiten, faciliteiten van onze bevel- en controlezalen, materialen, voertuigen of scripts uit oefeningen. Tot slot brengt Veiligheidsregio IJsselland de kennis rondom het *realtime* informatie delen in ad-hoc crisisteams (het netcentrisch werken) in.

Voor de looptijd van het project van 1 september 2017 t/m 31 augustus 2020 is een Europese subsidie toegezegd gekregen van 355.437,50 euro. Hiermee zal het project budgettair neutraal verlopen. Dit traject gaat niet ten koste van onze reguliere werkzaamheden en we gaan dus waar nodig mensen inhuren. Voor het jaar 2017 is een voorschotbedrag van 103.770 euro ontvangen en 7.128 euro aan kosten gemaakt. De uitgaven en inkomsten zijn in een apart krediet binnen het programma Crisisbeheersing geadministreerd en gemonitord.

2.5 Programma GHOR

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Goede GHOR De organisatie voor de (operationele) GHOR voldoet aan één normenset. Deze in 2015 geactualiseerde set geldt als toetsingsinstrument voor de corebusiness van de GHOR: een goede professionele geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, rampen en crises.	We meten de prestaties en rapporteren hierover in managementrapportages. De voorbereiding op het gebied van de continuïteit van zorg bij de care-instellingen vraagt extra aandacht. Het landelijk rapport Aristoteles benoemt één indicator waarover aan het bestuur moet worden gerapporteerd: 100% van de GHOR-functionarissen is opgeleid, getraind en geoefend overeenkomstig de gestelde eisen in het Jaarplan GHOR-OTO.		
2.	Kwaliteit, maar niet meer via HKZ. Kwaliteit blijft een belangrijk onderwerp. Het constante HKZ-certificeringstraject kost echter meer tijd dan dat het relevante verbeter-onderwerpen oplevert. Dit HKZ-traject wordt afgebouwd.	We bouwen de overeenkomsten rond HKZ-certificering conform contract af.		
3.	Efficiëntere bovenregionale samenwerking. Er is sprake van aantoonbare bovenregionale samenwerking op het gebied van de operationele (warme) en GHOR-bureau (koude) organisatie.	Dit in het kader van de unité de doctrine (Veiligheidsberaad, 2013), de LMO-ontwikkelingen en de efficiencynoodzaak. In verband met de hiervoor genoemde unité de doctrine hebben we extra aandacht voor afwijkingen in de doorontwikkeling van de crisisorganisatie in de buurregio's Twente en		Met GHOR VNOG hebben we medio 2017 een lijst met doelen op het gebied van samenwerking opgesteld. Een aantal van deze doelen is in 2017 ook gehaald, zoals gezamenlijk materiaal en werkafspraken m.b.t.

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
		Drenthe. We rapporteren met een heldere opsomming van de concrete ontwikkelingen.		evenementenadvisering, harmoniseren inzetcriteria voor het Hoofd Informatie Geneeskundig Zorg en gezamenlijke activiteiten op het gebied van opleiden, trainen en oefenen. Andere doelen zijn nog niet gehaald, met name rond het toewerken naar één ACGZ-piketpoule voor twee regio's.
4.	Zelfredzamere burgers. Tot en met 2016 hebben er jaarlijks minimaal 1000 inwoners (extra) van de regio door toedoen van het GHOR-bureau een training gevolgd op het gebied van eerste hulp. In 2016 wordt een onderzoek gestart naar de effectiviteit van de daarbij gebruikte middelen, in 2017 zal het bestuur op basis daarvan zo nodig aanpassingsvoorstellen ontvangen. In 2017 wordt er meer aandacht vanuit de GHOR besteed aan minder zelfredzamen.	In 2016 vindt onderzoek plaats naar de effectiviteit van de ingezette middelen, in 2017 doen we zo nodig aanpassingsvoorstellen aan het bestuur. In 2017 is er een plan van aanpak gereed om minder zelfredzamen meer zelfredzaam te maken op het gebied van de GHOR.		Begin 2017 hebben we de coördinerende en uitvoerende taken op het gebied van workshops/cursussen eerste hulp overgedragen aan het Rode Kruis. Het Rode Kruis heeft in 2017 750 mensen extra opgeleid. De landelijke opleiding levensreddende handelingen bij grootschalige incidenten is begin 2017 ontwikkeld. In 2017 hebben 700 mensen in onze regio deelgenomen aan deze workshop in de gemeenten Hardenberg, Kampen, Raalte, Steenwijkerland en Zwolle. In 2018 bieden we de workshop in alle elf gemeenten aan. N.a.v. de gesprekken met de elf

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
				gemeenten hebben we meer inzicht gekregen in de diverse organisaties die betrokken zijn bij thuiswonende, verminderd zelfredzamen. Met deze organisaties hebben we in het najaar nagedacht over de risico's die thuiswonende, verminderd zelfredzamen lopen bij branden, rampen en crises.

Wat heeft het gekost?

Programma GHOR

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
GHOR	1.469.415	1.375.828	1.377.835	2.007	N
Totaal lasten	**1.469.415**	**1.375.828**	**1.377.835**	**2.007**	**N**
GHOR	0	-38.000	-40.962	-2.962	V
Totaal baten	**0**	**-38.000**	**-40.962**	**-2.962**	**V**
Totaal saldo baten en lasten	**1.469.415**	**1.337.828**	**1.336.873**	**-955**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	**1.469.415**	**1.337.828**	**1.336.873**	**-955**	**V**

Per saldo sluit het programma GHOR met een positief saldo van € 1.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Diverse kleine voordelen.	€ -1.000	V
Totaal resultaat programma GHOR (voordeel)	**€ -1.000**	**V**

2.6 Programma Bevolkingszorg

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Het team Bevolkingszorg staat voor het voorkomen van, het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises en de gevolgen daarvan voor mens, dier en milieu. Daarbij richt Bevolkingszorg zich op acht processen (zie 'ontwikkelingen').	Crisisfunctionarissen halen normtijden van 100%. Crisisfunctionarissen worden voorzien van de middelen, die nodig zijn voor het goed uitvoeren van hun functies. Alle relevante documenten en informatie is actueel en digitaal toegankelijk.		Het team bevolkingszorg heeft een goede start gemaakt, waarbij de opkomst van functionarissen sterk verbeterd is ten opzichte van het verleden. Dit betekent echter niet dat opkomsttijden 100% behaald worden. Bij grote brand bij de Arcadiaflat, hebben we geconstateerd dat de opkomst van teamleiders in het proces crisiscommunicatie (vrije instroom) onvoldoende was. Dit heeft overigens geen nadelig effect gehad voor de bestrijding van het incident.
2.	Het team Bevolkingszorg is een betrouwbaar, op zijn taak toegerust team. Hiertoe bevorderen we dat de functionarissen van het team Bevolkingszorg: – competent zijn; – opgeleid, getraind en geoefend zijn;	Functionarissen bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend volgens het monodisciplinair meerjarenplan opleiden, trainen en oefenen (OTO-plan). Deelname is minstens 90%. Functionarissen bevolkingszorg zijn, waar daartoe aangewezen, opgeleid en geoefend volgens het multidisciplinair meerjaren OTO- plan.		Het team heeft alle basisopleidingen gevolgd. Verdere aanscherping qua opleidingen en vervolgoefeningen zijn nodig om ervoor te zorgen dat alle leden van het regionale team boven de materie komen te staan, op die momenten dat de

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	– informatiegestuurd optreden; – gefaciliteerd worden in de uitvoering van hun taken.	Sleutelfunctionarissen worden getraind in het automatiseringssysteem LCMS. Nieuwe medewerkers worden binnen drie maanden opgeleid. Er worden oefeningen georganiseerd met relevante partners (25% van de oefeningen).		stress verhoogd is. Er is specifieke aandacht voor functionarissen met een rol in een multi-team nodig om de BZ-functionarissen goed te laten functioneren in het complete stelsel van crisisbeheersing. Tot slot is het vooral belangrijk dat het team in de huidige samenstelling nog meer ervaring opdoet zodat zij optimaal gaat functioneren.
3.	Het team Bevolkingszorg draagt bij aan het redzaam en zelfredzaam zijn van de inwoners van IJsselland.	De functionarissen bevolkingszorg worden getraind op het gebruik maken van de redzaamheid en zelfredzaamheid van burgers. Bevolkingszorg doet actief mee met lokale en regionale initiatieven waarbij de inwoners worden gestimuleerd om redzaam en zelfredzaam te zijn.		Het handboek bevolkingszorg is conform Bruinooge geschreven en daarmee in lijn met de gedachte van zelfredzaamheid en verminderd zelfredzame burgers. Teamleiders Opvang hebben in het najaar een aanvullende module op het gebied van zelfredzaamheid gekregen omdat contact met de zelfredzame en verminderd zelfredzame burgers het grootst is bij opvang en verzorging. Daarnaast is een nieuw convenant afgesloten met het

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
				Rode Kruis dat beter aan sluit bij de hedendaagse kijk op een maatschappij met veel zelfredzame burgers. Het convenant is met ingang van 1 januari 2018 van kracht. Formele ondertekening vindt plaats in het voorjaar 2018.

Wat heeft het gekost?

Programma Bevolkingszorg

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Bevolkingszorg	136.533	311.472	259.959	-51.513	V
Totaal lasten	**136.533**	**311.472**	**259.959**	**-51.513**	**V**
Bevolkingszorg	0	-139.596	-139.596	0	
Totaal baten	**0**	**-139.596**	**-139.596**	**0**	
Totaal saldo baten en lasten	**136.533**	**171.876**	**120.363**	**-51.513**	**V**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-35.908	0	35.908	N
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	**136.533**	**135.968**	**120.363**	**-15.605**	**V**

Per saldo sluit het programma Bevolkingszorg met een positief saldo van € 16.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
De afschrijving van de piketvoertuigen bevolkingszorg start vanaf het jaar 2018	€ -16.000	V
Lagere kosten van het eenmalige project. Het algemeen bestuur heeft in 2017 het restant projectbudget van € 36.000 opnieuw beschikbaar gesteld voor doorontwikkeling bevolkingszorg. Dit krediet is in 2017 niet nodig geweest.	€ -36.000	V
Lagere onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Tegenover het voordeel van de lagere projectbesteding staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ.	€ 36.000	N
Totaal resultaat programma Bevolkingszorg (voordeel)	**€ -16.000**	**V**

2.7 Programma Meldkamer

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie	Opmerkingen
1.	Meldkamer Oost Nederland	Projectdesign en start uitwerking krijgt aanvang in 2017.		Het samenvoegingsplan LMO Oost is bestuurlijk vastgesteld. In 2018 en verder wordt projectmatig dit plan verder uitgewerkt.
2.	Alarmeren van die eenheden die het snelst ter plekke kunnen zijn.	Brandweer werkt aan een dynamisch dekkingsplan waar de inzet en kwaliteit van de meldkamers een integraal onderdeel van uitmaken.		

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
		Multidisciplinair is de opschaling en de rolneming van de calamiteitencoördinator (caco) een belangrijk aandachtspunt.		
3.	Terugdringen van het aantal nodeloze meldingen.	Bij een automatische alarmering wordt bij daarvoor van te voren bepaalde abonnees eerst de melding geverifieerd door middel van contrabellen. Daarnaast wordt een aantal nevenwerkzaamheden voor het Openbaar brandmeldsysteem uitgevoerd door centralisten. Dit bestaat onder meer uit het acteren op storingen en het behandelen van verzoeken tot testen van een installatie.		De beschreven procesmatige verbetering is bij de meldkamer inmiddels ingevoerd. De meldkamer is daarmee in staat om invulling te geven aan de extra impuls die de regio in 2018 wil geven aan het terugdringen van nodeloze meldingen.
4.	De leidinggevende brandweerfunctionaris alarmeren die het snelst ter plekke kan zijn.	In 2017 wordt gestart met het dynamisch alarmeren van piketfunctionarissen.		Qua innovatie is dynamisch alarmeren een mooie ontwikkeling. De voordelen zijn echter beperkt en daarom krijgt het vooralsnog geen vervolg.

Wat heeft het gekost?

Programma Meldkamer

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Meldkamer	1.160.443	1.198.901	1.228.689	29.788	N
Totaal lasten	**1.160.443**	**1.198.901**	**1.228.689**	**29.788**	**N**
Meldkamer	-148.606	-238.106	-243.884	-5.778	V
Totaal baten	**-148.606**	**-238.106**	**-243.884**	**-5.778**	**V**
Totaal saldo baten en lasten	**1.011.837**	**960.795**	**984.805**	**24.010**	**N**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	**1.011.837**	**960.795**	**984.805**	**24.010**	**N**

Per saldo sluit het programma Meldkamer met een negatief saldo van € 24.000, dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	**Bedrag**	**N/V**
Hogere bijdrage aan VNOG door afrekening rode kolom. Dit wordt veroorzaakt door een lagere inbreng van de loonsomkosten door de aanwezige vacatureruimte en detacheringen.	€ 30.000	N
Meer inkomsten door een detachering aan de MON.	€ -6.000	V
Totaal resultaat programma Meldkamer (nadeel)	**€ 24.000**	**N**

3 Verplichte paragrafen

Op grond van artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient het jaarverslag een aantal verplichte paragrafen te bevatten. Voor Veiligheidsregio IJsselland zijn dit:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Bedrijfsvoering
3. Financiering
4. Bedrijfsvoering
5. Verbonden partijen

De volgende paragrafen zijn niet verplicht, maar wel opgenomen:

6. Bezuinigingen 2017

In deze paragrafen staat de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Veiligheidsregio IJsselland kenmerkt zich door risicomanagement in het primaire proces. Aan het managen van de veiligheidsrisico's van burgers ontleent de organisatie immers haar bestaansrecht. Toch heeft de veiligheidsregio meer risico's te managen, vooral ten aanzien van de bedrijfsvoering (bijv. ICT, HR, juridisch, kwaliteit, fraude). Deze risico's moeten minstens zo goed gemanaged worden om het primaire proces te laten functioneren. De risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland zijn in 2017in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's wordt onze organisatie in staat gesteld om op een verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de huidige risico's en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van onze organisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is in 2017 het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van onze organisatie in kaart te brengen. Uit de inventarisatie zijn vanuit de verschillende teams risico's in beeld gebracht met een mogelijk financieel gevolg, die van belang zijn. In het navolgende overzicht zijn de tien risico's gepresenteerd met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit.

Nr	Risico gebeurtenis	Kans	Maximaal financieel gevolg
1	Grootschalige/langdurige inzet waarvan de kosten boven het hiervoor geraamde bedrag komen en geen compensatie plaatsvindt.	10%	€ 1.500.000
2	Rente wordt hoger dan waarmee we in de begroting rekening hebben gehouden.	30%	€ 500.000
3	Fiscale controle van de Belastingdienst (boete).	30%	€ 500.000
4	Bericht stijging van pensioenpremie nadat begroting is vastgesteld.	50%	€ 190.000
5	Datalek van geregistreerde gegevens (privacygevoelig of vertrouwelijk).	50%	€ 250.000
6	Reserve transitie meldkamer blijkt onvoldoende om de hogere kosten die daaruit voortvloeien te kunnen opvangen.	50%	€ 250.000
7	Het Veiligheidsberaad neemt besluiten met financiële en personele gevolgen voor Veiligheidsregio IJsselland.	70%	€ 100.000
8	Minder aanbieders voor oefentrajecten op de markt waardoor inschrijvingen bij aanbestedingen hoger uitvallen dan verwacht.		
9	Wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid.	50%	€ 100.000
10	Complexiteit Europese aanbestedingen.	50%	€ 100.000

Weerstandsvermogen

Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland door middel van een simulatiemethodiek (Monte-Carlo) is het verband tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen bepaald. In deze simulatie wordt het gedrag van de risico's over een groot aantal jaren nagebootst. Aan de hand van een dergelijke simulatie ontstaat een beeld van de financiële gevolgen van risico's alsof men 100.000 jaar onder exact dezelfde omstandigheden zou functioneren. Dit biedt de mogelijkheid een statistische analyse uit te voeren op 100.000 schattingen van de totale schadelast van het risicoprofiel, rekening houdend met de inschatting van de kansen en gevolgen van de risico's. In de eerste plaats leidt dit tot uitspraken over met welke mate van zekerheid de beschikbare weerstandsvermogen, gegeven het huidige risicoprofiel, voldoende is om de risico's op te vangen. Daarnaast geeft deze analyse antwoord op de vraag welke risico's het meest bepalend zijn in de bepaling van de aan te houden risicovoorziening. Het terugdringen van deze risico's heeft het grootste effect.

Veiligheidsregio IJsselland heeft op dit moment een beschikbaar weerstandsvermogen (reserve) van één miljoen euro. Het algemeen bestuur heeft in het voorjaar van 2017 besloten om vooralsnog met de huidige beschikbare reserve/ weerstandscapaciteit van 1,0 miljoen euro te volstaan in plaats van de berekende 1,18 miljoen euro en aan de hand van ervaringen met risicomanagement de komende jaren pas definitieve uitspraken te doen over de eventuele aanpassing van de hoogte van de aan te houden reserve/ weerstandscapaciteit.

3.1.1 Financiële kengetallen

In 2014 heeft een adviescommissie een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Uit dit rapport kwam naar voren dat er diverse ontwikkelingen zijn die vragen om vernieuwing van regels met betrekking tot de begroting en verantwoording van openbare lichamen. Het ministerie van BZK onderschreef deze signalen en oplossingsrichting. De adviezen van de commissie vormden de aanleiding voor wijziging van het BBV. Eén van de wijzigingen betreft het verplicht opnemen van een uniforme basisset financiële kengetallen door gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder een overzicht van de kengetallen, die voor ons van toepassing zijn.

Kengetallen 2017	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Netto schuldquote	56%	NB	59%
Solvabiliteitsratio	14%	NB	10%
Structurele exploitatieruimte	0%	NB	-1,2%

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote, ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote geeft aan of de gemeenschappelijke regeling investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG- uitgave ‘Houdbare Gemeentefinanciën’ is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 59% het geval bij Veiligheidsregio IJsselland.

De netto schuldquote is voor 2017 iets hoger t.o.v. 2016 door het aantrekken van een langlopende lening.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Wanneer wij het solvabiliteitspercentage afzetten tegen vergelijkbare veiligheidsregio’s kan worden gesteld dat Veiligheidsregio IJsselland met 10% een laag solvabiliteitspercentage heeft. Hierbij merken wij op dat het volledige resultaat 2017 is meegenomen in het solvabiliteitspercentage voor 2017.

De solvabiliteitsratio is voor 2017 lager t.o.v. 2016 door afname van het eigen vermogen. Dit wordt veroorzaakt door een lager jaarrekeningresultaat.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage en BDuR-

uitkering. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Het percentage voor Veiligheidsregio IJsselland ligt iets onder 0%, want de structurele lasten worden voor een klein deel gedekt door een incidentele bijdrage (maatwerkafspraak gemeente Olst-Wijhe). Voor een mogelijke structurele tegenvaller in de toekomst zullen wij de deelnemende gemeente een voorstel doen hoe deze financieel te dekken.

3.2 Bedrijfsvoering

Organisatie algemeen
Bij bedrijfsvoering is de basis goed op orde en functioneren de teams met een grote mate van zelfstandigheid. Bij de wijziging van de managementstructuur van de veiligheidsregio is de eenhoofdige aansturing van bedrijfsvoering vervallen en worden de vier teams vanaf 2018 door de drie MT-leden van de veiligheidsregio aangestuurd.

HRM en Financiën
Bij HRM en Financiën zijn het financieel- en personeelssysteem geïmplementeerd, zodat deze vanaf 2018 in gebruik genomen worden. De implementatie van beide systemen is gebruikt om de werkprocessen bij HRM en Financiën te verbeteren. Daarnaast is er aandacht besteed aan het verbeteren van de sturingsinformatie voor de leidinggevenden, die vanuit de systemen worden geleverd.

Informatisering en automatisering en Facilitair
De onderhoudsplannen en vervangingsplannen, voor zowel huisvesting als ICT-middelen, zijn opgesteld. Verwerking hiervan vindt plaats in de begroting 2019 e.v.
In de afronding van de (her)huisvesting is de aanpassing van de entree aan de Marsweg voltooid, vindt implementatie van het nieuwe en eenduidige toegangssysteem voor alle brandweerkazernes plaats, en is de herkenbaarheid van alle hoofdposten vergroot.

3.3 Financiering

3.3.1 Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (FIDO) bepaalt dat een financieringsparagraaf in de begroting wordt opgenomen. Ook is vastgelegd welke informatie de financieringsparagraaf dient te bevatten. Dit betreft:

- het kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte;
- de rentevisie;
- de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

3.3.2 Treasurystatuut

Veiligheidsregio IJsselland heeft in december 2013 een treasurystatuut vastgelegd. In dit treasurystatuut is een aantal zaken gedetailleerd uitgewerkt voor (rente)risicobeheer, koersrisicobeheer en kredietrisicobeheer. Hiervoor is een door gemeenten en andere veiligheidsregio's gehanteerd format gebruikt. Enkele belangrijke zaken die zijn vastgelegd, betreffen het gebruik van derivaten, dat niet meer is toegestaan en de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende functies.

3.3.3 Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld (korter dan een jaar). Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. In de praktijk is dat de begroting zoals die naar de toezichthouder wordt gezonden. Als, naar het oordeel van de toezichthouder, de begroting doelbewust is opgeblazen, dan kan de toezichthouder maatregelen nemen om het totaal te corrigeren. De kasgeldlimiet voor Veiligheidsregio IJsselland bedraagt 0,082 * € 42.131.291 = € 3,4 miljoen. Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend. In 2017 hebben wij geen kasgeldleningen aangetrokken.

Hier volgt een totaaloverzicht van het jaar 2017 van de modelstaten per kwartaal.

Kwartaal	Gemiddelde vlottende schuld	Gemiddelde vlottende middelen	netto vlottend tekort (+) of Overschot middelen (-)	Kasgeldlimiet	Ruimte (-) of overschrijding (+)
1e kwartaal	€ -	€ 2.417.183	€ -2.417.183	€ 3.444.000	€ -5.861.183
2e kwartaal	€ -	€ 3.650.617	€ -3.650.617	€ 3.444.000	€ -7.094.617
3e kwartaal	€ -	€ 8.577.864	€ -8.577.864	€ 3.444.000	€ -12.021.864
4e kwartaal	€ -	€ 9.444.345	€ -9.444.345	€ 3.444.000	€ -12.888.345

Als meer dan twee achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder (provincie) hiervan op de hoogte worden gesteld. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet niet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden.

3.3.4 Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm verkrijgen wij inzicht in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. De renterisiconorm is gebaseerd op het begrotingstotaal. Het Rijk heeft regels gesteld hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal dienen te beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Hoeveel geld gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen mogen lenen (herfinancieren), is afhankelijk van de

hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal één jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend (herfinanciering) mag worden voor een periode langer dan één jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Hierbij de ingevulde modelstaat voor de berekening van het renterisiconorm.

Renterisiconorm (modelstaat B)

	W 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
1. Renteherzieningen/ herfinanciering	€ 6.000.000	€ -	€ -	€ 5.000.000	€ -
2. Aflossingen *	€ -			€ -	€ -
3. Renterisico (1+2)	€ 6.000.000			€ 5.000.000	€ -
4. Renterisiconorm	€ 8.426.258	€ 8.521.910	€ 8.840.400	€ 8.839.800	€ 8.845.600
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	€ 2.426.258	€ 8.521.910	€ 8.840.400	€ 3.839.800	€ 8.845.600
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4a begrotingstotaal	€ 42.131.291	€ 42.609.548	€ 44.202.000	€ 44.199.000	€ 44.228.000
4b Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	€ 8.426.258	€ 8.521.910	€ 8.840.400	€ 8.839.800	€ 8.845.600

* Dit is exclusief de aflossingen van de gemeentelijke leningen m.b.t. de overname van de kazernes. Met deze aflossing vervalt ook de boekwaarde van de kazernes en gaan de kazernes weer gehuurd worden. Er vindt dus geen herfinanciering plaats.		€ 1.678.054	€ 501.299		€ 470.836

In 2017 hebben wij met de BNG een langlopende lening van zes miljoen euro afgesloten voor twintig jaar tegen 1,79%. De conclusie is dat wij in 2017 voldoen aan de renterisiconorm.

3.3.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Door de toename van materieel en kapitaalgoederen en de tijdelijke overname van een deel van de jonge brandweerkazernes en -posten heeft Veiligheidsregio IJsselland een financieringsbehoefte. Dit leidt tot omvangrijke uitgaande kasstromen waardoor het aantrekken van leningen noodzakelijk was en is.

Financieringsbehoefte

Bepaling financieringsbehoefte 2017:		
Boekwaarde investeringen		€ 29.353.974
Reserves en voorzieningen	€ 3.024.881	
Langlopende geldleningen	€ 28.264.703	
		€ 31.289.584
Tekort aan financieringsmiddelen		**€ -1.935.610**

Uit het overzicht blijkt dat wij een overschot aan financieringsmiddelen hebben van ruim 1,9 miljoen euro. Uit onze liquiditeitsplanning over 2017 was de verwachting dat wij meer geld nodig hadden. Verder willen wij in de komende jaren ook blijven voldoen aan de renterisiconorm en door de gunstige rentetarieven in 2017 is ervoor gekozen om een langlopende lening aan te trekken in 2017. Voor de rentelasten van deze langlopende lening is structurele dekking aanwezig in de programmabegroting.

Voor de tijdelijke overname van de brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal 28,9 miljoen euro geleend van verschillende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijd van de lening per gebouw aangesloten op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar). In 2017 is geen kazerne overgedragen aan de gemeenten.

3.3.6 Rentevisie

In de begroting 2017 zijn wij uitgegaan van 2,5% rente voor bestaand en nieuw aan te trekken materieel en 3,5% voor het tijdelijk overnemen van een aantal gebouwen. In 2017 hebben wij tegen lagere percentages leningen aangetrokken, dan is begroot en dit heeft geleid tot lagere rentelasten voor Veiligheidsregio IJsselland. Dit zijn voordelen en zijn via de tussentijdse bestuursrapportages gerapporteerd. Over de reserves en voorzieningen wordt/is geen rente berekend.

3.3.7 Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

De opbrengst uit de financieringsfunctie is de creditrente in rekeningcourant (schatkistbankieren). In 2017 hebben wij geen rentebedrag ontvangen voor het rekeningsaldo bij de schatkist.

3.4 Verbonden partijen

In deze paragraaf geven wij inzicht in ‘derde rechtspersonen’ waarmee Veiligheidsregio IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang bedoelen wij dat Veiligheidsregio IJsselland middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op Veiligheidsregio IJsselland kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio IJsselland bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling
Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd te Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang
Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit 16 leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. Veiligheidsregio IJsselland heeft twee leden in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit zes leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden. Veiligheidsregio IJsselland staat niet garant voor de eventuele tekorten van Stichting BOGO.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het algemeen bestuur en de bestuurlijke afvaardiging in het dagelijks bestuur.

Risicoanalyse
De Stichting BOGO is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid en zonder overwegende zeggenschap. De veiligheidsregio betaalt niet een jaarlijkse bijdrage, maar neemt diensten (cursussen) af. De eventuele onrechtmatige transacties door Stichting BOGO werken niet door naar de veiligheidsregio.

Meldkamer Oost Nederland (MON)

Doelstelling
Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland heeft volgens artikel 35 van de Wet veiligheidsregio's de beschikking over een gemeenschappelijke meldkamer, die is ingesteld en in stand wordt gehouden door het bestuur ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak. Met dien verstande dat de nationale politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de meldkamer en de vergunninghouder van de ambulancezorg voor de ambulancezorg. Per 1 oktober 2010 is de gemeenschappelijke regeling MON van kracht. De meldkamer is gevestigd in Apeldoorn en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling is gevestigd in Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire meldkamer en de alarmcentrale van de brandweer. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling MON voert het beheer van de meldkamerfaciliteiten. De kosten voor de exploitatie worden op basis van een begroting (en nacalculatie) gedeclareerd bij Veiligheidsregio IJsselland.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de leden in het bestuur.

Risicoanalyse
De MON is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid en zonder overwegende zeggenschap. De veiligheidsregio betaalt jaarlijks een financiële bijdrage. De MON heeft geen reserves die kunnen dienen als buffer of dekking voor tegenvallers. Daarentegen hebben de deelnemers afgesproken dat de meldkamer te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling MON. De eventuele onrechtmatige transacties door de MON werken door naar de veiligheidsregio.

Cijferanalyse
Het financieel belang van de brandweer in de MON is 25%. Het aandeel brandweer is voor 38,7% voor VRIJ. De bijdrage voor 2017 is 337.990 euro.

	1-1-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 2.570.592	€ 1.960.000
Resultaat 2017	€ 220.000 voordelig saldo	

3.5 Bezuinigingen / efficiency- schaalvoordelen 2017

In 2013 is het financieel kader van de nieuwe veiligheidsregio (na regionalisering van de gemeentelijke brandweer) bepaald. Bij de bestuurlijke afronding hiervan is besloten dat de nieuwe organisatie zelf de nadelige effecten van de btw-compensatie en de kosten van uitvoering van het sociaal plan op diende te vangen. Dit betekende voor 2017 een bezuinigingstaakstelling van 673.000 euro. In de vergadering van het algemeen bestuur van december 2014 zijn de bezuinigingsvoorstellen vastgesteld. Bij het uitwerken van de voorstellen is er vooral gekeken naar voorstellen die gericht zijn op efficiëntieverbetering. Het dienstverleningsniveau van de veiligheidsregio blijft in stand na uitvoering van de voorstellen. Het totaal aan gerealiseerde bezuinigingen is hoger dan de taakstelling. Het verschil maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat over 2017. De gerealiseerde bezuinigingen over 2017 zijn in een overzicht weergegeven:

Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2017
Personeel			
1	Controllerstaken onderbrengen bij andere medewerkers	De controllerstaken worden per 1 januari 2014 uitgevoerd door middel van een intensieve samenwerking tussen Team Financiën en Team Bestuur, beleid en communicatie. De beleidsmedewerkers nemen het inhoudelijke deel van de taak voor hun rekening en de financieel adviseurs het financiële deel.	€ 80.000
2	Inkrimping formatie telefonie	In het oorspronkelijke formatieplan voor de nieuw te vormen VR IJsselland, was formatie opgenomen voor de bemensing van een telefooncentrale. Uiteindelijk is ervoor gekozen om het telefoonsysteem zodanig in te richten, dat afhandeling van de centraal binnenkomende telefoongesprekken, door de medewerkers van de secretariaten kunnen worden afgehandeld.	€ 100.000
3	Externe notulist bestuur vervangen door interne notulist	Intern uitvoeren verslaglegging bestuurlijke vergaderingen	€ 10.000
4	Vervallen regeling oud medewerker	Vanaf 2017 vervalt deze regeling waardoor formatieruimte onstaat die niet wordt ingevuld.	€ 25.500
5	Digitalisering repressie	Het digitaal invoeren en muteren van object-planvorming voor repressie is minder arbeidsintensief geworden, waardoor vacatureruimte structureel niet ingevuld hoeft te worden.	€ 75.000
6	Uitvoeren project Stoom	Door verificatie te gaan toepassen op automatische brandmeldingen zal er een reductie plaats vinden van het aantal daadwerkelijke alarmeringen van de posten. Realisatie van deze bezuiniging vergt een investering vooraf die uit de exploitatie gedekt zal worden.	€ 75.000
7	Formatiereductie Bedrijfsvoering	Zoals vastgelegd in het eind 2013 vastgestelde organisatie- en formatieplan voor de nieuwe eenheid Bedrijfsvoering, heeft eind 2014 een herziening van het formatieplan plaatsgevonden. Bij deze herziening is sprake van een formatiereductie van 2,4 fte. Dit betekent een kostenreductie op de Gemene Rekening, waarvan 56% in het voordeel van de Veiligheidsregio. Vanaf 2015 betekent dit een bezuiniging van € 78.000.	€ 78.000
Materieel			
8	Mobiele copi unit (MCU)	De MCU wordt efficiënter vormgeven dan landelijk geadviseerd. Gevolg i.p.v. een investering van € 700.000 in 10 jaar afschrijven, € 200.000 investeren en in 16 jaar afschrijven.	€ 65.000
9	Mobiele data terminals (MDT)	Meer gebruik maken van bestaande technologie en minder specifieke toepassingen laten ontwikkelen voor de brandweer. Voorzien wordt dat de huidige MDT's vervangen worden door goedkopere MDT's. Van 1,16 mln naar € 710.000	€ 100.000
10	Verminderen aantal redvoertuigen	Binnen de VR IJsselland zijn 6 redvoertuigen gestationeerd. Dit aantal kan tot 5 worden gereduceerd waarmee ook aan de in het dekkingsplan gestelde zorgnormen kan worden voldaan. Hiermee worden de kapitaallasten van 1 redvoertuig bespaard. Tevens zal worden onderzocht of in de toekomst een aantal redvoertuigen gelijktijdig afgeschreven kan worden waardoor bij vervanging een inkoopvoordeel kan worden gerealiseerd.	€ 60.000

Divers (communicatie, huisvesting en treasury)			
11	Uniformeren format nieuwsbrieven	Efficiëntere uitvoering van nieuwsbrieven	€ 7.500
12	Efficiëntere uitvoering communicatietaken	Meer inzet interne fotograaf i.p.v. externe fotograaf, drukwerk goedkoper inkopen door leveranciersvergelijking, minder en goedkoper filmmateriaal maken.	€ 10.000
14	Rente	De gemiddelde toegerekende rente bij diverse gemeente was 4,5%. Op de kapitaalmarkt is het werkelijke rentepercentage op dit moment lager. Dit levert structureel en incidenteel voordeel op. Het structurele voordeel wordt hier weergegeven. Het incidentele voordeel is gepresenteerd in de najaarsnota.	€ 125.000
Totaal bezuinigingsvoorstellen MT			**€ 811.000**
Bezuinigingstaakstelling (oplopend naar € 1,1 miljoen in 2024)			**€ 673.000**

Naast de herijking van de verdeelsystematiek, die in 2017 is ingegaan, is parallel binnen Veiligheidsregio IJsselland ook een analyse gemaakt van structurele efficiency- en schaalvoordelen op basis van de jaarrekening 2014 en 2015. In totaal is in 2017 een netto bedrag van 790.000 euro aan besparingen gerealiseerd. De gerealiseerde besparingen zijn in onderstaand overzicht weergegeven:

Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2017
1	Afbouwtoelage (Berekenend op basis van natuurijk verloop en bedrag per fte beroepskracht en vrijwilliger)	Aflopende garanties van het beroepspersoneel. Dit voordeel loopt op de komende jaren. In 2024 is het maximale voordeel bereikt ad € 67.000 structureel.	€ 1.664
		Aflopende garanties van de vrijwilligers.	€ 36.000
2	Vakteamleider repressie	Teamleidercapaciteit terugbrengen naar 1 vakteamleider binnen het proces repressie.	
3	Reductie OVD gebieden	Besparing op piket- en voertuigkosten. Er is één OvD-voertuig verkocht. Per 2017 te realiseren besparing op de kapitaallast bedraagt structureel: € 7.000.	€ 7.000
4	Bedrijfsvoering	Invullen van een efficiëntietaakstelling op de bedrijfsvoering die zowel ten goede komt aan de Veiligheidsregio (75.000: 56%) als de GGD (€ 59.000: 44%). Dit wordt onder andere vormgegeven door verkleining van de flexibele schil.	€ 75.000
5	Optimaliseren inroostering opleidingen via de vorming van een egalisatiereserve in combinatie met een verlaging van het structurele budget	Plannen van opleidingen en oefeningen wordt beter mogelijk door de mogelijkheid om financiële middelen in te zetten over de jaargrens heen. Hierdoor kunnen meer medewerkers per opleiding en oefening deel nemen en kan het opleidingsbudget structureel worden verlaagd. Bij het instellen van een egalisatiereserve dient voorkomen te worden dat deze negatief wordt door aanvulling vanuit de algemene reserve indien nodig.	€ 50.000

Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2017
6	Optimaliseren invulling oefenprogramma	Verminderen/optimaliseren oefeninspanning op een verantwoorde wijze (Veiligheidsbureau € 12.000, GHOR € 18.000 en Brandweer € 50.000).	€ 80.000
7	Bijdrage huisvestingskosten bedrijfsvoering GGD	De GGD gaat bijdragen aan huisvestingskosten bedrijfsvoering conform overeengekomen verdeelsleutel.	€ 75.000
8	Verlagen post onvoorzien incidenteel	Post wordt deels verlaagd. Voorwaarde is dat de incidentele tegenvallers binnen de exploitatie of via de algemene reserve worden opgevangen. De verwachting is dat dit mogelijk is. Tot en met 2019 volledig meegenomen en daarna deels voor € 50.000.	€ 80.000
9	Niet benut bugdet bij GHOR en onderuitputting bestuurlijke kosten op basis van analyse van de jaarrekening 2015.		€ 24.000
10	Afschaffen OGS (Ongeval Gevaarlijke Stoffen) trein	Dit interregionaal organiseren. Nut op regionaal niveau is beperkt. Raming besparing € 6.000.	
11	Bredere inzet eigen personeel en minder inhuur derden (verlagen centraal inhuurbudget)	Eigen personeel meer inzetten over de processen/clusters heen. Bijvoorbeeld meer inzet interne projectleiders, inzet eigen medewerkers bij begeleiden oefeningen. Doelen zijn interessant werk, synergievoordelen en minder externe inhuur.	€ 100.000
12	Structurele rentevoordelen	De gemiddelde toegerekende rente bij diverse gemeenten was 4%. Op de kapitaalmarkt is het werkelijke rentepercentage op dit moment lager. Dit levert structureel en incidenteel voordeel op. Het structurele voordeel wordt hier weergegeven. Er is in 2015 een langlopende lening aangetrokken voor 1,05% en in 2016 is een lening tegen 1,65% aangetrokken. Een risico op langere termijn is dat over 20 jaar de rente hoger kan zijn en het budget dan onvoldoende is om de rentelasten te dekken.	€ 340.000
13	Professionaliseren inkooporganisatie	Professionaliseren van de inkooporganisatie levert op termijn inkoopvoordelen op. Raming organisatiebreed € 125.000.	€ -
		Totaal financieel effect voorstellen	**€ 870.681**

Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2017
	Lagere BDUR uitkering voor de veiligheidsregio IJsselland	Door de herijking van de Brede Doeluitkering ontvangt Veiligheidsregio IJsselland minder inkomsten.	€ 80.000
	Ontoereikende BTW compensatie in BDuR	Nog te realiseren taakstelling voor de ontoereikend BTW compensatie. Dit nadeel is tijdens het proces van regionalisering al in beeld gebracht. De jaarlijkse stijging loopt op tot 2024 en bedraagt dan in totaal € 260.000 structureel.	€ -
		Netto financieel effect	**€ 790.681**

4 Sociaal jaarverslag

4.1 Arbeidsvoorwaarden

Per 1 januari 2017 is het Individueel Keuze Budget geïntroduceerd. Iedere medewerker heeft vanaf 1 januari 2017 naast salaris ook een vrij besteedbaar budget: het Individueel Keuze Budget (IKB). Dit is afgesproken in het cao-akkoord 2013-2015. Medewerkers krijgen meer keuzevrijheid en zeggenschap over hun geld. Wat past bij hun levensfase en persoonlijke wensen? De hoogte van het IKB is 16,3% (percentage van de bronnen opgeteld) van het salaris en salaristoelagen.

Het IKB bestaat uit:

- de vakantietoelage (8%)
- de eindejaarsuitkering (6%)
- de levensloopbijdrage (1,5%)
- 14,40 bovenwettelijke verlofuren (0,8%).

De vakantietoelage en eindejaarsuitkering ontvangen de medewerkers niet meer in mei en december, maar maken deel uit van het budget.

De medewerkers kunnen het budget inzetten voor één of meer van de volgende doelen:

- extra inkomen
- het kopen van extra verlofuren, met een maximum van 144 uren per jaar (bij een voltijd aanstelling)
- het betalen van opleidingskosten

4.2 Opleiden en ontwikkelen

Iedere afdeling heeft een eigen opleidingsbudget dat in overleg met de medewerkers (conform ontwikkelafspraken zoals benoemd in de gesprekscyclus) is besteed. Naast de opleidingen om er voor te zorgen dat onze repressieve medewerkers vakbekwaam zijn en blijven, is opleidingsbudget bedoeld voor de persoonlijke ontwikkeling.

In 2017 hebben er geen collectieve opleidings- en ontwikkelactiviteiten plaatsgevonden rondom organisatie en/of leiderschapsontwikkeling. Deze staan voor het jaar 2018 gepland, waarbij de uitkomsten van de zelfevaluatie een basis vormen voor het te ontwikkelen programma.

4.3 Personele cijfers

In de eerstvolgende tabel is de formatie en de bezetting weergegeven van het jaar 2017. In dit overzicht zijn de kosten voor medewerkers die op inhuurbasis werkten niet meegenomen. De financiële dekking van deze categorie is voortgekomen uit de vacatureruimte van 2017.

Formatie en bezetting

Team	Formatie (fte) 2017	Bezetting (fte) 2017	Overbezetting en vacature ruimte 31-12-2017
Directie + ondersteuning	10,44	3,33	7,11
Werkproces Repressie	28,17	26,75	1,42
Werkproces Beheer & Techniek	19,94	20,17	-0,23
Werkproces Vakbekwaamheid	18	18,23	-0,23
Werkproces Risicobeheersing	29,5	29,49	0,01
Cluster Noordwest	2,44	2,44	0
Cluster Midden	44,21	43	1,21
Cluster Oost	2,5	2,31	0,19
Cluster Zuid	41,67	43,42	-1,75
Bedrijfsvoering	60,6	55,5	5,1
Bestuur, Beleid, communicatie	12,11	12,18	-0,07
Veiligheidsbureau	7,91	7,46	0,45
GHOR	8,94	7,84	1,1
Overig	0	0	0
Totaal	**286,43**	**272,12**	**14,31**

In aantal personen bestond het personeelsbestand op 31 december 2017 uit 301 (beroeps)medewerkers (287 vaste aanstellingen voor onbepaalde tijd, 13 tijdelijke aanstellingen voor bepaalde tijd en 1 tijdelijke aanstelling voor onbepaalde tijd).

Aantal vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers is ten opzicht van 2016 gedaald met 1. Het aantal is in lijn met de behoefte.

Cluster	Aantal vrijwilligers op 31-12-2015	Aantal vrijwilligers op 31-12-2016	Aantal vrijwilligers op 31-12-2017
Noordwest	252	255	258
Midden	148	148	153
Oost	165	172	169
Zuid	232	230	224
Totaal	**797**	**805**	**804**

In- en uitstroom

Onderstaand overzicht laat zien hoeveel medewerkers zijn uitgestroomd en in dienst zijn gekomen in de periode van 1 januari tot en met 31 december. Voor het vergelijk zijn tevens de cijfers van 2016 toegevoegd.

Er werd daarnaast gebruik gemaakt van de inzet van tijdelijk personeel op inhuurbasis (uitzendkrachten en detacheringen). In 2017 zijn er 16 medewerkers op inhuurbasis ingestroomd (1 Repressie, 2 Vakbekwaamheid, 5 Risicobeheersing, 5 bij Bedrijfsvoering, 1 BBC en 2 Veiligheidsbureau.

In 2017 zijn er in totaal 11 stagiaires gestart met een stage (1 Repressie, 4 Beheer & Techniek, 1 Risicobeheersing 1 Cluster Zuid, 3 bij Bedrijfsvoering en 1 Veiligheidsbureau).

	uitstroom 2016		**instroom 2016**		**uitstroom 2017**		**instroom 2017**	
Afdeling	*beroeps*	*vrijwilligers*	*beroeps*	*vrijwilligers*	*beroeps*	*vrijwilligers*	*beroeps*	*vrijwilligers*
Directie + ondersteuning	1							
Werkproces Repressie			1		1	1	1	1
Werkproces Beheer & Techniek	4	4	4					
Werkproces Vakbekwaamheid	1	1	1	2				
Werkproces Risicobeheersing	2		2	1				
Cluster Noordwest		15		20		21		20
Cluster Midden		7	1	7	3	13	1	19
Cluster Oost		6		14		12		8
Cluster Zuid	4	14	4	12	4	19	5	12
Bedrijfsvoering	5		2		3		3	
Bestuur, Beleid en Communicatie			1			2		
Veiligheidsbureau*	4					1	4	
GHOR	1					2	2	
Overig						1		
Totaal	**22**	**47**	**16**	**56**	**11**	**72****	**16**	**60**
Totale instroom en uitstroom/ jaar	*69*		*72*		*83*		*76*	

* bij het Veiligheidsbureau zijn er twee piketten.
** verschil met instroom komt doordat sommige vrijwilligers in 2017 zijn ingestroomd en helaas ook weer uitgestroomd.

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim binnen Veiligheidsregio IJsselland bedroeg 3,53% in 2015, 5,36% in 2016 en 4,77% in 2017.

In 2017 hebben we een lager verzuimcijfer geconstateerd dan in 2016. Het langdurig verzuim en aantal verzuimmeldingen is afgenomen ten opzichte van 2016. Het gemiddelde verzuimcijfer tot en

met het derde kwartaal van 2017 is met 4,77% lager dan het landelijk gemiddelde van 5% voor de sector openbaar bestuur en overheidsdiensten.

Afdeling	Ziekteverzuim-percentage (excl. zwangerschaps- en bevallingsverlof)	
	2016	2017
Directie + ondersteuning	0,36%	0,11%
Werkproces Repressie	7,87%	8,68%
Werkproces Beheer & Techniek	6,55%	2,81%
Werkproces Vakbekwaamheid	1,96%	0,38%
Werkproces Risicobeheersing	6,87%	6,15%
Cluster Noordwest	2,54%	0,00%
Cluster Midden	7,56%	4,34%
Cluster Oost	0%	1%
Cluster Zuid	5,92%	3,57%
Bedrijfsvoering	3,93%	8,57%
Bestuur, Beleid en Communicatie	3,60%	3,11%
Veiligheidsbureau	1,75%	6,14%
GHOR	1,39%	0,34%
Totaal	**5,36%**	**4,77%**

4.4 Arbeidsomstandigheden

In deze paragraaf volgt een overzicht van activiteiten die in 2017 binnen Veiligheidsregio IJsselland op het gebied van arbeidsomstandigheden hebben plaatsgevonden.

Rol preventiemedewerker
De preventiemedewerker heeft het afgelopen jaar diverse malen interventies uitgevoerd op het gebied van arbeidsomstandigheden. Deze interventies hadden voornamelijk betrekking op werkplek gerelateerde onderzoeken (denk hierbij aan computerwerkplekken, aanpassing persoonlijke arbeidsvoorzieningen, geven van adviezen op het gebied van arbeidsomstandigheden). Daarnaast heeft de preventiemedewerker regelmatig contact met de bedrijfsarts. In 2017 is de preventiemedewerker een keer in gesprek geweest met de Ondernemingsraad. Gelet op de wijzigingen in de Arbeidsomstandighedenwet per 1 juli 2017 heeft de preventiemedewerker aan de Ondernemingsraad voorstellen neergelegd om frequenter met elkaar in gesprek te gaan.

Onveilige situaties die gemeld zijn.
In 2017 zijn 29 onveilige situaties gemeld aan HRM/ de preventiemedewerker. Het gaat om de volgende incidenten:

- 9 incidenten tijdens brandweer-oefenactiviteiten;
- 4 tijdens operationeel optreden van de brandweer;
- 3 tijdens sportactiviteiten;
- 1 tijdens brandweeropleidingen;
- 5 op het gebied van overige omstandigheden;
- 7 tijdens operationele brandweerincidenten met vermoedelijke blootstelling aan asbest. Deze meldingen zijn verwerkt in de persoonsdossiers van de betrokkenen.

Dit jaar zijn (voor het eerst) de asbestblootstellingen meegenomen.

De gemelde situaties gaven geen aanleiding om de Inspecteur van SZW in te schakelen. Wel heeft regelmatig een terugkoppeling plaatsgevonden in het Arboplatform waar diverse gremia in vertegenwoordigd zijn.

Arbodienst

Binnen de veiligheidsregio is een sociaal medisch team (SMT) actief, waarin de bedrijfsarts, leidinggevenden en HRM- adviseurs per individuele situatie kunnen participeren. Het SMT bespreekt individuele gevallen om de duurzame inzetbaarheid van de medewerker te bevorderen. Indien noodzakelijk vindt maatwerk plaats. Medewerkers kunnen ook zelfstandig contact opnemen met de Arbodienst.

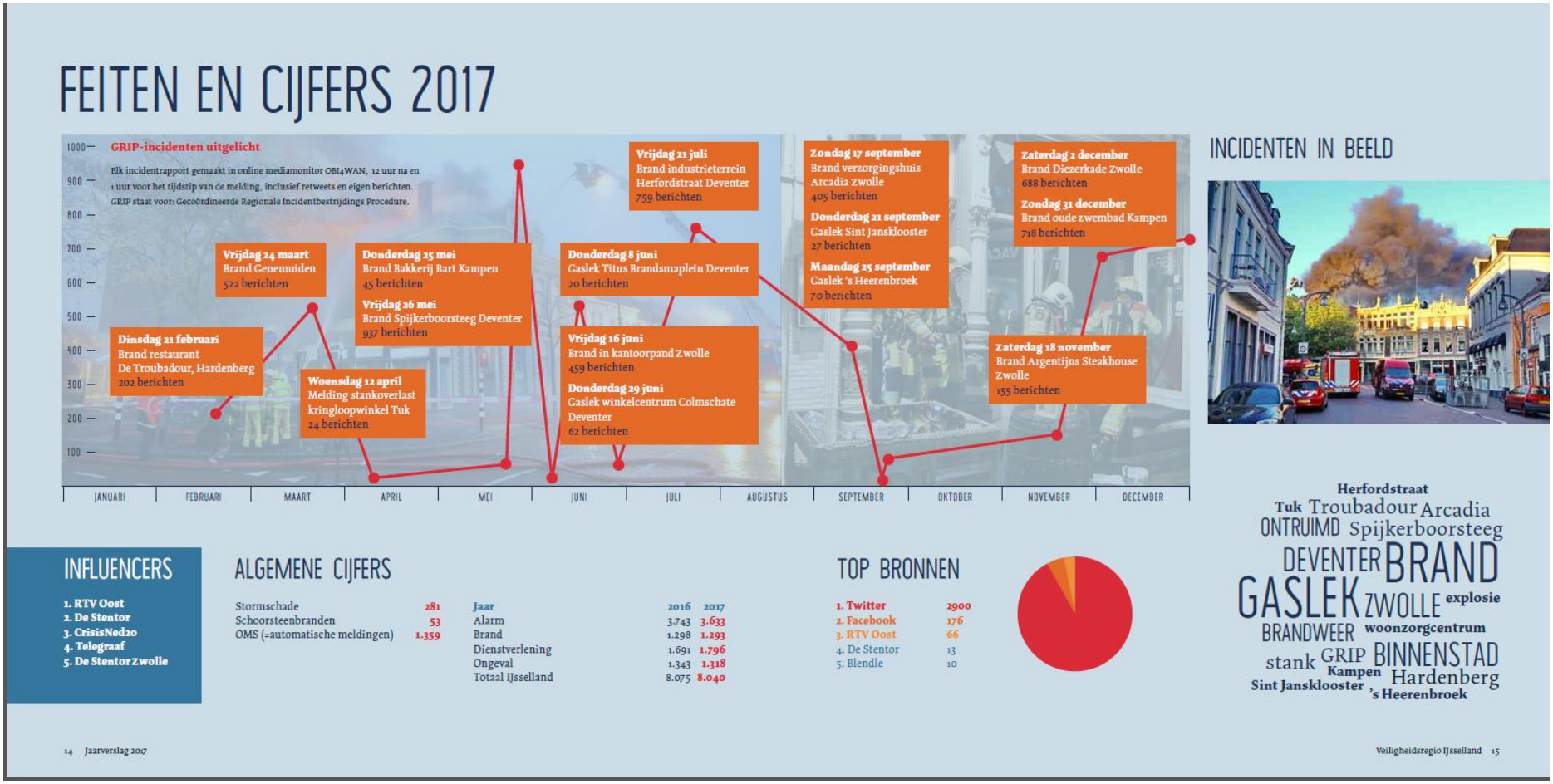
Ongewenst gedrag

Gevolgen van ongewenste omgangsvormen kunnen een enorme impact hebben op medewerkers en in bijzondere situaties op de omgeving en de organisatie. Medewerkers kunnen gebruik maken van een speciaal opgeleide vertrouwenspersoon, gefaciliteerd door de Arbodienst. De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan uit de eerste emotionele opvang, hulp aan de betrokken medewerker, advisering voor een plan van aanpak, ondersteuning bij het realiseren van de gewenste aanpak, eventuele doorverwijzingen en nazorg. In 2017 is geen gebruik gemaakt van de vertrouwenspersoon.

Veilige publieke taak (agressie & geweld)

In het afgelopen jaar is geen melding geweest van agressie en geweld, ook niet tijdens de jaarwisseling.

5 Feiten en cijfers 2017

Deel B Jaarrekening

6 Overzicht van baten en lasten

N = Nadeel, V = Voordeel

	Begroting voor wijziging 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Lasten					
Programma Crisisbeheersing	1.123.022	1.137.274	1.115.902	-21.372	V
Programma GHOR	1.469.415	1.375.828	1.377.835	2.007	N
Programma Brandweer	35.207.094	36.767.758	36.984.510	216.752	N
Programma Meldkamer	1.160.443	1.198.901	1.228.689	29.788	N
Programma Bevolkingszorg	136.533	311.472	259.959	-51.513	V
Programma Strategie & beleid	19.902	19.902	12.459	-7.443	V
Totaal lasten	**39.116.409**	**40.811.135**	**40.979.354**	**168.219**	**N**
Baten					
Programma Crisisbeheersing	-17.898	-20.000	-41.120	-21.120	V
Programma GHOR	0	-38.000	-40.962	-2.962	V
Programma Brandweer	-207.785	-565.673	-1.098.961	-533.288	V
Programma Meldkamer	-148.606	-238.106	-243.884	-5.778	V
Programma Bevolkingszorg	0	-139.596	-139.596	0	
Programma Strategie & beleid	-20.150	-20.150	-20.000	150	N
Totaal baten	**-394.439**	**-1.021.525**	**-1.584.523**	**-562.998**	**V**
Saldo programma's					
Programma Crisisbeheersing	1.105.124	1.117.274	1.074.782	-42.492	V
Programma GHOR	1.469.415	1.337.828	1.336.872	-956	V
Programma Brandweer	34.999.310	36.202.086	35.885.549	-316.537	V
Programma Meldkamer	1.011.837	960.795	984.805	24.010	N
Programma Bevolkingszorg	136.533	171.876	120.363	-51.513	V
Programma Strategie & beleid	-248	-248	-7.541	-7.293	V
Saldo programma's	38.721.971	39.789.611	39.394.831	-394.780	V
Saldo algemene lasten en dekkingsmiddelen	-39.200.457	-38.490.237	-38.488.293	1.944	N
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0	
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**-478.486**	**1.299.374**	**906.538**	**-392.836**	**V**
Bij: onttrekkingen aan reserves					
Programma Bevolkingszorg	0	-35.908	0	35.908	N
Programma Brandweer	0	-1.324.205	-1.279.673	44.532	N
Algemene lasten en dekkingsmiddelen	-67.360	-950.870	-929.024	21.846	N
Totaal onttrekkingen aan reserves	-67.360	-2.310.983	-2.208.697	102.286	N
Af: stortingen in reserves					
Programma Brandweer	545.846	645.846	645.846	0	
Algemene lasten en dekkingsmiddelen		100.763	100.763	0	
Totaal stortingen in reserves	545.846	746.609	746.609	0	
Saldo reserve mutaties	478.486	-1.564.374	-1.462.088	102.286	N
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-265.000**	**-555.550**	**-290.550**	**V**

6.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bij de analyse van het resultaat is het onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming van groot belang. Ingevolge het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dient daarom een toelichting te worden gegeven op het gerealiseerde saldo baten en lasten, de mutaties in de reserves en het gerealiseerde resultaat.

In het volgende overzicht wordt inzicht gegeven in de relatie tussen het gerealiseerde saldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat.

Gerealiseerde totale baten en lasten:		**906.538 N**
Mutaties in de reserves (incidenteel)		
Storting egalisatiereserve kapitaallasten	646.609	N
Storting egalisatiereserve opleiden & oefenen	100.000	N
Onttrekking bestemming jaarrekeningresultaat	-862.500	V
Onttrekking incidentele compensatie Staphorst / Steenwijkerland	-67.360	V
Onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VR	-1.232.751	V
Onttrekking egalisatiereserve kapitaallasten	-46.086	V
Per saldo onttrokken aan de reserves ten laste van de exploitatie	-1.462.088	V
Gerealiseerde resultaat:	**-555.550**	**V**

N = Nadeel, V = Voordeel

De belangrijkste verschillen tussen de jaarrekening 2017 en de begroting 2017 (inclusief wijzigingen) vóór mutaties in de reserves hebben zich voorgedaan op de volgende onderdelen:

Programma (inclusief saldo kostenplaatsen*):

▪ Crisisbeheersing	-42.000 V	
▪ GHOR	-1.000 V	
▪ Brandweer	-317.000 V	
▪ Meldkamer	24.000 N	
▪ Bevolkingszorg	-52.000 V	
▪ Strategie & beleid	-7.000 V	
		-395.000 V

Algemene lasten en dekkingsmiddelen:		
▪ Kosten/baten projecten	- 22.000 V	
▪ Eindheffing WKR	24.000 N	
		2.000 N
Totaal verschil vóór mutaties in de reserves		- 393.000 V

Afwijkingen mutaties reserves:

▪ Lagere onttrekking reserve Ontwikkeling veiligheidsregio	102.000 N
Totaal verschil na mutaties in de reserves	-291.000 V

*Saldo kostenplaatsen (voordeel/nadeel is verwerkt in eerder genoemde programma's):

▪ Leiding bedrijfsvoering	-14.000 V	
▪ Financiën	25.000 N	
▪ HRM	25.000 N	
▪ ICT	-141.000 V	
▪ Facilitaire zaken	69.000 N	
▪ Bedrijfsvoering (gemene rekening)	113.000 N	
▪ Directie	-4.000 V	
▪ Bestuur, beleid en communicatie (BBC)	-20.000 V	
▪ Projecten	11.000 N	
		64.000 N

De in de programmarekening voorkomende lastenoverschrijdingen op het programma Meldkamer, GHOR en brandweer passen binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde beleid, waardoor geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

Ons algemene standpunt en die van onze belastingadviseur is dat VRIJ niet belasting- en aangifteplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Namelijk met de volgende redenering: voor het overgrote deel van de activiteiten/inkomsten is er geen sprake van deelname economisch verkeer en dus kan er geen sprake zijn van het drijven van een onderneming. De activiteiten (bijvoorbeeld detachering personeel), waarmee VRIJ wel deelneemt aan het economisch verkeer, wordt niet gestreefd naar winst en worden er geen structurele overschotten gerealiseerd. Vandaar dat het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting nihil is.

Voor een nadere toelichting op de verschillen tussen de werkelijke uitgaven 2017 en de (gewijzigde) begroting 2017 wordt verwezen naar de toelichting bij de programma's in het jaarverslag, daar wordt antwoord gegeven op de vraag '*Wat heeft het gekost?*'. Deze toelichting en bijlage 9 maken onlosmakelijk onderdeel uit van de toelichting overzicht baten en lasten. De toelichting van de algemene lasten en dekkingsmiddelen en saldo kostenplaatsen wordt in dit hoofdstuk gepresenteerd.

Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Overige algemene dekkingsmiddelen					
Lasten projecten	0	174.924	153.078	-21.846	V
Baten projecten	0	0		0	
Saldo projecten	0	174.924	153.078	-21.846	V
Eindheffing werkkostenregeling	0	0	24.000	24.000	N
Gemeentelijke bijdragen	-33.584.211	-32.921.711	-32.921.710	1	
Rijksbijdrage rampenbestrijding	-5.616.246	-5.743.450	-5.743.661	-211	V
Totaal overige algemene dekkingsmiddelen	**-39.200.457**	**-38.490.237**	**-38.488.293**	**1.944**	**N**
Totaal saldo baten en lasten	**-39.200.457**	**-38.490.237**	**-38.488.293**	**1.944**	**N**
bij: onttrekkingen aan reserves	-67.360	-950.870	-929.024	21.846	N
af: stortingen in reserves		100.763	100.763	0	
Resultaat	**-39.267.817**	**-39.340.344**	**-39.316.554**	**23.790**	**N**

Per saldo sluit het programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen met een negatief saldo van € 24.000, dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Lagere kosten van de eenmalige projecten. Het algemeen bestuur heeft in 2017 in totaal een projectbudget van € 175.000 beschikbaar gesteld voor diverse projecten, hiervan is in 2017 € 153.000 besteed. In totaal is er dus € 22.000 minder uitgegeven ten laste van de diverse projectbudgetten.	€ -22.000	V
Over het jaar 2017 moeten wij een eindheffing betalen i.v.m. de overschrijding van de vrije ruimte van de werkkostenregeling.	€ 24.000	N
Lagere onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Tegenover het voordeel van de lagere projectbesteding staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Zie voordeel eenmalige projecten.	€ 22.000	N
Totaal resultaat programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen (nadeel)	**€ 24.000**	**N**

Programma kostenplaats

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
1. Leiding bedrijfsvoering	60.450	40.450	26.033	-14.417	V
2. Financiën	1.031.151	567.151	591.689	24.538	N
3. HRM	531.503	541.503	566.692	25.189	N
4. ICT	861.395	746.395	605.807	-140.588	V
5. Facilitaire zaken	4.909.588	4.909.589	4.978.650	69.061	N
6. Bedrijfsvoering (gemene rekening)	2.898.676	2.900.563	3.013.713	113.150	N
7. Directie	1.120.275	452.599	449.030	-3.569	V
8. Bestuur, beleid & communicatie	1.048.465	1.054.871	1.034.646	-20.225	V
9. Projecten (medewerkers)	-7.648	151.352	162.064	10.712	N
Totaal saldo kostenplaatsen	**12.453.855**	**11.364.473**	**11.428.323**	**63.850**	**N**
Totaal saldo baten en lasten	**12.453.855**	**11.364.473**	**11.428.323**	**63.850**	**N**
bij: onttrekkingen aan reserves	-46.086	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	**12.407.769**	**11.364.473**	**11.428.323**	**63.850**	**N**

Verrekening o.b.v. fte's	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017
Programma Crisisbeheersing	240.860	220.607	221.847
Programma GHOR	272.223	249.334	250.734
Programma Brandweer	11.649.868	10.670.299	10.730.250
Programma Meldkamer	231.420	211.962	213.152
Programma Bevolkingszorg	13.398	12.271	12.340
Programma Bestuur	0	0	0
Algemene lasten en dekkingsmiddelen	0	0	0
Totaal saldo kostenplaatsen	**12.407.769**	**11.364.473**	**11.428.323**

De verschillende teams van Bedrijfsvoering ondersteunen de taken ook voor de GGD IJsselland. Hiervoor is een overeenkomst voor ‘kosten voor gemene rekening’ opgesteld. De verrekening vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten tegen de overeengekomen verdeelsleutel (56% VR en 44% GGD). De werkelijke bijdrage GGD aan de gemene rekening over 2017 is € 2.339.720 (begroting 2017 € 2.238.497).

Per saldo sluiten alle kostenplaatsen negatief saldo van € 64.000, dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door:

1. Leiding bedrijfsvoering

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	**Bedrag**	**N/V**
In 2017 is minder gebruik gemaakt van externe inhuur.	€ -14.000	V
Totaal resultaat kostenplaats leiding bedrijfsvoering (voordeel)	**€ -14.000**	**V**

2. Financiën

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	**Bedrag**	**N/V**
In 2017 hebben wij meer accountantskosten gehad. Bij de bestuursrapportage is te veel afgeroomd.	€ 10.000	N
De werkelijke rentekosten 2017 zijn hoger uitgevallen dan verwacht in de 2e bestuursrapportage.	€ 14.000	N
Totaal resultaat kostenplaats Financiën (voordeel)	**€ 24.000**	**N**

3. HRM

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	**Bedrag**	**N/V**
In 2017 hogere kosten door werving & selectie 2e ronde vrijwilligers.	€ 25.000	N
Totaal resultaat kostenplaats HRM (nadeel)	**€ 25.000**	**N**

4. ICT

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	**Bedrag**	**N/V**
In 2017 is er minder inhuur derden gerealiseerd.	€ -105.000	V
De kosten Automatisering en Verbindingen blijven structureel achter op de ramingen zoals opgenomen in de vorming Veiligheidsregio Ijsselland. In de begroting 2018 is het structurele deel benut om de structurele overschrijdingen op de huisvestingskosten af te dekken.	€ -35.000	V
Totaal resultaat kostenplaats ICT (voordeel)	**€ -140.000**	**V**

5. Facilitaire zaken

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	**Bedrag**	**N/V**
Incidentele kosten implementatie toegangsbeheer. Dekking vanuit voordeel ICT.	€ 29.000	N
Overschrijding huisvestingskosten door noodzakelijke aanpassing koeling RCC.	€ 40.000	N
Totaal resultaat kostenplaats facilitaire zaken (nadeel)	**€ 69.000**	**N**

6. Bedrijfsvoering (gemene rekening)

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Hogere inhuurkosten door implementatie personeel en financieel systeem in 2017	€ 186.000	N
Terugbetaling ten onrechte ontvangen UWV uitkering.	€ 28.000	N
Een hogere bijdrage van de GGD doordat 44% van de incidentele overschrijding voor de GGD is.	€ -101.000	V
Totaal resultaat kostenplaats bedrijfsvoering (gemene rekening) (nadeel)	**€ 113.000**	**N**

7. Directie

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Diverse kleine voordelen.	€ -4.000	V
Totaal resultaat kostenplaats directie (voordeel)	**€ -4.000**	**V**

8. BBC

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
De kosten voor de veiligheidsdag vielen lager uit.	€ -10.000	V
Extra opbrengsten door detachering medewerker.	€ -10.000	V
Totaal resultaat kostenplaats bestuursondersteuning (voordeel)	**€ -20.000**	**V**

9. Projecten

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Extra kosten door een eindheffing belastingdienst.	€ 11.000	N
Totaal resultaat kostenplaats projecten (voordeel)	**€ 11.000**	**N**

Mutaties reserves

De exploitatie van Veiligheidsregio IJsselland wordt beïnvloed door stortingen in reserves en door onttrekkingen uit reserves. Het BBV geeft aan dat het resultaat van de exploitatie onderverdeeld moet worden in een saldo baten en lasten (voor bestemming) en in een resultaat. Het verschil tussen beide is dat in het resultaat de mutaties in de reserves zijn verwerkt.

Omschrijving	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**-478.486**	**1.299.374**	**906.538**	**-392.836**	**V**
Mutaties reserves					
bij: onttrekkingen aan reserves	-67.360	-2.310.983	-2.208.697	102.286	N
af: stortingen in reserves	545.846	746.609	746.609	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-265.000**	**-555.550**	**-290.550**	**V**

Per saldo hebben de mutaties in de reserves een negatief effect op het resultaat in de exploitatie van € 102.000 (nadeel), dit wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Voor de volgende projecten is er een lagere onttrekking uit de reserve geweest, te weten: - Organisatieontwikkeling € 21.737 - Zelfevaluatie € 109 - Doorontwikkeling bevolkingszorg € 35.908 - Overheaddeuren Hardenberg € 19.041 - Herkenbaarheid kazernes € 55.388 - Eenmalige kosten project bluswater € 1.909 En voor het volgende project is er een hogere onttrekking uit de reserve geweest, te weten: - Arbeidshyiëne € 31.807	€ 102.000	N
Totaal mutaties in de reserves (nadeel)	**€ 102.000**	**N**

7 Balans

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Omschrijving der activa	Boekwaarde 31-12-2017		Boekwaarde 31-12-2016	
Vaste activa				
Materiële vaste activa		29.353.974		28.529.441
- Investeringen met een economisch nut	29.353.974		28.529.441	
Financiële vaste activa		26.000		26.000
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	26.000		26.000	
Totaal vaste activa		29.379.974		28.555.441
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		6.022.517		2.656.840
- Vorderingen op openbare lichamen	789.747		298.888	
- Overige vorderingen	151.052		226.197	
- Uitzettingen in Rijks schatkist	5.081.719		2.131.755	
Liquide middelen		395.192		408.439
- Banksaldi	392.478		404.770	
- Kassaldi	2.714		3.669	
Overlopende activa		1.103.420		629.068
- Vooruitbetaalde bedragen	967.260		538.937	
- Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel (overige Nederlandse overheidslichamen)	0		16.000	
- Overige nog te ontvangen bedragen	136.160		74.131	
Totaal vlottende activa		7.521.129		3.694.347
Totaal generaal		**36.901.103**		**32.249.788**

Omschrijving der passiva	Boekwaarde 31-12-2017		Boekwaarde 31-12-2016	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		3.580.431		4.486.969
- Algemene reserve	1.000.000		1.000.000	
- Bestemmingsreserves	2.024.881		1.450.264	
- Het gerealiseerde resultaat volgend uit ovezicht van baten en lasten	555.550		2.036.705	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		28.264.703		22.532.729
- Onderhandse leningen van:				
- Openbare lichamen	10.264.703		10.532.729	
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	18.000.000		12.000.000	
Totaal vaste passiva		31.845.134		27.019.698
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		2.305.216		2.268.404
- Overige kasgeldlening	0		0	
- Overige schulden	2.305.216		2.268.404	
Overlopende passiva		2.750.753		2.961.686
- Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	328.643		1.010.114	
- Nog te betalen bedragen	2.422.110		1.951.572	
Totaal vlottende passiva		5.055.969		5.230.090
Totaal generaal		**36.901.103**		**32.249.788**

Ingediend bij het dagelijks bestuur van
Veiligheidsregio IJsselland d.d. 4 april 2018

Dhr. M. Thijssen , Hoofd Bedrijfsvoering

Vastgesteld door het algemeen bestuur van
Veiligheidsregio IJsselland d.d. 20 juni 2018

Drs. H.J. Meijer , voorzitter

Drs. A.H. Schreuders , secretaris

7.1 Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Alle in deze jaarrekening verantwoorde bedragen zijn vermeld in hele euro's.

Balans

1.1 Materiële vaste activa met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden het jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven volgens een stelsel afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

1.2 Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

1.3 Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Op basis van verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

1.4 Liquide middelen
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

1.5 Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting. Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan de balansdatum, waarvan de omvang en/of het tijdstip op balansdatum onzeker zijn, doch redelijkerwijs en betrouwbaar zijn te schatten. Voor de afwikkeling van de verplichting is een uitstroom van middelen noodzakelijk.

1.6 Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossing. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

1.7 Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Resultaatbepalingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Vaste activa

Materiële vaste activa

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	**31-12-2017**	**31-12-2016**
BEDRIJFSGEBOUWEN	€ 12.322.151	€ 11.943.668
GROND EN TERREINEN	€ 1.108.829	€ 1.108.829
VERVOERSMIDDELEN	€ 9.513.671	€ 9.641.996
MACHINES, APPARATEN EN INSTALLATIES	€ 102.557	€ 106.565
ICT (overige materiële vaste activa)	€ 1.181.767	€ 1.475.642
BRANDVEILIGHEIDSVZ. (overige materiële vaste activa)	€ 5.000.418	€ 4.136.555
OEFENEN (overige materiële vaste activa)	€ 100.904	€ 93.793
JEUGDBRANDWEER (overige materiële vaste activa)	€ 23.676	€ 22.393
	€ 29.353.974	**€ 28.529.441**

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Categorie	Boekwaarde 1-1-2017	Investeringen 2017	Desinvesteringen 2017	Afschrijvingen 2017	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2017
Bedrijfsgebouwen	€ 11.943.668	€ 916.947		€ 538.463			€ 12.322.152
Grond en terreinen	€ 1.108.829	€ -					€ 1.108.829
Vervoersmiddelen	€ 9.641.996	€ 1.280.346	€ 66.416	€ 1.342.254			€ 9.513.671
Machines, apparaten en installaties	€ 106.565	€ 11.193		€ 15.201			€ 102.557
ICT ((overige materiële vaste activa)	€ 1.475.641	€ 212.214		€ 506.090			€ 1.181.766
Brandveiligheidsvoorz. (overige materiële vaste ac	€ 4.136.555	€ 2.081.920	€ 390.924	€ 827.134			€ 5.000.418
Oefenen (overige materiële vaste activa)	€ 93.793	€ 43.850	€ 21.002	€ 15.737			€ 100.904
Jeugdbrandweer (overige materiële vaste activa)	€ 22.394	€ 4.670		€ 3.387			€ 23.677
	€ 28.529.441	**€ 4.551.140**	**€ 478.342**	**€ 3.248.265**	**€ -**	**€ -**	**€ 29.353.974**

In 2017 is er sprake van 478.000 euro aan desinvesteringen. Dit wordt veroorzaakt door o.a. de verkoop / afstoting van de ademluchttoestellen, watertranssportsystemen en helmen, conform bestuursbesluiten.

De investeringen passen binnen het (meerjaren)beleid van de veiligheidsregio en er is derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Per investering is een format ingevuld met inhoudelijke en financiële verantwoording, deze zijn bij team financiën beschikbaar.

Overname brandweermaterieel

Per 1-1-2014 hebben wij al het brandweermaterieel overgenomen van de gemeenten tegen de boekwaarde per 31-12-2013 en de dan nog resterende afschrijvingstermijnen van de gemeenten. Dit is conform de ‘nota financiële kaders en uitgangspunten voor de begroting 2014-2017 van de regionale brandweer IJsselland’, die bestuurlijk is vastgesteld op 19 juni 2013. Wij hebben de boekwaarde en de resterende afschrijvingstermijn ingebracht in onze financiële administratie en hierop de jaarlijkse afschrijvingslast gebaseerd.

De afschrijvingstermijnen van de verschillende gemeenten wijken af van de huidige afschrijvingstermijnen van Veiligheidsregio IJsselland. De huidige afschrijvingstermijnen zijn ook in de ‘nota financiële kaders en uitgangspunten voor de begroting 2014-2017 van de regionale brandweer IJsselland’ bestuurlijk vastgesteld.

De huidige afschrijvingstermijnen en vervangingswaarden gelden voor nieuwe (vervangings)investeringen van de veiligheidsregio, omdat bij het bepalen van de termijnen en vervangingswaarde ook rekening is gehouden met de huidige technieken. Het is technisch niet altijd mogelijk om van de overgenomen activa de afschrijvingstermijnen te verlengen, vandaar is er toen gezamenlijk besloten om voor de overgenomen brandweermaterieel de resterende afschrijvingstermijnen van de gemeenten te hanteren (bestendige gedragslijn).

Verder zijn de nieuwe afschrijvingstermijnen en vervangingswaarden gebruikt om de gemiddelde kapitaallast te berekenen voor de gemeentelijke bijdrage in de begroting (m.b.v. een inventarisatielijst per gemeente).

Stille reserve

Als de afschrijvingstermijnen van de overgenomen brandweermaterieel worden herzien, dan leidt dit tot een hogere boekwaarde op de balans en een lagere afschrijvingslast in de jaarrekening.

Doordat het besluit is genomen om van de overgenomen brandweermaterieel de resterende afschrijvingstermijnen van de gemeenten te hanteren ontstaat er dus een stille reserve van ongeveer € 100.000.

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	26.000	26.000
	26.000	26.000

Dit betreft een nog openstaande vordering , die in 2020 wordt ontvangen.

Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Boekwaarde per 31-12-2017	Voorziening voor oninbaarheid	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	789.747	0	789.747	298.888
Overige vorderingen	151.052	0	151.052	226.197
Uitzettingen in Rijks schatkist	5.081.719	0	5.081.719	2.131.755
Totaal	6.022.517	0	6.022.517	2.656.840

De vorderingen op openbare lichamen zijn in 2017 ruim 490.000 euro hoger door de verrekening van de FLO kosten en meer detachering van personeel aan overheidsinstellingen wat in rekening is gebracht.

De overige vorderingen zijn in 2017 ruim 75.000 euro lager door minder detachering van medewerkers.

De uitzetting in Rijks schatkist is bijna 3 miljoen euro hoger in 2017. Om in de komende jaren te blijven voldoen aan de renterisiconorm en de gunstige rentetarieven is ervoor gekozen om in 2017 een langlopende lening aan te trekken.

Uitzettingen in Rijks schatkist
Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd is twee miljoen euro.

Er zijn geen bedragen aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de veiligheidsregio buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Banksaldi	392.478	404.770
Kassaldi	2.714	3.669
	395.192	408.439

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Vooruitbetaalde bedragen	967.260	538.937
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel (overige Nederlandse overheidslichamen)	0	16.000
Overige nog te ontvangen bedragen	136.160	74.131
	1.103.420	629.068

De vooruitbetaalde bedragen zijn in 2017 bijna 430.000 euro hoger. Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt door vooruit betaalde opleidingskosten (Bogo). We brengen de kosten t.l.v. het jaar dat het betrekking op heeft, conform BBV.

In 2017 is er bij 60.000 euro meer aan nog te ontvangen bedragen, dit wordt veroorzaakt door een Impuls omgevingsveiligheid subsidie.

Zie voor verdere toelichting bijlage 6 'Overzicht overlopende activa en passiva'.

Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	1.000.000	1.000.000
Bestemmingsreserves:		
overige bestemmingsreserves	2.024.881	1.450.264
	3.024.881	2.450.264
Gerealiseerd resultaat	555.550	2.036.705
Totaal	3.580.431	4.486.969

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Saldo per 1 januari 2017	2.450.264
Bij: storting batig saldo 2016	2.036.705
Bij: overige stortingen	746.609
	5.233.578
Af: onttrekking aan reserves	2.208.697
Saldo per 31 december 2017	3.024.881

Het verloop in 2017 wordt in volgend overzicht per reserve weergegeven.

Reserves	Boekwaarde 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	1.000.000					1.000.000
Transistie Meldkamer	450.000					450.000
Ontwikkelingen Veiligheidsregio	469.900		2.162.611	2.036.705		343.994
Egalisatiereserve kapitaallasten	530.364	646.609	46.086			1.130.887
Egalisatiereserve opleiden & oefenen	-	100.000				100.000
Totaal	2.450.264	746.609	2.208.697	2.036.705	-	3.024.881

Zie voor verdere toelichting bijlage 2 ‘Staat van reserves en voorzieningen’ en bijlage 3 ‘Toelichting reserves’.

Resultaat

Onder ‘gerealiseerd resultaat’ is het resultaat ná mutaties in de reserves opgenomen. Hiervan wordt het volgende overzicht gegeven:

Totaal saldo baten en lasten	906.538 N
Af: mutaties in de reserves (zie de toelichting op de rekening van baten en lasten)	-1.462.088 V
Resultaat	-555.550 V

Voor de bestemming van het voordelig gerealiseerde resultaat van € 555.550 wordt aan het algemeen bestuur uit volgende voorgesteld:

- 383.550 euro te reserveren voor de autonome ontwikkelingen 2018. Vorig jaar is er een akkoord gesloten over de nieuwe cao gemeenten. Voor het jaar 2018 betekent dit een totale stijging van 3,25%. In de begroting 2018 is rekening gehouden met 1,5% (inclusief sociale lasten). Met deze reservering kan een deel van dit nadeel opgevangen worden. Het restant van 475.000 euro nemen wij mee bij de financiële afwijkingen van de 1e bestuursrapportage 2018.

- 172.000 euro eenmalig over te hevelen naar 2018 om de uitgestelde opleidingen uit te voeren. In 2017 konden enkele opleidingen niet gedaan worden in afwachting van verschillende ontwikkelingen. Bijvoorbeeld nieuwe aanstellingen van beroepskrachten, met name in Deventer, nog afgerond moesten worden, voordat een volledige opleidingsgroep beschikbaar was. De rijopleidingen zijn uitgesteld, omdat er landelijk een nieuwe opleiding komt en ook nieuwe bijscholing. Deze start in 2018 in Oost5 verband. De gaspakkenopleidingen zijn uitgesteld tot de nieuwe visie op incidentenbestrijding gevaarlijke stoffen in 2018 is ingevoerd.

De hiervoor beschikbare opleidingsbudgetten van 172.000 euro is daarom niet gebruikt. Inmiddels zijn/worden deze ontwikkeling een feit en krijgen deze opleidingen in 2018 een start. Het opleidingsbudget van 2017 is hiertoe nodig voor 2018.

Vaste schulden

De overname/ investeringen van het (brandweer)materieel maakt het voor Veiligheidsregio IJsselland noodzakelijk leningen af te sluiten.

Een gedeelte kan tijdelijk volgens de geldende kasgeldlimiet worden gefinancierd met kortlopende leningen. Voor het resterende deel zullen langlopende leningen moeten worden afgesloten. Om in de toekomst te voldoen aan de regels omtrent de kasgeldlimiet en renterisiconorm hebben wij in 2017 een langlopende lening bij de BNG afgesloten van zes miljoen euro. Bij het aantrekken is met de renterisiconorm rekening gehouden.

Voor de tijdelijke overname van de negen brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal 28,9 miljoen euro geleend van de betreffende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijd van de lening per kazerne afgestemd op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar). Jaarlijks betaalt Veiligheidsregio IJsselland aflossing aan de desbetreffende gemeente. In 2017 is er geen lening afgelost.

In bijlage 1 vindt u een overzicht van alle leningen inclusief rente en aflossing 2017.

Vlottende passiva

Vlottende schulden korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Overige schulden	2.305.216	2.268.404
	2.305.216	2.268.404

De overige schulden zijn bijna gelijk aan het jaar 2016, maar vorig jaar zat de af te dragen loonheffing december in het saldo verwerkt en maakt dit jaar onderdeel uit van overlopende passiva. In 2017 maakt de huurfactuur van gemeente Zwolle onderdeel uit van het saldo overige schulden (840.000 euro).

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	328.643	1.010.114
Nog te betalen bedragen	2.422.110	1.951.572
	2.750.753	2.961.686

De voorschotbedragen zijn met bijna 680.000 euro afgenomen t.o.v. 2016. Eind 2017 hebben wij van een gemeente de bijdrage over de maand januari 2018 ontvangen en eind vorig jaar waren dit drie gemeenten. Verder hebben wij dit jaar de subsidie voor InPrep vooruit ontvangen (100.000 euro).

De nog te betalen kosten zijn met ruim 470.000 euro toegenomen t.o.v. 2016. In 2016 maakte het vakantiegeld nog onderdeel uit van het saldo en dit jaar niet. Dit jaar is de loonheffing over de maand december (1,2 miljoen euro) opgenomen als nog te betalen. Dit maakte vorig jaar onderdeel uit van de overige schulden.

Zie voor verdere toelichting bijlage 6 ‘Overzicht overlopende activa en passiva’.

Financiële positie van Veiligheidsregio IJsselland

Gemeenten die aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland deelnemen, zijn wettelijk verplicht zodanig financieel bij te dragen aan de regeling dat de begroting daarvan altijd sluitend is. De algemene reserve heeft het karakter van een weerstandsreserve. De reserve bedraagt per 31 december 2017 één miljoen euro.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan verlofaanspraken.

- Verlofsaldi 2017: 19.647 uren. Dit totale saldo is ruim 10,7 fte en heeft een waarde van ongeveer 650.000 euro. Het betreft een kortlopende arbeidskosten gerelateerde verplichting met een jaarlijks vergelijkbaar volume, die op basis van het BBV niet op de balans mag worden opgenomen.

- Huur kazernes:

Omschrijving	Verhuurder	Ingangs-datum	Eind-datum	Totale contract-waarde 2017	Contract-waarde vanaf 2018	Contract-waarde vanaf 2019	Verlenging mogelijk?
Huur kazerne Lemelerveld	Gemeente Dalfsen	1-1-2014	31-12-2018	€ 24.174	€ 12.087	€ 12.087	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Dalfsen	Gemeente Dalfsen	1-1-2014	31-12-2018	€ 45.834	€ 22.917	€ 22.917	Stilzwijgend per jaar
Huur kazernes	Gemeente Deventer	1-1-2014	31-12-2018	€ 686.118	€ 343.059	€ 343.059	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Hardenberg	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 214.344	€ 107.172	€ 107.172	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Balkbrug	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 91.710	€ 45.855	€ 45.855	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne de Krim	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 20.656	€ 10.328	€ 10.328	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Bergentheim	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 50.026	€ 25.013	€ 25.013	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Slagharen	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 65.194	€ 32.597	€ 32.597	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Dedemsvaart	Arriva Beheer BV	1-10-2013	30-9-2028	€ 535.764	€ 491.117	€ 446.470	10 jaar tot 30-09-2038
Huur kazerne Gramsbergen	R.W. Jaquet	1-1-2003	31-12-2016	€ 19.556	€ 19.556	€ 19.556	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne IJsselmuiden	Gemeente Kampen	1-1-2014	31-12-2018	€ 43.780	€ 21.890	€ 21.890	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Wijhe	Gemeente Olst Wijhe	1-1-2014	31-12-2018	€ 26.438	€ 13.219	€ 13.219	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Olst	Gemeente Olst Wijhe	1-1-2014	31-12-2018	€ 13.798	€ 6.899	€ 6.899	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Raalte	Gemeente Raalte	1-1-2014	31-12-2018	€ 183.466	€ 91.733	€ 91.733	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Heino	Gemeente Raalte	1-1-2014	31-12-2018	€ 56.474	€ 28.237	€ 28.237	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Luttenberg	Gemeente Raalte	1-1-2014	31-12-2018	€ 87.498	€ 43.749	€ 43.749	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Staphorst	Gemeente Staphorst	1-1-2014	31-12-2018	€ 47.752	€ 23.876	€ 23.876	Stilzwijgend per jaar
Huur kazernes Steenwijkerland	Gemeente Steenwijkerlan	1-1-2014	31-12-2018	€ 260.874	€ 130.437	€ 130.437	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Hasselt	Gemeente Zwartewaterlar	1-1-2014	31-12-2018	€ 42.896	€ 21.448	€ 21.448	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Genemuiden	Gemeente Zwartewaterlar	1-1-2014	31-12-2018	€ 44.820	€ 22.410	€ 22.410	Stilzwijgend per jaar
Huur loods Staverenstr Devente	Tradek Deventer BV	1-1-2010	31-12-2019	€ 89.532	€ 59.688	€ 29.844	Stilzwijgend per 5 jaar
Huur kazerne Kampen	Gemeente Kampen	1-1-2016	31-12-2020	€ 1.223.760	€ 917.820	€ 611.880	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Zwolle-Zuid	Gemeente Zwolle	1-1-2017	31-12-2026	€ 8.414.580	€ 7.573.122	€ 6.731.664	Stilzwijgend per jaar
			Totaal	**€ 12.289.044**	**€ 10.064.229**	**€ 8.842.340**	

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

8 Bijlagen Jaarrekening

Bijlage 1: Langlopende leningen

naam geldgever	oorspronkelijk bedrag geldlening	jaar van de laatste aflossing	bedrag begin dienstjaar	Afgesloten lening 2017	rente 2017	aflossing 2017	restantbedrag einde dienstjaar	t.b.v.
BNG Bank	€ 7.000.000	2035	7.000.000		€ 73.500	-	€ 7.000.000	materieel
BNG Bank	€ 5.000.000	2036	5.000.000		€ 82.726	-	€ 5.000.000	materieel
BNG Bank	€ 6.000.000	2037	€ -	6.000.000	€ 62.650	-	€ 6.000.000	materieel
Gemeente Kampen	€ 4.025.792	2015	€ -		€ -	€ -	€ -	huisvesting
Gemeente Ommen	€ 3.014.618	2022	€ 2.816.370		€ 84.491	€ 66.083	€ 2.750.288	huisvesting
Gemeente Olst_Wijhe (Welsum)	€ 580.000	2023	€ 540.250		€ 16.208	€ 13.250	€ 527.000	huisvesting
Gemeente Olst_Wijhe (Wesepe)	€ 583.828	2019	€ 542.563		€ 16.277	€ 13.755	€ 528.808	huisvesting
Gemeente Dalfsen	€ 709.105	2018	€ 647.334		€ 16.183	€ 20.590	€ 626.744	huisvesting
Gemeente Raalte	€ 584.364	2021	€ 541.791		€ 16.254	€ 14.191	€ 527.600	huisvesting
Gemeente Zwartewaterland	€ 1.244.203	2018	€ 1.140.821		€ 28.521	€ 34.461	€ 1.106.361	huisvesting
Gemeente Zwolle (Marsweg)	€ 13.565.189	2016	€ -		€ -	€ -	€ -	huisvesting
Gemeente Zwolle (Middelweg)	€ 4.593.608	2022	€ 4.303.599		€ 142.019	€ 105.696	€ 4.197.903	huisvesting
TOTAAL	€ 46.900.705		€ 22.532.729	€ 6.000.000	€ 538.828	€ 268.025	€ 28.264.703	

Bijlage 2: Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde per 1-1-2017	Vermeerderingen				Verminderingen				Boekwaarde per 31-12-2017	Resultaatbestemming 2017		Boekwaarde per 31-12-2017 ná resultaat-bestemming 2017
		Gerealiseerd resultaat 2016	ten laste van de exploitatie of (hulp)kosten-plaatsen	ten laste van projecten buiten de exploitatie	ontvangen subsidies of gem. bijdragen	ten gunste van de exploitatie of (hukp)kosten-plaatsen	ten gunste van balansposten vaste activa	aanwending t.g.v. balans	ten gunste van projecten buiten de exploitatie		vermeerdering	vermindering	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Algemene reserve													
Algemene reserve	€ 1.000.000	€ 662.500				€ 662.500				€ 1.000.000	€ 555.550	€ 555.550	€ 1.000.000
Totaal Algemene reserve	**€ 1.000.000**	**€ 662.500**	**€ -**			**€ 662.500**				**€ 1.000.000**	**€ 555.550**	**€ 555.550**	**€ 1.000.000**
Bestemmingsreserves													
Reserve Transitie meldkamer	€ 450.000									€ 450.000			€ 450.000
Ontwikkeling Veiligheidsregio	€ 469.900	€ 1.374.205				€ 1.500.111				€ 343.994			€ 343.994
Egalisatiereserve kapitaallasten	€ 530.364		€ 646.609			€ 46.086				€ 1.130.887			€ 1.130.887
Egalisatiereserve opleiden & oefenen	€ -		€ 100.000							€ 100.000			€ 100.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.450.264**	**€ 1.374.205**	**€ 746.609**			**€ 1.546.197**				**€ 2.024.881**	**€ -**	**€ -**	**€ 2.024.881**
Totaal reserves	**€ 2.450.264**	**€ 2.036.705**	**€ 746.609**	**€ -**	**€ -**	**€ 2.208.697**				**€ 3.024.881**	**€ 555.550**	**€ 555.550**	**€ 3.024.881**

Bijlage 3: Toelichting reserves

Algemene reserve

Voor de organisatie heeft het eigen vermogen enerzijds een ‘financieringsfunctie’ van de materiële vaste activa en anderzijds een ‘bufferfunctie’ voor incidentele tekorten en bedrijfsrisico’s. De algemene reserve is het deel van het vermogen, waarop geen specifiek door het algemeen bestuur aangegeven bestemming rust. Na vaststelling van de jaarrekening 2017 van Veiligheidsregio IJsselland is de omvang van de algemene reserve 1.000.000 euro. Dit is genoeg om de risico’s te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd om aan reeds aangegane en toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Het totaal van de bestemmingsreserves per 31 december 2017 is 2,02 miljoen euro. De bestemmingsreserve ‘Ontwikkeling veiligheidsregio’ is bestemd voor de uitvoering van specifieke bestuursopdrachten/projecten.

Eind 2012 is van het Rijk een incidentele bijdrage ontvangen van 400.000 euro. Hiervan is door het algemeen bestuur besloten dat deze middelen worden ingezet ter dekking van de kosten die de transitie van de meldkamers met zich meebrengt. In de begroting is dit vertaald door hiervoor een afzonderlijke ‘bestemmingsreserve transitie meldkamers’ te benoemen. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 is 50.000 euro extra gestort in deze reserve, waarmee het totaal op 450.000 euro is gekomen. Hoe dit in verhouding staat tot de in de toekomst daadwerkelijke frictiekosten is op dit moment nog niet bekend.

Met ingang van 2014 is een egalisatiereserve gevormd voor de kapitaallasten. In de begroting (en dus ook in de gemeentelijke bijdrage) wordt rekening gehouden met de gemiddelde kapitaallasten. De werkelijke kapitaallasten fluctueren echter jaarlijks. Deze jaarlijkse fluctuaties worden gedempt via deze egalisatiereserve. Conform de begroting 2017 wordt per saldo 600.532 euro toegevoegd aan deze reserve.

Bij de tweede bestuursrapportage 2017 heeft het algemeen bestuur besloten om 100.000 euro te storten in de egalisatiereserve opleiden & oefenen. Deze reserve is ingesteld om opleidingen en oefeningen makkelijker over de jaargrens heen te plannen. Hierdoor kunnen meer medewerkers per opleiding en oefening deelnemen

Bijlage 4: Gemeentelijke bijdrage

Bijlage gemeentelijke bijdrage 2017					
	Gemeente	**Structureel aandeel (in %) na afronding 0-meting voor 2017**	**Gemeentelijke bijdrage 2017 o.b.v. begroting**	**Incidentele teruggaaf 2017**	**Definitieve bijdrage 2017**
1	Dalfsen	5,11%	€ 1.697.227	€ -	€ 1.697.227
2	Deventer	18,96%	€ 6.514.275	€ -	€ 6.514.275
3	Hardenberg	11,04%	€ 3.668.502	€ -	€ 3.668.502
4	Kampen	8,22%	€ 2.737.940	€ -	€ 2.737.940
5	Olst-Wijhe	4,09%	€ 1.391.438	€ -	€ 1.391.438
6	Ommen	3,89%	€ 1.291.422	€ -	€ 1.291.422
7	Raalte	6,65%	€ 2.208.501	€ -	€ 2.208.501
8	Staphorst	2,73%	€ 905.513	€ -	€ 905.513
9	Steenwijkerland	8,46%	€ 2.745.253	€ -	€ 2.745.253
10	Zwartewaterland	4,67%	€ 1.551.630	€ -	€ 1.551.630
11	Zwolle	26,20%	€ 8.872.510	€ -	€ 8.872.510
	Totaal	**100,00%**	**€ 33.584.211**	**€ -**	**€ 33.584.211**

Bijlage 5: Single Information Single Audit (SISA)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

JenV	**A2**	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** **Veiligheidsregio's**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: A2 / 01* € 5.743.661	

Bijlage 6: Overzicht overlopende activa en passiva

Overlopende activa

Vooruitbetaalde bedragen 2018:		€	967.260
Licenties 2017	€ 385.925		
Opleiding	€ 532.667		
Diverse overige bedragen 2017	€ 48.668		

Nog te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2017	Ontvangen bedragen	Toevoegingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gemeente Deventer	€ 16.000	€ 16.000	€ -	€ -

Overige nog te ontvangen bedragen

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2017	Ontvangen bedragen	Toevoegingen	Boekwaarde 31-12-2017
Schadeuitkeringen	€ -		€ 22.994	€ 22.994
Subsidie impuls omgevingsveiligheid	€ -		€ 64.609	€ 64.609
4e kwartaal OMS gelden	€ -		€ 43.620	€ 43.620
Waarborgsommen brandstofpassen	€ 28.800	€ 28.800	€ -	€ -
Afrekening energie	€ 20.574	€ 20.574	€ -	€ -
Loonkosten	€ 15.218	€ 15.218	€ -	€ -
Belastingdienst	€ 8.868	€ 8.868	€ -	€ -
Diverse overige bedragen	€ 672	€ 672	€ 4.936	€ 4.936
	€ 74.132	**€ 74.132**	**€ 136.160**	**€ 136.160**

Overlopende passiva

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2017	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbatelingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gemeentelijke bijdragen	€ 1.010.114	€ 328.643	€ 1.010.114	€ 328.643

Nog te betalen bedragen:		€	2.422.110
Vrijwilligersvergoeding maand december	€ 284.451		
Afrekening MON (rode kolom)	€ 171.715		
Rente langlopende lening BNG	€ 183.651		
Maatwerkafspraken gemeenten	€ 70.169		
Implementatiekosten financieel systeem	€ 97.103		
UWV terugbetaling	€ 28.163		
Belastingdienst	€ 54.157		
Loonheffing december	€ 1.236.621		
ABP december	€ 237.353		
Diverse overige bedragen	€ 58.728		

Bijlage 7: Projectresultaten

De onderstaand ter informatie vermelde uitgaven en inkomsten van incidentele projecten zijn in de programmarekening opgenomen. Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio IJsselland heeft in 2017 in totaal een projectbudget van 1.335.037 euro beschikbaar gesteld voor diverse projecten, hiervan is in 2017 1.232.751 euro besteed. In totaal is er dus 102.286 euro minder uitgegeven ten laste van de diverse projectbudgetten. Zie onderstaand overzicht:

Project	Budget	Besteding
Organisatieontwikkeling	€ 21.487	€ -250
Zelfevaluatie	€ 85.000	€ 84.891
Arbeidshygiëne	€ 118.437	€ 150.244
Doorontwikkeling bevolkingszorg	€ 35.908	€ -
Overheaddeuren Hardenberg	€ 60.000	€ 40.959
Implementatie P&F- systeem	€ 50.000	€ 50.000
Herkenbaarheid kazernes	€ 64.205	€ 8.817
Eenmalige kosten project bluswater	€ 900.000	€ 898.091
Totaal projecten Veiligheidsregio IJsselland	**€ 1.335.037**	**€ 1.232.751**

Van de bovenstaande projecten zijn er geen projecten die doorlopen in 2018.

Bijlage 8: Incidentele baten en lasten

In 2017 hebben zich de volgende incidentele baten en lasten voorgedaan:

- In 2017 is er vanuit het Rijk een incidentele uitkering van € 64.500 ontvangen voor loon- en prijsbijstellingen (voordeel).

- In de begroting 2017 zat 0,5% ruimte om een stijging van sociale lasten op te vangen. Uit analyse van de werkelijke salarissen 2017 bleek dat de sociale lasten meer zijn gestegen dan deze 0,5%. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van de ABP-premies; één van de risico's benoemd in de begroting. In 2017 is het tekort eenmalig 210.000 euro. Dit nadeel is al structureel verwerkt in de begroting 2018.

- De organisatie betaalt de medewerkers diverse toelagen (afbouw, garantie, beschikbaarheid, onregelmatigheid). Tijdens de analyse van de salarissen kwamen wij erachter dat de werkgeverslasten op deze toelagen niet zijn begroot. Dit betreft een structureel nadeel van 352.000 euro, die vanaf 2019 wordt meegenomen in de begroting en eenmalig is / wordt verwerkt in de bestuursrapportage 2017 en 2018.

- De VNG en de vakbonden hebben een akkoord gesloten over de nieuwe Cao Gemeenten. De cao loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. Voor het jaar 2017 betekent dit eenmalig een nadeel van 85.500 euro, doordat per 1 augustus 2017 de salarissen met 1,0% stijgen en het Individueel Keuzebudget per 1 december 2017 met 0,5% stijgt.

- In de begroting 2017 zijn wij uitgegaan van de investeringen die in 2016 zouden worden gedaan. In 2016 zijn veel aanbestedingen/opdrachten (haakarmvoertuigen en dienstvoertuigen) uitgezet, maar vindt de daadwerkelijke levering plaats in 2017. Door het doorlopen van lange aanbestedingsprocedures en enige terughoudendheid (in afwachting van regionaal beleid zoals bluswatervoorziening) hebben in 2016 niet alle vervangingen plaatsgevonden. Dit geeft voor 2017 een incidenteel voordeel van 390.000 euro op de afschrijvingslasten. Ook de rentelasten blijven hierdoor achter, doordat wij nog geen langlopende leningen hoeven af te sluiten. Dit geeft voor 2017 een incidenteel voordeel van 300.000 euro op de rentelasten.

- Voor de huisvesting zijn wij in de begroting 2017 uitgegaan van een rentepercentage van 3,5% (conform de vastgestelde financiële uitgangspunten en kaders). De werkelijke rentepercentages zijn, afhankelijk van de looptijd van de lening, lager. Dit is een incidenteel voordeel (35.000 euro), zolang de kazernes eigendom zijn van Veiligheidsregio IJsselland. Bij het verstrijken van de herzieningstermijn worden de kapitaallasten omgezet in een huurlast, vandaar dat het geen structureel karakter heeft.

- In 2016 is door bedrijfsvoering een verplichte Europese aanbesteding voor een personeels- en financieel systeem gestart, die in 2018 in gebruik is/wordt genomen. In 2017 heeft de implementatie van het nieuwe systeem plaats gevonden. Dit heeft een incidentele last veroorzaakt van 186.000 euro.

Bijlage 9: Publicatie bezoldiging topfunctionarissen & gewezen topfunctionarissen

	A. Schepers
Functiegegevens	Commandant regionale brandweer
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.171
Beloningen betaalbaar op termijn	15.602
Subtotaal	121.774
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	121.774
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	19-12 t/m 31-12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	5.433
Beloningen betaalbaar op termijn	466
Totale bezoldiging 2016	5.899

NAAM	FUNCTIE
Algemeen bestuur:	
H.J. Meijer	Voorzitter Algemeen Bestuur
A.P. Heidema	Vicevoorzitter Algemeen Bestuur
R. Bats	Lid algemeen bestuur
T.C. Segers	Lid algemeen bestuur
H.C.P. Noten	Lid algemeen bestuur
E.J. Bilder	Lid algemeen bestuur
J.M. Vroomen	Lid algemeen bestuur
P.H. Snijders	Lid algemeen bestuur
B. Koelewijn	Lid algemeen bestuur
A.G.J. Strien	Lid algemeen bestuur
M.P. Dadema	Lid algemeen bestuur
Dagelijks bestuur:	
H.J. Meijer	Voorzitter dagelijks bestuur
A.P. Heidema	Vicevoorzitter dagelijks bestuur
B. Koelewijn	Lid dagelijks bestuur
A.G.J. Strien	Lid dagelijks bestuur

Bijlage 10: Controleverklaring

EY
Building a better working world

Ernst & Young Accountants LLP
Zwartewaterallee 56
8031 DX Zwolle, Netherlands
Postbus 634
8000 AP Zwolle, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 94 05
ey.com

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door u vastgestelde verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de verantwoordingsinformatie WNT en de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2017 dat door het algemeen bestuur is vastgesteld en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 419.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn rapporteren.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door het algemeen bestuur vastgestelde verordeningen.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2017 dat door het algemeen bestuur is vastgesteld, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.
Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 12 april 2018

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Schuurkamp-Spijkerboer RA

GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA GIDS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Datum: 19 april 2018
Betreft: informatie voor gemeenteraadsleden

Investeren in gelijke gezondheidskansen: winst voor meerdere beleidsdomeinen

Beste raadsgriffier,

Is uw nieuwe raad bekend met de sociaal economische gezondheidsverschillen in uw gemeente? En is de raad op de hoogte van de decentralisatie-uitkering GIDS die uw gemeente ontvangt voor de aanpak hiervan? Graag vragen wij u om de onderstaande informatie met uw gemeenteraadsleden te delen en te agenderen als ingekomen stuk bij een raadscommissie of -vergadering.

Investeren in gelijke gezondheidskansen levert winst op voor verschillende gemeentelijke domeinen. De brede aanpak van gezondheidsachterstanden richt zich naast het bevorderen van gezond gedrag op dieperliggende oorzaken zoals gebrek aan werk, armoede, schulden, eenzaamheid en gebrek aan sociale netwerken. Daarbij wordt de energie en motivatie van inwoners zelf benut.

Vanuit Pharos en Platform31 informeren we uw nieuwe gemeenteraad graag over het door het ministerie van VWS gefinancierde programma GIDS (Gezond in de Stad) en het stimuleringsprogramma Gezond in… waar uw gemeente ook de komende vier jaar gebruik van maakt. In de bijlage treft u de brief van voormalig staatssecretaris Van Rijn aan de Tweede Kamer over voortzetting van dit programma tot en met 2021.

Gelijke gezondheidskansen dragen bij aan vitale samenleving
Gemeenten hebben baat bij gezonde en actieve inwoners. Ze participeren meer, zijn zelfredzamer en leveren een grotere bijdrage aan de economie. Niet iedereen is even gezond. Er zijn grote verschillen in levensverwachting tussen hoog en laag opgeleide inwoners (+/- 7 jaar) en deze verschillen zijn nog groter als het gaat om gezonde levensjaren (+/- 19 jaar). Eenzaamheid, armoede, laaggeletterdheid en schuldenproblematiek spelen hierbij een belangrijke rol.

Gezamenlijke ambitie
Vanuit het Rijk is het de gezamenlijke ambitie om verschillen in levensverwachting tussen hoog en laag opgeleide inwoners in 2030 te verminderen dan wel te stabiliseren. Gezondheid draagt immers bij aan een hogere kwaliteit van leven, aan minder (jeugd)zorg, minder armoede en minder uitkeringen. Doelen die bovendien door de Verenigde Naties benoemd zijn binnen de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (Global Goals).

Investeren in brede aanpak is de sleutel
De gevolgen van gezondheidsverschillen houden niet op bij een mindere kwaliteit van leven en meer gebruik van gezondheidszorg. Het is een proces dat zichzelf versterkt en waarbij oorzaak en gevolg door elkaar lopen. Een slechte gezondheid heeft een belemmerende invloed op opleiding, werk en andere vormen van maatschappelijke participatie. Vele factoren hebben invloed op de gezondheid van mensen met lagere inkomens en een lage opleiding. Bij het werken aan gelijke gezondheidskansen is investeren in een brede aanpak de sleutel.

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

PLATFORM31

Bijdragen aan uitdagingen sociaal domein en nieuwe omgevingswet
De afgelopen raadsperiode heeft uw gemeenteraad de nieuwe (zorg)taken op het gebied van werk, jeugd(zorg) van het Rijk overgenomen. Door deze nieuwe taken maakt het sociaal domein een groot deel van de gemeentelijke begroting uit. Het is belangrijk om daar ook in de komende raadsperiode goed op te blijven sturen. Een samenhangende en goed geborgde aanpak van gezondheidsverschillen kan daaraan bijdragen. Ook de nieuwe Omgevingswet biedt hierbij kansen.

Belang van bestuurlijke betrokkenheid
Vele factoren zoals armoede, eenzaamheid, gebrek aan participatie en slechte woonomstandigheden hebben invloed op de gezondheid van mensen met lagere inkomens en een lage opleiding. Bij het werken aan gelijke gezondheidskansen is investeren in een brede aanpak waarbij alle domeinen betrokken zijn daarom van belang. Dit kan uiteindelijk bijdragen aan minder zorgkosten en meer participatie. Gelijke gezondheidskansen verdient daarom een plek in het collegeprogramma. De gemeenteraadsleden spelen een belangrijke rol om dit thema op de agenda te houden. Veel activiteiten zijn opgestart, nu gaat het erom deze met elkaar te verbinden, zodat de aanpak van gezondheidsverschillen in het DNA van uw gemeente komt.

Hoe kan het programma Gezond in… uw gemeente helpen?
Mocht de nieuwe gemeenteraad behoefte hebben aan nadere informatie, dan zijn de Gezond in… adviseurs graag bereid om met de gemeenteraadsleden in gesprek te gaan op basis van wat er lokaal gebeurt. Een mooie gelegenheid hiervoor zou zijn tijdens het inwerkprogramma van de nieuwe raadsleden.

Gemeenteraadsleden die willen weten of alle kansen om gezondheidsverschillen terug te dringen in uw gemeente worden benut, kunnen de check doen op www.gezondin.nu/gemeenteraadsleden

Heeft u vragen dan kunt u contact opnemen met onze adviseurs via **info@gezondin.nu** of via het algemene telefoonnummer van Pharos: **030 – 234 98 00**.

Met vriendelijke groet,

Daphne Ketelaars
Programmaleider Gezond in…

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
1092304-160830-PG

Uw brief

Bijlage(n)
1

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 23 maart 2017
Betreft Vervolg programma Gezond in de stad (GIDS)

Geachte voorzitter,

Tijdens het Algemeen Overleg Preventiebeleid van 14 december 2016 heb ik uw Kamer toegezegd om in het eerste kwartaal van 2017 een besluit te nemen over het vervolg van het programma Gezond in de Stad (GIDS). Met deze brief informeer ik u hierover.

Achtergrond
Een van de hoofddoelen van het Nationaal Programma Preventie is om de verschillen in levensverwachting tussen hoog en laag opgeleide inwoners in 2030 te verminderen dan wel te stabiliseren. De problematiek van gezondheidsachterstanden is echter complex en hardnekkig. Een lange adem is nodig om te komen tot een goede aanpak voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Omdat vaak sprake is van complexe problematiek (niet alleen gedrag, maar ook economische omstandigheden, fysieke en sociale leefomgeving en milieu) is er niet één oplossing voor dit vraagstuk maar is een brede aanpak nodig. Het terugdringen van gezondheidsachterstanden vraagt daarmee om een intersectorale aanpak binnen de gemeente. Een betere gezondheid kan soms worden bereikt door aanpak van armoede, schulden, toeleiding naar werk, laaggeletterdheid, schooluitval en eenzaamheid.
Via de decentralisatie-uitkering GIDS worden gemeenten met wijken waarin de grootste gezondheidsachterstanden voorkomen tijdelijk financieel ondersteund bij hun lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. Deze uitkering is vanaf 2010 in tranches opgehoogd van € 5 mln. per jaar in 2010 voor 31 gemeenten, naar € 10 mln. in 2014 voor 91 gemeenten, tot € 20 mln. per jaar in 2015 voor 164 gemeenten. Het programma stimuleert gemeenten om lokaal en integraal naar gezondheidsachterstanden te kijken en biedt hiervoor handvatten aan. Op deze manier worden kennis en ervaringen uit zowel binnen- als buitenland gekoppeld aan de dagelijkse lokale beleidspraktijk[1].

[1] zie https://www.gezondin.nu/praktijkvoorbeelden

Ontwikkelingen tot nu toe
Uit navraag bij de GIDS-gemeenten blijkt dat stappen zijn gezet in de integrale aanpak van gezondheidsachterstanden. Uiteraard zijn er verschillen te zien; Sommige gemeenten zijn al jaren bezig met de aanpak van gezondheidsachterstanden, terwijl andere gemeenten pas sinds de derde tranche (2015) beleid hierop ontwikkelen. Op de volgende aspecten zijn ontwikkelingen zichtbaar:

- Het programma maakt animo, creativiteit en positieve energie los bij lokale partners, ondernemers, vrijwilligersorganisatie, burgers, professionals en wethouders.
- Steeds meer gemeenten hebben met behulp van gebiedsindicatoren[2] eerst een analyse uitgevoerd alvorens een plan van aanpak te maken. Zij richten zich meer op een samenhangende programmatische aanpak van gezondheidsachterstanden in plaats van in te zetten op losstaande (tijdelijke) projecten.
- Gemeenten hebben burgers, professionals en andere stakeholders betrokken bij het opstellen van doelen, plannen en interventies op basis van uitgevoerde analyses.
- Gemeenten hanteren een praktische koppeling van gezondheid aan het bestrijden van armoede, schulden, laaggeletterdheid, eenzaamheid, participatie en het stimuleren van de fysieke omgeving.
- Gemeenten verbinden hun aanpak meer en meer aan lopende programma's; ook vanuit andere sectoren.
- Gemeenten maken meer en meer gebruik van het binnen het Stimuleringsprogramma ontwikkelde instrumentarium[3].

De ondersteuning van gemeenten door Pharos/Platform31 is effectief gebleken. Naast het instrument om betere wijkscans te maken, is er onder andere een checklist (http://checklistgezondin.nl) ontwikkeld. Het delen van ervaringen en kennis (via www.gezondin.nu) en het elkaar ontmoeten via studiedagen draagt eveneens bij aan een integrale aanpak door gemeenten. Op die manier vertrouw ik erop dat de olievlekwerking, ook naar de niet-GIDS gemeenten aan kracht wint.

Het programma, en de integrale aanpak van gezondheidsachterstanden, heeft onder gemeenten en wethouders een breed draagvlak en positieve waardering. Het is goed om de energie en aandacht bij gemeenten en hun stakeholders vast te houden en verder uit te bouwen.

Monitoren van resultaten
Ik ben overtuigd van het effect van de GIDS-aanpak en de creativiteit die hiermee binnen gemeenten wordt losgemaakt om gezondheidachterstanden kleiner te maken. Ik besef dat we pas een begin hebben gemaakt en dat dit een aanpak van de lange adem is. Via een jaarlijkse enquête wordt inzicht verkregen hoe gemeenten tot een integrale aanpak komen. De 4-jaarlijkse GGD gezondheidsmonitor geeft zicht op de ontwikkeling van de risicofactoren op lokaal niveau. De informatie die hiermee beschikbaar komt, wordt onder andere ingezet voor de verdere kennisdeling vanuit het ondersteuningsprogramma van Pharos.

[2] Zie https://www.gezondin.nu/?file=356&m=1454600591&action=file.download
[3] Zie https://www.gezondin.nu/instrumenten

Kenmerk
1092304-160830-PG

Besluit
Ik heb dan ook besloten om het programma GIDS voort te zetten tot en met 2021. Met deze doorlooptijd wordt aangesloten bij het vervolg van het Nationaal Programma Preventie. Het beschikbare bedrag voor de deelnemende gemeenten bedraagt op dit moment € 20 mln. per jaar. Voor de ondersteuning van gemeenten is per jaar een bedrag van € 1 mln. beschikbaar. In de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden de gemeenten nader geïnformeerd.

Over de verdere invulling van het stimuleringsprogramma worden gemeenten in de loop van dit jaar geïnformeerd. Hierin worden aspecten als monitoring, sturing en evaluatie meegenomen. De gebiedsindicatoren (Pharos) en de wijkprofielen (RIVM) kunnen daarbij worden gebruikt.
Het bestuurlijke draagvlak en de borging van deze aanpak in de gemeentelijke beleidsplannen is voor mij een belangrijk punt. Over het verloop van het programma wordt u via de voortgangsrapportage van het Nationaal Programma Preventie geïnformeerd.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

milieudefensie
anders kijken, anders kiezen

Iedereen
duurzaam warm

Routekaart eerlijk om naar gasloos wonen

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Samenvatting 4

STAP 1
Beleid 6

STAP 2
Communicatie 9

STAP 3
Keuzes maken 12

STAP 4
Financiering 15

STAP 5
Uitvoering 22

Verantwoording 23

Voorwoord

In Nederland staan 7,7 miljoen woningen. Bijna al die woningen worden verwarmd met aardgas. Al deze huizen voorzien van een duurzaam verwarmingssysteem is een grote klus. De gasverslaving zit diep in de haarvaten van onze maatschappij. En we hebben haast. De gaskraan in Groningen gaat dicht, maar de opwarming van de aarde gaat in hoog tempo door.

Nederland zou Nederland echter niet zijn als we deze klus niet in ons voordeel kunnen laten uitpakken. Dankzij het Energieakkoord van 2013 zijn de kosten voor windparken op zee zó spectaculair gedaald dat bedrijven nu in de rij staan om nieuwe parken te bouwen. Zonder subsidie.

Een snelle omschakeling naar duurzaam koken en stoken is in het belang van ons allemaal. Milieudefensie heeft er alle vertrouwen in dat het haalbaar en betaalbaar is om in 2030 een heel eind op weg te zijn. Maar dan moeten we er wel voor zorgen dat we het ook echt samen doen. De investeringen in duurzaam wonen worden nu vooral opgebracht door de mensen met de minste investeringskracht. Ze dragen bij aan de subsidiepot waaruit mensen die het prima kunnen betalen met korting zonnepanelen aanschaffen. Woningcorporaties moeten pionieren met duurzame concepten in hun sociale huurwoningen, terwijl woningeigenaren mogen afwachten tot de kosten gedaald zijn en de kinderziektes opgelost. En terwijl huishoudens zich voorbereiden op stijgende energiebelastingen krijgen grootverbruikers nog steeds flinke kortingen op het gas dat ze verstoken. Het kan niet sneller zonder dat het eerlijker wordt. Alleen een rechtvaardige verdeling van lasten en lusten kan er voor zorgen dat niet alleen iedereen moet, maar ook mee kan doen.

Op basis van verschillende onderzoeken die we de laatste maanden lieten uitvoeren is deze routekaart naar wonen zonder gas opgesteld. Is er een enkele waarheid? Nee. Er is geen standaard manier om miljoenen huishoudens

van het gas te krijgen en een toekomstbestendig duurzaam alternatief te bieden. Net zoals er geen standaard huizen of bewoners zijn.

Als iets duidelijk is geworden, is het wel dat dit een project wordt waarin vele wegen naar Parijs leiden. In dit rapport leest u waar een aantal van deze wegen langs leiden. We hopen dat onze voorstellen ter inspiratie dienen bij het rechtvaardig en snel organiseren van de Grote Verbouwing van Nederland.

Donald Pols,
directeur Milieudefensie

Samenvatting

Met heel Nederland overstappen van gas op duurzaam is een enorme verbouwing, waarvan de gevolgen vooral lokaal voelbaar worden. Op alle niveaus in de maatschappij moet gewerkt worden om dit project tot uitvoer te brengen. Milieudefensie geeft in deze routekaart aan wat voor huishoudens, de gemeente en het Rijk de belangrijkste taken en keuzes zijn. In hoofdstuk 4 zijn voorstellen voor een realistische en eerlijke wijze van financiering van de transitie opgenomen.

Helder besparingsdoel

Voor burgers, bouwers en installatiebedrijven, maar ook voor financiers, overheden en woningbouwcorporaties is een heldere planning belangrijk. Voor alle partijen is het van groot belang dat de spelregels duidelijk zijn. Het Rijk moet per gemeente aangeven hoeveel kubieke meter gas er per jaar bespaard moet worden door woningen en gebouwen gasloos te maken. De gemeente moet op zijn beurt de ruimte en de financiële middelen krijgen om goede regie te voeren.

Recht op advies

Het eind van het gasgebruik in Nederland komt er aan. Elk huishouden moet daar mee aan de slag. Wijkbewoners moeten met elkaar en met de gemeente in gesprek over de warmtevoorziening in hun wijk. En elke inwoner heeft recht op advies en begeleiding op maat. Gemeenten moeten flink investeren in procesbegeleiding en vanaf dag één in gesprek gaan met hun inwoners.

Investeren in isolatie

Grofweg zijn er twee smaken duurzame warmte: een warmtenet en all-electric. Vooral warmtenetten zijn populair vanwege hun schaalgrootte en het uitblijven van een verbouwing achter de voordeur. Er is echter niet overal voldoende stadswarmte beschikbaar; ruim de helft van de woningvoorraad is aangewezen op elektrische oplossingen als een (hybride) warmtepomp. Isolatie is het sleutelwoord voor de komende jaren, om de woningvoorraad klaar te stomen voor elektrische gasloze systemen. Rest- en aardwarmte moet bij voorkeur ingezet worden in oudere wijken waar optimale isolatie geen reële optie is.

Recht op bijstand

De kosten waar woningeigenaren mee geconfronteerd worden zijn erg ongelijk verdeeld. Bovendien komen mensen met een laag inkomen vaak voor relatief hoge kosten te staan, zo blijkt uit het onderzoek dat Ecorys voor ons uitvoerde. DWA rekende voor ons uit dat in de praktijk de kosten vaak tegenvallen. Voor doorsnee woningen kunnen de totale kosten voor verwarming verdubbelen. Deze kosten kunnen veel woningeigenaren niet dragen. Er is daarom een warmtetransitiefonds nodig voor huishoudens die de verbouwingskosten niet kunnen financieren. Verder zal de overheid, zeker in de eerste jaren, een fors deel van de onrendabele top van duurzame verwarmingsapparatuur moeten blijven subsidiëren. Dit om te zorgen dat voorlopers worden aangemoedigd en er geen weerstand ontstaat vanwege onredelijk hoge kosten.

Financiering

Om de kosten voor de schatkist beperkt te houden, moeten er snel regelingen komen die het voor woningbezitters mogelijk maken om geld voor de verbouwing te lenen bij de bank. Door de financiering uit lagen op te bouwen, is er voor alle woningeigenaren een geschikte financieringsvorm te vinden en draait de overheid alleen op voor de kosten die niet te financieren zijn door burgers met een kleine portemonnee of eigenaren van erg moeilijk te verduurzamen panden. Denk hierbij aan gebouwgebonden financiering, renovatie door woningbouwcorporaties van zowel de corporatiewoningen als de particuliere woningen die ertussen staan, een verduurzamingsdepot bij iedere hypotheek, een warmtetransitiefonds en voorfinancieren door de gemeente in combinatie met baatbelasting.

Woningbouwcorporaties zullen voorop moeten lopen bij de omschakeling naar wonen zonder gas. Corporaties en huurders zullen daarom te maken krijgen met kinderziektes. Voor huurders betekent eerlijk overstappen wat Milieudefensie betreft dat er wordt gewerkt met de woonlastenwaarborg, waarbij huur plus energierekening na renovatie niet substantieel hoger mag zijn dan daarvoor. Omdat de energierekening daalt, mag de huur stijgen. Omdat corporaties kunnen lenen tegen aantrekkelijke tarieven, lijkt dit haalbaar met beperkte steun van de Rijksoverheid.

Uitvoering

Ten slotte is het van belang dat overheden de uitvoering begeleiden en scherp toezien op de kwaliteit die door aannemers en installateurs wordt geleverd. Er zijn goede garantieregelingen en waarborgen nodig. De omschakeling op duurzame warmte moet efficiënt gebeuren en achteraf geen kater opleveren.

foto: Stroomversnelling

STAP 1

Beleid

Aardgas speelt een grote rol in de Nederlandse samenleving. Ruim 95 procent van de woningen en gebouwen wordt verwarmd met Gronings gas. De industrie gebruikt aardgas voor energie-intensieve processen en als grondstof. Toch is het doek gevallen voor gas. Niet alleen vormt het gasgebruik 22 procent van de nationale CO_2 uitstoot, Groningen staat na decennia van gaswinning letterlijk en figuurlijk op instorten. Als we ons land leefbaar willen houden, zit er niets anders op dan in hoog tempo afscheid te nemen van aardgas en over te stappen op duurzame alternatieven. In deze routekaart beperken wij ons tot de huishoudens.

De ambitie is vastgelegd in het Klimaatakkoord van Parijs en het kabinetsbesluit om uiterlijk in 2030 de gaskraan in Groningen dicht te draaien. In 2050 is het de bedoeling om als Nederlandse samenleving volledig CO_2-neutraal te zijn. Dat is helaas te laat om te voldoen aan het Klimaatakkoord van Parijs. Wel worden doelen en afspraken tot 2030 vastgelegd in de Klimaatwet en een nationaal Klimaat- en Energieakkoord. Dit alles betekent grote veranderingen in de komende tien jaar, waar iedereen mee te maken zal krijgen. Helder beleid is nodig, zodat burgers, bedrijven en overheden weten wat er van hen verwacht wordt en hoe ze hun bijdrage kunnen leveren.

2021 – 2030

Uiterlijk in 2021 wordt elke gemeente geacht een lokaal energietransitieplan klaar te hebben, waarin bij voorkeur per wijk wordt bepaald wat de warmtebron wordt en per wanneer het gasnet wordt afgesloten. Het laten overstappen van miljoenen huishoudens, bedrijven en industrie is een project dat procesmatig kan worden vergeleken met de verbouwing van een huis. Daarin kom je de volgende spelers tegen:

Architect: Rijksoverheid

Een opdracht is alleen uitvoerbaar als duidelijk is welk doel er bereikt moet worden, per wanneer het werk gereed moet zijn en hoe dit betaald

wordt. Het is aan het Rijk om dit helder vast te leggen en te communiceren. Milieudefensie is voorstander van een besparingsdoel per industrie of gemeente, waarbij het Rijk toezicht houdt op de voortgang en waar nodig handhaaft. Gemeente kunnen dan verwijzen naar de afspraken die zijn gemaakt met het Rijk en in Parijs als burgers vragen waarom hun wijk verder moet zonder gas. Voor een zo soepel mogelijke uitvoering is het zaak om wet- en regelgeving aan te passen en de financiering te regelen. Ook moet er duidelijkheid komen over planning en fasering. Als duidelijk is waar restwarmte of aardwarmte beschikbaar komt, kunnen provincies, gemeentebesturen, netbeheerders, aannemers, leveranciers en bijvoorbeeld scholen aan de slag.

Projectleider: gemeenten

Er zijn 380 gemeenten in Nederland, met daarin 12.000 wijken. Iedere wijk is anders, er is geen 'one size fits all' oplossing. Het is daarom belangrijk dat gemeenten de regie krijgen over het invullen van hun besparingsdoel, zodat er lokaal kan worden bekeken wat de meest efficiënte aanpak is. Gemeenten hebben daarvoor wel de juiste middelen en bevoegdheden nodig. Het is aan de gemeente om inwoners op tijd te informeren over de omschakeling naar duurzame warmte. Wat betekent dit voor de wijk? Voor de burger is inzicht in kosten, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid het belangrijkst. Voldoende inspraak en begeleiding bieden in het proces is stap één; Milieudefensie noemt dat het 'recht op begeleiding en advies'. Maar handhaven als doelstellingen niet gehaald dreigen te worden is ook nodig.

Aannemer: uitvoerders

Onder regie van de gemeente zal een werkbaar stappenplan per wijk moeten worden opgesteld. Installateurs, energiebedrijven, coöperaties en netwerkbedrijven spelen hierin een belangrijke rol. Als je weet hoe en wanneer het gas vervangen wordt door duurzame energie, kun je als woningeigenaar besluiten nemen over het ombouwen van je woning. Ook grote eigenaren zoals corporaties hebben helderheid nodig om verstandig te kunnen investeren. Grote investeringen in energie-neutrale nul-op-de-meter woningen zijn op de lange duur rendabel voor woningbouwcorporaties. Maar verwarming op basis van aardwarmte is meestal voordeliger en eenvoudiger.

Opdrachtgever: huishoudens

Deze hele operatie is er op gericht dat iedereen, nu en in de toekomst, duurzaam en comfortabel in ons land kan blijven wonen. De omschakeling op duurzame warmte moet er, zeker bij lage inkomensgroepen, niet toe leiden dat een te groot deel van het gezinsinkomen opgaat aan het verwarmen van de woning. Op dit moment is het bijvoorbeeld al zo dat plattelandsbewoners en gebieden met lage(re) inkomens meer betalen voor de verwarming van hun woning dan stadsbewoners. Dat is deels een consequentie van ruim en vrijstaand wonen. Maar het is ook een feit dat de beter betaalde banen in de grote steden te vinden zijn. De meerderheid van de mensen buiten de stad heeft dus een laag inkomen en is een relatief groot deel van het inkomen kwijt aan verwarming. De vraag hoe de transitie voor iedereen betaalbaar kan worden gemaakt, werken we uit in het hoofdstuk Financiering.

Tot 2021

Wachten tot in 2021 de gemeenteplannen af zijn is geen optie; daarvoor is de opgave te groot en de tijd te kort. De komende jaren kan grootschalig ervaring worden opgedaan met de omschakeling naar duurzame warmte. Het is van belang geen 'lock-ins' te creëren: energiesystemen die op de lange termijn vervuiling of installaties in stand houden. Maar dit is geen belemmering om al aan de slag te gaan, bijvoorbeeld in gebieden waar gebruik van aardwarmte mogelijk is. Ook moeten de volgende maatregelen per direct worden genomen:

Nieuwbouw van het gas af

Ieder kuub gas dat niet wordt gebruikt, draagt niet meer bij aan het broeikaseffect en het verzakken van Groningen. De regering stelt het aanleggen van gas in nieuwbouwhuizen niet langer verplicht, maar voor lopende projecten zijn geen regels opgesteld. Gemeenten, netbeheerders en projectontwikkelaars kunnen er voor zorgen dat er ook echt geen nieuwe gasaansluitingen meer bijkomen door per lopend project te onderzoeken of de geplande gasaansluiting kan worden voorkomen. Onze stelregel: zolang de schop nog niet in de grond is, kan een gasaansluiting voorkomen worden.

Isoleren

Isoleren vermindert direct de gasrekening en de uitstoot van CO_2. Als er minder warmte nodig is, hoeven er ook minder grote installaties voor duurzame verwarming te worden aangelegd. Blijvende beschikbaarheid en uitbreiding van subsidies is cruciaal om burgers te motiveren. De verhuurdersheffing kan worden ingezet voor een nationaal isolatieprogramma voor huurwoningen.

Besparen

Veel ruimtes in huizen en kantoren worden nauwelijks gebruikt en hoeven niet standaard verwarmd te worden. Vervang inefficiënte apparaten door apparaten die minder gas of elektriciteit gebruiken. Een nieuwe cv-ketel is een zinloze investering op weg naar aardgasvrij, een (hybride) warmtepomp bespaart in veel gevallen al behoorlijk in het verbruik.

Opwekken

De hoeveelheid gas die we in onze huishoudens gebruiken is vergelijkbaar met de energie die wordt opgewekt door meer dan 4.000 windmolens. Behalve in onze huizen en netwerken moet dus ook fors worden geïnvesteerd in de productie van duurzame energie. Naast de geplande uitbreiding van windenergie moet op korte termijn zoveel mogelijk geïnvesteerd worden in aardwarmte. Ook nieuwe concepten zoals vormen van warmte-(koude)opslag verdienen aanmoediging.

Innovatie en onderwijs

Het is duidelijk dat er nog veel winst is te behalen met betere techniek. Ook moeten bedrijven zich aanpassen aan de vraag naar duurzame verwarming. Er zijn efficiënte apparaten nodig maar ook aantrekkelijke aanbiedingen voor burgers. Het gaat om grootse plannen zoals een windeiland op de Noordzee, inclusief het omzetten van windenergie naar duurzaam gas. Maar het gaat ook om het opleiden van duizenden installateurs die alle huishoudens aan een duurzame verwarmingsinstallatie zullen gaan helpen.

STAP 2

Communicatie

Met nationale discussies over megatonnen CO_2 en miljarden kubieke meters gas die we moeten besparen, is het makkelijk te vergeten dat de gas-transitie lokaal plaatsvindt. Het zijn de inwoners en ondernemers die hun panden en gewoonten moeten aanpassen aan de nieuwe realiteit. Er zijn ruim 7,7 miljoen woningen en 0,6 miljoen bedrijfspanden in Nederland. Zonder goede dialoog tussen overheden, bedrijven en bewoners zullen de doelstellingen vrijwel zeker niet gehaald worden.

Duidelijkheid

Nu gas verdwijnt is de keuze om op gas te blijven koken en stoken simpelweg verdwenen. In nieuw-bouw is gasloos wonen geen punt van discussie, maar in bestaande wijken is er vaak weerstand bij de bewoners. Dit is mede terug te voeren op een gebrek aan duidelijkheid en een gevoel van ongelijkheid. Het is daarom van groot belang om helder te zijn over de opgave waar Nederland voor staat; iedereen komt aan de beurt, zonder uitzondering. Een woningeigenaar of huurder moet wel inspraak hebben op de manier waarop de omschakeling plaatsvindt.

Inspraak en overleg

Wethouders moeten vanaf dag één met inwoners in gesprek. Het is van groot belang om inzichtelijk te maken wat de afwegingen van de gemeente daar in zijn en op welke manier inwoners kunnen meepraten. De gemeente heeft de regie en komt met een lokaal energietransitieplan. In het regeerakkoord is besloten dat deze in 2021 moeten zijn vastgesteld. Een heldere lijn vanuit de Rijksoverheid, vertaald naar concrete doelstellingen per gemeente, is een vereiste voor een constructief gesprek. Lang niet iedereen wil overal over meebeslissen en niet elke verandering roept weerstand op, zolang er de keuze wordt geboden om mee te praten. Algemene bewonersavonden of gesprekken met bewonersorganisaties zijn zeker bij de eerste wijken niet voldoende; individueel contact met elk huishouden moet mogelijk zijn.

Dit betekent dat de gemeente flink moet investeren in contact met bewoners, ongeacht of de dialoog door de gemeente zelf of door derden wordt verzorgd. In iedere gemeente is een team nodig dat aan de slag gaat met het begeleiden van bewoners. Het is zaak om zo snel mogelijk een grote groep transitiebegeleiders op te bouwen. Als in elke gemeente volgens dezelfde kernwaarden wordt gewerkt, voorkomt dat een verwarrende en vertragende 'lappendeken aanpak'.

In de wijk

Een warmtenet is alleen per wijk aan te leggen. Ook gas- en elektriciteitsnetwerken worden per wijk aangelegd. En in een buurt staan vaak vergelijkbare huizen. Daarom is het verstandig om per wijk te onderzoeken wat de opties zijn. Deze moeten met de wijk worden besproken. In sommige wijken zullen actieve bewoners zelf aan de slag willen. In andere wijken zal de gemeente dit proces moeten organiseren. Gemeenten, energiecoöperaties en energiebedrijven kunnen technische en financiële opties suggereren. Als er een keuze is gemaakt voor een aanpak, kunnen zij bedrijven, de gemeente of de energiecoöperaties, de inwoners van een wijk een aanbieding doen.

Daarbij zal in het algemeen gelden dat er betere aanbiedingen komen als er meer inwoners meedoen.

Vooral in steden met dichte bebouwing kan een warmtenet een financieel aantrekkelijke optie zijn. Een collectief systeem is gebaat bij zoveel mogelijk aansluitingen in de wijk. De neiging bestaat om uit efficiëntie overwegingen de individuele keuzevrijheid te omzeilen, maar dit is onverstandig. Burgers dwingen mee te doen met een stads- of wijkverwarmingssysteem creëert weerstand. En de vrijheid om niet mee te hoeven doen, zorgt er voor dat aanbieders met een concurrerend aanbod moeten komen. In de praktijk kiezen mensen zelden voor een duurdere individuele optie die veel tijd en moeite kost, als er een goed collectief aanbod ligt.

Planning

1 De eerste wijken

Over het algemeen wordt begonnen in de wijken waar relatief kosteneffectief of technisch eenvoudig aanpassingen te doen zijn. Aan de gemeente de taak om deze wijken te identificeren en te bepalen waar beschikbare rest- of aardwarmte het beste kan worden ingezet. Op basis van de besparingsdoelstelling kan worden gekozen welke wijken voorrang krijgen. In figuur 1 is te zien wat de mogelijkheden zijn in voorbeeldgemeente Woerden.

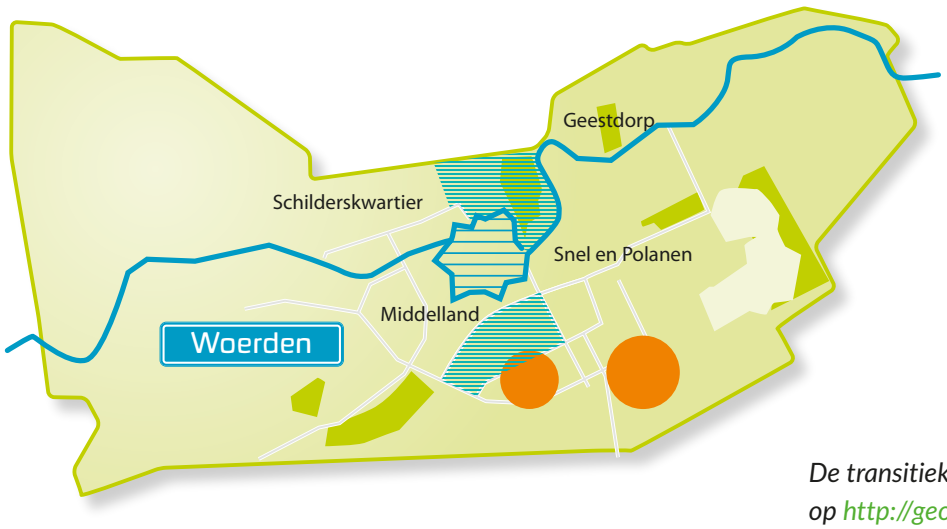
In de praktijk gaat het echter niet alleen om technische en financiële mogelijkheden, maar ook om bestaande wijkvernieuwingsplannen en sociale afwegingen. Juist in de eerste wijken is het van groot belang dat de keuze voor de desbetreffende wijk goed is uit te leggen. Bewoners moeten er ook iets voor terugkrijgen als ze proeftuin worden en eventuele kinderziektes meemaken. Dit kan door financiële tegemoetkoming, maar ook door algemene buurtverbetering. Het ligt voor de hand dat woningbouwcorporaties, die vaak gelijksoortige huizen in bezit hebben en flink schaal kunnen maken, direct aan de slag gaan. Belangrijke voorwaarde is dat de woonlasten voor huurders niet stijgen door de verduurzaming. Omdat iedereen over moet op wonen zonder gas, vindt Milieudefensie dat de wettelijk verplichte regel dat 70 procent van de huurders moet instemmen met een renovatie dan niet hoeft te gelden.

2 Middellange termijn

Na het laaghangend fruit komen de wijken aan de beurt waar relatief grote investeringen nodig zijn, of juist die wijken die al behoorlijk energiezuinig zijn. Voor woningen en boerderijen buiten de stad is helder dat een warmtenet geen optie is. Hier kan dus een individuele afweging gemaakt worden op basis van de opgelegde deadline. Als uiterlijk in 2021 duidelijk wordt wanneer de afkoppeling van het gasnet plaats zal vinden, kunnen lange-termijn investeringen gepland worden op wijk-, buurt- en individueel niveau.

3 De laatste wijken

Technisch of financieel moeilijk te verduurzamen wijken of panden zullen achteraan aansluiten. Onderzoeksbureau CE Delft heeft in het onderzoek “Een klimaatneutrale warmtevoorziening voor de gebouwde omgeving” berekend dat het vooral om 126.000 woningen in historische binnensteden gaat. Voor de dicht bebouwde ringen rond de historische binnensteden (bouwjaar 1900-1945) gaat CE Delft uit van 900.000 woningen. Bij elkaar is dat 0,65 mrd m^3 aardgas; 3 procent van de Groninger aardgasproductie in 2018. Voor deze wijken kan na 2030 worden bepaald hoe de warmtevoorziening eruit komt te zien.

Figuur 1: Gemeente Woerden

Elektrische warmtepomp

Verwarmingsinstallaties per gebouw of per huizenblok

Voorlopig handhaven gasnetwerk

Park/groen Water

De transitiekaart van heel Nederland is te vinden op http://geo.solutions/warmtetransitie/html

STAP 3

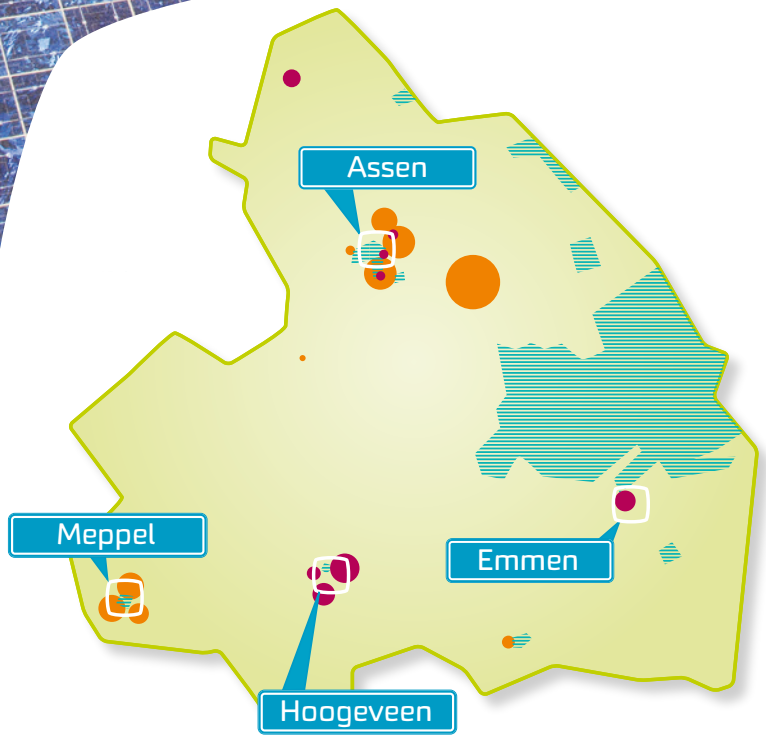
Keuzes maken

Grofweg staan huishoudens voor de keuze tussen een collectief systeem (zoals een warmtenet) en een individueel, elektrisch systeem. Niet iedereen kan uit beide kiezen; uit onderzoek van Ecorys blijkt namelijk dat er grote verschillen zijn tussen de opties in de stad en in het buitengebied.

In figuur 2 is te zien dat in Drenthe buiten de steden elektrische verwarming de meest economische optie is, terwijl er in de steden ook kansen zijn voor warmtenetten. Dit beeld zien we in heel Nederland terug.

In de steden ligt de uitdaging in de vraag hoe de verschillende wijken verwarmd gaan worden en hoe de besluitvorming per wijk geregeld wordt. Daarbuiten gaat het voornamelijk over de verschillende elektrische opties en welke aanpassingen aan het huis dit met zich mee brengt. Beide processen vergen intensieve begeleiding, maar zeker bij individuele verwarming zal maatwerk nodig zijn.

Figuur 2: Drenthe

Elektrische warmtepomp

Verwarmingsinstallaties per gebouw of per huizenblok

Voorlopig handhaven gasnetwerk

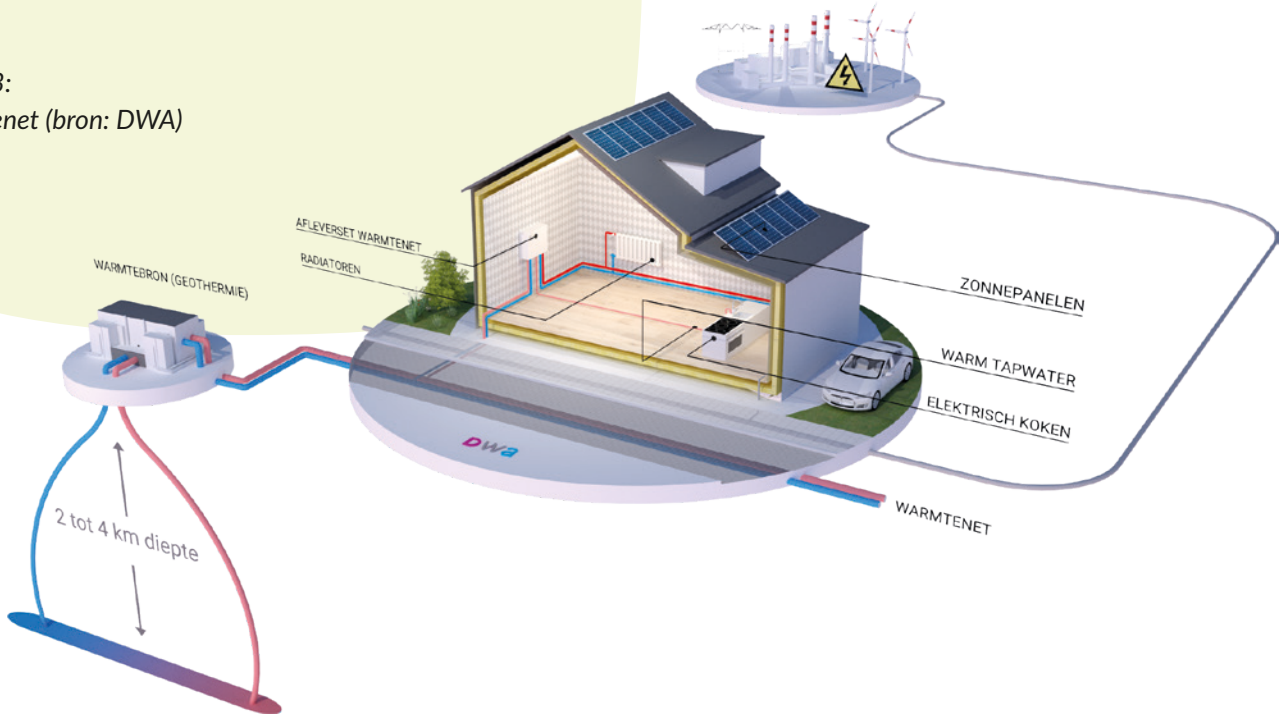
Park/groen Water

De transitiekaart van heel Nederland is te vinden op http://geo.solutions/warmtetransitie/html

Collectieve opties

Bij collectieve verwarming wordt vaak gedacht aan de klassieke stadsverwarming, waarbij water van meer dan 70 graden Celsius vanuit een grote centrale via een warmtenet naar woningen wordt gepompt. In de toekomst zal voor deze warmtenetten vaak geothermische warmte diep uit de aarde worden gebruikt. Er kan echter ook gebruik worden gemaakt van veel lagere temperaturen, mits woningen goed zijn geïsoleerd. Ook ontstaan er steeds meer kleine warmtenetten, waarbij lokale restwarmtebronnen aan elkaar gekoppeld worden. Het is zelfs mogelijk om in de zomer met de hele buurt warmte te verzamelen met zonneboilers en die ondergronds op te slaan, zodat die in de winter kan worden gebruikt.

Figuur 3:
Warmtenet (bron: DWA)

Wat moet de bewoner doen, als de brief van de gemeente op de mat valt waarin staat in welk jaar de wijk definitief van het gasnet moet zijn? Voor veel woningeigenaren zal de zoektocht naar een duurzaam alternatief voor de CV-ketel pas echt beginnen nadat de gemeente in overleg met geïnteresseerde bewoners een aanbod heeft opgesteld voor de wijk of buurt.

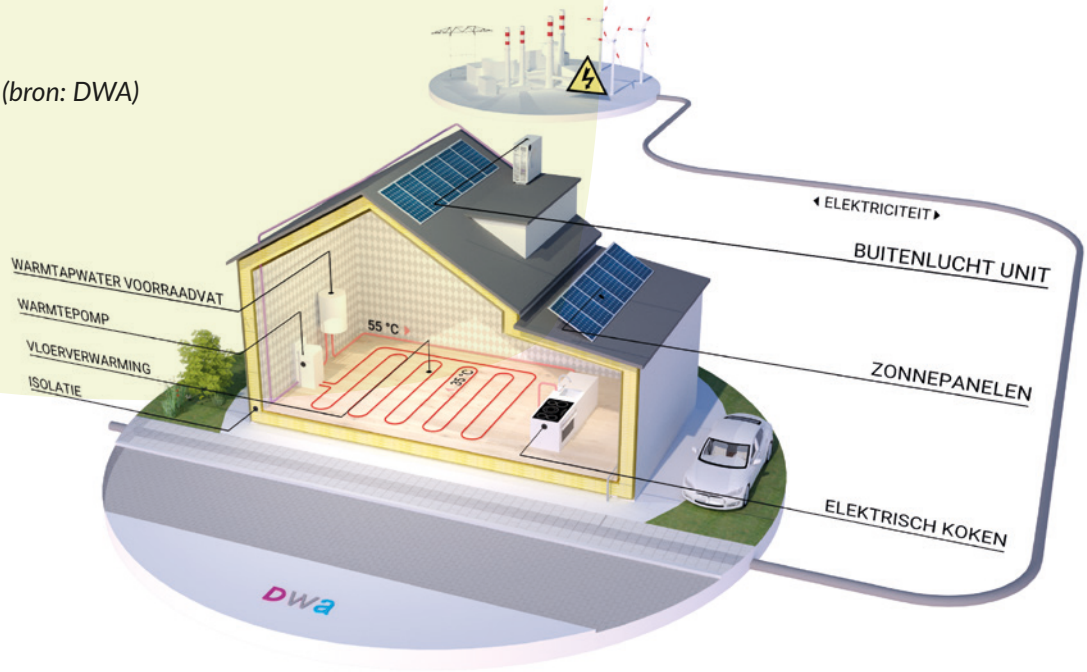
Als er een warmtenet komt, is de keuze relatief eenvoudig. Meedoen is dan voor de meeste huishoudens voordeliger en zeker eenvoudiger dan zelf een oplossing zoeken.

Maar zeker de helft van de Nederlandse woningvoorraad zal overstappen op individuele duurzame verwarming. Welke van de zogenoemde all-electric oplossingen zijn de beste keuze? En welke verbouwing van het huis brengt dit met zich mee? Er zijn kostenefficiënte elektrische systemen, maar die werken op lage temperaturen en met een lager vermogen dan de vertrouwde gasketel. Extra isoleren (muur, vloer, dak, ramen) zal daarom meestal nodig zijn, net als het installeren van een lage temperatuur warmte afgifte systeem (bijvoorbeeld lage temperatuur radiatoren en vloerverwarming). Goed advies is cruciaal. De gemeente moet burgers daarbij ondersteunen.

Individuele opties

Verwarmen van een woning met een individueel duurzaam systeem kan het beste met een elektrische warmtepomp die warmte uit de lucht, de bodem of een sloot of vijver haalt. Een warmtepomp werkt met dezelfde techniek als een koelkast en wordt al veel gebruikt. Er zijn ook andere systemen, zoals het infraroodpaneel en de elektrische radiator. Deze zijn minder efficiënt maar kunnen bijvoorbeeld een optie zijn voor kleine ruimtes of appartementen. Daarnaast zijn er systemen die gebruik maken van bijvoorbeeld waterstofgas, zoals de microWKK, een apparaat dat warmte en elektriciteit opwekt uit een gas. Afhankelijk van de beschikbaarheid van duurzaam opgewekt gas is dit ook een optie.

Figuur 4:
Warmtepomp (bron: DWA)

Tussenoplossingen

Wat als de CV-ketel het begeeft, maar overstappen op duurzame verwarming niet per direct mogelijk is? Als duidelijk is dat een huis voorlopig aangesloten blijft op het gasnet is een hybride warmtepomp een optie. Huren of leasen is verstandig als een wijk op de nominatie staat om op korte termijn over te schakelen van gas naar duurzame warmte. En er moet een regeling komen die er voor zorgt dat een gastoestel kan worden geretourneerd aan de leverancier bij de overstap naar duurzame warmte. Een informatieplicht voor installateurs en leveranciers van gasgestookte installaties zoals hybride warmtepompen en gasfornuizen kan voorkomen dat mensen investeren in een duur apparaat dat waardeloos wordt door de afkoppeling van het gasnet.

STAP 4

Financiering

Ecorys berekende voor Milieudefensie dat de kosten voor het warm houden van Nederland momenteel 16,6 miljard Euro per jaar bedragen. Dit zijn de kosten voor gas, netwerken, CV-ketels en onderhoud. Als we doorgaan met het huidige beleid, stijgen die kosten naar 21 miljard Euro per jaar in 2030. Ruim 20 procent van de woningen is dan gasloos. Dit komt met name door het stijgen van de gasprijs. In het Milieudefensie scenario is ruim 80 procent van de woningen gasloos in 2030. De jaarlijkse kosten lopen in dit scenario op naar 28 miljard per jaar.

foto: Stroomversnelling

Een snelle overstap op gasloze warmte kost op het hoogtepunt dus 7 miljard Euro per jaar meer dan de 'normale warmterekening'. Dat is een forse rekening, maar die is te betalen, zeker als we in Nederland een vorm van klimaatdividend invoeren.

Investeringslast

Er staan 8,3 miljoen gebouwen in Nederland, waarvan 7,7 miljoen woningen. Grofweg de helft van die woningen is het typische 'rijtjeshuis'. Maar zelfs rijtjeshuizen kunnen nog behoorlijk verschillen. Er is bijvoorbeeld een serre aangebouwd, een dakkapel geplaatst of er zijn al allerlei duurzame investeringen gedaan. Schaalvergroting door het industrieel verduurzamen van grote aantallen woningen van hetzelfde type kan zeker kostenbesparend werken, maar zelfs dan zal maatwerk tot op zekere hoogte nodig blijven. Ook om te voorkomen dat heel Nederland er straks hetzelfde uitziet. De investeringslast die op elk gebouw komt te liggen kan daarmee per huis verschillen. Daarnaast zijn verschillen in huizenwaarde tussen regio's van belang; 30.000 Euro investeren in een woning van 300.000 Euro in Utrecht is iets anders dan hetzelfde bedrag investeren in een nauwelijks verkoopbare woning in Noord-Friesland.

Klimaatdividend

Milieudefensie stelt voor om een CO_2-belasting voor burgers en bedrijven in te voeren. De opbrengst van deze belasting kan gebruikt worden om omschakeling naar duurzame warmte voor iedereen betaalbaar te maken. Een deel kan terugvloeien via een Warmte Transitiefonds (zie figuur 7 op pagina 19); een ander deel kan direct aan huishoudens worden teruggegeven om de investeringen in duurzaamheid makkelijker te maken en als compensatie voor de CO_2 belasting.

Figuur 5: Kosten transitie in verhouding tot draagkracht

Voorbeeldgemeente: Woerden

Adviesbureau DWA heeft voor vier veel voorkomende huizen in Woerden in beeld gebracht wat de kosten zijn van de overstap op gasloos wonen. Voor deze woningen komen de kosten op 25.000 tot 35.000 Euro. Voor veel woningen in Woerden geldt dat de jaarlasten voor de energievoorziening bijna verdubbelen. Dit zijn de jaarlasten gebaseerd op alle kosten die gemaakt worden door bewoners en netbeheerders, inclusief besparingen op energiekosten, draagkracht en zonder aftrek van subsidies. Duidelijk is dat dit voor veel huishoudens een probleem kan worden.

Draagkracht

Uit het rapport van Ecorys blijkt dat bijna de helft van alle huishoudens een vorm van (financiële) hulp, zoals een garantstelling, nodig heeft bij het verduurzamen van de woning. Er is in veel gevallen een negatief verband tussen de investeringen die een pand nodig heeft en de financiële draagkracht van de bewoner. Mensen in goed geïsoleerde nieuwbouwhuizen die met weinig aanpassingen klaar zijn, hebben gemiddeld een hoger inkomen en meer spaargeld dan mensen in oude woningen waar flink verbouwd moet worden. Zonder dekkend financieringspakket loopt deze laatste groep financiële risico's die ze niet kunnen dragen. Zij zullen óf in de problemen komen, óf de verduurzaming blijft uit en men blijft zitten met een stijgende energierekening. Het verdelingsvraagstuk is daarmee de factor die bepaalt of Nederland de duurzame doelstellingen gaat halen. Als lusten en lasten niet eerlijk verdeeld worden loopt de transitie vrijwel zeker ernstige vertraging op en zal de energiearmoede toenemen.

Planning

Het is haalbaar en betaalbaar om in 2030 ruim 80 procent van de woningen van het gas af te halen. Hoe meer ervaring er is met verduurzaming, hoe sneller en goedkoper het kan. Een duidelijke planning is voor woningeigenaren, maar ook voor woningcorporaties en andere verhuurders, marktpartijen en overheden van essentieel belang om te beslissen hoe en wanneer een huis van het gas af gaat en hoeveel dit gaat kosten.

De eersten die omgaan, zullen het leergeld betalen voor degenen die nog even moeten wachten. Daar mag iets tegenover staan; het moet lonend worden om je nek uit te steken. Dat kan door financiële risico's te verlagen, maar ook door extra begeleiding en advies te bieden. Iemand die nog een paar jaar de tijd heeft, kan de omschakeling combineren met een al geplande verbouwing of het einde van de levensduur van de cv-ketel. Bovendien kan er dan nog even gespaard worden.

Financieringsvormen

Door de financiering op te delen bieden we per laag een overzichtelijke regeling met een antwoord op de belangrijkste financieringskwesties. Hieronder bespreken we eerst de lagen en geven vervolgens een aantal voorbeelden van het gebruik van deze financieringslagen in een aantal voorbeeldsituaties.

Subsidies

Met de bestaande ISDE en de subsidie op isolatie wordt investeren in verduurzaming minder duur. Als het verduurzamen van woningen op grote schaal gaat plaatsvinden, zullen de prijzen dalen en kunnen de subsidies naar beneden. Het is van belang om de regelingen zo aan te passen en uit te breiden dat grote aantallen huizen in hoog tempo kunnen worden aangepakt. Het 'tenderen' van grote aantallen renovaties is daarvoor een interessante optie.

Hypotheekruimte gebruiken

Veel woningeigenaren kunnen via een bestaande of extra hypotheek een investering in hun huis financieren. Het is nu al wettelijk mogelijk om bij aankoop van een huis tot 106 procent van de woningwaarde na energiebesparende maatregelen te financieren om te investeren in verduurzaming. Een rekenvoorbeeld: de gemiddelde huizenprijs ligt in 2018 op 263.000 Euro. Dan zou er tussen de 15.000 en 20.000 Euro aan verduurzaming kunnen worden uitgegeven, dit zal voor de meeste woningen de investeringen niet dekken. Milieudefensie pleit er daarom voor deze ruimte op te rekken tot 110 procent, ook voor woningen die binnen de Nationale Hypotheek Garantie vallen.

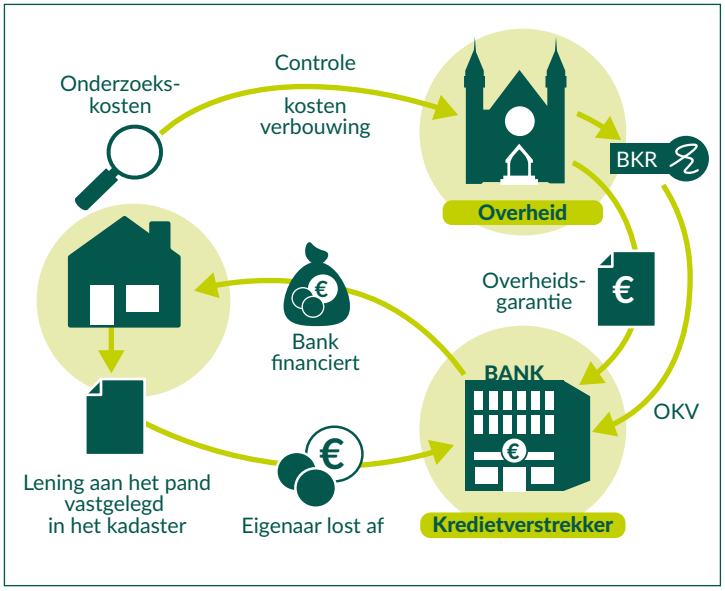
Daarnaast moet het mogelijk worden om binnen de hypotheek een speciaal verduurzamingsdeel op te nemen. De rente op het hypotheekbedrag dat is bedoeld voor verduurzaming kan dan lager zijn en andere voorwaarden kennen (geen boetebeding bij aflossing, andere looptijd) dan de hypotheekrente op het aankoopbedrag van het huis. Ook bij bestaande hypotheken zou het makkelijker moeten worden om een bouwdepot voor verduurzaming toe te voegen.

foto: Stroomversnelling

(Gebouwgebonden) leningen

Als uitbreiding van de hypotheek voor energiebesparende maatregelen geen optie is, zijn er verschillende leenconstructies voor verduurzaming beschikbaar. Via de, door de overheid gesteunde, energiebespaarlening kan maximaal 25.000 Euro geleend worden. Er zijn ook commerciële aanbieders. Voor veel leningen geldt echter een inkomenstoets of wordt een aanvraag afgewezen bij een BKR registratie. Milieudefensie pleit er voor opnieuw naar de regels te kijken om duurzame leningen ook bereikbaar te maken voor groepen die nu niet aan de eisen voldoen.

Figuur 6: Gebouwgebonden lening

De gebouwgebonden lening wordt momenteel uitgewerkt door het ministerie van Binnenlandse Zaken en is een aan een pand gekoppelde hypotheek. De eigenaar draagt de financiering van besparingsmaatregelen met een lange levensduur via de gebouwgebonden lening over aan de volgende eigenaar. Het is verder denkbaar om een leenstelsel zoals dat van de studiefinanciering op te zetten, met een looptijd van 10 jaar voor apparatuur zoals een warmtepomp tot 30 jaar voor isolatiemaatregelen.

Financiering via de gemeente

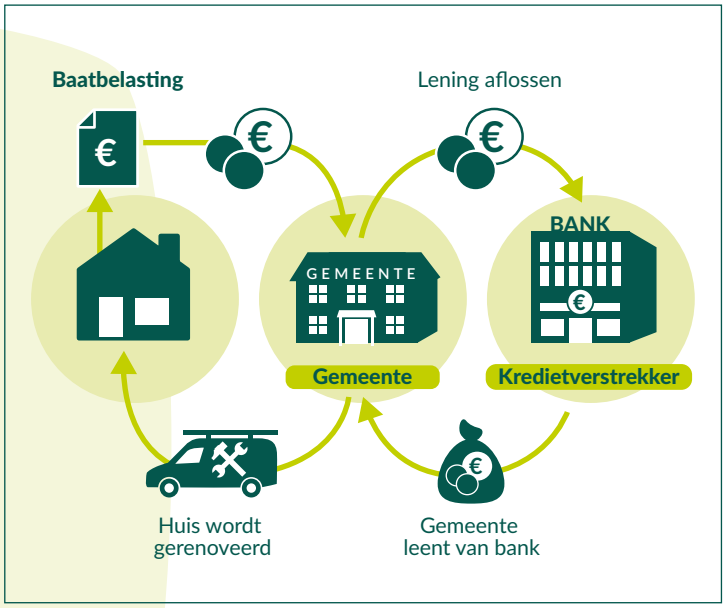
Ook als een eigenaar niet voor een lening in aanmerking komt, zal een woning verduurzaamd moeten worden. In die gevallen zal de gemeente in moeten springen met een vorm van gebouwgebonden financiering. Het gaat dan om mensen die in de bijstand zitten. In die gevallen kan de gemeente de omschakeling voorfinancieren en maandelijks bij de bewoner in rekening brengen. Dit kan mogelijk worden geregeld via een kettingbeding of via een vorm van baatbelasting. Als de bewoner deze woonlastenstijging niet kan betalen, kan de gemeente dit bijvoorbeeld op bijstandsniveau financieren, of (deels) kwijtschelden. Gemeenten kunnen geld lenen bij een bank zoals de BNG of van pensioenfondsen die veilig en maatschappelijk verantwoord willen investeren.

foto: Stroomversnelling

Kettingbeding of Baatbelasting?

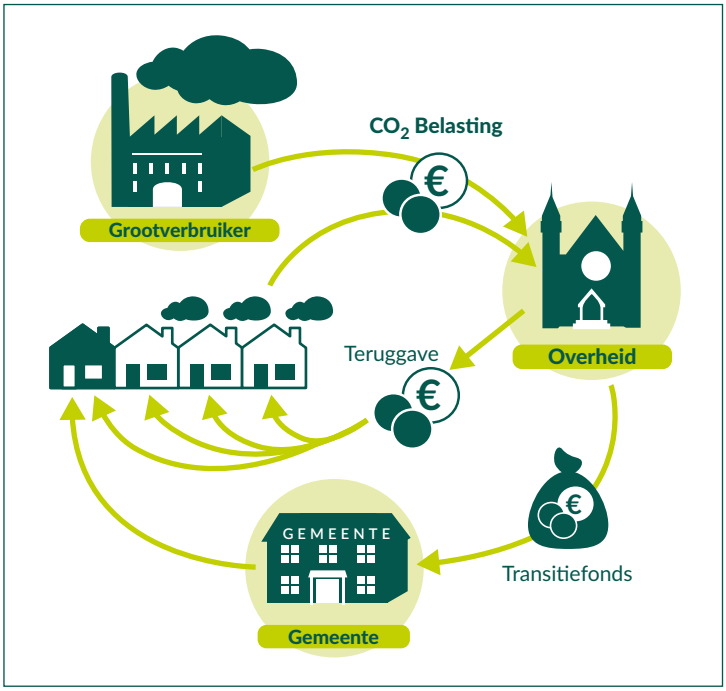
Kettingbeding en baatbelasting zijn constructies die worden gebuikt om er voor te zorgen dat de bewoners van een pand de kosten van bijvoorbeeld een gezamenlijke CV-installatie blijven afdragen. Het kettingbeding zorgt er voor dat de verplichting overgaat op nieuwe eigenaren van een pand. Baatbelasting is een gemeentelijke belasting die wordt geheven vanwege een specifiek voordeel voor een groep inwoners van de gemeente. Momenteel wordt onderzocht of een gemeente ook per woning baatbelasting mag heffen om een gemeentelijke investering in renovatie van een huis terug te verdienen.

Figuur 7: Baatbelasting

Warmte Transitiefonds

Er zullen huizen en wijken zijn waar bewoners tegen onredelijk hoge kosten aanlopen. Denk bijvoorbeeld aan wijken met enkelsteens huisjes of wijken met veel bewoners uit lage inkomensgroepen waar verduurzaming het best kan worden gecombineerd met gebiedsverbetering en achterstallig onderhoud. Ook kan het zo zijn dat in een wijk de bewoners van een bepaald huizentype tegen veel hogere kosten aanlopen dan anderen. In die gevallen kan de gemeente via het warmtetransitiefonds de omschakeling betaalbaar maken. Zeker in de eerste wijken die van het gas gaan kan een fonds uitkomst bieden voor moeilijke gevallen. Het fonds kan gevuld worden via een belasting op CO_2.

Figuur 8:
CO_2 Belasting in Transitiefonds

Voorbeeld 1:
Verduurzamen in eigen beheer

Veel woningeigenaren zullen de financiering van de verbouwing van hun huis zelf regelen en vervolgens een aannemer of installateur inschakelen. Afhankelijk van de kosten en de eigen financiële middelen, zullen eigenaren gebruik willen maken van de mogelijkheid om hiervoor de hypotheek te gebruiken of een gebouwgebonden lening af sluiten.

Figuur 9: Eigen beheer

Voorbeeld 2:
Het Woonabonnement

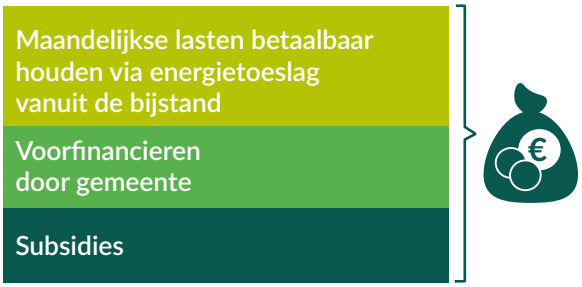
Er zijn diverse manieren om de hele omschakeling naar duurzaam verwarmen van het huis uit te besteden. In essentie komt het er op neer dat een ondernemer of coöperatie alles regelt, inclusief de financiering. De woningeigenaar betaalt dit terug via een maandelijks bedrag. De financiering kan worden geregeld door gebruik te maken van lagen uit het onderstaande overzicht. Een andere optie is een persoonlijke lening verstrekt door een bank, eventueel met overheidsgarantie als onderdeel van het abonnement. Bij verkoop van de woning zal in dat geval ook de lening terugbetaald moeten worden Meer over het woonabonnement in het volgende hoofdstuk.

Figuur 10: Woonabonnement

Voorbeeld 3:
Huishoudens met beperkte middelen

Voor mensen met een laag inkomen en vermogen zal het afsluiten van een extra lening of hypotheek geen optie zijn. Er zijn woningeigenaren die in de bijstand zitten, rond moeten komen van hun AOW, of gewoon een laag inkomen hebben. In die gevallen kan de gemeente de omschakeling voorfinancieren en maandelijks bij de bewoner in rekening brengen. Dit kan worden geregeld via een kettingbeding of via baatbelasting. Als de bewoner de maandelijkse kosten niet kan betalen kan de gemeente steun bieden via de bijstand.

Figuur 11: Huishoudens met beperkte middelen

Voorbeeld 4:
Koophuizen in huurblokken

In wijken met sociale huurwoningen is vaak een deel van de woningen verkocht door de woningbouwcorporatie. Dit heet ook wel 'gespikkeld bezit'. Als de corporatie de woningen in de wijk gaat renoveren en van het gas af haalt, ligt het voor de hand om ook de tussenwoningen in particulier bezit mee te nemen. De woningeigenaar sluit dan in feite een woonabonnement af met de corporatie. De gemeente zou dit, in het belang van de particulier, kunnen verplichten op dezelfde manier als bij de stadsvernieuwing. Niet meedoen met cruciale verbeteringen, als de rest van de wijk wel klaar wordt gemaakt voor de toekomst, leidt tot onverkoopbare woningen en een forse rekening voor de eigenaar. Zelfstandig of als VVE de woning geschikt maken voor gasloos verwarmen moet altijd mogelijk blijven, maar zal in de regel duurder zijn dan meedoen met een grootschalige aanpak.

Dit zou op de volgende wijze gefinancierd kunnen worden:

Figuur 12: Koophuizen in huurblokken

Duurzame woningwaarde

Milieudefensie is er voorstander van dat duurzame investeringen worden verwerkt in de woningwaarde. Vermeden energiekosten zijn tenslotte geld waard. Een zekere afwaardering is ook redelijk als een woning investeringen in verduurzaming nodig heeft. Als banken een woning voor minder dan de taxatiewaarde willen financieren als het energielabel lager dan C is, motiveert dat om het label te verhogen bij verkoop. Een andere stap is het verbieden van de verkoop van (corporatie)woningen met een energielabel lager dan C. Particulieren kopen nu slecht presterende woningen zonder te beseffen dat er een flinke investering nodig is in de nabije toekomst. Bij verkoop zou daarom de verplichting moeten worden opgenomen dat verduurzaamd wordt naar minimaal label C. Zo kan een verkoper eerst verduurzamen en dan pas verkopen, of de koper neemt de verplichting tot verduurzaming over en regelt financiering via zijn hypotheek.

Dit alles heeft tot gevolg dat met name de prijzen aan onderkant van de woningmarkt met de verduurzaming opschuiven. Goedkope huizen worden duurder voor kopers omdat er een fors in verduurzaming moet worden geïnvesteerd. Als de financieringsruimte niet meebeweegt, is er kans dat een eigen woning voor bepaalde groepen moeilijker bereikbaar wordt. Het is belangrijk deze groep niet te vergeten.

Cultuuromslag

Er is een aantal opties om al in de komende paar jaar de benodigde cultuuromslag te bereiken, zodat iedereen die van het gas af wil alvast aan de slag kan.

- Verkopers van een huis zouden kopers verplicht inzicht moeten bieden in de kosten om de woning gasloos en duurzaam te krijgen, bijvoorbeeld in een taxatierapport.
- Banken worden verplicht de kosten van omschakelen naar gasloos wonen mee te nemen bij het bepalen van de maximale hypotheek. Als in de hypotheek de kosten voor verduurzaming worden opgenomen, worden deze kosten in de huizenprijzen verwerkt.
- Maak hypotheekruimte afhankelijk van het energielabel. Als banken een kleiner deel van de getaxeerde waarde van een woning mogen financieren als het energielabel lager is, motiveert dat om het label te verhogen. De bank mag natuurlijk wel een energiebesparingsbouwdepot geheel financieren.
- Verlaag de OZB voor woningeigenaren die verduurzamen. Het is momenteel zo dat woningeigenaren die investeren in verduurzaming van hun woning de (WOZ) waarde van hun woning vergroten zodat er meer onroerendezaakbelasting (OZB) betaald moet worden. In wijken waar wordt gewerkt aan het uitfaseren van aardgas moet het mogelijk zijn om eigenaren die stappen maken te belonen met een lagere OZB en achterblijvers te prikkelen met een hogere OZB.
- Verplicht verkopers van gas-apparatuur klanten te wijzen op de beperkte bruikbaarheid van bijvoorbeeld een gasfornuis of gashaard. Het verkopen en plaatsen van dergelijke apparaten in wijken waarvan bekend is dat ze binnen een aantal jaar van het gas af gaan moet verboden worden. Voor die wijken resteert alleen het huren van gasapparatuur.
- Netbeheerders hanteren een tarief tot 600 Euro voor het veilig verwijderen van de aansluiting in de woning met het gasnet. Milieudefensie pleit ervoor dat de kosten voor het verwijderen van een gasaansluiting niet langer door huishoudens, maar door de overheid worden betaald.

STAP 5

Uitvoering

Voor de gemiddelde woningeigenaar is onduidelijk wat hij of zij precies moet doen, en wanneer dit moet gebeuren. En wie is er betrouwbaar als adviseur; de installateur of de aannemer? Goed advies en betrouwbare bouw- en installatiebedrijven zijn voor de woningeigenaar cruciaal. Kwaliteitscontrole door een onafhankelijk instituut of een brancheverenging kan daar aan bijdragen.

Dat betekent dat de overheid op zijn minst de volgende zaken moet verzorgen:

- Een heldere website van de rijksoverheid waarop het hele proces stap voor stap wordt weergegeven; van energielabel tot subsidie-aanvragen en praktische informatie.
- Kwaliteitskeurmerken en controle op apparaten, isolatiemateriaal en uitvoerders.
- Gericht en tijdig advies vanuit de gemeente voor de inwoners van wijken die aan de beurt zijn voor de overstap.

Er is een groot verschil tussen de techneut die zijn huis al vol zonnepanelen heeft gelegd en de oudere die zweert bij de vertrouwde gashaard. In het het eerste geval is goed advies wellicht voldoende, in het laatste geval zal de gemeente wellicht de hele omschakeling moeten organiseren.

Advies en vooruitdenken

Een woning geschikt maken voor gasloos verwarmen brengt vaak onvoorziene problemen met zich mee, bleek uit de inventarisatie door DWA in Woerden. Als een woning geen kruipruimte heeft wordt isoleren van de vloer een dure grap. Er is niet altijd een plek te vinden waar zonder het dak te versterken een warmtepomp te plaatsen is. Of spouwmuren zijn in het verleden al geïsoleerd, maar met slecht materiaal. Goed advies en vooruit denken is dus cruciaal. Halve maatregelen kunnen later voor hoge kosten zorgen.

Tenderen en ontzorgen

Woningeigenaren kunnen ook worden geholpen met standaard aanbiedingen. Een totaalaanpak uit de catalogus maakt verduurzamen overzichtelijk. Ook om de kosten naar beneden te brengen door een industriële aanpak, is het tenderen van grote aantallen huizen belangrijk. De overheid daagt bouwbedrijven uit om met zo min mogelijk subsidie een bepaald aantal huizen van een bepaald type te verduurzamen voor een vaste prijs. De bedrijven die de tender winnen kunnen vervolgens hun aanpak aanbieden aan woningeigenaren of corporaties. Voor woningeigenaren is zo'n constructie waarbij een bedrijf voor een redelijk bedrag alle zorgen uit handen neemt gemakkelijk.
Voor huizen die niet in aanmerking komen voor een tenderaanbod is uitbesteden van de gasloze verbouwing ook mogelijk. Energiebedrijven werken al aan aanbiedingen en in een aantal steden hebben lokale ondernemers, vaak met een energiecoöperatie, de handen ineen geslagen om stadsgenoten te helpen. Met de bewoner wordt afgesproken hoe de woning energiezuinig wordt gemaakt. De deelnemende bedrijven garanderen de uitvoering. De organisatie staat in voor de betrouwbaarheid en regelt de financiering, zodat de bewoner en de bank zich geen zorgen hoeven te maken over de kwaliteit en de rentabiliteit.

Meer mensen of meer industrialisatie?

De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel is een belangrijke factor in een snelle omschakeling naar wonen zonder gas. Dat betekent dat er veel vakmensen moeten worden opgeleid en dat meer op industriële wijze moet worden gewerkt. Grootschalig wijken verduurzamen met kant-en-klare bouwdelen is efficiënt en bovendien prettig voor de bewoners. Bouwbedrijven kunnen in enkele dagen woningen inpakken in een duurzame warme schil. Dat hoeft niet te leiden tot eenheidsworst. In fabrieken kunnen robots allerlei varianten van daken en buitenmuren produceren, precies op maat en naar de wensen van de bewoner. Zo kan de uitvoering van de transitie naar wonen zonder gas, na alle voorbereidingen en discussies, verrassend snel verlopen.

Verantwoording

Deze routekaart is gemaakt op basis van drie onderzoeken die Milieudefensie liet uitvoeren om een beeld te krijgen van de kosten van de energietransitie en de mogelijkheid om die voor iedereen betaalbaar te maken.

Ecorys bracht in beeld wat de kosten zijn van de omschakeling van gas naar duurzame warmte en wat per wijk de meest betaalbare manier van duurzaam verwarmen is en relateerde dat aan inkomens in wijken.

- www.milieudefensie.nl/publicaties/bestanden/van-cv-ketel-naar-duurzame-warmte

Adviesburo DWA heeft op verzoek van Milieudefensie voor vier huizen in Woerden bepaald wat de werkelijke kosten zijn voor de ombouw naar verwarmen zonder gas. Ook schetste DWA een toekomstvisie voor heel Woerden.

- www.milieudefensie.nl/publicaties/bestanden/onderzoek-dwa-woerden-aardgasvrij

ClimateContact Consultancy (CC-C) organiseerde voor ons een workshop met specialisten op het gebied van financiering en energietransitie.

- www.milieudefensie.nl/wonen-zonder-gas

Vanuit onze visie op **Eerlijk Omschakelen** hebben we de afgelopen jaren veel kennis vergaard over de financiering van de omschakeling van gas op duurzame warmte.

Daarnaast werkt Milieudefensie aan “wonen zonder gas” met bewoners en met organisaties als **Natuur & Milieu** (www.natuurenmilieu.nl), **Klimaatverbond** (www.klimaatverbond.nl), **HIER Klimaatbureau** (www.hier.nu) en **de Woonbond** (www.woonbond.nl).

Milieudefensie - Friends of the Earth Netherlands

Postbus 19199, 1000 GD Amsterdam
T 020 6262620
www.milieudefensie.nl

From: Dirk van Keulen
To: Raadsgriffie
Subject: FW: de herrie
Date: donderdag 26 april 2018 21:54:22

Geachte heer, mevrouw,

Onderstaande mail stuurde ik vanavond aan de burgemeester van Zwolle.
Ik stel het op prijs als u de mail aan alle fracties van de gemeenteraad van Zwolle doorstuurt.

Met vriendelijke groeten,
Dirk van Keulen

Van: Dirk van Keulen [mailto:ce1oo8@kpnmail.nl]
Verzonden: donderdag 26 april 2018 20:50
Aan: 'H.J.Meijer1@zwolle.nl'
Onderwerp: de herrie

Geachte burgemeester

Vorig jaar heb ik u (en de gemeenteraad) in deze periode gemaild in verband met de geluidsoverlast.

Nu vanavond denk ik: daar gaan we weer.
Het festival op het Scania terrein.
Ik woon in de Aa-landen, andere kant van de stad. De ramen dicht. En de herrie komt gewoon door de dichte ramen naar binnen.

Ik besef dat ik verdraagzaam moet zijn. Verdraagzaamheid is een groot goed.
Ik begrijp ook: u moet iedereen te vriend houden.
Maar ik wil u wel zeggen: ik vind dit heel vervelend!
Waarom moet (de aanloop naar) koningsdag gepaard gaan met zoveel herrie?
Tsja: dan kunt u zeggen dat we weer pech hebben met de windrichting.

Ik weet ook dat de moeder van mijn kinderen – ze woont aan de Irenestraat – deze dagen de stad uit vlucht. De kinderen wonen de ene week bij mij, de andere week bij haar. Het komt toevallig goed uit dat de kinderen komende week bij mij zouden zijn en de vrijdag de wisseldag is. We hebben de wisseldag een dag vervroegd. Ze heeft de kinderen hier gebracht en is nu weg, gevlucht voor de herrie.

Ik vraag me ook weleens af: als ik de herrie hier door de dichte ramen hoor dreunen, hoe is het als je op dat terrein daar staat? Loop je dan geen gehoorschade op?
En is daar geen rol weggelegd voor de overheid om die gehoorschade te voorkomen door grenzen te stellen aan het aantal decibellen?

Nogmaals: ik begrijp dat u als burgemeester (in samenwerking met de gemeenteraad) vaak moeilijke afwegingen moet maken.
Maar ik begrijp niet waarom de hele stad deze herrie over zich heen moet krijgen.

Met vriendelijke groeten,

Dirk van Keulen
Rutbeek 23
8033 BK Zwolle
038-4579953 / 06-33726110
dirkvankeulen@kpnmail.nl

Virusvrij. www.avg.com

From:	Z-Internet-Postbus
To:	Raadsgriffie; Backoffice Bestuur MTZ
Subject:	FW: T.a.v. de gemeenteraad; inzake uitkomsten onderzoek toekenning vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners
Date:	woensdag 2 mei 2018 15:41:11
Attachments:	image002.png image004.png Factsheet 2018 omvang zelfstandige dierenhulporganisaties.pdf

---

Van: Daniella van Gennep [mailto:Daniella@dier.nu]
Verzonden: woensdag 2 mei 2018 15:02
Aan: Daniella van Gennep
Onderwerp: T.a.v. de gemeenteraad; inzake uitkomsten onderzoek toekenning vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners

Geachte leden van de gemeenteraad,

Graag vragen wij aandacht voor het volgende. Ook in uw regio wordt voor de mishandelde, verwaarloosde en in de steek gelaten dieren gezorgd door veelal kleine zelfstandige, lokale en regionale dierenhulpverleningsorganisaties. Dit geldt niet alleen voor honden en katten, maar ook voor knaagdieren, vogels, paarden en natuurdieren zoals vogels, vossen, reeën, zeehonden enz.

-

Schokkende cijfers m.b.t. toekenning van vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners
De gemeente heeft de publieke taak om de opvang van gevonden of afgestane dieren met een vermoedelijke eigenaar te regelen. Vaak heeft de gemeente deze taak uitbesteed aan de Dierenbescherming. **70%** van de dierenhulpverlening wordt echter uitgevoerd door lokale en regionale zelfstandige dierenhulpverleningsorganisaties. Dit in tegenstelling tot het verouderde denkbeeld dat de Dierenbescherming de regierol heeft. Helaas krijgt slechts een minderheid van deze lokale dierenhulpverleners (**47%**) steun van hun eigen gemeenten. Dit is gebleken uit een representatief onderzoek onder onze achterban. Daarnaast krijgt een nog kleiner percentage (**21%**) steun van de Dierenbescherming, terwijl zij wel het werk doen in het veld. Maar liefst **66%** van de ondervraagde organisaties heeft hierdoor financiële problemen.

Oproep: Laat deze organisaties niet in de steek!
DierenLot wil ervoor waken dat gemeenten ervan uitgaan dat de Dierenbescherming de enige gesprekspartner is als het gaat om afspraken over dierenhulpverlening. De dierenhulporganisaties die niet onder de vlag van de Dierenbescherming vallen zouden ook een belangrijke gesprekspartner moeten zijn bij provinciale en gemeentelijke overleggen over dierenwelzijn. Zij kunnen per definitie sneller, effectiever en kostenefficiënter hulp bieden en kennen de lokale situatie beter dan een landelijke organisatie. Bovendien zorgt de fijnmazigheid en het grote aantal vrijwilligers er ook voor dat de kosten en daarmee uw bijdrage aan dierenwelzijnszaken relatief laag kan blijven. Uitbesteden van betrokkenheid bij de opvang en het vervoer van dieren aan landelijke organisaties is schadelijk voor de door uw eigen inwoners opgezette, uitgevoerde en deels gefinancierde initiatieven. Neem uw verantwoordelijkheid en maak kennis met uw eigen achterban.

DierenLot doet een dringend beroep op gemeenten om uniforme en redelijke vergoedingen te geven aan de zelfstandige, lokale en regionale dierenhulporganisaties voor hun taak van algemeen belang.

Graag adviseren wij u, indien u dit niet al hebt gedaan, om zelf eens een kijkje te gaan nemen bij de dierenambulance of dierenopvang in uw gemeente of omgeving. Om samen met deze lokaal gewortelde organisaties dierenwelzijn in uw gemeente te bevorderen.

Als handvat bij beslissingen in het gemeentelijk domein inzake dierenwelzijn hebben wij de bijgaande factsheet gemaakt. DierenLot heeft meer dan 125.000 actieve donateurs en faciliteert zo'n 300 dierenhulporganisatie in Nederland, voor deze organisaties breken wij een lans bij u als gemeenteraad. Wij schrijven dierenhulporganisaties en gemeenten niets voor maar signaleren een belangrijke taak, de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor dierenwelzijn en de noodzaak tot lokale invulling van dierenhulp in het land.

Mocht u hier nog vragen over hebben, dan kunt u natuurlijk altijd contact met ons opnemen voor meer informatie en nadere uitleg per mail: daniella@dier.nu of per telefoon op 0183 56 39 12.

Met vriendelijke groet,

Daniëlla van Gennep
Manager Dierenwelzijn en Public Affairs

Stichting DierenLot

Werkkantoor locatie Arkel:
Tel. (0183) 56 39 12 / M: 06 15 11 75 14
www.dier.nu

Teken ook de petitie tegen het afschieten van zeehonden op
https://www.dier.nu/petitie/laat-de-zeehonden-niet-creperen

Please consider the environment before printing this e-mail

Apeldoorn, mei 2018

Aanbiedingsbrief ‘toolkit’ NLVOW

Geachte leden van het college van Burgemeester en Wethouders,

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het kabinet heeft voor u een enorme ambitie neergelegd: 49% duurzaamheid in 2030. Aan u de taak om hieraan invulling te geven.

Ongetwijfeld zijn er in uw gemeente al ideeën voor de te kiezen energie-mix en ongetwijfeld is windenergie een van de overwogen opties. Windenergie zet zoden aan de dijk, maar leidt ook tot maatschappelijk verzet. Begrijpelijk want niemand wil een windmolen in zijn achtertuin. Als gevolg daarvan komt slechts 1 op de 7 initiatieven tot realisatie. De andere 6 initiatieven stranden door bezwaren en verzet. Maar onderweg hebben ze wel veel geld gekost en tot grote frustraties en splijting in de samenleving geleid.

Als Nederlandse Vereniging van Omwonenden van Windturbines (NLVOW) hebben wij veel ervaring met het begeleiden van windpark-projecten. In opdracht van het ministerie van Economische Zaken hebben we op basis van onze ervaring bij meer dan 30 projecten een toolkit samengesteld waarin we een aanpak voorstellen die gemeentes kunnen gebruiken bij de ontwikkeling van een windpark. Het geeft u handvatten hoe de bewoners hierbij te betrekken.

De toolkit is gratis beschikbaar voor u en is te vinden op onze website: NLVOW-Handboek-Toolkit-Omgevingsparticipatie.pdf

Bovendien biedt de NLVOW u een dienst aan: wij kunnen u ondersteunen bij het opzetten van een omgevingsraad en met onze expertise de bewoners begeleiden en ervoor zorgen dat zij op ‘vlieghoogte’ komen zodat zij waardige gesprekspartners zijn voor ontwikkelaars en voor u als gemeente. Wij zijn een vertrouwenspersoon voor de bewoners en behartigen hun belangen. De begeleiding, duiding van de gegevens en hulp bij de procedures is essentieel voor de bewoners om voor hun eigen belangen op te kunnen komen.

Maar al te vaak hebben wij gezien dat de bewoners van een beoogd windpark pas geconfronteerd worden met de plannen als die al zo goed als rond zijn. De bewoners hebben dan een enorme achterstand in kennis (technisch en procedureel), zijn ook niet georganiseerd en dat leidt (bijna standaard) tot verzet. Het vertrouwen is al gebroken en een normaal gesprek is niet meer mogelijk. Op dit moment zijn er zo’n 140 actiegroepen actief in Nederland als verzet tegen de komst van een windpark. In de meeste gevallen een emotioneel gestuurde groep en niet meer bereid tot een dialoog terwijl er juist afspraken gemaakt moeten worden en belangen afgewogen.

De NLVOW ziet dit met lede ogen aan. Want wij zijn niet tegen windenergie. We zijn alleen wel tegen slechte windparken en daarmee bedoelen we parken die tot overlast leiden. Wij zijn bij de komst van een windpark voor een proces waarbij gelijke lusten, lasten en zeggenschap zijn gewaarborgd.

Wij bieden u onze ervaring aan die uw organisatie en de bewoners kan ondersteunen, zodat plannen tot ontwikkeling komen, mislukte projecten kunnen worden voorkomen en de ambitieuze doelstellingen voor klimaat en energietransitie gerealiseerd kunnen worden.

Neemt u vrijblijvend contact met ons op dan verkennen we samen de mogelijkheden.

Hoogachtend,

Henk Klein Kranenburg
Mafit 4
4124 AX Hagestein
Tel 06 229 840 34
Email henk.kleinkranenburg@nlvow.nl

Voorzitter NLVOW

Marian Veldhuis-Lebbink
Kuipersmaat 21
7381 AV Klarenbeek
Tel 0032 4 78 95 82 88
Email marian.veldhuis@nlvow.nl

Secretaris NLVOW

Geacht raadslid,

In veel gemeenten is begonnen aan een nieuwe raadsperiode. Een van de gemeentelijke taken is de zorg voor het regenwater, afvalwater en grondwater. Dat klinkt technisch, maar het gaat om maatschappelijk zeer relevante zaken als gezondheid, opvang van hevige buien, water in de stad en de inrichting van de openbare ruimte. Ook speelt de vraag wat de overheid doet en wat de particulier. Uiteraard zijn de rioolheffing en de investeringen een zaak van de gemeenteraad. Al deze onderwerpen zijn bestuurlijke aandacht waard.

www.rioolenraad.nl is een website speciaal voor raadsleden over de bestuurlijke aspecten van wateroverlast, klimaat, omgevingsbeleid en riolering. Stichting RIONED heeft deze site gemaakt om u behulpzaam te zijn bij besluiten over de gemeentelijke watertaken. Door de presentatie in acht thema's krijgt u snel een compleet overzicht.

Stichting RIONED is de kennisorganisatie voor stedelijk waterbeheer waarbij vrijwel alle gemeenten zijn aangesloten en de andere overheden en bedrijven die professioneel actief zijn op het gebied van water in steden en dorpen.

Stichting RIONED heeft nog meer informatie die u bij uw werk kunt gebruiken, waaronder:

- Miezeren of plenzen; voor elke bui de juiste aanpak. Een tabletpresentatie over de hoeveelheid water die per bui naar beneden komt en de kenmerkende verschillen in maatregelen om het water te gebruiken en te verwerken.
- www.riool.info, website voor het brede publiek over het waterbeheer in de gemeente.
- www.riool.net, website voor de professional indien u diepgaande informatie zoekt. Ook beschikbaar voor alle medewerkers van uw gemeente.

Uiteraard kunnen uw medewerkers binnen de gemeente u het best informeren over uw specifieke situatie.

Vriendelijke groeten,

Hugo Gastkemper
directeur Stichting RIONED

From:	Begeman - Sinnema, Grietje
To:	"griffie@dalfsen.nl"; "griffie@deventer.nl"; "griffie@kampen.nl"; Raadsgriffie; "gemeenteraad@staphorst.nl"; "griffie@zwartewaterland.nl"; "b.duursema@olst-wijhe.nl"; "griffie@ommen.nl"; "griffie@hardenberg.nl"; "griffie@raalte.nl"; "griffie@steenwijkerland.nl"; "statengriffie@overijssel.nl"
Cc:	A. P. Heidema; André Schuurman; Annemieke Traag; Bert Krale; Bort Koelewijn; Douwe Oosterveen; Gerrit Knol; Hans Vroomen; Meijer, Henk Jan; Marcel Blind; Peter Snijders; Wout Wagenmans; Zanten, Pieter-Jan van; Boer, André de; Dolen, Ronald van; Gelderen, Arjan van; Roelink, Martin; Ben Visscher; Dijk, Ria van; Edward Kuik; Fred Bouma; Geke Kosse; Gerben Klaren; Hendri de Vries; Herma Mars; IJzerman, Wilco; Marco Borkent; Paul van der Schee; Sander Bulthuis; Sandra Keuter; Sjaak Legebeke
Subject:	begroting 2018 en ontwerpbegroting 2019
Date:	donderdag 12 april 2018 17:11:27
Attachments:	Drie correcties op de begroting 2018V1.2.pdf 5.3 EED bijdrage gemeentefonds partners - nieuw format.pdf 5.4 Implementatie SmartDocuments IJVI - nieuw format.pdf 8.2 Begroting 2019 v1.5.pdf

---

Geachte raden en staten,

Bijgaand treft u 4 documenten aan. Drie documenten hebben betrekking op de begroting 2018 en gaan over:

- Drie correcties op de begroting
- Bijdrage EED van gemeenten uit gemeentefonds
- Verrekening SmartDocuments

Het vierde document is de ontwerpbegroting 2019.

In de vergadering van 12 april heeft het Algemeen Bestuur kennis genomen van de ontwerpbegroting 2019. U wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze op de ontwerpbegroting in te dienen, alsmede op de drie documenten die betrekking hebben op de begroting 2018. Ik ontvang uw eventuele zienswijze(n) graag uiterlijk 8 juni, zodat wij de begroting en de overige documenten in de AB-vergadering van 12 juli kunnen vaststellen.

Met vriendelijke groet,

Grietje Begeman-Sinnema
Bestuurssecretaris
T.: 06 83708100
E.: g.begeman-sinnema@odijsselland.nl
Afwezig: vrijdag

Omgevingsdienst IJSSELLAND
Lübeckplein 2, 8017 JZ Zwolle • Postbus 40252, 8004 DG Zwolle
088 5251050 • info@odijsselland.nl • odijsselland.nl
Omgevingsdienst IJsselland beschouwt e-mail als een volwaardig communicatiemiddel.
Dit betekent dat u erop mag vertrouwen dat de inhoud van dit bericht correct en compleet is.

Beslisnota voor het Dagelijks Bestuur

Drie correcties op de begroting

Datum	6-3-2018
Opsteller	Arjan van Gelderen/Marc Geerlings
In de rol van	Concerncontroller/Financieel adviseur
Telefoon	06-25776932
Email	a.van.gelderen@odijsselland.nl
Status	Openbaar

Voorgestelde behandeling

- ☐ Opinievormend
- ☒ ter besluitvorming, bespreekpunt
- ☐ ter besluitvorming, hamerstuk
- ☐ Ter kennisname

Voorgestelde routing

- ☐ Alleen besluit door DB => informeren AB
- ☒ Voorstel vanuit DB => beslissing AB
- ☐ Voorgenomen besluit AB => Adviesaanvraag BOR => definitief besluit DB
- ☐ Anders nl.

Bijlagen

Geen.

Kern van het voorstel

De begroting 2018 moet een aantal correcties ondergaan om structureel in evenwicht te komen, het oorspronkelijke doel van deze begroting. Verder heeft Steenwijkerland besloten om het VTH-2 pakket wel af te nemen. Dit moet verwerkt worden in de begroting 2018 en verder.

Ontwerp besluit

Het dagelijks bestuur besluit:

1. € 76.729 dekking te realiseren voor de overgekomen RUD medewerker die betrekking heeft op het primaire proces.
2. € 9.906 dekking te realiseren voor de correctie op de loonsom van de overhead.
3. € 4.200 voor 2018 en € 2.200 voor 2019 de kosten en de dekking te realiseren in verband met de licentie voor het inzien van de VTH-2 applicatie door de gemeente Steenwijkerland.

Inleiding

Bij het opstellen van de begroting 2018 was er sprake dat een medewerker van de RUD over zou komen die betrekking had op de begrotingspost overhead. Echter is dit in het proces veranderd. De medewerker had toch meer met het primaire proces te maken en is zodoende uit de overhead gehaald. Het probleem is dat deze medewerker niet meer in het primaire proces is teruggekomen. Wat resulteert dat de loonkosten van deze medewerker niet zijn gedekt, te weten € 76.729 over 2018. Daarom moet er een correctie komen op de huidige begroting. Door middel van dit voorstel willen we dit structureel oplossen. De loonkosten van de medewerker worden verdeeld over alle partners door middel van de bekende verdeelsleutel zoals die genoemd is in de begroting 2018.

De loonkosten overhead zijn tijdens de begroting 2018 gebaseerd op de loonkosten van 2017. Echter, heeft er een loonstijging plaats gevonden t.o.v. 2018. Deze loonstijging willen we graag dekken door de bijdrage van de partners te corrigeren. Het gaat om een bedrag van € 9.906. Dit bedrag willen we verdelen onder de partners door middel van de bekende verdeelsleutel zoals genoemd in de begroting 2018.

Gemeente Steenwijkerland zou in eerste instantie niet het VTH-2 ICT pakket afnemen. Bij nader inzien hebben ze besloten wel een licentie te willen om de applicatie in te kunnen zien. De kosten hiervoor bedragen in 2018 € 4.200 en 2019 € 2.200. Deze kosten willen we dekken door de bijdrage van Steenwijkerland aan te passen met bovengenoemde bedragen. Voor 2020 en verder willen we door middel van dit voorstel ook de toekomstige kosten meteen waarborgen. De kosten, die nog niet bekend zijn, die na 2020 gemaakt moeten worden voor Steenwijkerland worden 1 op 1 doorbelast.

Alle hierboven genoemde voorstellen zijn van structurele aard.

Om een overzicht te creëren en de gevolgen voor de partners inzichtelijk te maken zijn de wijzigingen en de doorbelasting ervan hieronder in een tabel weergegeven.

Partner	Verdeelsleutel	RUD medewerker € 76.729	Loonsom correctie overhead € 9.906	VTH-2 Steenwijkerland	Totaal
Dalfsen	5,1%	3.913	505	-	4.418
Deventer	13,8%	10.589	1.367	-	11.956
Kampen	9,2%	7.059	911	-	7.970
Olst-Wijhe	5,3%	4.067	525	-	4.592
Ommen-Hardenberg	13,9%	10.665	1.377	-	12.042
Provincie Overijssel	10,0%	7.673	991	-	8.664
Raalte	7,7%	5.908	763	-	6.671
Staphorst	4,8%	3.683	475	-	4.158
Steenwijkerland	8,5%	6.522	842	4.200	11.564
Zwartewaterland	6,0%	4.604	594	-	5.198
Zwolle	15,7%	12.046	1.555	-	13.602
VR IJsselland	0,0%	-	-	-	-
	Totaal	**76.729**	**9.906**	**4.200**	**90.835**

Beoogd effect
Uit dit voorstel moet de structurele begroting weer in evenwicht komen.

Argumenten
€ 76.729 dekking te realiseren voor de overgekomen RUD medewerker die betrekking heeft op het primaire proces.

1. De structurele begroting weer in evenwicht brengen.

€ 9.906 dekking te realiseren voor de correctie op de loonsom van de overhead.

1. De structurele begroting weer in evenwicht brengen.

€ 4.200 voor 2018 en € 2.200 voor 2019 de kosten en de dekking te realiseren in verband met de licentie voor het inzien van de VTH-2 applicatie door de gemeente Steenwijkerland.

1. De structurele begroting weer in evenwicht brengen.

Risico's
Het niet aanpassen van de begroting kan leiden tot een onevenwichtige structurele begroting.

Financiën
Zie inleiding.

Organisatorische aspecten
Geen.

Communicatie
Deze wijzigingen zijn vooraf gecommuniceerd met de financiële contactpersonen van de partners. Deze contactpersonen hebben hiermee ingestemd en zijn hiervan op de hoogte.

Vervolg
De begroting en de bijdragen van de partners worden aangepast.

Beslisnota voor het Dagelijks Bestuur

Uitkering gemeentefonds 2018 uitvoering artikel 8 EED

Datum	8-3-2018
Opsteller	Luc Hillebrand
In de rol van	Team Advies
Telefoon	06-53086919
Email	L.Hillebrand@odijsselland.nl
Status	Openbaar

Voorgestelde behandeling

- ☐ Opinievormend
- ☒ ter besluitvorming, bespreekpunt
- ☐ ter besluitvorming, hamerstuk
- ☐ Ter kennisname

Voorgestelde routing

- ☐ Alleen besluit door DB => informeren AB
- ☒ Voorstel vanuit DB => beslissing AB
- ☐ Voorgenomen besluit AB => Adviesaanvraag BOR => definitief besluit DB
- ☐ Anders nl.

Bijlagen

N.v.t.

Kern van het voorstel

De compensatiegelden uit het gemeentefonds voor de uitvoering van de EED richtlijn beschikbaar te stellen aan de OD IJsselland voor de al gemaakte kosten en de verdere uitvoering in 2018.

Ontwerp besluit

Het dagelijks bestuur besluit:

1. Akkoord te gaan met het overhevelen van de compensatiegelden uit het gemeentefonds. In totaal € 32.944.

Inleiding
Gemeenten zijn vanaf 2015 als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het toezicht op de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de richtlijn Energy Efficiency Directive (EED). Voor de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak worden gemeenten over 2018 gecompenseerd met een bijdrage van € 1,185 miljoen.

In de septembercirculaire 2017 is dit aangekondigd en met de decembercirculaire 2017 zijn de bedragen overgemaakt aan het Gemeentefonds (95%) en Provinciefonds (5%).

Beoogd effect
Voor 2018 zal het geld ingezet worden voor het beoordelen en afhandelen van energieaudit in het kader van de Energy Efficiency Directive (EED). De werkzaamheden zullen verdeeld worden over de werknemers die gespecialiseerd zijn in het beoordelen van energieaudits.

Uit een overzicht dat door de VNG is vrijgegeven zijn de gemeenten uit het beheersgebied van de Omgevingsdienst IJsselland geselecteerd. De gelden zijn gebaseerd op de vestigingen per gemeente.

Tabel uitkeringen per gemeente

Uitkering gemeentefonds 2018 uitvoering artikel 8 EED		
Gemeente	**Vestigingen**	**Bedrag**
Hardenberg	4.725	€ 3.721
Staphorst	1.685	€ 1.327
Steenwijkerland	4.090	€ 3.221
Zwartewaterland	1.900	€ 1.496
Dalfsen	2.555	€ 2.012
Deventer	7.235	€ 5.697
Kampen	4.130	€ 3.252
Olst-Wijhe	1.465	€ 1.154
Ommen	1.670	€ 1.315
Raalte	2.935	€ 2.311
Zwolle	9.445	€ 7.438
	41.835	€ 32.944

Argumenten

Akkoord te gaan met het overhevelen van de compensatiegelden uit het gemeentefonds. In totaal € 32.944.

1. Dit voorstel vloeit rechtstreeks voort uit de decembercirculaire 2017. Het inzetten van de gelden zal door het bestuur van de Omgevingsdienst bekrachtigd worden

Risico's
N.v.t.

Financiën
Het geld zal ingezet worden voor het beoordelen en afhandelen van energieaudit in het kader van de Energy Efficiency Directive (EED).

Organisatorische aspecten
N.v.t.

Communicatie
N.v.t.

Vervolg
N.v.t.

Beslisnota voor het Dagelijks Bestuur

Besluit tot implementatie van Smartdocuments voor IJVI

Datum	8-3-2018
Opsteller	Remco Aalders
In de rol van	Projectleider
Telefoon	06 46826252
Email	R.Aalders@odijsselland.nl
Status	Openbaar

Voorgestelde behandeling

- ☐ Opinievormend
- ☒ ter besluitvorming, bespreekpunt
- ☐ ter besluitvorming, hamerstuk
- ☐ Ter kennisname

Voorgestelde routing

- ☐ Alleen besluit door DB => informeren AB
- ☒ Voorstel vanuit DB => beslissing AB
- ☐ Voorgenomen besluit AB => Adviesaanvraag BOR => definitief besluit DB
- ☐ Anders nl.

Bijlagen

Geen

Kern van het voorstel

Het gebruik van Smartdocuments behoort vanaf nu ook tot de standaard functionaliteit van IJVI. Voor partners die in de toekomst besluiten IJVI te gaan gebruiken betekent dit dat deze functionaliteit onderdeel uitmaakt van het af te nemen pakket aan functionaliteit en bijbehorende diensten.

Ontwerp besluit

Het dagelijks bestuur besluit:

1. Tot implementatie van Smartdocuments voor IJVI met daarbij de verrekening aan de partners.
2. Kosten voor de Omgevingsdienst opvangen binnen de huidige begroting.

Inleiding
In het MT RUD van 14 december 2017 is gesproken over het investeringsvoorstel voor het koppelen van Smartdocuments aan IJVI. Afgesproken werd dat de partners die IJVI in gebruik hebben genomen, dan wel zeker in gebruik gaan nemen, aangeven of ze akkoord zijn met de investering (die door DOWR wordt gedaan). Dat is inmiddels gebeurd.

Dit betekent dat het gebruik van Smartdocuments vanaf nu ook behoort tot de standaard functionaliteit van IJVI. Voor partners die in de toekomst besluiten IJVI te gaan gebruiken betekent dit dat deze functionaliteit onderdeel uitmaakt van het af te nemen pakket aan functionaliteit en bijbehorende diensten (functioneel beheer e.d.).

Beoogd effect
Dit betekent dat de komende jaren door de Omgevingsdienst IJsselland de volgende bedragen aanvullend in rekening gebracht zullen worden.

	Totale jaarlijkse lasten				
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Deventer	€ 5.372,90	€ 5.372,90	€ 5.372,90	€ 5.372,90	€ 5.372,90
Kampen	€ 4.029,68	€ 4.029,68	€ 4.029,68	€ 4.029,68	€ 4.029,68
Olst Wijhe	€ 1.343,23	€ 1.343,23	€ 1.343,23	€ 1.343,23	€ 1.343,23
Raalte	€ 2.686,45	€ 2.686,45	€ 2.686,45	€ 2.686,45	€ 2.686,45
Staphorst	€ 1.679,03	€ 1.679,03	€ 1.679,03	€ 1.679,03	€ 1.679,03
Zwolle	€ 6.156,45	€ 6.156,45	€ 6.156,45	€ 6.156,45	€ 6.156,45
Zwartewaterland	€ 1.455,16	€ 1.455,16	€ 1.455,16	€ 1.455,16	€ 1.455,16
VR-IJsselland	€ 2.462,58	€ 2.462,58	€ 2.462,58	€ 2.462,58	€ 2.462,58
OD-IJsselland	€ 9.514,52	€ 9.514,52	€ 9.514,52	€ 9.514,52	€ 9.514,52
	€ 34.700,00	**€ 34.700,00**	**€ 34.700,00**	**€ 34.700,00**	**€ 34.700,00**

Voor de afrekening wordt dezelfde verdeelsleutel gehanteerd als voor de reguliere kosten van IJVI. Dus kosten per muteerder. Randvoorwaarde hiervoor is dat alle betrokken partners IJVI in 2018 in gebruik nemen. Mocht dat onverhoopt niet lukken dan wordt het vastgestelde begrotingsbedrag gebruikt voor de afrekening. Jaarlijks wordt als onderdeel van het begrotingsproces het budget geactualiseerd (denk aan inflatiecorrectie) en afgestemd met de partners. Indien andere partners ook IJVI gaan gebruiken, worden de kosten voor Smartdocuments in iedere geval lager per partner.

De implementatie van Smartdocuments gaan we projectmatig aanpakken. Pieter-Jan van Zanten is de opdrachtgever van dit project. We werken op dit moment aan een projectplan waarbij alle leveranciers en DOWR-I een actieve rol gaan vervullen. De Redactieraad wordt ingezet om de opgeleverde resultaten te beoordelen. Maandelijks worden de betrokken partners (betreffende leden van AAO, de projectleiders van de partners en de key-users) geïnformeerd over de voortgang.

Argumenten

Tot implementatie van Smartdocuments voor IJVI met daarbij de verrekening aan de partners.

1. Via deze koppeling worden de documenten geautomatiseerd gevuld met een aantal relevante velden uit IJVI. De relevante partner specifieke huisstijl/logo kan per document geselecteerd worden. Het verbetert dus de functionaliteit.

Kosten voor de Omgevingsdienst opvangen binnen de huidige begroting.

1. We willen voor dit bedrag niet terug naar de parnters, maar binnen de huidige begroting een oplossing zoeken. En vanaf 2019 het verwerken en meenemen in de begroting.

Risico's
N.v.t.

Financiën
Alle kosten die betrekking hebben op de partners worden een op een doorbelast en achteraf afgerekend. Jaarlijks wordt als onderdeel van het begrotingsproces het budget geactualiseerd, denk aan inflatiecorrectie. Voorstel is om de dekking voor de kosten van de Omgevingsdienst binnen de huidige begroting te realiseren.

Organisatorische aspecten
N.v.t.

Communicatie
In verschillende MT vergaderingen is deze implementatie besproken en akkoord bevonden. Ook tussen de partners en de Omgevingsdienst is ambtelijke overeenstemming.

Vervolg
N.v.t.

Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023

Omgevingsdienst IJsselland

Datum 28 maart 2018

Omgevingsdienst IJSSELLAND

Inhoud

1 Inleiding 2
1.1 Samenvatting 2
1.2 Bepalingen over de begroting 3
2 Programmaplan 4
2.1 Basistaken Omgevingsdienst 4
2.2 Thema's 4
2.2.1 Strategisch 5
2.2.2 Operationeel 7
3 Wat mag het gaan kosten? 10
3.1 Meerjarenbegroting 10
3.2 Kosten 2019 10
3.2.1 Loonkosten 11
3.2.2 Bedrijfsvoeringskosten 12
3.3 Bijdragen partners 12
3.4 Uiteenzetting financiële positie 13
3.4.1 Werkvoorraad 13
3.4.2 Besparingsambitie 14
3.4.3 Incidenteel ontwikkelbudget 14
3.3.4 Indexering 14
3.4.5 Btw / Vennootschapsbelasting (VPB) 14
3.4.6 Onzekerheden in de begroting 15
3.4.7 Meerjarenbalans 15
3.4.8 Subsidies 15
3.4.9 Investeringen 16
3.4.10 Governance op de Omgevingsdienst 16
4 Paragrafen 17
4.1 Lokale heffingen 17
4.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing 17
4.2.1 Financiële kengetallen 17
4.3 Financiering 18
4.4 Bedrijfsvoering 18
Bijlages 21
A. Baten en lasten per taakveld 21
B. Formatieplan 21

Omgevingsdienst IJSSELLAND

1 Inleiding

Voor u ligt de (ontwerp)begroting van 2019 en de meerjarige begroting tot en met 2022. De kaders hiervoor worden gesteld in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland en het Bedrijfsplan. Deze zijn in deze begroting verder financieel vertaald.

De (ontwerp) begroting 2019 wordt door de leden van het algemeen bestuur (AB) van de Omgevingsdienst IJsselland vastgesteld. Uiterlijk acht weken voor de voorgenomen datum van vaststelling wordt de begroting toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten. Deze kunnen binnen acht weken hun zienswijzen naar voren brengen bij het dagelijks bestuur (DB). Het DB zal de zienswijzen bij de begroting 2019 voegen ten behoeve van de definitieve vaststelling door het AB.
De planning voor de vaststelling van de Begroting 2019 is als volgt:

- Ontwerp begroting 2019 vaststellen door DB — 4 april 2018
- Ontwerp ter informatie op agenda AB — 12 april 2018
- Zienswijzen termijn GR/PS — 8 juni (uiterlijk retour)
- Vaststelling door AB — 12 juli 2018

Het AB stelt de begroting uiterlijk 15 juli voor het eerstkomende begrotingsjaar vast (artikel 32 lid 6 GR IJsselland). De begroting moet uiterlijk 14 dagen na vaststelling worden toegezonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

1.1 Samenvatting

In 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen geweest. Daarnaast zien we op het werkveld van de Omgevingsdienst veel nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) en de opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de sanering van asbestdaken < 2024 in Overijssel is een dossier dat onze aandacht vraagt. In overleg met de 12 deelnemers van de Omgevingsdienst zullen wij onze kennis en expertise inzetten om op deze dossiers de gewenste resultaten te boeken. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is natuurlijk gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieutaken. In het tweede jaar van ons bestaan zullen we de basis hiervan verder verstevigen en uitbouwen. In 2019 zullen wij ook de samenwerking met de Veiligheidsregio en de GGD verder intensiveren. Beide gemeenschappelijke regelingen zijn ook actief in het fysieke domein. In 2018 is hiermee al een aanvang gemaakt door bijvoorbeeld gezamenlijk vorm te geven aan een voorlichtingsprogramma voor nieuwe gemeenteraden.
Op 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst feitelijk gestart. Na een gedegen voorbereidingstraject van ruim 2 jaar is hetgeen we op de ‘tekentafel’ hebben

ontworpen in de praktijk gebracht. Het blijkt dat veel aannames en inschattingen die we gemaakt hebben juist blijken te zijn. Vanuit het uitgangspunt ‘sober en doelmatig’ is een kwalitatief goede basis gelegd. Dit is financieel vertaald in de begroting 2018, het nu lopende begrotingsjaar. Het blijkt dat we met deze begroting in grote lijnen goed kunnen werken, reden waarom we voor het begrotingsjaar 2019 geen ingrijpende voorstellen hoeven te doen. Hoewel we in 2018 geconfronteerd zijn met extra, deels onvoorziene kosten, zoals in verband met de opstart van de organisatie en de invoering van ons nieuwe ICT-systeem, zijn deze zodanig van omvang en beheersbaar dat we deze binnen de bestaande kaders kunnen opvangen.

Concreet betekent dit dat alleen de volgende, eerder afgesproken posten, voor de begroting 2019 worden doorgevoerd:

- Indexatie op de loonkosten (2,4%)
- Indexatie op de overige kosten (1,6%).

In hoofdstuk 3 wordt hierop nader ingegaan. In hoofdstuk 4 zal nader ingegaan worden op de interne financiële huishouding en bedrijfsvoering van de Omgevingsdienst.

1.2 Bepalingen over de begroting

In artikel 32 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland zijn de volgende nadere voorschriften met betrekking tot de begroting opgenomen:

1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks vóór 15 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten en de raden van de deelnemers.
2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting acht weken voordat deze ter vaststelling aan het algemeen bestuur wordt toegezonden, doch uiterlijk 5 juni, toe aan de provinciale staten en de raden van de deelnemers.
3. In de ontwerpbegroting wordt onder andere aangegeven welke bijdrage elke deelnemer verschuldigd is voor de uitvoering van de taken van het openbaar lichaam.
4. De deelnemers kunnen binnen acht weken na toezending van de ontwerpbegroting van hun zienswijzen doen blijken. Het dagelijks bestuur voegt, alvorens verzending van de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur plaatsvindt, de commentaren en zienswijzen van de deelnemers toe.
5. Binnen twee weken na de vaststelling door het algemeen bestuur zendt het dagelijks bestuur de begroting aan de deelnemers, tenzij er geen wijzigingen zijn ten opzichte van de ontwerpbegroting.
6. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, en in ieder geval vóór 1 augustus, aan onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

7. De bepalingen van artikel 59, eerste, derde en vierde lid van de Wet zijn niet van toepassing op wijzigingen van de begroting indien deze wijzigingen niet leiden tot een verhoging van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen aan de Omgevingsdienst IJsselland.

2 Programmaplan

Het programmaplan van de Omgevingsdienst IJsselland is als volgt opgebouwd. Ten eerste worden de basis taken toegelicht. Daarna wordt er per thema, lees relevante ontwikkelingen, twee vragen uitgewerkt, te weten: 'Wat willen we bereiken?' En 'Wat gaan we daarvoor doen?'. De vraag 'Wat mag het gaan kosten'? wordt apart behandeld in hoofdstuk 3.

2.1 Basistaken Omgevingsdienst

De Omgevingsdienst verzorgt de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken (VTH) in opdracht van provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om de volgende taken:

1. Basistakenpakket: de taken zoals vastgelegd in artikel 7.1 van het besluit tot wijziging van het Besluit Omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving).
2. Basistakenpakket Plus: de inrichtingsgebonden milieutaken, voor zover deze niet vallen onder het Basistakenpakket.
3. Enkele specialistische milieutaken: specialistische taken op het gebied van geluid, bodem, externe veiligheid en lucht, die aanvullend zijn op de taken die vallen onder het Basistakenpakket:
    a. Geluid: de advisering op bouw/RO en verkeer;
    b. Bodem: de vakinhoudelijke toetsing en beoordeling van bodemonderzoeksplannen en -rapporten, de vakinhoudelijke bodemexpertise bij ruimtelijke en civiele projecten, het bijhouden van het bodeminformatiesysteem (BIS), de uitvoering van de Wet bodembescherming (Wbb) met betrekking tot bodemverontreiniging en sanering en meldingen Besluit Uniforme Saneringen (BUS);
    c. Externe Veiligheid: alle taken waarvoor moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria en advisering op bouw/RO;
    d. Lucht: alle taken waarvoor moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria.

2.2 Thema's

De Omgevingsdienst is niet enkel een uitvoeringsorganisatie. Naast de uitvoering van bovengenoemde VTH-taken kan de Omgevingsdienst op verzoek en in aanvulling op

de huidige adviestaken, het bevoegd gezag inhoudelijk advies geven ten behoeve van bijvoorbeeld een Omgevingsvisie of Omgevingsplan vanuit het perspectief van uitvoerder. U als opdrachtgevers kunt onderbouwd vorm en inhoud geven aan de afwegingsruimte die de Omgevingswet biedt en aan het gebruik van het daarvoor beschikbare ondersteunende digitale stelsel. Onderstaand lichten we een aantal thema's toe .
De thema's zijn opgedeeld in de volgende twee categorieën: strategisch en operationeel. Hiervoor is gekozen om duidelijk de bestuurlijke (strategisch) en ambtelijke (operationeel) thema's te onderscheiden.

2.2.1 Strategisch

Omgevingswet
De Omgevingswet is in juni 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en het bestuursakkoord implementatie Omgevingswet is ondertekend. En nu? Wachten tot de implementatie? Het was de bedoeling dat de Omgevingswet eind 2018 operationeel was, maar dat is niet haalbaar, inmiddels is dit opgeschoven naar 2021. Dat komt doordat er meer tijd nodig is voor de parlementaire behandeling en de implementatie van de Omgevingswet. De datum voor inwerkingtreding klinkt nog ver weg, maar de invoering van deze wet is een enorme operatie die alleen kan slagen als we nu al beginnen. De Omgevingswet betekent niet alleen nieuwe wetgeving, het betekent ook een andere manier van werken en een cultuurverandering. Dit betekent wel dat we ons nu al moeten gaan voorbereiden op de implementatie van de Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet rust op twee pijlers: de invoering van een nieuw digitaal stelsel (DSO = Digitaal Stelsel Omgevingswet) en een nieuwe werkwijze bij gemeenten, provincies en waterschappen. Om te zorgen voor samenhang tussen de digitalisering en het transitieproces bij die overheden, kiezen de partijen ervoor om de coördinatie van de implementatie in handen te leggen van Rijkswaterstaat via het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet'. De Omgevingswet integreert een groot aantal wetten en AMvB's in het fysieke domein om zo integraler te kunnen werken, kosten te reduceren en procedures te bekorten of overbodig te maken. Het idee achter de Omgevingswet ondersteunt de werkwijze die wij als Omgevingsdienst voorstaan. In de memorie van toelichting worden OD's zelfs expliciet genoemd in de zin dat zij een sleutelrol zullen vervullen in het stelsel. Enerzijds omdat bij de Omgevingsdienst deskundigheid is gebundeld die ondersteunend kan worden ingezet voor de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling voor het opstellen van omgevingsbeleid (omgevingsvisie & omgevingsplan). Anderzijds is het de taak van de Omgevingsdienst om het vastgestelde beleid door inzet van VTH-instrumenten (mede) te realiseren.

De Omgevingswet is een zogenaamde 'Kaderwet' wat betekent dat veel zaken nog uitgewerkt moeten worden in ministeriële besluiten en AMvB's. Kortom, de intentie van de Omgevingswet is prima en wordt ook breed onderschreven, de praktijk zal moeten uitwijzen of de intenties ook daadwerkelijk tot de beoogde resultaten leiden. In de nieuwe Omgevingsdienst zullen we capaciteit en kwaliteit moeten vrijmaken om de consequenties van de Omgevingswet voor onze uitvoeringsorganisatie in beeld te brengen.

Externe Veiligheid
Binnen de Omgevingsdienst IJsselland is de regionale capaciteit voor externe veiligheid samengebracht. Deze uitvoerende milieutaak wordt ingezet voor inhoudelijke beoordelingen zowel op beleidsmatig (omgevingsvisie), als uitvoerend niveau (ruimtelijke projecten en vergunningaanvragen). De uitvoering van die taak wordt landelijk en provinciaal ondersteund met subsidiegelden (Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel). Deze worden als tijdelijk instrument beschikbaar gesteld en vormen een goede stimulans om deze belangrijke veiligheidstaken op termijn te borgen. Wij streven naar een adequate uitvoering van deze taken. Daarvoor wordt een plan van aanpak opgesteld en nauwe samenwerking met deelnemende partners gezocht. Uiteraard wordt daarbij de verbinding gezocht met de invoering van de Omgevingswet en de pilots die bevoegde gezagen in dat kader uitvoeren.

Ondermijning
Criminele ondermijning bestaat uit alle vormen van misdaad die een bedreiging vormen voor de integriteit van onze samenleving. Onder meer door vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Met deze vorm van criminaliteit heeft de overheid, en dus ook de Omgevingsdienst, vroeg of laat te maken. Dit onderwerp staat volop in de aandacht, ook bij onze deelnemers. Wij maken een plan van aanpak met onder meer de volgende lijnen:

- We vormen ons een goed beeld van de problematiek en lopende initiatieven en maatregelen.
- In samenwerking met deelnemende partners en stakeholders in de regio bepalen wij onze strategie, onder meer in het kader van de Wet Bibob, het ketentoezicht en handhaving.

Energie en Duurzaamheid
Energie en Duurzaamheid is een steeds belangrijker maatschappelijk thema. In het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs is ook aan de omgevingsdiensten gevraagd hier een bijdrage aan te leveren. Dat doen wij op verschillende manieren:

- In de vergunningverlening geven wij op verzoek van de opdrachtgevers steeds nadrukkelijker binnen het thema 'verruimde reikwijdte' aandacht aan

energiebesparing bij bedrijven. Naast de toepassing van VTH-instrumenten attenderen we bedrijven op nieuwe technieken en moedigen we ze aan deze toe te passen en wijzen we ze op subsidiemogelijkheden;
- Bij toezicht en handhaving intensiveren wij, in overleg met het Rijk en het bevoegd gezag, de activiteiten bij branches waar kansen liggen;
- Wij besteden structureel aandacht aan Energierapportages (EED's) van bedrijven die voor een aantal categorieën jaarlijks verplicht moeten worden ingediend bij het bevoegd gezag. Naar aanleiding hiervan gaan we met hen in gesprek en zoeken naar kansen voor energiebesparing en efficiency. Voor deze activiteiten krijgen wij deels een doeluitkering van het Rijk en de provincie, deels intensiveren wij dit in opdracht van onze opdrachtgevers vanwege het steeds grotere belang dat er aan gehecht wordt;
- In 2019 is energiebesparing een vast onderdeel van de reguliere werkzaamheden. We investeren in opleiding van de toezichthouders en vergunningverleners, zodat zij, ook nadat de financiering vanuit het Rijk is gestopt, een deskundig oordeel kunnen geven over de best beschikbare energiebesparingsmogelijkheden voor bedrijven.
- Wij onderzoeken waar wij vanuit onze taken de verbinding kunnen leggen met andere initiatieven op het gebied van Energie en Duurzaamheid in de regio, met het doel dat deze elkaar onderling versterken (onder meer kennisdeling).

2.2.2 Operationeel

Bodemkwaliteitskaart
Een van onze specialistische milieutaken betreft de uitvoering van de Wet bodembescherming. De kennis over bodemsanering en bodemkwaliteit is op regionaal niveau bijeengebracht in onze dienst. Verschillende deelnemende gemeenten hebben bodemkwaliteitskaarten vastgesteld. Die kaarten worden gebruikt om aan te geven hoe lokaal met grondverzet wordt omgegaan. Het afvoeren en toevoeren van grond kan met de onderliggende kaart procedureel worden vereenvoudigd. Niet alle kaarten zijn actueel. In overleg met de partners onderzoeken wij hoe wij daarin een inhaalslag kunnen maken en streven wij naar een actuele bodemkwaliteitskaart voor onze regio.

Actieplan Ammoniak (“stoppersregeling”)
Agrarische bedrijven dienen zich te houden aan de maximale ammoniakemissiewaarden van het landelijk geldende Besluit emissiearme huisvesting. In veel gevallen moet hiertoe de huisvesting van de dieren worden veranderd. Het Actieplan Ammoniak bevat landelijk gedoogbeleid waarbij bedrijven uitstel krijgen tot 1 januari 2020 (“stoppersregeling”). In plaats van het treffen van maatregelen aan de

huisvesting moeten de stoppers alternatieve maatregelen treffen. In onze regio neemt een groot aantal bedrijven deel aan deze stoppersregeling. We gaan na of deze bedrijven zich houden aan de eisen van de stoppersregeling.

Zuiveringscollectief tuinbouwbedrijven
Vanaf 1 januari 2018 moeten tuinbouwbedrijven voldoen aan zuiveringseisen voor het afvalwater. Zuiveringsinstallaties moeten dan de gewasbeschermingsmiddelen met minimaal 95% verwijderen uit het te lozen water. Tuinbouwbedrijven hebben de mogelijkheid, onder voorwaarden, om uitstel te krijgen tot uiterlijk 1 januari 2021 als er een collectieve aanpak wordt gekozen. Zowel op gebied van exploitatiekosten als op storingsgevoeligheid biedt een collectieve oplossing voordelen. Binnen onze regio is een dergelijk collectief aanwezig. We gaan na of het collectief van tuinbouwbedrijven tijdig voldoet aan de eisen.

Inspectieview milieu
In aanvulling op de coördinatietaak van de provincie is de Omgevingsdienst verantwoordelijk voor de samenwerking en de informatie-uitwisseling met externe partners (Politie, OM, Veiligheidsregio, Waterschap, Rijksinspecties, overige OD's e.d.). Eind 2014 is er een intentieovereenkomst gesloten met het OM en de Politie voor het digitaal uitwisselen van handhavings- en toezichtsinformatie via "Inspectieview Milieu". Informatie die beschikbaar is in eigen systemen van diverse organisaties is daarbij ontsluit baar voor een inspecteur die een controle voorbereidt. Zo kan hij zien welke collega-inspecterende-organisatie de afgelopen periode een bezoek heeft gebracht en of er iets geconstateerd is en kan daarop worden ingespeeld. Ongeveer 30 partijen, Rijksinspecties, OM, politie en Omgevingsdiensten doen hieraan mee. Wij zijn inmiddels volledig aangesloten op Inspectieview Milieu.

Informatiegestuurde Handhaving
In 2019 wordt de nieuwe toezichtmatrix opgeleverd op basis van Informatiegestuurde Handhaving (IGH). Met deze nieuwe aanpak kunnen we onze tijd effectiever verdelen over de bedrijven die meer aandacht nodig hebben, omdat zij de regels minder vanzelfsprekend naleven. Dit zal leiden tot een betere toezichtkwaliteit en een veiliger leefomgeving. Om dit te bereiken gaan we, op basis van data-analyses en informatie via andere bronnen, een nieuwe risicoanalyse maken, die als basis voor hiervoor genoemde toezichtmatrix zal worden gebruikt. De partners zal worden gevraagd input te leveren om vast te kunnen stellen waar de lokale behoefte ligt op het gebied van toezicht. Deze input wordt meegenomen in te nieuwe matrix. Gezamenlijk zal dan een gemeenschappelijk toezichtniveau worden vastgesteld, met ruimte om op lokaal niveau extra aandachtsgebieden te benoemen.

Asbest
Asbest is een structureel probleem in Nederland, en in het bijzonder in Overijssel vanwege haar verleden met Eternit in Goor. Nog steeds is asbest in gebonden en ongebonden vorm op grote schaal in ons milieu aanwezig. Er ligt nu een landelijk actieplan om uiterlijk in 2024 alle asbestdaken vervangen te hebben. Dit vraagt om veel extra toezichtcapaciteit vanuit de ketenverantwoordelijkheid van de Omgevingsdienst om te bevorderen dat dit op de juiste wijze gebeurd en dat het materiaal ook afgevoerd wordt naar de juiste verwerker. In 2019 is het toezicht op asbest, mede op basis van een nieuwe data-analyse, efficiënt en effectief ingericht. De specialisten asbest zijn betrokken bij nieuwe initiatieven die binnen ons werkgebied worden aangedragen om te komen tot een tijdige sanering van de asbestdaken in de aanloop naar het in 2024 te verwachten asbestdakenverbod. We nemen actief deel aan vooroverleggen bij nieuwe (burger)initiatieven en initiatieven vanuit onze partners. We nemen deel aan de landelijke asbestkamer en monitoren de juiste verwerking van gesaneerd asbest in de afvalketen. We houden toezicht op basis van verrijkte informatie, op basis waarvan wij onze capaciteit kunnen inzetten, daar waar dit het meest nodig is.

Risicobedrijven
In de regio IJsselland zijn er slechts enkele bedrijven die onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) vallen. Dit zijn de bedrijven met de grootste veiligheidsrisico's en de uitvoering van de VTH-taken daarvan zijn wettelijk belegd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In de categorie daar net onder zijn echter enkele tientallen bedrijven gevestigd in onze regio. In navolging van een aantal andere regio's in Nederland gaan wij ook specifiek aandacht aan deze groep bedrijven besteden. Het gaat hierbij vooral om het in zicht krijgen van de actuele veiligheidsrisico's in relatie tot de bestaande normeringen. In geval van afwijkingen zullen wij met de bedrijven in gesprek gaan en maatregelen afspreken.

Ketentoezicht- en strafrecht
In onze regio zijn veel afvalverwerkers actief. Een sector die veel werkgelegenheid oplevert en ook tot innovaties leidt die een circulaire economie dichterbij brengen. Anderzijds kleven er ook veel risico's aan deze sector, reden waarom wij stevig in zullen zetten om meer zicht en grip hierop te krijgen en notoire overtreders bestuursrechtelijk en zo nodig strafrechtelijk zullen aanpakken. We doen dit zo nodig ook samen met andere omgevingsdiensten, bijzondere opsporingsdiensten, Rijksinspecties, politie en justitie. In 2019 wordt verder geïnvesteerd in ketentoezicht. Ketenprojecten op het gebied van afvalstromen en grondstromen worden verder uitgediept en in samenwerking met onze ketenpartners behandeld. Hierbij wordt ook gekeken naar strafrechtelijke trajecten waarbij inzet van onze MilieuBOA’s zal worden

gevraagd. In samenwerking met onze partners buiten de regio, nemen wij deel aan verschillende overlegvormen in Oost-Nederland, waarbij we ook het dreigingsbeeld Oost-Nederland als uitgangspunt zullen hanteren. Daarnaast wordt gewerkt vanuit een convenant “Handhaving regio Oost Nederland” waarin afspraken zijn vastgelegd over de inzet van BOA’s op elkaars werkgebied.

3 Wat mag het gaan kosten?

In dit hoofdstuk geven we aan welke kosten, opbrengsten en investeringen we verwachten om de ambities uit het voorgaande hoofdstuk te realiseren.

3.1 Meerjarenbegroting

Ten opzichte van de kaderbrief hebben zich een paar kleine ontwikkelingen voor gedaan. Dit zijn: een medewerker van de Provincie met een garantiesalaris welke met het opstellen van de kadernota nog niet bekend was, de begrotingswijzigingen welke ter besluitvorming in het algemeen bestuur liggen en de daling van het ontwikkelbudget welke niet juist vertaald was. In onderstaande tabel zijn deze wijzigingen verwerkt in het meerjaren perspectief.

Meerjarenbegroting	2018	Wijzigingen 2018	2018 na wijzigingen	2019	2020	2021	2022	2023
Loonsom	6.887.175	86.635	6.973.809	6.973.809	7.141.180	7.312.569	7.488.070	7.667.784
Indexatie				2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Subtotaal loonsom	6.887.175		6.973.809	7.141.180	7.312.569	7.488.070	7.667.784	7.851.811
Overige kosten	2.823.000		2.823.000	2.823.000	2.727.501	2.631.736	2.549.269	2.597.705
Indexatie				1,6	1,8	1,9	1,9	1,9
Subtotaal overige kosten	2.823.000		2.823.000	2.727.501	2.631.736	2.549.269	2.597.705	2.647.061
Totale basisbegroting	9.710.175		9.796.809	9.868.681	9.944.304	10.037.339	10.265.489	10.498.872
Besparingsperc cumulatief	-		-	-	2%	4%	6%	8%
Beoogde besparing cumulatief	-		-	-	198.886	401.494	615.929	839.910
VTH-2	356.800	4.200	361.000	369.011	375.653	382.791	390.064	397.475
Begroting na besparing	**10.066.975**		**10.157.809**	**10.237.692**	**10.121.071**	**10.018.636**	**10.039.623**	**10.056.437**

3.2 Kosten 2019

Alle taken van de Omgevingsdienst vallen onder het programmaplan Milieu en Leefomgeving. Om meer inzicht te geven in de cijfers hebben we ervoor gekozen een eigen opzet, onder het programmaplan Milieu en Leefomgeving, te maken. De begroting 2018 is aangepast naar een nieuwe indeling. Deze indeling zetten we voort in de begroting 2019. Er is onderscheidt gemaakt tussen de volgende afdelingen:

- Bedrijfsvoering
- Vergunningen
- Toezicht en handhaving
- Advies

Per afdeling wordt een overzicht gegeven van de begrote lasten. Tussen de afdelingen hebben personele verschuivingen plaatsgevonden waardoor budgetten per afdeling zijn veranderd ten opzichte van 2018. In de totaliteit is niets veranderd. Verder lopen er in 2018 nog een aantal begrotingswijzigingen, deze worden weer gegeven in de kolom: Wijzigingen 2018.

Omgevingsdienst IJsselland	Begroting 2018	Wijzigingen 2018	Begroting 2018 na wijzigingen	Indexatie	Begroting 2019
Salarissen en sociale lasten	967.500	9.906	977.406	2,4%	1.000.864
Accountantkosten	25.000		25.000	1,6%	25.400
Verzekeringen	25.000		25.000	1,6%	25.400
Overige afdelingskosten	150.000		150.000	1,6%	152.400
Opleiding	100.000		100.000	1,6%	101.600
Reiskosten	202.000		202.000	1,6%	205.232
Representatie	25.000		25.000	1,6%	25.400
Overige personeelskosten	279.000		279.000	1,6%	283.464
Ontwikkelbudget	400.000		400.000		270.000
ICT	856.800	4.200	861.000	1,6%	872.744
DVO	967.000		967.000	1,6%	982.472
Onvoorzien	90.000		90.000	1,6%	91.440
Totaal Bedrijfsvoering	**4.087.300**		**4.101.406**		**4.036.416**
Salarissen en sociale lasten	1.520.080		1.520.080	2,4%	1.556.562
Overige kosten	20.000		20.000	1,6%	20.320
Totaal Vergunningen	**1.540.080**		**1.540.080**		**1.576.882**
Salarissen en sociale lasten	2.462.430	76.729	2.539.159	2,4%	2.600.099
Overige kosten	20.000		20.000	1,6%	20.320
Totaal Toezicht en handhaving	**2.482.430**		**2.559.159**		**2.620.419**
Salarissen en sociale lasten	1.937.164		1.937.164	2,4%	1.983.656
Overige kosten	20.000		20.000	1,6%	20.320
Totaal Advies	**1.957.164**		**1.957.164**		**2.003.976**
Eindtotaal	**10.066.975**		**10.157.809**		**10.237.692**

3.2.1 Loonkosten

Alle salarissen en sociale lasten zijn gebaseerd op de afspraken die gemaakt zijn in de begroting 2018. Het primaire proces bestaat uit 83,5 FTE. Voor bedrijfsvoering (incl. MT) is dat 12,2 FTE.

3.2.2 Bedrijfsvoeringskosten

De bedrijfsvoeringskosten zijn opgedeeld in een aantal posten. Hiervan willen we graag een aantal posten verder toelichten. Bij de start van de Omgevingsdienst heeft het Algemeen Bestuur een accountant aangesteld. De kosten hiervan bedragen in 2019 € 25.000. Overige afdelingskosten bestaan uit: diverse lidmaatschappen, zoals ODNL of de diverse HRM systemen, onderhoud van apparatuur, literatuur en externe communicatie. Het budget voor reiskosten bedraagt € 202.000 en heeft betrekking op de vergoedingen aan medewerkers voor het woon-werk verkeer en de dienstreizen conform het vastgestelde mobiliteitsplan en sociaal plan. De overige personeelskosten bestaan voornamelijk uit declaraties van medewerkers, aanschaf van bedrijfskleding en overige personeelsgerelateerde kosten.
Wij en onze partners maken gebruik van een gezamenlijk software systeem. De kosten hiervan worden met elkaar gedragen (VTH-1). Waarbij de omgevingsdienst voor het VTH-2 deel ook de administratieve kant verzorgt. Het totale bedrag van € 872.744 is als volgt uitgebouwd.

VTH-1	VTH-2
508.000	364.744

Voor de huisvesting van de omgevingsdienst en het verzorgen van de dienstverlening op de gebieden, personeelsadministratie, interne controle, faciliteiten en financiële administratie is er een dienstverleningsovereenkomst met de Gemeente Zwolle gesloten. De kosten hiervoor bedragen € 967.000.
In de begroting is een ontwikkelbudget opgenomen. De onderbouwing van het budget wordt toegelicht in paragraaf 3.3.3.

3.3 Bijdragen partners

De bijdragen van de partners wordt in de volgende tabel weergegeven. Per partner wordt de verdeelsleutel, bijdrage primaire proces, overige kosten exclusief VTH, VTH-1, VTH-2, en ontwikkelbudget weergegeven. Daarnaast wordt de doorbelasting van SmartDocuments apart weergegeven, omdat wij hier alleen de administratieve kant van regelen.

Partner	Verdeel sleutel	Primairproces	Overige kosten excl VTH	VTH-1	VTH-2	Ontwikkel budget	Totaal	Smart Documents
Dalfsen	5,1%	288.117	150.686	25.908	28.956	13.770	507.437	-
Deventer	13,8%	818.950	407.739	70.104	57.912	37.260	1.391.965	5.458,87
Kampen	9,2%	539.858	271.826	46.736	43.485	24.840	926.745	4.094,15
Olst-Wijhe	5,3%	308.582	156.595	26.924	14.529	14.310	520.940	1.364,72
Ommen-Hardenberg	13,9%	890.462	410.694	70.612	41.046	37.530	1.450.344	-
ProvincieOverijssel	10,0%	679.340	295.463	50.800	-	27.000	1.052.603	-
Raalte	7,7%	470.175	227.507	39.116	28.956	20.790	786.544	2.729,43
Staphorst	4,8%	305.712	141.822	24.384	18.085	12.960	502.963	1.705,89
Steenwijkerland	8,5%	502.641	251.144	43.180	2.235	22.950	822.150	-
Zwartewaterland	6,0%	363.905	177.278	30.480	15.646	16.200	603.509	1.478,44
Zwolle	15,7%	972.574	463.877	79.756	66.345	42.390	1.624.942	6.254,95
VR IJsselland	0,0%	-	-	-	47.549	-	47.549	2.501,90
Totaal		**6.140.317**	**2.954.632**	**508.000**	**364.744**	**270.000**	**10.237.692**	**25.588,37**

De opbouw van het primair proces wordt apart toegelicht in onderstaande tabel omdat hier historische gegevens van toepassing zijn.

Partner	Verdeel sleutel	Primairproces zoals in 2018	Overheveling Overhead naar primair	Begrotings wijziging RUD medewerker	Indexatie (2,4%)	Primair proces 2019
Dalfsen	5,1%	273.602	3.851	3.913	6.753	288.117
Deventer	13,8%	778.748	10.419	10.589	19.194	818.950
Kampen	9,2%	513.200	6.946	7.059	12.653	539.858
Olst-Wijhe	5,3%	293.281	4.002	4.067	7.232	308.582
Ommen-Hardenberg	13,9%	848.433	10.495	10.665	20.870	890.462
ProvincieOverijssel	10,0%	648.195	7.550	7.673	15.922	679.340
Raalte	7,7%	447.434	5.814	5.908	11.020	470.175
Staphorst	4,8%	291.240	3.624	3.683	7.165	305.712
Steenwijkerland	8,5%	477.921	6.418	6.522	11.781	502.641
Zwartewaterland	6,0%	346.242	4.530	4.604	8.529	363.905
Zwolle	15,7%	925.880	11.854	12.046	22.795	972.574
VR IJsselland	0,0%	-	-	-	-	-
Totaal		**5.844.176**	**75.500**	**76.729**	**143.914**	**6.140.317**

3.4 Uiteenzetting financiële positie

In deze paragraaf wordt een uiteenzetting van de financiële positie beschreven. De volgende onderwerpen worden toegelicht: werkvoorraad, besparingsambitie, incidenteel ontwikkelbudget, indexering, BTW en VPB, onzekerheden in de begroting, meerjarenbalans, subsidies en investeringen.

3.4.1 Werkvoorraad

Onze werkvoorraad is ten opzichte van 2018 niet veranderd. Hiervoor is bewust gekozen omdat in 2020 een begin wordt gemaakt met outputfinanciering. De formatie van het primaire proces is wel veranderd. Van bedrijfsvoering is 2 FTE toegevoegd aan het primaire proces. Wat in totaal op 83,5 FTE komt. Bij de verdeling tussen Ommen en Hardenberg is de verhouding 25/75 aangehouden, conform de begroting 2018.

	Werkvoorraad		
Partner	Uren	FTE	Percentage
Dalfsen	6.009	4,2	5,1%
Deventer	16.235	11,3	13,8%
Kampen	10.780	7,5	9,2%
Olst-Wijhe	6.169	4,3	5,3%
Ommen	4.080	2,8	3,5%
Hardenberg	12.241	8,5	10,4%
Overijssel	11.682	8,1	10,0%
Raalte	9.000	6,3	7,7%
Staphorst	5.644	3,9	4,8%
Steenwijkerland	10.003	6,9	8,5%
Zwartewaterland	6.976	4,8	6,0%
Zwolle	18.414	12,8	15,7%
Totaal	**117.233**	**81,4**	**100,0%**

3.4.2 Besparingsambitie
Wij verwachten vanaf 2020 vier jaar lang 2% besparing op de begroting te kunnen realiseren. Er is bewust gekozen om de eerste twee jaar geen besparing op de begroting door te voeren. Het doel is eerst de organisatie een solide basis te geven en daarna pas te streven naar kostenreductie. De besparing denken we te kunnen realiseren door het verder uniformeren van werkwijzen en aanscherpen van de PDC.

3.4.3 Incidenteel ontwikkelbudget
Het ontwikkelbudget voor de Omgevingsdienst bedraagt in totaal € 800.000,-. In 2018 verwachten we een bestedingsbehoefte van € 400.000,-, in 2019 van € 270.000,- en in 2020 van € 130.000,-.
Over de besteding van dit budget wordt jaarlijks verantwoording afgelegd en het bedrag dat na de drie jaar eventueel overblijft, wordt – na besluitvorming door het Algemeen Bestuur hiertoe - bestemd voor reservevorming dan wel gerestitueerd aan de deelnemers naar rato van hun inbreng van de taken.

3.3.4 Indexering
Bij de indexering van de kosten worden de volgende CPB indices gehanteerd:
- voor de loonkosten: loonvoet sector overheid
- voor de overige kosten: kostenprijs netto materiële overheidsconsumptie

Loonindexering
Voor de lonen betekent dit een stijging van 2,4%. Deze raming betreft het jaar 2018 en deze wordt voor het jaar 2019 geëxtrapoleerd. Dit betekent voor de begroting 2019 dat de werkelijke loonkosten van de maand januari 2018 worden verhoogd met 2,4%. In de werkelijke loonkosten zijn dus de laatste cao-ontwikkelingen en sociale lasten meegenomen (nacalculatie).

Prijsindexering
Voor de prijzen betekent dit een stijging van 1,60% ten opzichte van het jaar 2018.

3.4.5 Btw / Vennootschapsbelasting (VPB)
Wij hebben de keuze gemaakt om voor btw ondernemer te kiezen. Dit houdt in dat de we volledig btw-plichtig zijn. Met andere woorden, van alle ontvangen facturen wordt de btw terug gevraagd en op alle verstuurde facturen wordt de btw afgedragen.
De argumenten hiervoor zijn dat het ten eerste de makkelijkste oplossing is. Andere constructies zijn ingewikkelder. Ten tweede wordt deze keuze bij de meeste omgevingsdiensten toegepast. Wij sluiten hierbij dus aan. Ten derde is het in relatie tot de alliantiepartner goedkoper, omdat wij als ondernemer worden gezien kan de gemeente Zwolle alle btw terugvragen, wat ten goede komt aan de prijs die wij moeten

betalen voor onder andere huisvesting. Als laatste geldt het derde argument ook voor de gemeente Deventer, die een deel van het ICT verzorgt voor ons.
Wat betreft de VPB is het uitgangspunt dat wij voor de 'VPB-Poort' blijven. Dit wil zeggen dat er geen winstoogmerk is en geen winst wordt gemaakt. Hierdoor zijn wij niet VPB-plichtig.

3.4.6 Onzekerheden in de begroting

De Omgevingsdienst IJsselland is pas van start. Doordat er weinig historische gegevens zijn brengt dit onzekerheden in de begroting met zich mee. Er is wel gebruikt gemaakt van gegevens van andere omgevingsdiensten. De twee grootste onzekerheden worden in deze paragraaf toegelicht. De eerste zijn de reiskosten. Er zijn veel verschillende regelingen voor de werknemers, dit is moeilijk om te prognosticeren en we kunnen niet naar het verleden kijken. In de loop van 2018 verkrijgen we meer inzicht en kunnen we, waar mogelijk, bij sturen. Daarnaast zal het verkregen inzicht de basis vormen voor de evaluatie van het mobiliteitsplan in de eerste helft van 2019. Een tweede onzekerheid is de dienstverlening overeenkomst met Zwolle. Er is sterk gestuurd in een gezamenlijke verantwoordelijkheid om binnen het gestelde kader te blijven. Dit kader is echter vastgesteld voor de start van de Omgevingsdienst . Er zijn in de loop van de tijd ook nieuwe componenten ontstaan welke lastig te voorspellen waren maar wel te monitoren. Bijvoorbeeld het meerwerk aan de ICT hardware en dienstverlening. Met behulp van deze monitoring sturen we ook op de componenten waar ruimte in zit om zo binnen het gestelde kader te kunnen blijven opereren.

3.4.7 Meerjarenbalans

De verwachting is dat de eindbalans beperkte bedragen zal bevatten voor crediteuren, debiteuren, hardware investeringen en een weerstandsreserve. Op dit moment is het nog onzeker hoeveel de weerstandsreserve zal zijn. Hierover zal meer bekend worden als de RUD is geliquideerd. Tegelijkertijd zal de nota weerstandvermogen hier meer inzicht in geven.

3.4.8 Subsidies

In de begroting 2018 is er geen aandacht geweest voor subsidies. Voor enkele projecten op het gebied van Energie en Duurzaamheid en Externe Veiligheid zijn er wel subsidies aangevraagd en verstrekt. Dit wordt doormiddel van een Algemeen Bestuur besluit gewaarborgd. Voor 2019 is echter nog niet bekend welke subsidies beschikbaar komen voor de Omgevingsdienst, derhalve is hier voor alsnog niets voor opgenomen. De subsidie stromen willen we inzichtelijk houden via de tussentijdse rapportages en de verantwoording in de jaarrekening.

3.4.9 Investeringen

Voor 2019 staat er een investering gepland. De afdeling advies moet investeren in nieuw geluidsapparatuur. De huidige apparatuur is niet meer toereikend om het werk goed uit te voeren. De kosten hiervoor zijn echter nog niet voldoende bekend. De geschatte kapitaallasten die uit deze investering voortvloeien worden in eerste instantie gedekt door het afdelingsbudget overige kosten.

3.4.10 Governance op de Omgevingsdienst

De begroting is één van de instrumenten van governance op de Omgevingsdienst. We plaatsen dit instrument graag in zijn context en schetsen daartoe hoe de governance van de Omgevingsdienst is ingericht: hoe verlopen toezicht, sturing, verantwoording en beheersing van de GR Omgevingsdienst?

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst wordt gevormd door bestuurders uit de colleges van alle deelnemende overheden. Uit hun midden is het Dagelijks Bestuur gekozen. De directeur van de Omgevingsdienst fungeert in beide besturen als secretaris. De verticale sturing en verantwoording wordt vormgegeven door de jaarlijkse kaderbrief en begroting, welke laatste na raadpleging van raden en staten, door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst wordt vastgesteld. De verantwoording gebeurt door middel van de jaarrekening welke na raadpleging van raden en staten, door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld, waarna een kopie aan de Minister van Binnenlandse Zaken wordt verstrekt (artikel 33 GR IJsselland). Het Algemeen Bestuur geeft opdracht aan een accountant om een onafhankelijk oordeel te geven over de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de jaarrekening. Gedurende het jaar zal het Dagelijks Bestuur op periodieke basis sturen op realisatie van de begroting en waar nodig begrotingswijzigingen aan het Algemeen Bestuur voorleggen.

De horizontale sturing en beheersing geschieden door middel van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) die tussen de deelnemende overheden en de Omgevingsdienst worden afgesloten voor meerdere jaren. Hierbinnen wordt jaaropdrachten verstrekt. Deze DVO's en jaaropdrachten betreffen de wettelijk verplicht in te brengen taken, maar ook "facultatieve" taken. Tevens verstrekt het bevoegd gezag het mandaat aan de Omgevingsdienst, dat nodig is voor de uitvoering van de DVO. De uitvoering van deze DVO's en jaaropdrachten wordt beheerst met behulp van periodieke rapportages aan de opdrachtgevers. De betaling door de deelnemers is vooralsnog gekoppeld aan de ingebrachte taken en medewerkers; inputfinanciering. Vanaf het begrotingsjaar 2020 wordt gefaseerd overgegaan op outputfinanciering.

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De Omgevingsdienst IJsselland is niet bevoegd om lokale heffingen op te leggen. De deelnemers hebben er vooralsnog niet voor gekozen om deze heffingen bij ons te beleggen. De heffingen worden door de deelnemers zelf uitgevoerd.

4.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft ons bij het vaststellen van de begroting 2018 bericht dat zij 1% tot 2,5% weerstandvermogen een te geringe buffer vindt. Daarbij is door het ministerie in overweging gegeven om in de komende periode een nota Weerstandvermogen vast te stellen. Het Dagelijks Bestuur neemt dit advies over en zal tegelijk met de liquidatie van de netwerk-RUD en de het vaststellen van de begroting 2019 het Algemeen Bestuur de genoemde nota en een voorstel voor de opbouw van weerstandsvermogen voorleggen.

4.2.1 Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen (alle schulden - vorderingen en liquide middelen)/totale baten). De Omgevingsdienst IJsselland heeft geen schulden, vandaar dat de netto schuldquote niet te berekenen is.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De hoogte van deze reserve is nog niet bekend plus de Omgevingsdienst heeft geen schulden, daarom is het berekenen van een solvabiliteitsratio niet mogelijk.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage. In het geval van de Omgevingsdienst zijn alle laste structureel gedekt door structurele baten.

Kengetallen (bedragen x €1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Netto schuldquote	-	-	-
Solvabiliteitsratio	-	-	-
Structurele exploitatieruimte	100%	100%	100%

4.3 Financiering

Middels de dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Zwolle en de Omgevingsdienst IJsselland is in de functie van treasurer voorzien. De treasurer voor de gemeente Zwolle zal op basis van de betreffende dienstverleningsovereenkomst de functie van treasurer voor de Omgevingsdienst IJsselland gaan vervullen. Hierbij blijft de eindverantwoordelijkheid voor het proces bij de Omgevingsdienst.
Met de dienstverleningsovereenkomst is bekrachtigd dat de treasurer van de gemeente Zwolle, in de functie van treasurer voor de Omgevingsdienst IJsselland, de bevoegdheden verkrijgt als omschreven in het concept treasurystatuut welke in 2018 aangeboden zal worden aan het Algemeen Bestuur.

4.4 Bedrijfsvoering

Het managementteam zal de eerste jaren prioriteit geven aan de ontwikkelopgaven: borgen en door ontwikkelen van de lokale binding en het vormen van één organisatie. Dit zal veel tijd en energie vergen. Intern zal het nieuwe managementteam en specifiek het stafbureau zich gaan bezig houden met het ontwikkelen en door ontwikkelen van alle bedrijfsvoeringsaspecten. Hierbij valt te denken aan de instrumenten uit planning en control cyclus en de verschillende ICT aspecten. De doorontwikkeling van het systeem IJVI is hier ook een voorbeeld van. Hieronder worden enkele bedrijfsvoeringsaspecten nader toegelicht.

Personeel en organisatie

De Omgevingsdienst is inmiddels uitgegroeid tot een organisatie waar meer dan 100 medewerkers werkzaam zijn. Er wordt naast een vaste bezetting gewerkt met een flexibele schil voor ziek en piek. In het derde kwartaal van 2018 zullen we beginnen met een traineeprogramma. Dit zal in 2019 verder uitgebouwd worden. Aan de hand van strategische personeelsplanning zijn we steeds bezig met het plaatsen van de juiste medewerker op de juiste plek. Andere thema's die in 2019 op de agenda staan zijn talentmanagent, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. Tenslotte worden in 2019 verdere stappen gezet om met ingang van 1 januari 2020 de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren in te voeren.

Accountant

Het bestuur van de Omgevingsdienst IJsselland heeft een accountant geselecteerd en deze begin 2018 benoemd. Deze accountant, Brouwers uit Zwolle, heeft de opdracht een onderzoek te doen naar en verslag uit te brengen over de betrouwbaarheid van de processen en de jaarrekening. De accountant is in eerste instantie benoemd voor 1 jaar, met een optie voor een langduriger relatie.

Financiën
In 2018 is gestart met het systeem van inputfinanciering. In het bedrijfsplan is vastgelegd dat wij vanaf 2020 geleidelijk overgaan op de methodiek van outputfinanciering. Bij inputfinanciering wordt de jaarlijkse financiële bijdrage per deelnemer bepaald door de betreffende loonsom (in te brengen in de vorm van formatie dan wel vacaturegeld) te vermeerderen met het percentage van de kosten voor de materiële en formatieve overhead. Outputfinanciering betekent bekostiging op basis van geleverde producten tegen een bepaalde prijs.

Huisvesting
Met de gemeente Zwolle, welke de huisvesting voor de Omgevingsdienst IJsselland verzorgt, is een contract gesloten met een looptijd van 10 jaar. Gekoppeld aan dit contract is een contract afgesloten om meerdere diensten van de gemeente Zwolle af te nemen. Te denken valt hierbij aan; facilitaire, financiële en personele diensten, Het managementteam van de Omgevingsdienst zal scherp toe zien op de kosten en kwaliteit van de dienstverlening om binnen de gestelde kaders van de begroting te kunnen blijven.

ICT
Het streven van de Omgevingsdienst IJsselland is om goede VT&H-diensten te leveren aan burgers en bedrijven. Goede dienstverlening verloopt waar mogelijk digitaal, volgens een voor de klant herkenbaar en te volgen (gestandaardiseerd) proces, zonder dat de klant van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Voor de klant moet het niet uitmaken of bijvoorbeeld een vergunningaanvraag bij de gemeente, de provincie, de Omgevingsdienst IJsselland of meerdere partners tegelijk in behandeling is. In IJsselland hebben we ons gerealiseerd dat dit alleen kan als de samenwerkende partners beschikken over dezelfde informatie over de zaken waar we mee bezig zijn. We hebben daarom als uitgangspunt genomen dat zo veel mogelijk partners gebruik gaan maken van hetzelfde VT&H systeem. De implementatie van het VT&H-systeem kent 2 fases. Fases 1 is afgerond en betrof alle werkzaamheden binnen het Basis Takenpakket+, dit zijn de milieutaken welke overgedragen zijn aan de Omgevingsdienst. In fase 2 worden de overige VT&H-taken van de andere partners die dat willen geïmplementeerd. Deze fase wordt naar verwachting in de 2de helft van 2018 afgerond. De Omgevingsdienst is opdrachtgever van beide projecten. De kosten lopen via de begroting van de Omgevingsdienst.

Inkoop en aanbesteding
De beleidskaders en werkwijze ten aanzien van inkoop en aanbesteding zijn door het managementteam, in samenwerking met de inkoopafdeling van Zwolle uitgewerkt. In

2019 zal er op basis van de kaders invulling gegeven worden aan het inkopen goederen en het aanbesteden van diensten.

Governance
In de inleiding hebben we de governance op hoofdlijn geschetst. Voor de sturing zal de Omgevingsdienst IJsselland, naast deze begroting, gaan werken met een meerjarig beleidsplan en een jaarplan. Dit jaarplan wordt met name gevoed door de jaaropdrachten die door de deelnemers worden gegeven. Gedurende het jaar worden periodiek rapportages omtrent prestaties en financiën opgesteld voor directie en Dagelijks Bestuur. Ten minste op drie momenten in het jaar zullen rapportages aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd met daarbij, waar nodig voorstellen voor begrotingswijzigingen. Deze drie momenten zullen zoveel mogelijk aansluiten op de beleidscyclus van de deelnemers.

Omgevingsdienst IJSSELLAND

Bijlages

A. Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
7.4 - Milieubeheer	10.237.692	-6.201.276	4.036.416
0.4 - Ondersteuning organisatie	0	4.036.416	-4.036.416
Totaal			**-**

B. Formatieplan

Afdeling	FTE
Directie	5,0
Staff	7,2
Vergunningen	21,2
Toezicht en Handhaving	36,5
Advies	25,8
Totaal	**95,7**

Aan College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Zwolle (collegevergadering@zwolle.nl), Griffier van de Gemeenteraad (raadsgriffie@zwolle.nl), Afdeling projectontwikkeling (O.Jansma@zwolle.nl).
C.c. bewonersvereniging binnenstad (info@bbzwolle.org), Stichting vrienden van de stadskern Zwolle (info@vriendenvandestadskernzwolle.nl)

Zwolle, 12-4-2018

Geacht College, geachte gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u namens de bewoners van Groot Wezenland en Almelose Kanaal een uitgebreidere reactie op de Concept-visie. Deze reactie volgt op de voorlopige reactie van 1 maart 2018.

Aanleiding
De voorgenomen herstructurering en herinrichting Weezenlanden-Noord, die de Schuurmanstraat, Wiecherlinckstraat, Buserstraat en de Luttenbergstraat omvat, betreft een gebied direct gelegen tegen en/of uitkijkend op de percelen van bewoners aan het Almelose Kanaal en Groot Wezenland.
Op 20 februari 2018 zijn wij als belanghebbenden voor het eerst geïnformeerd over de huidige, plotseling sterk gewijzigde, plannen (o.a. niet 230 woningen, maar 300-600 en een parkeergarage voor 600-700 auto's in een 15 tot meer dan 40 meter hoog bouwproject met winkels en horeca). Vanwege de korte deadline van 9 dagen om te reageren, ontving u eerder een voorlopige reactie.

Kans voor Zwolle
De voorgenomen herstructurering en herinrichting Weezenlanden-Noord biedt een kans voor de gemeente om de stad nóg aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers door daadwerkelijk een verbinding tot stand te brengen tussen de binnenstad en Park de Wezenlanden. Ook kan een duurzaam en aantrekkelijk woon- en leefklimaat worden gerealiseerd op deze prachtige locatie door invulling te geven aan een aantal gemeentelijke doelstellingen. Hieronder valt onder andere uitbreiding van het aantal woningen in de binnenstad. De eigenaren van de bestaande woningen in dit gebied onderschrijven uiteraard plannen die leiden tot verbetering met betrekking tot woonmogelijkheden, leefbaarheid, woonkwaliteit, autoluwte, groenvoorzieningen en aantrekkelijkheid van de binnenstad van Zwolle.

De concept-visie in grote lijnen:
- Groei van 180 naar 300-600 woningen
- Woontorens met een bouwhoogte die zal variëren van 20 tot 40 meter of meer
- Aanleg van een parkeergarage voor 600-700 auto's

De argumenten van de gemeente
Zoals genoemd in de Beslisnota d.d. 31-1-18: Verkenningen Herstructurering Weezenlanden-Noord.
1. Centrum-Oost heeft een belangrijke betekenis voor de stad, als derde stadsentree.
2. Het woningbouwprogramma is stedelijk (mix huur/koop), waarbij het "laadvermogen" groter is dan de huidige bouw (180 woningen) en de plek een stedelijker invulling (400 of meer gestapelde woningen) behoeft.
3. Het gebied en de locatie vragen om een gebouwde parkeeroplossing, ook voor kantoren in de omgeving (rechtbank en provinciehuis). Hierdoor wordt het laadvermogen vergroot en krijgt de locatie de juiste stedelijke karakteristiek. De ligging aan de binnenring is ideaal.
4. De ambities op het gebied klimaatadaptatie en energietransitie kunnen worden ingevuld.

Visie of "overlading": inhoudelijke onderbouwing voor omvang woontorens en garage ontbreekt
Door de buitenproportionele omvang van het aantal woningen, de hoogte van de woontorens, de hoogte van de tussendelen, de zeer grote parkeer garage en de aanzuigende werking op autoverkeer, dreigt "het kind met het badwater te worden weggegooid". De kans voor de binnenstad van Zwolle dreigt te verworden tot een project voor parkeergelegenheid dat bekostigd wordt door de fraaie locatie met gemeentelijke monumenten te "overladen" middels de verkoop van zoveel mogelijk woningen. De motivatie voor de zeer forse omvang van de bouwplannen is niet goed onderbouwd en vertoont een aantal tegenstrijdigheden. Het plan zoals beschreven in de Concept-visie wordt gebaseerd op conclusies die niet worden voorafgegaan door harde bevindingen of een gefundeerde argumentatie. Deze Concept-visie roept daardoor een aantal vragen op. Deze zijn als digitale kanttekening geplaatst bij het Concept-visie document (zie bijlage 2).
De vraag dient zich aan of er sprake is van een ambitieus plan of een dreigende inschattingsfout met schade voor de binnenstad en haar bewoners.

Inhoudelijke bezwaren tegen de Concept-visie:

Ad. 1*: "Centrum-Oost heeft een belangrijke betekenis voor de stad, als derde stadsentree."*

Een voor de binnenstad gezichtsbepalend deel van onze woningen (m.n. Groot Wezenland 30 t/m 41) bestaat al meer dan 130 jaar. Dit aangezicht op de stad Zwolle en deze woningen zijn onverminderd aantrekkelijk. Er vlak achter worden de flats gesloopt die gebouwd zijn in 1950, dus al na 65 jaar (= 130 / 2). Ervoor in de plaats komt een zeer hoge dichtheid van bebouwing. Dit betreft ca. 40 tot 70% sociale huur, vooral een- en tweepersoonshuishoudens en woontorens/flats tot wellicht 40 meter. Derhalve lijkt verloedering in plaats van aantrekkelijkheid en duurzaamheid op termijn niet te zijn uitgesloten. De plannen voor horeca en mogelijk nieuwe winkels dragen daar misschien zelfs toe bij. Bezoekers zullen voor horeca- en winkelbezoek het centrum binnen de grachtengordel willen betreden, in plaats van hun uitgaven te doen in de panden boven de nieuwe mega-parkeergarage. Nieuwbouwprojecten boven parkeergarages als het Maagjesbolwerk en Q-park centrum (Klokkensteeg/Eiland) hebben geleid tot een zelfde fenomeen van leegstand en dreigende verloedering. Er is d.d. 1-4-2018 sprake van uitgebreide leegstand in het centrum van Zwolle van o.a. *alle* winkelpanden direct gelegen aan de Jufferenwal boven Q-Park Maagjesbolwerk en 3 ruime panden aan de Klokkensteeg/Eiland boven Q-Park Centrum. Zie de foto's 2 t/m 5 in bijlage 1, d.d. 29-3-2018. Het Broerenkwartier is een ander voorbeeld van leegstand, zelfs in het hart van het Centrum. Dit vraagt bij een plan voor Centrum-Oost als aantrekkelijke stadsentree ten minste om zaken als blijvend actief beheer en een duurzaam exploitatiemodel. Opvallend is dat de Concept-Visie hier ook in kader stellende zin niets over zegt.
Daarnaast is het de vraag of het wel verstandig is om meer winkels te bouwen, gezien het feit dat de online verkoop stijgt en webwinkels zonder winkelpand maken de meeste omzet maken. Zie hiervoor cijfers van het CBS (https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/03/meeste-omzetgroei-bij-webwinkels-zonder-winkelpand).

Vraag 1: Argument 1 uit de Beslisnota conflicteert met de invulling in de Concept-Visie van argument 2 en 3. Graag zouden we de gemeente willen vragen dit toe te lichten.
Vraag 2: Daarnaast zouden wij graag de gemeente willen vragen wat de argumentatie is van de bouw van nog meer winkelpanden boven een parkeergarage aan de rand van het centrum, terwijl een groot deel van de vergelijkbare winkelpanden op A-locaties leegstaat.

Ad. 2: *"Het woningbouwprogramma is stedelijk (mix huur/koop), waarbij het "laadvermogen" groter is dan de huidige bouw (180 woningen) en de plek een stedelijker invulling (400 of meer gestapelde woningen) behoeft."*

Aantal woningen: Het "laadvermogen" van een gebied is geen vastomlijnd begrip. De vraag of een zeer hoge dichtheid van woningen, parkeerplaatsen, winkels en horeca, zoals voorgesteld het laadvermogen niet te boven gaat, dient derhalve op basis van goede argumenten beantwoord te worden. Vervanging van het aantal woningen door een hoger aantal nieuwe woningen (167-333% van het huidige aantal) op een beperkte oppervlakte, naast toevoeging van winkels, horeca en 600-700 parkeerplaats en heeft forse consequenties voor de leefomgeving van bewoners en verkeer in het gebied.
Wezenlanden-Noord dreigt te worden "overladen", waarbij de extreme dichtheid van het geplande aantal woningen conflicteert de gemeentelijke doelstellingen het realiseren van een aantrekkelijke derde stadsentree op locatie Centrum-Oost, met kwalitatief bijzonder goed woon- en leefmilieu en autoluwte. Daarbij dient opgemerkt te worden dat er reeds 300 woningen zijn gepland en/of gebouwd op het oude Weezenlanden terrein. In de Concept-Visie wordt gesproken over uitbreiding van 180 naar 300 tot 600 woningen, richtgetal: 450. Opmerkelijk is dat de oppervlakte van het plangebied niet wordt vermeld. Het gebied betreft geschat 2 tot 2,5 hectare. Als wordt uitgegaan van 2,3 hectare, dan komt de oorspronkelijke ambitie van WOB van 230 sociale huurwoningen overeen met 100 woningen per hectare. Dit is al een flinke toename ten opzichte van de bestaande situatie van 180 woningen (78 per hectare). Bebouwing met respectievelijk 300 / 450 / 600 woningen komt, onder diezelfde aanname, neer op 130 / 195 / 260 woningen per hectare. Wil een dergelijke zeer dicht bebouwde locatie aantrekkelijk worden, dan vereist deze een extreem hoge plankwaliteit. Echter de foto-impressies die als referentie zijn opgenomen lijken niet realistisch voor een zo dicht te bebouwen locatie. Onder meer wordt een foto getoond van Park De Wezenlanden. Zolang echter niet een substantieel deel van de bouwambitie aan of in dit park wordt gerealiseerd is dat "pronken met andermans veren" en is de illustratie niet relevant. De foto van het Mekelpark in Delft in de Concept-Visie toont de aanwezige grote toren niet in realistische volle glorie, maar verscholen achter een boom. Ook wordt de aangrenzende bebouwing niet getoond. In werkelijkheid is het betreffende gebied zeer dicht en hoog bebouwd en juist onaantrekkelijk (bijlage 1, foto 1). De vraag dringt zich op of dit onder "een aantrekkelijke stadsentree" wordt verstaan.
Hoogte van de woontorens: De Concept-Visie is onduidelijk over de maximale hoogte van de geplande 4 woontorens. Dit is in de huidige situatie ongeveer 20 meter. In de hoofdtekst wordt voor de planvorming gesproken over maximaal 30 meter (pag. 20/25). Echter een regel later wordt gesproken van nieuwbouw met een stedelijk accent (*minimaal* 40 meter) en in een van de figuren is maximaal 40 meter aangegeven. Wat er ondanks de onzorgvuldigheid en onduidelijkheid ook bedoeld wordt, deze hoogte van meer dan 20 meter baart ons zorgen i.v.m. beperking van lichtinval in de woningen en eventuele horeca/winkels. Deze laatsten zullen minder aantrekkelijk worden voor klanten. Daarnaast is er aantasting van uitzicht, privacy door inkijk, maar ook schaduw in de nieuw aan te leggen openbare ruimte. Torens van een dergelijke hoogte zullen overigens ook de aanblik van de historische binnenstad en het Park de Wezenlanden in negatieve zin veranderen. Daarnaast bedraagt de hoogte van de tussen de torens gelegen delen 12-15 meter. In plaats van een aantrekkelijk woon- en leefgebied wordt er dus een soort nieuw woon/winkelcentrum gepland in plaats van een groen gebied dat centrum en Park de Wezenlanden verbindt.

Vraag 3: De gemeente heeft niet aannemelijk gemaakt dat het zeer hoge aantal voorgenomen woningen verenigbaar is met een aantrekkelijke stadsentree van Centrum-Oost, met hoge kwaliteit van wonen, autoluwte en een groen maaiveld met grote bestaande en nieuwe bomen. Wij zouden de gemeente willen vragen dit toe te lichten.
Vraag 4: Graag zouden we vernemen hoe dergelijke hoogbouw in de vorm van een woon/winkelcentrum een aantrekkelijke entree van de binnenstad kan vormen.
Vraag 5: wat is de voorgenomen maximale hoogte van de woontorens?

Ad. 3: “Het gebied en de locatie vragen om een gebouwde parkeeroplossing, ook voor kantoren in de omgeving (rechtbank en provinciehuis). Hierdoor wordt het laadvermogen vergroot en krijgt de locatie de juiste stedelijke karakteristiek. De ligging aan de binnenring is ideaal.”

De doelstelling om het bouwgebied bij het centrum te betrekken, inclusief 600-700 parkeerplaatsen staat haaks op de doelstelling om het centrum autoluw te maken en bij te dragen aan ruimtelijke kwaliteit. De parkeergarage zal een aanzuigende werking hebben op auto’s en zal autogebruik in de centrumregio stimuleren. Het is de vraag of de kruispunten en rotondes van de centrumring die extra autobewegingen wel aankunnen. De binnenring van Zwolle heeft een beperkte capaciteit en er is sprake van filevorming op de centrumring op drukke winkelmomenten (zaterdag en donderdagavond) en in de spits; o.a. op de rotonde Hanekamp-Wipstrikkerallee en Harm Smeengekade (Q-park Maagjesbolwerk) Er wordt gesteld in de Concept-visie dat het Stedelijk programma “vraagt om een stedelijke parkeeroplossing in een gebouwde voorziening”. Het is inmiddels gangbaar dat wonen in een binnenstad niet automatisch een parkeerplaats inhoudt. Deze beleidskeuze staat tevens haaks op recente ontwikkelingen in diverse andere grote steden in Nederland en buitenland, waar vervuilende auto’s uit het centrum geweerd worden. Centrum-Oost is een onlogische keuze voor een mega-parkeergarage voor 600-700 auto’s, aangezien tussen de snelweg A28 en Centrum-Oost, het stadscentrum en woonwijken liggen. Bezoekers van buiten de stad die via de verkeersader A28 komen moeten dus over de centrumring en/of door omliggende woonwijken. Voor een autoluw woongebied zal de Concept-Visie dus niet zorgen. De parkeergarage uit de Concept-Visie zal ervoor zorgen dat centrumring nog verder verstopt, met name in de spits. Dit aangezien er nu reeds sprake is van filevorming op de binnenring in de spitsuren. Het centrumgebied en de omliggende woonwijken zullen minder goed bereikbaar zijn, evenals de nieuwe parkeergarage en de woningen van ondergetekenden. Bovenstaande zal de luchtkwaliteit in Centrum-Oost niet ten goede komen.
Er is op de bovengenoemde drukke winkelmomenten ruim voldoende parkeergelegenheid op de parkeerplaats van het Provinciehuis die op deze tijdstippen vrijwel niet wordt gebruikt. Een tweede extra grote parkeergarage bij A28-afslag 19, Zwolle-Centrum zou afgaand op de autoluw- en milieudoelstellingen van de gemeente logischer zijn.
Een deel van de huidige parkeerdruk in de wijk wordt veroorzaakt door (honderden) ingehuurde mensen die bij de provincie werken aan projecten gefinancierd uit de verkoop van een aandeel in Essent; deze impuls loopt rond 2021 af. De parkeerdruk en vraag zal hierdoor sterk afnemen op de locatie waar in de Concept-Visie de parkeerplaats gepland is.
Het autogebruik zal de komende jaren en zeker decennia teruglopen door de ontwikkeling van gedeelde zelfrijdende auto’s (Mobility-as-a-service). In diverse publicaties wordt hier al vanuit gegaan (zie: https://s.parool.nl/s-a4222662/). Het is derhalve de vraag of de businesscase van een zeer grote parkeergarage sluitend is, bij een verwachte afname van autogebruik met mogelijk 70% door gedeelde zelfrijdende auto’s.
Het aantal auto’s per huishouden is onder jongvolwassenen in de steden aan het dalen. Op grond hiervan en bovenstaande andere ontwikkelingen, is te verwachten dat een verdiepte parkeergarage van ca. 700 plaatsen, met een gebruikelijke afschrijvingstermijn van ca. 40 jaar, financieel niet levensvatbaar zal blijken. Het ligt meer voor de hand om te zoeken naar tijdelijke parkeergelegenheid, of gebruik te blijven maken van een bestaande parkeerfaciliteit waarin niet (zo veel) geïnvesteerd behoeft te worden, zoals op het Noordereiland.

Vraag 6: Graag zouden wij de gemeente willen vragen hoe de doelstelling van een autoluw centrum behaald kan worden, met het aantrekken van 600-700 auto’s.
Vraag 7: Waarom is de parkeerplaats van het Provinciehuis voor de drukke winkelmomenten niet genoemd in de Concept-Visie? En is deze wel meegerekend in de plannen? Hoe wordt gedacht over een tweede extra grote parkeergarage bij A28-afslag 19, Zwolle-Centrum en is dat niet logischer?

Vraag 8: Is rekening gehouden met de sterke afname van parkeerdruk vanuit het Provinciehuis rond 2021? En waarom is dit niet genoemd in de Concept-Visie?
Vraag 9: Ook willen we de gemeente vragen hoe ervoor gezorgd wordt dat de centrumring dit verkeer kan verwerken zonder files en verslechtering van woonkwaliteit in de aanliggende/omliggende woonwijken.
Vraag 10: Tevens vragen wij van de gemeente niet alleen de op de recente voorlichtingsavond gedane mondelinge, maar ook een schriftelijke bevestiging dat de autobereikbaarheid en parkeergelegenheid direct bij de woningen van belanghebbenden, alsmede de rust van de doodlopende ontsluitingsstructuur gehandhaafd blijven, waarbij de Wiecherlinckstraat niet wordt doorgetrokken naar het Almelose Kanaal.
Vraag 11: Hoe is rekening gehouden met afname van parkeervraag door “Mobility-as-a-service”?
Vraag 12: Hoe kan gezien bovenstaande ontwikkelingen de parkeergarage businesscase sluitend zijn?

Procedurele bezwaren tegen de Concept-visie

De wijze van betrekken van belanghebbende bewoners door de gemeente heeft te wensen over gelaten, door:

1. Niet informeren van nieuwe eigenaren van 72 koopwoningen en huurders van de ruim 200 woningen op het terrein van het voormalige Weezenlanden Ziekenhuis. Zij zijn niet uitgenodigd voor de kleinschalige informatiebijeenkomst. Ook zijn zij niet op de hoogte gebracht van deze opmerkelijke wending in de bouwplannen in Centrum-Oost, waarbij er niet 230 nieuwe huurwoning komen, maar opeens 450, al wordt een uitloop tot 600 woningen genoemd.

   Vraag 13: Graag willen we de gemeente vragen waarom de nieuwe eigenaren van 72 koopwoningen en huurders van de ruim 200 woningen op het terrein van het voormalige Weezenlanden Ziekenhuis niet zijn uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst of op een andere wijze zijn geïnformeerd over de grootschalige bouwplannen vlak bij hun nieuwe woning.

2. De opstelling van de gemeente op de achtergrond: De Gemeente positioneert zichzelf in de Beslisnota als "faciliterend voor WOB". Uit de Beslisnota blijkt de Gemeente echter zelf gekoerst te hebben op een veel ambitieuzer programma dan het oorspronkelijke voornemen van WOB. Uw projectmanager Dhr. Jansma gaf op de informatiebijeenkomst, in lijn met uw positiekeuze, aan dat onze contacten met de projectorganisatie via WOB zouden kunnen gaan lopen. Die gedachte ondersteunen wij niet. Sowieso hebben wij met WOB noch een bestuurlijke noch een contractuele relatie. Bovendien zijn juist de ambities van de Gemeente bepalend voor het verstrekkende karakter van dit plan. Wij onderhouden over dit plan daarom als burgers graag rechtstreeks contact met de Gemeente. Hiertoe heeft op 21 maart een gesprek plaatsgevonden met Dhr. O. Jansma voor toelichting omtrent de vervolg stappen zijn in dit proces. Tijdens dit gesprek zijn wij als bewoners uitgenodigd om te participeren in het vervolg traject. Dit waarderen wij en wij zullen uiteraard alle medewerking verlenen. De vorm van deze participatie zal nog bepaald worden.

3. De reactietermijn van voor een reactie op de concept-visie. De belanghebbenden die 2-4 jaar tegen een bouwput zullen moeten aankijken, dienen op een serieuze wijze te worden betrokken. Zij hebben slechts een reactietermijn van negen dagen gekregen met betrekking tot de Concept-Visie. Dit betrof een termijn die dusdanig gepland was dat er een vakantieweek in viel, zodat welgeteld 2 werkdagen overbleven. Deze mensen in de twee nagenoeg aangrenzende straten hebben een gezamenlijke investering staan van meer dan 10 miljoen euro in hypotheken op hun woonhuizen, die in waarde zullen dalen als er inkijk en schaduw in hun woon- en slaapkamers met privacy aantasting is, door de 4 zeer hoge

woontorens op een klein oppervlak achter hun huizen. Een waarde die nog verder zal verminderen door de bouw van een van de grootste parkeergarages van Zwolle met wellicht 700 parkeerplaatsen achter hun achtertuin, bijbehorende bouwoverlast, verslechtering van luchtkwaliteit en bereikbaarheid van de woningen.

4. *Vraag 14*: Kan de gemeente aangeven waarom een dusdanig korte reactietermijn was gepland met betrekking tot de Concept-Visie? Hierop aansluitend willen wij de gemeente vragen om een redelijke reactietermijn in acht te nemen bij verdere voorgenomen besluiten.

Concluderend lijkt er sprake te zijn van een kans voor de stad Zwolle, die al in de kiem gesmoord dreigt te gaan worden door een naar het lijkt niet volledig doordacht en onderbouwd concept-plan met als consequentie forse overbelasting van een klein stukje binnenstad en het weghalen van het draagvlak bij huiseigenaren in het gebied aan drie zijden om het bouwterrein heen. Wij verzoeken de gemeente (en WOB) om uiterste inhoudelijke en procesmatige zorgvuldigheid te betrachten (en überhaupt bij de besluitvorming en verdere uitwerking). Graag vernemen wij de antwoorden op onze vragen en bedenkingen.

Wij zien uit naar een reactie van de Gemeente Zwolle.

Mede namens de bewoners en eigenaars van woningen aan het Groot Wezenland 30 t/m 41 en Almelose Kanaal (inclusief woonboten),

Hoogachtend en met vriendelijke groet,

M.H. Valstar (Groot Wezenland)
J.L. Lindemulder (Almelose Kanaal)

Bijlagen:

1. Foto's: 1. Mekelpark, Delft; 2 t/m 5: Leegstand Jufferenwal, Klokkensteeg, Eiland, Zwolle 29-3-2018.
2. Digitale kanttekeningen bij Concept-visie.
   NB: Voor zichtbaarheid van de digitale opmerkingen dient de PDF geopend te worden in Adobe Reader.

Bijlage 1:

Afbeelding 1: Het Mekelpark in Delft: vanuit de lucht minder groen en meer hoogbouw.

Afbeelding 2 en 3: Leegstand van *alle* winkelpanden grenzend aan de Jufferenwal

Afbeelding 4 en 5: Leegstand aan ruime winkelpanden aan de Klokkensteeg en het Eiland

Bijlage 2: Digitale kanttekeningen bij Concept-visie.

NB: Voor zichtbaarheid van de digitale opmerkingen dient de PDF geopend te worden in Adobe Reader.

perspectief

Zwolle

Concept-visie Centrum-Oost en globale Project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden- Noord

Datum 13-02-2018

1. Aanleiding

De locatie tussen de Schuurmanstraat, Wiecherlinckstraat, Buserstraat en de Luttenbergstraat bevat zes flatgebouwen van de woningcorporate Openbaar Belang (verder aangegeven met WOB). Vanaf februari 2017 is samen met WOB gewerkt aan een nadere verkenning voor herstructurering van de locatie en herinrichting van de omgeving, waarvan de kaders voor de verkenning waren vastgelegd in de startnotitie Verkenning Herstructurering Weezenlanden-Noord d.d. 6 februari 2017.

Luchtfoto locatie

1.1 Verkenningsresultaat

Op basis van de startnotitie is door WOB met ondersteuning van stedenbouwkundig bureau Urhahn een stedenbouwkundige verkenning gemaakt met de intentie dit te vertalen in een stedenbouwkundig programma van eisen. De gemeente heeft hierin geparticipeerd. In twee projectdagen is gewerkt aan een modellenstudie voor het gebied, wat heeft geresulteerd in een tweetal projectdagverslagen met voorlopige gezamenlijke ambities en uitgangspunten en een modellenstudie met daarin verschillende varianten t.a.v. het beoogde woningbouwprogramma met 230 sociale huurwoningen. De verkenning heeft geleid tot een concept-stedenbouwkundig programma van eisen op hoofdlijnen.

.
Vanaf de zomer is gemeente gestart met een verbreding van de verkenningen op de volgende onderdelen:

- Positie van de locatie in de stad / betekenis van de plek in relatie tot centrumgebied;
- Is verdere verdichting van de locatie gewenst / denkbaar? Wat is het laadvermogen van de locatie en wat is de ambitie van de Gemeente Zwolle?
- Mobiliteit; wat kan de locatie betekenen voor het parkeren van binnenstadbezoekers en wat zijn daarbij denkbare scenario's ten aanzien van de ontwikkeling van mobiliteit en parkeren de komende 10 tot 20 jaar (i.r.t. de ontwikkeling van de (binnen)stad)?
- Wat vraagt verdichting voor het parkeervraagstuk? Is een gebouwde parkeeroplossing voor bewoners, maar ook binnenstadsbezoek, haalbaar? Welke kansen en mogelijkheden liggen er in relatie tot omliggende parkeervoorzieningen van provinciehuis en rechtbank?
- Is een duurzame energievoorziening mogelijk / haalbaar en wat vraagt dit van de inrichting van de locatie? De insteek is de ontwerpgedachte dat de woning voldoet aan of anticipeert op de toekomstige eisen en wensen (ijkpunt 2050).
- Hoe kan de locatie, maar ook de omliggende openbare ruimte, transformeren naar een waardevol en gastvije entree van de binnenstad?

Tussentijds zijn de resultaten van de verkenning gedeeld met het college van B&W. Belangrijkste conclusies zijn:

- Weezenlanden-Noord maakt volwaardig deel uit van het grotere centrumgebied;
- Stedelijk programma op deze locatie past bij de ambities van Zwolle;
- Verstedelijkingsopgave betekent functiemenging en diversiteit als aanvullend programma op de woningbouwopgave;
- "Centrum Oost" schakelt en bepaalt het DNA van de locatie;
- Stedelijk programma vraagt om een stedelijke parkeeroplossing in een gebouwde voorziening;
- Door verstedelijking neemt de druk op de openbare ruimte toe, dit vraagt een hoogwaardige (landschappelijke) inrichting ; een autoluw maaiveld waarbij het accent ligt op ontmoeting;
- Een invulling van de locatie met 230 sociale huurwoningen en een surplus tot ca. 450 woningen in de midden en dure huur- en koopsegment met bijbehorende verdiepte parkeeroplossingen draagt bij aan de beoogde ambities en ruimtelijke kwaliteit.

1.2 Doel Project-ontwikkelingsopgave (POO)
De verkenningsfase moest een antwoord geven op in de startnotitie aangegeven specifieke onderzoeksvragen omtrent de beoogde *meervoudige waardencreatie* met een goede ruimtelijke kwaliteit naar gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde.

Het is de bedoeling om het latere stedenbouwkundige plan (of een ontwikkelmodel) te toetsen aan deze uitgangspunten in relatie tot een haalbare business case voor locatie-ontwikkeling. Op basis hiervan stelt de gemeente met de initiatiefnemer de eisen, randvoorwaarden, wensen en de ontwikkelleidraad (inspiratie) op voor het vervolg. Deze harde en zachte uitgangspunten worden uiteindelijk beschreven in een door het college vast te stellen Project-Ontwikkelingsopgave (POO) + Anterieure Overeenkomst (AOK). Deze producten zijn aan de orde bij het vaststellen van een stedenbouwkundig plan. Hierin zijn publieke & private uitgangspunten verwoord voor een door de initiatiefnemer:

- Op te stellen bestemmingsplan als kader voor een concreet bouw- & inrichtingsplan;
- Te leveren ruimtelijke en/of financiële bijdragen aan de vernieuwing van al dan niet openbare buitenruimten op en nabij de locatie.

In het proces tot nu toe is met name de doorrekening van de business case op basis van een gedragen stedenbouwkunig model nog onvoldoende uitgewerkt (tekenen en rekenen). Daarom spreken we nu nog van een globale Project-ontwikkelingsopgave. Deze treft u hierbij aan.

1.3 Leeswijzer

Op grond van het verkenningsresultaat is de gezamenlijke visie op de ontwikkeling van de locatie vastgelegd, beschreven in hoofdstuk 2 en is een voorlopig voorstel voor de ontwikkelingsopgave voor collegebehandeling gereed gemaakt, in hoofdstuk 3.

1.4 Aanvullende verkenning / onderzoeken

Indien de locatie wordt ontwikkeld tot een toekomstbestendige stedelijke- en gevarieerde woningbouwlocatie met passende gebouwde parkeeroplossing en er sprake is van een hogere dichtheid dan beschreven in het Structuurplan, dan vraagt dit om een goede en zorgvuldige motivatie. Een besluit van de gemeenteraad om hiervan af te wijken is noodzakelijk. Wel is het zo dat in de concept-omgevingsvisie is verwoord dat in de komende 10 jaar door verdichting in het centrumgebied 3000 woningen worden toegevoegd. Wat hiermee verder samenhangt is dat WOB niet de enige partij is die woningen bouwt/afneemt op de locatie, maar dat ook andere partijen in beeld komen bij realisatie van de locatie. Daarbij heeft de gemeente ook een positie door inbreng van gemeentelijke gronden (ca. 25% van het projectgebied). Dit vraagt een nadere positiebepaling. Dit zal de komende halfjaar verder worden uitgewerkt.

Tenslotte is op basis van het verkenningsresultaat helder in hoeverre de stedenbouwkundige invulling de herinrichting van het aansluitende openbaar gebied raakt en is hiervoor een eerste inrichtingsschets te maken. Op basis daarvan kunnen de benodigde financiele middelen hiervoor worden gereserveerd en afgewogen worden tegen andere mogelijke uitgaven. De initiatief- en definitiefase is dan ook slechts gedeeltelijk afgerond, waarbij deze notitie uitgangspunten voor een nadere verkenning en planvorming bevat. Op basis van deze notitie zal WOB een gewijzigde intentie-overeenkomst worden aangeboden.

In opdracht van WOB, provincie Overijssel en de gemeente Zwolle is een verkenning uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden om te komen tot een energieneutraal project. Op zowel objectniveau als op wijk- en stadsniveau is een quickscan uitgevoerd naar de mogelijkheden en haalbaarheid van (gebiedsgerichte) energiesystemen en maatregelen voor een duurzame energietransitie.

1.5 Vervolgproces

Aanpak
WOB en gemeente hebben overleg gevoerd over het vervolg. HMO (Herstructurering Maatschappij Overijssel) is hierbij betrokken. Partijen hebben onderzocht wat ze voor elkaar kunnen betekenen in het verder proces. Zowel WOB als de gemeente zien de meerwaarde in van het laten aansluiten van HMO. HMO kan haar ervaring en expertise inbrengen bij de verstedelijkingsopgave in combinatie met gebouwd parkeren.

De inzet is om tegen de zomer van 2018 een concept-stedebouwkundig plan te delen met het college (incl. eisen op hoofdlijnen ten aanzien van beeldkwaliteit). WOB heeft de trekkersrol bij het opstellen van het stedebouwkundig plan. Dit document wordt gehanteerd bij het opstellen. WOB zal het stedenbouwkundig bureau UrHahn opdracht geven. De gemeente neemt de rol aan van toetser: de gemeente zal steeds bezien of de uitgangspunten worden gehanteerd of zal bij strijdigheden tussen uitgangspunten, een afweging maken. Daarnaast blijft de gemeente in dit proces aangever van informatie of zo nodig expertise. Te weten de faciliterende rol. HMO neemt de rol van adviseur aan. Aan de gemeente, maar ook desgevraagd aan WOB. Zonodig neemt HMO oprdrachten aan. Bijvoorbeeld voor het doorrekenen van de businesscase van het parkeren.
Het waterschap en de provincie zullen ook aangehaakt worden op dit proces.

De gemeente gaat verder aan de slag met:

- Een schetsontwerp maken voor de inrichting van de omliggende de openbare ruimte (de contramal);
- Een globale raming maken op dit schetsontwerp
- Het bepalen de van de inbrengwaarde van gronden
- Meedenken en meedoen in het opzetten van een investerings- en exploitatieraming van een gebouwde parkeervoorziening, met name voor het publieke deel.
- Het definitief maken van de intentie-overeenkomst en het opstellen van een anterieure overeenkomst.

Communicatie
Op 20 februari is er een informatie-avond georganiseerd voor de bewoners/huuders en de omwonenden over het resultaat van deze verkenningen. Verder zullen WOB en gemeente contact leggen met de rechtbank, provinciehuis en het Thomas à Kempis College. Vrienden van de Stadskern, ZwolleGroenstad en de Milieuraad zullen eveneens worden geinformeerd (gemeente en WOB)

De laatstgenoemden, maar uiteraard ook de bewoners en omwonenden, zullen worden betrokken bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Op welke wijze dit gaat plaatsvinden, moet nog worden bepaald. WOB heeft ook hierin een trekkersrol. WOB gaat daarvoor een communicatieplan opstellen. Gemeente en HMO leveren daaraan een bijdrage.

2. Visie centrum-oost en locatie Weezenlanden-Noord

2.1 Stedelijke context

De veranderende economie en de snelgroeiende en veranderende bevolking van Zwolle creëren een vraag naar een nieuw soort plekken om te wonen en te werken. Om dit te bewerkstelligen is in deel 1 van de nieuwe Omgevingsvisie (november 2017) het doel opgenomen om de schil rondom de historische binnenstad verder te verstedelijken en daarmee beter aan te laten sluiten op de historische binnenstad. Gemeente Zwolle heeft de ambitie om 6000 woningen te bouwen in de komende 10 jaar, waarvan 3000 woningen in en rond de binnenstad (woonvisie 2017). Het toevoegen van een gemengd stedelijk programma op de locatie Weezenlanden-Noord draagt bij aan het realiseren van een grotere diversiteit aan woonmilieus in Zwolle.

Groter Centrumgebied

Aantrekkelijkere binnenstad

De beschikbare ruimte en de diversiteit aan programma van de historische binnenstad is nu te beperkt willen we het doel om de meest aantrekkelijke binnenstad van Noordoost Nederland handhaven. Om het toenemende aantal bezoekers te bedienen is er gekozen voor een groter centrumgebied met als doel om de stad aantrekkelijker te maken, de duur van het bezoek te verlengen en het aantal herhalingsbezoeken te

vergroten. Eén van de opgaves is om de verbindingen ruimtelijk en functioneel te versterken en op deze wijze interessante plekken in de schil aan het belevingsgebied van de binnenstad toe te voegen. Met name de entreegebieden van de binnenstad lenen zich ervoor om de koppeling tussen binnenstad en schil te optimaliseren.

De westelijke entree, met een nieuwe verbinding tussen Katwolderplein en Rodetorenplein, is hier een goed voorbeeld van. Het Katwolderplein als nieuw bronpunt vormt een sterke aanvulling aan een nieuw, groter centrumgebied. De Schuurmanstraat en omgeving heeft de potentie om een vergelijkbare entree te vormen. Beide entree's dragen bij aan de opzet om een herkenbare ruimtelijk structuur te creëren die de voormalige loop van de Grote Aa volgt en als cultuurhistorische lijn de oriëntatie in de binnenstad vergroot. Deze ruimtelijke structuur biedt tevens de mogelijkheid om via de Schuurmansstraat de binnenstad en het stadspark Wezenlanden optimaal met elkaar te verbinden.

Loop voormalige Grote Aa vormt ruimtelijke structuur

Singel

Een kenmerk van de historische binnenstad van Zwolle is de gave singelstructuur, in 2013 opgenomen in de canon van de ruimtelijke ordening. In het ontwikkelingsprogramma 2020 is de historische stadswandeling uit de 19e eeuw opnieuw geïntroduceerd, met als doel om de routing aan weerszijden van de singel te verbeteren. De ambitie is om aan de oostzijde van de binnenstad de Stadswandeling op te waarderen en integraal onderdeel te maken van een nieuwe gastvrije entree van de binnenstad.

Stadswandeling, Ontwikkelingsprogramma 2020

Mobiliteit

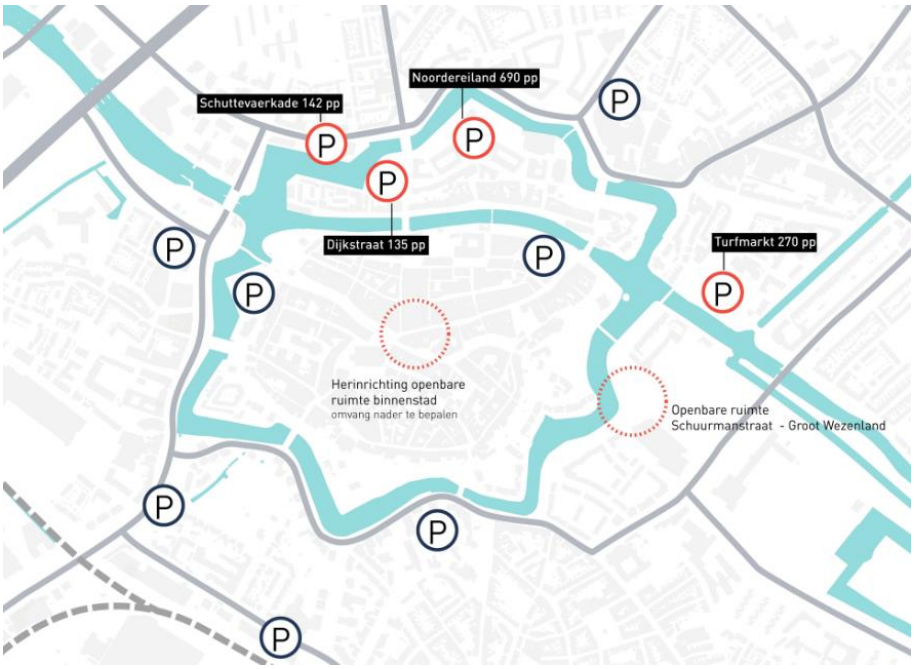
De herontwikkelingslocatie Weezenlanden-Noord bevindt zich op de grens van het gebied waar parkeren gereguleerd is. Dit betekent dat de locatie gesitueerd is in een zone waar de parkeerdruk hoog is. Ook vindt in de directe omgeving overloop plaats van parkeren vanuit het gereguleerde (vergunninghouders, betaald parkeren) naar het niet-gereguleerde gebied.

De verwachting is dat in de schil rondom de binnenstad / in en om het centrum stedelijk gebied de druk op parkeren in de komende jaren nog zal toenemen en dat er ook de nodige veranderingen in zullen plaatsvinden.
Een eerste argument voor deze verwachting is dat een belangrijk deel van de woningbouw opgave van Zwolle zal worden gerealiseerd in het binnenstedelijk gebied (historische binnenstad en schil). In deze zone is een verder proces van verstedelijking, transformatie en verdichting voorzien.

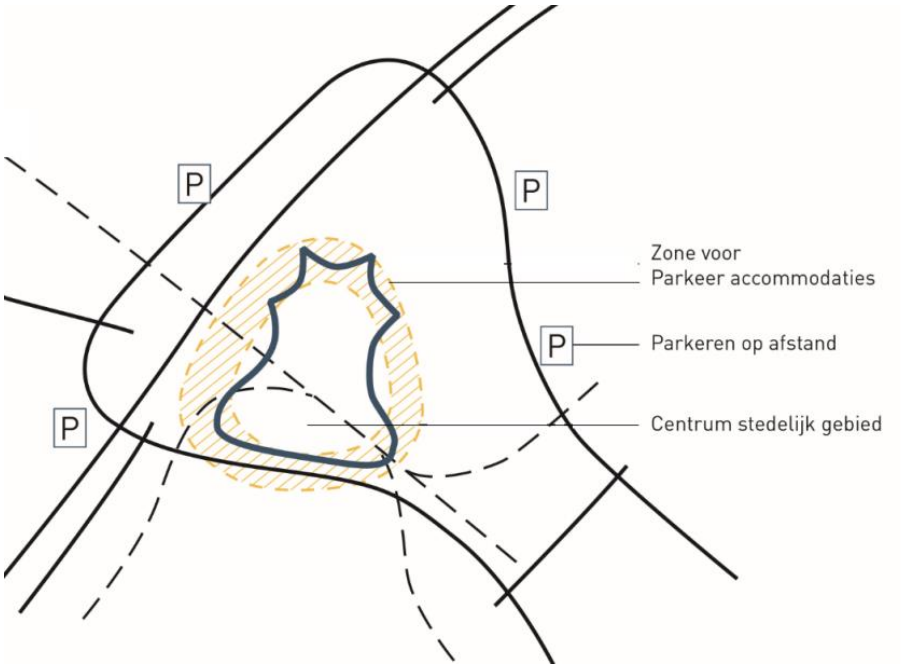
Een tweede argument is dat een aantal parkeeraccommodaties in beeld zijn als potentiële locaties voor herontwikkeling, als onderdeel van het proces van verstedelijking, verdichting en transformatie. Hiervoor worden onder andere het Noordereiland, de Schuttevaerkade en de Turfmarkt genoemd. Voor de parkeergarage Dijkstraat is dit al in gang gezet. Hier worden appartementen toegevoegd en de resterende parkeerplaatsen in de garage vormen niet langer onderdeel van het areaal openbaar parkeren. Of en wanneer herontwikkeling van andere accommodaties plaats gaat vinden is nog niet duidelijk. Wel is zeker dat herontwikkeling gepaard zal gaan met verlies van parkeercapaciteit. Bovendien zullen de nieuwe programma’s op deze plekken ook een eigen vraag naar parkeren vergen.

Een derde gegeven is dat in de Strategische Agenda Binnenstad de ambitie is geformuleerd om de binnenstad verder autovrij te maken. Ook ten oosten van de binnenstad, in de omgeving Groot Weezenland, is de ambitie om de openbare ruimte kwalitatief te verbeteren, waarbij het aantal parkeerplaatsen in de openbare ruimte zal verminderen.

Een laatste reden voor toenemende parkeerdruk is dat uit de bezettingscijfers en de financiële gegevens blijkt dat de aantallen bezoekers van de parkeeraccommodaties in en om de binnenstad toenemen, na een periode van stabilisatie tijdens de jaren van economische crisis.

In de visie van de Gemeente Zwolle zal het centrumgebied zich de komende jaren uitbreiden. Naast de historische binnenstad zal ook het Spoorzone gebied onderdeel gaan vormen van dit grotere centrum stedelijk gebied. In de afgelopen 10 à 15 jaar is de historische binnenstad stap voor stap autoluw gemaakt, met parkeervoorzieningen langs de randen (deels binnen, deels buiten de gracht). Een logische consequentie van doorontwikkeling naar een groter centrum stedelijk gebied is een herschikking van de parkeervoorzieningen naar een zone langs de randen van dit gebied. Hierin kan worden meegenomen dat de parkeervoorzieningen optimaal gesitueerd zijn ten opzichte van het centrum stedelijk gebied en de hoofd infrastructuur. En ook dat de voorzieningen evenwichtig verdeeld zijn rondom het centrum stedelijk gebied. Dit is een essentieel onderdeel van de meerjarenagenda mobiliteit.

De consequenties van deze ontwikkelingen zijn dat ruimte in en om het centrum van het stedelijk gebied steeds kostbaarder wordt en de kwaliteit van de openbare ruimte steeds belangrijker. Vertaald naar parkeeroplossingen in deze zone betekent dit:

- een ontwikkeling van parkeren in de openbare ruimte en op maaiveld naar gebouwde voorzieningen; uitgangspunt is om het maaiveld zo veel mogelijk vrij te spelen van parkeren;
- toenemende noodzaak om de beschikbare parkeervoorzieningen zo efficient mogelijk te gebruiken (dubbelgebruik door meerdere doelgroepen); hierop wordt maximaal ingezet; de gemeente geeft de voorkeur aan modellen waarbij de parkeervoorziening voor het complex ook meerwaarde voor de stad heeft;
- optimale situering van parkeervoorzieningen ten opzichte van zowel de hoofdinfrastructuur als het centrum stedelijk gebied;
- duurzame en flexibele oplossingen die te zijner tijd transformeerbaar zijn.

2.2 Centrum-Oost

Late ontwikkeling

De zone tussen het Almelose kanaal en de Assendorperdijk is van nature een lage en natte zone die grotendeels pas in de 50-er jaren is ontwikkeld. De grote invloed van water is zichtbaar door de positie van het Almelose kanaal als unieke landschappelijke verbinding tussen de binnenstad met het omringende landschap. Ook de relatief late periode waarin het gebied is ontwikkeld als gevolg van de invloed van het water is terug te zien in de kenmerkende architectuurstijl van de 50er en 60er jaren die hier overwegend voor komt. Ondanks de centrale positie aan de rand van de binnenstad, ingeklemd tussen Wipstrik en Assendorp, ontbreekt een heldere ruimtelijke samenhang.

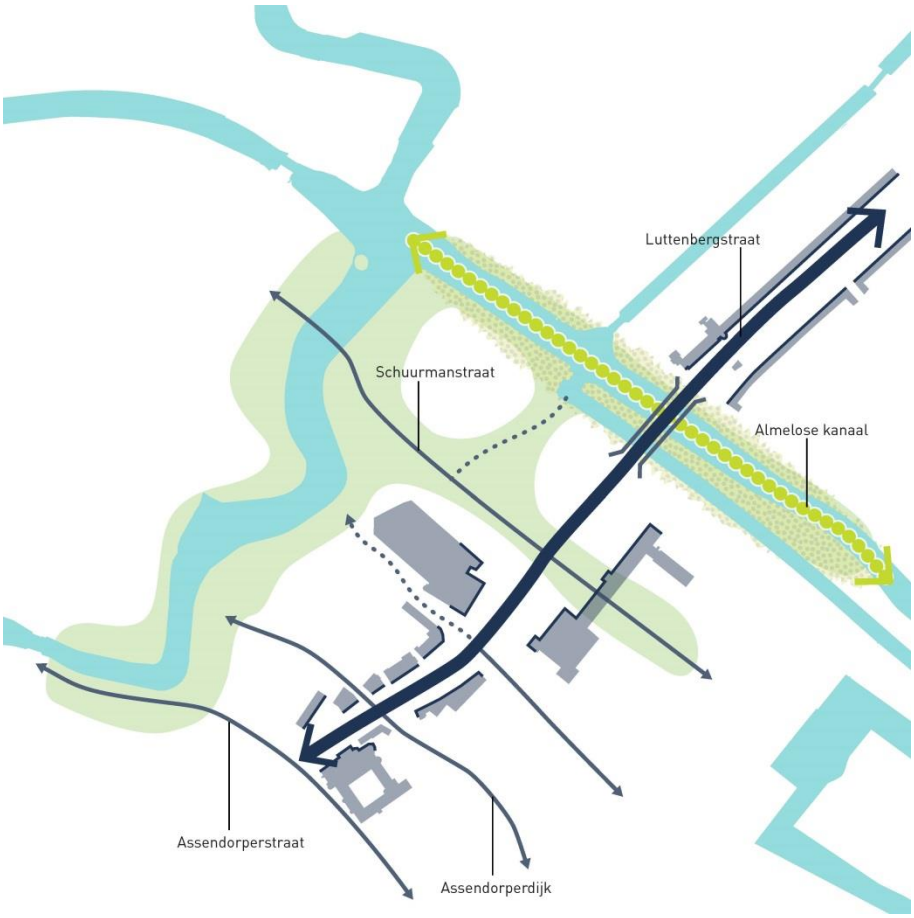

Foto: Wiecherlinck, Oversticht 1959, kenmerkende architectuurstijl uit 50 er jaren

Het kanaal vormt een belangrijke ecologische verbinding door de stad. Grenzend aan Park de Wezenlanden vormt het een heldere ruimtelijke structuur die bijdraagt aan de beleving van het water dat zo kenmerkend is voor Zwolle. Met name de overgang naar de binnenstad (ter hoogte van de Buserstraat) is de relatie met het water zwak.

De locatie Weezenlanden-Noord draagt met de huidige ruimtelijke opzet niet bij aan een interessante beleving van het water. Ook het contrast met de grotere gebouwen van het provinciehuis en de rechtbank, als stedelijke functies, maakt de locatie Weezenlanden-Noord op zichzelf staand en mist een goede relatie met de omgeving. De buitenruimte is niet aangesloten op het stedelijk netwerk en draagt weinig bij aan de verblijfskwaliteit van centrum oost.

Ruimtelijke structuur
De Luttenbergstraat is onderdeel van de binnenring en functioneert op de schaal van de stad. Het vormt een overwegend breed profiel met wisselende rooilijnen, groenstructuren en hogere bebouwingsaccenten als Dominicanenklooster, appartementenblokken, rechtbank en provinciehuis. De route staat haaks op de landschappelijke lijnen die hier vanuit de ontstaansgeschiedenis van de stad aanwezig zijn, respectievelijk Assendorperstraat, Assendorperdijk, Schuurmanstraat en het Almelose kanaal. In het stedenbouwkundig plan voor het Wezenlandenterrein zijn deze lijnen opgenomen als dragers van de ruimtelijke structuur.

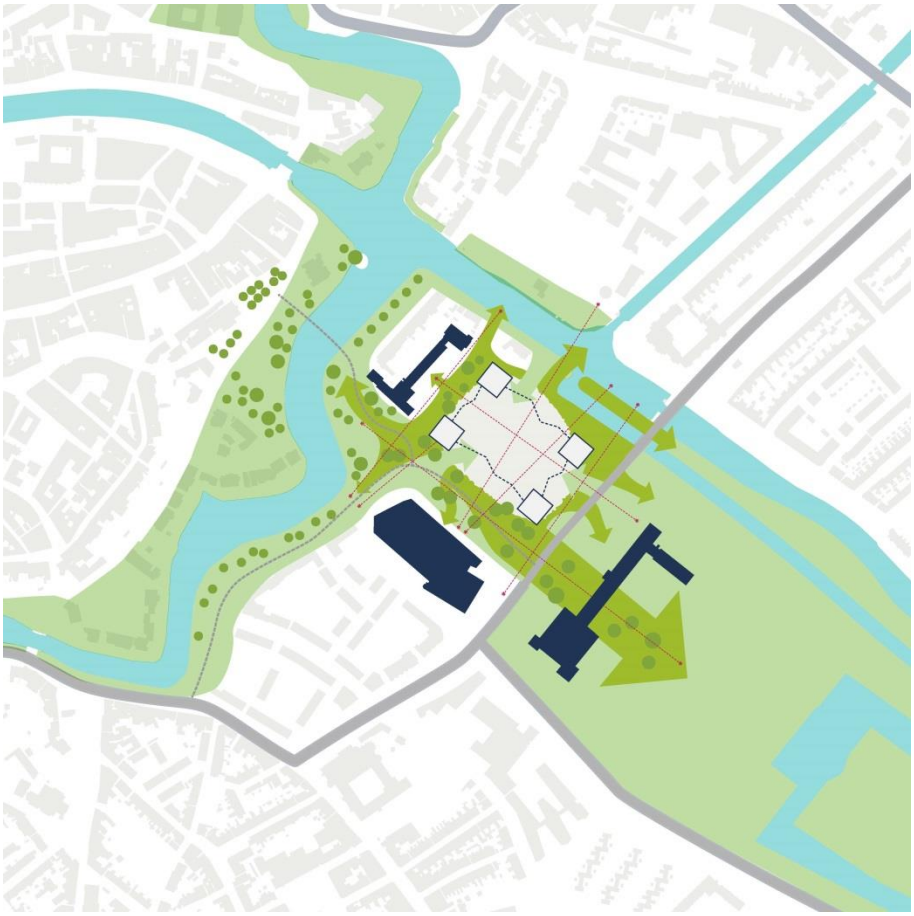

Dragers ruimtelijke structuur

Voor de ruimtelijke opbouw van Centrum-Oost is ingezet op deze ruimtelijke structuur. Twee van deze dragers, het Almelosekanaal en de Schuurmanstraat, onderscheiden zich echter ten opzichte van de andere lijnen omdat ze functioneren op een ander schaalniveau. De kruising tussen het Almelose kanaal (landschappelijke verbinding) en Luttenbergstraat (binnenring) vormt een richtingsverandering op het schaalniveau van de stad. De Schuurmanstraat wordt gezien als verbinding tussen de binnenring, stadspark en de historische binnenstad en vormt daarmee een entree van de historische binnenstad.

Weezenlanden-Noord
Een nieuwe stedenbouwkundige invulling van de locatie Weezenlanden-Noord biedt de kans om van een gesloten gebied, met geen noemenswaardige verblijfskwaliteit te transformeren naar een open, gemengd en verbonden groen stedelijke woonomgeving die bijdraagt aan de beleving van de binnenstad. Een ruimtelijke structuur die bijdraagt aan een sterkere samenhang met de directe omgeving maar tevens een markering van de entree van de binnenstad vormt en middels een stedenbouwkundig accent de verbinding op hoger schaalniveau met de omliggende wijken versterkt. Intensivering van het huidige programma draagt bij aan deze markering en positionering, bovendien biedt het de ruimte om meer diversiteit en functiemenging te creëren.

Gastvrije entree van de stad
De nieuwe ruimtelijke invullingen van het voormalig ziekenhuisterrein, de rechtbank, het Transitorium, en nu de locatie Weezenlanden-Noord en waarschijnlijk het opheffen van de busroute via de Schuurmanstraat vormen met elkaar een ingrijpende transformatie van de oostzijde van de schil. Er wordt dan ook ingezet op een opwaardering van Centrum-Oost tot een volwaardige en gastvrije entree die integraal onderdeel vormt van de lommerijke singelstructuur en door een continue en samenhangende inrichting van de openbare ruimte de koppeling maakt met het Almelose kanaal en Park de Wezenlanden. Een uitnodigend en openbaar karakter van de buitenruimte die een versterking vormt van het huidige netwerk is dan ook randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de Weezenlanden-Noord locatie.

Een continue samenhangende inrichting van de openbare ruimte biedt kansen om de binnenstad, het Almelose Kanaal, de singelstructuur langs de stadsgracht en Park de Wezenlanden met elkaar te verbinden

Met de keuze voor een intensiever programma is het opnemen van een publieke parkeervoorzieningen voor bewoners en bezoekers gewenst. Hiermee kan het maaiveld vrij gespeeld worden van parkeren.

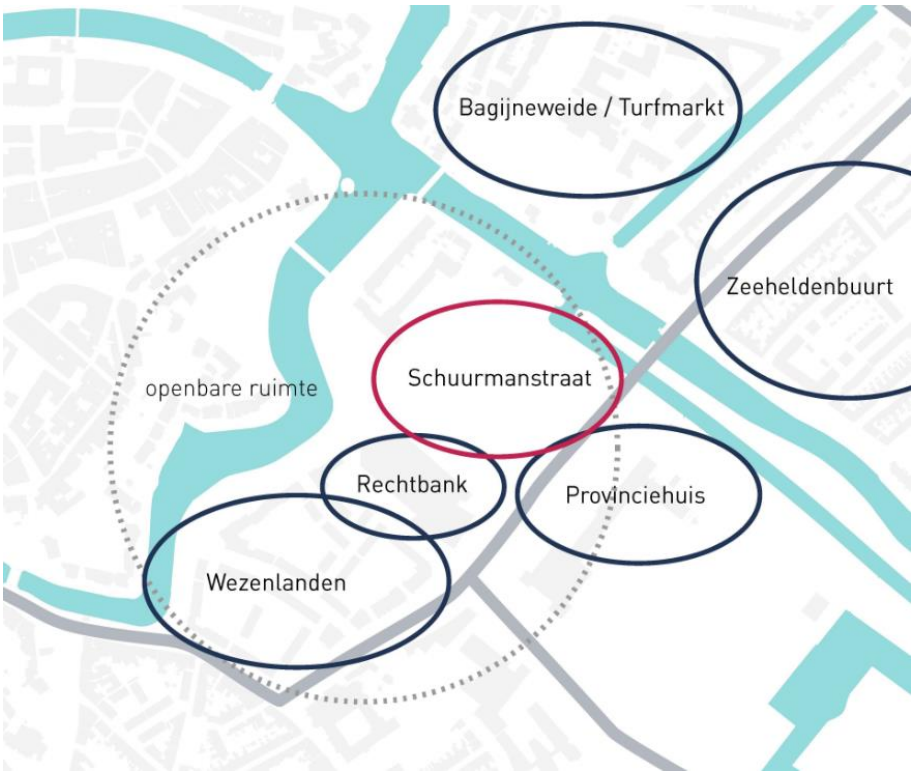
Dit geldt hetzelfde voor de inrichting van de Schuurmanstraat. De functie en positie vraagt om een nieuwe aantrekkelijke inrichting van de Schuurmanstraat als ontmoetingsplek met landmarkkwaliteit. Het is hierbij cruciaal dat een groot deel van de parkeerfunctie op maaiveld wordt verplaatst naar een gebouwde parkeervoorziening.

Referentie Mekelpark, Delft. Schuurmanstraat als ontmoetingsplek met landmark kwaliteit

Mobiliteit

In de directe omgeving van de locatie Weezenlanden-Noord spelen verschillende processen die te maken hebben met oplopende parkeerdruk. Dat heeft onder andere te maken met overloop van parkeren vanuit het gereguleerde gebied en met parkeerbehoefte van kantoren en instellingen rondom de locatie. Er is daarom behoefte aan parkeervoorzieningen ten behoeve van meerdere doelgroepen zoals bewoners en bezoekers van de herontwikkelingslocatie zelf, binnenstadsbewoners en bezoekers van kantoren en voorzieningen rondom de ontwikkellocatie (rechtbank, provinciehuis). Daarnaast is behoefte aan compensatie van parkeerplaatsen door herinrichting van openbare ruimte (binnenstad, singels) en door herontwikkeling van parkeeraccommodaties elders.

2.3 Weezenlanden-Noord

Identiteit
De identiteit van Weezenlanden-Noord wordt grotendeels bepaald door de positie en ontstaansgeschiedenis. De groene setting, positie aan de rand van de binnenstad en markering van de entree in het groter centrumgebied bieden alle condities om een nieuw en onderscheidend woonmilieu te creëren.

Functiemenging
Eén- en tweepersoonshuishoudens nemen de komende jaren een steeds prominentere plek in op de Zwolse woningmarkt. Maar ook de huidige vergrijzing stelt specifieke eisen aan de directe woonomgeving. Verbinding met vormen van vervoer, nabijheid van functies en de historische binnenstad verdienen een sterke voorkeur. Deze jongere en oudere doelgroepen hebben gemeen dat ze een hoge mate van vrijheid hebben en graag dingen buitenhuis doen. Wonen op loopafstand van voorzieningen, uitgaansgelegenheden, goede restaurants, en andere plekken om vrienden te ontmoeten vormt een grote meerwaarde. Vorming van stedelijke woonmilieus versterkt collectieve en openbare ruimte waarbij functies gedeeld worden.

Ook is er een vraag naar meer open werkmilieus, waar ruimte is voor ontmoeting en bedrijven en instanties zichtbaar zijn. Door onder andere een programmatische koppeling met omliggende publieke functies als rechtbank, provincie en eventueel middelbare school te maken ontstaat interactie tussen de diverse functies.

Functiemenging en een diverse doelgroep vormen kernbegrippen voor een nieuwe stedelijke woonomgeving in Weezenlanden-Noord. In de plint van de gebouwen wordt ruimte geboden aan vestiging van publieke functies op korte en/of langere termijn. De nadruk voor vestiging van plintfuncties ligt op de gevelwand aan de Schuurmanstraat. Het woonprogramma is gericht op een mix aan prijscategorieën van betaalbare huur tot dure koopwoningen. De woningen in de plint zijn met individuele entree's vanaf het maaiveld toegankelijk. Hiermee draagt de woonfunctie optimaal bij aan een aantrekkelijke en sociaal veilige openbare ruimte.

stedelijke woonmilieus versterkt collectieve en openbare ruimte

Fijnmazig netwerk openbare ruimte

De buitenruimte van Weezenlanden-Noord vormt een belangrijk instrument om de locatie optimaal aan te sluiten op de directe omgeving en daarmee de kwaliteiten van de omgeving te benutten voor een uiterst aantrekkelijk woon- en leefomgeving. Uitgangspunt is om de buitenruimte integraal onderdeel te laten vormen van de openbare ruimte van Centrum-Oost. Ook de zichtrelaties van, naar en door het gebied dragen bij aan het publieke karakter. Het is dan van belang dat een eventueel opgetild maaiveld ten behoeve van parkeren, een hoogteverschil van maximaal 1,5 meter heeft met ten opzichte van het omliggende maaiveld, zodat de zichtrelatie en de - zichtlijnen geborgd zijn. Een opgetild maaiveld kan tevens als meekoppelkans dienen voor waterveiligheid.

Mobiliteit
De consequenties van de ontwikkelingen zijn dat de ruimte in en om het centrum van de stad steeds kostbaarder en schaarser wordt en de kwaliteit van de openbare ruimte steeds belangrijker. Dit vertaalt zich naar de keuze voor autoluwe (of soms autovrije) maaiveld inrichtingen en collectieve parkeervoorzieningen voor binnenstad en schil.

Voor de herontwikkelinglocatie is straks de parkeervraag omvangrijk. Er is dan behoefte aan parkeervoorzieningen niet alleen voor bewoners en bezoekers van de locatie zelf maar ook voor bewoners en bezoekers van de binnenstad en van de kantoren en voorzieningen rondom de locatie (zoals rechtbank en provinciehuis). Daarnaast is behoefte aan compensatie van parkeerplaatsen door herinrichting van de openbare ruimte in het gebied (o.a. Schuurmanstraat, singels) en door herontwikkeling van parkeeraccommodaties elders. Deze omvangrijke parkeerbehoefte vraagt uiteindelijk om een nadere uitwerking in de vorm van een mobiliteitsvisie voor het centrumgebied (binnenstad en schil) en centrum oost.
De mobiliteitsvisie (meerjarenprogramma mobiliteit) dient nader ontwikkeld te worden en bevat tenminste de volgende ingredienten:

- Dubbelgebruik van parkeervoorzieningen door meerdere doelgroepen (bewoners, bezoekers en gebruikers van het gebied en van de binnenstad).
- De mobiliteitswinst van een publieke parkeervoorziening als transferium waar uitwisseling van (deel/ huur) auto’s en fietsen mogelijk is.
- Optimale situering van parkeervoorzieningen ten opzichte van zowel de hoofdinfrastructuur als het centrum stedelijk gebied;
- Duurzame en flexibele (gebouwde) oplossingen die te zijner tijd transformeerbaar zijn.

3. Globale Project-ontwikkel opgave stedenbouw, mobiliteit en parkeren

Ambities

- Vergroten centrumgebied
- Versterken entreefunctie
- Verbinding tussen Almelose kanaal als landschappelijke drager, singelstructuur en ruimtelijke verbinding tussen binnenstad en Park de Wezenlanden.
- Toevoeging multifunctionele parkstrook, gericht op ontmoeting, openbare ruimte die bijdraagt aan de functies rondom Schuurmanstraat (school, wonen, rechtbank, plintfuncties).
- Toevoeging plek aan het water (Almelose kanaal)
- (opgetild) maaiveld vrij van parkeren
- Samenhang inrichting openbare ruimte (inbreng gemeentegronden / vergroten ontwikkelgebied), maar ook maaiveld parkeren in omgeving opheffen.
- Weezenlanden-Noord is een klimaatbestendige buurt. De woningen en buitenruimte zijn waterrobuust en klimaatbestendig, waarbij extreem weer – hevige neerslag, droogte of hitte – nu en in de toekomst niet leidt tot overlast. Klimaatadaptatie in Weezenlanden-Noord is met bovenstaande ambitie een integraal onderdeel van de planvorming en bevindt zich op alle schaalniveaus van de wijk: van woning-, kavel-, buurt- tot wijkniveau.
- Alle gebouwen in Weezenlanden-Noord worden ten minste gerealiseerd als energie neutrale gebouwen, dit geldt voor zowel woningen als voorzieningen. In de wijk/buurt wordt geen aardgasinfrastructuur aangelegd.
  De energie ten behoeve van het gebouwgebonden en gebruikersgebonden gebruik van iedere woning en voorziening wordt duurzaam opgewekt. Ervaring en onderzoek heeft aangetoond dat de doelstellingen haalbaar zijn, mits de principes van de trias energetica gehanteerd worden:
  • minimaliseer de energiebehoefte (isolatie);
  • wek de benodigde energie duurzaam op;
  • maak gebruik van zo efficiënt mogelijke systemen, bijvoorbeeld door middel van een warmtepomp, lage temperatuurverwarming, warmteterugwinning.
  Het is een uitdaging om dit ook bij hogere gebouwen toe te passen.

3.1 Sociaaleconomische taakstelling & bestemming gebouwen

Stedelijke context

- Stedelijk programma draagt bij aan verstedelijkingsopgave van Zwolle.
- Invulling draagt bij aan vergroting centrumgebied.
- Visie op parkeren oostzijde (binnen)stad (entreegebied)
- Ambities toekomstbestendigheid (energie/klimaat/ waterveiligheid/ mobiliteit/ leefbaarheid/ duurzame materialen)

Programma

- Toekomstige buurt draagt bij aan de inclusieve en ongedeelde stad. Er is sprake van een mix aan functies (wonen en voorzieningen in de plint (bv. seats to meet, kleinschalige horeca,)en doelgroepen
- De locatie kan afhankelijk van het gekozen stedenbouwkundige model ca. 450 woningen opnemen.
- Uitgangspunt voor het programma is de lijn van de geldende woonvisie van de stad. Hier kan in het specifieke geval van worden afgeweken. WOB verzorgt minimaal 230 betaalbare huurwoningen. Het surplus wordt opgedeeld in de verhouding 30/40/30. Er wordt grotendeels ingezet op een mix van een koop in alle prijssegmenten en deels op beleggershuur woningen. Zo ontstaat dan uiteindelijk een gemengd gestapeld woonmilieu. Grondgebonden wonen wordt niet uitgesloten.
- Er is sprake van een mix aan doelgroepen, starters (waaronder young professionals), ouderen, gezinnen maar vooral voor 1 en 2-persoons huishoudens. In de opbouw van de wijk wordt rekening gehouden met de leefbaarheid voor de korte en lange termijn
- De parkeeroplossing is stedelijk, flexibel en uitwisselbaar.
- Woon- en leefklimaat is stedelijk in een groen-blauwe setting. De woningmarktanalyse geeft aan dat er behoefte is aan dit soort typologieën.

3.2 Stedenbouwkundige uitgangspunten

Programma

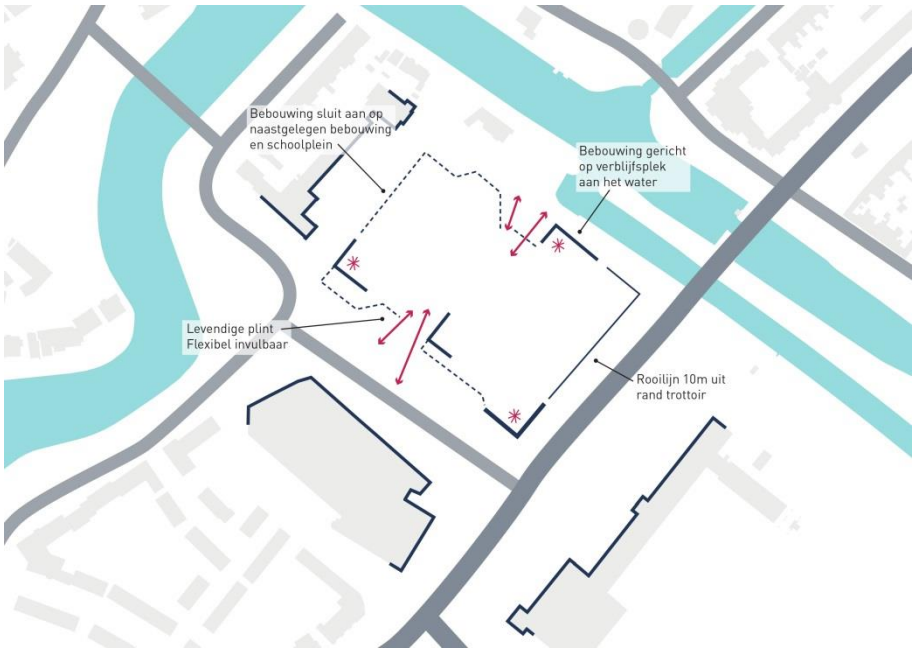
- Uitgangspunt is een intensivering van het programma. Het programma kan tussen 300 en 600 woningen bevatten, afhankelijk van uitwerking van het stedenbouwkundig plan. Het is reëel om te stellen dat om en nabij de 450 woningen in een prettig woon- en leefklimaat kunnen worden gebouwd.

Maximale bouwhoogte

Volume/bouwhoogte

- Aansluiten op de korrelgrootte uit de omgeving. Dit betekent dat er aansluiting wordt gezocht bij de grotere korrel enerzijds aan de Schuurmanstraat/ Luttenbergstraat (rechtbank en provinciehuis) en de kleinschalige korrel aan de waterzijde
- In de basis sluit de hoogte van de bebouwing aan op de omgeving (ca. 12 tot 15 m);
- De nieuwbouw kent stedenbouwkundige accenten op de hoeken (max. rond de 30m) t.b.v. het markeren van de entree en/of het beëindigen van zichtlijnen (in hoogte en architectonische uitwerking);
- De nieuwbouw kent daarnaast een stedelijk accent (minimaal 40m), min of meer op de noordoostelijke hoek van de locatie, die de kruising van het Almelose kanaal met de binnenring accentueert. Het accent versterkt de verbinding van Weezenlanden-Noord met de omliggende wijken, rechtbank en provinciehuis.

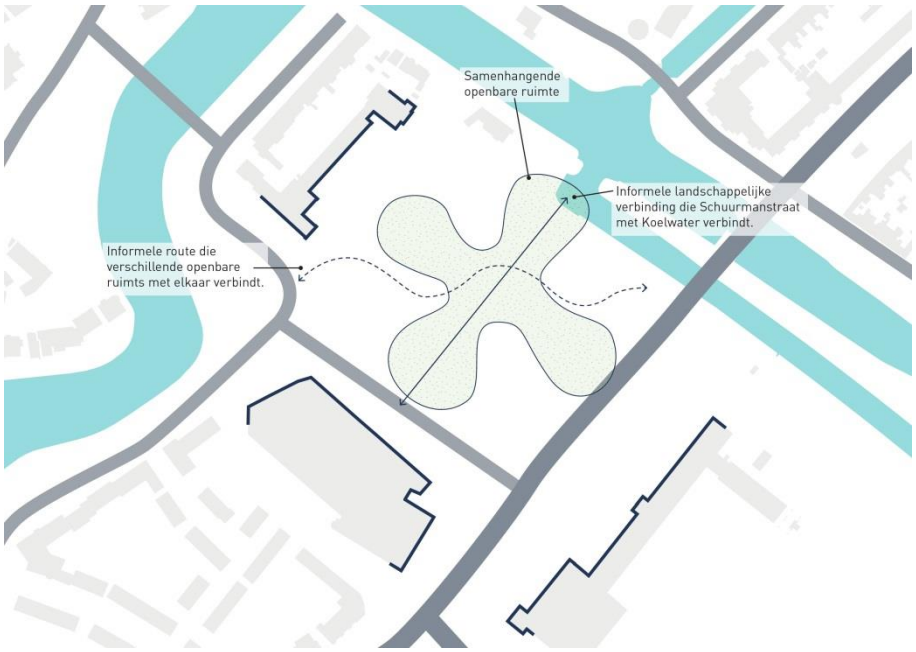
Oriëntatie en rooilijn

Rooilijnen

- Rooilijn Luttenbergstraat circa 10m uit het trottoir, buiten de kroonprojectie van de bestaande bomenrij;
- Rooilijn bij koelwaterkanaal: de nieuwe bebouwing zoekt relatie met het water en zoekt aansluiting bij de bestaande bebouwingsstructuur, belangrijk is dat de beleving van de waterzijde beter wordt;
- Rooilijn Schuurmanstraat: Op de hoek volgt de rooilijn het profiel van de Schuurmanstraat en richting de singel ontstaat een verspringende rooilijn.

Aansluiting bebouwing op openbare ruimte

- Bebouwing in het gebied is alzijdig;
- De aansluiting van gebouwen op de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk vormgegeven door woon/verblijfsfuncties met entree's aan het openbaar gebied De plint moet bijdragen aan de leefbaarheid.
- De plinten grenzend aan de belangrijkste openbare ruimtes zoals zijde van de Schuurmanstraat, de Luttenbergstraat en waar mogelijk ook aan de waterzijde, dienen flexibel te worden ontwikkeld zodat er ook andere functies kunnen worden toegevoegd. Daarmee heeft ca. een derde van de plinten een minimale verdiepingshoogte van 5m t.b.v. een flexibele invulling.

Onderdeel fijnmazig netwerk openbare ruimte

Route/ruimtelijke relatie

- Door het gebied gaat een samenhangende openbare ruimte met een hoge verblijfskwaliteit die op meerdere plekken aansluiting heeft met de omliggende openbare ruimte.
- Zichtlijnen versterken de ruimtelijke relatie en dragen bij aan het openbare karakter van de buitenruimte.
- Het gebied (op Luttenbergstraat na) wordt autoluw ingericht

Groen / bomen

- De bestaande bomen dragen bij aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Waar mogelijk dienen deze gehandhaafd te worden.
- Wanneer bomen niet gehandhaafd kunnen blijven dan dient de compensatie voornamelijk kwalitatief van aard te zijn. Er wordt niet alleen naar de bomen op de ontwikkellocatie gekeken maar naar het geheel incl. het omliggende gebied.

3.3 Uitgangspunten mobiliteit, verkeer / parkeren

Parkeren, parkeernorm

- In Zwolle geldt het Protocol Parkeren als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Concreet voor deze locatie (schil centrum/ sterk stedelijk/1500 m van het station) betekent dit een gemiddelde parkeernorm van 1,3 pp per woning. Voor sommige doelgroepen is de norm lager (etagewoningen goedkoop) en andere hoger (koop en dure huur). Omdat het aantal en de verdeling van de woningtypen/doelgroepen nog in ontwikkeling is, wordt nu de gemiddelde norm van 1,3 pp incl. 0,3 pp voor bezoekers gehanteerd. Er zal maatwerk worden geleverd.
- Een parkeeroplossing / -inpassing die past bij de bovenstaande visie is onderdeel van de opgave voor herontwikkeling. Bij voorkeur wordt een gecombineerde voorziening gerealiseerd die zowel het eigen programma bedient als dat hij meerwaarde voor de directe omgeving en voor het centrumstedelijk gebied heeft. Gedacht moet worden in een bandbreedte van 115 tot 200 parkeerplaatsen. In ieder geval compenseert deze parkeervoorziening de 115 openbare parkeerplaatsen die verdwijnen uit de omliggende straten (Schuurmansstraat, Wiegerlinckstraat en Buserstraat). De helft hiervan (58 pp) kan worden beschouwd als bijdrage aan het bezoekersparkeren voor de woningen. De ontsluiting van de beoogde parkeervoorziening vindt plaats vanaf de Schuurmanstraat.

Fietsparkeren

- Ook het fietsparkeren is een essentieel onderdeel in de planontwikkeling. Er dient voldoende ruimte gecreëerd te worden voor het fietsparkeren zodat er een leefbare situatie ontstaat voor de lange termijn. Inpandig en direct gekoppeld aan entree’s van de gebouwen heeft de voorkeur.
- Bij verdere planuitwerking nader onderzoeken of een centrale fietsparkeeroplossing t.b.v. bewoners van de binnenstad (auto-fiets transferium) gefaciliteerd kan worden.

3.4 Uitgangspunten milieu

- Rekening moet worden gehouden met hogere grenswaarden ingevolge verkeerslawaai op de Luttenbergstraat. Aan de wettelijke voorwaarden voor het verlenen van hogere grenswaarden (i.c. de maximale ontheffingswaarden van 63 dB niet worden overschreden) moet worden voldaan;
- Indien de nieuwe bebouwing dichter bij de weg komt is de waarde uit het gebiedsgericht milieubeleid van toepassing en gelden strengere normen;
- Bij de planuitvoering moet dan ten minste bij iedere geluidsbelaste woning een geluidsluwe gevel worden gerealiseerd;
- Het verdient aanbeveling om ten behoeve van de kwaliteit van de leefomgeving piekgeluiden ten gevolge van het dichtslaan van portieren van geparkeerde auto’s zoveel mogelijk te reduceren door middel van maatregelen met betrekking tot de inrichting van de buitenruimte (bijvoorbeeld het overdekt aanleggen van de parkeerplaatsen).

3.5 Uitgangspunten toekomstbestendigheid

De locatie wordt klimaatadaptief en waterrobuust ontwikkeld, dit komt tot uiting in de volgende randvoorwaarden op de locatie zelf. Daarnaast is de locatie onderdeel van het watersysteem en het groen-blauwe netwerk.

Wateroverlast, hittestress en beperken gevolgen van overstromingen (Waterveiligheid regionaal watersysteem)

Voor het stedenbouwkundig plan worden klimaatstresstesten uitgevoerd (Handreiking Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) voor wateroverlast, hitte, droogte en gevolgen van overstromingen.

Wateroverlast

- In het plangebied is het wenselijk een bui van 60 mm/uur (T =100) op te kunnen vangen/borgen (zonder schade aan gebouwen/ auto's). Er is ruimte voor tijdelijk bergen bij piekbuien in/op de gebouwen en de openbare ruimte. Het bergingscapaciteit is hierbij ten minste 60mm per vierkante meter van het gehele gebied (verharding, bebouwd oppervlak en groen/water). Bij hevige buien (extreme piekbelasting) kan het regenwater meer dan 60 mm/uur worden afgevoerd naar Park de Wezenlanden via Schuurmanstraat - Luttenbergstraat - Wethouder Alferinkweg.
- Het hemelwater mag niet geloosd worden op het riool en dient te infiltreren in de ondergrond. Hiervoor moeten er infiltratievoorzieningen aangelegd worden.
- Er dient rekening te worden gehouden met fluctuerende grondwaterpeilen. Het bebouwde gebied van Weezenlanden-Noord valt in peilgebied 480 Sallandse Weteringen/Zandwetering en heeft een zomer- en winterpeil van 0,2 m – NAP. Het Almelose Kanaal en de Stadsgrachten vallen in peilgebied 948 Zwarte Water/ Soestwetering-benedenloop en hebben een zomerpeil van 0,4 m – NAP en een winterpeil van 0,2 – NAP. Dit zijn theoretische streefpeilen. In praktijk volgt het grondwater het peil van de Weteringen. Kelders, verdiept parkeren, souterrains dienen waterdicht te worden gebouwd tot ..NAP+ (vloerpeil of maaiveld).
- Wens: Waterneutraal bouwen (met behoud van de bergingscapaciteit).
- Vitale infrastructuur zoals elektriciteit, communicatie, vuilwaterriolering enz. worden waterdicht utgevoerd tot een peil van minimaal 2,60NAP+.

Hittestress

- Bestaande situatie is minimaal uitgangspunt (hittestresskaart).
- Om hittestress tegen te gaan worden verschillende maatregelen genomen: een groen maaiveld met weinig verharding en grote bestaande en nieuwe bomen zorgen voor veel schaduw en verkoeling; gebouwen hebben een thermisch goed isolerende gevels en zonwering. Nieuwe gebouwen ook voor schaduw gebruiken.
- Gebouwen worden zo vormgegeven dat in warme perioden en hittegolven het binnenklimaat relatief koel blijft (geen zoninval).(we gaan van circa 15 dagen per jaar 2018 > 25 graden naar circa 35 dagen in 2050.

Waterveiligheid

Kans: Parkeervoorziening draagt mogelijk bij aan kadeversterking.

- De dijk langs het Almelose kanaal is een (secundaire) waterkering (huidige ligging is op +2.00 NAP). Door klimaatverandering worden de maatgevende waterstanden in de toekomst hoger. Daarom dient er ruimte te zijn om een hogere waterkerende lijn te kunnen realiseren. In het plan dient een waterkerende lijn (constructief als kering) te kunnen worden gerealiseerd van +2,65 meter NAP. NB. dit hoeft niet per definitie de huidige kering te zijn volgens de legger. Het gaat erom dat ergens een sluitende lijn van +2,65 m wordt gerealiseerd.
- Op de waterkering (waterstaatswerk en/of beschermingszone?) is bebouwing geprojecteerd: de bebouwing wordt daarmee onderdeel van de waterkering en constructief als zodanig te worden uitgevoerd (uitgaande van toekomstige MHW).

Energie

- De locatie wordt aardgasloos (fossielvrij).
- Er wordt gestreefd dat Nul op de Meter (NOM) (minimaal energie neutraal).

Voor de locatie is door WOB, provincie Overijssel en gemeente Zwolle een verkenning uitgevoerd naar verduurzaming van de energievraag. De belangrijkste punten uit deze verkenning:

- Er wordt optimaal op de zon verkaveld/ontworpen (houdt rekening met schaduwwerking op PV(T)-systemen).
- Parkeerplaatsen voorbereid op Smart Grid voor elektrisch laden/buffering
- De dakconstructie is sterk genoeg om geïntegreerde duurzame energiesystemen (bv zonnepanelen/-boilers) te kunnen dragen.
- De gebouwen worden compact gebouwd met een goede thermische schil
- Het streven is meervoudig ruimtegebruik in relatie met bv klimaatadaptief bouwen (dakterras, daktuinen etc.) en maximalisatie van de mogelijk te treffen maatregelen (PV-panelen, postcoderoos, etc.).
- Er wordt gebruik gemaakt van hernieuwbare energie

Aan de Leden van de gemeenteraad Zwolle,

Zwolle, 17 april 2018

Betreft: Tussenuitspraak ligplaatsvergunning Berendina, Schuttevaerkade

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op vrijdag 6 april 2018, heeft de Rechtbank in Zwolle, in een tussenuitspraak bepaald dat de 'verweerder', d.w.z. de gemeente Zwolle, te rekenen vanaf 6 april jl. binnen twee weken aan de rechtbank dient mee te delen of er gebruik wordt gemaakt van de gegeven mogelijkheid het gebrek aan motivering te herstellen, dit vervolgens, binnen 4 weken na verzending van de tussenuitspraak op 6 april jl.
Dit tussenvonnis voegen wij als bijlage toe aan dit schrijven.
Ook wordt toegevoegd de brief van 10 januari 2018 aan de fractievoorzitters van de toen zittende raad, waarin wij uitvoerig zijn ingegaan op de ten onrechte verleende ligplaatsvergunning en gedoogbeschikking m.b.t. het schip de "Berendina". Omdat er in maart jl. gemeenteraadsverkiezingen zijn gehouden, beschikt elk lid van uw raad nu over dezelfde informatie.

Op 5 maart jl. diende de rechtszaak tegen de gemeente Zwolle met bovengenoemd tussenvonnis als voorlopige uitspraak.
De VVE is van mening dat de geboden mogelijkheid van 'herstel' aan de gemeente, meer behelst dan slechts een administratief aangepaste motivering. Het daadwerkelijk handhaven van de ligplaatsverordening woonschepen eerst vastgesteld in 2013, gaat o.a. over het ontbreken van gangborden, het voor en achterdek, de maatvoering en de uitvoering in het algemeen. art. 6.1 en 7.6. (N.B. In een artikel in de Stentor d.d. 4 juli 2017 over deze kwestie, verdedigt gemeente juriste van Dop nog het standpunt dat de gemeente toen had ingenomen, door aan te geven dat *"Het oorspronkelijke karakter van de boot is verloren gegaan. Er zijn duidelijke verschillen tussen de oude boot en de 'nieuwe' als het gaat om vormgeving, de kleur van de opzichtige opbouw en er is weinig samenhang"*

Wij voelen ons gesteund door D66 en Swollwacht die hierover artikel 45 vragen aan het college van B&W hebben gesteld. De VVE Schuttevaerkade, blijft bij haar standpunt dat het schip "Berendina" dient te worden weggehaald, m.a.w. de gemeente dient haar eigen regels en verordening te handhaven en dit is niet gebeurd.

VVE Schuttevaerkade Zwolle

Namens de bewoners/leden van de VVE Schuttevaerkade

Ronald van Vliet, vz.

Kopie: Tussenuitspraak rechtbank Zwolle
" : Brief fractievoorzitters 10 januari 2018
cc. College van Burgemeester en Wethouders Zwolle

tussenuitspraak

RECHTBANK OVERIJSSEL

Zittingsplaats Zwolle

Bestuursrecht

zaaknummers: AWB 17/2226 en 18/275

tussenuitspraak van de enkelvoudige kamer in de zaken tussen

Vereniging van Eigenaars Schuttevaerkade Zwolle e.a., te Zwolle en
W.M. Penterman, te Zwolle op persoonlijke titel, eisers in beide zaken

en

G. Mulder, te Zwolle en
M.C. Trooster te Zwolle, eisers op persoonlijke titel in zaak 18/275
gemachtigde voor allen: mr. J.J.M. Pinners

en

het college van burgemeester en wethouders van Zwolle, verweerder
gemachtigde: mr. H.C.S. van Dop.

Als derde-partij heeft aan het geding deelgenomen:
M.R. Wessels, te Zwolle,
gemachtigde mr. M. Klaassen

Procesverloop

Bij besluit van 10 februari 2017 (het primaire besluit) heeft verweerder besloten de aanvraag van M.R. Wessels (hierna: Wessels) voor een ligplaatsvergunning voor het schip de Berendina op het adres Schuttevaerkade 7 te Zwolle te weigeren.

Bij besluit van 29 augustus 2017 (het bestreden besluit 1) heeft verweerder het bezwaar van Wessels ongegrond verklaard en het verzoek om proceskostenvergoeding afgewezen. Tevens is daarbij naar aanleiding van een nader advies van de Welstandscommissie Het Oversticht, de geweigerde ligplaatsvergunning herroepen en is alsnog aan Wessels, onder de daarbij vermelde voorwaarden, de gevraagde ligplaatsvergunning verleend.

Eisers, voor zover hierboven is aangegeven, hebben tegen dat bestreden besluit beroep ingesteld, welk beroep is geregistreerd onder nummer AWB 17/2226.

Voorts heeft verweerder bij een ambtshalve op 21 september 2017 genomen besluit aan derde partij bericht dat het innemen van de ligplaats zonder omgevingsvergunning voor het bouwen en de strijdigheid met het bestemmingsplan, onder voorwaarden tot 1 januari 2018 wordt gedoogd.

Het daartegen door eisers ingediende bezwaar is bij besluit van 20 december 2017 (het bestreden besluit 2) ongegrond verklaard.

Eisers hebben tegen dat bestreden besluit beroep ingesteld, welk beroep is geregistreerd onder nummer AWB 18/275.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Eisers hebben daar bij schrijven van 23 februari 2018 op gereageerd.

Derde-partij heeft de rechtbank bij brief van 1 maart 2018 nog een nader stuk doen toekomen.

De beroepen zijn behandeld ter zitting op 5 maart 2018.
Eisers zijn verschenen in de personen van R. van Vliet, A.E.G. de Haan, namens de VvE Schuttevaerkade, G. Mulder, W.M. Penterman en M.C. Trooster, allen bijgestaan door hun gemachtigde. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde. Derde-partij is verschenen bij zijn gemachtigde.

Tevens is verschenen, daartoe door eisers meegebracht als ex-schipper/ervaringsdeskundige op het gebied van de binnenscheepvaart, G. Veuger te Zwolle.

Overwegingen

1. Derde-partij is op 9 december 2015 eigenaar geworden van het schip de Berendina dat is afgemeerd op het adres Schuttevaerkade 7 te Zwolle. Ter plaatse van de locatie geldt het bestemmingsplan 'Binnenstad en omgeving, 1e partiële herziening (woonschepen Schuttevaerkade)'. De locatie heeft de bestemming "Water" en de functieaanduiding "woonschepenligplaats". De gronden met de bestemming "Water" zijn onder meer bestemd voor woonschepenligplaatsen, ter plaatste van de aanduiding "woonschepenligplaats".
Op 9 december 2015 heeft derde partij een aanvraag ingediend voor een ligplaatsvergunning voor de Berendina voor voornoemde locatie.
Verweerder heeft bij het primaire besluit deze aanvraag afgewezen op grond van artikel 4, derde lid, van de Ligplaatsenverordening woonschepen 2013 (hierna: de verordening) vanwege strijdigheid met de op grond van artikel 3, tweede lid, bij die verordening opgenomen "voorschriften ligplaatsen woonschepen 2016" onder artikel 6, eerste lid en 7, zesde lid.

Bij het bestreden besluit heeft verweerder, in afwijking van het advies van de bezwaarschriftencommissie, het bezwaar van derde-partij ongegrond verklaard. Tevens is daarbij, gelet op door derde partij voorgestelde aanpassingen aan de boot en het daarop verkregen positieve advies van de Welstandscommissie Het Oversticht van 22 augustus 2017, het besluit herroepen en aan derde-partij, onder de daarbij vermelde voorwaarden, de gevraagde ligplaatsvergunning verleend.

Voorts heeft verweerder op 21 september 2017 besloten dat het innemen van een ligplaats met een woonboot aan de Schuttevaerkade 7 te Zwolle zonder omgevingsvergunning voor zover dat ziet op het bouwen en de strijdigheid met het bestemmingsplan – onder voorwaarden – wordt gedoogd.

Na door eisers ingediende bezwaren heeft verweerder dat besluit bij het thans bestreden besluit van 20 december 2017 gehandhaafd.

Eisers kunnen zich met beide besluiten niet verenigen.

2. Eisers betogen allereerst dat de ligplaatsvergunning had moeten worden geweigerd omdat het enkele feit dat de welstandscommissie Het Oversticht thans een positief advies heeft afgegeven er niet aan af doet dat ook het aangepaste plan niet voldoet aan de artikelen 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de bij de verordening behorende voorschriften. In dat verband wordt gesteld dat het schip ook in het aangepaste plan qua uiterlijk niet zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat van bouw en uiterlijk wordt gehouden en de vorm van het voor- en achterdek en de gangboorden ook niet zoveel mogelijk aansluiten bij het oorspronkelijk karakter van het schip. Zij wijzen er op dat de maatvoering nog steeds onduidelijk is.
Ook de maatvoering van de stuurhut zou niet overeenstemmen met het bepaalde in artikel 7, vijfde lid, van de voorschriften, nu deze volgens eisers meer dan 20% van de lengte van het schip bedraagt. Eisers stellen dat laatstgenoemde bepaling mede betrekking heeft op het beschermde stadsgezicht en het vereiste historisch karakter van de schepen.
Voorts stellen eisers dat nu de gemeentelijke Welstandsnota en het bestemmingsplan geen regels stellen over het beschermde stadsgezicht, het op het uiterlijk van het schip betrekking hebbend artikel 7, vijfde lid, van de voorschriften niet strijdig is met hogere of lagere regelgeving en derhalve deel kan blijven uitmaken van het toetsingskader voor een ligplaatsvergunning. Tevens wijzen zij er op dat ook het Bouwbesluit geen regels kent met betrekking tot woonschepen.
Voorts stellen eisers dat het schip er in strijd met het vigerende bestemmingsplan ligt, illegaal verbouwd is, het historisch karakter verloren is gegaan en eiser andere plannen heeft met het schip, waardoor het niet aan de voorwaarden van de verordening voldoet.
Tenslotte stellen eisers -kort samengevat- dat er geen concreet zicht op legalisatie bestaat en verweerder om die reden geen gedoogbesluit had mogen afgeven.

3. Derde partij stelt zich op het standpunt dat er geen weigeringsgrond aanwezig is omdat artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de bij de verordening behorende voorschriften onverbindend dienen te worden verklaard. Er bestaat geen ruimte voor een gemeentelijke wetgever om naast de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) een extra vergunningensysteem voor woonboten te creëren. Dit zou in strijd zijn met de artikelen 121 en 122 van de Gemeentewet. Ter onderbouwing van dit standpunt heeft derde partij aangegeven dat het woonschip een bouwwerk is waarop de Woningwet, Wabo en de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van toepassing zijn. In dat verband wijst derde-partij op uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) van 16 april 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:1331) en 3 juni 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:1749).

4. Verweerder heeft zich onder verwijzing naar de uitspraken van de Afdeling van 30 december 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:4019), 13 januari 2016 (ERCLI:NL:RVS:2016:72) en 2 november 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:2879) op het standpunt gesteld dat er weliswaar sprake is van een overlap tussen de verordening en de daarbij behorende voorschriften met de Wabo, de Woningwet en de Wro, maar dat dit niet per definitie leidt tot strijd tussen de verordening en deze wettelijke regelingen. Slechts voor zover de lagere regelgeving de hogere doorkruist is dit anders. In het onderhavige geval acht verweerder artikel 4, derde lid, sub d van de Ligplaatsverordening en artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de daarbij behorende voorschriften niet in strijd met de Wabo.

Voor zover in artikel 7, eerste tot en met vijfde lid, voorschriften ten aanzien van de maatvoering van een woonschip en bouwregels zijn opgenomen, is verweerder van oordeel dat hier wel sprake is van strijd met de hogere regelgeving, te weten artikel 3 van de bestemmingplanvoorschriften. Om die reden stelt verweerder zich op het standpunt dat deze artikelleden bij de toetsing van de aanvraag voor de ligplaatsvergunning buiten beschouwing dienen te blijven.

5.1 Toepasselijkheid van de Ligplaatsverordening en de bijbehorende voorschriften.

De rechtbank overweegt dat de Afdeling in voornoemde uitspraken van 16 april 2014 en 3 juni 2015 heeft geoordeeld dat een woonboot (in de meeste gevallen) als een bouwwerk in de zin van de Wabo moet worden aangemerkt en dat de in die uitspraken aan de orde zijnde bepalingen van de desbetreffende verordeningen niet van toepassing waren op woonboten, omdat in de definitiebepaling van woonboot in die verordeningen expliciet was opgenomen dat daaronder niet objecten in de zin van de Woningwet vielen.

De rechtbank stelt vast dat in de hier aan de orde zijnde verordening in artikel 1, aanhef en onder 1, is bepaald dat onder een woonschip wordt verstaan: elk vaartuig dat uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebruikt als, of te oordelen naar zijn constructie of inrichting uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is tot dag- en/of nachtverblijf van één of meer personen. Van een afbakening richting de Wabo is in die definitie geen sprake. Volgens verweerder vallen woonboten, ook als zij als bouwwerk in de zin van de Wabo moeten worden aangemerkt, onder de verordening.
De rechtbank kan zich daarmee verenigen en volgt het betoog van derde-partij dat door de toepasselijkheid van de hogere wetgeving - de Wabo - de verordening, althans de genoemde in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid, opgenomen voorschriften onverbindend moeten worden geacht, niet. Daartoe overweegt de rechtbank als volgt. Ingevolge artikel 121 van de Gemeentewet blijft de bevoegdheid tot het maken van gemeentelijke verordeningen ten aanzien van het onderwerp waarin door wetten, algemene maatregelen van bestuur of provinciale verordeningen is voorzien, gehandhaafd, voor zover de verordeningen met die wetten, algemene maatregelen van bestuur en provinciale verordeningen niet in strijd zijn. Tot het buiten toepassing laten van een lagere regeling kan dus aanleiding bestaan indien sprake is van strijdigheid met een hogere regeling. In het onderhavige geval is de rechtbank echter niet gebleken dat de verordening voor zover die ziet op artikel 4, derde lid, sub d van de verordening en artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de daarbij behorende voorschriften in strijd is met de Wabo. Ter onderbouwing van dit oordeel verwijst de rechtbank naar de onder 4 genoemde uitspraken van de Afdeling. In deze uitspraken heeft de Afdeling overwogen dat de regeling in de daar aan de orde zijnde verordeningen mede getroffen is met het oog op een doelmatig gebruik van de ligplaatscapaciteit, de openbare orde en de vlotte en veilige doorvaart. Gelet op de verschillende motieven die aan de verordeningen en aan de Wabo ten grondslag liggen, bevat de verordening in zoverre geen regeling ten aanzien van een onderwerp waarin door de Wabo is voorzien. Voor zover de bepalingen in de verordening daarnaast zijn gegeven met het oog op de ordening en welstand is er wel een zekere overlap met de Wabo, de Woningwet en de Wro, maar dit leidt niet tot strijd tussen de verordening en deze wettelijke regelingen, aldus de Afdeling.

De rechtbank is van oordeel dat de verordening ten aanzien van de hiervoor genoemde artikelen ook hier een breder doel kent dan de Wabo. In dat verband is aangegeven dat de verordening blijkens de toelichting als eerste doel heeft te regelen waar en onder welke voorwaarden ligplaatsen kunnen worden ingenomen. Voorts is beoogd om regels te stellen

in het belang van de veiligheid, volksgezondheid en het aanzien van de gemeente. In dat verband is er ook op gewezen dat in artikel 3 van het bestemmingsplan geen regels zijn opgenomen met betrekking tot het beschermd stadsgezicht en in de gemeentelijke Welstandsnota geen eisen zijn opgenomen voor woonboten. Voorts is aangegeven dat naast de ligplaatsencapaciteit en de openbare orde de verordening in artikel 4, derde lid, sub f, ook de vlotte en veilige doorvaart regelt.
Gelet op het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat verweerder zich op het standpunt kon stellen dat er in zoverre geen sprake is van strijd tussen de verordening en deze wettelijke regelingen en dat de aanvraag kon worden getoetst aan de voorschriften zoals opgenomen in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid.

Verweerders standpunt dat het eerste tot en met vijfde lid, van artikel 7, van de bij de verordening behorende voorschriften wel in strijd zijn met artikel 3 van het bestemmingsplan en om die reden buiten beschouwing moeten worden gelaten, volgt de rechtbank slechts ten dele.
In artikel 7, vijfde lid, van die voorschriften is immers bepaald dat de maat van de stuurhut in de lengterichting maximaal 20% van de lengte van het schip bedraagt. De rechtbank is van oordeel dat dit veeleer een voorschrift met betrekking tot ordening en welstand is en nu het bestemmingsplan en de welstandsnota hieromtrent geen bepalingen bevatten, leidt dit voorschrift evenmin tot strijd tussen de verordening en de wettelijke regelingen.
De rechtbank is dan ook van oordeel dat verweerder ook aan dit artikellid dient te toetsen voor de verstrekking van de ligplaatsvergunning.
Dat dit een welstandsaspect betreft blijkt voorts uit het verslag van de hoorzitting van 6 december 2017 met betrekking tot het gedoogbesluit. Daarin is opgenomen dat derde-partij verklaart dat de maatvoering op alle punten aan de eisen voldoet, behalve voor wat betreft de breedte van de stuurhut, die *op verzoek van de welstandscommissie* vanwege de verhoudingen, breder zou zijn gemaakt. De rechtbank wijst er op dat eisers stellen dat gelet op de maatvoering zoals aangegeven op de tekening de stuurhut vooralsnog niet aan artikel 7, vijfde lid, lijkt te voldoen.
Nu niet aan artikel 7, vijfde lid, van de bij de verordening behorende voorschriften is getoetst, is reeds hierom sprake van een motiveringsgebrek.

5.2 Welstandsadvies.

Artikel 6, eerste lid van de voorschriften, bepaalt dat ligplaatsen alleen mogen worden ingenomen door voormalige (beroeps)binnenvaartschepen. Onder voormalige (beroeps)binnenvaartschepen worden verstaan vaartuigen die aanvankelijk zijn gebouwd als bedrijfsvaartuig, die een leeftijd hebben van minimaal 50 jaar en die qua uiterlijk zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat van bouw en uitrusting worden gehouden.

Door eisers is gesteld dat uit het positieve welstandsadvies niet expliciet blijkt dat de welstandcommissie heeft bezien of thans wordt voldaan aan de voorschriften zoals opgenomen in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid. Eisers stellen zich op het standpunt dat het aangepaste plan hier niet aan voldoet. Ter onderbouwing hebben zij in beroep onder meer een schrijven van de ex-binnenschipper G. Veuger ingezonden.
Verweerder stelt zich op het standpunt dat de welstandscommissie, gelet op het gegeven dat in eerdere adviezen wel op die aspecten is ingegaan en thans is geoordeeld dat aan de eerdere bezwaren tegemoet is gekomen, wel degelijk aan voornoemde artikelen heeft getoetst.

De rechtbank stelt vast dat in het advies van Het Oversticht van 23 augustus 2017 expliciet wordt aangegeven dat het beoordelingskader bestaat uit de Wabo en het gebied "gemengde zones" uit de Welstandsnota van de gemeente Zwolle. Deze bevatten beide geen welstandsaspecten die zien op (woon)schepen en hun inpassing in de omgeving. Nu ook overigens op geen enkele wijze uit het positieve advies naar voren komt dat deze aspecten wel zijn beoordeeld en evenmin is aangegeven waarom de eerdere bezwaren thans zijn weggenomen, is de rechtbank van oordeel dat het bestreden besluit ook met betrekking tot de toetsing aan de voorschriften uit de artikelen 6, eerste lid en 7, zesde lid, onvoldoende is gemotiveerd.

5.3 Op grond van artikel 8:51a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kan de rechtbank het bestuursorgaan in de gelegenheid stellen een gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen. Op grond van artikel 8:80a van de Awb doet de rechtbank dan een tussenuitspraak. De rechtbank ziet aanleiding om verweerder in de gelegenheid te stellen het gebrek te herstellen. Dat herstellen kan hetzij met een aanvullende op voornoemde punten toegespitste motivering, hetzij, voor zover nodig, met een nieuwe beslissing op bezwaar, na of tegelijkertijd met intrekking van het nu bestreden besluit. De rechtbank bepaalt de termijn waarbinnen verweerder het gebrek kan herstellen op 4 weken na verzending van deze tussenuitspraak.

5.4 Verweerder moet op grond van artikel 8:51b, eerste lid, van de Awb en om nodeloze vertraging te voorkomen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen twee weken, meedelen aan de rechtbank of hij gebruik maakt van de gelegenheid het gebrek te herstellen. Als verweerder gebruik maakt van die gelegenheid, zal de rechtbank eisers in de gelegenheid stellen binnen vier weken te reageren op de herstelpoging van verweerder. In beginsel, ook in de situatie dat verweerder de hersteltermijn ongebruikt laat verstrijken, zal de rechtbank zonder tweede zitting uitspraak doen op het beroep.

6. Gedoogbesluit.

Nu verweerder in het gedoogbesluit onder meer het standpunt heeft ingenomen dat legalisatie mogelijk is omdat woonboten/arken die ligplaats hebben ingenomen vóór de inwerkingtreding van de Wet verduidelijking voorschriften woonboten per 1 januari 2018, van rechtswege een omgevingsvergunning krijgen wanneer deze ook een ligplaatsvergunning hebben, en thans onduidelijk is in hoeverre die ligplaatsvergunning in stand kan blijven, zal de rechtbank de beoordeling van dat gedoogbesluit aanhouden tot het moment dat uitspraak kan worden gedaan ten aanzien van de ligplaatsvergunning.

7. De rechtbank hecht er aan om, zoals ook ter zitting is aangegeven, partijen er op te wijzen dat het hen vrij staat om in onderling overleg te proberen tot een voor alle partijen aanvaardbare binnen de regelgeving passende oplossing te komen.

8. De rechtbank houdt iedere verdere beslissing aan tot de einduitspraak op het beroep. Dat laatste betekent ook dat zij over de proceskosten en het griffierecht nu nog geen beslissing neemt.

Beslissing

De rechtbank:
- draagt verweerder op binnen twee weken de rechtbank mee te delen of hij gebruik maakt van de gelegenheid het gebrek te herstellen;
- stelt verweerder in de gelegenheid om binnen vier weken na verzending van deze tussenuitspraak het gebrek te herstellen met inachtneming van de overwegingen en aanwijzingen in deze tussenuitspraak;
- houdt iedere verdere beslissing aan.

Deze uitspraak is gedaan door mr. R.J. van Lochem, rechter, in aanwezigheid van M.W. Hulsman, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op . 6 APR 2018

griffier rechter

Afschrift verzonden aan partijen op: . 6 APR 2018

Rechtsmiddel
Tegen deze tussenuitspraak staat nog geen hoger beroep open. Tegen deze tussenuitspraak kan hoger beroep worden ingesteld tegelijkertijd met hoger beroep tegen de (eventuele) einduitspraak in deze zaak.

Zwolle, 10-01-2018

Betreft: Proces en besluitvorming schip Berendina, Schuttevaerkade 7.

Geachte fractievoorzitters,

In het voorjaar van 2012 zijn Ronald van Vliet en Willemien Penterman, de afgevaardigden namens de VVE Schuttevaerkade inzake de voortgang ontwikkeling Kraanbolwerk, benaderd over het voornemen van de gemeente om de schepen gelegen aan de Friesewal kade te verplaatsen naar de Schuttevaerkade. De schepen kwamen te veel in de schaduw te liggen van het Kraanbolwerk. Wij hebben hier begrip voor getoond en als VVE geen bezwaar gemaakt tegen de noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan in augustus-september 2013. Vervolgens zijn wij in een proces terecht gekomen dat ons volledig heeft overdonderd.

In november 2014 zijn de schepen verplaatst. Tragisch was, dat de eigenaar van het schip Berendina, Frank Mars, december 2013 verdronk. De erfgenamen Mars hebben het voormalig vrachtschip liggend aan de nieuwe steiger Schuttevaerkade te koop aangeboden. Dit schip is door Mark Wessels 9 december 2015 gekocht. Op 15 december is door hem een aanvraag voor een ligplaatsvergunning voor de Berendina bij de gemeente ingediend.

Het schip is direct in 2016 naar de werf gebracht en zonder vergunning verbouwd. Alles wat origineel was is er afgesloopt en gebrand, Het voormalige laadruim is opgevuld met lege olievaten en daarover is beton gespoten., waarmee ook de lekkage afgedicht werd. Door de geplaatste olievaten is de bodem van de bewoonde ruimte ca. een meter hoger komen te liggen dan oorspronkelijk het geval was. In april kwam het schip terug, maximaal bebouwd met een enorme stuurhut en geen enkele vluchtweg, geen voor- en achterdek en met niet beloopbare gangboorden. Dit alles van het goedkoopste materiaal.

In niets beantwoordt het schip nog aan de door uw raad vastgestelde ligplaatsverordening woonschepen 2013. In deze verordening is de Schuttevaerhaven aangewezen aan voormalig vracht-binnenvaartschepen met duidelijke richtlijnen voor een eventuele verbouwing. Wij hebben als VVE in maart 2016 bezwaar gemaakt bij B&W vanwege deze verbouwing, die zonder vergunning uitgevoerd is en tegen het voornemen om 2 luxe B&B appartementen te creëren op de Berendina.

Terecht heeft het College van B&W op 10 februari 2017 de vergunning voor het innemen van de ligplaats geweigerd. Dit echter pas een jaar later nadat er tweemaal een negatief welstandsadvies was uitgebracht. Hiertegen is door de heer Wessels op 23 maart 2017 bezwaar aangetekend en eind juli 2017 heeft de gemeentelijke cie. Beroep en bezwaar geadviseerd aan B&W dat de ligplaatsvergunning toegekend dient te worden, eerst nadat een ontwerp, goedgekeurd door de Welstandcommissie, wordt aangeleverd door Wessels.

Reactie onzerzijds
Wij hebben als VVE deze procedure afgewacht maar al op 29 augustus werd de ligplaatsvergunning verleend aan Wessels, op basis van positief advies van Welstand. Direct daarop volgend werd op 21 september een WABO-gedoogbeschikking afgegeven

zonder omgevingsvergunning en strijdig met het huidige bestemmingsplan. Dit wordt gerelateerd aan een landelijk Bouwbesluit.

Advies Welstand
Uit de goedgekeurde tekening van Welstand blijkt met name de maatvoering van de kolossale stuurhut sterk af te wijken van de eisen die gesteld worden in de ligplaatsverordening uit 2013. Door de maximale bebouwing is ook in de nieuwe tekening geen voor- en achterdek aanwezig. Ook qua materiaal is te summier iets aangegeven door Welstand. Het gegeven dat er olievaten met beton op de bodem van het schip zijn aangebracht en door de maximale bebouwing heeft de Berendina nu de kenmerken van een woonark en hoort niet meer thuis in de Schuttevaerhaven. Zeker niet nu de raad zich unaniem heeft uitgesproken om meer historische binnenschepen in de stad aan te trekken.

Beroepsprocedure
Wij hebben onmiddellijk een beroepsprocedure gestart bij de rechter over de verleende ligplaatsvergunning op ondeugdelijke gronden, deze loopt nog. Verder hebben wij bezwaar ingediend tegen de verleende WABO-gedoogbeschikking.

WABO-gedoogbeschikking
Intussen zijn wij gehoord door een ambtelijk, juridisch medewerker Hanneke Vervuurt in de rol van voorzitter van dezelfde juridische afdeling waar Henriette van Dop als juridisch medewerker de WABO-gedoogbeschikking heeft geschreven, de beschikking waartegen wij nu juist bezwaar maken.

Gesprek aangevraagd bij het College
Wij voelden ons niet serieus genomen door deze interne vorm van hoor en wederhoor en hebben een gesprek aangevraagd bij de betrokken portefeuillehouders in deze kwestie. H.J. Meijer, dhr. Anker en mw. Meijerink. Dit verzoek werd door H.J. Meijer afgewezen omdat tijdens een juridische procedure men geen gesprekken aangaat. Wel staat het College open voor constructief overleg, hiervan zou ook de heer Wessels deel moeten uitmaken. Wij hebben laten weten dat wij ook onder deze voorwaarden een gesprek willen.
Op 20 december werd door Hanneke Vervuurt een brief gestuurd dat het College onze bezwaren, gehoord tijdens de hoorzitting tegen de verleende WABO-gedoogbeschikking, ongegrond verklaard. We kunnen hiertegen in beroep gaan.
Ambtelijke actie
Intussen stuurt Henriëtte van Dop een mail naar de heer Wessels. Deze verblijft namelijk tot eind maart in Nieuw Zeeland. Daarin meldt zij hem dat wij een gesprek willen en of hij dat ook wil en of ze zijn advocaat kan benaderen voor een afspraak? Wessels reageert dat het zijn voorkeur heeft "een uitgebreide uiteenzetting van de VVE per mail te ontvangen met hun wensen, motivering en prioritering zodat ik hiermee op korte termijn mee aan de slag kan." Hij wil zijn advocaat niet voor dit gesprek inschakelen.
Henriette van Dop stuurt op 27 december deze reactie aan ons door met het verzoek dat afhankelijk van de reactie van Wessels op onze wensen etc., hierop mogelijk een gesprek kan plaatsvinden. Vervolgens vraagt zij op 5 januari of wij voor 15 januari willen reageren en of wij de beroepsprocedure bij de rechtbank mogelijk willen stilzetten? Naar onze mening heeft dit niets meer met zorgvuldige communicatie te maken als basis voor een constructief overleg met het college.

Welke bezwaren hebben wij als VVE?

College

* Het College had vast moeten houden aan het weigeren van de ligplaatsvergunning,. Het advies van Welstand houdt geen rekening met de ligplaatsverordening woonschepen 2013 en biedt onvoldoende grond voor het toekennen van de ligplaatsvergunning
- Het College had al in 2016 handhavend moeten optreden, het beeld ontstaat dat er toe gewerkt is naar een situatie om alsnog het schip legaliseerbaar te maken. Eerder bracht Welstand op 3 mei en 27 oktober 2016 een negatief advies uit.
- Het College ondersteunt het afgeven van een WABO-gedoogbeschikking, wederom gebaseerd op een ondeugdelijke tekening , goedgekeurd door Welstand. Zij omarmt nu wel het landelijk Bouwbesluit, daarin is geen beleid ten aanzien van woonschepen, een vacuüm in de wetgeving
- Het College gaat volledig voorbij aan de door uw raad vastgestelde ligplaatsenverordening uit 2013, het vigerende bestemmingsplan en de vereiste omgevingsvergunning

Ambtelijk

- Bijzonder is dat de juriste Henriette van Dop van de gemeente op 4 juli 2017 in de Stentor verklaart: " Het oorspronkelijke karakter van de boot is verloren gegaan. Er zijn duidelijke verschillen tussen de oude en de nieuwe boot als het gaat om vormgeving, de kleur van de opzichtige opbouw en er is weinig samenhang " Ook is zij van mening dat naast het landelijk Bouwbesluit de gemeentelijke ligplaatsverordening kan bestaan
- Diezelfde ambtenaar omarmt nu het Bouwbesluit, beoordeelt het door ons ingediende bezwaarschrift tegen de verleende gedoogbeschikking en wijst al onze bezwaren af. De gedoogbeschikking wordt nu verleend op basis van een vacuüm in de wetgeving. Zij veronderstelt dat er geen onevenredige hinder, dan wel schade aan derden ontstaat door de situatie te gedogen

  Hoe kunnen wij als VVE nog vertrouwen hebben in gemeentelijke procedures?

Mark Wessels

- Hij heeft zonder vergunning een buitenissige opbouw op het vrachtschip Berendina geplaatst en die voldoet niet aan de ligplaatsverordening
- In januari 2016 schrijft hij dat hij draagvlak van ons wil voor zijn plannen en beweert hij dat hij dit alles doet in nauw overleg met de gemeente.
- Hij ging ook zonder vergunning door met het intern verbouwen van het schip nadat het terug was van de werf. Pas na maanden is hem op aandringen van de VVE een bouwstop opgelegd
- Dit schip is met kwalitatief slecht materiaal verbouwd, wat dat betreft hebben wij geen vertrouwen in hem
- Hij is namelijk ook de eigenaar van de Kookboot aan de Harm Smeengekade. Hier wordt op de neergelaten mast met handgeschreven plakkaten reclame gemaakt. Een soort marktkraam met oranje tentzeil moet zorgen voor beschutting. Een aanfluiting zoals dit in de gracht ligt bij de entree van de stad. In de binnenstad wordt elke ondernemer nauwkeurig gevolgd en elke reclame-uiting moet aan strenge eisen van het reclame- en vergunningenbeleid voldoen. Waarom geldt dit niet voor de Kookboot van Mark Wessels?

Diaconaal Platform Zwolle

Hart voor de samenleving

p.a. Molenweg 241
8012 WG ZWOLLE
e-mail: consulent@diaconiezwolle.nl
telefoon 038 - 4217 596
mobiel 06 – 1018 6422

Zwolle, 17 april 2018

Aan de fracties van de gemeenteraad van Zwolle.

Geachte dames en heren,

Voor zover u ons nog niet kent, willen we ons eerst even voorstellen. Het Diaconaal Platform Zwolle is een overkoepelende organisatie van 27 diaconieën van verschillende Zwolse kerken. Om een beeld van de verscheidenheid te schetsen, op het politieke palet uitgezet bestaat het Platform uit partijen variërend van SP tot SGP en alles wat daar tussenin zit.
Gezamenlijk willen we graag de stad van dienst zijn en willen we ons richten op het welzijn van alle Zwollenaren onder het motto 'helpen waar geen helper is'.

Een van de activiteiten is de opvang van dak- en thuislozen op de zondagmiddag in het inloophuis de Bres aan de Heiligeweg. Er gebeurt in Zwolle heel veel op het gebied van barmhartigheid en het omzien naar de ander, behalve op zondagmiddag.
Van Zwolle-actief ontvingen we signalen dat er voor de mensen uit de dak- en thuisloosheid op zondagmiddag geen voorzieningen zijn. Een aantal diaconieën wilde graag een dergelijke voorziening bieden. Ruim 25 vrijwilligers zorgen er nu voor dat het inloophuis de Bres op zondagmiddag geopend is. Er wordt kachelwarmte geboden, menselijke warmte en een luisterend oor. De zondag telt zo'n 25 tot 30 bezoekers. Opmerkelijk is het dat het niet alleen dakloze mensen betreft, maar ook zij die de leegte van de zondagmiddag ontvluchten.

Als Diaconaal Platform hebben ook wij met bezorgdheid kennis genomen van een dreigende sluiting van het inloophuis de Bres. Verschillende diaconieën ondersteunen de Bres zowel met inzet van vrijwilligers als ook met financiële middelen.
De Bres heeft zijn waarde de afgelopen jaren meer dan bewezen. Zorgmijders, uitbehandelden en degenen die op de onderste tree van de samenleving staan, vonden en vinden daar nog een plek waar ze mens kunnen zijn. Het concept van het inloophuis is nog steeds uniek voor Zwolle.
Op de zakelijke aspecten willen we als Diaconaal Platform niet ingaan. Dit heeft het bestuur van de Bres in haar brief van 6 april jl. duidelijk verwoord. Een brief die wij graag willen onderschrijven.

Wij willen een dringend beroep op u doen om het benodigde bedrag vrij te maken om de Bres ook na juni 2018 open te houden. Het gaat om een relatief klein bedrag op de gehele begroting, maar het doet zoveel en heeft een waarde in veelvoud.
Wij vragen dit niet voor ons zelf, maar voor hen die het kunnen vragen of daartoe niet in staat zijn.

Met vriendelijke groeten,

namens Diaconaal Platform Zwolle

Wim van Ree, secretaris.

Aan de leden van de gemeenteraad van Zwolle

Zwolle, 18 april 2018

Betreft: mogelijke sluiting De Bres

Geachte volksvertegenwoordigers,

“Samen maken we de stad.”
“Zwolle is een sociale stad.”

Het zijn (recente) slogans over onze stad, waar velen van u achter staan. In dat kader alleen al lijkt het onbestaanbaar dat inloophuis de Bres na 18 jaar zou moeten stoppen.

Stichting GGZ Beraad Overijssel is een onafhankelijke organisatie voor en door cliënten en ervaringsdeskundigen die gebruik maken van de geestelijke gezondheidzorg. Wij vallen niet één op één samen met de doelgroep die gebruik maakt van de Bres, maar we voelen ons wel met hen verbonden. We hebben immers allen onze talenten en onze kracht, maar ook allemaal een bijzonder (heftig) levensverhaal en een kwetsbaarheid. Als vrijwilligers van het GGZ Beraad weten we uit ervaring dat aandacht, rust, veiligheid en structuur helpt bij ons herstel. Dat zijn allemaal elementen die de Bres biedt.

Daarnaast zijn er aantal andere, eenvoudige redenen waarom de Bres moet blijven:

- er zijn niet of nauwelijks andere inloopvoorzieningen in de binnenstad
- de Bres vertegenwoordigt een groot sociaal kapitaal, door de samenwerking met kerken, diaconie, RIBW Groep Overijsel en anderen
- de Bres is één van de spaarzame voorzieningen die de onderkant van de samenleving bereikt; een groep waar de gemeente een zorgplicht voor heeft

Als GGZ Beraad doen we een beroep op u, om gehoor te geven aan het recente verzoek van het bestuur van de Bres.
U heeft als raad de mogelijkheid om de Bres de komende raadsperiode open te houden. Wij sporen u via deze brief en via de publieke tribune aan, om deze stap te zetten.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur van de stichting,

Sibrand Hofstra, secretaris
Lindestraat 5
06-20 160 127

GGz-Beraad Overijssel

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen D66/Swollwacht n.a.v. tussenuitspraak rechtbank Overijssel woonboot Schuttevaerkade 7
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Dop, Henriette van (3334)
medeopstellers	
afdeling	Juridische zaken
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 inzake boot Schuttevaerkade Bijlage: 17 april 2018 Aan de Leden van de Gemeenteraad-Def Bijlage: tussenuitspraak 6 april 2018 17-2226 en 18-275 Bijlage: 10 januari 2018 - Fractievoorzitters Zwolle

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Beantwoording door het college van artikel 45 vragen Swollwacht/D66.
Inleiding

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 april 2018

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 inzake boot Schuttevaerkade
Versienummer	V1

Portefeuillehouder H.J. Meijer/E.G. Meijerink

Informant H.C.S. van Dop/I. van der Zee
Afdeling Juridische Zaken
Telefoon 038 498 3334/2434
Email hcs.van.dop@zwolle.nl

Bijlagen Beantwoording artikel 45 vragen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Beantwoording door het college van artikel 45 vragen Swollwacht/D66.

Inleiding
Swollwacht en D66 hebben vragen gesteld n.a.v. de tussenuitspraak d.d. 6 april 2018 van de Rechtbank Overijssel inzake verleende ligplaatsvergunning voor de boot aan de Schuttevaerkade 7. Het college heeft daarop de volgende antwoorden:

Vraag 1
Hoe maakt het college gebruik van de mogelijkheid die de rechter biedt om het besluit om de vergunning af te geven, te herstellen?

Antwoord:
Op 6 april 2018 heeft de Rechtbank Overijssel tussenuitspraak gedaan. De rechtbank heeft geoordeeld dat aan het besluit op twee punten een motiveringsgebrek kleeft.
Enerzijds heeft het college ten onrechte niet getoetst aan artikel 7 lid 5 van de bij de Ligplaatsverordening behorende Voorschriften. Dit artikel bepaalt dat de maat van de stuurhut in de lengterichting maximaal 20% van de lengte van het schip mag bedragen. Om die reden is het besluit niet toereikend gemotiveerd. Anderzijds vindt de rechtbank dat het positieve advies van de welstandscommissie van 23 augustus 2017 niet deugdelijk is gemotiveerd. Op geen enkele wijze komt hierin naar voren komt of de welstandsaspecten, zoals die zijn opgenomen in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de bij de Ligplaatsverordening behorende Voorschriften, zijn beoordeeld, aldus de rechtbank.
De rechtbank heeft het college vervolgens in de gelegenheid gesteld om deze gebreken in het bestreden besluit te herstellen binnen 4 weken na verzending van de tussenuitspraak, hetzij met een aanvullende op voornoemde punten toegespitste motivering, hetzij, voor zover nodig, met een nieuwe beslissing op bezwaar, na of tegelijkertijd met intrekking van het bestreden besluit.
Naar aanleiding van de tussenuitspraak komt de heer Wessels met een aangepaste tekening, waarmee de stuurhut alsnog in overstemming wordt gebracht met de maatvoering van artikel 7 lid 5 van voornoemde Voorschriften.
Het college heeft de welstandscommissie vervolgens opnieuw verzocht het plan, inclusief deze aanpassing, te beoordelen op basis van het bepaalde in artikel 6 lid 1 en 7 lid 6 van de bij de Ligplaatsverordening behorende Voorschriften en het advies deugdelijk te motiveren. Op 26 april 2018 buigt de welstandscommissie zich opnieuw over de kwestie in een openbare vergadering, waarvoor

zowel de heer Wessels en zijn architect, als de gemeente en de omwonenden zijn uitgenodigd.

Artikel 6 lid 1 bepaalt:
Ligplaatsen mogen alleen door voormalige (beroeps)binnenvaartschepen worden ingenomen. Onder voormalige (beroeps)vaartschepen worden verstaan vaartuigen die aanvankelijk zijn gebouwd als bedrijfsvaartuig, die een leeftijd hebben van minimaal 50 jaar en die qua uiterlijk zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat van bouw en uitrusting worden gehouden.
Artikel 7 lid 6 bepaalt:
Voor- en achterdek en gangboorden moeten worden vrijgelaten, de vorm moet zo veel mogelijk aansluiten bij het oorspronkelijke karakter van het schip.

Vraag 2
Bent u bereid –gelezen hebbende het tussenvonnis- het genomen besluit rond het afgeven van de ligplaatsvergunning (29 augustus 2017) in te trekken?

Antwoord:
We zullen eerst de uitkomst van het nieuwe advies van de welstandscommissie moeten afwachten. Aan de hand daarvan zullen we het vervolgtraject bepalen. Op dit moment kunnen we dat nog niet beoordelen.

Vraag 3
Wat zijn de kosten van dit proces voor de gemeente en voor betrokken partijen?

Antwoord:
Procedures die voortvloeien uit besluiten van de gemeente, worden intern behandeld door de Afdeling Juridische Zaken. We houden het aantal ambtelijke uren per zaak niet bij, maar natuurlijk gaat er vanwege de procedures extra tijd in deze kwestie zitten. Het is ons verder niet bekend welke kosten andere betrokken partijen tot nu toe hebben gemaakt.

Vraag 4
Op welke manier bent u van plan de relatie met betrokken inwoners te herstellen?

Antwoord:
Het college heeft richting de omwonenden een aantal malen aangegeven bereid te zijn tot het voeren van een constructief overleg met alle betrokken partijen. De omwonenden hebben er echter voor gekozen de procedures voort te zetten. Daardoor is er sprake van een zakelijk geschil tussen het college en de omwonenden, maar ook niet meer dan dat. Gelet op de brief d.d. 17 april 2018 van de omwonenden aan uw raad, lijkt het ons echter wel goed om na afloop van de juridische procedures met elkaar terug te blikken op het geheel.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45738

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen D66/Swollwacht n.a.v. tussenuitspraak rechtbank Overijssel woonboot Schuttevaerkade 7

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Aan de Leden van de gemeenteraad Zwolle,

Zwolle, 17 april 2018

Betreft: Tussenuitspraak ligplaatsvergunning Berendina, Schuttevaerkade

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op vrijdag 6 april 2018, heeft de Rechtbank in Zwolle, in een tussenuitspraak bepaald dat de 'verweerder', d.w.z. de gemeente Zwolle, te rekenen vanaf 6 april jl. binnen twee weken aan de rechtbank dient mee te delen of er gebruik wordt gemaakt van de gegeven mogelijkheid het gebrek aan motivering te herstellen, dit vervolgens, binnen 4 weken na verzending van de tussenuitspraak op 6 april jl.
Dit tussenvonnis voegen wij als bijlage toe aan dit schrijven.
Ook wordt toegevoegd de brief van 10 januari 2018 aan de fractievoorzitters van de toen zittende raad, waarin wij uitvoerig zijn ingegaan op de ten onrechte verleende ligplaatsvergunning en gedoogbeschikking m.b.t. het schip de "Berendina". Omdat er in maart jl. gemeenteraadsverkiezingen zijn gehouden, beschikt elk lid van uw raad nu over dezelfde informatie.

Op 5 maart jl. diende de rechtszaak tegen de gemeente Zwolle met bovengenoemd tussenvonnis als voorlopige uitspraak.
De VVE is van mening dat de geboden mogelijkheid van 'herstel' aan de gemeente, meer behelst dan slechts een administratief aangepaste motivering. Het daadwerkelijk handhaven van de ligplaatsverordening woonschepen eerst vastgesteld in 2013, gaat o.a. over het ontbreken van gangborden, het voor en achterdek, de maatvoering en de uitvoering in het algemeen. art. 6.1 en 7.6. (N.B. In een artikel in de Stentor d.d. 4 juli 2017 over deze kwestie, verdedigt gemeente juriste van Dop nog het standpunt dat de gemeente toen had ingenomen, door aan te geven dat *"Het oorspronkelijke karakter van de boot is verloren gegaan. Er zijn duidelijke verschillen tussen de oude boot en de 'nieuwe' als het gaat om vormgeving, de kleur van de opzichtige opbouw en er is weinig samenhang"*

Wij voelen ons gesteund door D66 en Swollwacht die hierover artikel 45 vragen aan het college van B&W hebben gesteld. De VVE Schuttevaerkade, blijft bij haar standpunt dat het schip "Berendina" dient te worden weggehaald, m.a.w. de gemeente dient haar eigen regels en verordening te handhaven en dit is niet gebeurd.

VVE Schuttevaerkade Zwolle

Namens de bewoners/leden van de VVE Schuttevaerkade

Ronald van Vliet, vz.

Kopie: Tussenuitspraak rechtbank Zwolle
" : Brief fractievoorzitters 10 januari 2018
cc. College van Burgemeester en Wethouders Zwolle

tussenuitspraak

RECHTBANK OVERIJSSEL

Zittingsplaats Zwolle

Bestuursrecht

zaaknummers: AWB 17/2226 en 18/275

tussenuitspraak van de enkelvoudige kamer in de zaken tussen

Vereniging van Eigenaars Schuttevaerkade Zwolle e.a., te Zwolle en
W.M. Penterman, te Zwolle op persoonlijke titel, eisers in beide zaken

en

G. Mulder, te Zwolle en
M.C. Trooster te Zwolle, eisers op persoonlijke titel in zaak 18/275
gemachtigde voor allen: mr. J.J.M. Pinners

en

het college van burgemeester en wethouders van Zwolle, verweerder
gemachtigde: mr. H.C.S. van Dop.

Als derde-partij heeft aan het geding deelgenomen:
M.R. Wessels, te Zwolle,
gemachtigde mr. M. Klaassen

Procesverloop

Bij besluit van 10 februari 2017 (het primaire besluit) heeft verweerder besloten de aanvraag van M.R. Wessels (hierna: Wessels) voor een ligplaatsvergunning voor het schip de Berendina op het adres Schuttevaerkade 7 te Zwolle te weigeren.

Bij besluit van 29 augustus 2017 (het bestreden besluit 1) heeft verweerder het bezwaar van Wessels ongegrond verklaard en het verzoek om proceskostenvergoeding afgewezen. Tevens is daarbij naar aanleiding van een nader advies van de Welstandscommissie Het Oversticht, de geweigerde ligplaatsvergunning herroepen en is alsnog aan Wessels, onder de daarbij vermelde voorwaarden, de gevraagde ligplaatsvergunning verleend.

Eisers, voor zover hierboven is aangegeven, hebben tegen dat bestreden besluit beroep ingesteld, welk beroep is geregistreerd onder nummer AWB 17/2226.

Voorts heeft verweerder bij een ambtshalve op 21 september 2017 genomen besluit aan derde partij bericht dat het innemen van de ligplaats zonder omgevingsvergunning voor het bouwen en de strijdigheid met het bestemmingsplan, onder voorwaarden tot 1 januari 2018 wordt gedoogd.

Het daartegen door eisers ingediende bezwaar is bij besluit van 20 december 2017 (het bestreden besluit 2) ongegrond verklaard.

Eisers hebben tegen dat bestreden besluit beroep ingesteld, welk beroep is geregistreerd onder nummer AWB 18/275.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Eisers hebben daar bij schrijven van 23 februari 2018 op gereageerd.

Derde-partij heeft de rechtbank bij brief van 1 maart 2018 nog een nader stuk doen toekomen.

De beroepen zijn behandeld ter zitting op 5 maart 2018.
Eisers zijn verschenen in de personen van R. van Vliet, A.E.G. de Haan, namens de VvE Schuttevaerkade, G. Mulder, W.M. Penterman en M.C. Trooster, allen bijgestaan door hun gemachtigde. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde. Derde-partij is verschenen bij zijn gemachtigde.

Tevens is verschenen, daartoe door eisers meegebracht als ex-schipper/ervaringsdeskundige op het gebied van de binnenscheepvaart, G. Veuger te Zwolle.

Overwegingen

1. Derde-partij is op 9 december 2015 eigenaar geworden van het schip de Berendina dat is afgemeerd op het adres Schuttevaerkade 7 te Zwolle. Ter plaatse van de locatie geldt het bestemmingsplan 'Binnenstad en omgeving, 1e partiële herziening (woonschepen Schuttevaerkade)'. De locatie heeft de bestemming "Water" en de functieaanduiding "woonschepenligplaats". De gronden met de bestemming "Water" zijn onder meer bestemd voor woonschepenligplaatsen, ter plaatste van de aanduiding "woonschepenligplaats".
Op 9 december 2015 heeft derde partij een aanvraag ingediend voor een ligplaatsvergunning voor de Berendina voor voornoemde locatie.
Verweerder heeft bij het primaire besluit deze aanvraag afgewezen op grond van artikel 4, derde lid, van de Ligplaatsenverordening woonschepen 2013 (hierna: de verordening) vanwege strijdigheid met de op grond van artikel 3, tweede lid, bij die verordening opgenomen "voorschriften ligplaatsen woonschepen 2016" onder artikel 6, eerste lid en 7, zesde lid.

Bij het bestreden besluit heeft verweerder, in afwijking van het advies van de bezwaarschriftencommissie, het bezwaar van derde-partij ongegrond verklaard. Tevens is daarbij, gelet op door derde partij voorgestelde aanpassingen aan de boot en het daarop verkregen positieve advies van de Welstandscommissie Het Oversticht van 22 augustus 2017, het besluit herroepen en aan derde-partij, onder de daarbij vermelde voorwaarden, de gevraagde ligplaatsvergunning verleend.

Voorts heeft verweerder op 21 september 2017 besloten dat het innemen van een ligplaats met een woonboot aan de Schuttevaerkade 7 te Zwolle zonder omgevingsvergunning voor zover dat ziet op het bouwen en de strijdigheid met het bestemmingsplan – onder voorwaarden – wordt gedoogd.

Na door eisers ingediende bezwaren heeft verweerder dat besluit bij het thans bestreden besluit van 20 december 2017 gehandhaafd.

Eisers kunnen zich met beide besluiten niet verenigen.

2. Eisers betogen allereerst dat de ligplaatsvergunning had moeten worden geweigerd omdat het enkele feit dat de welstandscommissie Het Oversticht thans een positief advies heeft afgegeven er niet aan af doet dat ook het aangepaste plan niet voldoet aan de artikelen 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de bij de verordening behorende voorschriften. In dat verband wordt gesteld dat het schip ook in het aangepaste plan qua uiterlijk niet zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat van bouw en uiterlijk wordt gehouden en de vorm van het voor- en achterdek en de gangboorden ook niet zoveel mogelijk aansluiten bij het oorspronkelijk karakter van het schip. Zij wijzen er op dat de maatvoering nog steeds onduidelijk is.
Ook de maatvoering van de stuurhut zou niet overeenstemmen met het bepaalde in artikel 7, vijfde lid, van de voorschriften, nu deze volgens eisers meer dan 20% van de lengte van het schip bedraagt. Eisers stellen dat laatstgenoemde bepaling mede betrekking heeft op het beschermde stadsgezicht en het vereiste historisch karakter van de schepen.
Voorts stellen eisers dat nu de gemeentelijke Welstandsnota en het bestemmingsplan geen regels stellen over het beschermde stadsgezicht, het op het uiterlijk van het schip betrekking hebbend artikel 7, vijfde lid, van de voorschriften niet strijdig is met hogere of lagere regelgeving en derhalve deel kan blijven uitmaken van het toetsingskader voor een ligplaatsvergunning. Tevens wijzen zij er op dat ook het Bouwbesluit geen regels kent met betrekking tot woonschepen.
Voorts stellen eisers dat het schip er in strijd met het vigerende bestemmingsplan ligt, illegaal verbouwd is, het historisch karakter verloren is gegaan en eiser andere plannen heeft met het schip, waardoor het niet aan de voorwaarden van de verordening voldoet.
Tenslotte stellen eisers -kort samengevat- dat er geen concreet zicht op legalisatie bestaat en verweerder om die reden geen gedoogbesluit had mogen afgeven.

3. Derde partij stelt zich op het standpunt dat er geen weigeringsgrond aanwezig is omdat artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de bij de verordening behorende voorschriften onverbindend dienen te worden verklaard. Er bestaat geen ruimte voor een gemeentelijke wetgever om naast de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) een extra vergunningensysteem voor woonboten te creëren. Dit zou in strijd zijn met de artikelen 121 en 122 van de Gemeentewet. Ter onderbouwing van dit standpunt heeft derde partij aangegeven dat het woonschip een bouwwerk is waarop de Woningwet, Wabo en de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van toepassing zijn. In dat verband wijst derde-partij op uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) van 16 april 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:1331) en 3 juni 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:1749).

4. Verweerder heeft zich onder verwijzing naar de uitspraken van de Afdeling van 30 december 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:4019), 13 januari 2016 (ERCLI:NL:RVS:2016:72) en 2 november 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:2879) op het standpunt gesteld dat er weliswaar sprake is van een overlap tussen de verordening en de daarbij behorende voorschriften met de Wabo, de Woningwet en de Wro, maar dat dit niet per definitie leidt tot strijd tussen de verordening en deze wettelijke regelingen. Slechts voor zover de lagere regelgeving de hogere doorkruist is dit anders. In het onderhavige geval acht verweerder artikel 4, derde lid, sub d van de Ligplaatsverordening en artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de daarbij behorende voorschriften niet in strijd met de Wabo.

Voor zover in artikel 7, eerste tot en met vijfde lid, voorschriften ten aanzien van de maatvoering van een woonschip en bouwregels zijn opgenomen, is verweerder van oordeel dat hier wel sprake is van strijd met de hogere regelgeving, te weten artikel 3 van de bestemmingplanvoorschriften. Om die reden stelt verweerder zich op het standpunt dat deze artikelleden bij de toetsing van de aanvraag voor de ligplaatsvergunning buiten beschouwing dienen te blijven.

5.1 Toepasselijkheid van de Ligplaatsverordening en de bijbehorende voorschriften.

De rechtbank overweegt dat de Afdeling in voornoemde uitspraken van 16 april 2014 en 3 juni 2015 heeft geoordeeld dat een woonboot (in de meeste gevallen) als een bouwwerk in de zin van de Wabo moet worden aangemerkt en dat de in die uitspraken aan de orde zijnde bepalingen van de desbetreffende verordeningen niet van toepassing waren op woonboten, omdat in de definitiebepaling van woonboot in die verordeningen expliciet was opgenomen dat daaronder niet objecten in de zin van de Woningwet vielen.

De rechtbank stelt vast dat in de hier aan de orde zijnde verordening in artikel 1, aanhef en onder 1, is bepaald dat onder een woonschip wordt verstaan: elk vaartuig dat uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebruikt als, of te oordelen naar zijn constructie of inrichting uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is tot dag- en/of nachtverblijf van één of meer personen. Van een afbakening richting de Wabo is in die definitie geen sprake. Volgens verweerder vallen woonboten, ook als zij als bouwwerk in de zin van de Wabo moeten worden aangemerkt, onder de verordening.
De rechtbank kan zich daarmee verenigen en volgt het betoog van derde-partij dat door de toepasselijkheid van de hogere wetgeving - de Wabo - de verordening, althans de genoemde in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid, opgenomen voorschriften onverbindend moeten worden geacht, niet. Daartoe overweegt de rechtbank als volgt. Ingevolge artikel 121 van de Gemeentewet blijft de bevoegdheid tot het maken van gemeentelijke verordeningen ten aanzien van het onderwerp waarin door wetten, algemene maatregelen van bestuur of provinciale verordeningen is voorzien, gehandhaafd, voor zover de verordeningen met die wetten, algemene maatregelen van bestuur en provinciale verordeningen niet in strijd zijn. Tot het buiten toepassing laten van een lagere regeling kan dus aanleiding bestaan indien sprake is van strijdigheid met een hogere regeling. In het onderhavige geval is de rechtbank echter niet gebleken dat de verordening voor zover die ziet op artikel 4, derde lid, sub d van de verordening en artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid van de daarbij behorende voorschriften in strijd is met de Wabo. Ter onderbouwing van dit oordeel verwijst de rechtbank naar de onder 4 genoemde uitspraken van de Afdeling. In deze uitspraken heeft de Afdeling overwogen dat de regeling in de daar aan de orde zijnde verordeningen mede getroffen is met het oog op een doelmatig gebruik van de ligplaatscapaciteit, de openbare orde en de vlotte en veilige doorvaart. Gelet op de verschillende motieven die aan de verordeningen en aan de Wabo ten grondslag liggen, bevat de verordening in zoverre geen regeling ten aanzien van een onderwerp waarin door de Wabo is voorzien. Voor zover de bepalingen in de verordening daarnaast zijn gegeven met het oog op de ordening en welstand is er wel een zekere overlap met de Wabo, de Woningwet en de Wro, maar dit leidt niet tot strijd tussen de verordening en deze wettelijke regelingen, aldus de Afdeling.

De rechtbank is van oordeel dat de verordening ten aanzien van de hiervoor genoemde artikelen ook hier een breder doel kent dan de Wabo. In dat verband is aangegeven dat de verordening blijkens de toelichting als eerste doel heeft te regelen waar en onder welke voorwaarden ligplaatsen kunnen worden ingenomen. Voorts is beoogd om regels te stellen

in het belang van de veiligheid, volksgezondheid en het aanzien van de gemeente. In dat verband is er ook op gewezen dat in artikel 3 van het bestemmingsplan geen regels zijn opgenomen met betrekking tot het beschermd stadsgezicht en in de gemeentelijke Welstandsnota geen eisen zijn opgenomen voor woonboten. Voorts is aangegeven dat naast de ligplaatsencapaciteit en de openbare orde de verordening in artikel 4, derde lid, sub f, ook de vlotte en veilige doorvaart regelt.
Gelet op het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat verweerder zich op het standpunt kon stellen dat er in zoverre geen sprake is van strijd tussen de verordening en deze wettelijke regelingen en dat de aanvraag kon worden getoetst aan de voorschriften zoals opgenomen in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid.

Verweerders standpunt dat het eerste tot en met vijfde lid, van artikel 7, van de bij de verordening behorende voorschriften wel in strijd zijn met artikel 3 van het bestemmingsplan en om die reden buiten beschouwing moeten worden gelaten, volgt de rechtbank slechts ten dele.
In artikel 7, vijfde lid, van die voorschriften is immers bepaald dat de maat van de stuurhut in de lengterichting maximaal 20% van de lengte van het schip bedraagt. De rechtbank is van oordeel dat dit veeleer een voorschrift met betrekking tot ordening en welstand is en nu het bestemmingsplan en de welstandsnota hieromtrent geen bepalingen bevatten, leidt dit voorschrift evenmin tot strijd tussen de verordening en de wettelijke regelingen.
De rechtbank is dan ook van oordeel dat verweerder ook aan dit artikellid dient te toetsen voor de verstrekking van de ligplaatsvergunning.
Dat dit een welstandsaspect betreft blijkt voorts uit het verslag van de hoorzitting van 6 december 2017 met betrekking tot het gedoogbesluit. Daarin is opgenomen dat derde-partij verklaart dat de maatvoering op alle punten aan de eisen voldoet, behalve voor wat betreft de breedte van de stuurhut, die *op verzoek van de welstandscommissie* vanwege de verhoudingen, breder zou zijn gemaakt. De rechtbank wijst er op dat eisers stellen dat gelet op de maatvoering zoals aangegeven op de tekening de stuurhut vooralsnog niet aan artikel 7, vijfde lid, lijkt te voldoen.
Nu niet aan artikel 7, vijfde lid, van de bij de verordening behorende voorschriften is getoetst, is reeds hierom sprake van een motiveringsgebrek.

5.2 Welstandsadvies.

Artikel 6, eerste lid van de voorschriften, bepaalt dat ligplaatsen alleen mogen worden ingenomen door voormalige (beroeps)binnenvaartschepen. Onder voormalige (beroeps)binnenvaartschepen worden verstaan vaartuigen die aanvankelijk zijn gebouwd als bedrijfsvaartuig, die een leeftijd hebben van minimaal 50 jaar en die qua uiterlijk zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat van bouw en uitrusting worden gehouden.

Door eisers is gesteld dat uit het positieve welstandsadvies niet expliciet blijkt dat de welstandcommissie heeft bezien of thans wordt voldaan aan de voorschriften zoals opgenomen in artikel 6, eerste lid en artikel 7, zesde lid. Eisers stellen zich op het standpunt dat het aangepaste plan hier niet aan voldoet. Ter onderbouwing hebben zij in beroep onder meer een schrijven van de ex-binnenschipper G. Veuger ingezonden.
Verweerder stelt zich op het standpunt dat de welstandscommissie, gelet op het gegeven dat in eerdere adviezen wel op die aspecten is ingegaan en thans is geoordeeld dat aan de eerdere bezwaren tegemoet is gekomen, wel degelijk aan voornoemde artikelen heeft getoetst.

De rechtbank stelt vast dat in het advies van Het Oversticht van 23 augustus 2017 expliciet wordt aangegeven dat het beoordelingskader bestaat uit de Wabo en het gebied "gemengde zones" uit de Welstandsnota van de gemeente Zwolle. Deze bevatten beide geen welstandsaspecten die zien op (woon)schepen en hun inpassing in de omgeving. Nu ook overigens op geen enkele wijze uit het positieve advies naar voren komt dat deze aspecten wel zijn beoordeeld en evenmin is aangegeven waarom de eerdere bezwaren thans zijn weggenomen, is de rechtbank van oordeel dat het bestreden besluit ook met betrekking tot de toetsing aan de voorschriften uit de artikelen 6, eerste lid en 7, zesde lid, onvoldoende is gemotiveerd.

5.3 Op grond van artikel 8:51a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kan de rechtbank het bestuursorgaan in de gelegenheid stellen een gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen. Op grond van artikel 8:80a van de Awb doet de rechtbank dan een tussenuitspraak. De rechtbank ziet aanleiding om verweerder in de gelegenheid te stellen het gebrek te herstellen. Dat herstellen kan hetzij met een aanvullende op voornoemde punten toegespitste motivering, hetzij, voor zover nodig, met een nieuwe beslissing op bezwaar, na of tegelijkertijd met intrekking van het nu bestreden besluit. De rechtbank bepaalt de termijn waarbinnen verweerder het gebrek kan herstellen op 4 weken na verzending van deze tussenuitspraak.

5.4 Verweerder moet op grond van artikel 8:51b, eerste lid, van de Awb en om nodeloze vertraging te voorkomen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen twee weken, meedelen aan de rechtbank of hij gebruik maakt van de gelegenheid het gebrek te herstellen. Als verweerder gebruik maakt van die gelegenheid, zal de rechtbank eisers in de gelegenheid stellen binnen vier weken te reageren op de herstelpoging van verweerder. In beginsel, ook in de situatie dat verweerder de hersteltermijn ongebruikt laat verstrijken, zal de rechtbank zonder tweede zitting uitspraak doen op het beroep.

6. Gedoogbesluit.

Nu verweerder in het gedoogbesluit onder meer het standpunt heeft ingenomen dat legalisatie mogelijk is omdat woonboten/arken die ligplaats hebben ingenomen vóór de inwerkingtreding van de Wet verduidelijking voorschriften woonboten per 1 januari 2018, van rechtswege een omgevingsvergunning krijgen wanneer deze ook een ligplaatsvergunning hebben, en thans onduidelijk is in hoeverre die ligplaatsvergunning in stand kan blijven, zal de rechtbank de beoordeling van dat gedoogbesluit aanhouden tot het moment dat uitspraak kan worden gedaan ten aanzien van de ligplaatsvergunning.

7. De rechtbank hecht er aan om, zoals ook ter zitting is aangegeven, partijen er op te wijzen dat het hen vrij staat om in onderling overleg te proberen tot een voor alle partijen aanvaardbare binnen de regelgeving passende oplossing te komen.

8. De rechtbank houdt iedere verdere beslissing aan tot de einduitspraak op het beroep. Dat laatste betekent ook dat zij over de proceskosten en het griffierecht nu nog geen beslissing neemt.

Beslissing

De rechtbank:
- draagt verweerder op binnen twee weken de rechtbank mee te delen of hij gebruik maakt van de gelegenheid het gebrek te herstellen;
- stelt verweerder in de gelegenheid om binnen vier weken na verzending van deze tussenuitspraak het gebrek te herstellen met inachtneming van de overwegingen en aanwijzingen in deze tussenuitspraak;
- houdt iedere verdere beslissing aan.

Deze uitspraak is gedaan door mr. R.J. van Lochem, rechter, in aanwezigheid van M.W. Hulsman, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op . 6 APR 2018

griffier rechter

Afschrift verzonden aan partijen op: . 6 APR 2018

Rechtsmiddel
Tegen deze tussenuitspraak staat nog geen hoger beroep open. Tegen deze tussenuitspraak kan hoger beroep worden ingesteld tegelijkertijd met hoger beroep tegen de (eventuele) einduitspraak in deze zaak.

Zwolle, 10-01-2018

Betreft: Proces en besluitvorming schip Berendina, Schuttevaerkade 7.

Geachte fractievoorzitters,

In het voorjaar van 2012 zijn Ronald van Vliet en Willemien Penterman, de afgevaardigden namens de VVE Schuttevaerkade inzake de voortgang ontwikkeling Kraanbolwerk, benaderd over het voornemen van de gemeente om de schepen gelegen aan de Friesewal kade te verplaatsen naar de Schuttevaerkade. De schepen kwamen te veel in de schaduw te liggen van het Kraanbolwerk. Wij hebben hier begrip voor getoond en als VVE geen bezwaar gemaakt tegen de noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan in augustus-september 2013. Vervolgens zijn wij in een proces terecht gekomen dat ons volledig heeft overdonderd.

In november 2014 zijn de schepen verplaatst. Tragisch was, dat de eigenaar van het schip Berendina, Frank Mars, december 2013 verdronk. De erfgenamen Mars hebben het voormalig vrachtschip liggend aan de nieuwe steiger Schuttevaerkade te koop aangeboden. Dit schip is door Mark Wessels 9 december 2015 gekocht. Op 15 december is door hem een aanvraag voor een ligplaatsvergunning voor de Berendina bij de gemeente ingediend.

Het schip is direct in 2016 naar de werf gebracht en zonder vergunning verbouwd. Alles wat origineel was is er afgesloopt en gebrand, Het voormalige laadruim is opgevuld met lege olievaten en daarover is beton gespoten., waarmee ook de lekkage afgedicht werd. Door de geplaatste olievaten is de bodem van de bewoonde ruimte ca. een meter hoger komen te liggen dan oorspronkelijk het geval was. In april kwam het schip terug, maximaal bebouwd met een enorme stuurhut en geen enkele vluchtweg, geen voor- en achterdek en met niet beloopbare gangboorden. Dit alles van het goedkoopste materiaal.

In niets beantwoordt het schip nog aan de door uw raad vastgestelde ligplaatsverordening woonschepen 2013. In deze verordening is de Schuttevaerhaven aangewezen aan voormalig vracht-binnenvaartschepen met duidelijke richtlijnen voor een eventuele verbouwing. Wij hebben als VVE in maart 2016 bezwaar gemaakt bij B&W vanwege deze verbouwing, die zonder vergunning uitgevoerd is en tegen het voornemen om 2 luxe B&B appartementen te creëren op de Berendina.

Terecht heeft het College van B&W op 10 februari 2017 de vergunning voor het innemen van de ligplaats geweigerd. Dit echter pas een jaar later nadat er tweemaal een negatief welstandsadvies was uitgebracht. Hiertegen is door de heer Wessels op 23 maart 2017 bezwaar aangetekend en eind juli 2017 heeft de gemeentelijke cie. Beroep en bezwaar geadviseerd aan B&W dat de ligplaatsvergunning toegekend dient te worden, eerst nadat een ontwerp, goedgekeurd door de Welstandcommissie, wordt aangeleverd door Wessels.

Reactie onzerzijds
Wij hebben als VVE deze procedure afgewacht maar al op 29 augustus werd de ligplaatsvergunning verleend aan Wessels, op basis van positief advies van Welstand. Direct daarop volgend werd op 21 september een WABO-gedoogbeschikking afgegeven

zonder omgevingsvergunning en strijdig met het huidige bestemmingsplan. Dit wordt gerelateerd aan een landelijk Bouwbesluit.

Advies Welstand
Uit de goedgekeurde tekening van Welstand blijkt met name de maatvoering van de kolossale stuurhut sterk af te wijken van de eisen die gesteld worden in de ligplaatsverordening uit 2013. Door de maximale bebouwing is ook in de nieuwe tekening geen voor- en achterdek aanwezig. Ook qua materiaal is te summier iets aangegeven door Welstand. Het gegeven dat er olievaten met beton op de bodem van het schip zijn aangebracht en door de maximale bebouwing heeft de Berendina nu de kenmerken van een woonark en hoort niet meer thuis in de Schuttevaerhaven. Zeker niet nu de raad zich unaniem heeft uitgesproken om meer historische binnenschepen in de stad aan te trekken.

Beroepsprocedure
Wij hebben onmiddellijk een beroepsprocedure gestart bij de rechter over de verleende ligplaatsvergunning op ondeugdelijke gronden, deze loopt nog. Verder hebben wij bezwaar ingediend tegen de verleende WABO-gedoogbeschikking.

WABO-gedoogbeschikking
Intussen zijn wij gehoord door een ambtelijk, juridisch medewerker Hanneke Vervuurt in de rol van voorzitter van dezelfde juridische afdeling waar Henriette van Dop als juridisch medewerker de WABO-gedoogbeschikking heeft geschreven, de beschikking waartegen wij nu juist bezwaar maken.

Gesprek aangevraagd bij het College
Wij voelden ons niet serieus genomen door deze interne vorm van hoor en wederhoor en hebben een gesprek aangevraagd bij de betrokken portefeuillehouders in deze kwestie. H.J. Meijer, dhr. Anker en mw. Meijerink. Dit verzoek werd door H.J. Meijer afgewezen omdat tijdens een juridische procedure men geen gesprekken aangaat. Wel staat het College open voor constructief overleg, hiervan zou ook de heer Wessels deel moeten uitmaken. Wij hebben laten weten dat wij ook onder deze voorwaarden een gesprek willen.
Op 20 december werd door Hanneke Vervuurt een brief gestuurd dat het College onze bezwaren, gehoord tijdens de hoorzitting tegen de verleende WABO-gedoogbeschikking, ongegrond verklaard. We kunnen hiertegen in beroep gaan.
Ambtelijke actie
Intussen stuurt Henriëtte van Dop een mail naar de heer Wessels. Deze verblijft namelijk tot eind maart in Nieuw Zeeland. Daarin meldt zij hem dat wij een gesprek willen en of hij dat ook wil en of ze zijn advocaat kan benaderen voor een afspraak? Wessels reageert dat het zijn voorkeur heeft "een uitgebreide uiteenzetting van de VVE per mail te ontvangen met hun wensen, motivering en prioritering zodat ik hiermee op korte termijn mee aan de slag kan." Hij wil zijn advocaat niet voor dit gesprek inschakelen.
Henriette van Dop stuurt op 27 december deze reactie aan ons door met het verzoek dat afhankelijk van de reactie van Wessels op onze wensen etc., hierop mogelijk een gesprek kan plaatsvinden. Vervolgens vraagt zij op 5 januari of wij voor 15 januari willen reageren en of wij de beroepsprocedure bij de rechtbank mogelijk willen stilzetten? Naar onze mening heeft dit niets meer met zorgvuldige communicatie te maken als basis voor een constructief overleg met het college.

Welke bezwaren hebben wij als VVE?

College

* Het College had vast moeten houden aan het weigeren van de ligplaatsvergunning,. Het advies van Welstand houdt geen rekening met de ligplaatsverordening woonschepen 2013 en biedt onvoldoende grond voor het toekennen van de ligplaatsvergunning
- Het College had al in 2016 handhavend moeten optreden, het beeld ontstaat dat er toe gewerkt is naar een situatie om alsnog het schip legaliseerbaar te maken. Eerder bracht Welstand op 3 mei en 27 oktober 2016 een negatief advies uit.
- Het College ondersteunt het afgeven van een WABO-gedoogbeschikking, wederom gebaseerd op een ondeugdelijke tekening , goedgekeurd door Welstand. Zij omarmt nu wel het landelijk Bouwbesluit, daarin is geen beleid ten aanzien van woonschepen, een vacuüm in de wetgeving
- Het College gaat volledig voorbij aan de door uw raad vastgestelde ligplaatsenverordening uit 2013, het vigerende bestemmingsplan en de vereiste omgevingsvergunning

Ambtelijk

- Bijzonder is dat de juriste Henriette van Dop van de gemeente op 4 juli 2017 in de Stentor verklaart: " Het oorspronkelijke karakter van de boot is verloren gegaan. Er zijn duidelijke verschillen tussen de oude en de nieuwe boot als het gaat om vormgeving, de kleur van de opzichtige opbouw en er is weinig samenhang " Ook is zij van mening dat naast het landelijk Bouwbesluit de gemeentelijke ligplaatsverordening kan bestaan
- Diezelfde ambtenaar omarmt nu het Bouwbesluit, beoordeelt het door ons ingediende bezwaarschrift tegen de verleende gedoogbeschikking en wijst al onze bezwaren af. De gedoogbeschikking wordt nu verleend op basis van een vacuüm in de wetgeving. Zij veronderstelt dat er geen onevenredige hinder, dan wel schade aan derden ontstaat door de situatie te gedogen

  Hoe kunnen wij als VVE nog vertrouwen hebben in gemeentelijke procedures?

Mark Wessels

- Hij heeft zonder vergunning een buitenissige opbouw op het vrachtschip Berendina geplaatst en die voldoet niet aan de ligplaatsverordening
- In januari 2016 schrijft hij dat hij draagvlak van ons wil voor zijn plannen en beweert hij dat hij dit alles doet in nauw overleg met de gemeente.
- Hij ging ook zonder vergunning door met het intern verbouwen van het schip nadat het terug was van de werf. Pas na maanden is hem op aandringen van de VVE een bouwstop opgelegd
- Dit schip is met kwalitatief slecht materiaal verbouwd, wat dat betreft hebben wij geen vertrouwen in hem
- Hij is namelijk ook de eigenaar van de Kookboot aan de Harm Smeengekade. Hier wordt op de neergelaten mast met handgeschreven plakkaten reclame gemaakt. Een soort marktkraam met oranje tentzeil moet zorgen voor beschutting. Een aanfluiting zoals dit in de gracht ligt bij de entree van de stad. In de binnenstad wordt elke ondernemer nauwkeurig gevolgd en elke reclame-uiting moet aan strenge eisen van het reclame- en vergunningenbeleid voldoen. Waarom geldt dit niet voor de Kookboot van Mark Wessels?

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen D66 inzake pilot Rijksoverheid aardgasvrije wijken
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Frank, Raymond
medeopstellers	
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - pilot Rijksoverheid aargdasvrije wijken Bijlage: D66 - Deelname aan pilot Rijksoverheid voor aardgasvrij maken bestaande wijken

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

De antwoorden op de Artikel 45-vragen van D66 met het onderwerp “Deelname aan pilot Rijksoverheid voor aardgasvrij maken bestaande wijken ”.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 april 2018

Onderwerp	Artikel 45 vragen pilot Rijksoverheid aargdasvrije wijken
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder M.W.J. van Willigen

Informant R. Frank
Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit / Energietransitieteam
Telefoon 06 11 92 34 23
Email R. Frank @zwolle.nl

Bijlagen 1. Artikel 45 vragen D66

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De antwoorden op de Artikel 45-vragen van D66 met het onderwerp “Deelname aan pilot Rijksoverheid voor aardgasvrij maken bestaande wijken ”.

Datum 23 april 2018

Inleiding
Op 4 april jongsleden zijn door de fractie van D66 vragen gesteld op grond van Artikel 45 in verband met het onderwerp ‘Deelname aan pilot Rijksoverheid voor aardgasvrij maken bestaande wijken’. Hieronder zijn de vragen integraal overgenomen, gevolgd door een antwoord:

1. *Is Zwolle zich bewust van de noodzaak de klimaatdoelen van Parijs te halen?*
2. *Is Zwolle bereid waar mogelijk een bijdrage te leveren aan het halen van deze doelen?*
3. *Heeft u kennis genomen van het door het ministerie van BZK op 3 april jl. naar alle Nederlandse gemeenten gezonden schrijven inzake het aardgasvrij maken van bestaande woningen en wijken?*
4. *Zo ja, bent u bereid gehoor te geven aan deze oproep en het voortouw te nemen bij het aardgasvrij maken van bestaande wijken in Zwolle en een aanvraag te doen?*
5. *Zijn er reeds voornemens over welke bestaande Zwolse wijken kansrijk zijn voor deze pilot en is hier reeds een specifieke aanpak voor ontwikkeld?*
6. *Zo nee, bent u bereid te onderzoeken of er Zwolse wijken, met daarbij een specifieke aanpak, zijn die in aanmerking kunnen komen voor deelname aan deze pilot?*

Ad. 1
Ja. Hiervoor is het ambitiedocument “Zwolle geeft je energie!” in juli 2017 door de raad vastgesteld.

Ad 2.
Ja. Hiervoor wordt binnen het kader van het genoemde ambitiedocument een programmaplan opgesteld en uitgevoerd.

Ad 3.
Ja.

Ad 4.
Ja. Een aanvraag zal door de gemeente Zwolle worden voorbereid en ingediend voor 1 juli 2018 bij het ministerie van BZK.

Ad 5.
Ja, de wijk Berkum zal als pilotwijk worden voorgedragen. Voor de aanpak van het energieneutraal maken van Berkum verwijzen wij u naar de informatienota aan de raad van 2 februari 2018.

Ad 6.
Binnen de regeling mag per gemeente maar één wijk worden ingediend. Zie verder antwoord 5.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45554

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen D66 inzake pilot Rijksoverheid aardgasvrije wijken

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Vragen o.b.v. art. 45 reglement van orde

Aan: College van B&W

Van: D66 David Hof

Datum: 4 april 2018

Onderwerp: Deelname aan pilot Rijksoverheid voor aardgasvrij maken bestaande wijken

Teneinde de klimaatdoelen horend bij het klimaatakkoord van Parijs uit 2015 te halen is een grote inspanning op vele terreinen noodzakelijk. Het aardgasvrij maken van woningen is daarbij een belangrijke stap, temeer daar het kabinet ook heeft aangekondigd de gaswinning uit Groningen per 2030 te beëindigen. Naast het aardgasvrij maken van nieuwbouw ligt er nog een grote uitdaging bij het aardgasvrij maken van bestaande woningen en wijken. Minister Ollongren heeft daartoe een oproep gedaan aan gemeentes om zich voor 1 juli te melden met plannen om bestaande wijken aardgasvrij te maken. Voor deze gemeentes ligt vanuit rijkswege een passend aanbod voor ondersteuning bij deze opgave. Deze oproep is gedaan op 3 april en de minister laat daarin weten aanvragen te beoordelen op betrokkenheid en draagvlak van burgers, ondernemers en andere stakeholders. Specifiek is daarbij aandacht voor regionale spreiding en diversiteit in aanpak.

Zwolle is een toonaangevende gemeente waar, gelet op de recente verkiezingsuitslag, veel steun leeft voor verdere vergroening en een actief klimaatbeleid. Ook onderkennen wij de dubbel gevoelde noodzaak tot het versneld aardgasvrij maken van woningen. Enerzijds om ook op dit terrein de CO2 uitstoot te reduceren, anderzijds om de vraag naar aardgas te reduceren in aanloop naar het stopzetten van de winning in Groningen. Daarbij staat het voor D66 buiten kijf dat een actieve aanpak vereist is en de aard van de klimaatproblematiek vraagt om ook voor bestaande wijken oplossingen te vinden om los te komen van de aardgasafhankelijkheid. D66 heeft daarom een aantal vragen:

1. Is Zwolle zich bewust van de noodzaak de klimaatdoelen van Parijs te halen?
2. Is Zwolle bereid waar mogelijk een bijdrage te leveren aan het halen van deze doelen?
3. Heeft u kennis genomen van het door het ministerie van BZK op 3 april jl. naar alle Nederlandse gemeenten gezonden schrijven inzake het aardgasvrij maken van bestaande woningen en wijken?
4. Zoja, bent u bereid gehoor te geven aan deze oproep en het voortouw te nemen bij het aardgasvrij maken van bestaande wijken in Zwolle en een aanvraag te doen?
5. Zijn er reeds voornemens over welke bestaande Zwolse wijken kansrijk zijn voor deze pilot en is hier reeds een specifieke aanpak voor ontwikkeld?
6. Zo nee, bent u bereid te onderzoeken of er Zwolse wijken, met daarbij een specifieke aanpak, zijn die in aanmerking kunnen komen voor deelname aan deze pilot?

David Hof

D66

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen D66 - beleid aangaande zonneparken
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Epema, Maarten
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - beleid aangaande zonneparken Bijlage: D66 - Beleid aangaande aanleg zonneparken

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

1. De beantwoording van de Art. 45 vragen van D66 inzake beleid aangaande zonneparken.

Beantwoording raadsvragen aan het college obv art 45 van het reglement van orde

---

Vragen van:	**D66 fractie, David Hof**
Onderwerp:	**Beleid aangaande zonneparken**
Datum:	**21 april 2018**
Verantwoordelijk wethouder:	**Dhr. Michiel van Willigen**
Behandeld door:	**Maarten Epema**
Datum:	**14 mei 2018**

Te behandelen vragen na inleidende tekst:

D66 heeft daarom een aantal vragen:

1. Beschikt het college over een overzicht van plannen en initiatieven voor het aanleggen van zonneparken in Zwolle en haar directe omgeving?
2. Is het college op de hoogte van de eisen die de zonneparken stellen aan het huidige elektriciteitsnetwerk?
3. Zoja, in welke mate is het huidige elektriciteitsnetwerk in staat de extra capaciteit op te vangen?
4. Op welke wijze wordt de capaciteit van aan te leggen zonneparken meegenomen bij het bereiken van de doelstellingen op het gebied van energietransitie?
5. Welke (landschappelijke) eisen stelt de gemeente aan de aanleg en plaatsing van zonneparken?
6. Is het college ook van mening dat de aanleg van een groot aantal zonneparken van verschillende omvang een versnipperd landschap oplevert waarbij de beleving van het landschap omlaag gaat?
7. Zoja, op welke wijze bent u van plan om te gaan met deze versnippering en mogelijke beeldkwalitatieve achteruitgang?
8. Is het college ook van mening dat, naast zonneparken, het combineren van geluidwerende voorzieningen en duurzame energieopwekking langs het wegennet en het verder uitbreiden van de capaciteit van bebouwde oppervlakken een zinvolle aanvulling kan zijn bij het bereiken van de gestelde doelen op het gebied van duurzame energieproductie?

Antwoorden van het college:

Ad 1.

Ja. Op dit moment zijn de volgende initiatieven voor zonneparken in behandeling dan wel is de realisatie in voorbereiding:

1. Zonnepark Hessenpoort
2. Zonnepark Herfte
3. Zonnepark ‘De Weekhorst Zwolle’ (15 hectare, Kronos, Jan van Arkelweg)
4. Drijvende zonneparken op 2 zandwinplassen (2x 20,8 hectare, Groenleven)

Ad 2.

De energietransitie heeft grote gevolgen voor inrichting van transport en opslag van energie. Grootschalige opwekking van duurzame energie en transitie naar andere energieconcepten (bijvoorbeeld van aardgas naar warmtenetten of all-electric concepten) stellen grote eisen aan infrastructuur. Vanuit het energietransitieprogramma vindt daarom intensieve afstemming plaats met netbeheerder Enexis en andere betrokkenen partijen in energieinfrastructuur.

Ad 3.

Bij de genoemde initiatieven zijn in afstemming tussen initiatiefnemer, gemeente en Enexis de consequenties voldoende in kaart gebracht en wordt hier voldoende rekening mee gehouden bij de capaciteit van het netwerk.

Ad 4.

De doelstelling kan alleen behaald worden door de inzet van verschillende energiebronnen. Uiteraard telt de inzet van zonneparken daarin mee. Wij brengen doorlopend de voortgang en verwachte resultaten in beeld in relatie tot de doelstellingen. De huidige inschatting daarbij is weergegeven in onderstaande tabel:

Grootschalige opwekking: wat zit in de pijplijn tov de opgave				
Zwols energieverbruik				**In Peta Joules**
Huidig verbruik Zwolle ex transport				6,1
Met autonome groei van 5% in 2025				6,4
Streven: met 25% energiebesparing in 2025				4,8
Duurzaam op te wekken in 2025 (25%)				**1,2**
Zonneparken in behandeling	Hectares	Vermogen (MWp	Jaarprod. (GWh)	
Zonnepark Kronos	15	12	10,8	0,038
Zonnepark Hessepoort	5,5	4,4	3,96	0,014
Zonnepark Herfte	6,5	5,2	4,68	0,016
Sekdoornplas	20,8	26	23,4	0,082
Bomhofplas	20,8	26	23,4	0,082
Totaal zonneparken	68,6	73,6	66,24	0,232
Geothermie	10.000 woning equivalenten, maximaal vermogen:			0,2
Totaal in pijplijn :				**0,432**
% van de opgave:				**35,99%**
Vuistregel:				
Bijdrage 10 hectare zonnepanelen of 1 grote windturbine aan opgave 2025:				**2%**

NB: van de meeste onderdelen zoals de zonneparken en de geothermie is nog niet zeker dat ze ook daadwerkelijk gerealiseerd worden!

Ad 5.

De belangrijkste eisen die de gemeente stelt aan aanleg en plaatsing van zonneparken zijn vastgelegd in de door de raad op 18 december 2017 vastgestelde Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie.

Ruimtelijk gezien is daarbij het gemeentelijk Landschapsontwikkelplan (LOP) het beleidskader. Provinciaal toetsinstrument is de provinciale Omgevingsvisie, vertaald in de Omgevingsverordening Overijssel 2017 waarbij specifieke landschappelijke eisen voor zonneparken zijn uitgewerkt in de 'Handreiking kwaliteitsimpuls zonneparken' (in 2017 door GS vastgesteld).

Vanuit deze provinciale Handreiking wordt de project-omgevingsvergunning (POV) voor 25 jaar als instrument voorgeschreven in plaats van een wijziging bestemmingsplan. De POV kent een uitgebreide procedure waarbij net als bij de wijziging bestemmingsplan instemming van de raad nodig is en de conceptvergunning 6 weken ter inzage wordt gelegd. Wanneer zienswijzen worden ingediend zal daarna de raad nogmaals om instemming bij de definitieve vergunning worden gevraagd. De oorspronkelijke bestemming blijft gehandhaafd. Na afloop van de technische levensduur van 25 jaar kan - op basis van de stand van zaken van de energietransitie op dat moment - opnieuw worden beoordeeld of de locatie nog langer gebruikt moet worden voor grootschalige opwekking.

Casus park Weekhorst Zwolle (Kronos)

Bij de behandeling van het park Weekhorst Zwolle (Kronos) zijn de Energiegids en bovenstaande beleidskaders toegepast. Dit heeft ertoe geleid dat na afstemming met omwonenden met een zichtrelatie tot het park en de Natuur en Milieu Organisaties het plan is aangepast van 19 naar 15 hectare. Ook is het park goed landschappelijk ingepast en is op basis van ecologisch onderzoek de inrichting van het park zo is ingevuld zodat biodiversiteit beter wordt ondersteund. Daarnaast zijn met de initiatiefnemer afspraken gemaakt over verschillende vormen van lokale opbrengst (zoals financiële participatie) zoals ook beschreven in de informatienota die uw raad in april over dit project heeft gekregen.

Ad. 6 en 7.

'Impact op de omgeving' (Hst 3 Energiegids) moet van geval tot geval worden beoordeeld. Versnippering van het landschap hoeft ook bij meerdere parken op Zwols grondgebied niet op te treden wanneer de ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing bij elke aanvraag goed conform bovengenoemde kaders wordt bewaakt. Bij de uitwerking hiervan is nauwe betrokkenheid van de omwonenden en NMO's voorafgaand aan de formele ruimtelijke procedure randvoorwaardelijk (Hst 5 Energiegids). Wij zijn van mening dat zonneparken als zodanig een nieuw element zijn in ons landschap die in elk geval de komende decennia een belangrijke rol te vervullen hebben in de energietransitie. Dit is ook zo vastgelegd in de Energiegids . Wij zullen elk geval

Ad. 8

Wij juichen elke vorm van dubbelgrondgebruik toe waarbij duurzame energieopwekking op daken, parkeerterreinen, taluds, etc wordt gerealiseerd. In de uitwerking van het programmaplan voor de energietransitie is er veel aandacht voor het stimuleren van initiatieven voor deze combinaties. Voor ons eigen gemeentelijke vastgoed hebben wij onlangs voor 10 locaties SDE subsidie aangevraagd voor circa 2000 zonnepanelen op daken. Dit komt bovenop de eerder al aan geplaatste 5000 zonnepanelen. Wij zullen onze inspanningen om dit soort duurzame opwek in de gebouwde omgeving verder uit te breiden en andere vastgoed eigenaren hierbij stimuleren. Uit alle berekeningen blijkt dat hiernaast ook grootschalige opwekking nodig is in zonneparken op maaiveld en in de andere vormen van duurzame opwekking zoals geothermie, windenergie en waterkracht om de doelstellingen voor 2025 te kunnen halen.

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 46100

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen D66 - beleid aangaande zonneparken

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 22-05-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Vragen o.b.v. art. 45 reglement van orde

Aan: College van B&W

Van: D66 David Hof

Datum: 21 april 2018

Onderwerp: Beleid aangaande aanleg zonneparken

De gemeente Zwolle heeft zich voorgenomen om in 2025 25% van haar energie op een duurzame wijze op te wekken. Met het oog op de urgente uitdagingen waar de klimaatverandering ons voor stelt en het gegeven dat Nederland medeondertekenaar is van het Klimaatakkoord van Parijs valt dit streven toe te juichen. Duurzame energie kan op meerdere manieren opgewekt worden. Eén van de meest bekende daarvan is het benutten van zonnestraling door zonnepanelen elektriciteit te laten produceren. D66 juicht elektriciteitsopwekking door plaatsing van zonnepanelen dan ook toe.

Op dit moment worden er meerdere initiatieven ontplooid om in (de buurt van) de gemeente Zwolle zonneparken aan te leggen (zie onder andere: 'Koeien moeten steeds vaker plaats maken voor zonnepanelen'; De Stentor, 21 april 2018). Onder andere de bedrijven Kronos Solar en Groenleven worden genoemd als geïnteresseerde marktpartijen om in het Zwolse buitengebied grootschalige zonneparken neer te zetten.

Het buitengebied van Zwolle heeft een grote landschappelijke waarde, over het algemeen worden zonneparken minder gewaardeerd dan natuurlijke begroeiing. Een groot aantal zonneparken van verschillende omvang levert een versnipperd landschap op waarbij de beleving van het landschap omlaag gaat. Als voorbeeld van andere mogelijkheden om energieopwekking te realiseren verwijzen wij ook naar de op 7 maart jl. door PS Overijssel aangenomen motie over het plaatsen van zonnepanelen op geluidwerende voorzieningen zoals geluidswallen (zie: 'Motie: zonnepanelen geluidswal Bathmen/Deventer en combinatie geluidwerende voorzieningen en duurzame energieopwekking', via: http://www.overijssel.nl/bestuur/provinciale-staten/moties-amendementen/moties-amendementen-a/). Daarnaast is het elektriciteitsnet waar de zonneparken op aangesloten vaak niet toereikend voor piekbelasting op de momenten dat zonnepanelen optimaal produceren (zie onder andere: 'Enexis en TenneT: netcapaciteit moet in Noord-Nederland uitgebreid voor zonneparken'; Solar Magazine, 13 april 2018). Een toename van de productiecapaciteit van zonneparken is daarmee dus geen garantie voor daadwerkelijke geleverde elektriciteit als het netwerk de hoeveelheid geleverde stroom niet aankan.

D66 heeft daarom een aantal vragen:

1. Beschikt het college over een overzicht van plannen en initiatieven voor het aanleggen van zonneparken in Zwolle en haar directe omgeving?
2. Is het college op de hoogte van de eisen die de zonneparken stellen aan het huidige elektriciteitsnetwerk?
3. Zoja, in welke mate is het huidige elektriciteitsnetwerk in staat de extra capaciteit op te vangen?

4. Op welke wijze wordt de capaciteit van aan te leggen zonneparken meegenomen bij het bereiken van de doelstellingen op het gebied van energietransitie?
5. Welke (landschappelijke) eisen stelt de gemeente aan de aanleg en plaatsing van zonneparken?
6. Is het college ook van mening dat de aanleg van een groot aantal zonneparken van verschillende omvang een versnipperd landschap oplevert waarbij de beleving van het landschap omlaag gaat?
7. Zoja, op welke wijze bent u van plan om te gaan met deze versnippering en mogelijke beeldkwalitatieve achteruitgang?
8. Is het college ook van mening dat, naast zonneparken, het combineren van geluidwerende voorzieningen en duurzame energieopwekking langs het wegennet en het verder uitbreiden van de capaciteit van bebouwde oppervlakken een zinvolle aanvulling kan zijn bij het bereiken van de gestelde doelen op het gebied van duurzame energieproductie?

David Hof

D66

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Vries, Daphne de (3373)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio Bijlage: 1. Aanvraag benoeming lid RvT gemeenteraden Bijlage: 2. Brief wethouder aanvraag benoeming lid RvT gemeenteraad Zwolle Bijlage: 3. Procedure werving selectie leden Raad van Toezicht OOZ Bijlage: 4. Profielschets Raad van Toezicht OOZ Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Benoemng lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met de bindende voordrachten van de Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio om dhr. dr. M.J. Flikkema te benoemen als lid van de Raad van Toezicht.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 11 april 2018

Openbaar

Onderwerp	Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio
Versienummer	1.1

Portefeuillehouder	J.E. Brink
Informant	Daphne de Vries
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	(038) 498 3373
Email	D.de.Vries@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	1.3.2 We realiseren een krachtige doorgaande leerlijn
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	n.v.t.

Bijlagen
Bijlage: Aanvraag benoeming lid RvT gemeenteraden
Bijlage: Brief wethouder aanvraag benoeming lid RvT gemeenteraad Zwolle
Bijlage: Procedure werving selectie leden Raad van Toezicht OOZ
Bijlage: Profielschets Raad van Toezicht OOZ

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 In te stemmen met de bindende voordrachten van de Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio om dhr. dr. M.J. Flikkema te benoemen als lid van de Raad van Toezicht.

Datum 11 april 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In de Raad van Toezicht van Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle & Regio (hierna OOZ) is, naar aanleiding van het vertrek van een lid wegens beëindiging van de zittingstermijn, een vacature ontstaan. De Raad van Toezicht is bevoegd om nieuwe leden voor te dragen, maar heeft voor de benoeming de instemming nodig van de betrokken gemeenteraden van Hattem, Dalfsen, Ommen en Zwolle.
De voorzitter van de Raad van Toezicht OOZ heeft per brief d.d. 21 maart jl. gevraagd om in te stemmen met de voorgenomen benoeming van dhr. Flikkema als nieuw lid van de Raad van Toezicht OOZ.

Beoogd effect
Op grond van artikel 11 lid 2 en 3 van de oprichtingsakte van OOZ moet de gemeenteraad instemmen met de benoeming van leden van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht doet hiervoor een bindende voordracht.

Argumenten
1.1 De gemeenteraad moet instemmen met de benoeming van de nieuwe leden van de Raad van Toezicht
Artikel 11 lid 2 van de Akte van oprichting van OOZ schrijft voor dat de gemeenteraad moet instemmen met de benoeming van nieuwe leden van de Raad van Toezicht. Benoeming gebeurt voor een periode van 4 jaar, met een mogelijkheid om na afloop de zittingsperiode met nog eens 4 jaar te verlengen.

1.2 Benoeming van het nieuwe lid is van toegevoegde waarde voor de Raad van Toezicht
De heer Flikkema voldoet aan de functie-eisen conform het gestelde profiel. Het aandachtsgebied is Onderwijs, zowel inhoudelijk als kwaliteit. Het profiel is door de GMR en OOZ op zowel procedure als inhoud positief ontvangen.

Risico's
Er zijn geen risico's.

Financiën
N.v.t.

Communicatie
Voorafgaand aan dit besluit heeft er afstemming plaatsgevonden tussen de gemeenten Hattem, Dalfsen en Ommen, omdat ook deze gemeenten moeten instemmen met de benoeming. De Raad van Toezicht OOZ zal de benoeming binnen en buiten het onderwijs bekend maken.

Vervolg
n.v.t.

Openbaarheid
Ja

Datum 11 april 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45484
Onderwerp	Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

In te stemmen met de bindende voordrachten van de Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio om dhr. dr. M.J. Flikkema te benoemen als lid van de Raad van Toezicht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Aan de gemeenteraden van de gemeenten Zwolle, Hattem, Dalfsen en Ommen

Datum	**Onderwerp**	**Kenmerk**
21 maart 2018	Benoeming lid Raad van Toezicht Stichting OOZ	MM/20180321

Geachte leden van de gemeenteraden,

Hierbij doe ik u, conform de statuten van Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en regio (hierna: OOZ) op grond van artikel 11 lid 2 en 3 een bindende voordracht van de Raad van Toezicht van OOZ toekomen.

Dit betreft de invulling van een vacature, ontstaan door het vertrek van een lid wegens beëindiging van de zittingstermijn. De werving & selectieprocedure heeft plaatsgevonden op basis van bijgevoegd profiel (bijlage 1). Daarbij is tevens een positief advies ontvangen van de beide GMR'en van OOZ op zowel de procedure (bijlage 2) als het geschetste profiel.

Voorgesteld wordt om op het profiel *Onderwijs (inhoudelijk, kwaliteit)* de heer dr. M.J. Flikkema (Meindert), afkomstig uit Amersfoort, te benoemen. De heer Flikkema voldoet aan de functie-eisen conform het profiel.

Ik vraag u om de voorgedragen kandidaat voor 15 mei 2018 te benoemen.

Met vriendelijke groet,

i.o.

De heer drs. H.J.M. Kenkhuis
Voorzitter Raad van Toezicht OOZ

Bijlage 1: Profielschets lid Raad van Toezicht
Bijlage 2: Procedure werving & selectie lid Raad van Toezicht

OPENBAAR ONDERWIJS ZWOLLE & REGIO
Postbus 55 8000 AB Zwolle | 038 - 4555 940 | contact@ooz.nl | www.ooz.nl
KvK 56004028 | NL94 INGB 0007 9047 98

Gemeente Zwolle
t.a.v. de heer J.E. Brink
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Tevens per mail verzonden: je.brink@zwolle.nl

Datum	**Onderwerp**	**Kenmerk**
21 maart 2018	Benoeming lid Raad van Toezicht OOZ	MM/20180321

Geachte heer Brink,

Hierbij doe ik u de formele aanvraag inzake benoeming van een lid voor de Raad van Toezicht van de Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en regio toekomen (zie bijlagen).

Ik verzoek u om deze aanvraag door te leiden naar uw gemeenteraad, ter benoeming conform de vigerende Akte van Oprichting van de Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en regio artikel 11 lid 2 en 3.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw M. Mesken MSc
Bestuurssecretaris Stichting OOZ

PROCEDURE
WERVING & SELECTIE
LID
RAAD VAN TOEZICHT

Zwolle, 14 december 2017

OOZ
OPENBAAR ONDERWIJS ZWOLLE & REGIO
LEREN ZONDER GRENZEN

de Ambelt

PROCEDURE WERVING & SELECTIE LID RAAD VAN TOEZICHT

Inleiding

De werving en selectie van leden van de Raad van Toezicht geschiedt via een open procedure. In deze procedure inzake de werving- en selectie van leden van de Raad van Toezicht wordt aan die openheid vorm en inhoud gegeven. De procedure is opgesteld om te garanderen dat het aantrekken van leden van de Raad van Toezicht plaatsvindt volgens de beginselen van 'goed onderwijsbestuur'.

1. Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat uit een door de Raad van Toezicht te bepalen aantal leden van ten minste vijf en ten hoogste zeven natuurlijke personen. De samenstelling van de Raad van Toezicht c.q. de benoeming van leden van de Raad van Toezicht vindt plaats met inachtneming van het bepaalde in de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen, statuten en reglementen.

2. Openstelling vacature

De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de gemeenteraden*). De benoeming geschiedt op bindende voordracht van de Raad van Toezicht, tenzij de benoeming geschiedt op bindende voordracht van de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen.

Voordracht van de medezeggenschapsorganen
De medezeggenschapsorganen worden door de Raad van Toezicht uitgenodigd om voor één zetel in de Raad van Toezicht een bindende voordracht te doen. De voordracht wordt opgemaakt met inachtneming van de 'profielschets Raad van Toezicht'.

Voordracht van de oudergeleding van de medezeggenschapsorganen
De oudergeleding van de medezeggenschapsorganen wordt door de Raad van Toezicht uitgenodigd om voor één zetel in de Raad van Toezicht een bindende voordracht te doen. De voordracht wordt opgemaakt met inachtneming van de 'profielschets Raad van Toezicht'.

De Raad van Toezicht geeft - met inachtneming van de verdeling genoemd in artikel 11 van de statuten - bij openstelling van de vacature aan of het een vacature betreft met bindende voordracht van de Raad van Toezicht, dan wel een bindende voordracht van de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen.

*) De gemeenten worden over de procedure geïnformeerd. Daarbij zal worden aangegeven dat er, voorafgaand aan de uiteindelijke voordracht, gesondeerd zal worden bij de vier wethouders van Onderwijs van de betreffende gemeenten.

3. Werving zelf of inzet extern bureau

De Raad van Toezicht besluit eerst of de procedure zelf uitgevoerd wordt, of uitgevoerd zal worden door een extern wervingsbureau. In de volgende bepalingen wordt uitgegaan van het zelf uitvoeren van de procedure.

4. Sollicitatiecommissie

1. De Raad van Toezicht stelt voor het wervings- en selectieproces een sollicitatiecommissie in.
2. Indien het een vacature op bindende voordracht van de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen betreft, bestaat de sollicitatiecommissie uit drie leden:
    - Twee leden van de medezeggenschapsorganen
    - Eén lid van de Raad van Toezicht, op voordracht van deze Raad

    Eén lid van het College van Bestuur treedt op als ambtelijk secretaris
3. Indien het een vacature op voordracht van de Raad van Toezicht betreft, bestaat de sollicitatiecommissie uit drie leden:
    - Twee leden van de Raad van Toezicht, op voordracht van deze Raad
    - Eén lid van de medezeggenschapsorganen

    Eén lid van het College van Bestuur treedt op als ambtelijk secretaris
4. De sollicitatiecommissie regelt de taakverdeling onderling. De sollicitatiecommissie wijst een voorzitter aan die de algehele gang van zaken rond de procedure bewaken.

5. Profielschets

1. De aandachtspunten met betrekking tot de van een lid van de Raad van Toezicht gevraagde deskundigheid en achtergrond zijn in algemene zin vastgesteld door de Raad van Toezicht in een profielschets. De Raad van Toezicht kan besluiten tot een aanvulling dan wel een nadere detaillering van de vereiste kwaliteiten en eigenschappen voor de betreffende zetel in de Raad van Toezicht.
2. De profielschets wordt ter advies voorgelegd aan de medezeggenschapsorganen.

6. Plaatsing advertentie

1. De sollicitatiecommissie stelt een tijdschema vast, waarbinnen zij haar werkzaamheden zal afronden.
2. De sollicitatiecommissie stelt aan de hand van het vastgestelde profiel een wervingsadvertentie op.

3. De sollicitatiecommissie bepaalt waar en op welke wijze deze advertentie wordt geplaatst. De advertentie wordt in ieder geval geplaatst op de website van Stichting OOZ (www.ooz.nl) en de website van Stichting de Ambelt (www.ambelt.nl).
4. Het staat de Raad van Toezicht, Het College van Bestuur, directieleden en de medezeggenschapsorganen vrij mogelijke kandidaten op de advertentie te attenderen. Hierbij kunnen alle mogelijke (social media) kanalen gebruikt worden.

7. Selectie

1. De sollicitatiecommissie maakt een briefselectie. Het selectieproces vindt plaats aan de hand van de opgestelde profielschets.
2. Op basis van de briefselectie worden ten hoogste vier kandidaten uitgenodigd voor een gesprek.
3. De sollicitanten die voor een gesprek worden uitgenodigd, ontvangen bij de uitnodiging de voor de functie opgestelde profielschets en overige relevante informatie.
4. De sollicitatiecommissie bereidt gezamenlijk het selectiegesprek voor en verdeelt de taken tijdens het selectiegesprek.
5. Na de gesprekken wordt een voorlopige rangorde gemaakt. Indien wenselijk vindt met maximaal twee kandidaten een tweede gesprek plaats.
6. Op basis van de gevoerde gesprekken wordt een enkelvoudige voordracht gedaan, waarbij wordt gestreefd naar consensus binnen de sollicitatiecommissie. Is consensus niet te bereiken, dan wordt gestemd en wordt de kandidaat met de meeste stemmen voorgedragen.

8. Toetsing profiel

Indien het een vacature betreft waarbij de (oudergeledingen van de) medezeggenschapsorganen een bindende voordracht doen, toetst de Raad van Toezicht of de voorgedragen kandidaat voldoet aan het op de vacante positie betrekking hebbende profiel. Indien de meerderheid van de Raad van Toezicht oordeelt dat dit niet het geval is, deelt de Raad van Toezicht dit conform artikel 11 lid 5 uit de Akte van Oprichting gemotiveerd mee aan de (oudergeledingen van de) medezeggenschapsorganen.
De (oudergeledingen van de) medezeggenschapsorganen hebben het recht om binnen 3 maanden een nieuwe kandidaat bindend voor te dragen, dan wel hun voordracht te handhaven.

9. Vertrouwelijke behandeling gegevens

1. Gegevens die de sollicitant in zijn sollicitatie verstrekt, zijn vertrouwelijk. De verspreiding wordt dan ook beperkt tot de leden van de sollicitatiecommissie.
2. Na afloop van de procedure worden de gegevens, met uitzondering van de gegevens van de benoembare sollicitant, door de secretaris van de sollicitatiecommissie teruggezonden of vernietigd.
3. De gegevens van de benoembare sollicitant worden in een dossier op het bestuurssecretariaat bewaard.
4. De gegevens van de benoembare sollicitant kunnen alleen in een bredere kring worden verspreid, als de sollicitant daar zelf uitdrukkelijk toestemming voor geeft.

10. Vaststellen voordracht

1. Indien het een vacature op bindende voordracht van de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen betreft, zendt de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen haar gemotiveerde voordracht naar de Raad van Toezicht.
2. Indien het een vacature op voordracht van de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen betreft en de meerderheid van de Raad van Toezicht van mening is dat de voordracht niet voldoet aan het opgestelde profiel, deelt zij dit gemotiveerd mee aan de (oudergeledingen van de) medezeggenschapsorganen. De (oudergeledingen van de) medezeggenschapsorganen hebben het recht om binnen 3 maanden een nieuwe kandidaat bindend voor te dragen dan wel hun voordracht te handhaven.
3. Indien het een vacature op voordracht van de Raad van Toezicht betreft, zendt de sollicitatiecommissie haar gemotiveerde voordracht naar deze Raad.
4. In de gemotiveerde voordracht wordt in ieder geval aangegeven, waarom de voorgedragen kandidaat in aanmerking komt voor de functie. Indien er meerdere kandidaten zijn, wordt een voorkeursvolgorde aangegeven. Het curriculum vitae kan, na toestemming van de kandidaat, onderdeel uitmaken van de voordracht.
5. De ambtelijk secretaris van de sollicitatiecommissie stelt een verslag van de gang van zaken op en zendt dit, na goedkeuring door de sollicitatiecommissie, naar de Raad van Toezicht, op basis waarvan deze Raad de sollicitatiecommissie decharge verleent. De sollicitatiecommissie heeft daarmee officieel haar werkzaamheden afgerond.
6. De Raad van Toezicht respectievelijk de (oudergeleding van de) medezeggenschapsorganen doet een bindende voordracht aan de gemeenteraden van Zwolle, Dalfsen, Ommen en Hattem.
7. De gemeenteraad benoemt het lid Raad van Toezicht conform de voordracht tenzij zwaarwegende redenen dit verhinderen.
8. Na elke procedure wordt deze in het bestuur geëvalueerd, hierbij wordt ook de sollicitatiecommissie geraadpleegd.

PROFIELSCHETS
LID
RAAD VAN TOEZICHT

Zwolle, 14 december 2017

OOZ
OPENBAAR ONDERWIJS ZWOLLE & REGIO
LEREN ZONDER GRENZEN

de Ambelt

PROFIELSCHETS LID RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van de Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio en Stichting de Ambelt is op zoek naar een nieuw lid met het profiel Onderwijs (inhoudelijk/kwaliteit)

ORGANISATIE

De Raad van Toezicht houdt toezicht op twee stichtingen, te weten Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio (hierna: OOZ) en Stichting Orthopedagogisch Centrum de Ambelt (hierna: Ambelt). De toezichthoudende rol vindt plaats binnen het construct van een personele unie.

OOZ telt ruim 11.500 leerlingen verdeeld over 28 basisscholen (waaronder 1 SBO), 8 scholen voor voortgezet onderwijs en 1 school voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Het gebied waarin OOZ haar onderwijs verzorgt strekt zich uit over de gemeenten Zwolle, Dalfsen, Ommen, Hattem, Dedemsvaart, Elburg en Olst-Wijhe.

De Ambelt bestaat uit een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs met 850 leerlingen. De school heeft een brede regionale functie.

De scholen van beide stichtingen anticiperen in het onderwijsaanbod continu op de snel veranderende maatschappij en bereiden leerlingen optimaal voor op hun toekomst (al dan niet in een beschermde leef- en werksituatie). Iedere leerling is welkom, ongeacht geloof, afkomst of herkomst. Scholen kennen allen een eigen onderwijskundige identiteit, aansluitend bij de lokale situatie. Het gevarieerde onderwijsaanbod van beide stichtingen biedt veel keuzemogelijkheden voor ouders en leerlingen.

RAAD VAN TOEZICHT

OOZ en Ambelt kennen gezamenlijk een Raad van Toezicht met een tweehoofdig College van Bestuur en hanteren als leidraad voor bestuur, toezicht en verantwoording de Code Goed Bestuur Voortgezet Onderwijs met daarnaast een toezichtskader op basis van het *Policy Governance model* van Carver. De huidige Raad van Toezicht telt zes leden, inclusief de voorzitter, en heeft onder meer tot taak: werkgeverschap van het bestuur, toezicht en controle op het bestuur van de instelling, toetsing van de besluitvorming en het gevraagd en ongevraagd adviseren van het College van Bestuur. Het aantal geplande plenaire vergaderingen bedraagt in de regel zes per jaar, los van commissiewerkzaamheden, themabijeenkomsten en zelfevaluatie. De Raad van Toezicht kent twee commissies: een Audit Commissie en een Remuneratiecommissie. De aanstelling van leden van de Raad van Toezicht geschiedt voor een periode van vier jaar. Leden zijn maximaal eenmaal herbenoembaar voor eenzelfde periode van vier jaar.

De Raad opereert vanuit een collectieve, integrale verantwoordelijkheid, waarbij alle leden in staat en bereid moeten zijn een bijdrage te leveren.
Good governance vormt de leidraad voor bestuur, toezicht en verantwoording binnen de instelling. De samenstelling van de Raad van Toezicht is zodanig dat de leden samen beschikken over de vereiste kennis, ervaring en netwerken om de doelen van beleid en strategie, de geboden onderwijs en dienstverlening, de organisatie en de bedrijfsvoering in algemene zin te kunnen beoordelen. Om de taken adequaat te kunnen uitoefenen moet de Raad van Toezicht maatschappelijk breed geïnformeerd zijn. Daarom hebben de leden een eigen netwerk (eventueel ook met stakeholders) en in ieder geval kennis van voor de instelling relevante netwerken (in de regio). Elk lid van de Raad is een generalist met de benodigde kwaliteiten om verschillende aspecten integraal af te wegen, gericht op het belang van de instelling als geheel.
Naast bestuurlijke en/of toezichthoudende ervaring gaat het om deskundigheden (op basis van kennis en/of ervaring) op het gebied van een of meer van de hiernavolgende kennisvelden:

- Onderwijs (inhoudelijk, kwaliteit)
- (Politiek-)bestuurlijk
- Financiën & bedrijfsvoering
- Juridisch & Governance
- HRM & Organisatieontwikkeling

Bij de samenstelling kunnen bestuurlijke ervaring, relevante netwerken en/of deskundigheid in één of meer personen samenvallen. Dit maakt het mogelijk dat het brede scala zoals bovenstaand aangeduid ook werkelijk aanwezig is in de Raad van Toezicht.
De beide stichtingen vinden het belangrijk dat ten minste een deel van de leden van de Raad van Toezicht regionale kennis heeft van, dan wel verankerd is in, het werkgebied van de organisatie. Daarnaast is het van belang dat de Raad van Toezicht qua samenstelling een evenwichtige balans heeft met betrekking tot mannen en vrouwen.

RELEVANTE THEMA'S EN ONTWIKKELINGEN

Voor nadere informatie met betrekking tot onderwijs, onderwijsontwikkelingen, kwaliteit en opbrengsten en relevante financiële en personele vraagstukken, wordt verwezen naar het jaarverslag van OOZ en het jaarverslag van de Ambelt.

Brede maatschappelijke thema's, huisvestingsvraagstukken, interne en externe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld vergrijzing en lokale demografische krimp en groei, zijn thema's waar de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van beide stichtingen met elkaar het maatschappelijk debat over willen voeren. De juiste balans tussen betrokkenheid en bestuurlijke distantie is hierbij uiteraard van belang. Om deze rol goed te kunnen invullen hebben de leden van de Raad van Toezicht bestuurlijke/toezichthoudende ervaring.

Gelet op de onafhankelijkheid van de benoembare kandidaten, is in het bijzonder artikel 36 uit de Code Goed Bestuur Voortgezet Onderwijs van belang: 'Aan de functie van toezichthouder is zodanig invulling gegeven dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.' *)

**) Hiervan kan ook sprake zijn wanneer leden Raad van Toezicht kinderen op de Ambelt of op één van de scholen van OOZ hebben. Mocht dit aan de orde zijn, dan kan in een specifieke situatie op grond van pas toe / leg uit de motivatie worden weergegeven waarom genoemde kandidaat toch benoembaar is.*

EEN VACATURE RAAD VAN TOEZICHT

Per 1 januari 2018 is een vacature ontstaan binnen de Raad van Toezicht. Het betreft een vacature met als aandachtsgebied *Onderwijs (inhoudelijk & kwaliteit)*. De vacature wordt ingevuld op voordracht van de Raad van Toezicht.

ALGEMENE PROFIELEISEN

- Academisch denk- en werkniveau;
- Bestuurlijke en toezichthoudende kwaliteiten;
- Nauwe betrokkenheid en affiniteit met (openbaar) onderwijs;
- Maatschappelijk actief;
- Inzicht in de verdeling van taken en rollen tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur;
- Bekendheid met de issues van *corporate governance*;
- Beschikking over een juist evenwicht in betrokkenheid en bestuurlijke afstand;
- Vermogen om de adviserende en toezichthoudende rol in teamverband uit te kunnen oefenen;
- Vermogen om op strategisch niveau te kunnen acteren door zich op hoofdlijnen een oordeel te kunnen vormen over door het College van Bestuur voorgelegde aangelegenheden en om het beleid van de instelling te kunnen toetsen;
- Vermogen en attitude om inhoud te kunnen geven aan de klankbordfunctie met het College van Bestuur;
- Integriteit, verantwoordelijkheidsgevoel en een onafhankelijke opstelling;
- Beschikken over een aantal voor de instelling relevante landelijke en/of regionale netwerken op strategisch niveau;
- Voldoende beschikbaarheid en energie om zich in te zetten voor een adequate invulling van de functie.

PROFIEL ONDERWIJS (INHOUDELIJK & KWALITEIT)

Aanvullende, specifieke kennis en ervaring:

- Brede kennis van / ervaring in onderwijs & onderzoek

PROCEDURE

Belangstellenden kunnen hun interesse kenbaar maken door een motivatiebrief en curriculum vitae te sturen. Deze kunt u richten aan mevrouw M. Mesken, Bestuurssecretaris, via m.mesken@ooz.nl. Ook voor aanvullende informatie, zowel inhoudelijk als wat betreft de procedure, kunt u via dit e-mailadres contact opnemen.

Gesprekken staan gepland op 26 januari vanaf 17:00 uur.
We zien uw reactie graag uiterlijk 8 januari 2018 tegemoet.

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45484
Onderwerp	Benoeming lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 24-04-2018

besluit:

In te stemmen met de bindende voordrachten van de Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio om dhr. dr. M.J. Flikkema te benoemen als lid van de Raad van Toezicht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Zwolle: Stad van Verbeelding
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Heersink, Wim (2419)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Zwolle Stad van Verbeelding Bijlage: Uitvoeringsprogramma beeldende kunst Zwolle, Stad van Verbeelding Bijlage: Inspraaktekst Germa Huijbers - Zwolle stad van verbeelding Bijlage: Bijlage bij inspraaktekst Germa Huijbers - Visie CBK 2 oktober 2015 Bijlage: Korte terugblik debatronde 22 mei 2018- Zwolle Stad van Verbeelding Bijlage: 2018-05-28 AM7-1 Verordening Commissie Beeldende Kunst Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Zwolle Stad van Verbeelding

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma beeldende kunst: “Zwolle, Stad van Verbeelding”
2. De moties “Weesbeelden: wie bezorgt kikker van vm. Hanzebad een betere plek in de stad (M 3-12)” en “Tegen de bakker (#tegendebakker) (M 3-13)” hiermee te beantwoorden
3. De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per direct

voorstel

Zwolle

Overdracht College-Raad

Datum 25 januari 2018

onderwerp	Zwolle: Stad van Verbeelding
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Heersink, Wim (2419)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Raadsvoorstel Uitvoeringsprogramma Beeldende Kunst_005 Bijlage: Uitvoeringsprogramma beeldende kunst Zwolle, Stad van Verbeelding

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma beeldende kunst: “Zwolle, Stad van Verbeelding”
2. De moties “Weesbeelden: wie bezorgt kikker van vm. Hanzebad een betere plek in de stad (M 3-12)” en “Tegen de bakker (#tegendebakker) (M 3-13)” hiermee te beantwoorden
3. De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per direct

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 8 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	Zwolle: Stad van Verbeelding
Versienummer	002

Portefeuillehouder	J.E. Brink
Informant	W. Heersink
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling/OWS
Telefoon	(038) 498 2419
Email	w.heersink@zwolle.nl

Bijlagen
1. Verordening Commissie Beeldende Kunst, zie: http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zwolle/CVDR32574/CVDR32574_1.html
2. Uitvoeringsprogramma beeldende kunst: Zwolle, Stad van Verbeelding

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma beeldende kunst: “Zwolle, Stad van Verbeelding”
2. De moties “Weesbeelden: wie bezorgt kikker van vm. Hanzebad een betere plek in de stad (M 3-12)” en “Tegen de bakker (#tegendebakker) (M 3-13)” hiermee te beantwoorden
3. De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per direct

Datum 8 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In 2016 is door de raad de cultuurnota 2016-2020 vastgesteld. In de cultuurnota is beeldende kunst als een belangrijke uitingsvorm van cultuur benoemd. Op hoofdlijnen is aangegeven wat er voor beeldende kunst te doen staat. Er worden vier opgaven genoemd:

1. het inzetten van beeldende kunst als versterkende factor van ruimtelijke kwaliteit;
2. het moderniseren van de adviesfunctie beeldende kunst;
3. het herbeoordelen van de collectie kunst (zowel kunst in de openbare ruimte, als de BKR-collectie);
4. het verbeteren van het atelierbeleid.

Enkele recente ontwikkelingen zijn van grote invloed op ons beeldende kunstbeleid. Eind 2017 heeft de Raad voor Cultuur aandacht gevraagd voor de rol van stedelijke regio's in het cultuurbestel. Het beleidsterrein Kunst en Cultuur is voortdurend in beweging en aan verandering onderhevig. Stedelijke regio's kunnen ons helpen hier adequaat mee om te gaan. Binnen een stedelijke regio kennen cultuurmakers, culturele instellingen en overheden elkaar goed en weten elkaar snel te vinden. In een stedelijke regio is beter zicht op het totale aanbod van kunst en cultuur, zodanig dat het beleid van de overheden in een regio en de bijhorende geldstromen beter op elkaar kunnen worden afgestemd en elkaar kunnen versterken. Vooruitlopend op de indeling in stedelijke regio's laten Zwolle, Apeldoorn en Deventer en de provincie Overijssel een gezamenlijke cultuurverkenning uitvoeren naar de culturele infrastructuur in hun gezamenlijk regionale gebied en de mogelijkheden van efficiencyverbetering.

Een tweede belangrijke ontwikkeling is dat Nederland is uitgegroeid tot een uiteen getrokken metropool. In deze open structuur is er niet langer meer één stedelijk zwaartepunt als de Randstad, maar zijn er inmiddels meerdere die van (inter-)nationaal belang zijn. Zwolle bijvoorbeeld heeft de afgelopen 15 jaar een metamorfose tot stedelijke agglomeratie doorgemaakt met een eigen sterke economische en culturele dynamiek, een ontwikkeling die naar verwachting in de komende jaren zich nog sterker zal manifesteren.

De groei naar grootstedelijkheid en de regionalisering van het landelijk cultuurbeleid hebben consequenties voor de uitvoering van de opgaven van de cultuurnota. In het uitvoeringsprogramma "Zwolle, Stad van Verbeelding" worden consequenties en opgaven op elkaar betrokken. Daarbij moet worden vastgesteld dat de huidige advisering van het college door middel van de bestuurscommissie Beeldende Kunst niet meer aansluit op deze veranderingen en de daarmee samenhangende veranderde adviesbehoefte. In deze beslisnota wordt voorgesteld om de bestuurscommissie Beeldende Kunst te vervangen door een flexibelere vorm van advisering door deskundigen die al naar gelang onze behoefte om advies kunnen worden gevraagd. Om dit mogelijk te maken dient de raad de Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken.

Beoogd effect
Met het uitvoeringsprogramma wordt een zodanige beleidsmatige uitwerking beoogd dat er voortaan beeldende kunst in onze openbare ruimte wordt gerealiseerd en kunstenaarsactiviteiten worden gestimuleerd die beter passen bij het grootstedelijk karakter van de onze stad en de veranderde betekenis van onze regio.

Argumenten
1.1 *De opgaven van de cultuurnota staan nader uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma.* Hierin wordt ons beeldende kunstbeleid in samenhang gebracht met onze gewenste positie als cultuurstad en het daarbij horende artistieke en creatieve klimaat. Onze rol is het stimuleren van initiatieven en het scheppen van voorwaarden voor realisatie van ideeën en plannen. Om dit mogelijk te maken zijn inmiddels de nodige stappen gezet:
- Zo zijn in de Perspectiefnota 2018-2021 voor 2018 en 2019 extra middelen beschikbaar gesteld van €250.000 per jaar om een culturele impuls aan de stad te geven. Deze middelen zijn deels bedoeld voor beeldende kunst in de openbare ruimte. In dit kader zullen zij worden aangewend

voor het bevorderen en zichtbaar maken van kunstenaars en kunstuitingen in de binnenstad door middel van een artist-in-residence-programma.
- In de begroting 2018 is deze lijn van het versterken van kunst in de openbare ruimte voortgezet door de invoering van het “Decentralisatiefonds beeldende kunst”. Op basis van de Verordening Percentageregeling Kunstwerken (1% regeling) wordt bij grote projecten een percentage van het investeringsbudget beschikbaar gesteld voor kunstprojecten. Deze bedragen worden gereserveerd voor de realisatie van nieuwe en het onderhoud van bestaande kunstwerken. Voor 2018 en 2019 is €50.000 per jaar beschikbaar.

2.1 De moties zijn beantwoord

Motie Weesbeelden: Er is behoefte aan het aanbrengen van onderscheid in de collectie. De beelden die zich daarvoor lenen, moeten worden afgestemd op het gewenste profiel van een grootstedelijk Zwolle. Vervolgens kan op basis van het profiel verder worden gecollectioneerd. Focus aanbrengen leidt mogelijk ook tot het afstoten of herplaatsen van beelden, volgens landelijk geldende richtlijnen.
Weesbeelden gaan tot dusver naar de gemeentewerf waar zij niet meer te bezichtigen zijn voor inwoners. Voortaan zullen weesbeelden indien mogelijk bij voorkeur tijdelijk worden geplaatst op permanente sokkels in de Spoorzone.

Motie Tegen de Bakker: Veel kunstenaarsinkomens staan onder druk. Bij de aankoop van beeldende kunst zal bijzondere aandacht worden besteed aan de honorering van de kunstenaar. Hierbij hoort ook het opstellen van een richtlijn voor een redelijke vergoeding en een code voor goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap volgens de Fair Share Code. Deze code richt zich ook op pitches en ontwerpwedstrijden die elders binnen Gemeente Zwolle worden ingezet voor de verwerving van opdrachtnemers e.d..

3.1 De adviesbehoefte van de gemeente is veranderd.
De huidige advisering door middel van een bestuurscommissie beeldende kunst sluit niet meer aan op de veranderde adviesbehoefte en de in de cultuurnota genoemde (grootstedelijke) opgaven voor beeldende kunst. Lag in het verleden bij de commissie nog een initiërende en instigerende rol voor de creatie van kunst, tegenwoordig ligt deze rol bij de inwoners zelf (burgerinitiatief) en/of binnen de verschillende stedenbouwkundige projecten van de gemeente. Hierbij hoort een flexibele vorm van advisering (naar behoefte in plaats van op initiatief van de commissie) op basis van expertise die meer aansluit op onze grootstedelijke stedenbouwkundige opgaven.

3.2 De Commissie Beeldende Kunst heeft geen taak meer.
De afgelopen periode is de commissie *de facto* steeds minder geraadpleegd om advies, mede als gevolg van de veranderde adviesbehoefte. Organisatie en procedures van de commissie zijn onbedoeld vastgelopen: de huidige Verordening Commissie Beeldende Kunst is in werking getreden op 1 oktober 1996 en is inmiddels sterk verouderd qua taakstelling en budgetverantwoordelijkheid. De voorzitter van de commissie heeft onlangs haar taak neergelegd wegens *incompatibilité des fonctions* en van verschillende leden is de zittingstermijn ruim verlopen. Door intrekking van de Verordening Commissie Beeldende Kunst vervalt de grondslag van de commissie beeldende kunst, wordt de onwerkbaar geraakte verouderde situatie beëindigd en worden nieuwe perspectieven voor een moderne en actuele vorm van advisering gecreëerd. Daarbij wordt gedacht aan een externe deskundige adviseur die naar behoefte kan worden ingeschakeld.

Risico’s
Geen

Financiën
Voor de Commissie Beeldende Kunst is structureel budget beschikbaar ad €13.000,- per jaar binnen de begroting Cultuur. Dit budget blijft beschikbaar voor de advisering in de nieuwe flexibele opzet.

Communicatie

Datum 8 januari 2018

De intrekking van de verordening wordt na vaststelling gepubliceerd in de daartoe bestemde media, waaronder publicatie op de gemeentelijke website www.zwolle.nl. De leden van de Commissie Beeldende Kunst zijn de afgelopen periode ambtelijk geïnformeerd over de voorgenomen opheffing.

Vervolg
De leden van de Commissie Beeldende Kunst zullen schriftelijk op de hoogte worden gesteld van het genomen besluit en zullen worden bedankt voor hun inzet en betrokkenheid. De gemeentelijke organisatie en belanghebbende partners in de stad, waaronder de kunstenaars en creatieven, zullen worden geïnformeerd over de veranderde wijze van advisering.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	31388
Onderwerp	Zwolle: Stad van Verbeelding

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma beeldende kunst: “Zwolle, Stad van Verbeelding”.
2. De moties “Weesbeelden: wie bezorgt kikker van vm. Hanzebad een betere plek in de stad (M 3-12)” en “Tegen de bakker (#tegendebakker) (M 3-13)” hiermee te beantwoorden.
3.1 De verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per 1 september 2018;
3.2 Deze periode te gebruiken om de beoogde adviesfunctie nader uit te werken;
3.3 De raad hierover tijdig doch uiterlijk één maand voor het verstrijken van de bovengenoemde termijn te informeren.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

ZWOLLE, STAD VAN VERBEELDING
Uitvoeringsprogramma beeldende kunst
9 januari 2018

1. INLEIDING

Kunst is er om de kunst. Kunst heeft een intrinsieke waarde van zichzelf, zoiets als 'het scheppen van schoonheid'. In de openbare ruimte is kunst er voor de verfraaiing van de stad. Natuurlijk kunnen wij enige morele, didactische en utilitaristische doelstellingen aan kunst toekennen. Zo draagt kunst in de openbare ruimte bij aan de eigen collectieve identiteit en de eigenwaarde van de stad. Een eigen, herkenbare identiteit maken een stad aantrekkelijk voor inwoners, nieuwkomers en bedrijven. Kunst levert daarmee een directe bijdrage aan de economie en bedrijvigheid van de stad.

2. AANLEIDING

In de cultuurnota 2016-2020 is beeldende kunst als een belangrijke uitingsvorm van cultuur benoemd. Op hoofdlijnen staat geschetst wat er voor beeldende kunst te doen staat. Er worden vier opgaven genoemd:

1. het inzetten van beeldende kunst als versterkende factor van ruimtelijke kwaliteit;
2. het moderniseren van de adviesfunctie beeldende kunst;
3. het herbeoordelen van de collectie kunst (zowel kunst in de openbare ruimte, als de BKR-collectie);
4. het verbeteren van het atelierbeleid.

In deze notitie worden de opgaven van de cultuurnota op het onderdeel beeldende kunst nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Beeldende kunst wordt in samenhang gebracht met onze gewenste positie als cultuurstad en het daarbij horende artistieke en creatieve klimaat. De rol van de gemeente daarbij is het stimuleren van initiatieven en het op een constructieve wijze voorwaarden scheppen voor realisatie van ideeën en plannen. Enkele recente ontwikkelingen zijn van grote invloed op het uitvoeringsprogramma beeldende kunst, met name: 1) de metamorfose van Zwolle tot stedelijke agglomeratie en 2) de regionalisering van het landelijk cultuurbeleid. Hier worden de consequenties van deze ontwikkelingen betrokken op de opgaven van de cultuurnota.

3. METAMORFOSE TOT STEDELIJKE AGGLOMERATIE

Zwolle maakt op dit moment een forse groei door naar grootstedelijkheid. Deze groei uit zich in allerlei vormen, zoals een flinke toename van het aantal inwoners, bedrijven en voorzieningen. Zwolle ontwikkelt zich tot een stad met een grootstedelijk karakter en een bijhorend omvangrijk verzorgingsgebied, gelegen op het scharnierpunt van de Nederlandse oost-west/noord-zuid-as. Deze verandering is ook van invloed op het kunstbeleid: een grootstedelijke agglomeratie stelt andere eisen aan kunst in de openbare ruimte dan een provinciestad of een dorp.
Een grootstedelijke samenleving kan bovendien niet zonder een levendige artistieke gemeenschap van kunstenaars. Het is de onmisbare voedingsbodem voor een open vrije geesteshouding die hoort bij een grote stad. Als vrijdenkers staan kunstenaars in de beste traditie van de Nederlandse cultuur: autonomie en autonome kunst horen bij onze identiteit van een vrije geest en een open houding.
Om ons kunstbeleid aan te laten sluiten op de metamorfose naar grootstedelijke agglomeratie zullen wij onze ambities moeten benoemen en daarbij horende strategische keuzes moeten maken. De ambities en keuzes worden hieronder benoemd en toegelicht. Een nieuw kunstbeleid is geen opgave voor de gemeente alleen. Een nieuw kunstbeleid krijgt vorm in debat en samenwerking met onze

partners in de stad. Gezamenlijk kunnen wij erin slagen om van Zwolle het culturele zwaartepunt van Overijssel/Noord-Oost Nederland te maken én een toonaangevende cultuurstad van Nederland.

3.1. AMBITIE: STRATEGISCHE VISIE VOOR KUNST EN CULTUUR IN STAD EN REGIO

Er is geen collectief gedragen visie van de identiteit van de Zwolse kunstproductie en de richting waarin de kunstproductie zich de komende jaren dient te ontwikkelen. Een visie is nodig om een helder opdrachtbeleid te kunnen formuleren met duidelijke kaders voor de benodigde advisering op de verwerving door deskundigen. Hierbij hoort de regionalisering van het landelijk cultuurbeleid en de consequenties voor kunst en cultuur in Zwolle en de Regio Zwolle.

3.1.1. Doelstelling:

- Samen met partners in de stad en (bestuurlijke en ambtelijke) vertegenwoordigers van gemeenten en culturele instellingen organiseren gemeente Zwolle en Regio Zwolle een studiemiddag over de toekomst van kunst en cultuur in relatie tot verstedelijking en regionalisering. De uitkomsten worden benut als bouwstenen voor een nieuwe visie op kunst en cultuur.

3.2. AMBITIE: EEN VITAAL KUNSTENAARSKLIMAAT

De organisatiegraad van de Zwolse kunstenaars is laag met als gevolg dat er geen scherp artistiek profiel is van Zwolle als stad met een levendig, zichtbaar en tastbaar milieu van kunstenaars en bohemiens. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de profilering en zichtbaarheid, maar ook voor de inkomsten van de kunstenaars. De SER en de Raad voor Cultuur hebben in een gezamenlijk advies (dd. 21 april 2017) gepleit voor het vergroten van het verdienvermogen van de kunstsector. Dit vraagt om een sterk georganiseerde sector die zijn meerwaarde keihard aantoont.
De voorwaarden voor een behoorlijke organisatiegraad zijn wel voorhanden. Er is een belangenvereniging voor kunstenaars en er is atelierruimte beschikbaar voor de huisvesting van kunstenaars. Toch kan er niet gesproken worden van een levendig artistiek klimaat. Oorzaken voor het ontbreken van een artistieke cultuur zijn onder meer:

a. De infrastructuur van de kunstsector is zwak ontwikkeld: Dit komt doordat verreweg de meeste kunstenaars zzp-er zijn en solistisch opereren. De gebrekkige infrastructuur heeft negatieve effecten voor de onderlinge deling van kennis, ervaringen en vaardigheden.
b. De aanwas van nieuw talent neemt af. De lokale dependance van ArtEZ kent geen opleiding meer tot autonoom beeldend kunstenaar. Gevolg is dat de natuurlijke aanwas van jonge kunstenaars opdroogt.[1] Een effect van dit verschijnsel is het verouderde ledenbestand van de Belangenvereniging Zwolse Kunstenaars. Deze vereniging bestaat inmiddels 30 jaar en telt 36 leden, maar er is nauwelijks nieuwe aanwas. BZK organiseert een keer per jaar een 'open atelierroute' voor de inwoners van Zwolle maar treedt verder niet actief naar buiten.[2] Als deze trend zich doorzet, dan is de BZK een uitstervend verschijnsel. BZK is echter geen afspiegeling van de kunstsector.

3.2.1. Doelstelling

- Het doel is om intensieve en gestructureerde samenwerking tussen kunstenaars te bereiken en een klimaat te scheppen waarin professionele kunstenaars worden uitgedaagd tot vernieuwing en innovatie. Hiertoe wordt het digitale platform ingezet dat in 2017 door de Creative Board wordt ontwikkeld (het betreft de Creative Council).

[1] Harde cijfers ontbreken.
[2] De BZK krijgt een structurele subsidie van €4.600. Sinds 1947 is de vereniging Palet Zwolle actief (90 leden; gehuisvest in pand Stilobadstraat 9 (gemeentelijk eigendom), hierin zijn 19 atelierhouders gevestigd). Palet biedt kunstzinnige cursussen aan voor de inwoners van Zwolle. Er is geen subsidierelatie met gemeente Zwolle.

- Voor de dialoog met de sector moet naar nieuwe representanten worden gezocht met bijpassende nieuwe vormen van contact/netwerkvorming.

3.3. AMBITIE: TALENTONTWIKKELING

In de regel raken scholieren pas in het voortgezet onderwijs belangstellend voor beeldende kunst. Het verder opkweken van deze belangstelling kan worden bevorderd met (buitenschoolse) cultuureducatie. Talentontwikkeling vindt plaats aan onze creatieve opleidingen (Cibap, Landstede, Deltion, ArtEZ). Voor de doorontwikkeling en het behoud van talent is een onderwijsinfrastructuur nodig met een kritische selectie van talent en een samenhangend aanbod van nascholing, bijscholing en coaching (met stevige aandacht voor cultureel ondernemerschap). De diverse opleidingen zijn hierbij als eerste aan zet (Zwolle8).
Het Ajax-effect treedt op: De wil om te scheppen, het aanbod, is vele malen groter dan de afnamebehoefte. De Zwolse onderwijsinstellingen investeren daarom veel in de selectie en opleiding van talent. Echter, om landelijk door te breken, vertrekken talentvolle kunstenaars na hun opleiding naar de randstad waar de Eredivisie wordt gespeeld en men zich in de kijker plaatst voor de internationale *Champions League*.

3.3.1. Doelstelling:

- Vasthouden en werven van talent kan onder meer met de instrumenten '*artists in residence*' en het 'meester-gezel-concept' (eventueel in combinatie uitgevoerd). Het doel is het overdragen van kennis en vakmanschap aan jonge talentvolle kunstenaars.
- Deze instrumenten kunnen ook worden ingezet om de zichtbaar van de kunstenaars in Zwolle te vergroten door de ervaren *artists* en meesters op zichtbare en toegankelijke locaties te laten werken. Op deze wijze wordt bijdragen aan het verscherpen van het artistieke profiel van de stad.
- De stad moet aantrekkelijker worden gemaakt voor en door kunstenaars. De gemeente is voorwaardenscheppend, bijvoorbeeld met werkplekken in de (binnen-)stad, galeries, pop-up-tentoonstellingen e.d.. Kunstenaars en inwoners bepalen hoe en waar de stad aantrekkelijker kan worden gemaakt. Doel is een betere interactie tussen de sector en het publiek.
- De relatie tussen kunstenaar en publiek kan worden verbeterd door de zichtbaarheid te vergroten. Beeldende kunst kan meer worden geïntegreerd met evenementen, theater en muziek. Het contact tussen kunstenaars en het onderwijs kan op alle niveaus worden bevorderd.
- Bij de verhuur en het beschikbaar stellen van werkruimtes dient in de huurprijsstelling een onderscheid te worden gemaakt tussen creatieve industrie met commerciële doelstelling en de autonoom scheppende kunstenaar. Daarnaast is het wenselijk om blijvend te blijven voorzien in goedkopere of zelfs gratis m^2.
- Samen met de betrokken Zwolle8-instellingen zal een meester-gezel-regeling worden ontworpen, bestaande uit (samenwerkings-) projecten om jong talent te koppelen aan ervaren collega's. Er is een ruim aanbod op diverse terreinen en disciplines. Het meester-gezel-principe kan ook vormgegeven worden met stages en werkervaringsplaatsen.
- Samen met Zwolle8 aanleggen (voor zover nog nodig) en op orde houden van een onderwijsinfrastructuur ten behoeve van de nascholing en bijscholing van kunstenaars.

3.4. AMBITIE: VESTIGINGSBELEID

Algemeen erkend instrument voor het aantrekken van jong talent is het bieden van (betaalbare en geschikte) werkruimte. Gemeente Zwolle biedt door het beschikbaar stellen van vastgoed en subsidie (135k structureel) een betaalbare huurmogelijkheid aan van in totaal 62 atelierruimtes

(hierbij zijn de 19 ateliers van Palet niet meegeteld).[3] Het atelierbeleid wordt uitgevoerd door de onafhankelijke Stichting Ateliers Zwolle.
Het vestigingsbeleid is verouderd. In de Cultuurnota 2016-2020 wordt opgemerkt dat er een behoefte is aan ateliers met een plus. Er zijn bovendien nieuwe initiatieven ontstaan (Creatieve Coöperatie, HANZ) waarmee het aanbod aan werkplekken is vergroot. Het oude gesubsidieerde atelieraanbod sluit hier niet altijd op aan.
Daarnaast is er behoefte aan podia en presentatie-mogelijkheden om werk en kunsten te (ver-) tonen. Ook dient er ruimte te zijn voor het uitproberen van experimenten en broedplaatsen met weinig tot geen regie (enige mate van anarchie).

Het aantal broedplaatsen in Zwolle loopt terug: Zwolle kent enkele creatieve centra waarin artistieke en creatieve bedrijven zijn gevestigd (Creatieve Coöperatie, DOAS). De stichting R10 is opgeheven omdat het concept niet meer aansloot op de behoeften van de nieuwe generaties kunstenaars. Wij onderzoeken nog of in de locatie Rieteweg 10 een broedplaats voor de muziekindustrie (met name hiphop) kan worden ingericht. De vrije vastgoedmarkt biedt alternatieven – zij het tegen commerciële tarieven. Daarnaast is er behoefte aan het delen van faciliteiten. Daarbij doet zich de vraag voor waar wij welke creatieve activiteiten het liefst gelokaliseerd zien.

3.4.1. Doelstelling:

- Het atelierbeleid kent geen doorstromingsclausule waardoor er de facto weinig doorstroming van atelierhuurders plaatsvindt, met als gevolg dat ook hier onvoldoende vernieuwing en verjonging van de kunstenaarspopulatie plaatsvindt. Er zijn geen ateliers die ingericht zijn voor een tijdelijk gastverblijf. Deze constatering wordt gedeeld door SAZ. Gezamenlijk zullen wij in dialoog met de kunstenaars bezien welke verbeteringen kunnen worden aangebracht.
- Een deel van het atelierbestand dient te worden ingericht als gastatelier. Kunstenaars van buiten Zwolle kunnen zich dan tijdelijk in onze stad vestigen. Door het organiseren van kruisbestuiving met deze gast-kunstenaars wordt een hoogwaardige kwalitatieve verdieping van de lokale artistieke ontwikkeling gestimuleerd. Nieuwe (inter-) nationale contacten kunnen worden gelegd en nieuwe markten aangeboord. De benodigde schaalgrootte voor de conceptualisatie en productie van cultuur wordt op deze wijze verkregen. Door creatie van een circulaire mobiliteit kunnen vertrekkende Zwolse kunstenaars na enige tijd weer (verrijkt) terugkeren en bewezen talent uit het land kan zich tijdelijk in Zwolle vestigen. Met de creatie van gastateliers wordt tevens ingespeeld op de verandering van randstad naar ‘handstad’: de overvolle randstad loopt over in ‘vingers’ naar het zuiden en oosten (in de visie van Paul Schnabel). Zwolle dient klaar te zijn voor deze ontwikkeling en een culturele magneet te worden voor toptalent dat uit de randstad wil vertrekken.
- De behoefte aan atelierruimte is veranderd. Er dient onderzocht te worden op welke wijze adequaat kan worden ingehaakt op de behoefte aan atelierruimte.
- Voor het broedplaatsenbeleid wordt aangesloten bij het onlangs door het college vastgestelde beleid voor het ecosysteem van starters, startups en creatieve industrie. In dit uitvoeringsprogramma vindt onderzoek plaats naar de ruimtebehoefte en de behoefte aan het delen van faciliteiten.
- Er is behoefte aan exporuimte, niet alleen bij bestaande presentatie-instellingen, maar bij voorkeur in onverwachte locaties en ruimtes (denk aan: de hal van het stadhuis/stadskantoor).

3.5. AMBITIE: ZICHT OP HYBRIDE BEDRIJVEN

[3] Ter vergelijk: Stichting Atelierbeheer SLAK Arnhem beheerde in 2016 641 ateliers verdeeld over 97 panden. Dit betreft echter zowel gemeentelijk als particulier atelieraanbod van de gemeenten Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn. De gemeente Arnhem verleende in 2016 €183.500 subsidie aan SLAK.

Het onderscheid tussen autonome kunstbeoefening en toegepaste kunstbeoefening vervaagt. Daarbij komt dat veel creatieven binnen 'gewone' bedrijven werken, bijvoorbeeld als designer. Deze creatieven zijn niet zichtbaar via de ateliers of de belangenverenigingen maar tellen wel mee voor het creatieve klimaat van de stad.

3.5.1. Doelstelling

- De creatieven die kunst en design toepassen in producten kunnen aan autonoom beeldende kunstenaars worden verbonden door middel van het platform van de *creative council* [*zie beleidskader starters, startups en creatieven*].

3.6. AMBITIE: DE RELATIE TUSSEN KUNSTENAAR EN PUBLIEK

Het hedendaagse in kunst geïnteresseerde publiek wil worden betrokken bij de productie van kunst. Omgekeerd gaat de kunstenaar steeds meer de interactie aan met zijn/haar publiek. Er kan worden gezocht naar optimale verbindingen tussen kunstenaar en samenleving. De relatie tussen kunstenaar en publiek krijgt vooral vorm door middel van communicatie-uitingen (social media), cultuureducatie en cultuurparticipatie. Trend is dat kunst steeds meer een centrale plek krijgt op de lokale stadsfestivals en evenementen.

3.6.1. Doelstelling:

- Met Marketing Zwolle zal worden onderzocht of de zichtbaarheid van kunstenaars en kunstuitingen kan worden vergroot.
- Met de presentatie-instellingen zal worden nagegaan op welke wijze lokale kunstproducties kunnen worden getoond.
- Met ZwolleUnlimited en het Stadsfestival zal worden overlegd of en hoe beeldende kunst een centrale plek kan krijgen op deze cultuurfestivals van Zwolle.
- Samen met Club Cele, De Fundatie en De Anningahof zal worden nagegaan of het thema beeldende kunst zich leent voor stadsgesprekken, waarna vervolgens een jaarlijkse serie kunstgesprekken zullen worden gemaakt (verdere verspreiding via youtube).

3.7. AMBITIE: COLLECTIONEREN IN EEN NIEUW PERSPECTIEF

Onze collectie beelden is gegroeid zonder groeiplan. Het gewenste grootstedelijk perspectief vraagt echter om gemeentelijke regievoering op de collectievorming: kunst in de openbare ruimte is een belangrijke drager van de nieuwe grootstedelijke identiteit en levert een bijdrage aan het versterken van de grootstedelijke ruimte. Sommige van de huidige beelden zullen in het nieuwe perspectief waardevol zijn, anderen hebben hun zeggingskracht of binding met de openbare ruimte in de loop van de tijd verloren. De collectie zal kritisch worden bekeken in het licht van de stedenbouwkundige visie en omgevingsvisie.

Neveneffect is dat er onvoldoende inzicht in de erfgoedwaarde en de cultuur-historische waarde van de collectie. Er is behoefte aan het aanbrengen van onderscheid in de collectie. De beelden die zich daarvoor lenen, moeten worden afgestemd op het gewenste profiel van een grootstedelijk Zwolle (concentratie op beeldbepalende beelden). Vervolgens kan op basis van het profiel verder worden gecollectioneerd. Focus aanbrengen leidt mogelijk ook tot het afstoten of herplaatsen van beelden. Richtsnoeren hierbij zijn de Leidraad Afstoting Museale Objecten en het waarden stellend kader van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (wij sluiten hierbij aan bij de Motie Weesbeelden dd. 4 juli 2016).

Door de bezuinigingen op het kunstbudget en de recente landelijke wijziging van de wettelijke 1%-regeling wordt het aankoopbeleid van beeldende kunst meer en meer een zorgvuldige afweging van

wensen en middelen in het nieuwe perspectief van de grootstedelijke artistieke profilering van de stad. Met een duidelijk opdrachtenbeleid kan de gemeente actief het gewenste grootstedelijk profiel versterken.

De adviesfunctie beeldende kunst
De genoemde veranderingen vragen om een flexibeler en minder ambtelijk ingerichte wijze van adviseren. Door het verder professionaliseren van de adviesfunctie kan adequater op de betekenis van kunst in het nieuwe grootstedelijk concept worden geadviseerd. Professionaliseren van de kunstadvisering vereist dat de kunstvisie aansluit op onze ruimtelijke en stedenbouwkundige concepten.

De huidige collectie is mede tot stand gekomen op advies van de commissie beeldende kunst. De commissie heeft veel aandacht besteed aan de betekenis van de kunst voor inwoners in de wijken en de buurten. Dit sluit aan op de moderne tendens naar herkenbaarheid van kunst in de openbare ruimte en inspraak van inwoners. Binnen de grootschaligheid van de stad wordt de kleinschaligheid gekoesterd.
Daarnaast kan opgemerkt worden dat steeds vaker op particulier initiatief openbare kunst wordt geïnitieerd. Hierbij gelden andere spelregels die de opdracht van de commissie beeldende kunst te buiten gaat. Bovendien is de kunstrealisatie grotendeels gekoppeld aan (stedenbouwkundige) projecten. Realisatie van (en de advisering over) kunst wordt binnen de vastliggende kaders van deze projecten uitgevoerd waardoor de rol van de huidige commissie uitgespeeld raakt.
Vastgesteld kan worden dat de aard en mate van behoefte aan advies van geval tot geval verschilt. De huidige structuur van de adviescommissie beeldende kunst sluit niet langer aan op deze veranderingen, het veranderde grootstedelijke perspectief en de adviesbehoefte.

3.7.1. Doelstelling:

- De commissie beeldende kunst wordt opgeheven en vervangen door een externe onafhankelijke adviseur die zich zo nodig kan laten bijstaan door experts. De kracht van de commissie was dat meerdere specialismen elkaar aanvullen. Dit voordeel kan worden behouden door samenstelling van een kleine flexibele schil van deskundigen van waaruit de adviseur zich zo nodig kan laten bijstaan als het vraagstuk erom vraagt.
- De collectievorming zal plaatsvinden op basis van een collectieplan of collectiekader waarin zowel de artistieke waarden, de cultuurhistorische waarden en de ruimtelijke wensen worden verdisconteerd. Dit collectieplan wordt opgesteld samen met de externe adviseur beeldende kunst.
- De huidige collectie zal worden geïnventariseerd, gedocumenteerd en gewaardeerd aan de hand van de bovengenoemde nieuwe grootstedelijke wensen. De beeldende kunst is beschreven maar niet gedocumenteerd volgens de richtlijnen van het Nederlands Centrum voor Kunsthistorische Documentatie. Daardoor is het niet eenvoudig om de interactie met overige collecties in Nederland en daarbuiten aan te gaan.

- Het doel is om per kunstobject een paspoort van gegevens te verkrijgen (kunstenaar, kunstobject, aankoopbewijs, kostprijs, staat van onderhoud e.d.).
- Er zal een sluitend overzicht van kunst in de openbare ruimte worden opgesteld (conform de Motie Weesbeelden dd. 4 juli 2016).
- In de openbare ruimte zal de zichtbaarheid worden vergroot door het plaatsen van tekst-en-uitleg-borden bij de beelden, de introductie van een app, en de website beelden.zwolle.nl. Waar mogelijk wordt de belevingswaarde verder versterkt door de plaatsing van een zitbankje.

- Door veranderingen in de openbare ruimte kan de kunst verweesd raken van de oorspronkelijke ruimtelijke context en bedoeling. Een auteursrechtelijk beschermd werk waarvan de rechthebbende niet bekend en niet te achterhalen is, is een verweesd werk (zie het Rijksbesluit Besluit zorgvuldig onderzoek verweesde werken). Weesbeelden gaan tot dusver naar de gemeentewerf, waar zij niet meer te bezichtigen zijn voor inwoners. Voortaan zullen weesbeelden tijdelijk worden geplaatst op permanente sokkels in de Spoorzone en op het Rondje Zwolle, zodat zij zichtbaar blijven voor publiek.
- De wijziging van de 1% regeling is voor 2018 en 2019 opgevangen met een bedrag van 50k per jaar uit de algemene middelen. In 2018 zal een voorstel worden gedaan voor een structurele jaarlijkse afdracht uit algemene middelen die past bij de doelstellingen van dit nieuwe kunstbeleid.
- Veel kunstenaarsinkomens staan onder druk. Bij de aankoop van beeldende kunst zal bijzondere aandacht worden besteed aan de honorering van de kunstenaar (overeenkomstig de motie Tegen de bakker (2016)). Hierbij hoort ook het opstellen van een richtlijn voor een redelijke vergoeding en een code voor goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap (volgens de Fair Share Code).

1. REGIONALISERING VAN HET LANDELIJK CULTUURBELEID

In het cultuurbeleid van het nieuwe kabinet zal aan stedelijke regio's een belangrijke rol worden toegekend. De minister van OC&W heeft in 2017 aan de Raad voor Cultuur gevraagd om advies over culturele samenwerking in de stedelijke regio's (verwachte verschijning: eind 2017). De minister voorziet voor de stedelijke regio's een belangrijke rol in het cultuurbeleid: "Stedelijke regio's kunnen rekening houden met eigen identiteit en inspelen op behoeften van hun inwoners (…). Meer maatwerk wordt daardoor mogelijk, meer onderscheid ook". Het gevraagde advies moet helpen om de gewenste sterkere en evenwichtigere samenwerking in cultuurbeleid verder vorm te geven in de richting van kwalitatieve verdieping. Het gaat hierbij enerzijds om de inhoudelijke kennis van culturele ontwikkelingen en om de productie en distributie van cultuur. Aandachtspunt is de relatie tussen cultureel aanbod en de (regionale) omgeving. De regio Zwolle/Stedendriehoek is voorlopig (door de VNG) aangewezen als een van de landelijke stedelijke regio's. Hier zoomen wij verder in op de Regio Zwolle.

Kenmerken en identiteit van de Regio Zwolle

Regio Zwolle kenmerkt zich door een grootstedelijke agglomeratie (Zwolle), enige kleinere kleinstedelijke plaatsen en een groot plattelandslandsgebied. De regio is het scharnierpunt van oost-west/noord-zuid van Nederland. Regio Zwolle telt 19 gemeenten verdeeld over 4 provincies en 650.000 inwoners. Zwolle is het kloppend hart en het middelpunt van kennis, onderwijs en cultuur. Gemeenten met meer dan 20.000 inwoners zijn Kampen, Meppel, Dronten en Emmeloord. Economisch is het een sterke regio en een van de sterkste groeiregio's van het land.

De identiteit van de regio is gebaseerd op een nuchtere handelsmentaliteit. Door de eeuwenlange handel in het gebied hebben de inwoners van nature een internationale oriëntatie met een open blik voor nieuwe ontwikkelingen en innovatie. Kunst is daarbij erkend als inspiratiebron. Het artistiek klimaat wordt gewaardeerd als een voedingsbodem voor vernieuwing. Door de van oudsher sterke religieuze grondslag in het gebied beseffen de inwoners dat er meer is tussen hemel en aarde en wordt kunst omarmd als een hulpmiddel om te reflecteren op het dagelijks bestaan.

Qua kunst en cultuur behoort Zwolle tot de buitencategorie. De stad is enerzijds *the place to be* voor jong talent en cultuurliefhebbers uit de regio en de provincie, anderzijds is het een distributiecentrum voor de verspreiding van kunst en cultuur in de regio. De distributie verloopt langs meerdere lijnen, waarvan wij er hier enkele noemen:

1.1. De bestuurlijke lijn

De regio's Zwolle en Stedendriehoek zijn de belangrijkste regio's van de provincies Overijssel en Gelderland. Beide regio's zijn het schakelpunt met de regio Groningen en de zuidelijke regio's Eindhoven en Maastricht.

1.1.1. Doelstelling:

- Samen met de provincies zal worden nagegaan hoe de landelijke en internationale positie van kunst en cultuur van de regio Zwolle/Stedendriehoek bestuurlijk, inhoudelijk en financieel kan worden versterkt.

1.2. De geografische lijn

De Regio Zwolle is het tweestromenland tussen Vecht en IJssel. De Vecht verbindt de plaatsen Gramsbergen tot en met Zwolle met elkaar en de IJssel verbindt de plaatsen Doesburg tot en met Kampen.

De Vecht

Langs de Vecht zijn de gemeenten cultureel verbonden geweest als deelnemers in de Stichting Kunstwegen. De gemeenten hebben zich om meerdere redenen teruggetrokken uit de stichting,

maar de stichting heeft onlangs een doorstart ingezet. Zwolle zal samen met de andere gemeenten bezien of en hoe de culturele initiatieven aan de Vecht nieuw leven kunnen worden ingeblazen. Daarbij komt dat aan het Zwolse deel van de Vecht recent de vernieuwde Anningahof is heropend en er kunstinitiatieven worden ontplooid in het kader van Ruimte voor de Vecht/Poort van het Vechtdal (zie Doelstelling 1.1.1).

De IJssel
In 2017 heeft voor het eerst de IJsselbiënnale plaatsgevonden. Dit initiatief bindt de IJsselgemeenten aan elkaar. Naar verwachting zal in 2019 de tweede editie van de IJsselbiënnale plaatsvinden. De IJssel vormt ook een centrale verbindingslijn in de verhaallijn *Hansa Towns* in de 'Holland City Strategie' van het Nederlands Bureau voor Toerisme. Het Hanze netwerk is dan ook toegevoegd aan de lijst van 32 culturele routes van de Raad van Europa, zie: http://culture-routes.net/routes/the-hansa.

Randstad
De regio's Zwolle en Stedendriehoek zijn het scharnierpunt met de randstad (van A(msterdam) tot Z(wolle)). Zwolle heeft van oudsher een bijzondere band met Amsterdam. Als centrale plaats in het Amsterdamse Hanzekwartier was Zwolle de transitplaats van en naar het Duitse achterland.[4] (zie Doelstelling 4.1.4: opvang creatieve overloop Randstad)

Duitsland
De Hansa Towns route kan worden benut om onze positie als grensregio te benadrukken door de banden met de Duitse Hanzesteden en de steden aan de Duitse Vecht en de Ruhr aan te halen: Bremen en Hamburg. Daarnaast bestaat er een sterke museale band tussen De Fundatie en Berlijn en Leipzig, die nog beter kan worden benut.

1.2.1. Doelstelling
- Samen met het project Ruimte voor de Vecht zal worden bezien of en hoe kan worden bijgedragen (conceptueel en financieel) aan de realisatie van een landmarkt aan de A28/N340.
- Met de Vechtdalgemeenten en de Stichting Kunstwegen en partners als De Anningahof zal worden gezocht naar een nieuwe visie op kunst en cultuur in de regio. (zie Doelstelling 1.1.1).
- Samen met De Anningahof zal worden nagegaan hoe dit kunstpark kan worden verbonden aan de beeldende kunstuitingen in Zwolle.
- Samen met de organisatie van de IJsselbiënnale en de Zwolse culturele instellingen zal worden gezocht naar versterking van de verbinding van de IJsselbiënnale aan Zwolle.
- Samen met Regio Zwolle zal worden onderzocht hoe de Duitse Hanzesteden Bremen en Hamburg langs culturele weg aan Zwolle kunnen worden verbonden.

1.3. De culturele lijn
De regio Zwolle kent een aantal kulturhusen (www.kulturhus.nl) die kunnen worden verbonden aan de Zwolse culturele instellingen. Er is geen netwerk van kulturhusen met een gezamenlijke programmering.

1.3.1. Doelstelling:
- Samen met Regio Zwolle en de provincie zal worden onderzocht hoe de zelforganisatie en gezamenlijke programmering van de kulturhusen kan worden bevorderd. Programmatisch kunnen de kulturhusen vervolgens worden gelinkt aan de Zwolse culturele instellingen.

1.4. Kansen
Voor kunst en cultuur in de regio doen zich enige kansen voor:

[4] Het is niet toevallig dat de familie Thorbecke van oorsprong uit het Duitse achterland afkomstig is.

1. Zo kent de Holland City Strategie (NBT) de verhaallijn ‘Nederland Waterland’. Water bepaalt het gezicht van Nederland en ook van de regio Zwolle. Onze regio heeft een aantal aansprekende watericonen die kunnen worden gebruikt als dragers voor de regionale verhaallijn Nederland Waterland.
2. De regio kent een groot aantal (religieuze) monumenten en kerken. De religieuze grondslag van de regio kan zichtbaar worden gemaakt door het aanleggen van spirituele en seculier-contemplatieve routes. Het thema sluit aan bij de behoefte aan bezinning en contemplatie van de mens. Om deze reden zijn ‘The Santiago De Compostella Pilgrim Routes’ door de Raad van Europa tot culturele route uitverkoren. Zwolse thema’s kunnen zijn: de Sint Michael-verering en De Moderne Devotie.
3. Dutch Design: de open en innovatieve houding van de lokale bevolking vertaalt zich door in vernieuwingsdrang en creativiteit van de ondernemers.
4. *Destination marketing*: beeldende kunst in de openbare ruimte van de regio zal worden getoetst langs de kritische succesfactoren van *destination marketing*.
5. Focus op doelgroepen: voor de cultuur-economie is een belangrijke doelgroep de actieve senioren. Deze doelgroep kenmerkt zich door het hebben van tijd, geld en culturele interesse. Voor het verstevigen en het behoud van de productafname is het van belang bijzondere aandacht te besteden aan de y generatie. Sleutelwoorden hierbij zijn ‘connectiviteit’ (verbinding via social media) en co-creatie (samen met de kunstenaar werken aan een kunstproduct of cultuuruiting). Tenslotte, voor een grensregio als Regio Zwolle is het zaak aan te haken bij het nieuwe fenomeen van grensoverschrijdend toerisme waarbij toeristen in één vakantie meerdere locaties bezoeken in meerdere landen.

1.4.1. Doelstelling:

- ‘Zwolle Waterland’ kan worden gevisualiseerd door de rivieren IJssel en Vecht met elkaar te verbinden met het fietsrondje Zwolle (42 kilometer). De route kan aan kwaliteit winnen door op enige markante punten kunst te plaatsen (permanente sokkels, tijdelijke kunst) met een bankje erbij om even te kunnen verpozen. Bijzondere aandacht verdient hierbij landschapskunst of agro-art als een middel om de stad Zwolle te verbinden met het ommeland (vice versa).
- De sterke waarde van design-regio kan worden versterkt door enerzijds de aanwezige kunstzinnige uitingen en creativiteit te tonen in inspirerende presentaties en tentoonstellingen en anderzijds betaalbare vestigingsruimte te bieden voor startende (creatieve) ondernemers.
- Destination marketing stelt als voorwaarden dat 1) de beeldende kunst goed bereikbaar moet zijn, 2) er moet voldoende beeldende kunst aanwezig zijn om de regio aantrekkelijk te maken voor bezoekers, 3) de beeldende kunst moet betaalbaar te bezichtigen zijn, 4) er moet wat te beleven zijn en 5) de aanwezigheid van de beeldende kunst moet voldoende bekend zijn.

2. **FINANCIËN**

Het budget van de cultuurnota 2016-2020 is kaderstellend.

Reactie agendapunt: **Zwolle: Stad van Verbeelding (20.55 - 22.15 uur)**
Inspreker: Germa Huijbers (lid Commissie Beeldende Kunst Zwolle) **maandag 14 mei 2018**

De Commissie Beeldende Kunst Zwolle is om verschillende redenen het oneens met het voorliggende raadsvoorstel 'Zwolle Stad van Verbeelding' en wil graag een aantal dingen onder uw aandacht brengen en verduidelijken om u als raad helder te informeren.

Even goed om te vermelden, de commissie heeft vanuit haar expertise aangeboden mee te willen denken over een nieuwe structuur voor de advisering van kunst in de openbare ruimte maar zij heeft dit raadsvoorstel en uitvoeringsprogramma nooit ingezien alvorens het in roulatie is gebracht.
Wij betreuren het dan ook dat in het raadsvoorstel de commissie en haar werkzaamheden negatief wordt afgeschilderd. Onnodig naar ons idee omdat het raadsvoorstel vooral op inhoudelijke argumenten zou moeten worden beoordeeld.

Ten eerste zouden wij het per direct afschaffen van de onafhankelijke commissie zeer onverstandig vinden. Er is namelijk op dit moment geen concreet plan voorhanden dat zodanig uitgekristalliseerd en startklaar is dat het ook per direct in werking kan treden. Het uitvoeringsprogramma beschrijft weliswaar de ambities en voornemens van de gemeente Zwolle maar benoemt nergens echt concrete handvatten, uitvoeringsstappen, een plan van aanpak, een uitgewerkte organisatiestructuur of een duidelijk tijdspad. De commissie vreest dat met het per direct opheffen van de huidige adviseringsstructuur het spreekwoordelijke kind met het badwater wordt weggegooid.

Met de ambities, genoemd in het uitvoeringsprogramma, die de gemeente Zwolle op cultuurgebied heeft, is het namelijk van het grootste belang om een professionele, onafhankelijke stabiele en deskundige advisering binnen handbereik te hebben. De commissie pleit er dan ook voor om die rol in een geleidelijk verlopend proces om te vormen naar een eigentijdse advisering passend bij de stedelijke ambities van Zwolle.

Bijkomend voordeel is dat de projectorganisatie binnen de gemeente dan ook de kans krijgt om met deze ontwikkeling mee te kunnen veranderen.
Vanuit onze dagelijkse praktijkervaring merken wij dat de Zwolse projectteams nog niet goed uitgerust zijn om artistiek kwalitatieve kunstprojecten op te zetten en te begeleiden. Het ontbreekt hen aan ervaring, know-how en deskundigheid. Bij projecten als het Gasthuisplein en Kraanbolwerk waar reeds een kunstwerk is gerealiseerd of binnenkort wordt gerealiseerd hebben de projectleiders na afloop hun waardering naar de commissie uitgesproken voor het maken van het verschil. Daarnaast geven burgers en andere belanghebbenden na afloop van een selectieproces aan een onafhankelijke blik waardevol en van toegevoegde waarde te vinden.
Naar het idee van de commissie neemt de adviesbehoefte eigenlijk alleen maar toe.

De commissie vindt het jammer dat het raadvoorstel soms tendentieus geschreven is, er wordt bijvoorbeeld gezegd dat de commissie initiërend en instigerend is (alinea 3.1). Toch bestaat de rol van de commissie hoofdzakelijk uit het gevraagd en ongevraagd advies geven aan het college ten aanzien van kunst(projecten) in de openbare ruimte en het begeleiden van het artistieke proces tot het eindproduct. Daarbij zijn soms burgers, bedrijven of instellingen betrokken maar hierbij heeft de commissie nooit een proactieve rol.
In de onwerkbaar geraakte verouderde situatie, zoals gesuggereerd in alinea 3.2, herkent de commissie zich niet. De onderliggende verordening stamt weliswaar uit 1996 en is zeker niet meer passend, maar de commissie zelf heeft zich door de jaren heen aan de nieuwe tijd en dito vraag telkens weer aangepast door in samenstelling, structuur, taken of aanpak te transformeren naar een nieuwe werkbare vorm.

Zo heeft de commissie met projectleiders, stedenbouwkundigen en wijkmanagers gepraat en eind 2015 een visie 'Kunst maakt de Stad' geschreven (zie bijlage). De commissie had graag gezien dat deze visie ook naar de raad gebracht was bij de behandeling van de cultuurnota in maart 2016. Maar dit document bereikt de raad pas nu.

Concluderend, wat is belangrijk voor de advisering van kunst in de openbare ruimte? Een waarborging van onafhankelijkheid en deskundigheid, een advies dat vanuit verschillende vakdisciplines is benaderd, met know-how en kennis van het proces en de gangbare procedures in het vakgebied. Ook de verankering binnen de organisatie is voor de effectiviteit en slagingskans van een interessant artistiek project van wezenlijk belang.

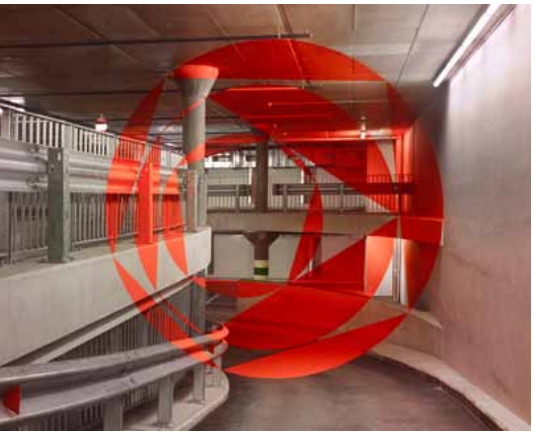
Kunst maakt de stad

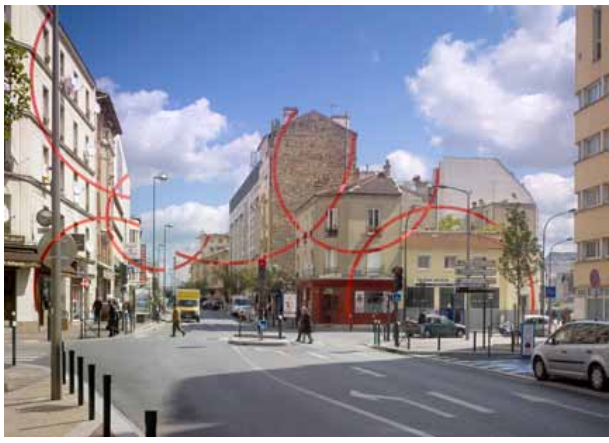
02 oktober 2015

Visie Commissie Beeldende Kunst Zwolle 2015 - 2018

De waarde van kunst en cultuur voor de stad

Steden met een creatief, cultureel klimaat, een goede ruimtelijke kwaliteit, bijzondere architectuur en kunstwerken in de openbare ruimte worden vaak als aantrekkelijk ervaren door zowel bewoners als bezoekers. Kunst en cultuur dragen bij aan het DNA van een stad, geven er smoel aan. Kunst toont een andere werkelijkheid en biedt een uitkijkje naar andere werelden. Kunst stelt vragen en laat mensen over hun eigen horizon kijken. Aangetoond is dat een culturele uitstraling zich vertaalt in de economie van een stad. De Amerikaanse socioloog Richard Florida omschrijft in zijn boek The Rise of the Creatieve Class (2002) creativiteit als een vorm van menselijk kapitaal. Ook Zwolle richt zich op het aantrekken van creatieve mensen en bedrijven. Zij kunnen impulsen geven aan de locale economie, de culturele infrastructuur en plekken in de stad die door omstandigheden buiten beeld zijn geraakt en schijnbaar onaantrekkelijk zijn. In deze visie pleit de CBK voor erkenning van de waarde van kunst in de openbare ruimte. Wij menen dat de stedelijke overheid een belangrijke rol speelt in het realiseren van kunstwerken en in de verspreiding van kunst. Zeker nu de stad Zwolle de burger anders benadert dan in het verleden. Initiatieven van burgers worden verwelkomd, zij kunnen een actieve inbreng hebben bij het tot stand komen van kunstwerken. Deze veranderingen hebben invloed op de rol van de CBK. Inspraak van omwonenden en gebruikers in het proces bij de tot stand koming van kunstwerken was al een goed gebruik. De tijd dat een commissie van deskundigen van hogerhand verkondigde wat goed was, ligt ver achter ons. Openstaan voor initiatieven ‘van onderaf’ maakt de kans groter dat een kunstwerk van meet af aan omarmd zal worden. Het maakt het inschakelen van deskundigen op dit terrein niet overbodig.

Integendeel, het omschrijven van een opdrachtsituatie, het selecteren van kunstenaars en het begeleiden van een opdracht vraagt om kennis van zaken in een aantal disciplines: de hedendaagse kunst, ruimtelijke ordening, omgevings-vormgeving, communicatie. Goed opdrachtgeverschap en een goed adviestraject is een voorwaarde voor het slagen van een kunstopdracht. De CBK wil zich in de toekomst openstellen voor vragen en initiatieven vanuit de gemeente en zich inspannen die vragen gezamenlijk met initiatiefnemers te vertalen in kansrijke opdrachtsituaties. Er is vaak een spanning bij de investering van de overheid in kunst en cultuur. De overheid investeert om zaken mogelijk te maken die niet door de ‘markt’ worden gedragen terwijl aan de andere kant publieksbereik een belangrijke factor is in de legitimering van overheidsuitgaven in de kunst. Van belang is een balans te vinden tussen autonomie van de kunst en publieksbereik en tussen toekenning van artistieke en maatschappelijke waarde aan kunst. In de advisering moet recht worden gedaan aan deze spanning. Naast artistieke kwaliteit moet gekeken worden naar publieksbereik en het belang van de stad. Dit kan worden gedaan door drie criteria te hanteren: kwaliteit, bereik en belang.

Levendigheid

In elke omschrijving van de aantrekkingskracht van steden komt het woord levendigheid naar voren. Zwolle benadrukt in beleidsstukken het belang van de historische kern, een goed winkelbestand, goede uitgaansmogelijkheden, een goede bereikbaarheid, een prettige beleving van het straatbeeld, het bestrijden van leegstand en het aan de stad binden van de creatieve klasse als middelen om eigen burgers en publiek van buiten naar de stad te trekken. In de stad wordt hard gewerkt aan het behoud van monumenten en de historische uitstraling van beeldbepalende plekken, het aantrekken van nieuwe functies, het opheffen van knelpunten en het bouwen en aanleggen van nieuwe ontmoetingsplaatsen. De CBK ziet het als een taak bij te dragen aan dat nieuwe stadsbeeld. Door aan te sluiten bij plaatsen die op de schop gaan, waar een nieuw straatbeeld ontstaat of waar het bestaande straatbeeld doods of onaantrekkelijk is, kan de stad profiteren van de inbreng van kunstenaars en ontwerpers vanuit allerlei disciplines: beeldend, digitaal, grafisch, architectonisch. De commissie ziet in Zwolle met name kansen voor kunst binnen thema's o.a. water en geschiedenis. Thema's kunnen als rode draad fungeren bij een aantal toekomstige opdrachtsituaties. Het zal de herkenbaarheid van de kunstwerken, de locaties en de stad zelf bevorderen.

Waar liggen kansrijke opdrachtsituaties?

De CBK meent dat in de komende jaren de nadruk moet liggen op:

1 het stimuleren en aanboren van kunstinitiatieven
2 het stimuleren van participatietrajecten en kunsteducatie rondom kunst in de openbare ruimte
3 kunstenaars uit meerdere disciplines betrekken bij opdrachten, met name ook jonge kunstenaars
4 het ontwikkelen van culturele broedplaatsen in de stad
5 samen optrekken met stedebouwkundige ontwikkelingen in de stad

Opdrachtgeverschap is cruciaal in deze benadering van kunst in de openbare ruimte. Juist wanneer meer partijen worden uitgenodigd mee te denken over kunstopdrachten is het zaak het opdrachtgeverschap en de kwaliteitsbewaking niet uit handen te geven. De CBK, waarin verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn, ziet hier een rol voor zichzelf in nauwe samenspraak met de gemeente. In de commissie is veel kennis over de culturele infrastructuur en kunsteducatie en er is een grote behoefte aan samenwerking met gemeentelijke diensten zoals stadsontwikkeling en cultuur.
Door gebruik te maken van elkaars expertise kan het levendige beeld van Zwolle zoals we dat voor ogen hebben, tot stand komen. De CBK wil samen met de gemeente bezien waar kansrijke opdrachtsituaties liggen of ontstaan.
De commissie heeft een voorlopige inventarisatie gemaakt.

Broedplaatsen

Door het creëren van broedplaatsen is de creatieve klasse aan een stad te binden. Een broedplaats is een locatie waar mensen en bedrijven werkzaam in verschillende disciplines elkaar ontmoeten en met elkaar samenwerken, waaruit onverwachte producten of oplossingen voor bestaande problemen voortkomen. Hiervoor zou de gemeente zich vooral faciliterend moeten opstellen. De organisatie en het fysiek vorm geven aan het initiatief kan aan de gebruikers worden overgelaten. Voorbeelden in andere steden zijn het NDSM terrein in Amsterdam, De Vasim en de Zeepfabriek in Nijmegen, Het Havenkwartier in Deventer. Het gaat dikwijls om gebouwen aan de rafelrand van de stad waar leegstand dreigt. Het aantal geschikte plaatsen in Zwolle dat zich leent voor een broedplaats neemt af. In de Spoorzone in Zwolle staan veel kantoren en oudere fabriekspanden leeg waar een experimentele, culturele invulling mogelijk is. Een neveneffect van meer broedplaatsen is dat het aantal podia waar beeldende kunst getoond wordt, toeneemt. Daar is in Zwolle veel behoefte aan.

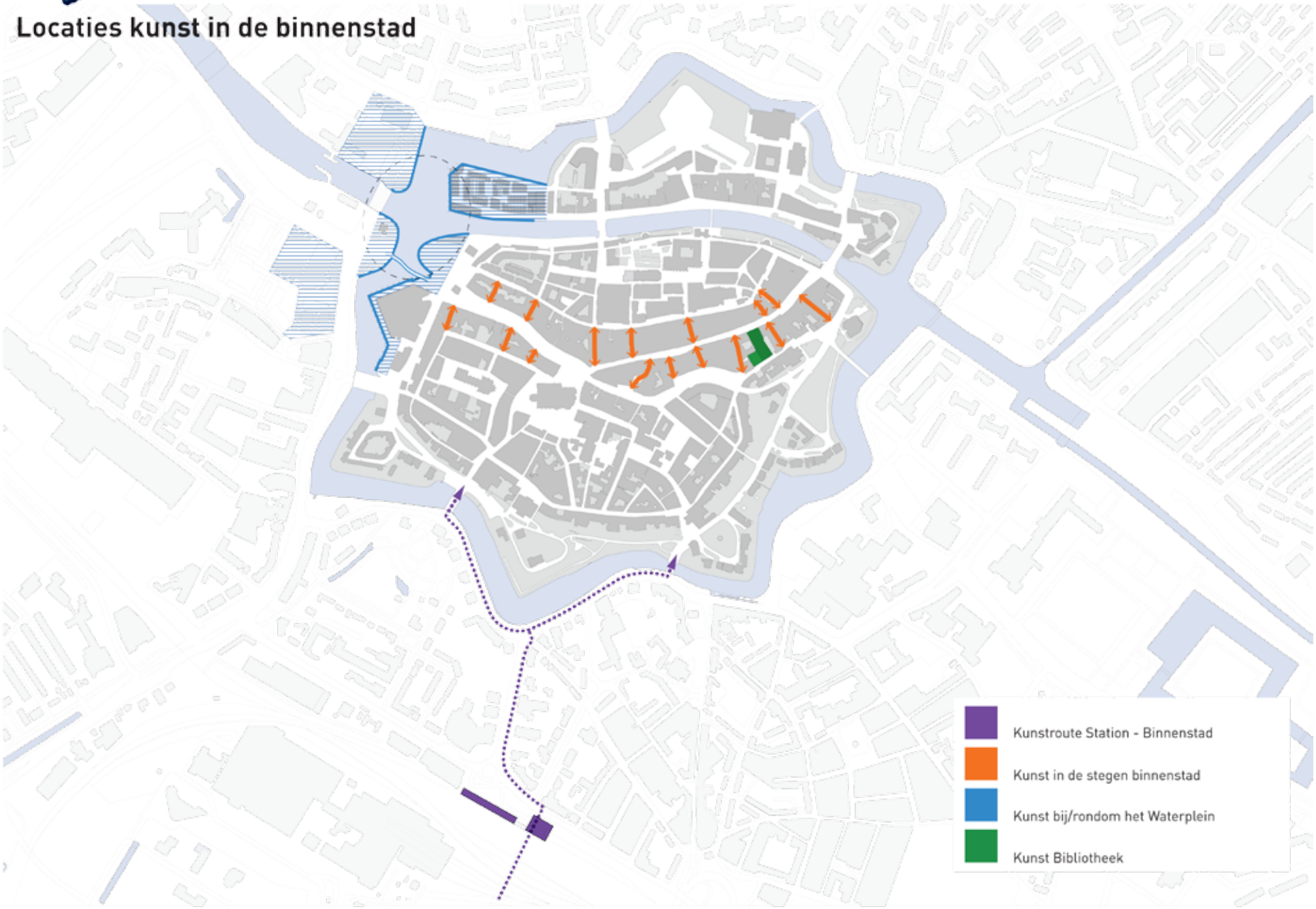

Locaties in en rondom de oude binnenstad

In samenspraak met de interne afdelingen binnen de gemeente is er een prioriteitenlijst met locaties in en rondom de binnenstad van Zwolle samengesteld. Dit zijn o.a. locaties waar nog ontwikkelingen gaan plaatsvinden. Door de CBK in een vroeg stadium te betrekken kan er een overlap in disciplines en behoeftes ontstaan (werk met werk). Voor andere locaties liggen wensen deze met kunst te versterken of merken wij aan als geschikte locatie voor kunst.

Locaties kunst in de binnenstad

Waterplein: Kunst niet als toevoeging maar als Leidraad voor een woonomgeving.

Het Waterplein is nog in aanbouw, dat biedt volop kansen om kunst en vormgeving van de openbare ruimte met elkaar te verbinden. Het Kraanbolwerk kan op die manier ook een kunstbeleving op zichzelf worden. Het Kraanbolwerk is door water omgeven en de water is in deze ontwikkeling een belangrijke opgave, het thema water ligt hier voor de hand. Door elementen in het water of aan de oevers en tegenoverliggende oevers te plaatsen ontstaan verbindingen met andere locaties.
De Kamperpoort tegenover het Kraanbolwerk met de nieuwe bioscoop maakt straks onderdeel uit van het ‘Waterplein’. De kunstopdracht voor het Waterplein zal ook de verbinding tussen deze twee locaties centraal stellen. Door middel van kunst kan de locatie goed worden gemarkeerd.

Stegen Binnenstad: kunst als bindende factor.

De Zwolse stegen links en rechts van de Diezerstraat en de Melkmarkt zijn belangrijke verbindingen tussen winkelgebieden in de binnenstad. Elke steeg heeft zijn eigen karakter. Op sommige plaatsen zijn kleine, bijzondere winkeltjes en horeca gevestigd. Er zijn er waar voornamelijk gewoond wordt. Sommige aan het oog ontrokken en al jaren afgesloten voor publiek maar waarachter waarschijnlijk de mooiste verhalen schuilgaan. Er ligt een wens om iets met deze stegen te doen. De CBK stelt voor een kunstproject te realiseren met deze stegen. De stegen in te zetten als experimentele ruimte voor studenten van de diverse kunstopleidingen. Bij elkaar kunnen de stegen het decor worden van steeds wisselende en verrassende kunstwerken, die niet per se voor onbepaalde tijd gemaakt hoeven te worden, maar ook een tijdelijk karakter kunnen hebben. Kunst wordt zo ingezet ter ondersteuning van de koopstromen en het economisch functioneren van de binnenstad.

Wezenlanden

Voor de nieuwe ontwikkeling van de Wezenlanden(voormalige ziekenhuislocatie) zou dezelfde integrale aanpak kunnen gelden als bij het Kraanbolwerk. Het gaat om een nieuwe woonwijk in de periferie van het provinciehuis, Wezenlanden park, het Dominicanenklooster, langs de gracht en de levendige wijk Assendorp. Het leefklimaat in deze wijk is heel goed. De wijk kenmerkt zich door een ietwat eigenwijs excentrisch karakter met een mix van bewoners: ouderen, studenten, gezinnen, diverse culturen. Het aantal mensen met een creatief beroep ligt gemiddeld hoger in deze wijk dan elders. De nieuwe wijk die gaat verrijzen wordt gezien als een stuk Assendorp en zal waarschijnlijk gebouwd worden met het Assendorpse karakter in het achterhoofd. Hier ligt een mooie uitdaging om de kunsttoepassing te laten aansluiten bij het karakter van deze bijzondere omgeving.

Rondje gracht

In het verleden was het mogelijk een stadswandeling te maken langs de gracht rondom het hele centrum. De continuïteit ervan is door de eeuwen heen verstoord geraakt. De ambitie van Zwolle is de historische wandeling weer (letterlijk) compleet en beleefbaar te maken. Een toevoeging op een aantal punten in deze rondgang met een verbijzondering door middel van kunst zal enorm versterken. De gracht is het overgangsgebied en dus de verbinding tussen het stadscentrum en de direct omliggende wijken. Het werk van Studio Katzir en Hertog / Nadler is een voorbeeld van zo'n verbijzondering waarbij een verbinding wordt gelegd tussen binnenstad en station. Zoiets is ook denkbaar bij het Waterplein en de Wezenlanden (een link met de nieuwe wijk en een verwijzing naar de historie van die plek).

Nieuwe ontwikkelingen binnenstad

Interessant zijn kunsttoepassingen in of op gebouwen bij nieuwe ontwikkelingen deze kunnen een prachtige bijdrage leveren aan de relatie van de gebouwen en de (historie) plek. De kunsttoepassingen kunnen de verbinding tussen nieuwe ontwikkelingen en de historische stad versterken. Voorbeeld is de locatie van de voormalige bibliotheek, nu locatie van Zara kledingwinkel. Aan de achtergevel van de nieuwbouw is ruimte voor kunst. Vanuit de gebruiker zijn dichte gevels gewenst terwijl vanuit de beleving van het Gasthuisplein men liever geen blinde muren heeft. Deze spanning is op te lossen met de toepassing van kunst. De gevel kan worden voorzien van semi - transparante vensterobjecten, ruimte voor lichtprojecties, of glas-in-lood.

De wijken in, samenwerking met 'Initiatiefrijk Zwolle'

In de buitenwijken van Zwolle liggen mogelijkheden voor verbindende projecten waarbij de buurt centraal staat en mensen elkaar kunnen ontmoeten. Kunstwerken die de identiteit van een wijk versterken of de gelegenheid bieden om met elkaar iets te creëren. We zien hier mooie combinaties die we graag samen met initiatiefrijk Zwolle willen onderzoeken. Hierbij valt ook te denken aan koppelingen van kunst en duurzaamheid. Enkele voorbeelden: Guerilla gardening, Urban gardening, Stadstuinbouw en vergroening in het verlengde van kunst. In Holtenbroek staat al een mooi voorbeeld van vergroenende kunst : Greenman, van Bob Radstake.

Tussen Stadshagen en de Mastenbroekerpolder

Binnen het project Hoofdinfrastructuur Stadshagen, HIS is een kunstbudget gereserveerd.
De CBK wil graag een in samenwerking met de gemeentelijke afdelingen een projectvoorstel opstellen voor het realiseren van enkele kunsttoepassingen aan de rand van Stadshagen en de Mastenbroekerpolder. Deze unieke plek is uitermate geschikt om met kunst de relatie tussen stadsuitbreiding (Vinex) en historische polder te markeren.

De CBK heeft een grove eerste inventarisatie gemaakt van de randen van de stad waar van wij denken dat initiatieven tot hun recht zouden kunnen komen. De lijst pretendeert niet volledig te zijn.

Rafelranden
Plekken in de stad die kunnen uitgroeien tot bijzondere locaties:

1- Spoorzone Wartsila,	tijdelijke kunst/ broedplaats
2- Marslanden, Almelose kanaal	projecten
3- Voorst Landtong Zwols IJsselkanaal	projecten, tijdelijke kunst
4- Havengebied Klooienberglaan Holtenbroek	broedplaats

Deze visie wordt aangeboden door De Comissie Beeldende kunst Zwolle:
Monique Schuttenbeld, Germa Huijbers, Marit Otto, Wim van der Beek, Rob Smolders
Dit document is tot stand gekomen in nauw overleg met de afdeling Stedenbouw, Gemeente Zwolle

mao2015

Korte terugblik Raadsplein debatronde 22 mei 2018

Zwolle: Stad van Verbeelding

De fracties kunnen zich grotendeels vinden in het uitvoeringsprogramma beeldende kunst en de daarin benoemde ambities en doelstellingen. Deze passen bij de ontwikkeling die de stad doormaakt en de functie die Zwolle als cultuurstad moet behouden en versterken. Ook de wijze waarop wordt omgegaan met de moties Weesbeelden en Tegen de Bakker wordt ondersteund.
Op de vraag van enkele fracties naar de besteding en de verantwoording van middelen die voor 2018 en 2019 voor beeldende kunst zijn vrijgemaakt, geeft de wethouder aan dat de middelen passen bij de ambities, bedoeld zijn voor de uitvoering en niet in de advieskosten zullen gaan zitten. De middelen die oorspronkelijk bestemd waren voor de adviesfunctie van de commissie beeldende kunst in de vorm van vacatiegelden zullen voor de nieuwe adviesrol worden ingezet.
Over de organisatiegraad van kunstenaars wil de wethouder aangeven dat deze verbeterd zou kunnen worden aangezien dit in de kunstensector minder sterk is dan in andere sectoren. Er zou meer verbinding moeten ontstaan tussen zelfstandig werkend kunstenaars, cultureel ondernemers en organisaties en instellingen van verschillende grootte en disciplines en tevens met andere sectoren. De wethouder erkent dat de gemeente dit kan ondersteunen en doet de toezegging dat met kunstenaars en instellingen besproken zal worden hoe zij zichzelf sterker kunnen organiseren, om een bijdrage aan de Zwolse ambities te kunnen leveren.
De oproep van een van de fracties om de raad vroegtijdig bij de regionalisering van het cultuurbeleid te betrekken beantwoordt de wethouder met de toezegging dat de raad hierover nog voor de zomer een informatienota kan verwachten. In de nota zullen de uitgangspunten en de kaders worden geschetst voor het plan dat Zwolle in het najaar bij het rijk zal indienen om in aanmerking te kunnen komen voor de verwachte landelijke subsidie voor de stedelijke regio's.
Tenslotte gaat de wethouder in op de vragen die verschillende fracties hebben over afschaffing van de commissie beeldende kunst en de nieuwe adviesfunctie. De wethouder wil benadrukken dat het doel om tot een andere vorm van advisering te komen niet is ingegeven door het functioneren van de commissie, maar door de wens om tot een flexibeler vorm van advisering te komen, met sterk onafhankelijk advies in combinatie met een grotere rol voor de ambtelijke organisatie, waardoor de realisatie van kunstprojecten beter geborgd is. De wethouder geeft aan dat de nadere uitwerking hiervan door het nieuwe college opgepakt zal moeten worden.
Op basis van het standpunt van het merendeel van de fracties concludeert de voorzitter dat de beslisnota kan worden geagendeerd voor de besluitvormingsronde van 28 mei a.s.

GROENLINKS

CDA ZWOLLE

Zwolle,
23 mei 2018

Amendement betrokken bij beelden

Onderwerp: **Verordening Commissie Beeldende Kunst**

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op 28 mei 2018, *gelezen het voorstel Zwolle, Stad der Verbeelding*

overwegende dat
- het college van B&W voorstelt de Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken;
- hiervoor in de plaats gebruik wil gaan maken van extern adviseurs.

van oordeel dat

- er onvoldoende duidelijk is hoe de gemeente structureel en pro-actief in de nieuwe situatie advies krijgt bij het wegvallen van de commissie beeldende kunst
- het alternatief bovendien nog onvoldoende is uitgewerkt.

stellen wij de raad voor het voorstel als volgt te wijzigen:
3. De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per direct

Te vervangen door:

3.1 De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per 1 ~~december~~ september 2018;
3.2 Deze periode te gebruiken om de beoogde adviesfunctie nader uit te werken;
3.3 De raad hierover tijdig doch uiterlijk één maand voor het verstrijken van de bovengenoemde termijn te informeren.

Namens fractie GroenLinks

Eildert Noorda

Namens fractie CDA

Leo Elfers

Met algemene stemmen aangenomen
28-05-2018

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	31388
Onderwerp	Zwolle: Stad van Verbeelding

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma beeldende kunst: "Zwolle, Stad van Verbeelding".
2. De moties "Weesbeelden: wie bezorgt kikker van vm. Hanzebad een betere plek in de stad (M 3-12)" en "Tegen de bakker (#tegendebakker) (M 3-13)" hiermee te beantwoorden.
3.1 De verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per 1 september 2018;
3.2 Deze periode te gebruiken om de beoogde adviesfunctie nader uit te werken;
3.3 De raad hierover tijdig doch uiterlijk één maand voor het verstrijken van de bovengenoemde termijn te informeren.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

GROENLINKS

CDA ZWOLLE

Zwolle,
23 mei 2018

Amendement betrokken bij beelden

Onderwerp: **Verordening Commissie Beeldende Kunst**

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op 28 mei 2018, *gelezen het voorstel Zwolle, Stad der Verbeelding*

overwegende dat
- het college van B&W voorstelt de Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken;
- hiervoor in de plaats gebruik wil gaan maken van extern adviseurs.

van oordeel dat

- er onvoldoende duidelijk is hoe de gemeente structureel en pro-actief in de nieuwe situatie advies krijgt bij het wegvallen van de commissie beeldende kunst
- het alternatief bovendien nog onvoldoende is uitgewerkt.

stellen wij de raad voor het voorstel als volgt te wijzigen:
3. De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per direct

Te vervangen door:

3.1 De Verordening Commissie Beeldende Kunst in te trekken per 1 ~~december~~ september 2018;
3.2 Deze periode te gebruiken om de beoogde adviesfunctie nader uit te werken;
3.3 De raad hierover tijdig doch uiterlijk één maand voor het verstrijken van de bovengenoemde termijn te informeren.

Namens fractie GroenLinks

Eildert Noorda

Namens fractie CDA

Leo Elfers

Met algemene stemmen aangenomen
28-05-2018

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Tromp, Gert (2360)
medeopstellers	
afdeling	Ruimtelijke planvorming
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 Zwolle Bijlage: Brief stichting Landschapsbelangen Harculo-Herxen-Windesheim over zonnepark Harculo Bijlage: Het Oversticht- 7 sleutels ruimtelijk verantwoord duurzame energie opwekken Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Vormvrije m.e.r. beoordelingsbesluit en ontwerpverklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle

Voorgesteld besluit raad

1. voor de voorbereiding van de projectomgevingsvergunning zonnepark Jan van Arkelweg 3 geen milieueffectrapport op te stellen;
2. een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor de omgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3 op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht, zodat het besluit voor de ontwerpomgevingsvergunning ter inzage kan worden gelegd;
3. te verklaren dat een verklaring van geen bedenkingen is afgegeven op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit, indien tijdens de terinzagelegging van de ontwerpomgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3, geen zienswijzen zijn ingediend;
4. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.17, lid 5 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 8 mei 2018

Openbaar

Onderwerp	Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle
Versienummer	2
Portefeuillehouder	Ed Anker/Michiel van Willigen
Informant	Gert Tromp/Tim Idema
Afdeling	Ruimtelijke Planvorming / ZWRP
Telefoon	(038) 498 2360
Email	gj.tromp@zwolle.nl / t.idema@zwolle.nl
Bijlagen	1. Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling 2. Ontwerp ruimtelijke onderbouwing

Financiële gevolgen

Betreft doel	1.2.1 We beschermen en bevorderen de gezondheid van onze inwoners 6.1.2 We zorgen voor een stad met ruimtelijke kwaliteit en heldere toekomstbestendige ruimtelijke structuren op niveau van concrete projecten en initiatieven 7.4.1 We sturen op vitaliteit en gezondheid van de mens en de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren 7.4.3 We blijven voldoen aan de milieunormen
Begroting wijzigen	nee
Dekking t.l.v.:	Leges/anterieure overeenkomst

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. voor de voorbereiding van de projectomgevingsvergunning zonnepark Jan van Arkelweg 3 geen milieueffectrapport op te stellen;
2. een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor de omgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3 op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht, zodat het besluit voor de ontwerpomgevingsvergunning ter inzage kan worden gelegd;
3. te verklaren dat een verklaring van geen bedenkingen is afgegeven op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit, indien tijdens de terinzagelegging van de ontwerpomgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3, geen zienswijzen zijn ingediend;
4. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.17, lid 5 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Er wordt een plan voorbereid voor de realisatie van een zonnepark aan de Jan van Arkelweg door Kronos Solar in samenwerking met de grondeigenaar/agrariër.

In het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) is opgenomen voor welke ruimtelijke ontwikkelingen een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling nodig is. Het onderhavige project wordt niet specifiek genoemd in deze categorie, echter is vanwege de omvang en de zichtbaarheid van het project ervoor gekozen om toch in een vroeg stadium onderzoek te laten doen naar de impact van het zonnepark. De verplichting tot een besluit op een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling is opgenomen in de Wet milieubeheer. Door de aanmeldnotitie wordt inzicht verkregen of het plan belangrijke nadelige milieugevolgen heeft en er mogelijk een milieueffectrapportage noodzakelijk is. Het bevoegd gezag, uw raad, dient vervolgens een besluit te nemen of voor het plan een milieueffectrapport verplicht is.

Op 12 maart 2018 jl. is uw raad geïnformeerd over “Aanmeldnotities m.e.r. bestemmingsplannen”. Hierbij is aangegeven dat de aanmeldnoties bij stedelijke ontwikkelingsprojecten veelal nodig zullen zijn en dus waarschijnlijk vaker zullen volgen. Dit plan heeft vooral (zichtbaar) invloed op het landelijk gebied. Daarnaast is dit het eerste project dat na het vaststellen van de Zwolse energiegids als afwegingskader voor grootschalige duurzame energieprojecten (december 2017) aan u wordt voorgelegd waarbij de initiatiefnemer conform dit kader heeft gewerkt (o.a. local return & participatie, tijdig betrekken directe omgeving).

De realisatie van het zonnepark past niet in het geldende bestemmingsplan. Er kan medewerking worden verleend met toepassing van artikel 2.12, eerste lid onder a, onder 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) indien dit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat.

Beoogd effect
Door de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling is inzicht verkregen in het feit dat het plan geen belangrijke nadelige milieugevolgen heeft. Met dit vereiste besluit wordt vastgesteld dat er geen m.e.r. hoeft te worden opgesteld. Verder kan de (ontwerp) ruimtelijke onderbouwing toegezonden worden aan de betrokken vooroverlegpartners, zodat daarna het ontwerpbesluit ter visie kan worden gelegd. Na de tervisielegging kan het besluit definitief worden genomen, mits geen zienswijzen inkomen die tot een ander besluit leiden.

Argumenten
1.1 Uit de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling blijkt dat er geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden als gevolg van de realisatie van dit zonnepark

Conclusie aanmeldnotitie:
De milieueffecten van het zonnepark op de omgeving zijn gering te noemen. Op grond van het ontbreken van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan geconcludeerd worden dat het opstellen van een MER niet nodig is. Dit heeft geen extra waarde ten opzichte van de informatie/ conclusies voortkomende uit de reeds gedane onderzoeken (o.a. flora en fauna).

1.2 De Wet milieubeheer verplicht het bevoegd gezag een besluit te nemen
De verplichting tot een besluit op een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling is opgenomen in het Wet milieubeheer. Het bevoegd gezag, uw raad, dient vervolgens een besluit te nemen of voor het plan een milieueffectrapport verplicht is.

Het project is niet direct onder te brengen in een categorie waarvoor een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling nodig is. Een grondgebonden park leidt wel tot herinrichting van een stuk landelijk gebied, al ligt dit plan van 15 ha. groot ruim onder de drempelwaarde voor landinrichtingsprojecten uit het Besluit m.e.r. van 125 ha.
Hierdoor is er toch een (beknopte) aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling nodig, al blijft de activiteit onder de drempelwaarde (en is daarmee niet planMER-plichtig). Zoals 12 maart jl. ook al is aangegeven, heeft de inzet van dit instrument niet alleen betrekking op een bestemmingsplan, maar ook op bijvoorbeeld een (project)omgevingsvergunning voor een buitenplanse afwijking. Er is geen ondergrens wat betreft het plan zelf.

1.3 Door besluitvorming kan het ontwerpbesluit verder voorbereid worden
Met de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.- beoordeling is inzicht verkregen in de milieugevolgen van het plan. Dit vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit wordt opgenomen in het ontwerp van de projectomgevingsvergunning.

Dit verplichte m.e.r.-beoordelingsbesluit is niet een besluit over instemming met het plan.
Het uiteindelijke besluit over de instemming met het plan komt aan bod bij de vaststelling van de projectomgevingsvergunning. Bij dit besluit zullen de eventueel ingediende zienswijzen op het gepubliceerde ontwerpbesluit worden afgewogen.

Het voorliggende besluit is een technisch besluit om op voorhand de vorm van de milieubeoordeling voor het plan te bepalen.

2.1 Het zonnepark Jan van Arkelweg 3 past in de omgeving.
De aanvraag is niet in strijd met het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid. De aanvraag geeft geen aanleiding de medewerking aan de afwijking van het bestemmingsplan te weigeren; er bestaan geen ruimtelijke bezwaren tegen het initiatief.

3.1 Een verklaring van geen bedenkingen is nodig, gezien dit plan formeel niet past in het beleid waarbij kan worden afgezien van het vragen van een verklaring van geen bedenkingen.
Uw raad heeft op 1 november 2010 ingestemd met een beleid waarbij in aangewezen categorieën van gevallen kan worden afgezien van het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen. Het plan voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3 past echter niet binnen één van de genoemde categorieën van gevallen en daarom leggen wij u dit plan en wordt uw raad – eveneens in lijn met de afspraken die gemaakt zijn bij het vaststellen van de Zwolse energiegids - verzocht om een dergelijke verklaring alsnog af te geven.

3.2 Indien er geen zienswijzen worden ingediend geldt deze ontwerpverklaring tevens als definitieve verklaring.
De procedure werkt normaliter als volgt: uw raad wordt bij gevraagd om de thans te verlenen ontwerpverklaring tevens als definitieve verklaring te beschouwen op het moment dat er geen zienswijzen worden ingediend. Door deze clausule in te bouwen, voorkomen wij dat de raad twee keer moet worden geconsulteerd, terwijl u door het verlenen van de verklaring al heeft aangegeven akkoord

te kunnen gaan met het voorliggende plan voor de realisatie van een zonnepark op de locatie Jan van Arkelweg 3. Het is efficiënt; het bespaart tijd en bespoedigt de procedure. Echter is inmiddels bekend dat er een aantal (premature) zienswijzen zijn ontvangen. Uw raad wordt in dit geval na de zomervakantie opnieuw geconsulteerd.

Risico's
Er zijn geen risico's aan het besluit verbonden. Het besluit staat niet open voor bezwaar of beroep.

Financiën
Het besluit heeft geen financiële gevolgen.

Communicatie
Dit besluit wordt bekendgemaakt zoals voorgeschreven in artikel 7.17 Wet milieubeheer
Dit besluit wordt gepubliceerd in het digitale Gemeenteblad via www.officielebekendmakingen.nl. Het besluit met bijlage wordt ter inzage gelegd.
Er staat geen bezwaar of beroep open tegen dit besluit over de procedure ter voorbereiding van een besluit, conform het bepaalde in artikel 6.3 Awb.

De direct omwonenden zijn op de hoogte van het initiatief en het plan is hierop aangepast
De betrokken agrariër/grondeigenaar en Kronos Solar hebben meerdere gesprekken gehad met de direct omwonenden en er is ook o.a. overleg geweest met de Zwolse natuur- en milieuorganisaties. Het plan is op diverse punten naar aanleiding van deze gesprekken aangepast (o.a. aanpassing omvang van 20 ha. naar 15 ha.).
Om de indirect betrokkenen / de omgeving op de hoogte te stellen van de ontwikkeling organiseert Kronos Solar samen met de gemeente een inloopavond om het plannen toe te lichten en vragen te beantwoorden. De inloopavond heeft 15 mei 2018 plaatsgevonden in Windesheim.

Wabo-procedure en planning in relatie tot indieningsmoment SDE subsidie (najaarsronde 2018)
In het kader van de Wabo-procedure (verlenen van de benodigde omgevingsvergunning) zullen het ontwerpbesluit en de ruimtelijke onderbouwing gedurende zes weken ter visie worden gelegd. Daartoe zal de verklaring van geen bedenkingen bekend worden gemaakt in het gemeenteblad, op de gemeentelijke website en op www.ruimtelijkeplannen.nl.
Het zonnepark draagt bij oplevering voor 3% bij aan doelstelling van 25% duurzame energieopwekking in 2025 en levert hiermee een substantiele bijdrage. Om medio 2019 te kunnen starten met de realisatie, is het van belang dat de initiatiefnemer uiterlijk eind september 2018 over een projectomgevingsvergunning kan beschikken. Kronos Solar kan dan in oktober bij de Rijksoverheid (RVO) de benodigde SDE+ exploitatie subsidie aanvragen voor het zonnepark (in het voorjaar 2019 is dan bekend of er een SDE+ beschikking wordt toegewezen).
De consequentie van deze planning is dat er 28 mei besluitvorming nodig is, zodat de tervisielegging voor aanvang van de zomervakantie kan worden georganiseerd. In de zomer zal dan worden gewerkt aan de verwerking van ingekomen zienswijzen zodat uw raad in september een (eventueel aangepast) definitief besluit kan nemen.
Indien de ruimtelijke procedure later wordt opgestart, zal het indienen bij de SDE+ najaarsronde in oktober 2018 moeilijk haalbaar worden en schuift de planning minimaal een half jaar door naar de voorjaarsronde 2019.

Vervolg
Dit vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit wordt door initiatiefnemer Kronos Solar bij de aanvraag gevoegd voor het plan zonnepark De Weekhorst aan de Jan van Arkelweg. Op het ontwerp van de projectomgevingsvergunning en de ruimtelijke onderbouwing kan een ieder een zienswijze indienen.

Na afloop van de tervisielegging van zes weken worden eventuele zienswijzen geïnventariseerd. Zijn er geen zienswijzen, dan kan er namens het college een besluit genomen worden ten aanzien van de aanvraag omgevingsvergunning. Zijn er wel zienswijzen ingediend, dan zal een voorstel worden voorbereid aan uw raad, waarin wordt voorgesteld hoe om te gaan met de ingediende zienswijzen. Uw raad wordt dan, indien de zienswijzen niet leiden tot een andere mening dan dat het plan voor de realisatie van het zonnepark Jan van Arkelweg 3 doorgang kan vinden, verzocht om een definitieve verklaring van geen bedenkingen af te geven, waarna het college dan een definitief besluit zal nemen over de omgevingsvergunning.

Openbaarheid
Dit besluit met bijlagen is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang 2018

Kenmerk 46045

Onderwerp Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

1. voor de voorbereiding van de projectomgevingsvergunning zonnepark Jan van Arkelweg 3 geen milieueffectrapport op te stellen;
2. een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor de omgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3 op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht, zodat het besluit voor de ontwerpomgevingsvergunning ter inzage kan worden gelegd;
3. te verklaren dat een verklaring van geen bedenkingen is afgegeven op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit, indien tijdens de terinzagelegging van de ontwerpomgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3, geen zienswijzen zijn ingediend;
4. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.17, lid 5 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Aan de gemeenteraad van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA ZWOLLE
raadsgriffie@zwolle.nl

Harculo, 23 mei 2018

Onderwerp: Ontwerp Verklaring van geen bedenkingen Zonnepark De Weekhorst
(Jan van Arkelweg 3)

Geachte leden van de gemeenteraad,

In uw vergadering van 28 mei 2018 vraagt het college u een ontwerp verklaring van geen bedenkingen af te geven voor de aanleg van zonnepark De Weekhorst aan de Jan van Arkelweg 3 in Harculo. Wij verzoeken u met klem om niet in te stemmen met dit voorstel en geen verklaring van geen bedenkingen voor dit initiatief te geven.

Indien u wel instemt en de voorgestelde ontwerp verklaring afgeeft, neemt u een besluit dat haaks staat op uw eigen beleid. Met het ontbreken van een passend, eigentijds kader bent u niet in staat om een gedegen proces van besluitvorming te doorlopen. Met een prijs die betaald wordt door de het landschap, inwoners van Harculo, de natuur en alle waarden die u niet heeft betrokken in de Energiegids. Het enige kader dat de ruimtelijke consequenties goed kan afwegen, is de nog op te stellen Omgevingsvisie Deel 2.

1 De gemeenteraad heeft geen actueel toetsingskader voor zorgvuldige besluitvorming

a) Het initiatief voor het zonnepark wordt getoetst aan het nu geldende Structuurplan 2020 en het Landschapsontwikkelingsplan. Voor het Structuurplan 2020 en het Landschapsontwikkelingsplan geldt dat deze zijn opgesteld toen er nog geen sprake was van de nieuwe opgaven zoals de energietransitie (resp. in 2008 en 2010). U kunt met dit kader geen zorgvuldige besluit nemen.

b) Een actueel kader is de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie die de gemeenteraad vorig jaar heeft vastgesteld, worden een aantal “topambities” geschetst. Eén daarvan is dat Zwolle in 2050 energieneutraal wil worden, en een andere topambitie is dat Zwolle haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten moet behouden: een aantrekkelijk palet aan landschappen rond de stad is een essentiële kwaliteit van Zwolle. Het is duidelijk dat deze ambities strijdig (kunnen) zijn met elkaar. In de omgevingsvisie wordt erkend dat de energietransitie veel ruimte vraagt en dat de ruimtelijke consequenties van de energietransitie voor de kwaliteiten van het fraaie Zwolse landschap nog onderzocht moeten worden.

2 Het voorliggend zonnepark is in strijd met het nu geldend kader

c) Hoewel het Structuurplan verouderd is, is het wel het geldend kader voor besluitvorming. Het gebied rondom Windesheim wordt volgens het Structuurplan niet getransformeerd, maar ontwikkeld om zo het landschap te behouden. Dit is van grote waarde voor het gebied en haar bewoners, alsook voor de bewoners van Zwolle-Zuid. Het voorstel van het college om een groot zonnepark mogelijk te maken is, gelet ook de aanwijzing als kansrijk gebied voor windturbines, een eerste stap richting transformatie van een waardevol gebied en staat daarmee haaks op het eigen beleid. Een verklaring van geen bedenkingen voor het zonnepark gaat daarom in tegen het Structuurplan 2020.

d) Als een nieuwe ontwikkeling in strijd is met het Structuurplan 2020, kan de gemeente Zwolle in beginsel niet meewerken aan de ontwikkeling, zo is aangegeven in de Omgevingsvisie. Nader onderzoek en verdere detaillering zijn nodig in omgevingsvisie deel 2, alvorens tot een integrale afweging te kunnen komen. Zolang omgevingsvisie deel 2 niet voorhanden is, ontbreekt die mogelijkheid. Een uitzondering op afwijzing is evenwel mogelijk, als voldoende onderzoek is uitgevoerd en als, mede daardoor, voldoende kan worden gemotiveerd waarom het initiatief passend zal zijn in de omgevingsvisie deel 2. Van deze 'maas in de wet' maakt het college nu gebruik.

3 Duurzaamheid wordt verengd tot energietransitie

e) Het begrip duurzaamheid wordt in deze tijd verengd tot energietransitie. Terwijl duurzaamheid veel meer relevante en urgente aspecten heeft. Juist voor die bredere betekenis biedt dit gebied ten zuiden van de bebouwde kom van Zwolle zoveel meer perspectief. Er zijn hier onder andere ruime kansen om het groen, de rust, de ruimte, de biodiversiteit, de (biologische) stadslandbouw te versterken. Dit zijn onderwerpen waarvoor wij ons ook inzetten. Inwoners uit Zwolle-Zuid (ca 35.000) komen hier massaal wandelen, fietsen, hardlopen, golfen en ontspannen in het groen. Dat is belangrijk voor de volksgezondheid, zo heeft onlangs ook de Gezondheidsraad aangegeven.

f) Zonneparken passen niet in het landschap van Harculo. De gemeente zou daar heel voorzichtig mee moeten zijn. De Rijksadviseur van landschap Berno Strootman verwoordt het treffend: "Zonnepanelen in de wei leggen is het makkelijkste, maar ook het laatste wat we moeten doen". Een uitspraak die wordt onderschreven door Tweede Kamerlid Carla Dik-Faber (Christen Unie). Strootman vervolgt in klare taal: "De kwaliteit van ons landschap is afgelopen decennia sterk achteruit gegaan door intensieve landbouw, nieuwe infrastructuur en bebouwing. Vanwege de energietransitie hangen nu ingrijpende veranderingen boven de markt. Komende tijd zullen vele hectares zonnepanelen in het landschap verschijnen. Zonnepanelen zijn industriële elementen, die leiden nooit tot verbetering van het landschap. Ik vind dat we ons best moeten doen om dat te voorkomen. Zorg eerst dat alle daken worden vol gelegd".

4 Bewoners willen eigen regie

g) De gemeenschap Windesheim-Harculo heeft tijdens een informatieavond over de Energiegids eind januari aan wethouder Van Willigen duidelijk gemaakt dat draagvlak voor de Energiegids hier grotendeels ontbreekt. Niet alleen inhoudelijk, maar ook vanuit een proces waarbij de bewoners van Windesheim-Harculo simpelweg 'over het hoofd' zijn gezien. Na de

bijeenkomst heeft de gemeenschap Windesheim-Harculo ook geen antwoorden gekregen op de vragen die gesteld zijn, hetgeen weinig vertrouwen biedt.

h) Wij koesteren ons landschap en wensen niet in een industrielandschap vol zonnevelden en windturbines te leven. Maar wij zien niet in dat als u met dit initiatief instemt, u anders zult kunnen handelen in de rest van het gebied rondom Harculo en Windesheim, gelet op uw ambitie verwoord in de het document 'Zwolle geeft je energie! - Ambitiedocument Energietransitie' van juni 2017, een verouderd Structuurplan en een landschapsontwikkelingsplan waar energietransitie nog niet in bestond.

i) Onze gemeenschap ziet de opgave van een energietransitie. Tijdens de genoemde informatieavond is door Plaatselijk Belang Windesheim e.o. aangegeven mee te willen denken over de toekomst van onze omgeving. Duurzame energie hoort daar zeker bij. Daarom is het initiatief genomen om zelf als gemeenschap een beeld te vormen van energie in onze omgeving. Dit initiatief, in opdracht van Plaatselijk Belang Windesheim e.o. en financieel ondersteund door gemeente Zwolle, is recent gestart. Wij zijn trots op dit initiatief vanuit de gemeenschap en wachten de resultaten af. Maar wij willen niet dat dit traject gefrustreerd wordt door een besluit over de aanleg van een groot zonnepark dat precies in deze periode plaatsvindt. Zo doen wij dat *niet* in Zwolle. Zeker niet door een gemeenteraad die betrokkenheid en eigen regie van inwoners zo hoog in het vaandel heeft.

Voor ons is het zonneklaar dat aan initiatieven als het zonnepark Harculo niet meegewerkt kan worden, zolang de eindafweging tussen de ene en de andere topambitie in de Omgevingsvisie deel 2 niet heeft plaatsgevonden. Met andere woorden: zolang deel 2 van de Omgevingsvisie er niet is, kunnen er geen besluiten worden genomen over dit soort grootschalige plannen. Weeg daarentegen de belangen van de energietransitie integraal af tegen die van natuur en landschap, gezondheid en biodiversiteit. En bepaal dan heel zorgvuldig in welke gebieden in Zwolle de opgave van de energietransitie, rekening houdend met alle andere opgaven, het best gerealiseerd kan worden.

Wij doen daarom een dringend beroep op uw kaderstellende rol als uw rol richting college als uw rol als volksvertegenwoordiger: ga zorgvuldig om met ons aller buitengebied én met de bewoners van Harculo, Windesheim en Zwolle-Zuid. Verleen in dit stadium geen medewerking aan het voorstel van het college om het zonnepark de Weekhorst aan de Jan van Arkelweg een verklaring van geen bedenkingen te verlenen. Windesheim en Harculo zijn te mooi om te verworden tot een energie-industrie terrein.

Hoogachtend,

Stichting Landschapsbelangen Harculo – Herxen – Windesheim i.o.

Email: landschapsbelangenhhw@gmail.com

De energietransitie ziet Het Oversticht als een kans voor verbetering van de omgevingskwaliteit. Om dat te bereiken hebben wij een aantal sleutels gemaakt hoe op een ruimtelijk verantwoorde manier duurzame energie wordt opgewekt.

7 sleutels: ruimtelijk verantwoord duurzame energie opwekken.

1. **Besef dat de energietransitie een grote opgave is.**
   De energietransitie gaat tientallen jaren duren en de impact op de omgeving is zeer groot en zal lange tijd aanwezig zijn. U heeft de sleutel in handen om een goed ruimtelijk resultaat te bereiken.

2. **Lever altijd maatwerk door te werken vanuit de context.**
   Elke plek, gebied en regio is uniek en kent haar eigen waarden. Dat betekent dat er geen blauwdrukplan kan worden geleverd.

3. **Bedenk eerst waar kwaliteit toegevoegd kan worden.**
   De energietransitie zal zichtbaar zijn voor iedereen. Dat betekent niet dat we zomaar ergens beginnen, deze plekken worden strategisch gekozen:
   a. Begin met locaties die toe zijn aan een herwaardering, die vragen om een nieuwe functie of waar al maatschappelijk draagvlak voor is.
   b. Zoek naar locaties waar een dubbelfunctie mogelijk is, denk aan combinaties met landbouw, natuur, bouw en infra.

4. **Benut de meest geschikte gebieden eerst.**
   Bekijk op regionale schaal welke gebieden het meest geschikt zijn voor grootschalige initiatieven. Daarmee kunnen kwetsbare gebieden worden beschermd. Dit is tevens financieel aantrekkelijker.

5. **Benader de opgave integraal.**
   De energietransitie is een complexe uitdaging waar we als hele maatschappij aan staan. Integraal kijken is daarom noodzakelijk:
   a. Betrek alle disciplines en stakeholders.
   b. Werk op verschillende schaalniveaus, binnen en buiten de gemeentegrenzen.
   c. Zoek de relatie met andere opgaven zoals toerisme, landbouw, natuur en demografie.

6. **Werk vanuit de kracht van de samenleving.**
   Verduurzaming is niet te realiseren als een top-down plan maar kan alleen slagen met draagvlak van de samenleving. Werk daarom samen met lokale partijen en stakeholders en draag zorg dat zowel de lasten als de lusten ook lokaal worden gedeeld.

7. **Geef initiatiefnemers ruimte en kaders.**
   De energietransitie zal een enorme (ruimtelijke) impact hebben op het landschap en de leefomgeving, sturing van de overheid is daarom zeker gewenst waarbinnen de transitie kan plaatsvinden. Laat daarbinnen ruimte voor (lokaal) initiatief.

Het Oversticht helpt gemeenten om met aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit het proces van de energietransitie vorm en inhoud te geven. Wij hebben daar verschillende manieren voor om per situatie maatwerk te leveren. Zoals een locatiestudie, werkatelier, landschapsanalyse of een omgevingsvisie.

Het Oversticht

besluit

Zwolle

Jaargang 2018

Kenmerk 46045

Onderwerp Vormvrij m.e.r.-beoordelingsbesluit en ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Jan van Arkelweg 3 te Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

1. voor de voorbereiding van de projectomgevingsvergunning zonnepark Jan van Arkelweg 3 geen milieueffectrapport op te stellen;
2. een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor de omgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3 op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht, zodat het besluit voor de ontwerpomgevingsvergunning ter inzage kan worden gelegd;
3. te verklaren dat een verklaring van geen bedenkingen is afgegeven op grond van artikel 2.27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 6.5, lid 1 van het Besluit, indien tijdens de terinzagelegging van de ontwerpomgevingsvergunning voor het zonnepark Jan van Arkelweg 3, geen zienswijzen zijn ingediend;
4. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.17, lid 5 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Hageman, Marijn (2108)
medeopstellers	Pierik, Mark (2163)
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland Bijlage: 1. Aanbiedingsbrief concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland Bijlage: 2. Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland Bijlage: 3. Concept programmabegroting 2019 Infographic Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Concept programmabegroting 2019 Veiigheidsregio IJsselland

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2019;
2. over deze concept programmabegroting 2019 geen zienswijze in te dienen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 9 april 2018

Onderwerp	Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland
Versienummer	1
Portefeuillehouder	H.J. Meijer
Informant	Marijn Hageman / Mark Pierik
Afdeling	Fysieke Leefomgeving
Telefoon	(038) 498 2108
Email	M.Hageman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	7.2.2 We versterken de fysieke veiligheid door het voorkomen en tegengaan van branden, ongevallen, rampen, crises en gevoelens die daarmee samenhangen
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland
2. Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland
3. Concept programmabegroting 2019 Infographic

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2019;
2. over deze concept programmabegroting 2019 geen zienswijze in te dienen.

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio IJsselland biedt de concept programmabegroting 2019 (inclusief de meerjarenraming 2020-2022) voor zienswijze aan de elf gemeenten aan. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio vraagt een eventuele zienswijze vóór 23 mei 2018 te mogen ontvangen. In de aanbiedingsbrief zijn ook de algemene beleidsmatige en financiële kaders opgenomen. In de begroting is opgenomen wat de Veiligheidsregio in 2019 wil realiseren en welke middelen zij daarvoor nodig heeft. De indeling van de begroting 2019 sluit beter aan bij de indeling zoals de gemeenten die kennen. Er zijn twee programma's: crisisbeheersing en brandweerzorg, en een paragraaf bedrijfsvoering.

Beoogd effect
Het realiseren van de financiële en beleidsmatige doelen binnen de bestuurlijk vastgestelde kaders.

Datum 9 april 2018

Argumenten
Het voorstel is om geen zienswijze in te dienen. De indexatie is conform gemaakte afspraken. Ook beleidsmatig adviseren we akkoord te gaan met deze begroting. Er is geen nieuw beleid opgenomen.

Beleidsmatige bijzonderheden begroting
Beleidsmatig gezien zijn in 2019 de volgende bijzonderheden aan de orde:
l. We bereiden ons voor op de komst van de Omgevingswet. De rol van de brandweer op het gebied van risicobeheersing verandert van 'toetser aan wettelijke regels' naar 'brandveiligheidsadviseur'.
2. We verstrekken veiligheidsadviezen aan onze gemeenten in het kader van de evenementenvergunning.
3. We vergroten het (brand)veiligheidsbewustzijn en verhogen de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven. We richten ons met de aanpak Brandveilig leven op zorgvuldig gekozen risico- en kansgroepen, zoals verminderd zelfredzame ouderen en leerlingen.
4. Zoveel mogelijk mensen in onze regio leren hoe zij levensreddend moeten handelen. Om dat te bereiken maken we gebruik van organisaties die hier expertise in hebben.
5. Branden en ongevallen (op de weg, het spoor, het water en bij bedrijven) worden zo goed mogelijk bestreden. We zorgen ervoor dat we in 90% van de incidenten voldoen aan de opkomsttijden in het in 2018 geactualiseerde dekkingsplan.
6. In 2019 onderzoeken we de rol van de veiligheidsregio bij nieuwe dreigingen, zoals cybercrime en de klimaatverandering en bereiden we ons voor op de gevolgen van terreur.
7. We werken internationaal samen in een EU-subsidie programma. In 2019 organiseren we een internationale hoogwater-oefening in het kader van dit project.
8. Het project dat in 2020 leidt tot de samenvoeging van de meldkamers in Oost-Nederland is afgerond.

Financiële bijzonderheden begroting
Veiligheidsregio IJsselland ontvangt bijna 44 miljoen euro. Het grootste deel van dit bedrag wordt besteed aan de organisatie van de brandweerzorg in de elf gemeenten die bij Veiligheidsregio IJsselland aangesloten zijn. Daarnaast wordt het geld besteed aan de (voorbereiding op) de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio richt zich op het bestrijden van branden, rampen en crisissen, maar ook op het voorkomen daarvan.
De uitvoering van deze taken doen ze vooral met mensen en daarom wordt het grootste deel van het geld besteed aan personeel (59%). Aangezien de brandweer de hoofdmoot is, gaat ook een belangrijk deel van het geld naar huisvesting/ brandweerkazernes (12%), materieel (11%) en opleiden en oefenen (6%). Het overige deel (13%) is voornamelijk ondersteunend aan uitvoering van de taken. Van de 44 miljoen euro die de veiligheidsregio nodig heeft, wordt 81% ingebracht door de aangesloten gemeenten. Van het Rijk ontvangen ze 13% van dit bedrag en 6% via overige inkomsten (o.a. GGD IJsselland).

Financiën
De loon- en prijsindexering worden via de bijdrage van de gemeenten verrekend. Doordat achteraf voornamelijk de loonindexatie te laag is gebleken vindt in deze begroting een correctie plaats. Deze hogere loonindexatie is volledig het gevolg van de afgesloten CAO.
Daarnaast is gebleken dat de werkgeverslasten op diverse toelagen niet goed is begroot. Dit nadeel van 352.000,- euro zal de Veiligheidsregio via een taakstelling binnen haar eigen begroting oplossen. Over de invulling van deze taakstelling zal u op een later moment, eerste bestuursrapportage 2019, worden geïnformeerd.

Datum 9 april 2018

Door de correctie op voornamelijk de indexatie van de loonsom neemt de bijdrage van de deelnemers met bijna 3,3% toe. Dit is conform de gemaakte afspraken maar geeft wel een nadeel voor onze begroting 2019 van ongeveer 100.000,- euro.

Vervolg
Wanneer alle gemeenteraden in IJsselland instemmen wordt de begroting 2019 vastgesteld en de financiële gevolgen verwerkt in de begroting 2019 van de Gemeente Zwolle.

Openbaarheid

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45508
Onderwerp	Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2019;

2. over deze concept programmabegroting 2019 geen zienswijze in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Aan de raden van de deelnemende gemeenten in Veiligheidsregio IJsselland
i.a.a. burgemeesters, gemeentesecretarissen, financieel adviseurs en ACB'ers

datum Dinsdag 27 maart 2018
kenmerk V18.001191
onderdeel Bestuur, Beleid en Communicatie
informant Marjolein Fransen
doorkiesnummer 088-1197362
onderwerp Concept programmabegroting 2019

Geachte heer/mevrouw,

Via deze weg bieden wij u hierbij het concept van de programmabegroting 2019 (inclusief meerjarenraming 2020-2022) aan van Veiligheidsregio IJsselland.

In deze aanbiedingsbrief zijn tevens de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het begrotingsjaar 2019 opgenomen. Deze dienen wij, conform de Wet gemeenschappelijke regeling, voor 15 april aan u aan te bieden. Op deze manier heeft u deze informatie beschikbaar voor uw perspectiefnota.

Algemene beleidsmatige en financiële kaders
De ambities van Veiligheidsregio IJsselland voor de middellange termijn zijn beschreven in het Beleidsplan 2015 t/m 2018, die volgens bestuursbesluit met één jaar is verlengd. In 2018 gaan wij met de gemeenteraden in gesprek over de speerpunten van de nieuwe beleidsagenda. De ambities worden per jaar vertaald in de begroting.

Indien Veiligheidsregio IJsselland een nieuwe ontwikkeling voorziet, dan is het uitgangspunt 'nieuw voor oud' van toepassing. Effecten van beleidsintensiveringen en/of nieuwe ontwikkelingen worden opgevangen binnen het bestaande financiële kader. In deze begroting is geen nieuw beleid opgenomen.

Voor de autonome ontwikkelingen in het jaar 2019 zijn we uitgegaan van de cijfers in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit betekent voor loonindexering een percentage van 2,4% ten opzichte van de werkelijke salariskosten 2018 en voor de prijzen betekent dit een stijging

Adresgegevens
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contactgegevens
T 088 - 119 70 00
E info@vrijsselland.nl
I www.vrijsselland.nl
@VRIJsselland

Veiligheid: voor elkaar

van 2,1% (inclusief 0,50% nacalculatie) ten opzichte van 2018. Ook is de onlangs afgesloten nieuwe cao, die geldt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019, structureel verwerkt in deze begroting. Deze ontwikkeling is in de tweede bestuursrapportage 2017 aangekondigd, waarbij is geconstateerd dat er een structureel nadelig financieel effect ontstaat. Bestuurlijk hebben wij afgesproken om nacalculatie toe te passen. In totaliteit leidt deze autonome ontwikkeling tot een stijging van de gemeentelijke bijdrage met 1,1 miljoen euro. De gevolgen hiervan voor uw gemeente kunt u zien in de bijlage bij deze brief. Deze bijlage is ook opgenomen als bijlage 5 van de begroting.

Tevens kwamen wij er, tijdens een vorig jaar uitgevoerde analyse van de salarissen, achter dat de werkgeverslasten op diverse toelagen (afbouw, garantie, beschikbaarheid, onregelmatigheid) niet verwerkt zijn in de begroting. Dit is in de eerste bestuursrapportage 2017 reeds gemeld, waarbij is aangegeven dat dit structureel in de begroting van 2019 verwerkt zou gaan worden. Het gaat om een bedrag van 352.000 euro. Hierover is afgesproken dat de veiligheidsregio indirect taakstellend financiële dekking gaat zoeken in de begroting. De hieruit voortvloeiende begrotingswijziging wordt vervolgens verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2019.

Met het vaststellen van de startnota van het kabinet Rutte III zijn de accressen voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds geactualiseerd. Met ingang van 2018 wordt de normeringssystematiek waarmee de algemene uitkering groeit, aangepast. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voortaan gekoppeld aan de totale netto uitgaven onder het uitgavenplafond van het Rijk, resulterend in een stijging van 6,75% in 2018 en 6,09% in 2019. Dit biedt een mogelijkheid om de gevraagde verhoging van de gemeentelijke bijdrage te financieren.

Beleidsmatige bijzonderheden begroting

Beleidsmatig gezien zijn in 2019 de volgende bijzonderheden aan de orde:

1. We bereiden ons voor op de komst van de Omgevingswet. De rol van de brandweer op het gebied van risicobeheersing verandert van 'toetser aan wettelijke regels' naar 'brandveiligheidsadviseur'.
2. We verstrekken veiligheidsadviezen aan onze gemeenten in het kader van de evenementenvergunning.
3. We vergroten het (brand)veiligheidsbewustzijn en verhogen de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven. We richten ons met de aanpak Brandveilig leven op zorgvuldig gekozen risico- en kansgroepen, zoals verminderd zelfredzame ouderen en leerlingen.

4. Zoveel mogelijk mensen in onze regio leren hoe zij levensreddend moeten handelen. Om dat te bereiken maken we gebruik van organisaties die hier expertise in hebben.
5. Branden en ongevallen (op de weg, het spoor, het water en bij bedrijven) worden zo goed mogelijk bestreden. We zorgen ervoor dat we in 90% van de incidenten voldoen aan de opkomsttijden in het in 2018 geactualiseerde dekkingsplan.
6. In 2019 onderzoeken we de rol van de veiligheidsregio bij nieuwe dreigingen, zoals cybercrime en de klimaatverandering en bereiden we ons voor op de gevolgen van terreur.
7. We werken internationaal samen in een EU-subsidie programma. In 2019 organiseren we een internationale hoogwater-oefening in het kader van dit project.
8. Het project dat in 2020 leidt tot de samenvoeging van de meldkamers in Oost-Nederland is afgerond.

Financiële bijzonderheden begroting
Veiligheidsregio IJsselland ontvangt bijna 44 miljoen euro. Het grootste deel van dit bedrag wordt besteed aan de organisatie van de brandweerzorg in de elf gemeenten die bij Veiligheidsregio IJsselland aangesloten zijn. Daarnaast wordt het geld besteed aan de (voorbereiding op) de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio richt zich op het bestrijden van branden, rampen en crisissen, maar ook op het voorkomen daarvan.

De uitvoering van onze taken doen we vooral met mensen en daarom wordt het grootste deel van het geld besteed aan personeel (59%). Aangezien de brandweer onze hoofdmoot is, gaat ook een belangrijk deel van het geld naar huisvesting/ brandweerkazernes (12%), materieel (11%) en opleiden en oefenen (6%). Het overige deel (13%) is voornamelijk ondersteunend aan uitvoering van de taken.

Van de 44 miljoen euro die de veiligheidsregio nodig heeft, wordt 81% ingebracht door de aangesloten gemeenten. Van het Rijk ontvangen we 13% van dit bedrag en 6% via overige inkomsten (o.a. GGD IJsselland).

Procedure begroting
Wij stellen u, conform de wettelijke bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, in de gelegenheid om vóór 23 mei 2018 uw zienswijze op deze begroting schriftelijk aan ons kenbaar te maken. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijn van acht weken. Wij horen het ook graag van u terug indien u geen gebruik van deze mogelijkheid maakt. De ingebrachte zienswijzen betrekken wij bij het voorstel over de programmabegroting 2019 aan het algemeen bestuur. Dit

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

voorstel bespreken wij in onze vergadering van 31 mei 2018. Daarna leggen wij de programmabegroting ter vaststelling voor aan het algemeen bestuur in de vergadering van 20 juni 2018. Het algemeen bestuur dient de begroting, conform de gemeenschappelijke regeling, voor 1 juli 2018 vast te stellen.

Tot slot
Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met Marc Kool (088-1197411, m.kool@vrijsselland.nl) of Marjolein Fransen (088-1197362, m.fransen@vrijsselland.nl).

Hoogachtend,

Dagelijks bestuur Veiligheidsregio IJsselland,

De heer H.J. Meijer, voorzitter

De heer A.H. Schreuders, secretaris

bijlagen: Tabel gemeentelijke bijdrage, programmabegroting 2019 en bijbehorende infographic

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

	Gemeente	Percentage na de herijking	Bijdrage in begroting 2018 (exclusief maatwerk, compensatie en BV)	Maatwerk afspraak (incl. FLO bijdragen)	*) Incidentele compensatie via onttrekking reserve	Indexering 2019	Bijdrage bevolkingszorg (obv het inwoneraantal)	Totale bijdrage in begroting 2019
1	Dalfsen	5,11%	€ 1.722.407	€ -	€ -	€ 56.167	€ 7.690	€ 1.786.263
2	Deventer	18,96%	€ 6.394.319	€ 213.433	€ -	€ 208.515	€ 27.111	€ 6.843.378
3	Hardenberg	11,04%	€ 3.722.927	€ -	€ -	€ 121.403	€ 16.481	€ 3.860.811
4	Kampen	8,22%	€ 2.770.269	€ 8.169	€ -	€ 90.337	€ 14.496	€ 2.883.270
5	Olst-Wijhe	4,09%	€ 1.378.166	€ 33.419	€ -	€ 44.941	€ 4.906	€ 1.461.432
6	Ommen	3,89%	€ 1.310.581	€ -	€ -	€ 42.737	€ 4.792	€ 1.358.110
7	Raalte	6,65%	€ 2.241.265	€ -	€ -	€ 73.086	€ 10.114	€ 2.324.466
8	Staphorst	2,73%	€ 921.644	€ -	€ -2.658	€ 30.054	€ 4.572	€ 953.612
9	Steenwijkerland	8,46%	€ 2.851.642	€ -	€ -64.702	€ 92.990	€ 11.914	€ 2.891.845
10	Zwartewaterland	4,67%	€ 1.574.649	€ -	€ -	€ 51.348	€ 6.115	€ 1.632.113
11	Zwolle	26,20%	€ 8.834.053	€ 167.600	€ -	€ 288.073	€ 34.338	€ 9.324.064
	Totaal	**100,00%**	**€ 33.721.923**	**€ 422.621**	**€ -67.360**	**€ 1.099.653**	**€ 142.528**	**€ 35.319.365**

*) Bij de bestuurlijke besluitvorming in 2016 is besloten om Steenwijkerland en Staphorst incidenteel te compenseren tot en met 2019.

Deze compensatie vindt plaats uit de reserve van Veiligheidsregio IJsselland.

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Programmabegroting 2019

(inclusief meerjarenraming 2020-2022)

Veiligheid: voor elkaar

Concept, 21 maart 2018

Documentgegevens

Nr.	Datum	Verspreid aan	T.b.v. vergadering
1	Januari 2018	Henk Schreuders, Marco Huisman, Marcel Kluin, Hubert Weitenberg, Norbert Bosman, Richard Kamphuis.	6 februari 2018
2	1 maart 2018	Managementteam, Richard Kamphuis, Hubert Weitenberg, Marco Huisman, Norbert Bosman, Marcel Kluin, Marc Mondria, Carla Grummel, Robert Jan Maaskant, Robert Steenbergen, Theo van Leussen, Bea Stegeman, Jaap Wolf.	6 maart 2018
3	8 maart 2018	Dagelijks bestuur	15 maart 2018
4	31 maart 2018	Gemeenten Algemeen bestuur	20 juni 2018

Documentbeheer/ eigenaar	Marjolein Fransen
Projectleider	Marc Kool en Marjolein Fransen
Vastgesteld door	Algemeen bestuur
Datum vaststelling	21 juni 2018
Geplande evaluatiedatum	1 januari 2020
Digitale vindplaats	MyCorsaID: V18.001192

Inhoudsopgave

1	**Samenvatting**	**5**
2	**Inleiding**	**6**
2.1	**Veiligheidsregio IJsselland**	**6**
2.1.1	Kenmerken	6
2.1.2	Samenwerking	6
2.1.3	Missie en visie	7
2.1.4	Beleidsagenda 2020 – 2023	7
2.1.5	Responsief in een actieve samenleving	8
2.2	**Andere ontwikkelingen**	**8**
2.2.1	Veranderende wet en regelgeving	8
2.2.2	Invloed van de gemeenteraden	9
2.2.3	Ontwikkelingen in de samenleving	9
2.3	**Opbouw begroting**	**9**
2.3.1	Financiering en verdeelmethodiek	10
3	**Exploitatiebegroting**	**11**
3.1	**Inleiding**	**11**
3.2	**(Meerjaren)begroting 2019-2022**	**11**
3.3	**Toelichting exploitatiebegroting 2019-2022**	**13**
3.3.1	Toelichting exploitatiekosten	13
3.3.2	Toelichting exploitatiebaten	17
3.3.3	Toelichting algemene dekkingsmiddelen	17
3.3.4	Overzicht baten en lasten	19
4	**Programma Crisisbeheersing**	**20**
4.1	**Deelprogramma Voorkomen**	**20**
4.1.1	Algemeen	20
4.1.2	GHOR	20
4.2	**Deelprogramma Bestrijden**	**21**
4.2.1	Algemeen	21
4.2.2	GHOR	23
4.2.3	Bevolkingszorg	23
5	**Programma Brandweerzorg**	**26**
5.1	**Deelprogramma Voorkomen**	**26**
5.2	**Deelprogramma Bestrijden**	**27**

5.2.1	Algemeen	27
5.2.2	Meldkamer	28
6	**Verplichte paragrafen**	**30**
6.1	**Paragraaf risico's en weerstandsvermogen**	**30**
6.2	**Paragraaf bedrijfsvoering**	**33**
6.3	**Paragraaf verbonden partijen**	**34**
6.4	**Paragraaf financiering**	**36**
6.5	**Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen**	**39**
6.6	**Paragraaf bezuinigingen & efficiency- en schaalvoordelen**	**39**
7	**Formatieplan 2019**	**42**
8	**Balans 2019 – 2022**	**43**
8.1	**Algemeen**	**43**
8.2	**Waarderingsgrondslagen**	**44**
8.3	**Toelichting activa**	**44**
8.4	**Toelichting passiva**	**45**
	Bijlage 1 Technische uitgangspunten begroting	47
	Bijlage 2 Investeringen 2019	49
	Bijlage 3 Overzicht taakvelden en overhead	50
	Bijlage 4 Brandweerkazernes in eigendom (i.v.m. btw-herziening)	51
	Bijlage 5 Overzicht bijdrage per gemeente 2019	52
	Bijlage 6 Infographic	53

1 Samenvatting

De programmabegroting 2019 laat in het programmadeel zien welke effecten we in 2019 bereiken en wat we gaan doen om die effecten te bereiken. In het begrotingsdeel staat wat dat gaat kosten.

Het grootste deel van de taken en de kosten heeft betrekking op de organisatie van de brandweerzorg in de elf gemeenten die bij Veiligheidsregio IJsselland aangesloten zijn. Daarnaast op de (voorbereiding op) de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

In deze begroting worden geen extra middelen gevraagd voor nieuw beleid. Voor nieuw beleid hanteren wij het principe 'nieuw voor oud'. Voor loon-/sociale lasten is een stijging van 2,4% gehanteerd voor het jaar 2019 en een prijsstijging van 2,10% (inclusief 0,50% nacalculatie). Ook is de onlangs afgesloten nieuwe cao, die geldt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019, structureel verwerkt in deze begroting. Deze ontwikkeling is in de tweede bestuursrapportage 2017 aangekondigd, waarbij is geconstateerd dat er een structureel nadelig financieel effect ontstaat. Bestuurlijk hebben wij afgesproken om nacalculatie toe te passen. In totaliteit leidt deze autonome ontwikkeling tot een stijging van de gemeentelijke bijdrage met 1,1 miljoen euro. De gevolgen hiervan voor uw gemeente kunt u zien in bijlage 5 bij deze begroting.

Tevens kwamen wij er, tijdens een vorig jaar uitgevoerde analyse van de salarissen, achter dat de werkgeverslasten op diverse toelagen (afbouw, garantie, beschikbaarheid, onregelmatigheid) niet verwerkt zijn in de begroting. Dit is in de eerste bestuursrapportage 2017 reeds gemeld, waarbij is aangegeven dat dit structureel in de begroting van 2019 verwerkt zou gaan worden. Het gaat om een bedrag van 352.000 euro. Hierover is afgesproken dat de veiligheidsregio dit gaat inverdienen en financiële dekking zoekt in de eigen begroting. De hieruit voortvloeiende begrotingswijziging wordt vervolgens verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2019.

In een Infographic, die als bijlage 6 bij deze begroting is gevoegd, is de begroting op een A4'tje op een toegankelijke manier weergegeven.

2 Inleiding

2.1 Veiligheidsregio IJsselland

2.1.1 Kenmerken

Als Veiligheidsregio IJsselland organiseren we samenwerking van politie, brandweer, geneeskundige hulpverlening, gemeenten (bevolkingszorg) en andere crisispartners. Gericht op het vergroten van de veiligheid en op het adequaat aanpakken van incidenten, branden, rampen en crises. Sinds januari 2014 zijn we ook verantwoordelijk voor de lokale brandweerzorg, verdeeld over 35 brandweerkazernes en -posten in de elf gemeenten van onze regio. We werken samen op grond van een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten in IJsselland en zijn daarmee verlengd lokaal bestuur. Onze regio kent bijna 520.000 inwoners.

Veiligheidsregio IJsselland is robuust, geniet vertrouwen en heeft sinds het ontstaan van de organisatie veel bereikt. Nu is het moment daar om vanuit een heldere koers en visie invulling te geven aan de rol van regievoerder binnen het netwerk van crisis- en convenantpartners en de integraliteit en hieruit voortvloeiende meerwaarde van de veiligheidsregio verder te bevorderen. Dit vraagt lef, initiatief, keuzes en scherpe strategische doelen. Veiligheidsregio IJsselland kan hierdoor een nog grotere bijdrage leveren aan de veiligheid van de inwoners, bedrijven en instellingen in IJsselland (citaat uit rapport visitatiecommissie 2018).

In 2017 besloot het bestuur tot aanpassing van de organisatie. Ontwikkelingen in de samenleving, ook op het gebied van veiligheid, vragen om een wendbare organisatie. Een organisatie ook die duidelijk voor ogen heeft welke waarde zij vanuit haar kracht toevoegt op basis van de behoefte vanuit de samenleving. En welke rol zij daarin in neemt. Het bestuur wenst een doorontwikkeling waardoor Veiligheidsregio IJsselland vanuit een meer extern gerichte focus beter in staat is in te spelen op maatschappelijke (veiligheids)behoeftes.

De doorontwikkeling maakt het mogelijk om in te spelen op de opgave dat een veiligheidsregio samen met anderen een bijdrage levert aan het in stand houden en continueren van de leefbaarheid in de samenleving. Het klassieke risicoprofiel moet worden verbreed, waarbij de veiligheidsregio mogelijk te dealen heeft met effecten, zonder eigenaar van het primaire probleem te zijn. Bijvoorbeeld door aantasting van het internetfundament, een aardbeving (natuurlijk of door gaswinning), cyber verstoring (vitale sector) cyberaanval betalingsverkeer, extreem weer.

2.1.2 Samenwerking

Veiligheidsregio IJsselland en Veiligheidsregio Noord & Oost Gelderland beheren samen met de Politie Oost Nederland en de Regionale Ambulancevoorziening IJsselland en Witte Kruis een

gezamenlijke Meldkamer Oost Nederland, zoals geregeld is in de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland.

In Oost-Nederland werken de vijf veiligheidsregio's samen met de politie en de Regionale Ambulance Voorzieningen aan een nieuwe meldkamer, die eind 2020 operationeel moet zijn. In deze nieuwe meldkamer moeten ontwikkelingen in de digitale wereld, het zaakgericht werken, informatiegestuurd handelen en *realtime* informatie delen hun intrede doen.

In 2017 heeft het bestuur het samenvoegingsplan Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO) Oost vastgesteld. Op basis van dit plan werkt een (interregionale) projectorganisatie een zestal deelprojecten uit: multi Oost 5, Meldkamer organisatie, menskant, informatievoorziening en incidentbestrijding. Het deelproject 'incidentbestrijding' wordt getrokken door IJsselland.

De voorzitters van alle veiligheidsregio's in Nederland zitten in het Veiligheidsberaad. Het Veiligheidsberaad overlegt periodiek met de Minister van Justitie & Veiligheid over strategische ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en andere relevante zaken in relatie tot de veiligheidsregio's.

2.1.3 Missie en visie

In het Organisatieplan Veiligheidsregio IJsselland 2018 is de volgende missie en visie geformuleerd:

Missie *(waarom bestaan wij?)*
Versterken van veiligheid in de fysieke leefomgeving: risico's beperken waar het kan en incidenten bestrijden waar het moet.

Visie *(hoe realiseren wij onze missie?)*
Wij:

- kennen de risico's en communiceren hierover in IJsselland naar inwoners, bedrijven en instellingen;
- maken gebruik van het vakmanschap van integere medewerkers;
- verbinden ons in het netwerk door samenwerking met burgers en partners;
- adviseren over en denken mee in veiligheidsvraagstukken door de inbreng van onze kennis en kunde en stimuleren zelfredzaamheid van inwoners, bedrijven en instellingen;
- bereiden ons voor op mogelijke incidenten, ook samen met onze partners;
- bestrijden incidenten wanneer ze zich voordoen en coördineren de inzet.

2.1.4 Beleidsagenda 2020 – 2023

Het jaar 2018 is het laatste jaar van het meerjarenbeleidsplan 2015-2018. In dat jaar is de voorbereiding gestart van de volgende beleidsperiode. Hierbij sluiten we aan op de beleidscyclus van gemeenten die na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuwe periode van vier jaar ingaat. Om het beleid in lijn te brengen met de beschikbare financiële middelen is ook een directe koppeling met de

jaarlijkse begroting wenselijk. We werken daarom samen met de gemeenten toe naar een strategische beleidsagenda 2020 die vervolgens van jaar tot jaar wordt uitgewerkt via de programmabegroting naar concrete resultaten. De in 2017 uitgevoerde zelfevaluatie en visitatie vormen de bouwstenen om gericht tot uitwerking van de beleidsagenda te komen.

2.1.5 Responsief in een actieve samenleving

Veiligheidsregio IJsselland wil een zichtbare, faciliterende en verbindende partner zijn voor alle partijen waarmee we samenwerking aan veiligheid. Dit betekent dat we onze blik verbreden, signaleren wat er in onze omgeving speelt, nieuwe relaties aangaan en bestaande relaties verstevigen. Ophalen én brengen. Dit doen we door ook accountmanagement in te zetten. Iedere gemeente, maar ook partner binnen en buiten Veiligheidsregio IJsselland heeft een eigen accountmanager vanuit de veiligheidsregio. Hiermee zorgen we voor verbinding tussen burgers, bedrijven, gemeenten en de veiligheidsregio, maar ook het netwerk daar omheen.

2.2 Andere ontwikkelingen

2.2.1 Veranderende wet en regelgeving

De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2021 in werking. Onze taak verandert hierdoor ook. Waar de gemeenten nu nog een dossier voorleggen aan de brandweer, zal dat in de toekomst diegene die wil bouwen, en namens hem de architect, zijn. De brandweer heeft dan alleen nog een adviesrol op risicovolle dossiers en gaat het proces toetsen en niet (meer) het eindresultaat. De adviesrol bij die risicovolle dossiers, is in een algemene maatregel van bestuur (AMvB) vastgelegd, maar staat ter discussie. De toegevoegde waarde van het brandweeradvies, de adviesvaardigheid en efficiëntie gaan de komende jaren bepalen wat de rol van de brandweer in de toekomst wordt.

Per 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming. Vanaf die datum geldt dezelfde privacywetgeving in de gehele Europese Unie. Als veiligheidsregio hebben we ons hierop voorbereid door in 2017 het informatieveiligheidsbeleid vast te stellen. Hierin staat op welke wijze wij invulling geven aan de Algemene verordening gegevensbescherming. Wij doen dit onder andere door het maken van een verwerkingsregister, het aanstellen van een functionaris gegevensbescherming en een procedure voor het voorkomen van datalekken.

De Eerste Kamer stemde 8 november 2016 in met het initiatiefvoorstel Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). De belangrijkste gevolgen zijn dat de arbeidsrechtelijke (rechts)positie van ambtenaren gelijk wordt aan die van werknemers in het private bedrijfsleven, en dat er een nieuwe (gewijzigde) Ambtenarenwet komt. De beoogde inwerkingtreding van de wet is 1 januari 2020. Deze wet heeft, zoals het er nu naar uitziet, gevolgen voor de status van de brandweervrijwilliger. Dit zou tot een substantiële kostenstijging leiden. Om die reden heeft de minister een jaar uitstel verleend voor alle medewerkers van de veiligheidsregio's. Op landelijk niveau, onder andere in de Brandweerkamer van de VNG, wordt onderzocht hoe met deze materie om te gaan.

2.2.2 Invloed van de gemeenteraden

Een onderwerp waar de laatste jaren veel aandacht voor is, is de invloed van de gemeenteraden op de uitvoering van taken die zij via bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling op regionale schaal laten uitvoeren. De aandacht is erop gericht om gemeenteraden bij de reguliere momenten van beleidsontwikkeling zodanig mee te nemen dat ze in staat zijn om vanuit de lokale context afwegingen te maken voor vraagstukken met een bovengemeentelijke/regionaal effect. Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 levert Veiligheidsregio IJsselland een bijdrage aan het inwerkprogramma voor de nieuwe raadsleden. Van daaruit worden gemeenteraadsleden uitgenodigd mee te werken aan de beleidsagenda 2020-2023 van Veiligheidsregio IJsselland. Ook leggen we het concept van deze beleidsagenda ter consultatie voor aan de gemeenteraden van alle elf gemeenten.

2.2.3 Ontwikkelingen in de samenleving

Vergrijzing en verminderd zelfredzamen

De trend is dat ouderen en mensen met psychische of lichamelijke problemen steeds meer op zichzelf wonen en niet meer in instellingen. Dat vraagt van de veiligheidsregio om een doelgroepgerichte benadering ter voorkoming van branden. Ingezet wordt op het verhogen van het brandveiligheidsbewustzijn. In de wetenschap dat er groepen die verminderd zelfredzaam die kwetsbaar zijn en daarom om andere aandacht vragen.

Nieuwe dreigingen

We zien een toename van nieuwe dreigingen in de samenleving. Deze beperken zich niet tot de eigen regio of de landsgrenzen, maar zijn internationaal. Hierbij kan gedacht worden aan de gevolgen van cybercrime, de klimaatverandering en terrorisme. Het is noodzakelijk deze thema's tastbaar te maken door te concretiseren wat de effecten zijn van dergelijke ontwikkelingen op de veiligheid op de lokale samenleving.

2.3 Opbouw begroting

De programma-indeling van deze begroting kent een nieuwe opzet. De indeling is vereenvoudigd en sluit meer aan bij de belevingswereld van onze grootste opdrachtgever, de gemeenten. Dat maakt dat we slechts twee programma's hebben: crisisbeheersing en brandweerzorg. Beide programma's zijn ingedeeld in een deelprogramma 'voorkomen' en een deelprogramma 'bestrijden'. Op die deelprogramma's heeft zo nodig een verfijning plaatsgevonden. De totale indeling is als volgt:

1. Programma Crisisbeheersing
    a. Voorkomen
        - Algemeen
        - GHOR
    b. Bestrijden

        - Algemeen
        - GHOR
        - Bevolkingszorg
2. Programma Brandweerzorg
    a. Voorkomen
    b. Bestrijden
        - Algemeen
        - Meldkamer

Elk programma beschrijft het beleidskader dat van toepassing is en de van belang zijnde ontwikkelingen en geeft antwoord op de vragen:

- Welk effect bereiken we in 2019?
- Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?
- Wat gaat het kosten?

2.3.1 Financiering en verdeelmethodiek

De financiering van de veiligheidsregio bestaat primair uit twee geldstromen. Het grootste deel van de inkomsten (circa 81%) komt uit bijdragen van de elf aangesloten gemeenten. Een kleiner deel (circa 13%) komt uit een rijksbijdrage, de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). Het resterende deel (circa 7%) wordt ingebracht door derden voor diensten die door de veiligheidsregio worden geleverd (o.a. van GGD IJsselland voor de dienstverlening op het gebied van bedrijfsvoering). Veiligheidsregio IJsselland realiseert haar ambities met de financiële middelen die wij ontvangen. In deze begroting worden geen extra middelen gevraagd voor nieuw beleid. Voor nieuw beleid hanteren wij het principe ‘nieuw voor oud’.

In 2013 besloot het algemeen bestuur hoe de kosten die de gemeenten betalen, verdeeld worden over de elf gemeenten. In de gekozen methodiek werden de kosten gebaseerd op de historische kosten, de kosten van de gemeenten voor brandweer en rampenbestrijding van voor de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014. Deze methodiek is drie jaar gehanteerd (2014, 2015 en 2016).

Voorafgaand aan de begroting 2017 is de verdeelmethodiek herzien. Door het algemeen bestuur is op 23 maart 2016 namelijk gekozen voor een combinatiemodel voor de verdeling van de kosten. De kosten worden vanaf 2017 voor 75% verdeeld op basis van de historische kosten en voor 25% op basis van een meer geobjectiveerde methodiek, te weten het gemeentefonds.

Het jaar 2019 is het derde jaar waarin de herziende verdeelmethodiek wordt toegepast. Bestuurlijk is afgesproken na drie jaar te bezien of het geobjectiveerde aandeel van het gemeentefonds in de verdeelmethodiek kan worden vergroot. Dit proces loopt parallel met de voorbereiding van de programmabegroting 2020.

3 Exploitatiebegroting

3.1 Inleiding

In dit deel van de begroting worden de financiële uitkomsten van de (meerjaren)begroting van Veiligheidsregio IJsselland gepresenteerd. In deze programmabegroting 2019 en meerjarenramingen 2020-2022 worden geen extra middelen gevraagd voor nieuw beleid. De in 2014 bestuurlijk vastgestelde bezuinigingsvoorstellen en de nieuwe besparingsvoorstellen als gevolg van efficiëntie- en schaalvoordelen zijn in de primitieve begroting verwerkt.

Voor loon-/sociale lasten is een stijging van 2,4% gehanteerd voor het jaar 2019 en een prijsstijging van 2,10% (inclusief 0,50% nacalculatie). Ook is de onlangs afgesloten nieuwe cao 1 mei 2017 tot 1 januari 2019 structureel verwerkt in deze begroting. Deze ontwikkeling is in de 2e bestuursrapportage 2017 aangekondigd, waarbij is geconstateerd dat er een structureel nadelig financieel effect ontstaat. Bestuurlijk hebben wij afgesproken om nacalculatie toe te passen. Alle genoemde ontwikkelingen hebben een hogere gemeentelijke bijdrage van 1,1 miljoen euro tot gevolg.

Dit is het tweede begrotingsjaar waar de verandering van de BBV-regelgeving (Besluit begroting en verantwoording) is opgenomen. Gemeenten hebben deze al toe moeten passen op de begroting 2017. Voor gemeenschappelijke regelingen zijn de nieuwe richtlijnen vanaf 2018 van kracht. De belangrijkste ontwikkeling hierin is dat overhead niet meer mag worden toegerekend aan de programma's. Dit heeft gevolgen voor de tabel wat gaat het kosten per programma.

De verdeling van de kosten over de verschillende programmaonderdelen wordt afzonderlijk zichtbaar gemaakt in hoofdstuk 4.

3.2 (Meerjaren)begroting 2019-2022

In de begroting worden bijna alle structurele lasten met structurele baten gedekt, met uitzondering van een maatwerkafspraak met de gemeente Olst-Wijhe van 33.419 euro. In deze gemeente worden de eenvoudige taken op het gebied van toezicht en handhaving nog verricht door personeel in loondienst van de veiligheidsregio. Bij de meeste gemeenten werden deze eenvoudige taken al in de afronding van de financiële nulmeting verrekend en door hen zelf uitgevoerd. Mocht de gemeente Olst-Wijhe in de toekomst besluiten om de eenvoudige taken zelf te verrichten, dan dient dit binnen de veiligheidsregio te leiden tot een bezuiniging van 33.419 euro.

Verder worden de gemeente Staphorst en Steenwijkerland voor het laatste jaar met 67.360 euro incidenteel gecompenseerd uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VR.

Hieronder een overzicht van de incidentele baten en lasten in de begroting 2019:

Jaar 2019	Baten	Lasten	Saldo
Maatwerkafspraak Olst Wijhe	€ -33.419	€ -	€ -33.419
Incidentele compensatie gemeente Staphorst en Steenwijkerland	€ -67.360	€ -	€ -67.360
	€ -100.779	**€ -**	**€ -100.779**

Het volgend overzicht van de begroting 2019 en meerjarenramingen 2020-2022 is op hoofdlijnen en verdeeld in tien categorieën. Voor de vergelijking is de kolom begroting 2018 opgenomen en zijn de voorlopige rekeningcijfers 2017 toegevoegd. Tussen de cijfers van 2018 en 2019 zijn verschillen te zien. Deze verschillen worden veroorzaakt door: de bezuinigingen naar aanleiding van de regionalisering, indexeringen en interne verschuivingen (bijvoorbeeld kapitaallast kazernes in het jaar van terugkoop gemeente omgezet in een huurlast) en de besparingsvoorstellen als gevolg van efficiëntie- en schaalvoordelen die zijn verwerkt.

In paragraaf 3.3 wordt een toelichting gegeven per categorie.

EXPLOITATIE VEILIGHEIDSREGIO IJSSELLAND

bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Begroting 2018	**Begroting 2019**	**Meerjarenraming** 2020	2021	2022
Exploitatiekosten						
1. Personeel	-25.810	-24.724	**-26.016**	-25.962	-25.904	-25.829
2. Huisvesting	-4.734	-4.821	**-5.095**	-5.089	-5.097	-5.121
3. Brandweermaterieel	-4.782	-4.719	**-4.735**	-5.111	-5.293	-5.382
4. Opleiden & Oefenen	-2.380	-2.539	**-2.587**	-2.582	-2.577	-2.577
5. Automatisering & verbindingen	-1.589	-1.881	**-1.892**	-1.983	-2.002	-2.016
6. Rente	-539	-864	**-854**	-883	-902	-900
7. Beheerskosten	-1.248	-1.075	**-1.099**	-1.098	-1.098	-1.098
8. Overige kosten	-3.395	-1.986	**-1.924**	-1.479	-1.345	-1.345
Totaal exploitatiekosten	**-44.477**	**-42.609**	**-44.202**	**-44.187**	**-44.218**	**-44.268**
Exploitatiebaten						
9a. Diverse opbrengsten	3.810	372	**339**	327	361	411
9b. Bijdrage GGD	2.418	2.341	**2.440**	2.437	2.434	2.434
Totaal exploitatiebaten	**6.228**	**2.713**	**2.779**	**2.764**	**2.795**	**2.845**
Algemene dekkingsmiddelen						
10a. Rijksbijdrage V en J:						
V&J - BDuR	5.744	5.679	**5.752**	5.752	5.752	5.752
10b. Gemeentelijke bijdragen	33.061	34.217	**35.319**	35.319	35.319	35.319
Totaal bijdragen	**38.805**	**39.896**	**41.071**	**41.071**	**41.071**	**41.071**
Exploitatieresultaat / Inverdieneffect	**556**	**-**	**-352**	**-352**	**-352**	**-352**

Wij gaan meerjarig (periode 2020 t/m 2022) uit van constante prijzen. De bovenstaande meerjarige fluctuaties vloeien niet voort uit nieuw beleid, maar zijn autonome ontwikkelingen (bezuinigingen/ besparingen, verschuiving van kostencategorie en Btw-effect op de investeringen).

In het exploitatieoverzicht is te zien dat er geen structureel sluitende begroting wordt gepresenteerd. In de vergadering van het dagelijks bestuur op 15 maart 2018 is afgesproken om de werkgeverlasten op de toelagen van 352.000 euro binnen de bestaande begroting op te vangen. Hierover is afgesproken dat de veiligheidsregio dit gaat inverdienen en financiële dekking zoekt in de eigen begroting. De hieruit voortvloeiende begrotingswijziging wordt vervolgens verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2019.

3.3 Toelichting exploitatiebegroting 2019-2022

Dit deel van de begroting bevat per categorie een korte toelichting op de begrotingscijfers 2019 en indien nodig op de meerjarenramingen. De begrotingscijfers zijn zoveel mogelijk gerubriceerd naar herkenbare categorieën. De toelichting op de exploitatie volgt de nummering van de categorieën uit bovenstaand overzicht.

3.3.1 Toelichting exploitatiekosten

Hieronder staat een toelichting op de verschillende onderdelen van de exploitatiebegroting. De nummering verwijst naar de nummering in het exploitatieoverzicht.

1. Personeel

Het totaal aan geraamde personeelslasten bedraagt ruim 26,02 miljoen euro en bestaat uit: loonkosten beroeps, vrijwilligersvergoeding en overige personeelskosten.

Loonkosten beroeps
Het uitgangspunt voor de raming van deze loonkosten in 2019 is de formatieomvang van 285,33 fte en de kwalitatieve schaalindeling hiervan, hierbij is rekening gehouden met de bezuinigingen. De loonkosten voor 2019 zijn gebaseerd op de werkelijke loonkosten voor 2018 (inclusief de kosten van de 14,4 uren vanuit het Individueel Keuzebudget) en rekening houdend met de indexering van 2,4%, conform de technische uitgangspunten (zie bijlage 1). Deze autonome ontwikkeling betekent voor de gemeentelijke bijdrage een stijging van bijna 280.000 euro.
In de cijfers van de begroting 2018 is nog geen rekening gehouden met de nieuwe cao, aangezien deze tijdens het opstellen nog niet bekend was. Bestuurlijk is afgesproken om nacalculatie toe te passen. Door in de begroting 2019 uit te gaan van de werkelijke loonkosten voor 2018 wordt de laatst bekende cao-ontwikkelingen (3,25%) en sociale lasten (stijging APB premies per 1-1-2018) structureel meegenomen. De huidige cao loopt tot 1 januari 2019.
In de begroting 2018 was 1,5% ruimte om een stijging van de lonen en de sociale lasten op te vangen. Uit analyse van de werkelijke salarissen januari 2018 blijkt dat de totale stijgingen meer zijn, dan financieel beschikbaar is en een nadeel veroorzaakt van 573.000 euro.

Daarnaast is in de 1e bestuursrapportage 2017 geïnformeerd over de werkgeverlasten van de toelagen. De organisatie betaalt de medewerkers diverse toelagen (afbouw, garantie, beschikbaarheid, onregelmatigheid). Tijdens de analyse van de salarissen in 2017 is ontdekt dat de werkgeverslasten op deze toelagen niet zijn begroot. Dit betreft een structureel nadeel van 352.000 euro. Hierover is afgesproken dat de veiligheidsregio dit gaat inverdienen en financiële dekking gaat zoeken in de eigen begroting.

Vrijwilligersvergoeding
Bij de raming van de vergoeding aan de brandweervrijwilligers (3,96 miljoen euro) is ook rekening gehouden met de loonontwikkelingen en is ruim 67.000 euro hoger dan in 2018 en veroorzaakt ook een hogere gemeentelijke bijdrage.

Overige personeelskosten
Tot slot in de prijsindexering van 2,1% toegepast op de overige personeelskosten (bijvoorbeeld kosten ongevallenverzekering, reiskosten en inhuur derden). Dit veroorzaakt een stijging van 23.000 euro.

Samengevat:
In totaal stijgen de totale personeelskosten met structureel ongeveer 1,3 miljoen euro ten opzichte van begroting 2018. Hier tegenover staat een hogere bijdrage GGD van 96.000 euro (loonkosten bedrijfsvoering) en het inverdieneffect door het opvangen van de werkgeverslasten op de toelagen. Per saldo betekent dit 0,85 miljoen euro een hogere gemeentelijke bijdrage.

Loonidexering 2019 (2,4%)	280.000
Nacalculatie cao- gemeenten en sociale lasten	573.000
Werkgeverslasten toelagen	352.000
Loonindexering vrijwilligersvergoeding	67.000
Prijsindexering overige personeelskosten	25.000
Totale stijging personeelskosten	*1.297.000*
Verhoging bijdrage GGD	-96.000
Inverdieneffect (opvangen werkgeverslasten toelagen)	-352.000
Stijging van de gemeentelijke bijdrage	**849.000**

In de meerjarenramingen 2020 t/m 2022 is het uitgangspunt dat de lasten per saldo elk jaar licht afnemen. Dit is conform de afspraken in het Sociaal Plan. Verder is er meerjarig rekening gehouden met de aflopende garanties van het beroepspersoneel.

2. Huisvesting

Voor de 35 brandweerkazernes en -posten in de regio is het uitgangspunt dat deze in eigendom van de gemeenten blijven. Er zijn in 2013 huurcontracten afgesloten met de gemeenten. De huurprijs is gebaseerd op de kosteninventarisatie van de huisvesting in de nulmeting.

De huurprijs, die Veiligheidsregio IJsselland betaalt aan de gemeenten, bestaat uit het deel gemiddelde kapitaallasten van de brandweerpost, het deel van het gemiddelde bedrag voor het groot onderhoud (inclusief

21% btw) en het deel van de verzekeringskosten van de eigenaar. De huurprijs voor 2019 is 2,1% hoger dan de huurprijs van 2018. De werkelijke huurprijs in 2019 kan hoger uitvallen, conform artikel 9.2 van de algemene bepalingen bij de huurovereenkomsten. De lasten voor energie, schoonmaak, belastingen en dagelijks onderhoud worden rechtstreeks door de hurende partij (de veiligheidsregio) voldaan aan externe leveranciers en maken geen deel uit van de huursom.

Tijdens de regionalisering van de brandweer is voor negen brandweerkazernes een uitzondering gemaakt. Deze kazernes zijn tijdelijk in eigendom genomen door Veiligheidsregio IJsselland. Met deze tijdelijke overdracht is vermeden dat de btw-herzieningstermijn op gebouwen jonger dan tien jaar wordt toegepast. Bij de overgang naar huur moest anders in de geldende fiscale regelgeving de gecompenseerde btw naar rato van het aantal verstreken jaren door de betreffende gemeenten worden terugbetaald aan de Belastingdienst. Regiobreed zou hier een bedrag van ± drie miljoen euro mee zijn gemoeid.

In 2019 zijn wij nog eigenaar van vijf kazernes. De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn in het jaar van terugkoop door de gemeente omgezet in een huurlast. In bijlage 4 vindt u de specificatie van de nog in eigendom zijnde brandweerkazernes welke op 1-1-2014 zijn overgenomen en tegen welke boekwaarde. Na het verstrijken van de tienjaarstermijn worden de kazernes weer tegen de boekwaarde terug geleverd aan de gemeenten. In de begroting wordt uitgegaan van 3,5% aan rentelasten voor het aantrekken van vreemd vermogen voor de aankoop gedurende de periode van eigendom.

De huisvestingskosten maken onderdeel uit van het programma brandweer en het taakveld crisisbeheersing en brandweer, conform het BBV.
De stijging van de huisvestingskosten ten opzichte van de begroting 2018 wordt veroorzaakt door de toegepaste prijsindexering van 2,1% en doordat de kazernes in Nieuwleusen en Zwartsluis zijn omgezet in een huurlast.

3. Brandweermaterieel

Met ingang van 1-1-2014 heeft de veiligheidsregio de boekwaarde van al het brandweermaterieel overgenomen van de gemeenten, inclusief het beheer en onderhoud. De gemeentelijke bijdragen uit de nulmeting zijn gebaseerd op de gemiddelde kapitaallasten van al het aanwezige brandweermaterieel. Hierdoor heeft de organisatie structureel voldoende middelen om de noodzakelijke vervangingsinvesteringen te doen. Voor het verschil tussen de in een specifiek begrotingsjaar te ramen kapitaallasten en de gemiddelde kapitaallasten wordt een storting in of een onttrekking aan de hiervoor ingestelde egalisatiereserve gedaan. Per saldo wordt in 2019 een storting in de egalisatiereserve geraamd van 572.962 euro.

De kosten voor brandweermaterieel zijn iets gestegen ten opzichte van de begroting 2018, dit wordt veroorzaakt door de prijsindexering van 2,1%.

De jaarlijkse toename van de kosten van het brandweermaterieel wordt veroorzaakt door het btw-effect op de vervangingsinvesteringen, de huidige kapitaallasten voor vervanging zijn nog zonder btw.

De vervangingswaarden zijn niet geïndexeerd met 2,1%. In bijlage 2 staat het overzicht van de vervangingsinvestering voor 2019. Door de teams Beheer & Techniek en Repressie wordt kritisch beoordeeld of de vervanging noodzakelijk is. Bijlage 2 is gebaseerd op gedetailleerde specificaties die bij het vakteam Financiën ter beschikking zijn.

4. Opleiden & oefenen

De kosten voor opleiden & oefenen zijn gestegen ten opzichte van de begroting 2018. Dit wordt veroorzaakt door de prijsindexering van 2,1%.

5. Automatisering & verbindingen

De feitelijke ontwikkeling van de kostenvraag voor ICT in de nieuwe veiligheidsregio krijgt steeds meer vorm. De ICT-kosten zijn in beeld en passen binnen de beschikbare budgetten. De specifieke ICT-kosten zijn begroot onder het desbetreffende proces en vallen daarmee ook onder het desbetreffende taakveld, conform BBV. Alle aanwezige apparatuur is in beeld, waarmee een meerjarig vervangingsschema is opgesteld.

6. Rente

Evenals vorig jaar hanteren wij voor huisvesting 3,5% en voor het materieel 2,5%. De veiligheidsregio probeert binnen de geldende regelgeving op dit vlak zoveel mogelijk met kort geld te lenen. Hiermee maken wij optimaal gebruik van de lage rentepercentages, hetgeen incidentele onderuitputting kan opleveren. Deze incidentele onderuitputting gaat deel uitmaken van de tussentijdse bestuursrapportages. Conform BBV worden de rentelasten apart begroot op het taakveld treasury en vanuit dit taakveld weer toegerekend aan de andere taakvelden (overhead en crisisbeheersing en brandweer).
De rentelasten zijn lager ten opzichte van de begroting 2018. Dit wordt veroorzaakt door de omzetting van de rentelasten van de kazernes in Nieuwleusen en Zwartsluit in een huurlast.

Meerjarig zijn de rentelasten van de kazernes in het jaar van terugkoop door de gemeente omgezet in een huurlast (categorie huisvesting), hierdoor ontstaat per jaarschijf een verschil.

7. Beheerskosten

Dit zijn voornamelijk kosten van de bedrijfsvoering. De beheerskosten zijn gestegen ten opzichte van het jaar 2018. Dit wordt veroorzaakt door de toegepaste prijsindexering van 2,1%.

8. Overige

Alle niet onder de voorgaande categorieën onder te brengen posten zijn hier geraamd. Denk hierbij aan bijdrage aan derden, kosten OR en storting reserve. De overige kosten zijn lager ten opzichte van het jaar 2018. Dit wordt veroorzaakt door een lagere storting in de egalisatiereserve. Meerjarig is ook een daling van de kosten te zien door een lagere storting.

3.3.2 Toelichting exploitatiebaten

9a. Opbrengsten
Voor 2019 zijn de opbrengsten ook met 2,1% geïndexeerd. Ten opzichte van de begroting 2018 zijn de opbrengsten gedaald. Dit wordt veroorzaakt door het niet meer ontvangen van de bijdrage veiligheidsregio Drenthe voor brandweerzorg op het grensgebied bij gemeenten De Wolden en Hollandscheveld.

Vennootschapsbelasting
Veiligheidsregio IJsselland heeft een verordening (inclusief tarieventabel) vastgesteld om inkomsten te kunnen heffen. Ons algemene standpunt met betrekking tot de heffing van vennootschapsbelasting en die van onze belastingadviseur is dat VRIJ niet belasting- en aangifteplichtig is. Namelijk met de volgende redenering: voor het overgrote deel van de activiteiten/ inkomsten is er geen sprake van deelname aan het economisch verkeer en dus kan er geen sprake zijn van het drijven van een onderneming. Bij de activiteiten (bijvoorbeeld detachering personeel), waarmee VRIJ wel deelneemt aan het economisch verkeer, wordt niet gestreefd naar winst en worden er geen structurele overschotten gerealiseerd. Wij zijn nog in gesprek met de belastingdienst en onze inspanning is om dit in een vaststellingsovereenkomst met stempel van de belastingdienst te krijgen.

9b. Bijdrage GGD

De gezamenlijke eenheid Bedrijfsvoering maakt deel uit van Veiligheidsregio IJsselland. De begroting is gebaseerd op het financieel kader zoals deze werd uitgewerkt in het vastgestelde organisatie- en formatieplan van de eenheid Bedrijfsvoering. De bijdrage van de GGD in deze eenheid is gebaseerd op het door de GGD ingebrachte financieel kader (44%). De bijdrage van de GGD is gestegen ten opzichte van de begroting 2018. Dit wordt veroorzaakt door de afgesproken indexeringen voor 2019. Meerjarig is een daling van de bijdrage te zien. Dit wordt veroorzaakt door de bezuinigingen.

3.3.3 Toelichting algemene dekkingsmiddelen

10. Algemene dekkingsmiddelen

De dekking voor de exploitatie van de veiligheidsregio valt uiteen in twee posten.
10a. Rijksbijdragen van het ministerie van Justitie & Veiligheid (J&V);
10b. Bijdragen van de elf gemeenten.

10a. Rijksbijdrage van het ministerie van Justitie & Veiligheid

Van het ministerie van Justitie & Veiligheid wordt een Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) ontvangen. Jaarlijks worden in de maanden juni en december budgetcirculaires BDuR van het ministerie ontvangen. Hierin wordt de bijdrage die de veiligheidsregio ontvangt, bekend gemaakt.

In de begroting 2019 zijn de voorlopig geldende bedragen (5,75 miljoen euro) uit de decembercirculaire 2017 van J&V opgenomen. Dit is tijdens het opstellen van de begroting de laatste bekende circulaire en waarbij wordt aangegeven dat de uitkering meerjarig gelijk blijft. De

BDuR-uitkering is structureel 73.000 euro hoger ten opzichte van de begroting 2018 door structurele bijstelling van de loon en prijscompensatie vanuit het Rijk en zorgt voor een minder hoge stijging van de gemeentelijke bijdrage.

10b. Bijdragen van de elf gemeenten

De basis voor de bijdragen van de gemeenten zijn de uitkomsten van de financiële nulmeting die werden vertaald in de eerdere begroting voor het jaar 2014 (historische kosten). De cijfers van 2019 zijn geïndexeerd voor lonen en prijzen, conform de technische uitgangspunten zoals in bijlage 1 is toegelicht. Verder is rekening gehouden met de incidentele compensatie van de gemeente Steenwijkerland en Staphorst via een onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkeling VR. Tot slot wordt er vanaf 2018 een bijdrage betaald voor bevolkingszorg, conform bestuurlijke afspraken op basis van de businesscase bevolkingszorg.
Hieronder een opbouw van de gemeentelijke bijdrage:

Bijdrage 2018 excl. maatwerk, compensatie en BV	**€**	**33.721.923**
BIJ: loonindex (2,4%) en prijsindex (2,10%) 2019. Inclusief gevolgen nieuwe cao.	€	1.451.653
Af: Inverdieneffect 352.000 euro	€	-352.000
Bijdrage 2019 excl. maatwerk, compensatie en BV	**€**	**34.821.576**
Af: incidentele compensatie nadeelgemeenten	€	-67.360
BIJ: Bijdrage bevolkingszorg (vanaf 2018)	€	142.528
BIJ: Maatwerkafspraken 2019	€	422.621
= Bijdrage 2019 gemeenten	**€**	**35.319.365**
(zie bijlage 5 voor specificatie bijdrage per gemeente)		

De specifieke bijdrage per gemeente is berekend overeenkomstig de besluitvorming over de verdeelmethode op 23 maart 2016. Het algemeen bestuur heeft gekozen voor de variant 75% historisch en 25% gemeentefonds. Voor het opstellen van de begroting 2020 is er een evaluatiemoment en wordt gekeken of er ontwikkelingen zijn die een verhoging van het aandeel van het gemeentefonds mogelijk maken. De gekozen methodiek wordt tijdens de evaluatie in principe niet ter discussie gesteld, de evaluatie richt zich op de mogelijkheden om het aandeel van het gemeentefonds te verhogen. Daarnaast is er voor gekozen om Steenwijkerland en Staphorst de komende drie jaar incidenteel te compenseren voor het nadelige financiële herverdeeleffect. Bij de evaluatie over drie jaar wordt opnieuw naar deze compensatie gekeken.
De bijdrage per gemeente staat in bijlage 5. De bijdrage is onderverdeeld in een vast aandeel en een maatwerkdeel. De maatwerkafspraken bestaan uit de FLO- bijdragen van gemeente Zwolle, Deventer en Kampen, alsmede de afspraak met de gemeente Olst-Wijhe op het vlak van de continuering van de advisering van eenvoudige taken op het gebied van toezicht en handhaving. De incidentele compensatie is ook afzonderlijk in beeld gebracht. Tot slot is het inverdieneffect van 352.000 euro apart inzichtelijk gemaakt.

3.3.4 Overzicht baten en lasten

In de onderliggende gedetailleerde ramingen in de begroting worden alle baten en lasten zoveel mogelijk rechtstreeks geraamd en verantwoord bij de twee programma's:

- Crisisbeheersing
- Brandweerzorg

Het saldo van de totale exploitatiebegroting over 2019 bedraagt 40,93 miljoen euro. Hiervan kan 32,52 miljoen euro rechtstreeks worden toegerekend aan de programma's en 0,92 miljoen euro aan nog niet voorziene kosten (o.a. de flexibele schil) en 0,35 mln. als inverdieneffect. De ramingen van de ondersteunende diensten (overhead) komen uit op 7,84 miljoen euro. In de eerdere begroting werden deze indirecte kosten toegerekend aan de programma's met een simpele en toegankelijke verdeelsleutel. Door de BBV- wijzigingen is dit niet meer toegestaan. Hierbij een overzicht van baten en lasten per programma en waarbij de overheadkosten apart inzichtelijk zijn gemaakt. In bijlage 3 vindt u een overzicht op hoofdlijnen van de overheadkosten.

Jaar 2019	Baten	Lasten	Saldo
Programma Brandweerzorg	€ -309.306	€ 30.342.431	€ 30.033.125
Programma Crisisbeheersing	€ -142.527	€ 2.129.358	€ 1.986.831
Algemene dekkingsmiddelen	€ -40.928.787	€ -	€ -40.928.787
Overige baten en lasten (flexibele schil)	€ -	€ 916.569	€ 916.569
Overhead	€ -2.366.489	€ 10.205.150	€ 7.838.660
Heffing VPB	€ -	€ -	€ -
Bedrag onvoorzien	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -43.747.109	€ 43.593.507	€ -153.602
Toevoeging aan de reserve programma brandweer	€ -35.302	€ 491.966	€ 456.664
Onttrekking aan de reserves algemene dekkingsmiddelen	€ -67.360	€ 116.298	€ 48.938
Resultaat	**€ -43.849.771**	**€ 44.201.771**	€ 352.000

4 Programma Crisisbeheersing

4.1 Deelprogramma Voorkomen

4.1.1 Algemeen

Beleidskader
In de Wet veiligheidsregio's is als taak aan de veiligheidsregio's opgedragen om de rampenbestrijding en de crisisbeheersing te organiseren.

Welk effect heeft ons werk in 2019?

- Rampen en crises worden zoveel mogelijk voorkomen of beperkt.
- Het veiligheidsbewustzijn van inwoners wordt vergroot en versterkt.
- Evenementen in onze regio kunnen veilig plaatsvinden.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?

- We brengen de risico's in de fysieke leefomgeving in beeld en baseren mede daarop onze operationele plannen, opleidingen en oefeningen.
- We verkleinen de risico's die aan de orde zijn door:
    - zowel intern als extern mee te denken over veiligheidsvraagstukken;
    - te participeren in samenwerkingsverbanden rondom de geprioriteerde risico's;
    - het aan inwoners, bedrijven en instellingen verstrekken van informatie en geven van advies over risicovolle gebeurtenissen en de te treffen veiligheidsmaatregelen.
    - het verstrekken van veiligheidsadviezen aan onze gemeenten in het kader van de evenementenvergunning.

4.1.2 GHOR

Beleidskader
GHOR staat voor geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio. De GHOR maakt deel uit van Veiligheidsregio IJsselland. In de 'warme' situatie is de GHOR belast met coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. In de 'koude situatie' houden medewerkers van het GHOR-bureau zich bezig met opleidingen, trainingen, oefenen, het geven van adviezen op het gebied van risico's en evenementen, het (mee)schrijven aan draaiboeken.

Welk effect heeft ons werk in 2019?

- Inwoners van onze regio die in een instelling voor 24-uurszorg verblijven, en die zichzelf niet zo goed kunnen redden, kunnen er vanuit gaan dat de instelling waar zij verblijven ervoor zorgt dat zij in crisisomstandigheden zo veilig mogelijk zijn.
- De problematiek rond een aantal specifieke groepen mensen (kwetsbare groepen als ouderen) die zichzelf minder goed kunnen redden is verminderd.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?

- We zorgen voor een sterkere informatiepositie binnen het geneeskundig netwerk, waardoor we continu inspelen op risico's en het netwerk als geheel beter kan anticiperen op mogelijk knelpunten.
- We helpen en stimuleren de partners in het geneeskundig netwerk en de instellingen die 24-uurszorg leveren, om zich door goede calamiteitenplannen en een goede crisisorganisatie voor te bereiden op crisissituaties.
- We zoeken contact met de organisaties die zich bezighouden met de problematiek van specifieke doelgroepen en helpen waar dat zinvol is.
- We zoeken zoveel mogelijk de samenwerking met GHOR'en om ons heen. Daarbij steken we in op een intensievere samenwerking met in ieder geval GHOR Noord- en Oost-Gelderland.
- We houden goed contact met de verschillende gemeenten in ons gebied en we zoeken in overleg continu naar mogelijkheden om elkaar te versterken.

4.2 Deelprogramma Bestrijden

4.2.1 Algemeen

Beleidskader
In het Besluit veiligheidsregio's zijn de basisvereisten voor crisisbeheersing vastgelegd.

Welk effect heeft ons werk in 2019?

- Rampen en crises die de regiogrens overschrijden worden even adequaat bestreden als rampen en crises in de eigen regio.
- Rampen en crises die de landsgrens overschrijden worden even adequaat bestreden als rampen en crises in de eigen regio.
- We versterken onze crisisbeheersing met internationale ontwikkelingen, ervaringen en innovaties.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?

Om het gewenste effect te hebben doen wij het volgende:

- We werken aan een in crisisomstandigheden goed georganiseerde structuur voor leiding, coördinatie en informatiemanagement en een gecoördineerde regionale incidentbestrijding, zowel operationeel als bestuurlijk, door:
    - in een crisisplan uit te werken hoe deze structuur eruit ziet en dit crisisplan actueel te houden;
    - de juiste mensen te selecteren voor de functies van Leider CoPI, Operationeel leider en Informatiemanager (CoPI, ROT, BT)[1];
    - afspraken te maken over de manier van werken in en tussen de crisisteams.
    - deze mensen en crisisteams op te leiden, te trainen en te laten oefenen en te faciliteren in de juiste middelen;
    - bedrijven en instellingen te helpen om hun eigen crisisorganisatie zo goed mogelijk in te richten.
- We zorgen ervoor dat we de crisisteams voorbereiden op de risico's die we van tevoren kunnen bedenken, waaronder de operationele voorbereiding op risicovolle evenementen.
- We evalueren en leren van oefeningen en inzetten en meten het presterend vermogen van de crisisorganisatie.
- We monitoren de kwaliteit van onze crisisorganisatie permanent, door tijdens oefeningen en inzetten de operationele prestaties te meten en daar waar nodig bij te sturen.
- We leveren input aan de vorming van de landelijke meldkamerorganisatie, zodat deze zo goed mogelijk kan functioneren.
- We werken nauw samen met de veiligheidsregio's Drenthe, Flevoland, Noord- en Oost Gelderland, Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid.
- We leveren een bijdrage aan de landsgrensoverschrijdende samenwerking met Duitsland, samen met de veiligheidsregio's Twente, Drenthe en Groningen.
- We werken internationaal samen in een EU-subsidie programma. In 2019 organiseren we een internationale hoogwater-oefening in het kader van dit project.

[1] CoPI = Commando Plaats Incident, ROT = Regionaal Operationeel Team, BT = Beleidsteam.

4.2.2 GHOR

Beleidskader
Zie 4.1.2.

Welk effect heeft ons werk in 2019?
Met het programma GHOR willen we de volgende effecten hebben:

- Mensen in onze regio kunnen ook op momenten van crisis rekenen op zo goed mogelijke geneeskundige hulpverlening.
- Mensen hebben meer kans om een levensbedreigend medisch noodgeval te overleven. Denk daarbij aan een hartstilstand of een grote bloeding.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?

- We werken aan een in crisisomstandigheden goed georganiseerde structuur voor leiding, coördinatie en informatiemanagement binnen het geneeskundige netwerk – dit doen wij door:
    - de juiste mensen te selecteren voor functies in onze eigen crisisorganisatie;
    - deze mensen op te leiden, te trainen en te laten oefenen;
    - zorginstellingen te helpen om hun crisisorganisatie zo goed mogelijk in te richten.
- We zorgen ervoor dat we onze eigen crisisorganisatie voorbereiden op de risico's die we van tevoren kunnen bedenken.
- Zoveel mogelijk mensen in onze regio leren hoe zij levensreddend moeten handelen. Om dat te bereiken maken we gebruik van organisaties die hier expertise in hebben.
- Onze input aan de vorming van de Landelijke Meldkamerorganisatie en het zorgcoördinatiecentrum draagt bij aan een goed functionerende meldkamerorganisatie.

4.2.3 Bevolkingszorg

Beleidskader
Door de colleges van B&W is een regionaal team Bevolkingszorg aangewezen met vijf concrete bevolkingszorgtaken:

1. het geven van voorlichting aan de bevolking;
2. het voorzien in opvang en verzorging van de bevolking;
3. het verzorgen van nazorg voor de bevolking;
4. het registreren van slachtoffers;
5. het registreren van schadegevallen.

Deze taken zijn naar drie hoofdtaken ingedeeld: crisiscommunicatie, acute bevolkingszorg en herstelzorg (nafase).

De elf gemeenten in Veiligheidsregio IJsselland vervullen deze taken op het gebied van bevolkingszorg in een regionaal verband. De gemeenten dragen zorg voor de financiering en leveren met elkaar de mensen, die samen het regionale team vormen. Leden van het team nemen vrijwillig deel en zijn geselecteerd op hun enthousiasme, beschikbaarheid op bijzondere tijden en

bekwaamheid. Daarnaast nemen gemeenten de verantwoordelijkheid om enkele lokale taken zelf te organiseren.

Dit zorgt er voor dat de gemeentelijke taken op het gebied van crisisbeheersing adequaat in regionaal verband kunnen worden uitgevoerd. Als uitgangspunten gelden daarbij:

- crisistaken worden uitgevoerd door specialisten of ze passen bij dagelijkse werkzaamheden: Een kleine crisiskern stuurt aan, regionaal wat moet, lokaal wat kan;
- crisisspecialisten beschikken over specifieke kwaliteiten en krijgen tijd om deze te onderhouden: de juiste man/vrouw op de juiste plek ondersteunt door de eigen hoofdwerkgever;
- het aantal crisisspecialisten staat in verhouding met de aard en omvang van de klus en de inzetfrequentie: we verkiezen kwaliteit boven kwantiteit;
- de voorbereiding op de crisistaken sluit aan bij de praktijk: We kiezen voor een realistische, maar ook efficiënte voorbereiding op taken.

Onze bevolkingszorg is zo ingericht dat zoveel mogelijk vorm en inhoud gegeven kan worden aan de uitgangspunten en de prestatie-eisen van het door het Veiligheidsberaad vastgestelde rapport ‘Bevolkingszorg op orde 2.0, eigentijdse Bevolkingszorg, volgens afspraak’.

Welk effect heeft ons werk in 2019?

- Bevolkingszorg functioneert als een team bij het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises en de gevolgen daarvan voor mens, dier en milieu.
- Medewerkers van het team Bevolkingszorg zijn betrouwbaar en op hun taak toegerust. Hiertoe bevorderen we dat de functionarissen van het team Bevolkingszorg:
    - enthousiast zijn en zich vóór de crisis inspannen om tijdens de crisis te weten wat ze moeten doen;
    - competent zijn;
    - opgeleid, getraind en geoefend zijn;
    - informatiegestuurd optreden;
    - gefaciliteerd worden in de uitvoering van hun taken.
- Inwoners, bedrijven, instellingen, bestuurders en gemeenteambtenaren zijn tevreden over de wijze waarop de processen crisiscommunicatie en nazorg zijn georganiseerd.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?

- In samenspraak met de gemeenten selecteren van de functionarissen van het team Bevolkingszorg. De daadwerkelijke aanname gebeurt door de gemeente waar de functionaris werkt.
- We bieden opleidingen, trainingen, oefeningen, middelen, toegang tot informatie(systemen), werkinstructies, informatiekaarten en dergelijke aan, om de leden van het team Bevolkingszorg toe te rusten op hun taak.
- We werken de processen crisiscommunicatie en nazorg nader uit en bieden specifieke opleidingen, trainingen en oefeningen aan om deze processen robuust te organiseren.

Wat gaat het programma Crisisbeheersing kosten?

Programma CRISISBEHEERSING	Rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenramingen x € 1.000		
				2020	2021	2022
Exploitatielasten:						
Crisisbeheersing	€ 894.055	€ 717.598	€ 666.078	€ 665	€ 663	€ 663
GHOR	€ 1.127.101	€ 1.006.566	€ 1.048.910	€ 1.049	€ 1.048	€ 1.048
Bevolkingszorg	€ 247.619	€ 325.214	€ 414.370	€ 414	€ 414	€ 414
Exploitatiebaten:						
Crisisbeheersing	€ -41.120	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
GHOR	€ -40.962	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bevolkingszorg	€ -139.596	€ -139.596	€ -142.527	€ -142	€ -142	€ -142
Kostenaandeel ondersteuning (indirecte kosten)	€ 484.921		€ -	€ -	€ -	€ -
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 2.532.018**	**€ 1.909.782**	**€ 1.986.831**	**€ 1.986**	**€ 1.983**	**€ 1.983**
Onttrekking reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Storting reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Geraamd resulaat	**€ 2.532.018**	**€ 1.909.782**	**€ 1.986.831**	**€ 1.986**	**€ 1.983**	**€ 1.983**

5 Programma Brandweerzorg

Ontwikkelingen
De volgende ontwikkelingen zijn aan de orde:

- De omgevingswetgeving is volop in beweging. Dit heeft impact op het werk van de brandweer. Zie hiertoe de paragraaf 'wettelijke ontwikkelingen' in de inleiding.
- Sinds *Brandweer over morgen* besteden we veel meer aandacht aan het voorkomen van incidenten door het vergroten van het (brand)veiligheidsbewustzijn en het verhogen van de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven.
- In de regio's is de afgelopen jaren ervaring opgedaan met het landelijk kader Uitruk op Maat. Normaalgesproken is een brandweervoertuig bemenst met zes personen. Uitruk op maat richt zich op situaties waarbij met minder mensen kan worden uitgerukt. De resultaten van de landelijke evaluatie in 2018 worden gebruikt om in 2019 de mogelijkheden te verkennen om wat dit betreft maatwerk toe te passen op andere vormen van hulpverlening, zoals hulpverlening bij verkeersongevallen.
- Heroverweging Visie op vrijwilligheid: we willen nu en straks de juiste mensen, met de juiste middelen, op de juiste plek beschikbaar hebben om een vitale brandweerorganisatie te zijn. De organisatie bestaat voor een groot deel, circa 75%, uit vrijwilligers (die trouwens wel een vergoeding krijgen voor de tijd die zij kwijt zijn aan oefenen en inzetten). Vrijwilligheid staat echter steeds meer onder druk. De nieuwe generatie zet zich graag in voor maatschappelijke thema's als veiligheid, maar wil zich niet te lang vastleggen. In 2018 wordt de landelijke Visie op vrijwilligheid heroverwogen.
- Extreem en grof geweld, waaronder terreur (hierna: extreem geweld) zijn onderwerpen die het nieuws veelvuldig bereiken. Bij extreem geweld zullen politie, ambulance, brandweer en partners moeten samenwerken om slachtoffers te redden en de gevolgen van het extreem geweld zoveel als mogelijk te beperken.

5.1 Deelprogramma Voorkomen

Beleidskader
In artikel 3 van de Wet veiligheidsregio's staat dat tot de brandweerzorg ook behoort:

- het voorkomen van brand;
- het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand;
- het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.

Welk effect heeft ons werk in 2019?

- Na inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 zijn wij een brandweerorganisatie, die proactief bijdraagt aan een integrale en samenhangende benadering van risico's door het bevoegd gezag, met als resultaat een veiliger en gezondere fysieke leefomgeving. We richten ons hierbij onder andere op preventieve maatregelen om een brand te bestrijden als die zich voordoet en op vluchtmogelijkheden.

- Het brandveiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven is vergroot, zodat we als samenleving vaker incidenten voorkomen en weten ‘wat te doen’ als het toch mis gaat.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?
- We maken afspraken met gemeenten over de wijze waarop de veiligheidsregio participeert in het tot stand komen van omgevingsvisies, -plannen en –vergunningen en voeren deze afspraken uit.
- We voeren adviesgesprekken met bedrijven en inwoners waarin regels én risico’s worden behandeld.
- We richten ons met de aanpak Brandveilig leven op zorgvuldig gekozen risico- en kansgroepen, zoals verminderd zelfredzame ouderen en leerlingen. In 2019 voeren we daartoe een scholingscampagne uit bij 20% van de basisscholen in de regio. Voor de aanpak Brandveilig Leven werken we intensief en professioneel samen met beïnvloeders in dat specifieke veld. In 2019 maken we afspraken met minimaal vijf organisaties die invloed hebben op onze doelgroepen verminderd zelfredzame ouderen en leerlingen.

5.2 Deelprogramma Bestrijden

5.2.1 Algemeen

Beleidskader
De Wet veiligheidsregio’s omschrijft de taken van de brandweer en geeft in nadere regels vereisten voor de kwaliteit en kwantiteit van de organisatie en de uitvoering. Veiligheidsregio IJsselland heeft structuren en kaders daarvoor onder andere vastgelegd in het Organisatieplan, het brandrisicoprofiel en in het dekkingsplan. Het vastgestelde brandrisicoprofiel geeft die locaties in de regio aan waar een hoge mate van brandrisico aanwezig is. Het dekkingsplan geeft aan hoe snel de brandweer op een bepaalde locatie aanwezig kan zijn. In 2018 wordt het huidige dekkingsplan herzien. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het landelijke kader RemBrand. Eind 2018 wordt het vernieuwde dekkingsplan ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur.

Welk effect heeft ons werk in 2019?
- Branden en ongevallen (op de weg, het spoor, het water en bij bedrijven) worden zo goed mogelijk bestreden.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?
- We zorgen voor operationele brandweerposten: bemenst en voorzien van adequaat materieel en informatie;
- We zorgen voor operationeel leidinggevende (piket)functionarissen: getraind en voorzien van informatie.
- We zorgen ervoor dat we in 90% van de incidenten voldoen aan de opkomsttijden in het in 2018 geactualiseerde dekkingsplan.

- Actuele brandrisico's zijn inzichtelijk met behulp van een (digitaal) dynamisch brandrisicoprofiel, waarop snel geanticipeerd kan worden.
- We nemen de inzichten uit de evaluatie van het landelijke kader 'Uitruk op Maat' mee in het programma toekomstbestendige brandweer.
- Er wordt een regionale visie op vrijwilligers opgesteld aan de hand van de landelijke heroverwegingen op dit vlak.
- De brandweer is voorbereid op het optreden bij extreem geweld. Hiervoor is personeel getraind en is noodzakelijk materieel aangeschaft.

5.2.2 Meldkamer

Zie de paragraaf 'Samenwerking ' in de inleiding.

Welk effect heeft ons werk in 2019?

- De burger ontvangt de snelst mogelijke brandweerhulp;
- Het aantal nodeloze brandmeldingen is verminderd;
- Het project dat in 2020 leidt tot de samenvoeging van de meldkamers in Oost-Nederland is afgerond.

Wat gaan we doen om dat effect te bereiken?

- We bekostigen voor ons deel het gebouw, de ICT en de (opgeleide en getrainde) brandweercentralisten;
- We monitoren de uitruktijden van de brandweerposten en passen de alarmering van posten aan als de burger daarmee snellere brandweerzorg ontvangt;
- Bij een automatische alarmering wordt bij daarvoor van te voren bepaalde abonnees eerst de melding geverifieerd door middel van contrabellen. Daarnaast wordt een aantal nevenwerkzaamheden voor het Openbaar brandmeldsysteem uitgevoerd door centralisten. Dit bestaat onder meer uit het acteren op storingen en het behandelen van verzoeken tot testen van een installatie.

- In fase 4 van de samenvoeging van de meldkamers (2019) vindt implementatie plaats van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de overgang. Harmonisatiemaatregelen worden, bij voorkeur, zo veel mogelijk al in de huidige meldkamers ingevoerd.

Wat gaat het programma Brandweerzorg kosten?

Programma BRANDWEERZORG	Rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenramingen x € 1.000		
				2020	2021	2022
Exploitatielasten programma (directe kosten)						
Brandweer	€ 26.254.260	€ 28.241.687	€ 29.297.410	€ 29.688	€ 29.920	€ 30.072
Meldkamer	€ 1.015.537	€ 920.392	€ 966.992	€ 967	€ 967	€ 967
Strategie & beleid	€ 12.459	€ 69.785	€ 78.029	€ 78	€ 78	€ 78
Exploitatiebaten programma (directe baten)						
Brandweer	€ -1.098.961	€ -321.020	€ -289.306	€ -289	€ -289	€ -289
Meldkamer	€ -243.884	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Strategie & beleid	€ -20.000	€ -20.150	€ -20.000	€ -20	€ -20	€ -20
Kostenaandeel ondersteuning (indirecte kosten)	€ 10.943.402		€ -	€ -	€ -	€ -
Eenmalige kosten visie bluswater		€ 900.000				
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 36.862.813**	**€ 29.790.694**	**€ 30.033.125**	**€ 30.424**	**€ 30.656**	**€ 30.808**
Onttrekking reserves	€ -1.279.673	€ -935.699	€ -35.302	€ -23	€ -44	€ -84
Storting reserves	€ 645.846	€ 598.688	€ 491.966	€ 122	€ -	€ -
Geraamd resulaat	**€ 36.228.986**	**€ 29.453.683**	**€ 30.489.789**	**€ 30.523**	**€ 30.612**	**€ 30.724**

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenramingen x € 1.000		
				2020	2021	2022
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -38.488.293	€ -39.756.134	€ -40.928.787	€ -40.996	€ -40.996	€ -40.996
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Inverdieneffect			€ -352.000	€ -352	€ -352	€ -352
Geraamde saldo baten en lasten	**€ -38.488.293**	**€ -39.756.134**	**€ -41.280.787**	**€ -41.348**	**€ -41.348**	**€ -41.348**
Onttrekking reserves	€ -929.024	€ -67.360	€ -67.360	€ -	€ -14	€ -24
Storting reserves	€ 100.763	€ 90.428	€ 116.298	€ 11	€ -	€ -
Geraamd resulaat	**€ -39.316.554**	**€ -39.733.066**	**€ -41.231.849**	**€ -41.337**	**€ -41.362**	**€ -41.372**

6 Verplichte paragrafen

6.1 Paragraaf risico's en weerstandsvermogen

Veiligheidsregio IJsselland kenmerkt zich door risicomanagement in het primaire proces. Aan het managen van de veiligheidsrisico's van burgers ontleent de organisatie immers haar bestaansrecht. Toch heeft de veiligheidsregio meer risico's te managen, vooral ten aanzien van de bedrijfsvoering (bijv. ICT, HR, juridisch, kwaliteit, fraude). Deze risico's moeten minstens zo goed gemanaged worden om het primaire proces te laten functioneren. De risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland zijn de afgelopen maanden in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's wordt onze organisatie in staat gesteld om op een verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de huidige risico's en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van onze organisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van onze organisatie in kaart te brengen. Uit de inventarisatie zijn vanuit de verschillende teams risico's in beeld gebracht met een mogelijk financieel gevolg, die van belang zijn voor de programmabegroting 2019 en volgende jaren. In het navolgende overzicht zijn de tien risico's gepresenteerd met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit.

Nr	Risico gebeurtenis	Kans	Maximaal financieel gevolg
1	Grootschalige/langdurige inzet waarvan de kosten boven het hiervoor geraamde bedrag komen en geen compensatie plaatsvindt.	10%	€ 1.500.000
2	Rente wordt hoger dan waarmee we in de begroting rekening hebben gehouden.	30%	€ 500.000
3	Fiscale controle van de Belastingdienst (boete).	30%	€ 500.000
4	Bericht stijging van pensioenpremie nadat begroting is vastgesteld.	50%	€ 190.000
5	Datalek van geregistreerde gegevens (privacygevoelig of vertrouwelijk).	50%	€ 250.000
6	Reserve transitie meldkamer blijkt onvoldoende om de hogere kosten die daaruit voortvloeien te kunnen opvangen.	50%	€ 250.000
7	Het Veiligheidsberaad neemt besluiten met financiële en personele gevolgen voor Veiligheidsregio IJsselland.	70%	€ 100.000
8	Minder aanbieders voor oefentrajecten op de markt waardoor inschrijvingen bij aanbestedingen hoger uitvallen dan verwacht.		
9	Wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid.	50%	€ 100.000
10	Complexiteit Europese aanbestedingen.	50%	€ 100.000

Weerstandsvermogen

Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Met behulp van een zogenaamde Monte-Carlo (MC)-simulatie is het verband tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen bepaald. In een MC-simulatie wordt het gedrag van de risico's over een groot aantal jaren nagebootst. Aan de hand van een dergelijke simulatie ontstaat een beeld van de financiële gevolgen van risico's alsof men 100.000 jaar onder exact dezelfde omstandigheden zou functioneren. Dit biedt de mogelijkheid een statistische analyse uit te voeren op 100.000 schattingen van de totale schadelast van het risicoprofiel. In de eerste plaats leidt dit tot uitspraken over met welke mate van zekerheid de beschikbare weerstandsvermogen, gegeven het huidige risicoprofiel, voldoende is om de risico's op te vangen. Daarnaast geeft deze analyse antwoord op de vraag welke risico's het meest bepalend zijn in de bepaling van de aan te houden risicovoorziening. Het terugdringen van deze risico's heeft het grootste effect. Deze analyse geeft het volgende beeld:

Zekerheids-percentage	Overschrijdings-kans	Bedrag (in € mln.)
25%	75%	0,44
50%	50%	0,63
75%	25%	0,88
80%	20%	0,95
90%	10%	1,18
95%	5%	1,46
99%	1%	2,06

Daarbij is de overschrijdingskans + zekerheidspercentage altijd 100%. 75% zekerheid dat het bijbehorende bedrag voldoende is om de risico's op te vangen betekent automatisch een kans van 25% dat dit bedrag niet voldoende is. Deze tabel geeft de relatie tussen betrouwbaarheid en aan te houden weerstandsvermogen aan.

Veiligheidsregio IJsselland heeft op dit moment een weerstandsvermogen van één miljoen euro. Het algemeen bestuur heeft in het voorjaar van 2017 besloten om vooralsnog met de huidige beschikbare reserve/weerstandscapaciteit van 1,0 miljoen euro te volstaan in plaats van de berekende 1,18 miljoen euro en aan de hand van ervaringen met risicomanagement de komende jaren pas definitieve uitspraken te doen over de eventuele aanpassing van de hoogte van de aan te houden reserve/weerstandscapaciteit.

Financiële kengetallen

In 2014 heeft een adviescommissie, een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. Uit dit rapport kwam naar voren dat er diverse ontwikkelingen zijn die vragen om vernieuwing van regels met betrekking tot de begroting en verantwoording van openbare lichamen. Het ministerie van BZK onderschreef deze signalen en oplossingsrichting. De adviezen van de commissie vormden de aanleiding voor wijziging van het BBV. Eén van de wijzigingen betreft het verplicht opnemen van

een uniforme basisset financiële kengetallen door gemeenten en provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder een overzicht van de kengetallen, die voor Veiligheidsregio IJsselland van toepassing zijn.

Kengetallen 2019	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Netto schuldquote	59%	71%	64%
Solvabiliteitsratio	10%	10%	11%
Structurele exploitatieruimte	-1,2%	0%	0%

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote geeft aan of de gemeenschappelijke regeling investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG- uitgave ‘Houdbare Gemeentefinanciën’ is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 64% het geval bij Veiligheidsregio IJsselland.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Wanneer wij het solvabiliteitspercentage afzetten tegen vergelijkbare veiligheidsregio’s kan worden gesteld dat Veiligheidsregio IJsselland met 11% een laag solvabiliteitspercentage heeft.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage en BDuR-uitkering. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Het percentage voor Veiligheidsregio IJsselland ligt iets onder 0%, want de structurele lasten worden voor een klein deel gedekt door incidentele bijdrage (maatwerkafspraak gemeente Olst-Wijhe). Voor een mogelijke structurele tegenvaller in de toekomst zullen wij de deelnemende gemeente een voorstel doen hoe deze financieel te dekken.

6.2 Paragraaf bedrijfsvoering

Beleidskader
In de dienstverleningsovereenkomst (DVO) zijn de taken en verantwoordelijkheden van de eenheid Bedrijfsvoering vastgelegd, en is de kwaliteit van de dienstverlening gedefinieerd. In de DVO wordt ook de nieuwe ontwikkelopgave voor 2019 uitgewerkt. Hoewel formeel bedoeld voor de GGD, is de DVO ook van toepassing op de veiligheidsregio.

Wat willen we bereiken?

Facilitaire zaken
Het team Facilitaire zaken richt zich in 2019 op het efficiënt en effectief uitbesteden van het onderhoud van de gebouwen en diensten. Daar waar mogelijk wordt aansluiting gezocht met andere teams binnen de veiligheidsregio. Daarnaast gaat het team Facilitaire zaken, in samenspraak met de gemeenten, in 2019 een start maken met het onderzoeken van verduurzaming van het gebruik van de gebouwen om op die manier een bijdrage te leveren aan het klimaatakkoord van Parijs, waarbij is afgesproken dat alle overheidsgebouwen uiteindelijk CO2-netraal worden. Recentelijk is de Europese aanbesteding Elektriciteit afgerond, met als resultaat dat met ingang van 1 januari 2019 is voorzien in duurzame energie (biomassa).

HRM
Duurzame inzetbaarheid blijft in 2019 het speerpunt van het team HRM. Duurzame inzetbaarheid wordt steeds belangrijker in een complexer wordende omgeving waarvan we een groter beroep doen op de wendbaarheid van onze medewerkers. Het vergroten van het persoonlijk leiderschap en het blijvend leren en ontwikkelen zijn essentiële componenten die centraal staan in ons beleid voor 2019. Het reeds ingezette leiderschapsontwikkeltraject krijgt een vervolg in 2019, omdat onze leidinggevenden ook een belangrijke actor zijn in het wendbaar maken en houden van onze medewerkers.

Informatie en automatisering (I&A)
Het veilig stellen van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van digitale en niet-digitale informatie blijft in 2019 een speerpunt. Dit betekent het verder uitrollen van de maatregelen die het dagelijks bestuur eind 2017 vaststelde. In 2019 houdt I&A zich met name bezig met het vernieuwen van de bestaande ICT-voorzieningen op de diverse posten. Werkplek- en netwerkhardware worden vernieuwd. Ook de dataverbindingen worden opnieuw aanbesteed met aandacht voor de groeiende behoefte aan bandbreedte. De producten en diensten catalogus I&A wordt opnieuw tegen het licht gehouden om te bezien of de faciliteiten nog passen bij de werkstijlen van de medewerkers. Dit geldt ook voor de audiovisuele middelen op de diverse posten.

Financiën
Het in 2018 in productie genomen nieuwe financieel systeem zal verder worden uitgebouwd en toegankelijk gemaakt ter versterking van integraal management. Deze ontwikkeling is gericht op het mogelijk maken van integrale sturing aan de voorkant van het beleidsproces en op het laagste niveau van de organisatie. Onderliggend zal gelet op rechtmatigheid aanpassingen in de interne regelgeving vorm gegeven worden en werkprocessen worden herijkt. Daarnaast zal het financieel beleid worden geactualiseerd als gevolg van veranderende wet- en regelgeving.

Verplichte indicatoren
Wij zijn vanaf de begroting 2018 verplicht de onderstaande beleidsindicatoren op te nemen. In het kader van de wens om tot meer vergelijkbare resultaten te komen moet een basisset van beleidsindicatoren worden gehanteerd die bij ministeriële regeling vastgesteld is.

Taakveld	Naam	Eenheid	Indicator
0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	0,55
0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Bij jaarrekening
0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 39,72
0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2%
0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van de totale lasten	18%

Financieel kader
Het beschikbare financieel kader voor de eenheid Bedrijfsvoering is gebaseerd op de beschikbare middelen uit de oorspronkelijke begrotingen van Veiligheidsregio IJsselland en GGD. Inmiddels is dit financieel kader in drie bezuinigingsstappen bijgesteld. Voor de taken waarbij sprake is van samenwerking met betrekking tot de bedrijfsvoering tussen GGD en veiligheidsregio, is een overeenkomst ‘kosten voor gemene rekening’ gesloten. Kern van de ‘gemene rekening’ is dat geen BTW verrekend hoeft te worden en dat de financiële risico’s, op basis van de gehanteerde verdeelsleutel**,** gedeeld worden over de deelnemende partijen. De verdeelsleutel tussen Veiligheidsregio IJsselland en GGD is bij aanvang van de regionalisering vastgesteld op 56 om 44 procent. Aanpassing van deze verdeelsleutel is niet wenselijk, want dit leidt tot een belastingheffing. De financiële bijdrage 2019 van de GGD is 2.363.375 euro, dit is een stijging van 96.900 euro. De stijging wordt veroorzaakt door de toegepaste loon- en prijsindexeringen.

De kosten van bedrijfsvoering maken onderdeel uit van de overheadkosten.

6.3 Paragraaf verbonden partijen

In deze paragraaf geven wij inzicht in ‘derde rechtspersonen’ waarmee Veiligheidsregio IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang bedoelen wij dat Veiligheidsregio IJsselland middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op Veiligheidsregio IJsselland kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio IJsselland bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Meldkamer Oost Nederland

Doelstelling
Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland heeft volgens artikel 35 van de Wet veiligheidsregio's de beschikking over een gemeenschappelijke meldkamer, die is ingesteld en in stand wordt gehouden door het bestuur voor de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak. Met dien verstande dat de nationale politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de meldkamer en de vergunninghouder van de ambulancezorg voor de ambulancezorg.

Per 1 oktober 2010 is de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland van kracht. De meldkamer is gevestigd in Apeldoorn en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling is gevestigd in Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang
Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire meldkamer en de alarmcentrale van de brandweer. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland voert het beheer van de meldkamerfaciliteiten. De kosten voor de exploitatie worden op basis van een begroting (en nacalculatie) gedeclareerd bij Veiligheidsregio IJsselland.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering
Beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de leden in het bestuur.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling
Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd te Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang
Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit zestien leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. Veiligheidsregio IJsselland heeft twee leden in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit zes leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering
Beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het algemeen bestuur en de bestuurlijke afvaardiging in het dagelijks bestuur.

6.4 Paragraaf financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (FIDO) bepaalt dat een financieringsparagraaf in de begroting wordt opgenomen. Ook is vastgelegd welke informatie de financieringsparagraaf dient te bevatten. Dit zijn de:

- kasgeldlimiet;
- renterisiconorm;
- liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte;
- rentevisie;
- rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

Treasurystatuut

Veiligheidsregio IJsselland heeft in december 2013 een treasurystatuut vastgelegd. In dit treasurystatuut is een aantal zaken gedetailleerd uitgewerkt voor (rente)risicobeheer, koersrisicobeheer en kredietrisicobeheer. Hiervoor is een door gemeenten en andere veiligheidsregio's gehanteerd format gebruikt. Enkele belangrijke zaken die zijn vastgelegd betreffen: het gebruik van derivaten die niet meer zijn toegestaan, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende functies.

Het kabinet heeft besloten dat alle decentrale overheden vanaf 1 januari 2014 gaan schatkistbankieren, waaronder ook de gemeenschappelijke regelingen. Dit geldt ook voor de veiligheidsregio.

Berekening kasgeldlimiet 2019

De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld (korter dan 1 jaar). Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. In de praktijk is dat de begroting zoals die naar de toezichthouder wordt gezonden. Als, naar het oordeel van de toezichthouder, de begroting doelbewust is opgeblazen, dan kan de toezichthouder maatregelen nemen om het totaal te corrigeren.

De kasgeldlimiet voor Veiligheidsregio IJsselland bedraagt 0,082 * € 44,2 miljoen = € 3,6 miljoen. Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend.

De informatie over de kasgeldlimiet staat in de begroting en het jaarverslag. De verplichte kwartaalopgaven komen daarmee te vervallen. Voor de interne bedrijfsvoering blijven de kwartaalrapportages van belang om overschrijdingen tijdig te signaleren. Als meer dan twee achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder

(provincie) hiervan op de hoogte worden gesteld. Er wordt dan een plan opgesteld, waarin staat hoe in de toekomst aan de kasgeldlimiet voldaan wordt.

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm verkrijgen wij inzicht in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. De renterisiconorm is gebaseerd op het begrotingstotaal. Het Rijk heeft regels gesteld hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal dienen te beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Hoeveel geld gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen mogen lenen (herfinancieren), is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal één jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend (herfinanciering) mag worden voor een periode langer dan één jaar.

Door de samenhang tussen beide normen, zijn gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden gedwongen naar een evenwichtige opbouw van hun leningenportefeuille te zoeken. De doelstelling achter deze renterisiconorm is dat we de leningenportefeuille zo moeten spreiden, dat de te lopen renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid. Om dat te kunnen realiseren, stellen wij een goede meerjarige liquiditeitsprognose op en actualiseren wij deze periodiek.

De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. De jaarlijkse aflossing mag maximaal 20% van het begrotingstotaal zijn. Voor Veiligheidsregio IJsselland gaat het om € 8,84 miljoen. Praktisch betekent dit dat de veiligheidsregio veel vrijheid heeft in het aantrekken van leningen met een looptijd langer dan één jaar en dat wij langlopende leningen moeten splitsen in verschillende looptijden.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Door de toename van materieel en kapitaalgoederen en de tijdelijke overname van een deel van de brandweerkazernes en -posten heeft Veiligheidsregio IJsselland een financieringsbehoefte. Dit leidt tot omvangrijke uitgaande kasstromen waardoor het aantrekken van leningen noodzakelijk was en is.

Voor de tijdelijke overname van de brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal € 28,9 miljoen geleend van verschillende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijd van de lening per gebouw aangesloten op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar).

Afgelopen jaren zijn er vier langlopende leningen komen te vervallen. De kazernes in Kampen, Zwolle, Nieuwleusen en Zwartsluis zijn weer overgedragen aan de gemeenten.

Voor investering in het materieel is in 2015, 2016 en 2017 een langlopende lening aangetrokken. In 2015 is € 7 miljoen aangetrokken voor 20 jaar tegen 1,05%, in 2016 € 5 miljoen voor twintig jaar tegen 1,65% en in 2017 € 6 miljoen voor 20 jaar tegen 1,79% . Wij denken in 2020 weer een langlopende lening te moeten afsluiten. Bij het aantrekken is/wordt met de kasgeldlimiet en de

renterisiconorm rekening gehouden. De organisatie probeert zoveel mogelijk met kort geld te financieren. Door adequaat de renteontwikkelingen te blijven volgen kan optimaal gebruik worden gemaakt van de huidige lage rentepercentages.

Rentevisie

Ook in de begroting 2019 gaan wij uit van 2,5% rente voor bestaand en nieuw aan te trekken materieel en 3,5% voor het tijdelijk overnemen van een aantal gebouwen. Wanneer tegen lagere percentages leningen aangetrokken kunnen worden dan begroot, zal dit tot lagere rentelasten leiden voor Veiligheidsregio IJsselland.
Voor de incidentele voordelen, als deze zich voordoen, worden via de tussentijdse bestuursrapportages voorstellen gedaan over de verwerking van deze voordelen.

Over de reserves en voorzieningen wordt geen rente berekend. Voor het meerjarenperspectief hanteren wij dezelfde rentepercentages.

Renteschema

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 853.922
b. De externe rentebaten		-/-	€ -
Totaal door te rekenen externe rente			€ 853.922
c. De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend.	-/- € -		
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € -		
		-/-	€ -
Saldo door te rekenen externe rente			€ 853.922
d1. Rente over eigen vermogen			€ -
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			€ -
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente			€ 853.922
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-		€ 853.922
f. Renteresultaat op het taakveld treasury			€ -

Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

De opbrengst uit de financieringsfunctie is de creditrente in rekeningcourant (schatkistbankieren). Op begrotingsbasis beschouwen we de ontvangen rente (geringe) als incidentele inkomsten.

Financieringsportefeuille

Ten tijde van het opstellen van deze begroting is de gehele leningenportefeuille nog niet bekend. Voor het tijdelijk overnemen van gebouwen is de financiering aangetrokken via de betreffende gemeenten en is de lening gelijk aan de boekwaarde van de kazerne. In 2015 t/m 2017 zijn drie langlopende leningen aangetrokken (totaal € 18 miljoen voor 20 jaren). Voor de financiering van de vervangingsinvesteringen verwachten wij in 2019 geen langlopende lening aan te trekken. Vanaf 2020 zullen de nieuwe tankautospuiten geleverd worden en is de verwachting dat een langlopende lening noodzakelijk is.

6.5 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Met uitzondering van de gebouwen die jonger zijn dan 10 jaar wordt de huisvesting gehuurd van de elf gemeenten. De huurprijs wordt gebaseerd op de kostprijs voor de gemeenten. Op basis van de begrotingen van de gemeenten zijn de volledige huisvestingkosten in beeld gebracht inclusief de kosten voor groot onderhoud.
Het groot onderhoud voor alle brandweerkazernes wordt uitgevoerd door de gemeentelijke vastgoedonderdelen. De kosten van dit groot onderhoud zijn in de nulmeting in beeld gebracht en maken naast de gemiddelde kapitaallasten deel uit van de huurprijzen. Bij de nog zeven brandweerkazernes die vanaf 2014 in eigendom zijn van Veiligheidsregio IJsselland wordt het gemiddelde bedrag van het meerjarig groot onderhoudsplan gehanteerd als vergoeding aan de gemeente.
Binnen Veiligheidsregio IJsselland is het team Beheer & Techniek belast met het beheer en het onderhoud van al het rijdend materieel en de bijbehorende materialen. In de nog jonge organisatie wordt continu gewerkt aan efficiencyverbeteringen op dit gebied, waarbij telkenmale de balans moet worden gezocht tussen betrokkenheid van vrijwilligers in brandweerkazernes en de nodige zakelijkheid vanuit de organisatie. Vanaf het tweede kwartaal 2018 wordt gewerkt met een meerjaren-onderhoudsplanning van al het materieel.

6.6 Paragraaf bezuinigingen & efficiency- en schaalvoordelen

In 2013 is het financieel kader van de nieuwe veiligheidsregio (na regionalisering van de gemeentelijke brandweer) bepaald. Bij de bestuurlijke afronding hiervan is besloten dat de nieuwe organisatie zelf de nadelige effecten van de btw-compensatie en de kosten van uitvoering van het sociaal plan op diende te vangen. Daarnaast is besloten om vanaf 2015 aanvullend een taakstelling op te nemen. Deze aanvullende taakstelling van € 330.000 per jaar leidt tot een verlaging van de gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio.

Omvang taakstelling 2014	2019	2020	2021	2022	2024
a. nadelig BTW-effect	423.000	498.000	573.000	648.000	798.000
b. effecten (aflopend) sociaal plan	50.000	40.000	30.000	20.000	0
c. extra taakstelling	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000
totaal	**803.000**	**868.000**	**933.000**	**998.000**	**1.128.000**

In het meerjarenbeeld loopt de in te vullen taakstelling nog met € 130.000 op van € 998.000 in 2022 naar € 1.128.000 in 2024 (vanwege een nog oplopend btw-nadeel met 2 jaar x € 75.000 = € 150.000 met daartegenover een geraamde afloop van de extra kosten van het sociaal plan met 2 jaar x - € 10.000 = - € 20.000).

In de vergadering van het algemeen bestuur van december 2014 is vastgesteld op welke manier aan deze taakstelling wordt voldaan. Deze bezuinigingen, die met name gericht zijn op efficiencyverbetering. Het dienstverleningsniveau van de veiligheidsregio blijft in stand na deze bezuinigingen. Het totaal aan vastgestelde bezuinigingen is hoger dan de taakstelling. Het voordeel in 2019 is gebruikt ter dekking van de extra kosten van de nieuwe ontwikkelingen vanaf 2018.

Hieronder is dit in een overzicht weergegeven.

	2019	2020	2021	2022
Bezuinigingstaakstelling 2014	€ 803.000	€ 868.000	€ 933.000	€ 933.000
Bezuinigingsvoorstellen	€ 836.000	€ 868.000	€ 933.000	€ 933.000
Verschil	**€ -33.000**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Efficiency- en schaalvoordelen
Naast de herijking van de verdeelsystematiek is parallel binnen Veiligheidsregio IJsselland ook een analyse gemaakt van mogelijke structurele efficiency- en schaalvoordelen en besparingen op basis van de jaarrekeningen 2014 en 2015, conform bestuurlijke afspraak.
In totaal is een nettobedrag van 1 miljoen euro aan besparingen door de veiligheidsregio in beeld gebracht. De besparingsvoorstellen betreffen vooral schaal- en efficiëntievoordelen. De voorstellen grijpen niet diep in op het dienstverleningsniveau en de vrijwilligersorganisatie binnen de veiligheidsregio. De gevolgen van deze besparingen zijn verwerkt in de gemeentelijke bijdrage vanaf 2017.

Inverdieneffect begroting 2019
Tevens kwamen wij er, tijdens een vorig jaar uitgevoerde analyse van de salarissen, achter dat de werkgeverslasten op diverse toelagen (afbouw, garantie, beschikbaarheid, onregelmatigheid) niet verwerkt zijn in de begroting. Dit is in de eerste bestuursrapportage 2017 reeds gemeld, waarbij is aangegeven dat dit structureel in de begroting van 2019 verwerkt zou gaan worden. Het gaat om een bedrag van 352.000 euro. Hierover is afgesproken dat de veiligheidsregio dit gaat inverdienen en financiële dekking gaat zoeken in de eigen begroting. De hieruit voortvloeiende begrotingswijziging wordt vervolgens verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2019.

Bezuinigingen voormalige gemeentelijke brandweerbegrotingen
In het kader van de bezuinigingen is het voor een volledig beeld goed om op deze plaats even terug te blikken op twee aspecten die bij de afronding van de financiële nulmeting en het financieel kader eveneens aandacht verdienen. Dit schept een totaal beeld van de efficiencyslagen die er al zijn gemaakt.

1. Al verwerkte bezuinigingen bij de elf brandweerkorpsen in de begrotingen 2012 en 2013.

a. Bezuinigingen in brandweerbegroting 2012	€	700.000
b. Geplande bezuinigingen brandweer 2013 e.v.	€	850.000
Totaal ingevulde/geplande bezuinigingen op brandweertaak door gemeenten voor 1-1-2014 *)	**€**	**1.550.000**

**) leidt tot een lager instapbudget voor gemeenten*

2. Afspraken financiële nulmeting omtrent inrichting nieuwe organisatie

a. Versobering inrichting overhead VRIJ t.o.v. toegerekende overhead gemeenten aan brandweer	€	775.000
b. Zichtbaar maken opbrengst restwaarde brandweervoertuigen	€	85.000
Totaal afspraken inrichtingskader (lastenverlaging t.o.v. situatie met 11 korpsen) *)	**€**	**860.000**

**) verwerkt in meerjarenbegroting 2014-2017, leidt tot lagere bijdrage t.o.v situatie voor 1-1-2014*

Samengevat
Samenvattend een totaalbeeld van gerealiseerde en geplande kostenverlaging op het brandweer-budget met ± € 4,89 miljoen. Dit bedrag komt neer op kostenreductie van 13,8% van de huidige totale gemeentelijke bijdrage.

7 Formatieplan 2019

Het vastgestelde formatieplan (inclusief de herziening in najaar 2016 en bezuiniging) komt neer op 285,33 fte formatieplaatsen. Het onderstaande overzicht geeft een beeld van de hoofdindeling en omvang van de hoofdprocessen en ondersteunende diensten in de organisatie. De formatie is inclusief de gezamenlijke bedrijfsvoering Veiligheidsregio/GGD. De brandweervrijwilligers in IJsselland (circa 800) maken geen deel uit van het formatieplan, de (brandweer)formatie betreft uitsluitend de beroepsbrandweer. Hetgeen onverlet laat, dat ook vrijwilligers een substantieel aandeel leveren in de arbeidsuren van diverse brandweerprocessen.

Formatieplan 2019 (totaal 285,33 fte*)			
Directie	**4,93**	**Staf & Beleid**	**14,11**
Brandweer		**GHOR**	**8,94**
Brandweerzorg	92,14		
Incidentenbestrijding	17,76	**Overig (flexibele schil)**	**10,00**
Risicobeheersing	28,50		
Vakbekwaamheid	17,00	**Bedrijfsvoering**	
Beheer & Techniek	18,94	HRM	14,50
	174,34	Financiën	13,00
		ICT	14,00
Meldkamer (centralisten)	**7,60**	Facilitaire zaken	16,50
			58,00
Veiligheidsbureau	**7,41**		

*) - alle onderdelen incl. leiding en secretariële ondersteuning)
- in fte's (1,0 fte = 36,00 uur per week)

In de begroting wordt volstaan met een weergave op hoofdlijnen van de formatie. De organisatieontwikkeling naar aanleiding van de zelfevaluatie is verwerkt in bovenstaand overzicht.

8 Balans 2019 – 2022

8.1 Algemeen

In dit hoofdstuk is de geprognotiseerde balans tot en met 2022 opgenomen. De meerjarenbalans is een samenstelling van de balansgegevens van Veiligheidsregio IJsselland. Het jaar 2017 heeft als basis gediend en vervolgens is met de beschikbare gegevens een raming gemaakt voor de jaren daaropvolgend.

BALANS VEILIGHEIDSREGIO IJSSELLAND						bedragen x € 1.000
Activa	**Werkelijk**	**Begroting**	**Begroting**	**Meerjarenraming**		
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa Huisvesting (kazernes)	10.123	8.148	**7.405**	7.177	6.478	461
Overige materiële vaste activa	19.231	25.405	**24.974**	26.078	26.958	27.223
Financiële vaste activa	26	0	**0**	0	0	0
Totaal vaste activa	**29.380**	**33.553**	**32.379**	**33.255**	**33.436**	**27.684**
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorderingen en overlopende activa	2.044	656	**2.925**	2.925	2.925	2.925
Uitzettingen in Rijks schatkist	5.082	0	**0**	0	0	0
Liquide middelen	395	125	**125**	125	125	125
Totaal vlottende activa	**7.521**	**781**	**3.050**	**3.050**	**3.050**	**3.050**
TOTAAL ACTIVA	**36.901**	**34.334**	**35.429**	**36.305**	**36.486**	**30.734**

Passiva	**Werkelijk**	**Begroting**	**Begroting**	**Meerjarenraming**		
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
EIGEN VERMOGEN						
Algemene reserve	1.000	1.000	**1.000**	1.000	1.000	1.000
Bestemmingsreserve ontwikkeling Veiligheidsregio	344	200	**200**	133	66	0
Bestemmingsreserve transitie meldkamers	450	450	**450**	450	450	0
Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten	1.131	1.785	**2.358**	2.468	2.411	2.303
Bestemmingsreserve egalisatie opleiden en oefenen	100	0	**0**	0	0	0
Nog te bestemmen resultaat boekjaar	555	0	**0**	0	0	0
Totaal eigen vermogen	**3.580**	**3.435**	**4.008**	**4.051**	**3.927**	**3.303**
VOORZIENINGEN	0	0	**0**	0	0	0
LANGLOPENDE SCHULDEN	28.265	24.614	**25.595**	25.391	25.186	19.081
KORTLOPENDE SCHULDEN						
Kasgeldlening financiering materiële activa	0	3.500	**1.076**	2.113	2.623	3.600
Liquide middelen	0	0	**0**	0	0	0
Schulden en overlopende passiva	5.056	2.785	**4.750**	4.750	4.750	4.750
Totaal kortlopende schulden	**5.056**	**6.285**	**5.826**	**6.863**	**7.373**	**8.350**
TOTAAL PASSIVA	**36.901**	**34.334**	**35.429**	**36.305**	**36.486**	**30.734**

8.2 Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa
Bij de bepaling van de waarderingsgrondslagen van de huisvesting en het brandweermaterieel is uitgegaan van de historische verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Afschrijving op de materiële vaste activa vindt plaats volgens de lineaire methode met inachtneming van de verwachte levensduur, zoals vastgelegd in een bijlage bij de financiële uitgangspunten. Het grensbedrag waarboven investeringen worden geactiveerd bedraagt € 5.000.

Vlottende activa
De vlottende activa bestaan uit vorderingen, transitoria en liquide middelen. Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
De algemene reserve en de bestemmingsreserves zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden
Ter financiering van de overname van de boekwaardes van negen brandweerpanden en van het brandweermaterieel van de gemeentes moeten door Veiligheidsregio IJsselland leningen worden aangetrokken. De waardering hiervan is tegen de nominale waarde minus aflossingen.

Kortlopende schulden
De waardering van de kortlopende schulden is tegen de nominale waarde.

8.3 Toelichting activa

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa huisvesting
Circa 23% (in 2018: 24%) van de materiële vaste activa wordt gevormd door de huisvesting. Hierbij gaat het per 31-12-2019 nog om vijf brandweerpanden, die tijdelijk in eigendom zijn genomen om de btw-herziening van enkele miljoenen euro's te voorkomen. Door de verkoop van de kazernes zit hier een afloop in.

Materiële vaste activa brandweermaterieel
De materiële vaste activa bestaat uit de overgenomen boekwaarde zoals was opgenomen in de activa van de elf gemeenten (staat C) plus oude veiligheidsregio en de boekwaarde van de bedrijfsvoering activa van de GGD. De totale omvang van al het (brandweer)materieel bedraagt ultimo 2019 25 miljoen euro.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa
Hierbij gaat het om vorderingen op publiek- en privaatrechtelijke lichamen, vooruitbetaalde bedragen en overige vorderingen. Het ultimo 2019 in de meerjarenbalans opgenomen bedrag van

2,9 miljoen euro is gebaseerd op het gemiddelde van de historische gegevens van de laatste jaren. Voor de jaren na 2019 wordt ervan uitgegaan, dat de omvang hiervan ongewijzigd zal blijven.

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen vormt de sluitpost van de geprognotiseerde balans. Het betreft de optelsom van het ultimo 2019 verwachte tegoed op de bankrekening en het op dat tijdstip in de organisatie aanwezige kasgeld.

8.4 Toelichting passiva

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve
Voor de organisatie heeft het eigen vermogen enerzijds een 'financieringsfunctie' van de materiële vaste activa en anderzijds een 'bufferfunctie' voor incidentele tekorten en bedrijfsrisico's. De algemene reserve is het deel van het vermogen, waarop geen specifiek door het algemeen bestuur aangegeven bestemming rust en is 1 miljoen euro. Uit de inventarisatie van de aanwezige risico's blijkt dit voldoende zekerheid te bieden om grotendeels de risico's op te vangen. Hiermee wordt voldaan aan de opmerking van diverse gemeenten dat het weerstandsvermogen te laag is. Verder wordt voorgesteld de incidentele compensatie van 67.360 euro van Steenwijkerland en Staphorst via een onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VR te doen. Voor een toelichting op de uitgangspunten voor de bepaling van de omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar de paragraaf risico's en weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserves
Bestemmingsreserves worden gevormd om aan reeds aangegane en toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Het totaal van de bestemmingsreserves per 31 december 2019 zal naar verwachting 3 miljoen euro bedragen.

Voor de bestemmingsreserve 'Ontwikkeling veiligheidsregio' is uitgegaan van de verwachte stand per 31 december 2017. Rekening houdende met alle (verwachte) onttrekkingen, die zijn vermeld in de begroting of wijzigingen over 2018, resulteert dit in een reserve van € 200.000 op 31 december 2019.
Eind 2012 is van het Rijk een incidentele bijdrage ontvangen van € 400.000. Hiervan is door het algemeen bestuur besloten dat deze middelen worden ingezet ter dekking van de kosten die de transitie van de meldkamers met zich meebrengt. In de begroting is dit vertaald door hiervoor een afzonderlijke 'bestemmingsreserve transitie meldkamers' te benoemen. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 is besloten om € 50.000 extra te storten in deze reserve, waarmee het totaal op € 450.000 zal komen. Hoe dit in verhouding staat tot de in de toekomst daadwerkelijke frictiekosten is op dit moment nog niet bekend en vormt hiermee een risico. Aangezien het tijdstip en de wijze waarop voornoemd bedrag besteed wordt nog onbekend is, is dit bedrag meerjarig tot en met 2021 als reservering blijven staan.

Met ingang van 2014 is een egalisatiereserve gevormd voor de kapitaallasten. In de begroting (en dus ook in de gemeentelijke bijdrage) wordt rekening gehouden met de gemiddelde kapitaallasten.

De werkelijke kapitaallasten fluctueren echter jaarlijks. Deze jaarlijkse fluctuaties worden gedempt via deze egalisatiereserve. Het saldo van deze reserve loopt de komende jaren eerst op, maar neemt op termijn weer af. Ultimo 2019 is de geraamde 'bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten' 2,36 miljoen euro.

Langlopende schulden
De overname/ investeringen van het (brandweer)materieel maakt het voor Veiligheidsregio IJsselland noodzakelijk leningen af te sluiten.

Een gedeelte (3,6 miljoen euro) kan tijdelijk volgens de geldende kasgeldlimiet worden gefinancierd met kortlopende leningen. Voor het resterende deel zullen langlopende leningen moeten worden afgesloten. Om te voldoen aan de regels omtrent de kasgeldlimiet hebben wij in 2015, 2016 en 2017 langlopende leningen afgesloten (totaal € 18 miljoen). Bij het aantrekken is met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm rekening gehouden.

Voor de tijdelijke overname van de negen brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal € 28,9 miljoen geleend van de betreffende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijd van de lening per kazerne afgestemd op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar). In de meerjarenraming is rekening gehouden met de aflossing van deze leningen. Eind 2019 wordt er nog een bedrag van 7,6 miljoen euro geleend bij gemeenten.

Kortlopende schulden
Zoals hiervoor bij langlopende schulden is vermeld, wordt overeenkomstig de kasgeldlimiet, een deel van de materiële vaste activa gefinancierd met kortlopende leningen (max. 3,6 miljoen euro). In deze meerjarenbalans is ervan uitgegaan dat er binnen de kasgeldlimiet wordt gebleven de komende jaren tot en met 2022. Daarnaast zijn er overige kortlopende schulden. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan verschuldigde bedragen aan crediteuren, transitoria en overige overlopende posten, die zich per balansdatum voordoen. Deze laatste categorie kortlopende schulden zijn bepaald op basis van het gemiddelde van de laatste jaren.

Bijlage 1 Technische uitgangspunten begroting

Bij het opstellen van de begroting 2019 worden financiële kaders gehanteerd voor het indexeren van prijzen en lonen. De voorgestelde percentages zijn een uitwerking van het AB-besluit op 11 mei 2016, waar zij kaders en spelregels voor indexering ter voorbereiding en opstellen van de begroting Veiligheidsregio IJsselland hebben vastgesteld.

Diensten van derden en materiële kosten (bestaand beleid)
Voor de prijzen betekent dit een stijging van 1,60% ten opzichte van het jaar 2018. Bestuurlijk hebben wij afgesproken om jaarlijks de toegepaste indexeringen te monitoren, zodat wij zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid komen. In onderstaande tabel is te zien dat wij in de begroting 2017 een prijsindexering van 0,50% hebben toegepast, maar de werkelijke indexering over het jaar 2017 is 1%. Dit betekent dat er nog 0,50% structurele tekort zit (nacalculatie) in de begroting. Voorgesteld wordt dit structurele tekort te corrigeren door de verwachte stijging van 1,60% met 0,50% op te hogen. Voor 2019 zullen de prijzen dan met **2,10%** stijgen (1,60% + 0,50%). Hetzelfde percentage wordt ook gehanteerd voor de inkomsten.

Begroting	Begroot	Werkelijk	Ruimte
2017	0,50%	1%*	-0,50%
2018	0,90%	Nog niet bekend	Nog niet bekend

* Op basis van de decemberraming van het centraal planbureau (prijsindex BBP)

Personeelslasten (bestaand beleid)
Voor de lonen betekent dit een stijging van **2,4%**. Deze raming betreft het jaar 2018 en deze wordt voor het jaar 2019 geëxtrapoleerd. Dit betekent voor de begroting 2019 dat de werkelijke loonkosten van de maand januari 2018 worden verhoogd met 2,4%. In de werkelijke loonkosten zijn dus de laatste cao-ontwikkelingen en sociale lasten meegenomen (nacalculatie). Mocht in het jaar 2019 blijken dat wij de 2,4% niet nodig hebben dan geven wij dit eenmalig, via de tussentijdse rapportages 2019, terug aan de deelnemende gemeenten en structureel via de begroting 2020 door weer uit te gaan van de werkelijke loonkosten op dat moment.

Nieuw beleid/ontwikkelingen
De ambities van Veiligheidsregio IJsselland voor de middellange termijn zijn beschreven in het Beleidsplan 2015 t/m 2018, die volgens bestuursbesluit met één jaar is verlengd. In 2018 gaan wij met de gemeenteraden in gesprek over de speerpunten van het nieuwe meerjarenbeleidsplan. De ambities worden per jaar vertaald in de begroting. Indien Veiligheidsregio IJsselland een nieuwe ontwikkeling voorziet, dan is het uitgangspunt ‘nieuw voor oud’ van toepassing. Effecten van beleidsintensiveringen en/of nieuwe ontwikkelingen worden opgevangen binnen het bestaande financiële kader. Voor 2019 zien wij de volgende beleidsontwikkelingen op ons afkomen.

Bestemmingsreserve duurzame inzetbaarheid
Mede door het opschuiven van de AOW-gerechtigde leeftijd is duurzame inzetbaarheid van medewerkers een belangrijk thema, ook binnen Veiligheidsregio IJsselland. Veiligheidsregio IJsselland zou graag willen voorkomen dat de inzetbaarheid van de medewerkers (op lange termijn) afneemt en wil streven naar een goede en gezonde inzet van haar medewerkers . Wij bereiden ons

hier beleidsmatig op voor door middel van de HRM visie die in 2016 is opgesteld en besproken in het technisch beraad GO. In de visie is duurzame inzetbaarheid opgenomen als alternatief voor het zogenaamde generatiepact, waarbij zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met de specifieke omstandigheden en wensen van medewerkers in de verschillende fasen van hun leven en loopbaan. Wij zouden graag met het bestuur van gedachten willen wisselen over het idee om middelen beschikbaar te stellen door een bestemmingsreserve voor de duurzame inzetbaarheid te vormen.

Bijlage 2 Investeringen 2019

Categorie	Investeringsbedrag	
BEDRIJFSGEBOUWEN	€	134.494
GROND EN TERREINEN	€	-
VERVOERSMIDDELEN	€	3.365.925
MACHINES, APPARATEN EN INSTALLATIES	€	-
ICT	€	774.110
BRANDVEILIGHEIDSVZ.	€	1.331.001
OEFENEN	€	14.000
JEUGDBRANDWEER	€	7.500
	€	**5.627.031**

Bijlage 3 Overzicht taakvelden en overhead

Hieronder een overzicht van de taakvelden:

Jaar 2019	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	€ -20.000	€ 78.029	€ 58.029
0.4 Overhead	€ -2.366.489	€ 10.205.150	€ 7.838.660
0.5 Treasury	€ -	€ -	€ -
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 916.569	€ 916.569
0.9 Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -
0.10 Mutaties reserves	€ -102.662	€ 608.264	€ 505.602
0.11 Resultaat van de rekening baten en lasten	€ -	€ -	€ -
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	€ -41.360.620	€ 32.026.045	€ -9.334.575
2.1 Verkeer en vervoer	€ -	€ 367.715	€ 367.715
8.3 Wonen en bouwen	€ -	€ -	€ -
	€ -43.849.771	**€ 44.201.771**	**€ 352.000**

Hieronder een overzicht van de overheadkosten:

Jaar 2019	Baten	Lasten	Saldo
Bedrijfsvoering	€ -2.366.489	€ 7.375.470	€ 5.008.981
Directie	€ -	€ 617.630	€ 617.630
Staf & beleid	€ -	€ 923.839	€ 923.839
Managers	€ -	€ 682.866	€ 682.866
Management ondersteuning	€ -	€ 605.344	€ 605.344
	€ -2.366.489	**€ 10.205.150**	**€ 7.838.660**

Bijlage 4 Brandweerkazernes in eigendom (i.v.m. btw-herziening)

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweerhuisvesting (tijdelijke overname i.v.m. btw-herziening)

nr.	omschrijving activa huisvesting	afschrijvings-termijn (in jaren)	investeringsjaar	Aankoopbedrag (boekwaarde 1-1-2014)	In eigendom tot
1	**Wesepe, Eikenweg 3**				
	Grondkosten nieuwbouw kazerne Wesepe 2008	n.v.t.	2008	€ 74.899	31-12-2019
	Bouwkosten nieuwbouw kazerne Wesepe 2008	40	2008	€ 508.929	
				€ 583.828	
2	**Welsum, nieuwbouw 2013**				
	Grondkosten nieuwbouw kazerne Welsum	n.v.t.	2013	€ 50.000	31-12-2023
	Bouwkosten nieuwbouw kazerne Welsum	40	2013	€ 530.000	
				€ 580.000	
3	**Ommen, Schurinkstraat 44a (DOEK) (45% Brandweer)**			**45%**	
	Grondkosten Rotbrinkweg (€ 972.000 x 45%)	n.v.t.	2012	€ 437.400	31-12-2022
	Bouwkosten Rotbrinkweg (incl.pol.deel)	40	2012	€ 2.577.217	
				€ 3.014.617	
4	**Heeten, IJzerweg 23**				
	Grond brandweerkazerne Heeten	n.v.t.	2011	€ 100.701	
	Aanpassing brandweerkazerne Heeten	20	2011	€ 5.088	
	Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten; gebouw	40	2011	€ 422.952	31-12-2021
	Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten; inricht terrein	30	2011	€ 47.342	
	Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten; interieur	10	2011	€ 8.280	
				€ 584.363	
5	**Zwolle, Middelweg 235**				
	Grondkosten Middelweg	n.v.t.	2013	€ 417.600	
	Nieuwbouw brandweerkazerne Middelweg (bouwkundig)	40	2013	€ 2.858.400	31-12-2022
	Nieuwbouw brandweerkazerne Middelweg (technisch)	20	2013	€ 1.027.608	
	Nieuwbouw brandweerkazerne Middelweg (inrichting)	25	2013	€ 290.000	
				€ 4.593.608	
			totalen	**€ 9.356.416**	

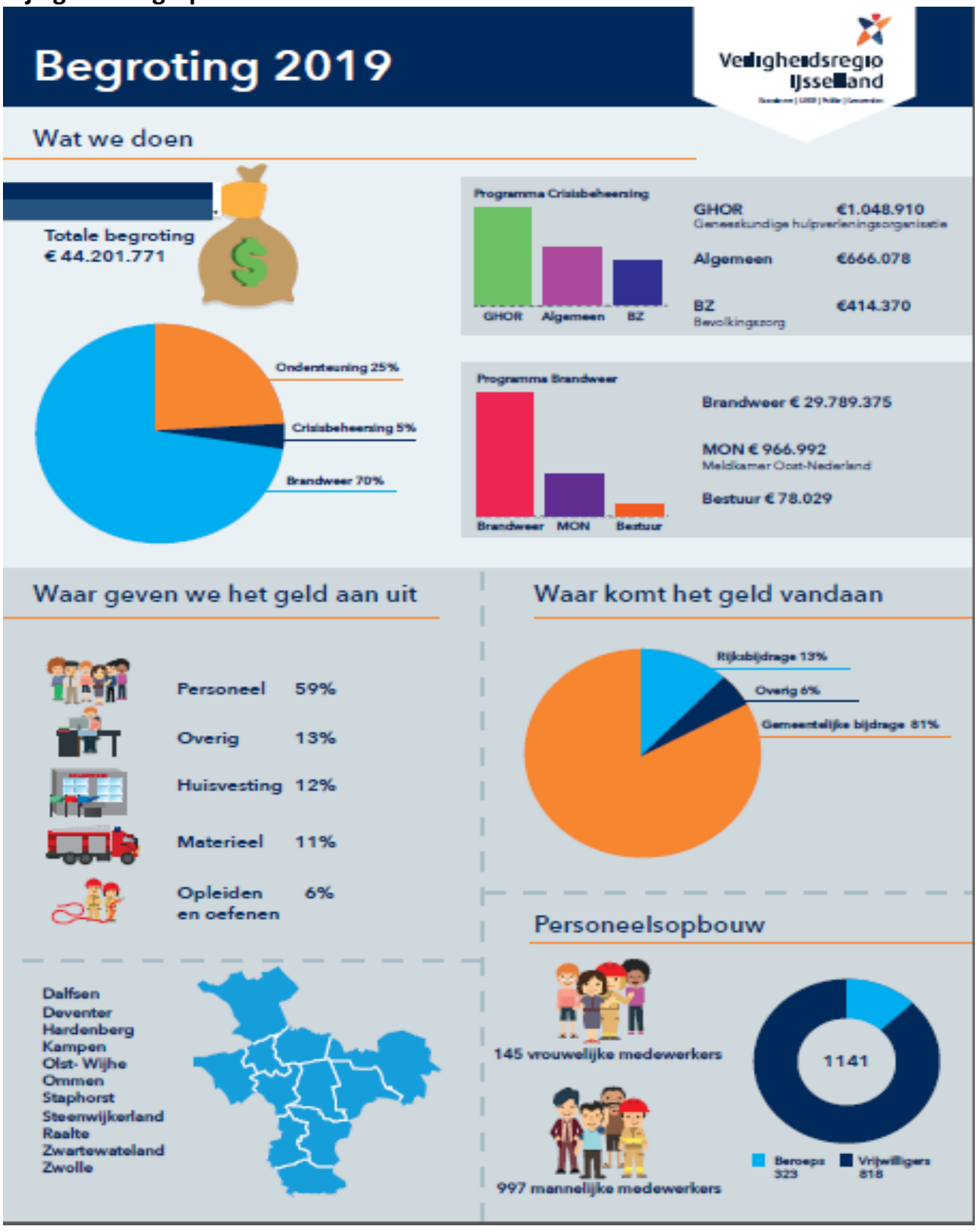
Bijlage 5 Overzicht bijdrage per gemeente 2019

	Gemeente	Percentage na de herijking	Bijdrage in begroting 2018 (exclusief maatwerk, compensatie en BV)	Maatwerk afspraak (incl. FLO bijdragen)	*) Incidentele compensatie via onttrekking reserve	Indexering 2019	Bijdrage bevolkingszorg (obv het inwoneraantal)	Totale bijdrage in begroting 2019
1	Dalfsen	5,11%	€ 1.722.407	€ -	€ -	€ 56.167	€ 7.690	€ 1.786.263
2	Deventer	18,96%	€ 6.394.319	€ 213.433	€ -	€ 208.515	€ 27.111	€ 6.843.378
3	Hardenberg	11,04%	€ 3.722.927	€ -	€ -	€ 121.403	€ 16.481	€ 3.860.811
4	Kampen	8,22%	€ 2.770.269	€ 8.169	€ -	€ 90.337	€ 14.496	€ 2.883.270
5	Olst-Wijhe	4,09%	€ 1.378.166	€ 33.419	€ -	€ 44.941	€ 4.906	€ 1.461.432
6	Ommen	3,89%	€ 1.310.581	€ -	€ -	€ 42.737	€ 4.792	€ 1.358.110
7	Raalte	6,65%	€ 2.241.265	€ -	€ -	€ 73.086	€ 10.114	€ 2.324.466
8	Staphorst	2,73%	€ 921.644	€ -	€ -2.658	€ 30.054	€ 4.572	€ 953.612
9	Steenwijkerland	8,46%	€ 2.851.642	€ -	€ -64.702	€ 92.990	€ 11.914	€ 2.891.845
10	Zwartewaterland	4,67%	€ 1.574.649	€ -	€ -	€ 51.348	€ 6.115	€ 1.632.113
11	Zwolle	26,20%	€ 8.834.053	€ 167.600	€ -	€ 288.073	€ 34.338	€ 9.324.064
	Totaal	**100,00%**	**€ 33.721.923**	**€ 422.621**	**€ -67.360**	**€ 1.099.653**	**€ 142.528**	**€ 35.319.365**

*) Bij de bestuurlijke besluitvorming in 2016 is besloten om Steenwijkerland en Staphorst incidenteel te compenseren tot en met 2019.

Deze compensatie vindt plaats uit de reserve van Veiligheidsregio IJsselland.

Bijlage 6 Infographic

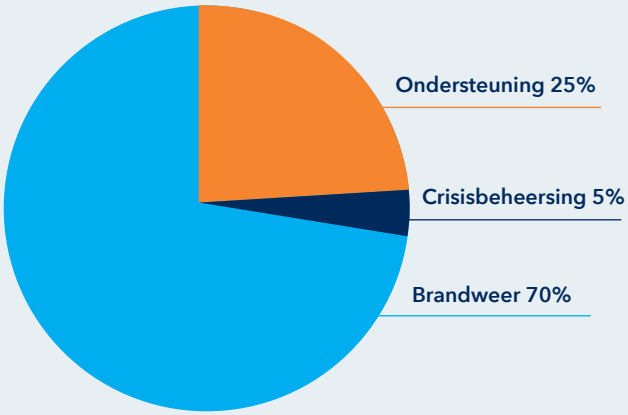
Begroting 2019

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

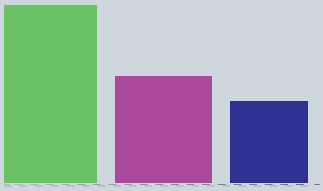
Wat we doen

Totale begroting
€ 44.201.771

Programma Crisisbeheersing

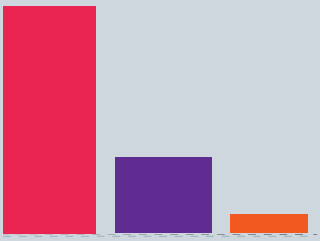

GHOR €1.048.910
Geneeskundige hulpverleningsorganisatie

Algemeen €666.078

BZ €414.370
Bevolkingszorg

Programma Brandweer

Brandweer € 29.789.375

MON € 966.992
Meldkamer Oost-Nederland

Bestuur € 78.029

Waar geven we het geld aan uit

Personeel 59%

Overig 13%

Huisvesting 12%

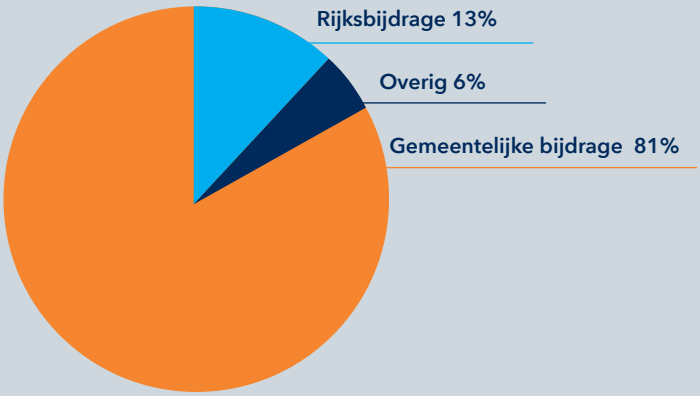

Materieel 11%

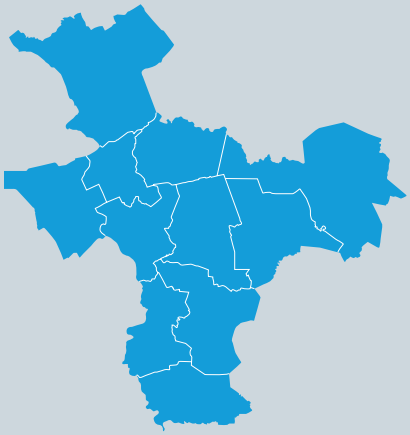

Opleiden en oefenen 6%

Waar komt het geld vandaan

Dalfsen
Deventer
Hardenberg
Kampen
Olst- Wijhe
Ommen
Staphorst
Steenwijkerland
Raalte
Zwartewateland
Zwolle

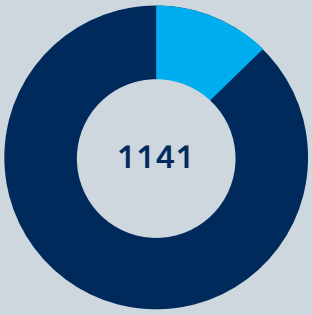
Personeelsopbouw

145 vrouwelijke medewerkers

997 mannelijke medewerkers

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45508
Onderwerp	Concept programmabegroting 2019 Veiligheidsregio IJsselland

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2019;

2. over deze concept programmabegroting 2019 geen zienswijze in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Slagman - Duthler, Yolande
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland Bijlage: 1. Concept Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland Bijlage: 2. Aanbiedingsbrief aan gemeenteraden dd. 6 april 2018 Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met de programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 van de GGD IJsselland.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 9 april 2018

Openbaar

Onderwerp	Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland
Versienummer	1

Portefeuillehouder	Ed Anker
Informant	Yolande Slagman - Duthler
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	(038) 498 2245
Email	Y.Slagman-Duthler@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	1.2.1 We beschermen en bevorderen de gezondheid van onze inwoners
Begroting wijzigen	Nee.
Dekking ten laste van	Reguliere begroting gezondheid.

Bijlagen

1. Concept Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland
2. Aanbiedingsbrief aan gemeenteraden dd. 6 april 2018

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 In te stemmen met de programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 van de GGD IJsselland.

Datum 9 april 2018

Inleiding
GGD IJsselland is een gemeenschappelijke regeling van 11 gemeenten in IJsselland en voert taken uit die in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen, zoals jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring van gezondheid, advies over gezondheidsbeleid aan gemeenten en zorg voor publieke gezondheid bij crisis en rampen.
Per brief van 6 april jl. heeft uw raad de Programmabegroting 2019 en de Meerjarenraming 2020 – 2022 van de GGD IJsselland ontvangen (bijlage 1). Op grond van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland kan uw raad gebruik maken van de bevoegdheid eventuele op- en aanmerkingen bij de Programmabegroting van de GGD aan het Dagelijks Bestuur van de GGD IJsselland kenbaar te maken. Dit kan tot uiterlijk 31 mei 2018.

Beoogd effect
De financiële bijdrage aan de GGD IJsselland wordt ingezet voor de uitvoering van diverse taken met als algemeen doel de gezondheid van alle inwoners en bepaalde doelgroepen in het bijzonder te beschermen, te bewaken en te bevorderen.

Argumenten
1.De programmabegroting bevat alle inkomsten en uitgaven die voor 2018 worden verwacht.
De programmabegroting is opgesteld op basis van de financiële uitgangspunten Programmabegroting 2019, die in december 2017 door het algemeen bestuur van GGD IJsselland zijn vastgesteld, de Programmabegroting 2018 en informatie over de exploitatie 2017.
Het betreft een begroting van € 25,2 miljoen en bevat zowel producten die worden gefinancierd uit de algemene gemeentelijke bijdrage, als dienstverlening die wordt gefinancierd uit rijksbijdragen, dienstverlening overeengekomen met afzonderlijke gemeenten, en inkomsten en uitgaven door/van diensten aan derden.

2.De programmabegroting is gebaseerd op bestaand beleid.
Na de gemeenteraadsverkiezingen stelt GGD IJsselland samen met de deelnemende gemeenten een nieuwe Bestuursagenda op met daarin strategische opdrachten voor de nieuwe bestuursperiode.

3.De programmabegroting 2019 houdt rekening met de volgende inhoudelijke ontwikkelingen:
In het programma gezondheid richt de GGD zich met name op de doorontwikkeling van de jeugdgezondheidszorg, de dreigingen vanuit infectieziekten en antibioticaresistentie, toenemende vraag naar maatschappelijke zorg en informatievoorziening.

4. De programmabegroting 2019 is toegenomen met € 1,8 miljoen.
Deze toename in volume bevat de dienstverlening jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen voor Steenwijkerland (€ 615.000), uitbreiding van de Centrale Toegang (€ 245.000), ontwikkeling loonkosten (€ 600.000), prijsindex (€ 115.000) en overige (€ 225.000).
De toename JGZ en uitbreiding CT beïnvloeden onze gemeentelijke bijdrage niet, toename JGZ komt voor rekening van Steenwijkerland, en de CT betreft een dienstverleningsovereenkomst en is derhalve geen onderdeel van de gemeentelijke bijdrage maar wordt afzonderlijk in rekening gebracht.

Risico's
De GGD stelt de benodigde weerstandscapaciteit regelmatig opnieuw vast op basis van de risico's die de GGD loopt. Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2017 komt de ratio voor het weerstandsvermogen op 1,35 uit en is daarmee voldoende. Vooralsnog is er geen

aanleiding om de benodigde weerstandscapaciteit aan te passen. Dit houdt in dat de ingeschatte risico's opgevangen kunnen worden binnen het weerstandsvermogen.
De netto schuldquote (niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen) bedraagt 30%. Dit is ruimschoots boven de VNG-norm die aangeeft dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld.
De solvabiliteit bedraagt 12%. Dit is laag t.o.v. gemeenten, waarbij percentages van 30 tot 40% normaal zijn. Dit komt omdat de GGD een beperkt eigen vermogen heeft, dit is een keuze van de deelnemende gemeenten.
Het aandeel van de gemeente Zwolle in deze Gemeenschappelijke regeling bedraagt 24,9%.

Financiën
De bijdrage van de gemeente Zwolle voor 2019 bedraagt € 4.469.00 op basis van het inwoneraantal van 126.158 per 1.1.2018. Dit is € 185.675 hoger dan voor 2018, een stijging van 4.3%.
De totale gemeentelijke bijdrage 2019 (alle gemeenten) stijgt t.o.v. 2018 (afgerond) met € 1,36 miljoen.
De verhoging van de gemeentelijke bijdragen wordt met name veroorzaakt door:
- de indexering 2019 van salarissen, sociale lasten en prijzen (afgerond in totaal € 658.000), inclusief herrekening van de sociale lasten en ontwikkelingen t.a.v. IKB.
- de integratie van JGZ 0-4 Steenwijkerland (afgerond € 560.000, die geheel wordt verwerkt in verhoging van de bijdrage van de gemeente Steenwijkerland) en
- de afgesproken intensiveringen van beleid (€ 137.000). Dit betreft de komst van de Omgevingswet, Infectieziektebestrijding en Hygiënische probleemhuishoudens.
De gemeentelijke bijdrage wordt verwerkt in de reguliere begroting gezondheid.

Communicatie
De GGD zal schriftelijk worden geïnformeerd over het besluit van de gemeente om in te stemmen met de Programmabegroting 2019.

Vervolg
Eventuele zienswijzen worden behandeld bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019 in het algemeen bestuur op 21 juni 2018.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45550
Onderwerp	Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

In te stemmen met de programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 van de GGD IJsselland.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Programmabegroting 2019 en Meerjarenraming 2020 – 2022

Versiebeheer

Versie

Versienr	Auteur	Opmerkingen
0.2	H. Claus	Bijdragen intern (Jan, Jeroen, Eef) verwerkt
0.3	H. Claus	Bespreking in het MT
0.4	H. Claus	Afronding voor DB
0.5	H. Claus	Afwikkelen laatste details en opmerkingen (invoegen kerncijfers 2017)

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
0.2	31-01-2018	Jan Roorda, Eef Roelenga, Jeroen Homburg
0.3	27-02-2018	Behandeling in MT, aanvulling door MT-leden
0.4	15-03-2018	Behandeling in Dagelijks bestuur

Documenteigenaar	J. Roorda
Vastgesteld door	algemeen bestuur
Datum vaststelling	21 juni 2018
Geplande evaluatiedatum	
Digitale vindplaats	Corsa ; G18.000662

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting **5**

Voorwoord **7**

1. Algemene uitgangspunten **9**

1.1 GGD IJsselland 9
1.2 Procedure Programmabegroting 2019 9
1.3 Omvang van de begroting 10
1.4 Indexering 11
1.5 Beleidsindicatoren 12

2. Programma's **13**

2.1 Programma Gezondheid 13
2.1.1 Inleiding 13
2.1.2 Waar staan we voor? 13
2.1.3 Wat doen we er voor? 13
2.1.4 Wat gaat het kosten? 16
2.2 Programma Service en samenwerking 17
2.2.1 Inleiding 17
2.2.2 Waar staan we voor? 17
2.2.3 Wat doen we ervoor? 17
2.2.4 Wat gaat het kosten? 18

3. Financiële begroting **19**

3.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland 19
3.2 Toelichting op de financiële begroting 19
3.3 Algemene lasten en dekkingsmiddelen 20
3.4 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage 20
3.5 Kanttekeningen 22

4. Paragrafen verplicht op grond van het BBV **24**

4.1 Algemeen 24
4.2 Weerstandsvermogen en risico's 25
4.2.1 Algemene uitgangspunten 25
4.2.2 Evaluatie weerstandscapaciteit 25
4.2.3 Overzicht risico's 2019 26
4.2.4 Financiële kengetallen 2019. 24
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 25
4.4 Bedrijfsvoering 28
4.5 Verbonden partijen 28
4.6 Treasury 29
4.6.1 Inleiding 29
4.6.2 Algemene ontwikkelingen 29
4.6.3 Risicomanagement 29
4.6.4 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte 31
4.6.5 Rentevisie 31

Bijlagen **33**

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen 35

Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen **36**

Bijlage 3: Overzicht personele sterkte 37
Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen 38

Bijlage 5: Overzicht van langlopende leningen 39
Bijlage 6: Overzicht activa 40
Bijlage 7: Overzicht taakvelden en overhead 41
Bijlage 8 balans 42
Bijlage 9: Compensabele BTW 44

Bestuurlijke samenvatting

Begroting in één oogopslag

De Programmabegroting van GGD IJsselland heeft betrekking op alle uitgaven en inkomsten die voor 2019 worden voorzien. Deze betreffen de volgende zaken (zie verder paragraaf 1.3, pagina 10):

1. Producten die worden gefinancierd uit de algemene gemeentelijke bijdrage
2. Dienstverlening die uit rijksbijdragen wordt gefinancierd
3. Dienstverlening die met afzonderlijke gemeenten is overeengekomen
4. Inkomsten en uitgaven voor diensten die door derden worden betaald (via een klanttarief voor burgers of andere partijen)

De totale Programmabegroting 2019 omvat (afgerond) € 25,2 miljoen en kent de volgende inkomsten en uitgaven

Inkomsten	
Algemene gemeentelijke bijdrage	18.556
Inkomsten uit DVO	1.455
Inkomsten uit projecten	1.214
Rijksbijdrage	1.651
Inkomsten d.m.v. klanttarief	1.590
Overige	782
Totaal	25.248

Uitgaven (inclusief overhead)	
Programma Gezondheid	23.602
waarvan Jeugdgezondheidszorg	*13.983*
Advies en onderzoek	*832*
Hygiëne, Milieu, infectieziekten	*5.023*
Maatschappelijke zorg	*2.622*
Forensische zorg	*640*
Project	502
Programma Service en samenwerking	1.426
waarvan Bestuur	*1.266*
Voorbereiding rampen/crisis	*159*
Overige uitgaven	220
Totaal	25.248

Wat betaalt mijn gemeente

De bijdragen per gemeente is gespecificeerd weergegeven in bijlage 1 op pagina 35. De bijdragen zijn afgerond opgenomen in de onderstaande tabel.

Gemeente	gemeentelijke bijdrage (x €1.000)
Dalfsen	999
Deventer	3.389
Hardenberg	2.205
Kampen	1.982
Olst-Wijhe	608
Ommen	623
Raalte	1.208
Staphorst	681
Steenwijkerland	1.455
Zwartewaterland	937
Zwolle	4.469
Totaal	**18.556**

Inhoudelijke toelichting

GGD IJsselland kent twee programma's. Het programma Gezondheid omvat de inhoudelijke taken van de GGD. In het programma Service en samenwerking zijn bestuurlijke en ondersteunende activiteiten ondergebracht. De inhoud en ontwikkelingen van deze programma's worden toegelicht in hoofdstuk 2, vanaf pagina 13.

Wat zijn de ontwikkelingen in deze begroting

Ten opzichte van 2018 neemt het volume van de begroting 2019 met € 1,8 mln toe. De toename kan als volgt worden onderverdeeld:

- Integratie 0- 4 JGZ Steenwijkerland € 615.000
- Uitbreiding Centrale toegang (DVO) € 245.000
- Ontwikkeling loonkosten € 600.000
- Prijsindex € 115.000
- Overige € 225.000

Gevolgen gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage neemt ten opzichte van 2018 (afgerond) met € 1,36 miljoen toe. Deze ontwikkeling kan aan drie elementen worden toegeschreven: de indexering 2019 van salarissen, sociale lasten en prijzen (afgerond in totaal € 658.000). Hierin is ook herrekening van de sociale lasten ontwikkeling 2018 verwerkt van 2% en de ontwikkelingen t.a.v. IKB. De integratie van JGZ 0-4 in Steenwijkerland (afgerond € 560.000, die geheel wordt verwerkt in verhoging van de bijdrage van de gemeente Steenwijkerland) en de afgesproken intensiveringen van beleid (€ 137.000). Dit betreft intensiveringen voor de komst van de Omgevingswet, Infectieziektebestrijding en Hygiënische probleemhuishoudens. Nadere informatie is te vinden op bladzijden 19 en 20.

Voorwoord

GGD IJsselland werkt voor 11 gemeenten in Overijssel en draagt met haar werkzaamheden bij aan het bouwen en onderhouden van een goed functionerende samenleving in deze gemeenten. Publieke gezondheid gaat over de gezondheid van de gemeenschap; het collectief staat centraal. De GGD werkt vooral aan preventie en richt zich in brede zin op het voorkómen van bedreigingen voor de gezondheid en op bedreigingen van de samenleving door grote gezondheidsproblemen (van klassieke epidemieën tot bijvoorbeeld het risico's van overgewicht en verslavingen).
Met het oog op de gemeenschap is de GGD actief op uiteenlopende terreinen zoals jeugdgezondheidszorg, bestrijding van infectieziekten en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarbij zijn we met groepen én individuen bezig, we doen onderzoek, beoordelen mensen en situaties, zorgen voor maatregelen en geven advies en informatie aan inwoners en gemeenten. Dat alles met inzet, deskundigheid en plezier.
GGD IJsselland ziet gezondheid van mensen niet als doel op zich, maar vooral als een middel voor mensen om deel te kunnen nemen aan de samenleving, zoals is verwoord in de moderne definitie van Huber: "Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Dit wordt ook wel 'positieve gezondheid genoemd'. Dit is de invalshoek van waaruit GGD IJsselland wil werken. Dit impliceert dat GGD IJsselland zich steeds meer richt op samenwerking met ketenpartners op verschillende beleidsterreinen en zal zoeken naar het creëren van meerwaarde van haar inspanningen juist ook in verhouding tot andere beleidsdoelen.

In maart 2018 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats en daarna zullen de nieuwe colleges van B&W hun afgevaardigde voor het algemeen bestuur van GGD IJsselland aanwijzen. Het is de bedoeling om voor de nieuwe bestuursperiode in samenspraak met de gemeenten een nieuwe Bestuursagenda (2019-2022) op te stellen. Daarin komen de inhoudelijke doelen te staan waar we in onze regio specifiek aan zullen gaan werken in deze periode. Omdat de Programmabegroting 2019 al in juni 2018 wordt vastgesteld is het niet mogelijk om ambities en doelen al in deze begroting te verwerken. Mocht de nieuwe Bestuursagenda wijziging van de financiën in de Programmabegroting nodig maken, dan zal dit door middel van een begrotingswijziging plaatsvinden. Inhoudelijke uitwerking van de Bestuursagenda in activiteiten per jaarschijf gebeurt in het Jaarplan van GGD IJsselland voor het betreffende jaar en in de Voorjaarsbestuursrapportage van elk jaar.

Namens het dagelijks bestuur,

E.W. Anker
voorzitter

A.M. van den Berg
secretaris

1. Algemene uitgangspunten

1.1 GGD IJsselland

GGD IJsselland werkt aan publieke gezondheid voor 11 gemeenten in IJsselland en ziet voor zichzelf de volgende missie:

GGD IJsselland: voor een gezonde samenleving

Positieve gezondheid is ons uitgangspunt. Dit betekent dat we gezondheid zien als het vermogen je aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Gezondheid is een belangrijke voorwaarde om te kunnen meedoen in de maatschappij.

GGD IJsselland kiest er voor om haar strategisch beleid samen met haar eigenaren (de gemeenten in IJsselland) te ontwikkelen. Dit leidt iedere bestuursperiode tot een bestuurlijke agenda die richting geeft aan het doen en laten van de organisatie.
Eind 2014 heeft het bestuur de strategische opdracht vastgesteld voor de periode 2015-2017: de Bestuursagenda: 'Vernieuwen vanuit basistaken'.
Voor de periode 2019-2022 ontwikkelen GGD, bestuur en organisatie en de gemeenten gezamenlijk een nieuwe Bestuursagenda. De inhoud daarvan is nog niet verwerkt in deze Programmabegroting.

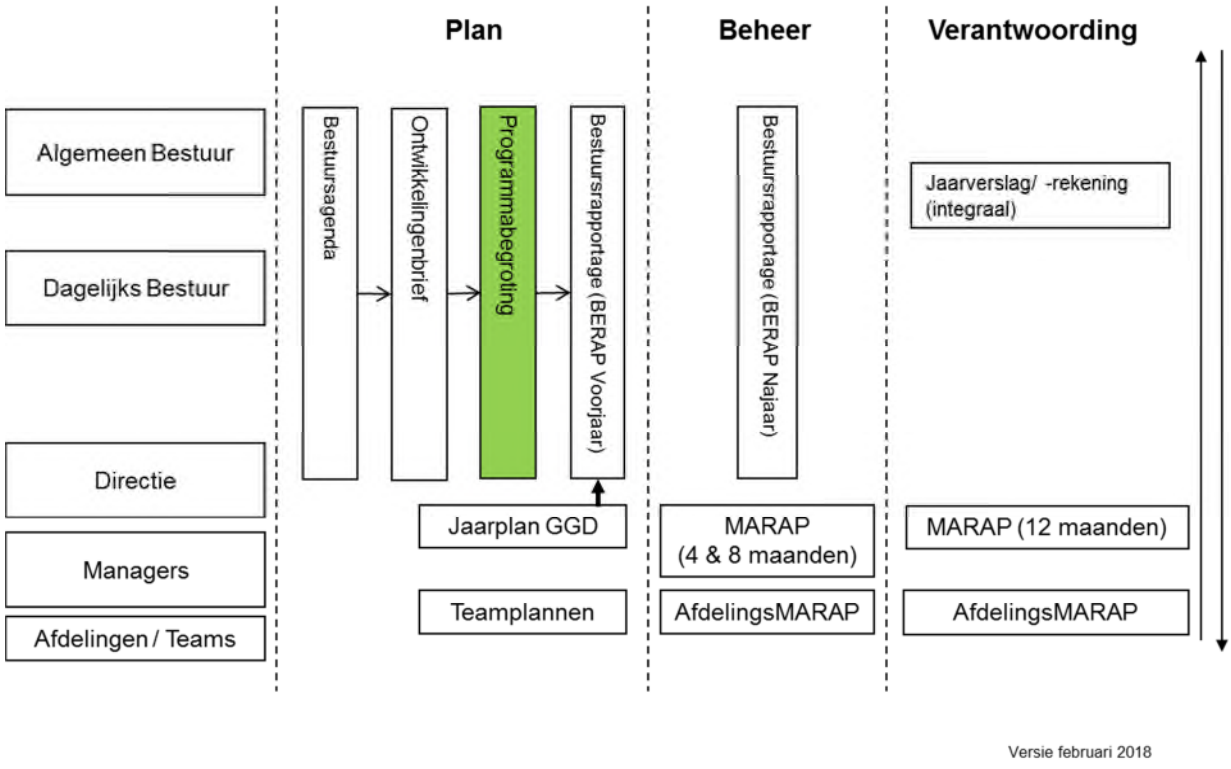
1.2 Procedure Programmabegroting 2019

Wettelijk is voorgeschreven dat een gemeenschappelijke regeling haar begroting uiterlijk 15 juli vaststelt en binnen twee weken daarna, maar uiterlijk voor 1 augustus aan gedeputeerde staten van de provincie zendt. Daarvóór hebben de gemeenteraden de gelegenheid gehad om hun zienswijze over de begroting in te brengen. Door de tijdige vaststelling van de begroting van de gemeenschappelijke regeling kan deze worden verwerkt in de begroting van de deelnemende gemeenten. Dit betekent dat de programma nog 'beleidsarm' is en actuele ontwikkelingen nog niet kunnen worden verwerkt. De onderstaande procedure is daarvoor ingericht:

a. de voorliggende Programmabegroting 2019 is gebaseerd op de uitgangspunten voor de begroting 2019 die het algemeen bestuur in december 2017 heeft vastgesteld;
b. het dagelijks bestuur stuurt de concept-Programmabegroting voor 1 april 2018 aan de gemeenteraden, om hen in de gelegenheid te stellen hierover een zienswijze in te dienen;
c. in juni 2018 stelt het algemeen bestuur de Programmabegroting 2019 vast;
d. vervolgens wordt de Programmabegroting 2019 verder uitgewerkt. De inhoudelijke uitwerking en financiële bijstelling wordt verwerkt in de Bestuursrapporage van het voorjaar 2019;
e. de uitvoering van de begroting wordt gevolgd in de Bestuursrapportage in het najaar 2019 en uiteindelijk in de Jaarstukken over 2019;
f. het Algemeen bestuur kan naar aanleiding van een Bestuursrapportage (zo nodig) de begroting bijstellen.

De plaats van de Programmabegroting in de P&C cyclus van GGD IJsselland wordt weergegeven in onderstaand schema.

Figuur 1 Planning- en controlcyclus van GGD IJsselland

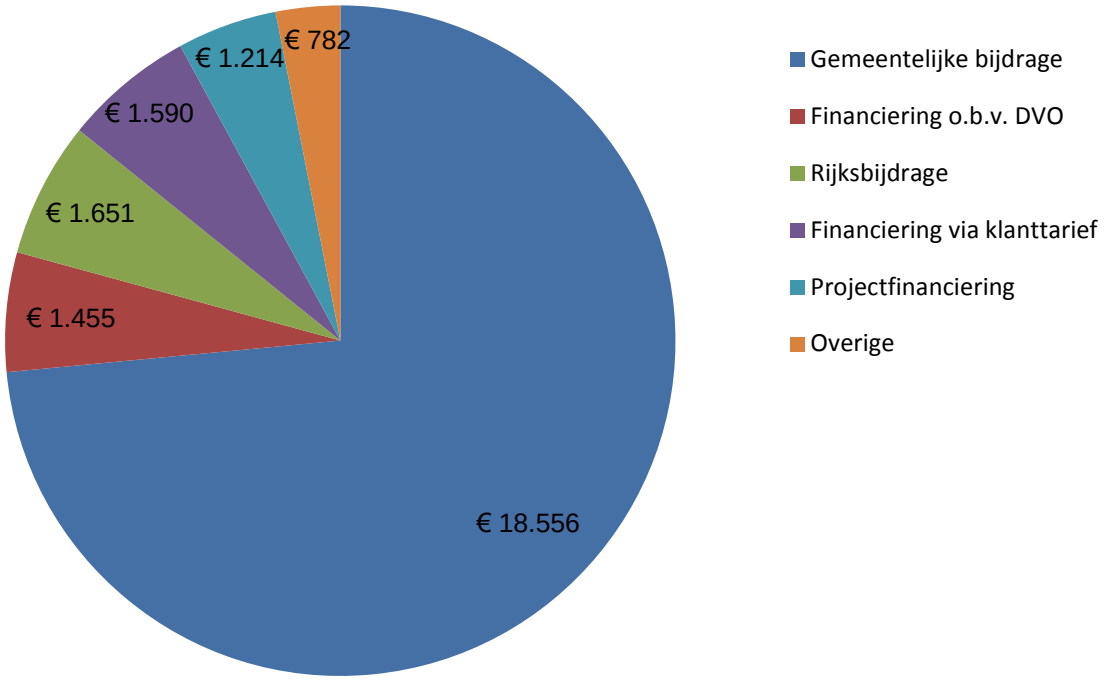
1.3 Omvang van de begroting

De begroting van GGD IJsselland heeft betrekking op alle uitgaven en inkomsten die voor 2019 worden voorzien. Deze betreffen de volgende zaken:

1. producten die worden gefinancierd uit de algemene gemeentelijke bijdrage, waaronder de wettelijke taken waarvoor de gemeenschappelijke regeling is ingesteld (bijvoorbeeld infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg);
2. dienstverlening die uit rijksbijdragen wordt gefinancierd (dit betreft voornamelijk de bekostiging van de dienstverlening op het gebied van SOA-Sense en rijksvaccinatieprogramma);
3. dienstverlening die met afzonderlijke gemeenten is overeengekomen, op basis van een Dienstverleningsovereenkomst of projectfinanciering met een langlopende subsidiebeschikking (zoals dienstverlening bemoeizorg die wordt gefinancierd door de centrumgemeente Zwolle);
4. geraamde structurele inkomsten en uitgaven voor diensten die direct door derden worden betaald (klanttarief voor burgers of andere partijen, zoals reizigersadvisering).

Daarnaast worden incidentele activiteiten van de GGD op projectbasis gefinancierd. Deze lasten zijn niet te voorzien en maken daarom geen deel uit van de programmabegroting.

Onderstaande figuur geeft een globaal overzicht van omvang van de begroting in voornoemde financieringsstromen (bedragen x 1000 Euro)

1.4 Indexering

In de programmabegroting 2019 zijn de verwachte ontwikkelingen van loonkosten en prijzen verwerkt op basis van de uitgangspunten die 14 december 2017 door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. De basis hiervoor is de ontwikkeling die in de septembercirculaire 2017 voor het gemeentefonds wordt gehanteerd.

Ontwikkeling personeelslasten

Loonontwikkeling 2018 – 2019;
De CAO voor gemeenteambtenaren loopt tot 1 januari 2019. In de uitgangspunten voor de begroting 2019 is de indexering van de salarissen vastgesteld op 2,4%. Dit percentage is gebaseerd op de septembercirculaire 2017.
Naast de indexering van de salarissen is in de loonontwikkeling ook herrekening van de sociale lasten verwerkt en zijn ontwikkelingen in het kader van het IKB verwerkt. Hierin is ook de component verlofuren opgenomen van 14,4 uur per formatieplaats. Deze is nu financieel vertaald in de loonkosten. Gebleken is dat deze uren vrijwel volledig worden uitbetaald en niet worden teruggekocht.

Ontwikkeling Materiële lasten

Voor de kosten van materiële lasten wordt uitgegaan van een prijsstijging van 1,6% voor 2019, zoals in de uitgangspunten voor de begroting 2019 is vastgelegd.

1.5 Beleidsindicatoren

Met de laatste vernieuwing van het BBV, wordt het opnemen van beleidsindicatoren in de programmabegroting verplicht gesteld. Met ingang van de programmabegroting 2018 neemt GGD IJsselland vooralsnog alleen de verplichte beleidsindicatoren op in haar begroting (zie bijlage 10).

2. Programma's

2.1 Programma Gezondheid

Programma:	**Gezondheid**	
Portefeuillehouders:	**E.W. Anker (bedrijfsvoering, gezondheidsbeleid en onderzoek)**	
	J. Janssen (publieke gezondheid jeugd, huisvesting en vastgoed)	
	J.W.J. Kolkman (publieke gezondheid algemeen en maatschappelijke opvang)	
Programmamanager:	**A.M. van den Berg, secretaris, directeur Publieke Gezondheid**	
Afdelingen/managers:	**1. Jeugdgezondheidszorg**	**A.M. Knoef**
	2. Algemene Gezondheidszorg	**N.M.F. Bakker**
	3. Maatschappelijke zorg en OGGZ (MZ/OGGZ))	**A.M. Algera**
	4. Kennis- en Expertisecentrum	**A.M. Algera**

2.1.1 Inleiding

Het programma Gezondheid omvat de basistaken van GGD IJsselland en aanvullende taken en activiteiten die met gemeenten overeen zijn gekomen. De taken en bijbehorende dienstverlening is beschreven in het productenboek van GGD IJsselland.

2.1.2 Waar staan we voor?

We werken aan een gezonde samenleving: vitale inwoners in een gezonde leefomgeving. Dit doen we door het uitvoeren van onderzoek, het signaleren van gezondheidsrisico's, het (samen) oplossen van bedreigingen van de gezondheid, het adviseren van gemeenten en inwoners, het bevorderen van gezond gedrag en het bieden van een vangnet voor mensen die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn. Zo vergroten we gelijke kansen op een gezond leven.
We werken voor én met de elf gemeenten in IJsselland en samen met diverse organisaties: voor een gezonde samenleving.

2.1.3 Wat doen we er voor?

Het programma Gezondheid omvat de volgende activiteiten:

Uitvoering van:
- Het basispakket Jeugdgezondheidszorg
- Infectieziektebestrijding
  (inclusief reizigersadvisering, geslachtsziektebestrijding en TBC-bestrijding)
- Seksuele gezondheidszorg
- Technische Hygiënezorg
- Toezicht kinderopvang
- Toezicht Wmo 2015
- Milieu en gezondheid
- Reizigersadvisering
- Forensische geneeskunde

- Maatschappelijke zorg en OGGZ (voor 8 gemeenten behorend tot de centrumgemeente Zwolle), waaronder Centrale Toegang
- Beleidsadvies, Gezondheidsbevordering en epidemiologisch onderzoek
- Preventieve gezondheidszorg Asielzoekers

Specifieke aandachtspunten voor 2019

In het programma Gezondheid zijn de volgende ontwikkelingen te onderscheiden:

GGD IJsselland voert vanaf 2018 het basispakket Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar uit voor alle gemeenten in IJsselland. De dienstverlening wordt gekenmerkt door vier elementen:

- een doorgaande zorglijn van de geboorte tot 18 jaar;
- voldoen aan de wettelijke eisen in het basispakket Jeugdgezondheidszorg;
- zorgen voor aansluiting bij behoeften van ouders, jeugdigen;
- samenhang met de jeugdzorg en de lokale zorgstructuur in gemeenten.

Infectieziektebestrijding heeft landelijk veel prioriteit. De wereld wordt steeds kleiner en nieuwe infectieziekten (zoals recentelijk Ebola en Zika) verspreiden zich snel en vormen daarmee een voortdurende dreiging voor onze samenleving. Daarnaast wordt de resistentie voor moderne antibiotica een steeds groter probleem. GGD IJsselland investeert in de bestrijding van infectieziekten, samen met andere partijen zoals huisartsen, ziekenhuizen, verzorgingshuizen en andere instellingen waar mensen langdurige zorg krijgen.

Maatschappelijke zorg vraagt in brede zin in toenemende mate aandacht van de GGD. GGD ziet een stijgende trend in de behoefte aan zorg voor mensen die niet passen in de reguliere zorgvoorzieningen en specialistische voorzieningen of begeleiding nodig hebben. In 2018 zullen gemeenten een aanpak voor sluitende zorg voor personen met verward gedrag hebben geformuleerd. Waarschijnlijk vraagt dit nieuwe diensten van de GGD zoals de 24/7 bereikbaarheid van het team VIA. Daarnaast is de capaciteit voor de aanpak van woningvervuilingen (hygiënische probleemhuishoudens) uitgebreid.

Gemeenten hebben een groeiende behoefte aan goede informatievoorziening om beleid in het sociaal domein te kunnen ontwikkelen en monitoren. Epidemiologische informatievoorziening, het gebruik van registraties van de GGD en het uitvoeren van specifiek onderzoek leveren hier een groeiende bijdrage aan. De formatie voor deze activiteiten is beperkt, er wordt gezocht naar mogelijkheden om aan de groeiende vraag te voldoen.

Onderstaand overzicht geeft een indruk van de omvang van taken die GGD IJsselland uitvoert

Dienstverlening GGD IJsselland 2017 in cijfers (Bron: Kerngegevens GGD IJsselland 2017)

Onderdeel		Aantallen
Jeugdgezondheidszorg	In beeld 0-18 jaar (98 %) Extra contacten 0-18 jaar	110.130 14.768
Toezicht Kinderopvang	Inspecties kinderdagverblijven Inspecties buitenschoolse opvang Inspecties peuterspeelzalen Inspecties gastouderbureaus Inspecties gastouders (358 nieuw, 93 steekproef)	486 350 9 42 451
Technische Hygiënezorg	Inspecties tatoeage- en piercingshops Inspecties seksinrichtingen	46 3
Milieu en Gezondheid	Adviezen aan en onderzoek voor gemeenten, instellingen en burgers over o.a. binnenmilieu, hinder door stank, geluid en stof, bodemverontreiniging en sanering van asbest, nazorg bij rampen en crises	218
Forensische geneeskunde	Lijkschouwingen Letselrapportages Arrestantenzorg: Medische zorg bij bezoek Arrestantenzorg: Telefonisch zorgadvies	452 275 947 361
Infectieziektebestrijding	Meldingen van meldingsplichtige ziektes (en vervolgens bron- en contactonderzoek) Meldingen van uitbraken diarree, luchtweginfecties of huidinfecties Telefonische vragen over infectieziekten	178 108 424
Seksuele gezondheid	Consulten seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) Gevonden soa (vindpercentage = 22%)	2.727 597
Reizigerszorg	Consulten (8.156 eerste consulten en 2.101 vervolgconsulten)	10.257
Tuberculose	Consulten Patiënten	741 16
Psychosociale hulpverlening	Inzet	19
Beleid	Advies aan gemeenten over bijvoorbeeld lokaal gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, WMO en de ontwikkelingen in het brede sociale domein. Organisatie van 5 themabijeenkomsten voor ambtenaren over datagebruik, vitale statushouders, ouderenmonitor, volwassenenmonitor en ouderengezondheidsbeleid.	
Maatschappelijke zorg (bemoeizorg)	Meldingen team Bemoeizorg Meldingen team Bemoeizorg Jeugd Meldingen team Zwerfjongeren Meldingen team Vervuilde huishoudens	247 41 99 94
Centrale Toegang	Gemelde instroom in maatschappelijke opvang Meldingen beschermd wonen (waarvan toegekende aanvragen: 580)	448 1.043

2.1.4 Wat gaat het kosten?

Omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenbegroting(x1000) 2020	2021	2022
Lasten:						
Exploitatielasten	6.037	5.267	5.053	5.155	5.259	5.365
Kapitaallasten	133	77	104	107	110	113
Loonkosten	11.947	11.741	13.381	13.649	13.922	14.201
Totaal lasten	**18.117**	**17.085**	**18.539**	**18.911**	**19.291**	**19.679**
Baten:						
Gemeentelijke bijdrage	14.851	15.692	16.910	17.249	17.594	17.946
Financiering o.b.v. DVO	1.224	1.131	1.455	1.485	1.515	1.546
Rijksbijdragen	1.551	1.597	1.651	1.684	1.718	1.753
Financiering via klanttarief	1.989	1.644	1.590	1.622	1.655	1.689
Projectfinanciering	1.154	1.106	1.214	1.239	1.264	1.290
Overige financiering	1.199	691	782	799	818	836
Totaal baten	**21.968**	**21.861**	**23.602**	**24.078**	**24.564**	**25.060**

* rekeningcijfers 2017 voorlopig

2.2 Programma Service en samenwerking

Programma:	**Service en Samenwerking**
Portefeuillehouder:	**E.W. Anker**
Programmamanager:	**A.M. van den Berg (secretaris/directeur Publieke Gezondheid)**
Afdelingen/manager:	**Bestuursbureau / J. Roorda (tevens directiesecretaris)**

2.2.1 Inleiding

Het programma Service en Samenwerking is ondersteunend aan het programma Gezondheid. Het programma richt zich op het bestuur en op het bestuursproces van de GGD. Daarbij zijn van belang:

- Voorbereiding van bestuurlijk overleg (vergaderingen Dagelijks Bestuur en het Overleg Publieke gezondheid, inclusief ambtelijke voorbereiding);
- Invulling van de kaderstellende en controlerende rol van het Algemeen Bestuur;
- Uitvoering van de besluiten van het Algemeen- en het Dagelijks Bestuur;
- Communicatie met de gemeenten, op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

2.2.2 Waar staan we voor?

De doelstelling van het programma Service en Samenwerking is het optimaliseren van de kwaliteit en het rendement van de samenwerking tussen en met gemeenten.
GGD IJsselland werkt volgens een verrijkt Governance model, waarbij het werk van de GGD op inhoud gestuurd wordt door de opdrachten van gemeenten (met de eisen die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid als randvoorwaarde). Dit betekent:

- GGD IJsselland biedt met haar diensten meerwaarde voor gemeenten en sluit aan bij de lokale wensen van gemeenten. GGD IJsselland wordt ervaren als een dienst van en voor de 11 gemeenten in IJsselland;
- er is samenhang in het lokaal gezondheidsbeleid van gemeenten, in de samenwerkingsafspraken die de 11 gemeenten in IJsselland met elkaar maken en in de opdracht aan de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland;
- daarnaast werkt GGD IJsselland met transparante afspraken over haar bedrijfsvoering en informatie die ondersteunend zijn voor inzicht, toezicht en beheer door gemeenteraden, colleges van B&W en portefeuillehouders die zitting hebben in het bestuur van de GGD;
- GGD IJsselland kent een helder besturingsconcept dat is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en daarvan afgeleide afspraken.

2.2.3 Wat doen we ervoor?

<u>Algemene taken:</u>

- Organiseren en voorbereiden van bestuurlijke overleggen
- Uitvoeren van de P&C cyclus, zowel intern als extern. En samenstellen van de afgesproken interne en bestuurlijke documenten (Programmabegroting, 2 Bestuursrapportages, Jaarverslag en jaarrekening, 3 interne managementrapportages).
- Uitvoeren van business control, juridische control, kwaliteitszorg en informatiemanagement
- Ondersteuning management (communicatie en managementondersteuning)
- Voorbereiding van taken van de GGD bij rampen en crises (draaiboeken, samenwerkingsafspraken met ketenpartners, oefenprogramma).

Specifiek voor 2019:

- Vaststellen en implementeren van de nieuwe bestuursagenda

2.2.4 Wat gaat het kosten?

Omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenbegroting(x1000) 2020	2021	2022
Lasten:						
Exploitatielasten	92	69	69	71	73	75
Loonkosten	846	106	110	113	116	119
Totaal lasten	**938**	**175**	**179**	**184**	**189**	**194**
Baten:						
Gemeentelijke bijdrage	1.467	1.509	1.646	1.679	1.713	1.748
Overige financiering	24	0	0	0	0	0
Totaal baten	**1.491**	**1.509**	**1.646**	**1.679**	**1.713**	**1.748**

* rekeningcijfers 2017 voorlopig

3. Financiële begroting

3.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland

In dit onderdeel zijn de totale baten en lasten van GGD IJsselland verwerkt. Dit betreft het totaal van de afzonderlijke programmabegrotingen en het overzicht van algemene lasten en dekkingsmiddelen.

Financiële begroting (bedragen in Euro x 1000)

Totaaloverzicht baten en lasten	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenbegroting(x1000) 2020	2021	2022
lasten						
programma Service&samenwerking	938	175	179	183	186	190
programma gezondheid	18.119	17.085	18.539	18.909	19.288	19.673
Algemene dekkingsmiddelen	2.484			0	0	0
Overhead	4262	5.955	6.310	6.436	6.565	6.696
Heffing Vennootschapsbelasting				0	0	0
Onvoorzien\saldo	211	119	170	173	177	180
Totaal lasten voor reserveringen	**26.014**	23.334	25.198	25.702	26.216	26.740
Mutaties reserve groot onderhoud	50	50	50	51	52	53
Totaal lasten	**26.064**	**23.384**	**25.248**	**25.753**	**26.268**	**26.793**
Baten						
programma Service&samenwerking	1.491	1.509	1.646	1.679	1.712	1.747
programma gezondheid	21.968	21.861	23.602	24.074	24.556	25.047
Algemene dekkingsmiddelen	2.605	14	0	0	0	0
Totaal baten	**26.064**	**23.384**	**25.248**	**25.753**	**26.268**	**26.793**

In de begroting 2019 zijn alleen structurele baten en lasten geraamd. Incidentele baten en lasten worden in het
exploitatiejaar door middel van begrotingswijziging geraamd.

* rekeningcijfers 2017 voorlopig

3.2 Toelichting op de financiële begroting

In deze paragraaf worden de afwijkingen in de begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018 toegelicht. In de begroting worden structurele lasten en baten geraamd. Incidentele budgetten worden in de loop van het exploitatiejaar middels een begrotingswijziging toegevoegd.

Ten opzichte van 2018 neemt het volume van de begroting 2019 met € 1,8mln toe. De toename kan als volgt worden onderverdeeld:

- Integratie 0- 4 JGZ Steenwijkerland € 615.000
- Uitbreiding Centrale toegang(DVO) € 245.000
- Ontwikkeling loonkosten € 600.000
- Prijsindex € 115.000
- Overige € 225.000

3.3 Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Algemene lasten en dekkingsmiddelen (bedragen in Euro x 1000)

Omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019	meerjarenbegroting(x1000) 2020	2021	2022
Lasten:						
Overhead	4262	5.955	6.310	6.437	6.566	6.698
Projecten	2.218					
overige	266					
Onvoorzien\saldo	211	119	170	174	178	182
Reserveringen	50	50	50	51	53	55
Totaal lasten	7.007	6.124	6.530	6.662	6.797	6.935
Baten:						
Projecten	1.871					
Overige	304	14	0	0	0	0
Reserveringen	430					
Totaal baten	2.605	14	0	0	0	0

* rekeningcijfers 2017 voorlopig

Toelichting Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Lasten

- De toename van overhead ten opzichte van 2018 wordt veroorzaakt door uitbreiding van taken van de GGD en loon- en prijsindexering.
- De post reserveringen betreft storting in de reserve groot onderhoud voor het kantoorgebouw.
- De post onvoorzien wordt opgehoogd met het budget voor prijsindexering, voor zover dat niet rechtstreeks aan exploitatiebudgetten is toegerekend.

3.4 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Gemeentelijke bijdrage 2018 € 17.200.582,-

1.	Ontwikkeling loonkosten Dit betreft de mutatie in de salarissen voor zover die doorwerken in de gemeentelijke bijdrage. Met betrekking tot aanvullende taken wordt de verhoging van de salarissen gecompenseerd door hogere inkomsten uit exploitatie.	€	565.620,-
2.	Intensivering bestaand beleid	€	137.000,-
3.	Integratie 0 – 4 JGZ Steenwijkerland	€	560.389,-
3.	Prijsindex\ overige .	€	92.284,-
	Totaal mutaties gemeentelijke bijdrage 2019	€	1.355.293,-
	Per saldo bijdrage 2019		€ 18.555.874,-

Toelichting gemeentelijke bijdrage 2019

Ontwikkeling loonkosten.

De salarissen en sociale lasten zijn geïndexeerd met 2,4% conform de uitgangspunten in de kaderbrief. De ontwikkeling van de loonkosten zijn nader toegelicht in paragraaf 1.4, Indexering (blz. 11).

Intensivering bestaand beleid.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 14 december 2017 zijn de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2019 vastgesteld. Hierin zijn een aantal onderwerpen opgenomen voor intensivering van bestaand beleid t.w.:

-	Versterking infectieziektenbestrijding	€ 50.000
-	Capaciteit Hygiënische Probleemhuishoudens	€ 39.000
-	Omgevingswet	€ 48.000
Totaal		€137.000

Integratie 0 – 4 JGZ gemeente Steenwijkerland.

Op 22 juni 2017 heeft het algemeen bestuur aan de hand van een businesscase besloten de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen voor de gemeente Steenwijkerland vanaf 01-01-2018 uit te gaan voeren. Deze taak is financieel in de begroting 2019 verwerkt. De aanpassing van de gemeentelijke bijdrage heeft alleen betrekking op Steenwijkerland. De aanpassing van de bijdrage bestaat uit de reguliere exploitatiekosten om de taak te kunnen uitvoeren en de specifieke huisvestingskosten voor de gemeente Steenwijkerland. De bedragen zijn conform de businesscase in de begroting verwerkt.

Prijsindex / Overige

De mutatie in de gemeentelijke bijdrage betreft voornamelijk de indexering van de prijzen. De prijzen zijn conform de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2019 met 1,6% geïndexeerd.

3.5 Kanttekeningen

Kostenbeheersing en oud voor nieuw beleid

Ontwikkelingen in bestaand beleid leggen een relatief fors beslag op de ontwikkeling van de begroting. GGD IJsselland werkt er aan om deze ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen de eigen begroting op te lossen door efficiënt en kostenbewust te werken. Daarnaast ontstaat ruimte doordat meer aanvullende dienstverlening wordt uitgevoerd, waarmee de ruimte in de overhead toeneemt.

In 2018 wordt na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuw bestuur gevormd en zal ook een nieuwe Bestuursagenda worden opgesteld. Dit kan leiden tot heroverweging van dienstverlening en daarmee ook tot een nadere afweging van oud en nieuw beleid. Hierbij wordt uitgegaan van de financiële kaders van deze programmabegroting. Bijstellingen zullen worden verwerkt in de Bestuursrapportage van het voorjaar 2019, die in juni 2019 ter besluitvorming aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.

Rijksvaccinatieprogramma

Het Rijksvaccinatieprogramma (verder: RVP) wordt in Nederland uitgevoerd door de organisaties die Jeugdgezondheidszorg uitvoeren. In dit kader verzorgt GGD IJsselland het geven van de vaccinaties. De kosten hiervan worden tot 2019 door het rijk direct aan GGD IJsselland vergoed. Per 1 januari 2019 wordt het RVP wettelijk verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg) en komt de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten. De gemeente moet de uitvoering van het RVP én het basispakket JGZ bij dezelfde organisatie beleggen.
De financiering loopt met ingang van 2019 vanuit het gemeentefonds. Dan worden de benodigde middelen in de vorm van een algemene uitkering aan het gemeentefonds toegevoegd (dit wordt in de decembercirculaire 2018 verder uitgewerkt).
De overheveling van deze middelen naar het gemeentefonds, betekent dat de kosten voor het RVP van GGD IJsselland ten laste gaan komen van de gemeenten, via de inwonerbijdrage van gemeenten. Deze worden onder de gemeenten verdeeld op basis van dezelfde verdeelsleutel als voor Jeugdgezondheidszorg is afgesproken (het aantal inwoners 0-18). Deze sluit nagenoeg naadloos aan bij de verdeelsleutel die in het gemeentefonds wordt gehanteerd.
Omdat op dit moment de effecten van de december-circulaire nog niet bekend zijn en ook de organisatie van het RVP (Informed Consent, vervanging vaccinatie en toevoegen extra vaccinatie moment) nog niet vaststaan, is deze operatie aan de inkomstenkant nog niet verwerkt in de algemene gemeentelijke bijdrage.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten overheden vennootschapsbelasting betalen over de winst die met ondernemingsactiviteiten worden behaald. Er is nog geen duidelijkheid over de gevolgen van deze wet

voor GGD'en. De GGD heeft het standpunt ingenomen dat er geen aangifteplicht is voor de vennootschapsbelasting. Hierover wordt met de belastingdienst afgestemd. Dit heeft nog niet tot een definitieve conclusie geleid.

Exploitatie kantoorgebouw

In 2016 is het gerenoveerde kantoorgebouw in gebruik genomen. Voor de exploitatie van de nieuwe situatie is een begroting opgesteld die deels op inschattingen en aannames is gebaseerd. Daarnaast is er nog geen definitief meerjarenonderhoudsplan beschikbaar.
In 2017 zijn met betrekking tot de exploitatie de eerste ervaringscijfers opgebouwd. Het eerste resultaat t.o.v. de begroting laat een tekort zien van € 55.000 per jaar. In 2018 worden de mogelijkheden tot kostenreductie verder onderzocht. Daarnaast zal de afschrijvingssystematiek m.b.t. het kantoorgebouw worden aangepast, waarbij rekening wordt gehouden met een reële restwaarde (i.p.v. het afschrijven naar nihil). Verwacht wordt dat de maatregelen voldoende ruimte bieden om het financiële knelpunt in de exploitatie te dekken.

4. Paragrafen verplicht op grond van het BBV

4.1 Algemeen

De programmabegroting 2019 bevat de volgende (verplichte) paragrafen:
1. Weerstandsvermogen (en risico's)
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Treasury

4.1.1 Financiële kengetallen 2019.

Met ingang van de programmabegroting 2017 worden financiële kengetallen opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten voortaan een basis set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening.

De kengetallen betreffen: schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Voor een gemeenschappelijke regeling zijn deze niet allemaal van toepassing. Vermeld worden schuldquota geldleningen, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte. De kengetallen 2019 voor GGD IJsselland zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Kengetallen 2019	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Netto schuldquote	30%	30%	29%
Solvabiliteitsratio	13%	13%	12%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting:

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG- uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 30% ruimschoots het geval bij GGD IJsselland.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft aan of we op lange termijn kunnen voldoen aan onze verplichtingen. De solvabiliteit wordt uitgedrukt in de verhouding tussen het eigen vermogen op de balans en het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Ten opzichte van de gemeenten, waarbij percentages van 30 – 40% normaal zijn, is de ratio van de GGD laag. Dit komt met name door de

beperkte omvang van het eigen vermogen. Indirect ligt er een verband met de solvabiliteit van de deelnemende gemeenten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De begroting van GGD IJsselland wordt ieder jaar sluitend opgesteld. Er is daarom geen sprake is van structurele ruimte in de exploitatie.

4.2 Weerstandsvermogen en risico's

4.2.1 Algemene uitgangspunten

In deze paragraaf worden risico's van GGD IJsselland financieel vertaald en vervolgens afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om risico's af te kunnen dekken. Daarmee ontstaat inzicht in de het weerstandsvermogen van GGD IJsselland. Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

Sinds 2013 is in de tarieven van de GGD een opslag verwerkt voor dekking van risico's. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die uit aanvullende taken (taken die de GGD op verzoek van gemeenten of andere klanten levert) kunnen voortvloeien. De risicoreserve vormt een versterking van de weerstandscapaciteit van GGD IJsselland.

4.2.2 Evaluatie weerstandscapaciteit

In december 2014 is de nota risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. Hierbij is het volgende besloten:

- De huidige bandbreedte voor het weerstandsvermogen verhoudt zich tot de benodigde weerstandscapaciteit met een factor tussen 1 en 1,4.
- De benodigde weerstandscapaciteit wordt regelmatig opnieuw vastgesteld op basis van de risico's die de GGD loopt.
- Rapportage van het actuele risicoprofiel o.b.v. de nieuwe systematiek krijgt een plaats in de najaarsbestuursrapportage.
- De komende jaren zal het weerstandsvermogen met het rekeningresultaat worden versterkt tot het vereiste niveau.

In de najaarsbestuursrapportage 2017 is het meest actuele risicoprofiel gerapporteerd. Op basis van dat risicoprofiel is de benodigde weerstandscapaciteit, uitgaande van de ratio 1 – 1,4 voor het weerstandsvermogen, minimaal € 392.000,- en maximaal € 548.800,-.

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2017 komt de ratio voor het weerstandsvermogen op 1,35 uit en is daarmee voldoende. In de najaarsbestuursrapportage 2018 volgt een herziene raming voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een integrale inventarisatie en actualisatie van risico´s in het kader van risicomanagement. Vooralsnog is er

geen aanleiding om de benodigde weerstandscapaciteit aan te passen. De belangrijkste risico's in 2019 (voor zover nu bekend) waarop deze inschatting is gebaseerd worden hieronder kort beschreven. Waarbij de netto verwachte impact gebaseerd is op de kwantificering van risico's met als peildatum oktober 2017.

4.2.3 Overzicht risico's 2019

Naast de significante risico's toont dit overzicht ook de risico's die geheel of gedeeltelijk afgedekt worden door een bestemmingsreserve.

1. **Faillissement van toeleveranciers; implementatiekosten en inwerken van medewerkers als gevolg van het wegvallen van 1 toeleverancier**
   Risicocategorie: financieel netto verwachte impact: € 150.000,-

   Maatregelen & Ontwikkelingen: waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met andere GGD'en om gezamenlijk diensten aan te besteden. Bij het afsluiten van contracten worden bepalingen op genomen die continuïteit van de dienstverlening waarborgen.

2. **Claims en juridische procedures; claims van derden of niet inbare claims bij derden**
   Risicocategorie: financieel netto verwachte impact: € 100.000,-

   Maatregelen & Ontwikkelingen: Negatief uitvallende uitspraken leiden direct tot kosten c.q. te betalen bedragen op de balans. Het afsluiten van verzekeringen bij schade en aansprakelijkheid leidt tot het terugdringen van de verwachte impact.

3. **Extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte**
   Risicocategorie: financieel netto verwachte impact: € 82.000,-

   Maatregelen & Ontwikkelingen: Infectieziektebestrijding heeft een personele formatie die voldoende is voor de dagelijkse taken. Bij een eventuele grote uitbraak van een infectieziekte is een sterk verhoogde personele inzet noodzakelijk. Naar verwachting vergoedt het Rijk een deel hiervan, maar de GGD zal in die situatie ook zelf extra kosten moeten maken.

4. **Arbeidsconflict met een medewerker leidt tot plaatsen op non-actief en ontslag**
   Risicocategorie: financieel netto verwachte impact: € 60.000,-

   Maatregelen & Ontwikkelingen: Team HRM is erop gericht een goede afstemming tussen de belangen van de organisatie en die van de medewerkers te bewerkstelligen.

5. **Boventallig personeel vanwege beëindigen of afnemende aanvullende dienstverlening**
   Risicocategorie: financieel netto verwachte impact: € 481.600,-
   bestemmingsreserve

   Toelichting:
   Voor de berekening van de netto verwachte impact is er van uitgegaan dat een deel wordt gedekt door de bestemmingsreserve (€ 148.000).

   Maatregelen & Ontwikkelingen: Sinds 2013 is in de tarieven van de GGD voor aanvullende producten en projecten een opslag verwerkt voor dekking van risico's i.v.m. het tijdelijke karakter va het werk. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die kunnen voortvloeien uit taken die de GGD op verzoek van gemeenten of andere klanten levert. Kosten als gevolg van dit risico komen ten laste van de bestemmingsreserve Maatwerk en projecten. Naast het continu acquireren voor nieuwe opdrachten, wordt gekeken naar de omvang van het personeelsbestand in relatie tot de werkzaamheden in

een periode. Waar mogelijk worden vacatures ingevuld met tijdelijk personeel en gaat de GGD meerjarige contracten aan met een opzegtermijn.

6. **Boventallig personeel vanwege afnemende dienstverlening aan Publieke Gezondheid Asielzoekers**

Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 0,- **bestemmingsreserve**

Maatregelen & Ontwikkelingen: GGD IJsselland verzorgt voor COA de activiteiten m.b.t. Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers (PGA). Daarnaast coördineert GGD IJsselland de afstemming met COA en gemeenten en de gezondheidsvoorlichting voor asielzoekers in Oost Nederland. Deze taken zijn vastgelegd in een overeenkomst tussen COA, GGD-GHOR Nederland en de vijf GGD'en in Oost-Nederland en worden betaald door COA. Door ontwikkelingen in aantallen en (tijdelijke) opening dan wel sluiting van asielzoekerscentra is PGA een moeilijk te beheersen taak voor GGD IJsselland. Om risico's op te kunnen vangen is een bestemmingsreserve PGA gevormd. Daarnaast wordt gekeken naar de omvang van het personeelsbestand in relatie tot de werkzaamheden in een periode. Waar mogelijk worden vacatures ingevuld met tijdelijk personeel.

4.2.4 Financiële kengetallen 2019

Met ingang van de programmabegroting 2017 worden financiële kengetallen opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten voortaan een basis set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening.

De kengetallen betreffen: schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Voor een gemeenschappelijke regeling zijn deze niet allemaal van toepassing. Vermeld worden schuldquota geldleningen, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte. De kengetallen 2019 voor GGD IJsselland zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Kengetallen 2019	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Netto schuldquote	30%	30%	29%
Solvabiliteitsratio	13%	13%	12%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting:

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG- uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 30% ruimschoots het geval bij GGD IJsselland.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft aan of we op lange termijn kunnen voldoen aan onze verplichtingen. De solvabiliteit wordt uitgedrukt in de verhouding tussen het eigen vermogen op de balans en het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Ten opzichte van de gemeenten, waarbij percentages van 30 – 40% normaal zijn, is de ratio van de GGD laag. Dit komt met name door de beperkte omvang van het eigen vermogen. Indirect ligt er een verband met de solvabiliteit van de deelnemende gemeenten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De begroting van GGD IJsselland wordt ieder jaar sluitend opgesteld. Er is daarom geen sprake is van structurele ruimte in de exploitatie.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa waarvan de instandhouding structureel een substantieel beslag op de middelen legt. Buiten dit kader vallen de financiële activa en bedrijfsmiddelen, omdat die regelmatig worden vervangen. Door dit onderscheid komt in deze paragraaf alleen het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle aan de orde.
Voor het kantoorgebouw is een meerjarenonderhoudsplanning opgesteld. Het plan is nog niet definitief. Het plan wordt nog gescreend door de afdeling vastgoed van de gemeente Zwolle. Hiervoor is in de begroting een jaarlijkse reservering van € 50.000 opgenomen. Op basis van het definitieve onderhoudsplan kan worden bepaald of dit voldoende is om de onderhoudskosten op langere termijn te dekken.
Voor de uitvoering van het onderhoudsplan worden de mogelijkheden voor uitbesteding onderzocht.

4.4 Bedrijfsvoering

GGD IJsselland wordt voor haar bedrijfsvoering voor het grootste deel ondersteund door de afdeling bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland. De (financiële) basis voor de samenwerking vormt de ‘Overeenkomst voor gemene rekening’. Daarin zijn voor de afzonderlijke kostenonderdelen die in de overeenkomst zijn benoemd verdelingspercentages berekend. De kosten binnen de gemene rekening worden gemiddeld voor 56 % toegerekend aan de Veiligheidsregio en voor 44 % aan de GGD.
De bepalingen in de huidige overeenkomst zijn onveranderd toegepast voor het opstellen van de begroting 2019.

4.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in ‘derde rechtspersonen’ waarmee GGD IJsselland een bestuurlijke ***en*** financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de GGD kunnen worden verhaald. Van een financieel be-

lang is ook sprake als de GGD bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen. Op het moment van opstellen van de Programmabegroting 2019 is bekend dat GGD IJsselland in dit kader één relatie kent:

GGD GHOR Nederland (Vereniging voor Publieke Gezondheid en Veiligheid (PGV))

GGD/GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en en de GHOR. Vanuit GGD Nederland wordt, voor en in samenspraak met de GGD'en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD'en gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD'en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Bestuurlijk en financieel belang

Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG'en. Hierin worden de 25 GGD'en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke Gezondheid (DPG). Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden van het algemeen bestuur. GGD IJsselland betaalt op jaarbasis een contributie aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner, voor 2016 bedroeg deze contributie € 59.000.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de Directeur Publieke Gezondheid van GGD IJsselland (tevens GHOR) in het algemeen bestuur.

4.6 Treasury

4.6.1 Inleiding

De paragraaf treasury is één van de voorgeschreven paragrafen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.

4.6.2 Algemene ontwikkelingen

De GGD kent een beperkt aantal investeringen. In de afgelopen jaren is het kantoorgebouw gerenoveerd. In de begroting 2019 zijn geen nieuwe investeringen voorzien.
De financieringsbehoefte van GGD IJsselland wordt steeds beoordeeld (zie ook 5.6.4); op termijn wordt verwacht dat consolidatie (afsluiten van een nieuwe aanvullende vaste geldlening) noodzakelijk zal zijn.

4.6.3 Risicomanagement

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisicobeheer

Voor het renterisicobeheer gelden de volgende criteria:
Conform de Wet FIDO wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.
Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning.
De rente typische looptijd (periode waarvoor de rente vaststaat) en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting worden zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

De renterisiconorm beperkt het rente risico op de vaste schuld. Deze wettelijke norm bepaalt dat maximaal 20% van totale omvang van de begroting in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. In de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden zijn 2 modelstaten opgenomen om de risico's in beeld te brengen t.w.;

- Berekening kasgeldlimiet (Model A)
- Renterisiconorm (model B)

Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2019

Omvang van de begroting 2019 (=1)	€ 25.248.000
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage 8,20% (=2)	
Bedrag van de kasgeldlimiet (1x2)	€ 2.070.336

Bepaling financieringspositie 2019		
Boekwaarde investeringen		€ 8.646.867
Vaste financieringsmiddelen:		
Reserves en voorzieningen	-/-	€ 1.226.930
Langlopende geldleningen	-/-	€ 5.511.534
Tekort aan financieringsmiddelen		€ 1.908.403

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm wordt inzicht verkregen in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. Omdat GGD IJsselland slechts 1 langlopende geldlening heeft afgesloten voor financiering van de huisvesting is alleen het risico i.v.m. herfinanciering als gevolg van renteaanpassingen van belang. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht:

	2018	2019	2020	2021
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	220	228	236	244
3) Renterisico (1 + 2)	220	228	236	244
4) Renterisiconorm				
4a) Begrotingstotaal	€ 22.846	€ 25.248	€ 25.753	€ 26.268
4b) Het bij ministeriële regeling vastgestelde %	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (minimum drempel)	€ 4.559	€ 5.050	€ 5.151	€ 5.254
Toets renterisiconorm	€ 4.339	€ 4.822	€ 4.915	€ 5.010

Bedragen x € 1.000

4.6.4 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitspositie wordt wekelijks opgemaakt. Op basis hiervan wordt de samenstelling van de financiering bepaald. Met betrekking tot de lasten wordt de liquiditeitspositie bepaald door de uitgaven t.b.v. de exploitatie en de investeringen. De exploitatie-uitgaven zijn min of meer gelijkmatig over het jaar verdeeld. GGD IJsselland heeft 1 langlopende geldlening afgesloten hoofdzakelijk voor financiering van de aankoop van het kantoorgebouw. De overige investeringen worden gefinancierd uit eigen vermogen. Door het beperkte aantal en omvang van de investeringen ontstaan slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. Met betrekking tot de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen en de subsidies die in het kader van diverse projecten worden ontvangen.
De gemeentelijke bijdragen worden twee keer per jaar gefactureerd. Subsidies worden meestal vooraf beschikbaar gesteld. Gerelateerd aan een evenwichtige verdeling van de exploitatielasten over het jaar is hierdoor gedurende enkele maanden per jaar sprake van voorfinanciering.

4.6.5 Rentevisie

Voor 2019 is niet voorzien dat langlopende geldleningen zullen worden afgesloten of dat overtollige financieringsmiddelen gedurende een langere periode dan een jaar zullen worden uitgezet. Het ontwikkelen van een rentevisie m.b.t. financiering is derhalve niet zinvol. In de begroting 2019 wordt voor nieuwe te activeren kapitaaluitgaven uitgegaan van 4% rente. Aan reserves en voorzieningen wordt met ingang van 2018 geen rente meer toegerekend op basis van de nieuwe regelgeving in het BBV.
Voor het renteomslagpercentage voor 2019 wordt uitgegaan van 2,40%.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inwoners. begroting 2019 per 1-1-2018	Service & samenwerking Begroting 2019	Gezondheid Begroting 2019	Totalen per gemeente Begroting. 2019
Dalfsen	28.252	88.795	910.147	998.941
Deventer	99.605	313.054	3.074.082	3.387.136
Hardenberg	60.553	190.315	2.014.413	2.204.728
Kampen*	53.258	167.387	1.815.647	1.983.034
Olst-Wijhe	18.023	56.645	551.087	607.732
Ommen	17.605	55.332	568.062	623.394
Raalte	37.160	116.792	1.091.513	1.208.305
Staphorst*	16.796	52.789	628.304	681.093
Steenwijkerland	43.772	137.573	1.318.272	1.455.845
Zwartewaterland*	22.468	70.616	866.048	936.664
Zwolle	126.158	396.509	4.072.493	4.469.001
Totaal	523.650	1.645.808	16.910.065	18.555.874

* Voor de gemeenten Kampen , Staphorst en Zwartewaterland is sprake van een overgangssituatie m.b.t. de gemeentelijke bijdrage voor JGZ 0 - 18. Op basis van de afspraken die zijn gemaakt inzake de ontschotting tussen JGZ 0 – 4 en JGZ 4 – 19 wordt de bijdrage JGZ 0 - 18 voor deze gemeenten verhoogd naast de ontwikkelingen op basis van de kaderbrief. Voor de gemeenten is een overgangstermijn afgesproken waarin de bijdrage toegroeit naar een structureel niveau. In onderstaande tabel is overgangsperiode in beeld gebracht.

gemeente	periode	mutatiebedrag per jaar (afgerond)
Kampen	3 jaar	€ 7.000
Staphorst	5 jaar	€ 13.000
Zwartewaterland	3 jaar	€ 10.000

Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inw. begroting 2018 per 1-1-2017	aantal inw. begroting 2019 per 1-1-2018	Totalen per gemeente begr. 2018	Totalen per gemeente begr. 2019	saldo tov 2018	afwijking in %
Dalfsen	28.083	28.252	955.815	998.941	43.126	4,51%
Deventer	99.344	99.605	3.262.051	3.387.136	125.084	3,83%
Hardenberg	60.172	60.553	2.120.166	2.204.728	84.563	3,99%
Kampen	52.445	53.258	1.885.772	1.983.034	97.263	5,16%
Olst-Wijhe	17.966	18.023	583.394	607.732	24.338	4,17%
Ommen	17.531	17.605	597.595	623.394	25.798	4,32%
Raalte	36.891	37.160	1.156.270	1.208.305	52.035	4,50%
Staphorst	16.693	16.796	638.500	681.093	42.593	6,67%
Steenwijkerland	43.387	43.772	830.276	1.455.845	625.569	75,34%
Zwartewaterland	22.318	22.468	887.415	936.664	49.249	5,55%
Zwolle	125.474	126.158	4.283.326	4.469.001	185.675	4,33%
Totaal	520.304	523.650	17.200.582	18.555.873	1.355.292	7,88%

De verschillen in afwijking ten opzichte van 2019 worden veroorzaakt door ontwikkeling van het aantal inwoners ten opzichte van 2018, overgang JGZ 0 – 4.

Bijlage 3: Overzicht personele sterkte

Organisatieonderdeel	formatie begroting 2018	mutaties	formatie begroting 2019
Programma Gezondheid	191,15	12,92	204,07
Programma Service&Samenwerking	15,23	-0,33	14,90
Totaal GGD IJsselland	206,30	12,59	218,97

Specificatie mutaties personeelssterkte (fte):

Programma gezondheid:	
- Centrale toegang	6,22
- Toezicht\WMO	2,67
- vervuilde huishoudens	0,50
- infectieziektenbestrijding	1,94
- projectmedewerkers	1,74
- diversen	-0,15
Programma Service&Samenwerking	
- divers bestuursbureau budgettair neutraal	-0,33
Per saldo	12,59

Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde begin begrotingsjaar	vermeer-dering	Verminderingen ten gunste van exploitatie	Boekwaarde einde begrotings-jaar
Algemene reserves				
Algemene reserve	482.340			482.340
Totaal algemene reserves	482.340			482.340
Bestemmingsreserves				
reserve groot onderhoud gebouw	99.840	50.000		149.840
Reserve PGA	474.250			474.250
Risicoreserve	148.000			148.000
				0
reserve SOA SENSE	22.500			22.500
Totaal bestemmingsreserves	744.590			794.590
Totaal reserves GGD IJsselland	1.226.930	50.000	0	1.276.930

Bijlage 5: Overzicht van langlopende leningen

Naam/geldgever	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum besluit van: raad	goedk.	Jaar van laatste aflossing	Rente perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen geldlening	Bedrag van de rente of het rentebestanddeel	de aflossing of het aflossings-bestanddeel	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar	Opmerking:
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B.N.G., 15-04-1996	8.134.010	17-04-1996		2.036	3,32	5.511.534	0	177.605	228.675	5.282.859	
Totaal	8.134.010					5.511.534		177.605	228.675	5.282.859	

Bijlage 6: Overzicht activa

Onderdeel	Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	uitbreidingen in het begrotings-jaar	Afschrijvingen in het begrotingsjaar	Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	Rentelasten	Totaal kapitaallasten
Totaal GGD IJsselland	8.646.867		320.025	8.326.842	207.524	527.549
Totalen	8.646.867	0	320.025	8.326.842	207.524	527.549

Bijlage 7: Overzicht taakvelden en overhead

Taakveld	baten	Lasten	saldo
0 Bestuur:			
0.1 bestuur	1.646	179	-1.467
0.4 Overhead		6.310	6.310
0.5 Treasury	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	0	170	170
0.10 Mutaties reserves		50	50
0.11 Resultaat van de rekening			0
7 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	23.602	18.539	-5.064
Totaal	25.248	25.248	0
verdeling over de programma's :			
Porgramma service&samenwerking	1.646	179	-1.467
Programma gezondheid	23.602	18.539	-5.064
Overhead	0	6.310	6.310
Overige baten en lasten	0	50	50
Onvoorzien		170	170
Totalen	25.248	25.248	0

Overzicht overhead	baten	Lasten	saldo
Loonkosten management		1.908	1.908
materiële overhead		4.402	4.402
Totalen	0	6.310	6.310

In deze (verplichte) bijlage is het overzicht opgenomen van de (voorgeschreven) indeling in taakvelden en de verdeling daarvan over de programma's. Daarnaast is een overzicht opgenomen van de samenstelling van de overhead.

Bijlage 8 balans

Activa	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa	8.930	8.606	8.647	8.327	8.007	7.687
Overige materiële vaste activa						
Totaal vaste activa	8.930	8.606	8.647	8.327	8.007	7.687
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorderingen en overlopende activa	1.766	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Uitzettingen in Rijks schatkist	654	0	0	0	0	0
Liquide middelen	375	125	125	125	125	125
Totaal vlottende activa	2.795	1.625	1.625	1.625	1.625	1.625
TOTAAL ACTIVA	11.725	10.231	10.271	9.952	9.632	9.312

Passiva	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EIGEN VERMOGEN						
Algemene reserve	482	482	482	482	482	482
Bestemmingsreserves	987	780	745	745	745	745
Nog te bestemmen resultaat boekjaar	79	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	1.548	1.262	1.227	1.227	1.227	1.227
VOORZIENINGEN	0	0	0	0	0	0
LANGLOPENDE SCHULDEN	5.947	5.733	5.512	5.284	5.056	4.828
KORTLOPENDE SCHULDEN						
Kasgeldlening financiering materiële activa						
Liquide middelen		0	0	0	0	0
Schulden en overlopende passiva	4.230	3.236	3.533	3.442	3.350	3.257
Totaal kortlopende schulden	4.230	3.236	3.533	3.442	3.350	3.257
TOTAAL PASSIVA	11.725	10.231	10.271	9.952	9.632	9.311

Op basis van het BBV is de geprognosticeerde balans met ingang van het begrotingsjaar 2018 opgenomen. De wijzigingen in het BBV richten zich mede op de vaststelling van het EMU-saldo Het EMU-saldo betreft het vorderingensaldo van de overheid, dat is de gehele collectieve sector op transactiebasis. Lidstaten van de Europese Unie zijn een procedure overeengekomen die in werking kan treden als het vorderingentekort van een lidstaat groter is dan 3 procent van het bruto binnenlands product. Voor de (lokale) overheden is mede daarom de verplichting opgenomen om een balans in de begroting op te nemen. Het EMU-saldo kan hieruit worden afgeleid als het saldo van mutaties in de vorderingen en de mutaties in de schulden ofwel de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiele activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld.

De meerjarenbalans is een samenstelling van de balansgegevens van GGD IJsselland. Het jaar 2017 en 2018 heeft als basis gediend en vervolgens is met de beschikbare gegevens een raming gemaakt voor de jaren daaropvolgend. De cijfers 2017 zijn nog voorlopig omdat de jaarrekening nog niet definitief is vastgesteld.

Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

Bij de bepaling van de waarderingsgrondslagen is uitgegaan van de historische verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Afschrijving op de materiële vaste activa vindt plaats volgens de lineaire methode met inachtneming van de verwachte levensduur, Het grensbedrag waarboven investeringen worden geactiveerd bedraagt € 10.000.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit vorderingen, transitoria en liquide middelen. Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

De algemene reserve en de bestemmingsreserves zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

Voor de aankoop van het kantoorpand is een langlopende geldlening aangegaan.

Kortlopende schulden

De waardering van de kortlopende schulden is tegen de nominale waarde.

Bijlage 9: Compensabele BTW

Overzicht compensabele BTW 2019	
Gemeente	Totalen per gemeente begroot 2019
Dalfsen	6.000
Deventer	19.000
Hardenberg	12.000
Kampen	11.000
Olst-Wijhe	4.000
Ommen	4.000
Raalte	7.000
Staphorst	4.000
Steenwijkerland	9.000
Zwartewaterland	5.000
Zwolle	24.000
Totaal	105.000

Bijlage 10: Beleidsindicatoren

De gegevens uit de programmabegroting 2019 zijn vertaald in de volgende beleidsindicatoren.

Naam indicator	Eenheid	Resultaat
Formatie[1]	FTE per 1.000 inwoners	0,41 FTE per 1000 inwoners
Apparaatskosten[2]	Kosten per inwoner	€ 42 / per inwoner
Externe inhuur[3]	Kosten als % totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2%
Overhead[4]	% van totale lasten	25%

Toelichting:

[1]: Dit betreft de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar 2019 op peildatum 1 januari.

[2]: Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (exclusief griffie en bestuur).

[3]: Onder externe inhuur wordt verstaan: de begrote kosten voor het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

[4]: Overheadkosten: Dit betreft alle begrote kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces conform de definitie van het BBV.

Aan de raden van de aan GGD IJsselland deelnemende gemeenten

datum 6 april 2018
kenmerk G18.000661 / E. Roelenga
doorkiesnummer 06-53778645
onderwerp conceptbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland werkt voor 11 gemeenten in de regio IJsselland aan een gezonde samenleving. Uw gemeente is één van de deelnemers aan deze Gemeenschappelijke regeling en daarom mede-eigenaar van GGD IJsselland.

Zoals elk jaar wordt uw zienswijze gevraagd over de concept-Programmabegroting en de meerjarenraming. Het concept van de Programmabegroting 2019 GGD IJsselland, met daarin verwerkt de meerjarenraming 2020-2022 is bij deze brief gevoegd.

Ten behoeve van de leesbaarheid van de begroting is voorin een bestuurlijke samenvatting opgenomen. Hierin vindt u ook de belangrijkste ontwikkelingen in de begroting (met verwijzing naar de relevante passages).

De Programmabegroting 2019 omvat het geheel van ambities, concrete taken en financiën van de GGD. De begroting is opgesteld op basis van de volgende documenten:
- Financiële uitgangspunten Programmabegroting 2019, die in december 2017 door het algemeen bestuur van GGD IJsselland zijn vastgesteld;
- Programmabegroting 2018, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur in juni 2017;
- Informatie uit de exploitatie over het jaar 2017.

De begroting gaat uit van bestaand beleid. Na de gemeenteraadsverkiezingen stelt GGD IJsselland samen met de deelnemende gemeenten een nieuwe Bestuursagenda op met daarin strategische opdrachten aan GGD IJsselland voor de nieuwe bestuursperiode.

Bezoekadressen
Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle
Schurenstraat 8 , 7413 RA Deventer
Consultatiebureaus: zie onze website

Contactgegevens
T (038)428 14 28
F (038)428 14 00
E info@ggdijsselland.nl
I www.ggdijsselland.nl

Centraal postadres
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Graag ontvangt GGD IJsselland uw eventuele zienswijze vóór 31 mei 2018 zodat het dagelijks bestuur van GGD IJsselland van uw reactie kennis kan nemen en uw reactie kan worden behandeld bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019 in het algemeen bestuur op 21 juni 2018.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur,

drs. A.M. (Rianne) van den Berg, directeur Publieke Gezondheid

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45550
Onderwerp	Programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 GGD IJsselland

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

In te stemmen met de programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 van de GGD IJsselland.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	IJzerman, Wilco (2832)
medeopstellers	Pierik, Mark (2163)
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst Bijlage: Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegrotjng 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst;
2. Geen zienswijze tegen de ontwerpbegroting en de meerjarenraming 2020-2023 in te dienen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 30 april 2018

Onderwerp	Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland
Versienummer	1
Portefeuillehouder	H.J. Meijer
Informant	Wilco IJzerman / Mark Pierik
Afdeling	Fysieke Leefomgeving
Telefoon	(038) 498 2832
Email	W.IJzerman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	7.4.3 Voldoen aan milieunormen
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Bijlage(n)
1. Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst;
2. Geen zienswijze tegen de ontwerpbegroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2023 in te dienen.

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Op 1 januari 2018 is de omgevingsdienst IJsselland van start gegaan. Deze dienst verzorgt in opdracht van provincie en deelnemende gemeenten vergunningverlenings-, handhavings- en toezichttaken op het gebied van milieuwetgeving.

Beoogd effect

Conform de Gemeenschappelijke Regeling wordt de conceptbegroting aan alle partners toegezonden. Op basis van artikel 32 van de gemeenschappelijke regeling worden de deelnemende gemeenteraden en provinciale staten in de gelegenheid gesteld hun zienswijze kenbaar te maken op de concept begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 - 2023 van de Omgevingsdienst IJsselland. Hierin zijn de algemene financiële en beleidsmatige kaders opgenomen.
De begroting en meerjarenraming geven ons geen aanleiding om uw raad te adviseren zienswijzen in te dienen.

Argumenten

Datum 30 april 2018

Beleidsmatige bijzonderheden begroting
De Omgevingsdienst IJsselland heeft een begroting van ruim 10 miljoen. Het grootste deel van dit bedrag wordt besteed aan het programma Milieu en Leefomgeving van de elf gemeenten en provincie die bij Omgevingsdienst IJsselland aangesloten zijn. Het grootste deel van de kosten bestaan uit loonkosten (71%). Andere belangrijke kostenposten zijn de ICT-kosten (9%) en de dienstverlenings-overeenkomst met de Gemeenten Zwolle (huisvesting, financiën etc.) (10%).
De begrote kosten worden gedekt door bijdragen van de deelnemers en een bijdrage van de Veiligheidsregio IJsselland voor het onderdeel VTH-2 applicatie. De bijdrage van de deelnemers is op basis van ingebrachte werkvoorraad, inputfinanciering. Vanaf 2020 wordt er een begin gemaakt met outputfinanciering.

De Omgevingsdienst IJsselland geeft in de eerste drie jaar prioriteit aan de volgende ontwikkelopgaven:
- borgen en doorontwikkelen van politieke sensitiviteit en lokale binding;
- vormen van één organisatie;
- anticiperen op inwerkingtreding Omgevingswet, wet VTH, wet Natuurbescherming en wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen.

Verder zal de Omgevingsdienst de komende periode extra aandacht besteden aan asbestsanering, afvalverwerking, energie en duurzaamheid en het optimaliseren van de samenwerking met ketenpartners, waaronder Rijksinspecties, OM, politie, Waterschap en Veiligheidsregio.

In de conceptbegroting wordt hieraan uitvoering gegeven. Verder is de indexatie conform gemaakte afspraken doorgevoerd.

Financiën

Gebleken is dat veel aannames en inschattingen die zijn gemaakt bij het opstellen van de (start)begroting 2018 juist blijken te zijn. Het gevolg hiervan is dat er voor het begrotingsjaar 2019 en verder geen ingrijpende voorstellen worden gedaan. Naast de indexatie van de loonkosten en kosten derden met de afgesproken percentages zijn er twee correcties die de begroting laten stijgen.
Dit is een correctie op de loonsom overhead. Door cao afspraken die hoger uitkomen dan begroot stijgen de loonkosten met een € 10.000, -. Daarnaast is er één fte niet juist verwerkt in de begroting van de OD. Hierdoor nemen de loonkosten van het primaire proces van de OD toe met € 77.000, -. De gevolgen voor de bijdrage van Zwolle zijn beperkt met een stijging van ruim € 13.000, -. Dit kan samen met de verhoging door indexatie opgevangen worden binnen de beschikbare middelen in de begroting van de gemeente Zwolle.

Vervolg

Eventuele zienswijzen van de deelnemende gemeenten en de provincie aan de gemeenschappelijke regeling betrekt het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst bij het voorstel aan het algemeen bestuur over de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 - 2023. Na besluitvorming in de raad wordt de Omgevingsdienst daarvan op de hoogte gesteld. Wanneer alle gemeenteraden en staten in IJsselland instemmen wordt de begroting 2019 vastgesteld en de financiële gevolgen verwerkt in de begroting 2019 van de Gemeente Zwolle.

Datum 30 april 2018

Openbaarheid

De nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45765

Onderwerp Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegrotjng 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst;
2. Geen zienswijze tegen de ontwerpbegroting en de meerjarenraming 2020-2023 in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023

Omgevingsdienst IJsselland

Datum 28 maart 2018

Omgevingsdienst IJSSELLAND

Inhoud

1 Inleiding 2
1.1 Samenvatting 2
1.2 Bepalingen over de begroting 3
2 Programmaplan 4
2.1 Basistaken Omgevingsdienst 4
2.2 Thema's 4
2.2.1 Strategisch 5
2.2.2 Operationeel 7
3 Wat mag het gaan kosten? 10
3.1 Meerjarenbegroting 10
3.2 Kosten 2019 10
3.2.1 Loonkosten 11
3.2.2 Bedrijfsvoeringskosten 12
3.3 Bijdragen partners 12
3.4 Uiteenzetting financiële positie 13
3.4.1 Werkvoorraad 13
3.4.2 Besparingsambitie 14
3.4.3 Incidenteel ontwikkelbudget 14
3.3.4 Indexering 14
3.4.5 Btw / Vennootschapsbelasting (VPB) 14
3.4.6 Onzekerheden in de begroting 15
3.4.7 Meerjarenbalans 15
3.4.8 Subsidies 15
3.4.9 Investeringen 16
3.4.10 Governance op de Omgevingsdienst 16
4 Paragrafen 17
4.1 Lokale heffingen 17
4.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing 17
4.2.1 Financiële kengetallen 17
4.3 Financiering 18
4.4 Bedrijfsvoering 18
Bijlages 21
A. Baten en lasten per taakveld 21
B. Formatieplan 21

Omgevingsdienst IJSSELLAND

1 Inleiding

Voor u ligt de (ontwerp)begroting van 2019 en de meerjarige begroting tot en met 2022. De kaders hiervoor worden gesteld in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland en het Bedrijfsplan. Deze zijn in deze begroting verder financieel vertaald.

De (ontwerp) begroting 2019 wordt door de leden van het algemeen bestuur (AB) van de Omgevingsdienst IJsselland vastgesteld. Uiterlijk acht weken voor de voorgenomen datum van vaststelling wordt de begroting toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten. Deze kunnen binnen acht weken hun zienswijzen naar voren brengen bij het dagelijks bestuur (DB). Het DB zal de zienswijzen bij de begroting 2019 voegen ten behoeve van de definitieve vaststelling door het AB.
De planning voor de vaststelling van de Begroting 2019 is als volgt:

- Ontwerp begroting 2019 vaststellen door DB — 4 april 2018
- Ontwerp ter informatie op agenda AB — 12 april 2018
- Zienswijzen termijn GR/PS — 8 juni (uiterlijk retour)
- Vaststelling door AB — 12 juli 2018

Het AB stelt de begroting uiterlijk 15 juli voor het eerstkomende begrotingsjaar vast (artikel 32 lid 6 GR IJsselland). De begroting moet uiterlijk 14 dagen na vaststelling worden toegezonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

1.1 Samenvatting

In 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen geweest. Daarnaast zien we op het werkveld van de Omgevingsdienst veel nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) en de opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de sanering van asbestdaken < 2024 in Overijssel is een dossier dat onze aandacht vraagt. In overleg met de 12 deelnemers van de Omgevingsdienst zullen wij onze kennis en expertise inzetten om op deze dossiers de gewenste resultaten te boeken. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is natuurlijk gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieutaken. In het tweede jaar van ons bestaan zullen we de basis hiervan verder verstevigen en uitbouwen. In 2019 zullen wij ook de samenwerking met de Veiligheidsregio en de GGD verder intensiveren. Beide gemeenschappelijke regelingen zijn ook actief in het fysieke domein. In 2018 is hiermee al een aanvang gemaakt door bijvoorbeeld gezamenlijk vorm te geven aan een voorlichtingsprogramma voor nieuwe gemeenteraden.
Op 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst feitelijk gestart. Na een gedegen voorbereidingstraject van ruim 2 jaar is hetgeen we op de ‘tekentafel’ hebben

ontworpen in de praktijk gebracht. Het blijkt dat veel aannames en inschattingen die we gemaakt hebben juist blijken te zijn. Vanuit het uitgangspunt ‘sober en doelmatig’ is een kwalitatief goede basis gelegd. Dit is financieel vertaald in de begroting 2018, het nu lopende begrotingsjaar. Het blijkt dat we met deze begroting in grote lijnen goed kunnen werken, reden waarom we voor het begrotingsjaar 2019 geen ingrijpende voorstellen hoeven te doen. Hoewel we in 2018 geconfronteerd zijn met extra, deels onvoorziene kosten, zoals in verband met de opstart van de organisatie en de invoering van ons nieuwe ICT-systeem, zijn deze zodanig van omvang en beheersbaar dat we deze binnen de bestaande kaders kunnen opvangen.

Concreet betekent dit dat alleen de volgende, eerder afgesproken posten, voor de begroting 2019 worden doorgevoerd:

- Indexatie op de loonkosten (2,4%)
- Indexatie op de overige kosten (1,6%).

In hoofdstuk 3 wordt hierop nader ingegaan. In hoofdstuk 4 zal nader ingegaan worden op de interne financiële huishouding en bedrijfsvoering van de Omgevingsdienst.

1.2 Bepalingen over de begroting

In artikel 32 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland zijn de volgende nadere voorschriften met betrekking tot de begroting opgenomen:

1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks vóór 15 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten en de raden van de deelnemers.
2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting acht weken voordat deze ter vaststelling aan het algemeen bestuur wordt toegezonden, doch uiterlijk 5 juni, toe aan de provinciale staten en de raden van de deelnemers.
3. In de ontwerpbegroting wordt onder andere aangegeven welke bijdrage elke deelnemer verschuldigd is voor de uitvoering van de taken van het openbaar lichaam.
4. De deelnemers kunnen binnen acht weken na toezending van de ontwerpbegroting van hun zienswijzen doen blijken. Het dagelijks bestuur voegt, alvorens verzending van de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur plaatsvindt, de commentaren en zienswijzen van de deelnemers toe.
5. Binnen twee weken na de vaststelling door het algemeen bestuur zendt het dagelijks bestuur de begroting aan de deelnemers, tenzij er geen wijzigingen zijn ten opzichte van de ontwerpbegroting.
6. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, en in ieder geval vóór 1 augustus, aan onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

7. De bepalingen van artikel 59, eerste, derde en vierde lid van de Wet zijn niet van toepassing op wijzigingen van de begroting indien deze wijzigingen niet leiden tot een verhoging van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen aan de Omgevingsdienst IJsselland.

2 Programmaplan

Het programmaplan van de Omgevingsdienst IJsselland is als volgt opgebouwd. Ten eerste worden de basis taken toegelicht. Daarna wordt er per thema, lees relevante ontwikkelingen, twee vragen uitgewerkt, te weten: 'Wat willen we bereiken?' En 'Wat gaan we daarvoor doen?'. De vraag 'Wat mag het gaan kosten'? wordt apart behandeld in hoofdstuk 3.

2.1 Basistaken Omgevingsdienst

De Omgevingsdienst verzorgt de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken (VTH) in opdracht van provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om de volgende taken:

1. Basistakenpakket: de taken zoals vastgelegd in artikel 7.1 van het besluit tot wijziging van het Besluit Omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving).
2. Basistakenpakket Plus: de inrichtingsgebonden milieutaken, voor zover deze niet vallen onder het Basistakenpakket.
3. Enkele specialistische milieutaken: specialistische taken op het gebied van geluid, bodem, externe veiligheid en lucht, die aanvullend zijn op de taken die vallen onder het Basistakenpakket:
    a. Geluid: de advisering op bouw/RO en verkeer;
    b. Bodem: de vakinhoudelijke toetsing en beoordeling van bodemonderzoeksplannen en -rapporten, de vakinhoudelijke bodemexpertise bij ruimtelijke en civiele projecten, het bijhouden van het bodeminformatiesysteem (BIS), de uitvoering van de Wet bodembescherming (Wbb) met betrekking tot bodemverontreiniging en sanering en meldingen Besluit Uniforme Saneringen (BUS);
    c. Externe Veiligheid: alle taken waarvoor moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria en advisering op bouw/RO;
    d. Lucht: alle taken waarvoor moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria.

2.2 Thema's

De Omgevingsdienst is niet enkel een uitvoeringsorganisatie. Naast de uitvoering van bovengenoemde VTH-taken kan de Omgevingsdienst op verzoek en in aanvulling op

de huidige adviestaken, het bevoegd gezag inhoudelijk advies geven ten behoeve van bijvoorbeeld een Omgevingsvisie of Omgevingsplan vanuit het perspectief van uitvoerder. U als opdrachtgevers kunt onderbouwd vorm en inhoud geven aan de afwegingsruimte die de Omgevingswet biedt en aan het gebruik van het daarvoor beschikbare ondersteunende digitale stelsel. Onderstaand lichten we een aantal thema's toe .
De thema's zijn opgedeeld in de volgende twee categorieën: strategisch en operationeel. Hiervoor is gekozen om duidelijk de bestuurlijke (strategisch) en ambtelijke (operationeel) thema's te onderscheiden.

2.2.1 Strategisch

Omgevingswet
De Omgevingswet is in juni 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en het bestuursakkoord implementatie Omgevingswet is ondertekend. En nu? Wachten tot de implementatie? Het was de bedoeling dat de Omgevingswet eind 2018 operationeel was, maar dat is niet haalbaar, inmiddels is dit opgeschoven naar 2021. Dat komt doordat er meer tijd nodig is voor de parlementaire behandeling en de implementatie van de Omgevingswet. De datum voor inwerkingtreding klinkt nog ver weg, maar de invoering van deze wet is een enorme operatie die alleen kan slagen als we nu al beginnen. De Omgevingswet betekent niet alleen nieuwe wetgeving, het betekent ook een andere manier van werken en een cultuurverandering. Dit betekent wel dat we ons nu al moeten gaan voorbereiden op de implementatie van de Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet rust op twee pijlers: de invoering van een nieuw digitaal stelsel (DSO = Digitaal Stelsel Omgevingswet) en een nieuwe werkwijze bij gemeenten, provincies en waterschappen. Om te zorgen voor samenhang tussen de digitalisering en het transitieproces bij die overheden, kiezen de partijen ervoor om de coördinatie van de implementatie in handen te leggen van Rijkswaterstaat via het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet'. De Omgevingswet integreert een groot aantal wetten en AMvB's in het fysieke domein om zo integraler te kunnen werken, kosten te reduceren en procedures te bekorten of overbodig te maken. Het idee achter de Omgevingswet ondersteunt de werkwijze die wij als Omgevingsdienst voorstaan. In de memorie van toelichting worden OD's zelfs expliciet genoemd in de zin dat zij een sleutelrol zullen vervullen in het stelsel. Enerzijds omdat bij de Omgevingsdienst deskundigheid is gebundeld die ondersteunend kan worden ingezet voor de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling voor het opstellen van omgevingsbeleid (omgevingsvisie & omgevingsplan). Anderzijds is het de taak van de Omgevingsdienst om het vastgestelde beleid door inzet van VTH-instrumenten (mede) te realiseren.

De Omgevingswet is een zogenaamde 'Kaderwet' wat betekent dat veel zaken nog uitgewerkt moeten worden in ministeriële besluiten en AMvB's. Kortom, de intentie van de Omgevingswet is prima en wordt ook breed onderschreven, de praktijk zal moeten uitwijzen of de intenties ook daadwerkelijk tot de beoogde resultaten leiden. In de nieuwe Omgevingsdienst zullen we capaciteit en kwaliteit moeten vrijmaken om de consequenties van de Omgevingswet voor onze uitvoeringsorganisatie in beeld te brengen.

Externe Veiligheid
Binnen de Omgevingsdienst IJsselland is de regionale capaciteit voor externe veiligheid samengebracht. Deze uitvoerende milieutaak wordt ingezet voor inhoudelijke beoordelingen zowel op beleidsmatig (omgevingsvisie), als uitvoerend niveau (ruimtelijke projecten en vergunningaanvragen). De uitvoering van die taak wordt landelijk en provinciaal ondersteund met subsidiegelden (Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel). Deze worden als tijdelijk instrument beschikbaar gesteld en vormen een goede stimulans om deze belangrijke veiligheidstaken op termijn te borgen. Wij streven naar een adequate uitvoering van deze taken. Daarvoor wordt een plan van aanpak opgesteld en nauwe samenwerking met deelnemende partners gezocht. Uiteraard wordt daarbij de verbinding gezocht met de invoering van de Omgevingswet en de pilots die bevoegde gezagen in dat kader uitvoeren.

Ondermijning
Criminele ondermijning bestaat uit alle vormen van misdaad die een bedreiging vormen voor de integriteit van onze samenleving. Onder meer door vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Met deze vorm van criminaliteit heeft de overheid, en dus ook de Omgevingsdienst, vroeg of laat te maken. Dit onderwerp staat volop in de aandacht, ook bij onze deelnemers. Wij maken een plan van aanpak met onder meer de volgende lijnen:

- We vormen ons een goed beeld van de problematiek en lopende initiatieven en maatregelen.
- In samenwerking met deelnemende partners en stakeholders in de regio bepalen wij onze strategie, onder meer in het kader van de Wet Bibob, het ketentoezicht en handhaving.

Energie en Duurzaamheid
Energie en Duurzaamheid is een steeds belangrijker maatschappelijk thema. In het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs is ook aan de omgevingsdiensten gevraagd hier een bijdrage aan te leveren. Dat doen wij op verschillende manieren:

- In de vergunningverlening geven wij op verzoek van de opdrachtgevers steeds nadrukkelijker binnen het thema 'verruimde reikwijdte' aandacht aan

energiebesparing bij bedrijven. Naast de toepassing van VTH-instrumenten attenderen we bedrijven op nieuwe technieken en moedigen we ze aan deze toe te passen en wijzen we ze op subsidiemogelijkheden;
- Bij toezicht en handhaving intensiveren wij, in overleg met het Rijk en het bevoegd gezag, de activiteiten bij branches waar kansen liggen;
- Wij besteden structureel aandacht aan Energierapportages (EED's) van bedrijven die voor een aantal categorieën jaarlijks verplicht moeten worden ingediend bij het bevoegd gezag. Naar aanleiding hiervan gaan we met hen in gesprek en zoeken naar kansen voor energiebesparing en efficiency. Voor deze activiteiten krijgen wij deels een doeluitkering van het Rijk en de provincie, deels intensiveren wij dit in opdracht van onze opdrachtgevers vanwege het steeds grotere belang dat er aan gehecht wordt;
- In 2019 is energiebesparing een vast onderdeel van de reguliere werkzaamheden. We investeren in opleiding van de toezichthouders en vergunningverleners, zodat zij, ook nadat de financiering vanuit het Rijk is gestopt, een deskundig oordeel kunnen geven over de best beschikbare energiebesparingsmogelijkheden voor bedrijven.
- Wij onderzoeken waar wij vanuit onze taken de verbinding kunnen leggen met andere initiatieven op het gebied van Energie en Duurzaamheid in de regio, met het doel dat deze elkaar onderling versterken (onder meer kennisdeling).

2.2.2 Operationeel

Bodemkwaliteitskaart
Een van onze specialistische milieutaken betreft de uitvoering van de Wet bodembescherming. De kennis over bodemsanering en bodemkwaliteit is op regionaal niveau bijeengebracht in onze dienst. Verschillende deelnemende gemeenten hebben bodemkwaliteitskaarten vastgesteld. Die kaarten worden gebruikt om aan te geven hoe lokaal met grondverzet wordt omgegaan. Het afvoeren en toevoeren van grond kan met de onderliggende kaart procedureel worden vereenvoudigd. Niet alle kaarten zijn actueel. In overleg met de partners onderzoeken wij hoe wij daarin een inhaalslag kunnen maken en streven wij naar een actuele bodemkwaliteitskaart voor onze regio.

Actieplan Ammoniak (“stoppersregeling”)
Agrarische bedrijven dienen zich te houden aan de maximale ammoniakemissiewaarden van het landelijk geldende Besluit emissiearme huisvesting. In veel gevallen moet hiertoe de huisvesting van de dieren worden veranderd. Het Actieplan Ammoniak bevat landelijk gedoogbeleid waarbij bedrijven uitstel krijgen tot 1 januari 2020 (“stoppersregeling”). In plaats van het treffen van maatregelen aan de

huisvesting moeten de stoppers alternatieve maatregelen treffen. In onze regio neemt een groot aantal bedrijven deel aan deze stoppersregeling. We gaan na of deze bedrijven zich houden aan de eisen van de stoppersregeling.

Zuiveringscollectief tuinbouwbedrijven
Vanaf 1 januari 2018 moeten tuinbouwbedrijven voldoen aan zuiveringseisen voor het afvalwater. Zuiveringsinstallaties moeten dan de gewasbeschermingsmiddelen met minimaal 95% verwijderen uit het te lozen water. Tuinbouwbedrijven hebben de mogelijkheid, onder voorwaarden, om uitstel te krijgen tot uiterlijk 1 januari 2021 als er een collectieve aanpak wordt gekozen. Zowel op gebied van exploitatiekosten als op storingsgevoeligheid biedt een collectieve oplossing voordelen. Binnen onze regio is een dergelijk collectief aanwezig. We gaan na of het collectief van tuinbouwbedrijven tijdig voldoet aan de eisen.

Inspectieview milieu
In aanvulling op de coördinatietaak van de provincie is de Omgevingsdienst verantwoordelijk voor de samenwerking en de informatie-uitwisseling met externe partners (Politie, OM, Veiligheidsregio, Waterschap, Rijksinspecties, overige OD's e.d.). Eind 2014 is er een intentieovereenkomst gesloten met het OM en de Politie voor het digitaal uitwisselen van handhavings- en toezichtsinformatie via "Inspectieview Milieu". Informatie die beschikbaar is in eigen systemen van diverse organisaties is daarbij ontsluit baar voor een inspecteur die een controle voorbereidt. Zo kan hij zien welke collega-inspecterende-organisatie de afgelopen periode een bezoek heeft gebracht en of er iets geconstateerd is en kan daarop worden ingespeeld. Ongeveer 30 partijen, Rijksinspecties, OM, politie en Omgevingsdiensten doen hieraan mee. Wij zijn inmiddels volledig aangesloten op Inspectieview Milieu.

Informatiegestuurde Handhaving
In 2019 wordt de nieuwe toezichtmatrix opgeleverd op basis van Informatiegestuurde Handhaving (IGH). Met deze nieuwe aanpak kunnen we onze tijd effectiever verdelen over de bedrijven die meer aandacht nodig hebben, omdat zij de regels minder vanzelfsprekend naleven. Dit zal leiden tot een betere toezichtkwaliteit en een veiliger leefomgeving. Om dit te bereiken gaan we, op basis van data-analyses en informatie via andere bronnen, een nieuwe risicoanalyse maken, die als basis voor hiervoor genoemde toezichtmatrix zal worden gebruikt. De partners zal worden gevraagd input te leveren om vast te kunnen stellen waar de lokale behoefte ligt op het gebied van toezicht. Deze input wordt meegenomen in te nieuwe matrix. Gezamenlijk zal dan een gemeenschappelijk toezichtniveau worden vastgesteld, met ruimte om op lokaal niveau extra aandachtsgebieden te benoemen.

Asbest
Asbest is een structureel probleem in Nederland, en in het bijzonder in Overijssel vanwege haar verleden met Eternit in Goor. Nog steeds is asbest in gebonden en ongebonden vorm op grote schaal in ons milieu aanwezig. Er ligt nu een landelijk actieplan om uiterlijk in 2024 alle asbestdaken vervangen te hebben. Dit vraagt om veel extra toezichtcapaciteit vanuit de ketenverantwoordelijkheid van de Omgevingsdienst om te bevorderen dat dit op de juiste wijze gebeurd en dat het materiaal ook afgevoerd wordt naar de juiste verwerker. In 2019 is het toezicht op asbest, mede op basis van een nieuwe data-analyse, efficiënt en effectief ingericht. De specialisten asbest zijn betrokken bij nieuwe initiatieven die binnen ons werkgebied worden aangedragen om te komen tot een tijdige sanering van de asbestdaken in de aanloop naar het in 2024 te verwachten asbestdakenverbod. We nemen actief deel aan vooroverleggen bij nieuwe (burger)initiatieven en initiatieven vanuit onze partners. We nemen deel aan de landelijke asbestkamer en monitoren de juiste verwerking van gesaneerd asbest in de afvalketen. We houden toezicht op basis van verrijkte informatie, op basis waarvan wij onze capaciteit kunnen inzetten, daar waar dit het meest nodig is.

Risicobedrijven
In de regio IJsselland zijn er slechts enkele bedrijven die onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) vallen. Dit zijn de bedrijven met de grootste veiligheidsrisico's en de uitvoering van de VTH-taken daarvan zijn wettelijk belegd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In de categorie daar net onder zijn echter enkele tientallen bedrijven gevestigd in onze regio. In navolging van een aantal andere regio's in Nederland gaan wij ook specifiek aandacht aan deze groep bedrijven besteden. Het gaat hierbij vooral om het in zicht krijgen van de actuele veiligheidsrisico's in relatie tot de bestaande normeringen. In geval van afwijkingen zullen wij met de bedrijven in gesprek gaan en maatregelen afspreken.

Ketentoezicht- en strafrecht
In onze regio zijn veel afvalverwerkers actief. Een sector die veel werkgelegenheid oplevert en ook tot innovaties leidt die een circulaire economie dichterbij brengen. Anderzijds kleven er ook veel risico's aan deze sector, reden waarom wij stevig in zullen zetten om meer zicht en grip hierop te krijgen en notoire overtreders bestuursrechtelijk en zo nodig strafrechtelijk zullen aanpakken. We doen dit zo nodig ook samen met andere omgevingsdiensten, bijzondere opsporingsdiensten, Rijksinspecties, politie en justitie. In 2019 wordt verder geïnvesteerd in ketentoezicht. Ketenprojecten op het gebied van afvalstromen en grondstromen worden verder uitgediept en in samenwerking met onze ketenpartners behandeld. Hierbij wordt ook gekeken naar strafrechtelijke trajecten waarbij inzet van onze MilieuBOA’s zal worden

gevraagd. In samenwerking met onze partners buiten de regio, nemen wij deel aan verschillende overlegvormen in Oost-Nederland, waarbij we ook het dreigingsbeeld Oost-Nederland als uitgangspunt zullen hanteren. Daarnaast wordt gewerkt vanuit een convenant “Handhaving regio Oost Nederland” waarin afspraken zijn vastgelegd over de inzet van BOA’s op elkaars werkgebied.

3 Wat mag het gaan kosten?

In dit hoofdstuk geven we aan welke kosten, opbrengsten en investeringen we verwachten om de ambities uit het voorgaande hoofdstuk te realiseren.

3.1 Meerjarenbegroting

Ten opzichte van de kaderbrief hebben zich een paar kleine ontwikkelingen voor gedaan. Dit zijn: een medewerker van de Provincie met een garantiesalaris welke met het opstellen van de kadernota nog niet bekend was, de begrotingswijzigingen welke ter besluitvorming in het algemeen bestuur liggen en de daling van het ontwikkelbudget welke niet juist vertaald was. In onderstaande tabel zijn deze wijzigingen verwerkt in het meerjaren perspectief.

Meerjarenbegroting	2018	Wijzigingen 2018	2018 na wijzigingen	2019	2020	2021	2022	2023
Loonsom	6.887.175	86.635	6.973.809	6.973.809	7.141.180	7.312.569	7.488.070	7.667.784
Indexatie				2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Subtotaal loonsom	6.887.175		6.973.809	7.141.180	7.312.569	7.488.070	7.667.784	7.851.811
Overige kosten	2.823.000		2.823.000	2.823.000	2.727.501	2.631.736	2.549.269	2.597.705
Indexatie				1,6	1,8	1,9	1,9	1,9
Subtotaal overige kosten	2.823.000		2.823.000	2.727.501	2.631.736	2.549.269	2.597.705	2.647.061
Totale basisbegroting	9.710.175		9.796.809	9.868.681	9.944.304	10.037.339	10.265.489	10.498.872
Besparingsperc cumulatief	-		-	-	2%	4%	6%	8%
Beoogde besparing cumulatief	-		-	-	198.886	401.494	615.929	839.910
VTH-2	356.800	4.200	361.000	369.011	375.653	382.791	390.064	397.475
Begroting na besparing	**10.066.975**		**10.157.809**	**10.237.692**	**10.121.071**	**10.018.636**	**10.039.623**	**10.056.437**

3.2 Kosten 2019

Alle taken van de Omgevingsdienst vallen onder het programmaplan Milieu en Leefomgeving. Om meer inzicht te geven in de cijfers hebben we ervoor gekozen een eigen opzet, onder het programmaplan Milieu en Leefomgeving, te maken. De begroting 2018 is aangepast naar een nieuwe indeling. Deze indeling zetten we voort in de begroting 2019. Er is onderscheidt gemaakt tussen de volgende afdelingen:

- Bedrijfsvoering
- Vergunningen
- Toezicht en handhaving
- Advies

Per afdeling wordt een overzicht gegeven van de begrote lasten. Tussen de afdelingen hebben personele verschuivingen plaatsgevonden waardoor budgetten per afdeling zijn veranderd ten opzichte van 2018. In de totaliteit is niets veranderd. Verder lopen er in 2018 nog een aantal begrotingswijzigingen, deze worden weer gegeven in de kolom: Wijzigingen 2018.

Omgevingsdienst IJsselland	Begroting 2018	Wijzigingen 2018	Begroting 2018 na wijzigingen	Indexatie	Begroting 2019
Salarissen en sociale lasten	967.500	9.906	977.406	2,4%	1.000.864
Accountantkosten	25.000		25.000	1,6%	25.400
Verzekeringen	25.000		25.000	1,6%	25.400
Overige afdelingskosten	150.000		150.000	1,6%	152.400
Opleiding	100.000		100.000	1,6%	101.600
Reiskosten	202.000		202.000	1,6%	205.232
Representatie	25.000		25.000	1,6%	25.400
Overige personeelskosten	279.000		279.000	1,6%	283.464
Ontwikkelbudget	400.000		400.000		270.000
ICT	856.800	4.200	861.000	1,6%	872.744
DVO	967.000		967.000	1,6%	982.472
Onvoorzien	90.000		90.000	1,6%	91.440
Totaal Bedrijfsvoering	**4.087.300**		**4.101.406**		**4.036.416**
Salarissen en sociale lasten	1.520.080		1.520.080	2,4%	1.556.562
Overige kosten	20.000		20.000	1,6%	20.320
Totaal Vergunningen	**1.540.080**		**1.540.080**		**1.576.882**
Salarissen en sociale lasten	2.462.430	76.729	2.539.159	2,4%	2.600.099
Overige kosten	20.000		20.000	1,6%	20.320
Totaal Toezicht en handhaving	**2.482.430**		**2.559.159**		**2.620.419**
Salarissen en sociale lasten	1.937.164		1.937.164	2,4%	1.983.656
Overige kosten	20.000		20.000	1,6%	20.320
Totaal Advies	**1.957.164**		**1.957.164**		**2.003.976**
Eindtotaal	**10.066.975**		**10.157.809**		**10.237.692**

3.2.1 Loonkosten

Alle salarissen en sociale lasten zijn gebaseerd op de afspraken die gemaakt zijn in de begroting 2018. Het primaire proces bestaat uit 83,5 FTE. Voor bedrijfsvoering (incl. MT) is dat 12,2 FTE.

3.2.2 Bedrijfsvoeringskosten

De bedrijfsvoeringskosten zijn opgedeeld in een aantal posten. Hiervan willen we graag een aantal posten verder toelichten. Bij de start van de Omgevingsdienst heeft het Algemeen Bestuur een accountant aangesteld. De kosten hiervan bedragen in 2019 € 25.000. Overige afdelingskosten bestaan uit: diverse lidmaatschappen, zoals ODNL of de diverse HRM systemen, onderhoud van apparatuur, literatuur en externe communicatie. Het budget voor reiskosten bedraagt € 202.000 en heeft betrekking op de vergoedingen aan medewerkers voor het woon-werk verkeer en de dienstreizen conform het vastgestelde mobiliteitsplan en sociaal plan. De overige personeelskosten bestaan voornamelijk uit declaraties van medewerkers, aanschaf van bedrijfskleding en overige personeelsgerelateerde kosten.
Wij en onze partners maken gebruik van een gezamenlijk software systeem. De kosten hiervan worden met elkaar gedragen (VTH-1). Waarbij de omgevingsdienst voor het VTH-2 deel ook de administratieve kant verzorgt. Het totale bedrag van € 872.744 is als volgt uitgebouwd.

VTH-1	VTH-2
508.000	364.744

Voor de huisvesting van de omgevingsdienst en het verzorgen van de dienstverlening op de gebieden, personeelsadministratie, interne controle, faciliteiten en financiële administratie is er een dienstverleningsovereenkomst met de Gemeente Zwolle gesloten. De kosten hiervoor bedragen € 967.000.
In de begroting is een ontwikkelbudget opgenomen. De onderbouwing van het budget wordt toegelicht in paragraaf 3.3.3.

3.3 Bijdragen partners

De bijdragen van de partners wordt in de volgende tabel weergegeven. Per partner wordt de verdeelsleutel, bijdrage primaire proces, overige kosten exclusief VTH, VTH-1, VTH-2, en ontwikkelbudget weergegeven. Daarnaast wordt de doorbelasting van SmartDocuments apart weergegeven, omdat wij hier alleen de administratieve kant van regelen.

Partner	Verdeel sleutel	Primairproces	Overige kosten excl VTH	VTH-1	VTH-2	Ontwikkel budget	Totaal	Smart Documents
Dalfsen	5,1%	288.117	150.686	25.908	28.956	13.770	507.437	-
Deventer	13,8%	818.950	407.739	70.104	57.912	37.260	1.391.965	5.458,87
Kampen	9,2%	539.858	271.826	46.736	43.485	24.840	926.745	4.094,15
Olst-Wijhe	5,3%	308.582	156.595	26.924	14.529	14.310	520.940	1.364,72
Ommen-Hardenberg	13,9%	890.462	410.694	70.612	41.046	37.530	1.450.344	-
ProvincieOverijssel	10,0%	679.340	295.463	50.800	-	27.000	1.052.603	-
Raalte	7,7%	470.175	227.507	39.116	28.956	20.790	786.544	2.729,43
Staphorst	4,8%	305.712	141.822	24.384	18.085	12.960	502.963	1.705,89
Steenwijkerland	8,5%	502.641	251.144	43.180	2.235	22.950	822.150	-
Zwartewaterland	6,0%	363.905	177.278	30.480	15.646	16.200	603.509	1.478,44
Zwolle	15,7%	972.574	463.877	79.756	66.345	42.390	1.624.942	6.254,95
VR IJsselland	0,0%	-	-	-	47.549	-	47.549	2.501,90
Totaal		**6.140.317**	**2.954.632**	**508.000**	**364.744**	**270.000**	**10.237.692**	**25.588,37**

De opbouw van het primair proces wordt apart toegelicht in onderstaande tabel omdat hier historische gegevens van toepassing zijn.

Partner	Verdeel sleutel	Primairproces zoals in 2018	Overheveling Overhead naar primair	Begrotings wijziging RUD medewerker	Indexatie (2,4%)	Primair proces 2019
Dalfsen	5,1%	273.602	3.851	3.913	6.753	288.117
Deventer	13,8%	778.748	10.419	10.589	19.194	818.950
Kampen	9,2%	513.200	6.946	7.059	12.653	539.858
Olst-Wijhe	5,3%	293.281	4.002	4.067	7.232	308.582
Ommen-Hardenberg	13,9%	848.433	10.495	10.665	20.870	890.462
ProvincieOverijssel	10,0%	648.195	7.550	7.673	15.922	679.340
Raalte	7,7%	447.434	5.814	5.908	11.020	470.175
Staphorst	4,8%	291.240	3.624	3.683	7.165	305.712
Steenwijkerland	8,5%	477.921	6.418	6.522	11.781	502.641
Zwartewaterland	6,0%	346.242	4.530	4.604	8.529	363.905
Zwolle	15,7%	925.880	11.854	12.046	22.795	972.574
VR IJsselland	0,0%	-	-	-	-	-
Totaal		**5.844.176**	**75.500**	**76.729**	**143.914**	**6.140.317**

3.4 Uiteenzetting financiële positie

In deze paragraaf wordt een uiteenzetting van de financiële positie beschreven. De volgende onderwerpen worden toegelicht: werkvoorraad, besparingsambitie, incidenteel ontwikkelbudget, indexering, BTW en VPB, onzekerheden in de begroting, meerjarenbalans, subsidies en investeringen.

3.4.1 Werkvoorraad

Onze werkvoorraad is ten opzichte van 2018 niet veranderd. Hiervoor is bewust gekozen omdat in 2020 een begin wordt gemaakt met outputfinanciering. De formatie van het primaire proces is wel veranderd. Van bedrijfsvoering is 2 FTE toegevoegd aan het primaire proces. Wat in totaal op 83,5 FTE komt. Bij de verdeling tussen Ommen en Hardenberg is de verhouding 25/75 aangehouden, conform de begroting 2018.

	Werkvoorraad		
Partner	Uren	FTE	Percentage
Dalfsen	6.009	4,2	5,1%
Deventer	16.235	11,3	13,8%
Kampen	10.780	7,5	9,2%
Olst-Wijhe	6.169	4,3	5,3%
Ommen	4.080	2,8	3,5%
Hardenberg	12.241	8,5	10,4%
Overijssel	11.682	8,1	10,0%
Raalte	9.000	6,3	7,7%
Staphorst	5.644	3,9	4,8%
Steenwijkerland	10.003	6,9	8,5%
Zwartewaterland	6.976	4,8	6,0%
Zwolle	18.414	12,8	15,7%
Totaal	**117.233**	**81,4**	**100,0%**

3.4.2 Besparingsambitie
Wij verwachten vanaf 2020 vier jaar lang 2% besparing op de begroting te kunnen realiseren. Er is bewust gekozen om de eerste twee jaar geen besparing op de begroting door te voeren. Het doel is eerst de organisatie een solide basis te geven en daarna pas te streven naar kostenreductie. De besparing denken we te kunnen realiseren door het verder uniformeren van werkwijzen en aanscherpen van de PDC.

3.4.3 Incidenteel ontwikkelbudget
Het ontwikkelbudget voor de Omgevingsdienst bedraagt in totaal € 800.000,-. In 2018 verwachten we een bestedingsbehoefte van € 400.000,-, in 2019 van € 270.000,- en in 2020 van € 130.000,-.
Over de besteding van dit budget wordt jaarlijks verantwoording afgelegd en het bedrag dat na de drie jaar eventueel overblijft, wordt – na besluitvorming door het Algemeen Bestuur hiertoe - bestemd voor reservevorming dan wel gerestitueerd aan de deelnemers naar rato van hun inbreng van de taken.

3.3.4 Indexering
Bij de indexering van de kosten worden de volgende CPB indices gehanteerd:
- voor de loonkosten: loonvoet sector overheid
- voor de overige kosten: kostenprijs netto materiële overheidsconsumptie

Loonindexering
Voor de lonen betekent dit een stijging van 2,4%. Deze raming betreft het jaar 2018 en deze wordt voor het jaar 2019 geëxtrapoleerd. Dit betekent voor de begroting 2019 dat de werkelijke loonkosten van de maand januari 2018 worden verhoogd met 2,4%. In de werkelijke loonkosten zijn dus de laatste cao-ontwikkelingen en sociale lasten meegenomen (nacalculatie).

Prijsindexering
Voor de prijzen betekent dit een stijging van 1,60% ten opzichte van het jaar 2018.

3.4.5 Btw / Vennootschapsbelasting (VPB)
Wij hebben de keuze gemaakt om voor btw ondernemer te kiezen. Dit houdt in dat de we volledig btw-plichtig zijn. Met andere woorden, van alle ontvangen facturen wordt de btw terug gevraagd en op alle verstuurde facturen wordt de btw afgedragen.
De argumenten hiervoor zijn dat het ten eerste de makkelijkste oplossing is. Andere constructies zijn ingewikkelder. Ten tweede wordt deze keuze bij de meeste omgevingsdiensten toegepast. Wij sluiten hierbij dus aan. Ten derde is het in relatie tot de alliantiepartner goedkoper, omdat wij als ondernemer worden gezien kan de gemeente Zwolle alle btw terugvragen, wat ten goede komt aan de prijs die wij moeten

betalen voor onder andere huisvesting. Als laatste geldt het derde argument ook voor de gemeente Deventer, die een deel van het ICT verzorgt voor ons.
Wat betreft de VPB is het uitgangspunt dat wij voor de 'VPB-Poort' blijven. Dit wil zeggen dat er geen winstoogmerk is en geen winst wordt gemaakt. Hierdoor zijn wij niet VPB-plichtig.

3.4.6 Onzekerheden in de begroting

De Omgevingsdienst IJsselland is pas van start. Doordat er weinig historische gegevens zijn brengt dit onzekerheden in de begroting met zich mee. Er is wel gebruikt gemaakt van gegevens van andere omgevingsdiensten. De twee grootste onzekerheden worden in deze paragraaf toegelicht. De eerste zijn de reiskosten. Er zijn veel verschillende regelingen voor de werknemers, dit is moeilijk om te prognosticeren en we kunnen niet naar het verleden kijken. In de loop van 2018 verkrijgen we meer inzicht en kunnen we, waar mogelijk, bij sturen. Daarnaast zal het verkregen inzicht de basis vormen voor de evaluatie van het mobiliteitsplan in de eerste helft van 2019. Een tweede onzekerheid is de dienstverlening overeenkomst met Zwolle. Er is sterk gestuurd in een gezamenlijke verantwoordelijkheid om binnen het gestelde kader te blijven. Dit kader is echter vastgesteld voor de start van de Omgevingsdienst . Er zijn in de loop van de tijd ook nieuwe componenten ontstaan welke lastig te voorspellen waren maar wel te monitoren. Bijvoorbeeld het meerwerk aan de ICT hardware en dienstverlening. Met behulp van deze monitoring sturen we ook op de componenten waar ruimte in zit om zo binnen het gestelde kader te kunnen blijven opereren.

3.4.7 Meerjarenbalans

De verwachting is dat de eindbalans beperkte bedragen zal bevatten voor crediteuren, debiteuren, hardware investeringen en een weerstandsreserve. Op dit moment is het nog onzeker hoeveel de weerstandsreserve zal zijn. Hierover zal meer bekend worden als de RUD is geliquideerd. Tegelijkertijd zal de nota weerstandvermogen hier meer inzicht in geven.

3.4.8 Subsidies

In de begroting 2018 is er geen aandacht geweest voor subsidies. Voor enkele projecten op het gebied van Energie en Duurzaamheid en Externe Veiligheid zijn er wel subsidies aangevraagd en verstrekt. Dit wordt doormiddel van een Algemeen Bestuur besluit gewaarborgd. Voor 2019 is echter nog niet bekend welke subsidies beschikbaar komen voor de Omgevingsdienst, derhalve is hier voor alsnog niets voor opgenomen. De subsidie stromen willen we inzichtelijk houden via de tussentijdse rapportages en de verantwoording in de jaarrekening.

3.4.9 Investeringen

Voor 2019 staat er een investering gepland. De afdeling advies moet investeren in nieuw geluidsapparatuur. De huidige apparatuur is niet meer toereikend om het werk goed uit te voeren. De kosten hiervoor zijn echter nog niet voldoende bekend. De geschatte kapitaallasten die uit deze investering voortvloeien worden in eerste instantie gedekt door het afdelingsbudget overige kosten.

3.4.10 Governance op de Omgevingsdienst

De begroting is één van de instrumenten van governance op de Omgevingsdienst. We plaatsen dit instrument graag in zijn context en schetsen daartoe hoe de governance van de Omgevingsdienst is ingericht: hoe verlopen toezicht, sturing, verantwoording en beheersing van de GR Omgevingsdienst?

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst wordt gevormd door bestuurders uit de colleges van alle deelnemende overheden. Uit hun midden is het Dagelijks Bestuur gekozen. De directeur van de Omgevingsdienst fungeert in beide besturen als secretaris. De verticale sturing en verantwoording wordt vormgegeven door de jaarlijkse kaderbrief en begroting, welke laatste na raadpleging van raden en staten, door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst wordt vastgesteld. De verantwoording gebeurt door middel van de jaarrekening welke na raadpleging van raden en staten, door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld, waarna een kopie aan de Minister van Binnenlandse Zaken wordt verstrekt (artikel 33 GR IJsselland). Het Algemeen Bestuur geeft opdracht aan een accountant om een onafhankelijk oordeel te geven over de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de jaarrekening. Gedurende het jaar zal het Dagelijks Bestuur op periodieke basis sturen op realisatie van de begroting en waar nodig begrotingswijzigingen aan het Algemeen Bestuur voorleggen.

De horizontale sturing en beheersing geschieden door middel van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) die tussen de deelnemende overheden en de Omgevingsdienst worden afgesloten voor meerdere jaren. Hierbinnen wordt jaaropdrachten verstrekt. Deze DVO's en jaaropdrachten betreffen de wettelijk verplicht in te brengen taken, maar ook "facultatieve" taken. Tevens verstrekt het bevoegd gezag het mandaat aan de Omgevingsdienst, dat nodig is voor de uitvoering van de DVO. De uitvoering van deze DVO's en jaaropdrachten wordt beheerst met behulp van periodieke rapportages aan de opdrachtgevers. De betaling door de deelnemers is vooralsnog gekoppeld aan de ingebrachte taken en medewerkers; inputfinanciering. Vanaf het begrotingsjaar 2020 wordt gefaseerd overgegaan op outputfinanciering.

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De Omgevingsdienst IJsselland is niet bevoegd om lokale heffingen op te leggen. De deelnemers hebben er vooralsnog niet voor gekozen om deze heffingen bij ons te beleggen. De heffingen worden door de deelnemers zelf uitgevoerd.

4.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft ons bij het vaststellen van de begroting 2018 bericht dat zij 1% tot 2,5% weerstandvermogen een te geringe buffer vindt. Daarbij is door het ministerie in overweging gegeven om in de komende periode een nota Weerstandvermogen vast te stellen. Het Dagelijks Bestuur neemt dit advies over en zal tegelijk met de liquidatie van de netwerk-RUD en de het vaststellen van de begroting 2019 het Algemeen Bestuur de genoemde nota en een voorstel voor de opbouw van weerstandsvermogen voorleggen.

4.2.1 Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen (alle schulden - vorderingen en liquide middelen)/totale baten). De Omgevingsdienst IJsselland heeft geen schulden, vandaar dat de netto schuldquote niet te berekenen is.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De hoogte van deze reserve is nog niet bekend plus de Omgevingsdienst heeft geen schulden, daarom is het berekenen van een solvabiliteitsratio niet mogelijk.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage. In het geval van de Omgevingsdienst zijn alle laste structureel gedekt door structurele baten.

Kengetallen (bedragen x €1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Netto schuldquote	-	-	-
Solvabiliteitsratio	-	-	-
Structurele exploitatieruimte	100%	100%	100%

4.3 Financiering

Middels de dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Zwolle en de Omgevingsdienst IJsselland is in de functie van treasurer voorzien. De treasurer voor de gemeente Zwolle zal op basis van de betreffende dienstverleningsovereenkomst de functie van treasurer voor de Omgevingsdienst IJsselland gaan vervullen. Hierbij blijft de eindverantwoordelijkheid voor het proces bij de Omgevingsdienst.
Met de dienstverleningsovereenkomst is bekrachtigd dat de treasurer van de gemeente Zwolle, in de functie van treasurer voor de Omgevingsdienst IJsselland, de bevoegdheden verkrijgt als omschreven in het concept treasurystatuut welke in 2018 aangeboden zal worden aan het Algemeen Bestuur.

4.4 Bedrijfsvoering

Het managementteam zal de eerste jaren prioriteit geven aan de ontwikkelopgaven: borgen en door ontwikkelen van de lokale binding en het vormen van één organisatie. Dit zal veel tijd en energie vergen. Intern zal het nieuwe managementteam en specifiek het stafbureau zich gaan bezig houden met het ontwikkelen en door ontwikkelen van alle bedrijfsvoeringsaspecten. Hierbij valt te denken aan de instrumenten uit planning en control cyclus en de verschillende ICT aspecten. De doorontwikkeling van het systeem IJVI is hier ook een voorbeeld van. Hieronder worden enkele bedrijfsvoeringsaspecten nader toegelicht.

Personeel en organisatie

De Omgevingsdienst is inmiddels uitgegroeid tot een organisatie waar meer dan 100 medewerkers werkzaam zijn. Er wordt naast een vaste bezetting gewerkt met een flexibele schil voor ziek en piek. In het derde kwartaal van 2018 zullen we beginnen met een traineeprogramma. Dit zal in 2019 verder uitgebouwd worden. Aan de hand van strategische personeelsplanning zijn we steeds bezig met het plaatsen van de juiste medewerker op de juiste plek. Andere thema's die in 2019 op de agenda staan zijn talentmanagent, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. Tenslotte worden in 2019 verdere stappen gezet om met ingang van 1 januari 2020 de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren in te voeren.

Accountant

Het bestuur van de Omgevingsdienst IJsselland heeft een accountant geselecteerd en deze begin 2018 benoemd. Deze accountant, Brouwers uit Zwolle, heeft de opdracht een onderzoek te doen naar en verslag uit te brengen over de betrouwbaarheid van de processen en de jaarrekening. De accountant is in eerste instantie benoemd voor 1 jaar, met een optie voor een langduriger relatie.

Financiën
In 2018 is gestart met het systeem van inputfinanciering. In het bedrijfsplan is vastgelegd dat wij vanaf 2020 geleidelijk overgaan op de methodiek van outputfinanciering. Bij inputfinanciering wordt de jaarlijkse financiële bijdrage per deelnemer bepaald door de betreffende loonsom (in te brengen in de vorm van formatie dan wel vacaturegeld) te vermeerderen met het percentage van de kosten voor de materiële en formatieve overhead. Outputfinanciering betekent bekostiging op basis van geleverde producten tegen een bepaalde prijs.

Huisvesting
Met de gemeente Zwolle, welke de huisvesting voor de Omgevingsdienst IJsselland verzorgt, is een contract gesloten met een looptijd van 10 jaar. Gekoppeld aan dit contract is een contract afgesloten om meerdere diensten van de gemeente Zwolle af te nemen. Te denken valt hierbij aan; facilitaire, financiële en personele diensten, Het managementteam van de Omgevingsdienst zal scherp toe zien op de kosten en kwaliteit van de dienstverlening om binnen de gestelde kaders van de begroting te kunnen blijven.

ICT
Het streven van de Omgevingsdienst IJsselland is om goede VT&H-diensten te leveren aan burgers en bedrijven. Goede dienstverlening verloopt waar mogelijk digitaal, volgens een voor de klant herkenbaar en te volgen (gestandaardiseerd) proces, zonder dat de klant van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Voor de klant moet het niet uitmaken of bijvoorbeeld een vergunningaanvraag bij de gemeente, de provincie, de Omgevingsdienst IJsselland of meerdere partners tegelijk in behandeling is. In IJsselland hebben we ons gerealiseerd dat dit alleen kan als de samenwerkende partners beschikken over dezelfde informatie over de zaken waar we mee bezig zijn. We hebben daarom als uitgangspunt genomen dat zo veel mogelijk partners gebruik gaan maken van hetzelfde VT&H systeem. De implementatie van het VT&H-systeem kent 2 fases. Fases 1 is afgerond en betrof alle werkzaamheden binnen het Basis Takenpakket+, dit zijn de milieutaken welke overgedragen zijn aan de Omgevingsdienst. In fase 2 worden de overige VT&H-taken van de andere partners die dat willen geïmplementeerd. Deze fase wordt naar verwachting in de 2de helft van 2018 afgerond. De Omgevingsdienst is opdrachtgever van beide projecten. De kosten lopen via de begroting van de Omgevingsdienst.

Inkoop en aanbesteding
De beleidskaders en werkwijze ten aanzien van inkoop en aanbesteding zijn door het managementteam, in samenwerking met de inkoopafdeling van Zwolle uitgewerkt. In

2019 zal er op basis van de kaders invulling gegeven worden aan het inkopen goederen en het aanbesteden van diensten.

Governance
In de inleiding hebben we de governance op hoofdlijn geschetst. Voor de sturing zal de Omgevingsdienst IJsselland, naast deze begroting, gaan werken met een meerjarig beleidsplan en een jaarplan. Dit jaarplan wordt met name gevoed door de jaaropdrachten die door de deelnemers worden gegeven. Gedurende het jaar worden periodiek rapportages omtrent prestaties en financiën opgesteld voor directie en Dagelijks Bestuur. Ten minste op drie momenten in het jaar zullen rapportages aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd met daarbij, waar nodig voorstellen voor begrotingswijzigingen. Deze drie momenten zullen zoveel mogelijk aansluiten op de beleidscyclus van de deelnemers.

Omgevingsdienst IJSSELLAND

Bijlages

A. Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
7.4 - Milieubeheer	10.237.692	-6.201.276	4.036.416
0.4 - Ondersteuning organisatie	0	4.036.416	-4.036.416
Totaal			**-**

B. Formatieplan

Afdeling	FTE
Directie	5,0
Staff	7,2
Vergunningen	21,2
Toezicht en Handhaving	36,5
Advies	25,8
Totaal	**95,7**

Zwolle

Jaargang	
Kenmerk	45765
Onderwerp	Ontwerpbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst IJsselland

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegrotjng 2019 en meerjarenraming 2020-2023 Omgevingsdienst;
2. Geen zienswijze tegen de ontwerpbegroting en de meerjarenraming 2020-2023 in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Eerste wijzigingsverordening Leges 2018
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Delden, Henk van (2128)
medeopstellers	Boer - Beulakker, Mirjam (2836)
afdeling	Juridische zaken
bijlagen	Voorstel: beslisnota Eerste wijzigingsverordening Leges 2018 Bijlage: 1. Eerste wijzigingsverordening leges 2018 Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Eerste wijzigingsverordening Leges 2018

Voorgesteld besluit raad

De wijziging van de verordening Leges 2018 vast te stellen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 8 mei 2018

Openbaar

Onderwerp	Eerste wijzigingsverordening Leges 2018
Versienummer	2

Portefeuillehouder	J.E. Brink
Informant	Henk van Delden / Mirjam Boer-Beulakker
Eenheid/Afdeling	Juridische Zaken
Telefoon	(038) 498 21 28 / (038) 498 28 36
Email	HM.van.Delden@zwolle.nl / M.Boer@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	6.4.1 We bevorderen dat Zwolle op termijn energieneutraal is
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	n.v.t.

Bijlagen 1. Wijzigingsverordening Leges 2018

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 De wijziging van de verordening Leges 2018 vast te stellen.

Datum 8 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Op 10 november 2017 is een amendement van de VVD, Swollwacht, D66, Groen Links, Christen Unie en SP aangenomen over het vergroenen van de leges. Op 12 maart 2018 heeft u kennis genomen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op het vlak van het vergroenen van leges en heeft u ingestemd met het verminderen van de leges bij het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen. Het betreft een pilot, welke na een jaar geëvalueerd gaat worden, dan wel zodra het beschikbare budget van € 250.000,00 is benut. Daarbij heeft u ingestemd met het verminderen van leges bij de volgende duurzaamheidsmaatregelen:

1. nieuwbouw energieneutrale woningen (EPC = 0,0) zonder aardgasaansluiting
2. duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten

Een vermindering van leges is alleen toegestaan als de legesverordening daarvoor een mogelijkheid bevat. Daarom stellen wij u een wijziging van de legesverordening voor.

Kernboodschap

Om korting te kunnen geven bij het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen bij vergunning plichtige bouwwerken is een wijziging van de Legesverordening 2018 noodzakelijk.

Beoogd effect

Bij het vergroenen van de leges staan twee doelstellingen centraal:
1e een korting op de leges moet bijdragen aan het zo energiezuinig mogelijk (ver)bouwen en zoveel mogelijk initiatieven faciliteren binnen het financiële kader van de pilot;
2e dat er een heldere en goed uitvoerbare regeling is met zo min mogelijk (extra) administratieve lasten.

Argumenten

1.1 De wijziging van de verordening Leges 2018 maakt het mogelijk om minder leges te vragen bij het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen bij vergunning plichtige bouwwerken.
Door een korting te geven op de leges voor een omgevingsvergunning willen we stimuleren dat zoveel mogelijk particulieren, bedrijven en projectontwikkelaars over gaan tot het investeren in duurzaamheidsmaatregelen, maar vooral ook over gaan tot het investeren in meer maatregelen ter verduurzaming dan wettelijk is vereist.

Risico's

De hoogte van de leges worden bepaald aan de hand van de geldende legesverordening op het moment dat de aanvraag voor een vergunning wordt gedaan. Daardoor kan het voorkomen dat er nog een korting / kortingen op de leges gegeven moet (en) worden, terwijl het beschikbare budget verbruikt is. We monitoren het aantal aanvragen nauwgezet, zodat tijdig tot het opnieuw aanpassen van de legesverordening (het laten vervallen van de korting) overgegaan kan worden.

Financiën

Met de wijziging van de legesverordening gaan geen extra kosten gepaard. Voor de pilot is op 12 maart 2018 door uw raad een bedrag van € 250.000,- beschikbaar gesteld uit de incidentele middelen.

Datum 8 mei 2018

Communicatie

Nadat de wijzigingsverordening is vastgesteld, zal deze gepubliceerd worden in het gemeenteblad. Pas als publicatie heeft plaats gevonden, heeft de verordening werking.

Daarnaast zal via verschillende media (onder andere de Peperbus en via een pagina op de website) aandacht worden geschonken aan de mogelijkheid een korting op de leges te ontvangen als er duurzaamheidsmaatregelen worden getroffen. Bij de uitgifte van woonkavels wordt eveneens gewezen op de mogelijkheid om korting op de leges te ontvangen. Op de website www.zwolle.nl zal een formulier worden geplaatst dat ingevuld moet worden en bij de aanvraag omgevingsvergunning moet worden gevoegd voor de korting op de leges.

Vervolg

Na een jaar, of zoveel eerder als het budget is benut, wordt een evaluatie van de pilot uitgevoerd en aan de gemeenteraad voorgelegd.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45724
Onderwerp	Eerste wijzigingsverordening Leges 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

De wijziging van de verordening Leges 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Gemeente Zwolle, bekendmaking wijziging in de verordening op de heffing en de invordering van Leges 2018 (Legesverordening 2018)

de raad van de gemeente Zwolle;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van xx-4-2018;

gelet op artikel 2.29, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen de:

Eerste verordening tot wijziging van de Legesverordening 2018

Artikel I

In Hoofdstuk 1 Begripsomschrijving van titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning van de tarieventabel behorende bij de Legesverordening 2018 wordt het volgende artikel toegevoegd.

2.1.1	Voor de toepassing van deze titel wordt verstaan onder:	
2.1.1.5	Duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten:	
	Energiebesparende maatregelen aan afzonderlijke onderdelen* van een monument die de monumentale waarde niet onevenredig schaden en waarbij voor tenminste één maatregel een omgevingsvergunning is vereist. * met de afzonderlijke onderdelen wordt gedoeld op voorgevel, zijgevels, achtergevel, kap, vloer, ramen, dit ter beoordeling van het college.	

Artikel II

In hoofdstuk 4 Vermindering van titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning van de tarieventabel behorende bij de Legesverordening 2018 worden de volgende artikelen toegevoegd.

2.4.5	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op nieuwbouw van een woning of een complex van woningen met een Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) van 0 en zonder aardgasaansluiting wordt het legesbedrag bij het verlenen van een omgevingsvergunning verminderd met 30% met een maximum van € 3.000,00 per woning of € 12.000,00 per aanvraag, met dien verstande dat de vermindering niet van toepassing is op een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning die is ingediend door of namens een woningcorporatie.	
2.4.6	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een monument, waarbij tenminste 2 duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd, wordt bij het verlenen van een omgevingsvergunning, het legesbedrag verminderd met de leges berekend over de bouwkosten die betrekking hebben op de duurzaamheidsinvesteringen met dien verstande dat de korting maximaal € 2.000,00 is.	

Artikel III

Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van heffing is 13-03-2018.
3. De verordening kan aangehaald worden als “Eerste wijzigingsverordening Leges 2018”.

Aldus besloten in de openbare vergadering van xx-xx-2018.

De voorzitter,

De griffier,

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45724
Onderwerp	Eerste wijzigingsverordening Leges 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

De wijziging van de verordening Leges 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks
portefeuillehouder	
informant	Poel, Annelie van der (2856)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota benoeming burgerleden GroenLinks en PvdA Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks

Voorgesteld besluit raad

1. Mevrouw A.H. Roelfs (GroenLinks) en mevrouw H. van Schenkhof (PvdA) met ingang van 28 mei 2018 te benoemen tot burgerleden.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 30 april 2018

Openbaar

Onderwerp	Benoeming burgerleden GroenLinks en PvdA
Versienummer	1

Portefeuillehouder	n.v.t.
Informant	Annelie van der Poel
Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	(038) 498 2181
Email	AM.van.der.Poel@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	Maak een keuze
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Mevrouw A.H. Roelfs (GroenLinks) en mevrouw H. van Schenkhof (PvdA) met ingang van 28 mei 2018 te benoemen tot burgerleden.

Datum 30 april 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In het Reglement van Orde is de bepaling opgenomen dat elke fractie maximaal vier burgerleden voor benoeming kan voordragen. Op verzoek van de fractie van GroenLinks wordt mevrouw Roelfs voorgedragen voor benoeming tot burgerlid, voor de fractie van de PvdA wordt mevrouw Van Schenkhof voorgedragen.

Beoogd effect
Met dit voorstel wordt de benoeming van mevrouw A.H. Roelfs en mevrouw H. van Schenkhof tot burgerleden beoogd. Burgerleden kunnen namens hun fractie het woord voeren tijdens de vergaderingen van de informatieronde en debatronde van het Raadsplein.

Argumenten
Kandidatenlijst
Om in aanmerking te komen voor benoeming als burgerlid dient de kandidaat tijdens de laatst gehouden verkiezingen voor de gemeenteraad op de kandidatenlijst van de betrokken partij te hebben gestaan. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 stond mevrouw A.H. Roelfs op plaats 12 van de kandidatenlijst van GroenLinks en mevrouw H. van Schenkhof op plaats 8 van de kandidatenlijst van de PvdA.

Eed of de belofte
Alvorens zijn functie te aanvaarden legt het burgerlid, niet zijnde een raadslid ten overstaan van de voorzitter van de raad de eed of de belofte af overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet. Daarnaast zal deze een verklaring ondertekenen waarin hij / zij dit nogmaals verklaart. In deze verklaring is tevens opgenomen dat een burgerlid zich overeenkomstig het genoemde in de gedragscode voor de raad zal gedragen.

Onkostenvergoeding
Burgerleden ontvangen voor hun werkzaamheden een onkostenvergoeding. Het betreft de maximale vaste onbelaste vergoeding conform de door de fiscus gehanteerde vrijwilligersregeling.

Nevenfuncties openbaar
Door het publiceren op de gemeentelijke website van een opgave van functies anders dan het burgerlidmaatschap worden de nevenfuncties openbaar gemaakt.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar.

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45829
Onderwerp	Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Mevrouw A.H. Roelfs (GroenLinks) en mevrouw H. van Schenkhof (PvdA) met ingang van 28 mei 2018 te benoemen tot burgerleden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	45829
Onderwerp	Benoeming burgerleden PvdA en GroenLinks

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Mevrouw A.H. Roelfs (GroenLinks) en mevrouw H. van Schenkhof (PvdA) met ingang van 28 mei 2018 te benoemen tot burgerleden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018
portefeuillehouder	
informant	Veraart, Herman (2112)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Reglement van Orde Raadsplein 2018 Bijlage: 1. Reglement van Orde Raadsplein 2018 Bijlage: 2. Beslisnota 5 april werkwijze raad 2018-2022 Bijlage: 3. overdrachtsdocument Agendacommissie Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018

Voorgesteld besluit raad

1. Het Reglement van Orde Raadsplein 2018 vast te stellen
2. Het Reglement van Orde Raadsplein 2014 in te trekken

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 17 mei 2018

Openbaar

Onderwerp	Reglement van Orde Raadsplein 2018
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	-
Informant	Herman Veraart
Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	(038) 498 2112
Email	HC.Veraart@zwolle.nl

Bijlagen
1. Reglement van Orde Raadsplein 2018
2. Beslisnota 5 april “Werkwijze raad 2018 – 2022”
3. Overdrachtsdocument Agendacommissie

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Het Reglement van Orde Raadsplein 2018 vast te stellen
2. Het Reglement van Orde Raadsplein 2014 in te trekken

Datum 17 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 5 april 2018 heeft de nieuw samengestelde gemeenteraad in een informele vergadering van het Raadsplein afspraken gemaakt over de werkwijze voor de komende raadsperiode. Dit is gebeurd aan de hand van een beslisnota gebaseerd op het overdrachtsdocument van de agendacommissie uit de vorige raadsperiode. In het overdrachtsdocument wordt een aantal adviezen gegeven voor de werkwijze van de raad en de vergaderingen van het Raadsplein. De uitkomsten van de vergadering van 5 april 2018 geven aanleiding het Reglement van Orde van het Raadsplein (RvO) op onderdelen te herzien. Hierbij zijn tevens enkele aanpassingen doorgevoerd in bepalingen die in de afgelopen raadsperiode soms aanleiding gaven voor discussie. Tot slot is de recent door de VNG uitgebrachte nieuwe modelverordening bij de herziening van het RvO betrokken.

Beoogd effect
Het Reglement van Orde in overeenstemming te brengen met de huidige en gewenste praktijk.

Argumenten
1.1 Consensus over werkwijze
Op basis van het overdrachtsdocument van de agendacommissie, de bijbehorende beslisnota en de ingediende moties heeft de raad op 5 april onder meer besloten dat maandagavond de vaste vergaderavond blijft met als standaard aanvangstijd 19.30 uur. Verder is besloten dat de besluitvormingsronde in principe eens in de drie weken plaatsvindt en nooit onderdeel is van een parallelsessie. Bovenstaande is verwerkt in artikel 16 “Vergaderfrequentie en vergaderduur”.

1.2 Informatie- en debatronde
Het advies van de agendacommissie om de doorontwikkeling van de informatieronde voort te zetten en daarbij te kijken naar verschillende vormen, samenstellingen, doelen en locaties wordt door de raad overgenomen. Wat de debatronde betreft besluit de raad de nieuwe debatvorm bij agenderingsverzoeken – waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de wijze van inbreng en rol van indiener(s) en andere fracties – te continueren. Ook stemt de raad in met de aanbeveling te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om nog meer te variëren in debatvormen. Bovenstaande is verwerkt in artikel 15 “De verschillende rondes van het Raadsplein”.

1.3 Spreektijd
In het overdrachtsdocument adviseert de agendacommissie in de debatronde te gaan werken met spreektijd. Tijdens het informele raadsplein op 5 april is hierover gedebatteerd op basis van een motie van de fractie van Swollwacht over het slechts als richtlijnen hanteren van spreektijd. Besloten is om (vooralsnog) in ieder geval tot het zomerreces niet met spreektijd te werken. Daarna kan worden bezien of er alsnog aanleiding is een spreektijdverdeling in te voeren. Daarom is in artikel 30 blijven staan dat de vergaderingen van het Raadsplein in principe geen spreektijdverdeling kennen.

1.4 Initiatiefvoorstel en discussienota
Bij een initiatiefvoorstel is geregeld dat de raad op voorstel van de agendacommissie een besluit neemt over de wijze van behandelen. Deze werkwijze was voor de SP aanleiding om een motie in te dienen. Op basis van deze motie is besloten de procedure te vereenvoudigen. Dit is verwerkt in artikel 47 “Initiatiefvoorstellen”.

Datum 17 mei 2018

Naar aanleiding van een motie van de ChristenUnie is besloten om naast het initiatiefvoorstel de discussienota als nieuw instrument in te voeren. Een discussienota biedt de mogelijkheid om een onderwerp te agenderen zonder dat er per se oplossingen of een concreet voorstel worden aangedragen. Op basis van de discussienota kan het debat met de stad en de raad worden gevoerd. Daarna kan dit mogelijk leiden tot het opstellen van een initiatiefvoorstel.
Het instrument discussienota is als artikel 48 opgenomen in het Reglement van Orde. Hierbij is de wijze waarop de gemeente Amsterdam dit instrument heeft geregeld, overgenomen. Bezien zal nog worden of voor dit nieuwe raadsinstrument een format ontwikkeld dient te worden.

1.5 Inspreekrecht
Tot nu toe was geregeld dat gebruik gemaakt kon worden van het inspreekrecht in de ronde waarin het onderwerp voor de eerste keer wordt geagendeerd. Volgens de fractie van de SP is de eerste behandeling op het raadsplein niet altijd het beste moment voor inspraak. Reden voor het indienen van een motie waarin de SP verder aangeeft dat inwoners, bedrijven en organisaties ook verderop in het proces de mogelijkheid moeten krijgen in te spreken en hun visie en/of belang kenbaar te maken. De bepaling dat een persoon slechts eenmaal mag inspreken biedt volgens de SP immers voldoende waarborg. De raad stemt in met de motie. Naar aanleiding hiervan is artikel 25 “Inspreek burgers, bedrijven en instelling” (voorheen 26) gewijzigd.

1.6 Modelverordening VNG
Recent heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een vernieuwd Model Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad uitgebracht. Daarnaast is er een nieuwe Modelverordening op de raadscommissies uitgebracht. In Zwolle kennen wij sinds de invoering van het Raadsplein geen raadscommissies meer. In ons reglement van orde zijn elementen uit beide modelverordeningen terug te vinden. De nieuwe modelverordeningen gaven aanleiding voor een enkele redactionele aanpassing van ons reglement. Daarnaast is gebleken dat enkele artikelen onduidelijk zijn geformuleerd. Hier is een aantal verbeteringen in aangebracht.

2.1 Intrekking oude reglement
De raad dient formeel te besluiten het oude reglement in te trekken. Het nieuwe reglement treedt dan in werking de dag volgend op het raadsbesluit.

Communicatie
Na vaststelling van het vernieuwde reglement zal de regeling op de gemeentelijke website worden gepubliceerd.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar

Dhr. H.J Meijer, burgemeester

Dhr. A.B.M. ten Have, griffier

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46027
Onderwerp	Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Het Reglement van Orde Raadsplein 2018 vast te stellen
2. Het Reglement van Orde Raadsplein 2014 in te trekken

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Tekst van de regeling

REGLEMENT VAN ORDE VAN HET RAADSPLEIN 2018

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
In dit Reglement wordt verstaan onder:

a. Voorzitter: de voorzitter van de raad, zijnde de burgemeester of diens vervanger;
b. Plaatsvervangend voorzitter: het raadslid dat door de raad is aangewezen als waarnemer van de voorzitter van de raad als bedoeld in artikel 77, eerste lid van de Gemeentewet;
c. Raadspleinvoorzitters: de door de raad benoemde voorzitters van de informatieronden en debatronden van het Raadsplein;
d. Griffier: de griffier van de raad of diens plaatsvervangers ;
e. Raadspleingriffiers: de Raadspleingriffier van de informatieronde en debatronde van het Raadsplein
f. Secretaris: de gemeentesecretaris of diens plaatsvervanger;
g. Amendement: voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of een ontwerpbesluit;
h. Subamendement: voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, zodanig geformuleerd dat het geschikt is om direct te worden verwerkt in het amendement, waarop het betrekking heeft;
i. Motie: korte en gemotiveerde uitspraak over een onderwerp waarbij een oordeel, wens of verzoek kenbaar wordt gemaakt;
j. Voorstel van orde: voorstel betreffende de orde van de vergadering;
k. Initiatiefvoorstel: een voorstel van een raadslid voor een verordening of ander voorstel;
l. Raadsplein: de vergaderingen van de raad, bestaande uit informatierondes, debatrondes en besluitvormingsrondes;
m. Burgerleden: de door de fracties aangewezen leden, niet zijnde raadsleden, die het woord mogen voeren namens de fractie tijdens de informatie- en debatrondes van het Raadsplein.

Artikel 2 De voorzitter
1. De voorzitter is belast met:
    a. het leiden van de besluitvormingsronde van het Raadsplein;
    b. het handhaven van de orde van de vergadering;
    c. het doen naleven van het Reglement van Orde;
    d. hetgeen de Gemeentewet of dit Reglement hem verder opdraagt.
2. Indien de voorzitter dit nodig oordeelt, kan hij de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen.
3. Bij verhindering of afwezigheid van de voorzitter wordt het voorzitterschap waargenomen door de plaatsvervangend voorzitter.
4. Bij verhindering of afwezigheid van de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter wordt het voorzitterschap waargenomen door een lid van de agendacommissie (zie artikel 8). In de vergadering van de agendacommissie, die vooraf gaat aan de raadsvergadering waarin sprake is van verhindering van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend voorzitter van de raad, beslist de agendacommissie welk lid het voorzitterschap waarneemt.
5. Indien de voorzitter als portefeuillehouder aan de beraadslagingen moet deelnemen over grote onderwerpen uit zijn portefeuille of bij de begrotingsbehandeling van zijn portefeuille, wordt de vergadering tijdens deze beraadslagingen geleid door de plaatsvervangend voorzitter. Bij de opstelling van de agenda wordt hier rekening mee gehouden door deze onderwerpen te clusteren.

Artikel 3 Raadspleinvoorzitters

1. De raad benoemt uit haar midden minimaal 4 leden tot Raadspleinvoorzitter, waaronder de plaatsvervangend voorzitter van de raad.
2. De Raadspleinvoorzitter is belast met:
    a. het leiden van de informatie- en debatronde van het Raadsplein;
    b. het handhaven van de orde van de vergaderingen van deze rondes;
    c. het doen naleven van het Reglement van Orde en wat dit Reglement hem verder opdraagt.
3. Indien de voorzitter dit nodig oordeelt, kan hij de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen.
4. De Raadspleinvoorzitter wordt ondersteund door een Raadspleingriffier.
5. In afwijking van het in lid 1 gestelde heeft de agendacommissie de mogelijkheid om andere leden van de raad incidenteel in te zetten als Raadspleinvoorzitter.

Artikel 4 De griffier

1. De griffier is in elke vergadering van de besluitvormingsronde van het Raadsplein aanwezig.
2. Bij verhindering of afwezigheid wordt de griffer vervangen door een plaatsvervangend griffier .
3. De griffier kan, indien hij daartoe door de voorzitter wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen deelnemen.

Artikel 5 Taak en bevoegdheden griffier

1. De griffier draagt zorg voor een goede en doelmatige ondersteuning van de leden van de raad.
2. De griffier ondersteunt bij het vaststellen van de concept agenda van de Raadspleinvergaderingen.
3. De griffier staat de voorzitter van de raad terzijde bij zijn zorg voor een goede voorbereiding en een goed verloop van besluitvormingsronde.
4. De griffier draagt er, zo nodig in samenwerking met de secretaris, zorg voor dat de leden van de raad desgevraagd ambtelijke bijstand krijgen. De ambtelijke bijstand wordt nader geregeld in de verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning.
5. De griffier heeft de leiding over de griffie en bewaakt de eenheid in de uitoefening van de taken van de griffie.
6. De griffier is bevoegd de Raadspleingriffiers van de informatie- en debatrondes van het Raadsplein aanwijzingen te geven. De Raadspleingriffiers handelen overeenkomstig deze aanwijzingen.

Artikel 6 De secretaris

De raad kan het college verzoeken de secretaris in een vergadering aanwezig te laten zijn. De secretaris kan in de vergadering vragen beantwoorden en of een toelichting geven.

Artikel 7 Het presidium

1. Het presidium bestaat uit de fractievoorzitters. Het betreft uitsluitend de fractievoorzitters van de fracties die bij de aanvang van de zittingsperiode als één fractie zijn beschouwd.
2. De voorzitter van de raad, en bij afwezigheid zijn plaatsvervanger, is voorzitter van het presidium, doch geen lid van het presidium. De voorzitter van het presidium en zijn plaatsvervanger hebben een adviserende stem in het presidium.
3. Bij afwezigheid van een fractievoorzitter wordt hij in een vergadering van het presidium vervangen door de plaatsvervangend fractievoorzitter. In geval van een éénmansfractie kan de fractievoorzitter vervangen worden door een door de fractievoorzitter aangewezen burgerlid.
4. Het presidium is belast met:

    a. Het bepalen van de werkzaamheden van de raad;

b. Het aansturen van de werkzaamheden van de raad;
c. Het vaststellen van het vergaderrooster voor de raad;
d. Het evalueren van het functioneren van het Raadsplein;
e. Het voorbereiden van de begroting van de raad;
f. Het doen van voorstellen over de toepassing en wijziging van het Reglement van Orde van de raad;
g. Het aansturen van de communicatie over de raad.

5. De voorzitter van de agendacommissie is aanwezig bij de vergadering van het presidium. Het presidium kan tevens de wethouder(s) of de secretaris uitnodigen deel te nemen aan de vergadering.
6. Het presidium bepaalt zijn eigen werkwijze en wordt bijgestaan door de griffier.

Artikel 8 De agendacommissie

1. De agendacommissie bestaat uit de Raadspleinvoorzitters;
2. Fractievoorzitters zijn geen lid van de agendacommissie;
3. De plaatsvervangend voorzitter van de raad is voorzitter van de agendacommissie;
4. De agendacommissie wijst uit haar midden een plaatsvervangend voorzitter aan.
5. De agendacommissie is belast met:
    a. het voorbereiden van de agenda's van de Raadspleinvergaderingen;
    b. het opstellen van een vergaderrooster om dit vervolgens ter besluitvorming voor te leggen aan het presidium;
    c. het adviseren van het presidium over de werkwijze van de raad;
    d. het doen van procedurevoorstellen aan het presidium;
    e. het rapporteren aan het presidium over:
        1. de voortgangsbewaking van moties, toezeggingen, schriftelijke vragen en dergelijke;
        2. de bewaking van de jaarplanning van de raad, mede in relatie tot de jaarplanning van het college;
    f. het bepalen van de wijze van behandeling van agenderingsverzoeken van fracties.
6. De agendacommissie wordt bijgestaan door de griffier en / of raadspleingriffiers.

Hoofdstuk II Toelating nieuwe leden; benoeming wethouders; fracties; burgerleden

Artikel 9 Onderzoek geloofsbrieven en beëdiging raadsleden

1. Bij elke benoeming van nieuwe leden van de raad stelt de raad een commissie in, bestaande uit drie leden van de raad. De commissie onderzoekt de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van nieuw benoemde leden.
2. Na een raadsverkiezing onderzoekt deze commissie op basis van het proces-verbaal van het centraal stembureau tevens het rechtmatig verloop van die raadsverkiezing.
3. Het onderzoek van het proces-verbaal van het centraal stembureau gebeurt in de laatste besluitvormingsronde van de raad in oude samenstelling na de verkiezingen.
4. De commissie brengt na het onderzoek van de geloofsbrieven en het rechtmatig verloop van de verkiezingen verslag uit aan de raad en doet daarbij een voorstel tot het nemen van een besluit. In het verslag wordt ook melding gemaakt van een eventueel minderheidsstandpunt.
5. Na een raadsverkiezing roept de voorzitter de toegelaten leden van de raad op om in de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling, zoals bedoeld in artikel 18 van de Gemeentewet de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
6. Voor de vervulling van een tussentijdse vacature roept de voorzitter een nieuw benoemd lid op voor de vergadering van de raad, waarin over diens toelating wordt beslist om de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.

Artikel 10 Benoeming wethouders

1. De voorzitter van de raad stelt een ad hoc commissie “Benoembaarheid wethouders” in, die onderzoek verricht naar de benoembaarheid van een of meerdere wethouders en de raad hierover schriftelijk adviseert.
2. De ad hoc commissie bestaat uit drie leden van de raad, de griffier en de voorzitter van de raad. Bij tussentijdse benoeming van (een) wethouder(s) zal in deze commissie geen raadslid zitting hebben, die behoort tot de fractie van waaruit de kandidaat wordt voorgedragen. Bij een compleet nieuwe collegebenoeming vervalt deze voorwaarde.
3. De kandidaat wethouder legt de documenten en informatie over die nodig zijn voor de in het hiernavolgende lid door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat wethouder maakt bovendien alle overige door hem/haar in dat verband relevant geachte informatie aan de commissie kenbaar.
4. De commissie toetst de van de kandidaat wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval de volgende voorschriften:
    - de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) (als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens).
    - de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten)
    - de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties)
    - artikel 36b Gemeentewet (onverenigbare functies)
    - de artikelen 41c, 15 en 46 Gemeentewet (onverenigbare of verboden handelingen)
    - de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente (gedragscode bestuurders).
5. Een risicoanalyse integriteit kan onderdeel uitmaken van het onderzoek naar de benoembaarheid van wethouders.
6. De commissie verricht zijn werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt gemaakt.
7. De kandidaat wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten.
8. Op basis van de beoordeelde informatie formuleert de commissie een schriftelijk beargumenteerd advies aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen wethouder(s). Indien de ad hoc commissie niet unaniem is in zijn oordeel wordt hiervan melding gemaakt in het advies.

Artikel 11 Regeling tijdelijke vervanging i.v.m. zwangerschap of ziekte

1. Een raadslid kan wegens zwangerschap en bevalling of ziekte tijdelijk ontslag aanvragen bij de voorzitter van de raad voor een periode van 16 weken.
2. Wanneer voldaan wordt aan de voorwaarden die genoemd staan in de kieswet kan voor de periode een tijdelijke vervanger worden benoemd.

Artikel 12 Fracties

1. Raadsleden die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard worden bij de aanvang van de zittingsperiode als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven een kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in de raad deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de raad aan de voorzitter mee welke naam deze fractie in de raad wil voeren.

3. Indien nadien veranderingen optreden in de samenstelling van de fractie, doet de fractie daarvan mededeling aan de voorzitter en aan de raad.
4. Elke fractie meldt de samenstelling van het fractiebestuur aan de voorzitter.

Artikel 13 Splitsing of samenvoeging fractie
1. Indien:
    a. één of meer leden van een fractie als zelfstandige fractie gaat/gaan optreden;
    b. twee of meer fracties als één fractie gaan optreden;
    c. één of meer leden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie,

wordt hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter en de raad.
2. Het lid of de leden van de fractie, die zich afsplitsen worden in beginsel aangeduid met: "fractie, gevolgd door de naam van de leider van de afsplitsing".
3. De afgesplitste of samengevoegde fractie kan alleen een andere fractienaam gebruiken als die fractie al zitting heeft in de raad en zij zich bij die fractie aansluit.
4. Met de afsplitsing of samenvoeging van de fractie wordt rekening gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering na de mededeling als bedoeld in lid 1 van dit artikel.

Artikel 14 Burgerleden
1. Tijdens de informatie- en debatronde van het Raadsplein kunnen ook burgerleden, niet zijnde raadsleden, namens een fractie het woord voeren.
2. Elke fractie heeft de mogelijkheid om maximaal 4 kandidaten voor het burgerlidmaatschap voor te dragen. Deze leden dienen tijdens de laatste verkiezingen van de gemeenteraad op de kandidatenlijst van de betrokken partij te hebben gestaan.
3. Voor zover van toepassing gelden de bepalingen in dit reglement voor raadsleden evenzeer voor burgerleden.
4. Alvorens het burgerlid de functie aanvaardt legt het burgerlid ten overstaan van de voorzitter van de raad de eed of de gelofte af overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet. Daarnaast zal deze een verklaring ondertekenen waarin hij / zij dit nogmaals verklaart. In deze verklaring is tevens opgenomen dat een burgerlid zich overeenkomstig het genoemde in de gedragscode voor de raad zal gedragen.

Hoofdstuk III Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen

Artikel 15 De verschillende rondes van het Raadsplein
1. De informatieronde van het Raadsplein is de beeldvormende fase en is bedoeld om informatie over een onderwerp te verzamelen om zodoende te kunnen komen tot standpuntvorming en besluitvorming. Hierbij is het vooral de bedoeling om burgers, instellingen, organisaties te betrekken bij de bespreking van het agendapunt. Daarom kan de informatieronde op diverse manieren worden vormgegeven, zowel wat betreft plaats als vergadervorm. Hierbij kan gedacht worden aan expertmeetings, rondetafelgesprekken en hoorzittingen. Voor elke vergadering doet de agendacommissie een voorstel. Deelnemers aan een informatieronde op het Raadsplein zijn raadsleden en burgerleden. Desgevraagd kunnen collegeleden het woord voeren.
2. De debatronde van het Raadsplein is de meningsvormende fase en is bedoeld om standpunten in te brengen en met elkaar te debatteren. De debatronde vindt bij voorkeur plaats in de raadzaal. Deelnemers aan een debatronde op het Raadsplein zijn raadsleden en burgerleden. Bij de behandeling van een agendapunt wordt per fractie door één woordvoerder het woord gevoerd. Desgevraagd voeren collegeleden het woord. Collegeleden kunnen zich laten bijstaan door

ambtenaren of adviseurs. De voorzitter bepaalt, gehoord hebbende de vergadering, of ook anderen nog het woord kunnen voeren.
3. Aan het einde van de behandeling van een raadsvoorstel in de informatieronde dan wel de debatronde doet de voorzitter een voorstel hoe verder om te gaan met dat voorstel. De vergadering neemt hier terstond een besluit over conform het gestelde in lid 4.
4. In een informatie- en debatronde wordt een besluit genomen bij meerderheid van fracties. Grootte van de fracties is hierbij niet van belang, iedere fractie krijgt in deze één stem. Bij het staken van de stemmen geeft de zetelverdeling de doorslag.
5. De besluitvormingsronde van het Raadsplein, bedoeld om te komen tot besluitvorming, vindt plaats in de raadzaal. Leden van de besluitvormingsronde van het Raadsplein zijn de raadsleden

Artikel 16 Vergaderfrequentie en vergaderduur
1. De vergaderingen van het Raadsplein vinden in principe plaats op maandagavonden.
2. Er kunnen tijdens een Raadspleinvergadering op één avond meerdere rondes worden gehouden, waarbij ook sprake kan zijn van parallelsessies. De besluitvormingsronde van het Raadsplein vindt in principe eens in de drie weken plaats en is nooit onderdeel van parallelsessies.
3. De vergaderingen beginnen standaard om 19.30 uur en duren in beginsel niet langer dan tot 23.00 uur.
4. Wanneer de agenda om 23.00 uur nog niet is afgewerkt, nemen de aanwezige raadsleden en burgerleden bij voorkeur na afhandeling van het aan de orde zijnde agendapunt, op voorstel van de voorzitter een beslissing over de wijze en het tijdstip van behandeling van de nog resterende agendapunten. Hierbij geldt voor een informatie- en debatronde dat het besluit wordt genomen bij meerderheid van fracties conform het gestelde in artikel 15 lid 4.
5. De voorzitter kan, in bijzondere gevallen, een andere dag en / of een ander aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen.

Artikel 17 Oproep, toezending stukken
1. De voorzitter zendt ten minste tien dagen vóór een vergadering de leden een oproep met agenda van de vergadering onder vermelding van de dag, tijd en plaats van de vergadering.
2. De agenda vermeldt de onderwerpen die in de vergadering behandeld zullen worden in de volgorde waarin deze aan de orde zullen worden gesteld. Daarbij zal genoemd worden in welke ronde van het Raadsplein ze behandeld worden. De te behandelen voorstellen worden zoveel mogelijk gelijktijdig met de agenda ter beschikking gesteld.
3. Elektronisch beschikbare stukken worden op de website van de gemeente geplaatst, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid van de Gemeentewet bedoelde stukken.
4. Indien een gewijzigde agenda wordt vastgesteld, wordt deze agenda en de daarop betrekking hebbende stukken zo spoedig mogelijk, aan de deelnemers beschikbaar gesteld.

Artikel 18 Agenda
1. De agendacommissie stelt de concept agenda van de vergaderingen van het Raadsplein vast.
2. In spoedeisende gevallen kan de voorzitter na de verzending van de oproep een aanvullende agenda opstellen.
3. Bij aanvang van de Raadspleinvergaderingen stellen de aanwezige leden van de betreffende ronde van het Raadsplein de agenda vast. De leden van de vergadering kunnen op voorstel van een lid van de vergadering of de voorzitter van de betreffende ronde van het Raadsplein:
    a. onderwerpen aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren,
    b. de volgorde van de behandeling van de agendapunten wijzigen,
4. De raad neemt in de besluitvormingsronde, zo mogelijk met inachtneming van het advies van de agendacommissie, een besluit over afzonderlijke agenderingsverzoeken van een fractie.

Artikel 19 Uitnodiging college / wethouders
1. Op het tijdstip van de verzending van de agenda, zendt de griffier de agenda van de Raadpleinvergadering ook naar het college.
2. De burgemeester en de wethouders, wiens portefeuilles de agendapunten betreffen voor de Raadspleinvergadering kunnen de vergadering bijwonen en deelnemen aan de beraadslagingen.
3. Raadsleden kunnen de voorzitter verzoeken een collegelid op te roepen voor een Raadspleinvergadering.

Artikel 20 Ter inzage leggen van stukken
1. De stukken die dienen ter toelichting van de onderwerpen of voorstellen worden zo veel mogelijk via het raadsinformatiesysteem digitaal ter beschikking gesteld. Bijlagen en onderliggende stukken die vanwege aard en omvang niet digitaal ter beschikking kunnen worden gesteld, worden gelijktijdig met het verzenden van de agenda voor de leden ter inzage gelegd in het fractiehuis. Indien ná dit tijdstip stukken ter inzage worden gelegd, wordt hiervan mededeling gedaan aan de leden.
2. Een lid van de raad en een burgerlid mag een origineel van een ter inzage gelegd stuk niet buiten het stadhuis brengen.
3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid blijven stukken, waarvan op de inhoud op grond van artikel 25, eerste dan wel tweede lid van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd onder berusting van de griffier. De griffier verleent de leden van de raad en de burgerleden de inzage van deze stukken.

Artikel 21 Openbare kennisgeving
1. De vergadering wordt op de website van de gemeente en zo mogelijk in een huis-aan-huisblad ter openbare kennis gebracht.
2. Op de website van de gemeente wordt de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken geplaatst.

Paragraaf 2 Orde van vergadering

Artikel 22 Presentielijst
1. Bij een besluitvormingsronde van het Raadsplein tekent bij binnenkomst in de vergaderzaal ieder lid van de raad de presentielijst.

Artikel 23 Zitplaatsen
1. De voorzitter, de raadsleden en de griffier hebben een vaste zitplaats bij de besluitvormingsronde van het Raadsplein. De zitplaatsen worden door de voorzitter na overleg met de fractievoorzitters vóór de eerste vergadering van de nieuwe raadsperiode aangewezen.
2. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan de voorzitter na overleg in het presidium de indeling herzien.
3. De griffier draagt zorg voor een zitplaats voor de wethouders, secretaris en overige personen die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 24 Opening vergadering; quorum
1. De voorzitter opent de besluitvormingsronde van het Raadsplein op het vastgestelde uur, indien het daarvoor door de Gemeentewet vereiste aantal leden blijkens de presentielijst aanwezig is (meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden).
2. Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip nog steeds niet het vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de voorzitter, na voorlezing van de namen van de afwezige leden met inachtneming van artikel 20 van de Gemeentewet, dag en uur van de volgende vergadering.

3. Het in lid 1 en 2 gestelde is niet van toepassing op de informatieronde en de debatronde van het Raadsplein.

Artikel 25 Inspreekrecht burgers, bedrijven en instellingen

1. Tijdens een Raadsplein kunnen burgers, bedrijven of instellingen het woord voeren.
2. Het woord kan niet gevoerd worden over voorstellen tot het benoemen van personen.
3. Degene die gebruik wil maken van het spreekrecht dient dit onder vermelding van het onderwerp, vóór 10.00 uur op de dag van de vergadering te melden bij de griffier.
4. Het spreekrecht geldt niet voor personen die het woord willen voeren namens een politieke partij die in de raad vertegenwoordigd is.
5. Het spreekrecht geldt niet voor die personen die eerder over hetzelfde onderwerp in een Raadspleinvergadering gebruik hebben gemaakt van het spreekrecht, tenzij het voorstel afwijkt van het voorstel dat eerder is behandeld. Voor niet-geagendeerde onderwerpen geldt dat slechts 1x per half jaar door dezelfde persoon kan worden ingesproken.
6. De spreker wordt verzocht de bijdrage op schrift, voorzien van naam en contactgegevens aan de griffier ter hand te stellen.
7. De spreker wordt door de voorzitter voor ten hoogste 5 minuten het woord verleend. De fracties kunnen de spreker vragen stellen. De spreker krijgt gelegenheid in tweede instantie maximaal 2 minuten het woord te voeren.
8. Indien er meerdere insprekers zijn, bepaalt de voorzitter de volgorde van sprekers. De voorzitter kan, gelet op het aantal sprekers en de beschikbare tijd, de spreektijd inkorten dan wel verlengen.
9. De voorzitter doet een voorstel voor de behandeling van de inbreng van de spreker, indien het een onderwerp betreft dat niet op de agenda staat.

Artikel 26 Besluitenlijst

1. Van de vergaderingen van het Raadsplein wordt een korte besluitenlijst (terugblik) gemaakt.
2. In de besluitenlijst worden in ieder geval de genomen besluiten opgenomen en de gemaakte afspraken en toezeggingen.
3. Van de vergadering van de debatronde en de besluitvormingsronde van het Raadsplein worden beeld- en geluidopnames gemaakt. Deze opnames worden gearchiveerd en zijn via de website van de gemeenteraad te raadplegen.

Artikel 27 Ingekomen stukken

1. Bij de raad ingekomen stukken, waaronder de informatienota's van de burgemeester en het college, worden op een lijst geplaatst. De griffier doet daarbij een voorstel tot afhandeling.
2. De lijst wordt ter vaststelling in de besluitvormingsronde van het Raadsplein geagendeerd.
3. Over de lijst van ingekomen vinden geen beraadslagingen plaats.
4. Indien een of meerdere leden een ingekomen stuk op het Raadsplein wensen te bespreken, dient bij de griffier een schriftelijk verzoek te worden ingediend. Hiervoor is een format beschikbaar. Bij vaststelling van de lijst van ingekomen stukken wordt dit agenderingsverzoek in stemming gebracht.

Artikel 28 Spreekregels

1. In de besluitvormingsronde van het Raadsplein spreken de leden vanaf hun plaats of van het spreekgestoelte en richten zich tot de voorzitter. Bij interrupties wordt dan gebruik gemaakt van de interruptiemicrofoons.
2. Tijdens de besluitvormingsronde wordt eveneens gebruik gemaakt van spreekgestoelte en interruptiemicrofoons.
3. Bij bijzondere gelegenheden kan de voorzitter bepalen dat de leden vanaf een andere plaats spreken.

Artikel 29 Volgorde sprekers en aantal spreektermijnen
1. Een lid voert slechts het woord na het aan de voorzitter gevraagd en van hem verkregen te hebben.
2. De voorzitter bepaalt de sprekersvolgorde in de vergadering.
3. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel in de debatronde of eventueel in een besluitvormingsronde geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij de raad anders beslist.
4. Elke spreektermijn wordt door de voorzitter afgesloten.
5. Raadsleden voeren in een termijn niet meer dan éénmaal het woord over hetzelfde onderwerp of voorstel.
6. Het bepaalde in lid 5 is niet van toepassing op een raadslid dat een (sub-)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend ten aanzien van de beraadslaging daarover.
7. Bij de bepaling hoeveel keer een raadslid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt het spreken over een voorstel van orde niet meegerekend.

Artikel 30 Spreektijd
1. De vergaderingen van het Raadsplein kennen in principe geen spreektijdverdeling. Voor de beraadslagingen over de voorjaarsstukken en de najaarsstukken (algemene beschouwingen) kan een spreektijdverdeling worden gehanteerd, waarbij elke fractie evenveel spreektijd heeft. De spreektijd voor het college bedraagt in dat geval in totaal de helft van de totale spreektijd van de raad.
2. Zodra de voor de spreektijd gestelde maximumduur is verstreken, verzoekt de voorzitter de spreker zijn betoog af te ronden. De spreker geeft terstond aan dit verzoek gevolg.

Artikel 31 Handhaving orde
1. In een debatronde of besluitvormingsronde van het Raadsplein mag een spreker in zijn betoog niet worden gestoord, tenzij de voorzitter het nodig oordeelt hem aan het bepaalde in dit Reglement te herinneren.
2. De voorzitter bepaalt afhankelijk van de agenda de duur van het gesloten zijn van het betoog. Hij maakt dit voorafgaand aan de beraadslagingen bekend.
3. Interrupties zijn toegestaan, tenzij de voorzitter beslist dat een spreker zijn betoog zonder verdere interrupties zal afronden.
4. Indien in een vergadering van het Raadsplein een lid zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, afwijkt van het in behandeling zijnde onderwerp, een spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de voorzitter tot de orde geroepen en zo nodig in de gelegenheid gesteld de woorden, die tot het tot de orde roepen aanleiding hebben gegeven, terug te nemen.
5. Indien het desbetreffende lid hieraan geen gevolg geeft, dan wel doorgaat met de in het lid 4 genoemde gedragingen kan de voorzitter hem gedurende de vergadering, waarin dit plaatsheeft, over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.

Artikel 32 Schorsing
1. Op verzoek van een lid van de raad of op eigen initiatief kan de voorzitter besluiten de behandeling van het voorstel voor een door hem te bepalen tijd te schorsen teneinde het college of de leden de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad.
2. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is. Degene die de schorsing heeft gevraagd, heeft als eerste het woord.

Artikel 33 Deelname aan het Raadsplein door anderen

1. Tijdens de informatieronde kunnen op initiatief van de Agendacommissie derden worden uitgenodigd aan de vergadering deel te nemen. De wijze van beraadslagen in de informatieronde kan variëren. Mogelijke vormen zijn expertmeeting, hoorzitting, presentatie, etc.
2. Op degene die op grond van dit artikel is toegelaten deel te nemen aan het Raadsplein zijn de bepalingen van dit Reglement van overeenkomstige toepassing.

Artikel 34 Beslissing /stemverklaring
1. Wanneer de voorzitter tijdens de besluitvormingsronde van het Raadsplein vaststelt dat een onderwerp of voorstel voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging, tenzij de raad anders beslist.
2. In de besluitvormingsronde vindt na sluiting van de eventuele beraadslagingen stemming plaats over het voorstel.
3. Voordat de stemming plaatsvindt, formuleert de voorzitter het voorstel voor de te nemen beslissing.
4. Voordat de raad tot stemming overgaat, kunnen raadsleden hun voorgenomen stemgedrag toelichten. De stemverklaring mag ten hoogste één minuut duren.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen tijdens de besluitvormingsronde

Artikel 35 Stemming over zaken
1. De voorzitter gaat na of stemming wordt verlangd. Indien niemand om stemming vraagt en ook de voorzitter dit niet verlangt, stelt de voorzitter vast dat het voorstel zonder stemming is aangenomen.
2. Het stemgedrag van raadsleden in de besluitvormingsronde, is te raadplegen op de website.
3. Indien door een of meer leden stemming wordt verlangd, wordt hiertoe overgegaan. De stemming vindt plaats door middel van handopsteken.
4. Indien door een of meer leden hoofdelijke stemming wordt gevraagd, doet de voorzitter daarvan mededeling aan de raad.
5. Voordat tot de hoofdelijke stemming wordt overgegaan, deelt de voorzitter mee bij welk raadslid de hoofdelijke stemming zal beginnen. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentlijst aangewezen; bij het daar genoemde raadslid begint de hoofdelijke stemming.
6. De griffier roept de leden bij naam op hun stem uit te brengen, beginnende bij het lid dat daarvoor overeenkomstig lid 5 van dit artikel is aangewezen. Vervolgens geschiedt de oproeping naar de volgorde van de presentielijst.
7. Bij hoofdelijke stemming is ieder in de vergadering aanwezig lid dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, verplicht zijn stem uit te brengen.
8. De leden brengen hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken.
9. Heeft een raadslid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing nog herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft. Bemerkt het lid zijn vergissing pas later, dan kan hij nadat de voorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt, laten aantekenen dat hij zich heeft vergist; de uitslag van de stemming wijzigt echter niet.
10. De voorzitter deelt de uitslag na afloop van de hoofdelijke stemming mee, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.
11. Tenzij de vergadering voltallig is, wordt bij staking van stemmen het nemen van een beslissing uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend.
12. Indien de stemmen staken in een voltallige vergadering of een ingevolge het elfde lid opnieuw belegde vergadering, is het voorstel niet aangenomen.

Artikel 36 Stemming over amendementen en moties
1. Indien een amendement is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.

2. Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.
3. Indien twee of meer amendementen of subamendementen zijn ingediend, bepaalt de voorzitter de volgorde waarin zal worden gestemd. Daarbij geldt de regel, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
4. Nadat over alle amendementen is gestemd, vindt de eindstemming over het voorstel plaats. In het geval de amendementen zijn aangenomen, vindt de eindstemming plaats over het voorstel zoals dat luidt met inachtneming van de amendementen.
5. Indien een motie op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over de motie gestemd en vervolgens over het voorstel.
6. Indien over een aanhangig voorstel zowel een motie als een (sub)amendement zijn ingediend, wordt eerst over het amendement gestemd overeenkomstig de eerste vier leden van dit artikel. Vervolgens wordt over de motie gestemd.

Artikel 37 Stemming over personen
1. Bij stemming over personen voor benoemingen of het opstellen van voordrachten of aanbevelingen, benoemt de voorzitter drie raadsleden tot stembureau.
2. Aanwezige raadsleden die zich niet ingevolge artikel 28 van de wet van deelneming aan de stemming moeten onthouden, zijn verplicht een door het stembureau verstrekt stembriefje in te leveren.
3. Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. De raad kan op voorstel van het stembureau beslissen dat bepaalde stemmingen worden samengevat op één briefje.
4. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist de raad op voorstel van het stembureau.

Artikel 38 Herstemming over personen
1. Wanneer bij de eerste stemming over twee of meer personen, niemand de volstrekte meerderheid heeft, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming niemand de volstrekte meerderheid heeft, vindt een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben gekregen. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatsvinden.
3. Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 39 Beslissing door het lot
1. Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben, door de voorzitter op afzonderlijke, identieke briefjes geschreven.
2. Deze briefjes worden, nadat zij door de commissie van stemopneming zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponeerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de voorzitter één van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje staat, wordt benoemd.

Hoofdstuk IV Rechten van leden

Artikel 40 Amendementen
1. Ieder lid dat in de besluitvormingsronde van het Raadsplein aanwezig is, is bevoegd tijdens de beraadslagingen amendementen op het voorgestelde besluit in te dienen.

2. Ieder lid dat in de Besluitvormingsronde van het Raadsplein aanwezig is, is bevoegd op het ingediende amendement een sub-amendement in te dienen.
3. Elk (sub)amendement moet om in behandeling te kunnen worden genomen schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend. Raadsleden worden verzocht een amendement vóór 10.00 uur op de dag van de vergadering aan de raadsgriffie te mailen.
4. Intrekking door de indiener(s) van het (sub-)amendement is te allen tijde mogelijk totdat de besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Artikel 41 Moties
1. Raadsleden dienen moties schriftelijk in bij de voorzitter. Raadsleden worden verzocht een motie vóór 10.00 uur op de dag van de vergadering aan de raadsgriffie te mailen.
2. De behandeling van een motie vindt gelijktijdig plaats met de beraadslaging over het onderwerp of voorstel waarop het betrekking heeft.
3. De behandeling van een motie “vreemd aan de orde van de dag” vindt plaats nadat alle agendapunten zijn behandeld.
4. Intrekking door de indiener van een motie is mogelijk totdat de besluitvorming daarover door de raad is afgerond.

Artikel 42 Preadvies
1. Indien een motie is ingediend kan de motie worden aangehouden om het college van burgemeester en wethouders in de gelegenheid te stellen aan de raad ter zake een preadvies voor te leggen.
2. Na ontvangst van het preadvies kan de indiener de motie intrekken of al dan niet gewijzigd in stemming brengen.

Artikel 43 Voorstel tot splitsing
Ieder lid dat in de besluitvormingsronde van het Raadsplein aanwezig is, is bevoegd tijdens de beraadslagingen voor te stellen het voorgestelde besluit in één of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijk wordt besloten.

Artikel 44 Mondelinge vragen te stellen door raadsleden
1. In de besluitvormingsronde van het Raadsplein is er voor de raadsleden gelegenheid aan het college, een wethouder of de burgemeester mondeling vragen te stellen (vast agendapunt).
2. Het lid van de raad dat vragen wil stellen, meldt dit schriftelijk op de dag van de vergadering vóór 10.00 uur bij de raadsgriffie. Zo mogelijk worden bij de melding de te stellen vragen bijgevoegd.
3. De voorzitter bepaalt de volgorde van de sprekers. De vragensteller wordt door de voorzitter het woord verleend voor de eerste termijn.
4. Het college, de burgemeester of de wethouder krijgt gelegenheid de vraag te beantwoorden.
5. De vragensteller kan als reactie op het antwoord in tweede termijn één korte vervolgvraag stellen, waarop vervolgens nog een kort antwoord kan volgen.
6. Leden van andere fracties kunnen het woord krijgen voor het stellen van een korte vraag over hetzelfde onderwerp. Het college, de burgemeester of de wethouder krijgt vervolgens de gelegenheid om deze vragen te beantwoorden.
7. Indien het niet mogelijk is inhoudelijk te antwoorden, wordt de vraag binnen één week schriftelijk beantwoord.
8. Tijdens de vragenronde zijn geen interrupties toegestaan.

Artikel 45 Schriftelijke vragen
1. Ieder lid kan aan de burgemeester of aan het college schriftelijk vragen stellen.

2. De vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien.
3. De vragen worden bij de griffier ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en het college worden gebracht.
4. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen vier weken na de eerstvolgende vergadering van het college na ontvangst van de vragen.
5.Indien beantwoording niet binnen de termijn als bedoeld in lid 4 plaatsvindt, worden de vragen mondeling in de eerstvolgende Besluitvormingsronde van het Raadsplein beantwoord, tenzij het college schriftelijk gemotiveerd heeft aangegeven dat de termijn niet kan worden gehaald en daarbij een gemotiveerde termijn wordt aangegeven, waarbinnen beantwoording wel plaats zal vinden. Dit bericht wordt behandeld als een antwoord.
6. De antwoorden worden, tezamen met de vragen geplaatst op de lijst ingekomen stukken, als bedoeld in artikel 27.

Artikel 46 Voorstellen van orde
1. De voorzitter en ieder lid kunnen tijdens de vergaderingen van het Raadsplein mondeling een voorstel van orde doen.
2. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering betreffen.
3. Over een voorstel van orde beslist de vergadering terstond.
4. In een informatie- en debatronde wordt het in lid 3 bedoelde besluit genomen bij meerderheid van fracties conform het gestelde in artikel 15 lid 4.

Artikel 47 Initiatiefvoorstellen
1. Een initiatiefvoorstel moet om in behandeling te kunnen worden genomen schriftelijk bij de griffier worden ingediend. Deze brengt een ingediend voorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van het college.
2. Het college kan schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen.
3. Nadat het college schriftelijk wensen of bedenkingen ter kennis van de raad heeft gebracht of kenbaar heeft gemaakt hiertoe niet te zullen overgaan, plaatst de griffier het voorstel op de agenda van de eerstvolgende vergadering van de agendacommissie. De agendacommissie doet een voorstel voor de wijze van behandeling.

Artikel 48 Discussienota
1. Een raadslid kan een discussienota schriftelijk bij de griffier indienen. Een discussienota dient om een discussie over een bepaald probleem te voeren en het gevoelen in te winnen van de raadsfracties voorafgaande aan het opstellen van een initiatiefvoorstel.
2. De griffier plaatst de nota op de agenda van de eerstvolgende vergadering van de agendacommissie. De agendacommissie agendeert de discussienota voor een debatronde.
3. De uitkomsten van de discussie kunnen ingrediënten zijn voor een initiatiefvoorstel.

Artikel 49 Terugzenden voorstel
1. Een voorstel van het college aan de raad, dat vermeld staat op de agenda van de besluitvormingsronde van het Raadsplein, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van de raad.
2. Wanneer de raad van oordeel is dat een raadsvoorstel voor advies teruggezonden moet worden naar het college, kan de raad bepalen binnen welke termijn het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 50 Inlichtingen

1. Raadsleden dienen verzoeken tot inlichtingen als bedoeld in de artikelen 169, derde lid, en 180, derde lid van de Gemeentewet schriftelijk in bij de griffier.
2. De griffier brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige raadsleden en het college of de burgemeester.
3. De verlangde inlichtingen worden zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de raad verschaft, in ieder geval binnen vier weken nadat het verzoek is ingediend.
3. Het college of de burgemeester kan de inlichtingen ook mondeling geven in de eerstvolgende besluitvormingsronde van het Raadsplein.
4. In het geval de inlichtingen schriftelijk worden gegeven, worden de vragen met de daarop gegeven antwoorden op de lijst van ingekomen stukken geplaatst.

Artikel 51 Interpellatie
1. Het verzoek tot het houden van interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, ten minste op de vrijdag voor de besluitvormingsronde van het Raadsplein vóór 10.00 uur schriftelijk bij de griffier ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.
2. De griffier brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden. Bij de vaststelling van de agenda tijdens de eerstvolgende besluitvormende vergadering na indiening van het verzoek, wordt het verzoek in stemming gebracht. De raad bepaalt op welk tijdstip tijdens de vergadering de interpellatie zal worden gehouden.
3. De interpellant voert niet vaker dan tweemaal het woord, de overige leden, de burgemeester en de wethouders niet vaker dan eenmaal, tenzij de raad hiervoor toestemming geeft.

Artikel 52 Spoeddebat
1. Het verzoek tot het houden van een spoeddebat wordt, behoudens in een naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, tenminste op de vrijdag voor de besluitvormingsronde van het Raadsplein vóór 10.00 uur schriftelijk bij de griffier ingediend.
2. Het verzoek moet, om in behandeling te worden genomen, een duidelijke omschrijving bevatten van het onderwerp waarover een spoeddebat wordt aangevraagd en ondertekend zijn door tenminste een vijfde van het aantal leden van de raad.
3. De griffier brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en het college. Aan het begin van de besluitvormingsronde van het Raadsplein beslist de raad op het verzoek aan de hand van de criteria zoals genoemd onder lid 4.
4. Bij een spoeddebat gaat om het direct plaatsen van een onderwerp op de agenda van de raad, hetzij in een reguliere vergadering, hetzij in een extra vergadering. Het onderwerp geeft een zodanige urgentie dat:
    a. uitstel kan leiden tot onomkeerbare beslissingen van het college of anderszins tot maatregelen dan wel handelingen die onomkeerbaar zijn of
    b. uitstel dwingt tot het nemen van besluiten dan wel het treffen van maatregelen om een politiek of maatschappelijk onaanvaardbare situatie te voorkomen.
5. Indien de raad het verzoek inwilligt, bepaalt de raad op welk tijdstip het debat wordt gehouden. Indien sprake is van een extra vergadering, wordt deze vergadering binnen 10 dagen gehouden.

Hoofdstuk V Besloten vergadering

Artikel 53 Algemeen
1. Op een besloten vergadering zijn de bepalingen van dit Reglement van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet in strijd zijn met het besloten karakter van de vergadering.

2. In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
    a. de toelating van nieuw benoemde leden
    b. de vaststelling en wijziging van de begroting en de vaststelling van de rekening
    c. de invoering, wijziging en afschaffing van gemeentelijke belastingen
    d. de benoeming en ontslag van wethouders.

Artikel 54 bekrachtiging geheimhouding
1. Indien het college op grond van artikel 25 lid 2 van de Gemeentewet besluit geheimhouding op te leggen met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken, dient deze bekrachtiging door de raad in zijn eerstvolgende besluitvormingsronde van het Raadsplein te geschieden, anders vervalt de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 lid 3 van de Gemeentewet.
2. Bij de verstrekking van de stukken bedoeld in lid 1 dient het college deze te voorzien van een argumentatie op basis van een artikel in de Wet Openbaarheid van Bestuur waarop de geheimhouding vereist is. Daarnaast dienen de stukken bedoeld in lid 1 voorzien te zijn van een termijn waarvoor deze geheimhouding van kracht is.

Artikel 55 Geheimhouding
Voor de afloop van de besloten vergadering beslist de raad of over de inhoud van de stukken en het behandelde geheimhouding zal gelden. De raad kan besluiten de geheimhouding op te heffen.

Artikel 56 Opheffing geheimhouding
Indien de raad op grond van het bepaalde in artikel 25, derde en vierde lid, 55, tweede en derde lid, of artikel 86, tweede en derde lid van de Gemeentewet, voornemens is de geheimhouding op te heffen, wordt, indien daarom wordt verzocht door het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het betreffende orgaan overleg gevoerd.

Hoofdstuk VI Toehoorders en pers

Artikel 57 Toehoorders en pers
1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

Artikel 58 Geluid- en beeldregistraties
Degenen die in de vergaderzaal tijdens de openbare vergadering van het Raadsplein geluid- en/of beeldregistraties willen maken, doen hiervan mededeling aan de voorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Hoofdstuk VII Slotbepalingen

Artikel 59 Uitleg Reglement
In de gevallen waarin dit Reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van het Reglement, beslist de raad op voorstel van de voorzitter, gehoord het presidium.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 1 maart 2018

Openbaar

Onderwerp	Werkwijze raad 2018 - 2022
Versienummer	1
Portefeuillehouder	-
Informant	A.B.M ten Have
Eenheid/Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	(038) 498 2848
Email	Abm.ten.have@zwolle.nl
Bijlagen	Overdracht Agendacommissie

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- Kennis te nemen van het overdrachtsdocument van de agendacommissie
- Een uitspraak te doen over een aantal zaken m.b.t. de werkwijze van de nieuwe raad. Er wordt een uitspraak gevraagd over:
    - de gewenste vergaderavond
    - de doorontwikkeling van de informatieronde
    - agenderingsverzoeken
    - het al dan niet invoeren van spreektijd
    - variaties in de debatvorm
    - de frequentie van de besluitvormingsronde
    - een debattraining
    - de ontmoetingsdag
    - het doorwerkprogramma
    - eventueel andere onderwerpen m.b.t. de werkwijze waarover de raad een uitspraak wenst te doen.
- De raadsgriffie de opdracht te geven om e.e.a. conform deze beslisnota uit te werken.

Datum 1 maart 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De nieuwe raad bepaalt haar eigen werkwijze. Daarbij wordt logischerwijs voortgeborduurd op de werkwijze uit het verleden. Ook kan rekening worden gehouden met de veranderende rol van de raad in de maatschappij en gekozen worden voor werkwijzen die hieraan tegemoet komen. De werkwijze uit het verleden is onder andere verwoord in het Reglement van Orde van de vorige raad. Door de agendacommissie (bestaande uit raadspleinvoorzitters) is een overdrachtsdocument gemaakt over de raadsperiode 2014 – 2018 met adviezen voor de komende periode. Zowel het Reglement als het overdrachtsdocument treft u bijgaand aan. Over de werkwijze wordt gesproken tijdens een niet-officiële raadspleinbijeenkomst. Eerst volgt een korte informatieronde onder voorzitterschap van een raadspleinvoorzitter. Tijdens deze ronde kunnen raadsleden verduidelijkende vragen stellen aan de voorzitter en leden van de agendacommissie 2014 – 2018 en de raadsgriffie. Dan volgt een korte pauze voor intern fractieoverleg.
Vervolgens vindt, weer onder voorzitterschap van een raadspleinvoorzitter, een debatronde plaats over de werkwijze. Daarna is er opnieuw ruimte voor fractieoverleg en kunnen fracties moties of amendementen voorbereiden als zij de werkwijze, uiteengezet onder toelichting op te bespreken onderwerpen, willen veranderen of andere onderwerpen willen aanvoeren.
In een besluitvormingsronde onder leiding van de plaatsvervangend voorzitter van de vorige raad (i.v.m. verhindering burgemeester) vindt dan besluitvorming plaats over de moties en amendementen. Deze besluiten vormen input voor een nieuw Reglement van Orde, waarover de raad later een formeel besluit moet nemen.
Met deze opzet wordt geprobeerd twee doelen te dienen. Enerzijds nieuwe raadsleden laten zien hoe raadspleinvergaderingen in zijn werk gaan. Anderzijds richtinggevende uitspraken verkrijgen over de werkwijze van de nieuwe raad.

Beoogd effect
Komen tot nieuwe werkafspraken van de raad.

Toelichting op te bespreken onderwerpen
In principe kan over alles wat te maken heeft met de werkwijze van de nieuwe raad gesproken worden. In dit voorstel gaan we in op de adviezen die vanuit de agendacommissie zijn gegeven en het vergadermoment. Op basis van de voorstellen hieronder kunnen uitspraken worden gedaan, eventueel met behulp van moties en amendementen.

1. Vergadermoment en aanvangstijd

Al lange tijd vinden de raads(plein)vergaderingen in Zwolle op maandagavond plaats. Sommigen vinden dat onhandig, omdat er dan veel overleg nog in het weekend plaatsvindt en omdat een lange vergadering op de maandagavond een zwaar begin van de werkweek is. Voor anderen is de maandagavond juist erg geschikt, omdat er dan in het weekend voorbereiding kan worden gedaan, in plaats van gedurende de werkweek. Tijdens de vorige raadsperiode was de raad verdeeld over het vergadermoment, uiteindelijk waren 20 raadsleden voorstander van de maandagavond en 19 voorstander van de donderdagavond. Toen is besloten dat de nieuwe raad opnieuw zou kijken naar de gewenste vergaderavond. Daarnaast wordt de raad gevraagd een uitspraak te doen over de aanvangstijd van de vergaderingen. De vorige raadsperiode begonnen de vergaderingen om 19.30

uur. Daarvoor is het ook voorgekomen dat vergaderingen om 19.00 uur begonnen. Voordeel daarvan is dat de vergadering meestal wat eerder afgelopen is (in de regel om 22.00 uur i.p.v. 22.30 uur). Nadeel van aanvangstijd 19.00 uur is dat het voor sommigen met het oog op de thuissituatie te vroeg in de avond is.
De agendacommissie heeft geen advies gegeven over het vergadermoment en aanvangstijd.

2. Raadsplein – informatieronde

2a. Doorontwikkeling informatieronde

Waar de informatieronde oorspronkelijk werd gebruikt als technische en feitelijke vragenronde aan de portefeuillehouder, is deze de afgelopen jaren doorontwikkeld tot een instrument om met inwoners en organisaties te spreken en hen te betrekken bij de lokale politiek. De agendacommissie adviseert daarom deze doorontwikkeling voort te zetten en daarbij te kijken naar verschillende vormen, samenstellingen, doelen en locaties. Ook zou extra aandacht besteed moeten worden aan de ‘voor- en nazorg’ voor genodigden.

2b. Agenderingsverzoeken informatieronde

Fracties kunnen een algemeen agenderingsverzoek of een agenderingsverzoek van een informatienota indienen. De formats worden daarbij niet altijd even scherp of volledig ingevuld. Doordat het agenderingsverzoek kort voor de besluitvormingsronde wordt ingediend, kan hier meestal geen actie meer op worden ondernomen. Het advies van de agendacommissie is om het format voor agenderingsverzoek aan te scherpen, met aandacht voor gewenste doel, opzet en genodigden. Ook wordt het eerder indienen van verzoeken met een check door de griffie aanbevolen.

3. Raadsplein – Debatronde

3a. Spreektijd

Sinds de raadsconferentie medio 2016 is op meerdere moment geëxperimenteerd met het hanteren van spreektijd. De reacties hierop waren overwegend positief. De Agendacommissie adviseert daarom spreektijd in te voeren in de debatronde. Die spreektijd omvat dan zowel de bijdrage als de interrupties, inclusief de beantwoording, met dezelfde spreektijd voor alle fracties. Mocht de raad besluiten tot het invoeren van spreektijd, vraagt dit wel een investering. Hoe groot die investering precies is, wordt op dit moment uitgezocht.

3b. Variatie debatvorm

Vanaf voorjaar 2017 is een nieuwe debatvorm bij agenderingsverzoeken ingevoerd, met onderscheid tussen de wijze van inbreng en rol van indiener(s) en andere fracties, zie overdrachtsdocument van de Agendacommissie. De Agendacommissie adviseert deze debatvorm te handhaven als standaard bij agenderingsverzoeken en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om nog meer te variëren in debatvormen.

4. Raadsplein – Besluitvormingsronde

Sinds medio 2017 is besloten om niet eens in de twee weken maar eens in de drie weken een besluitvormingsronde te houden en daar in de regel niets achteraan te plannen. Voordeel van de wijziging is dat er meer ruimte is voor besluitvorming, mondelinge vragen, moties vreemd, etc. Nadeel is dat het besluitvormingsproces en daarmee de besluitvorming in zijn geheel nu meer tijd vraagt en is de raad per saldo meer vergadertijd kwijt. De agendacommissie adviseert echter om de nieuwe frequentie voort te zetten.

5. Vorming, training, scholing

5a. Debattraining

De vorige raad heeft de wens geuit om de debatronde efficiënter en aantrekkelijker te maken. Ook is de agendacommissie van mening dat het goed is om met enige regelmaat de kennis over de inzet van raadsinstrumenten volgens het Reglement van Orde op te frissen en te zorgen dat ook nieuwe raadsleden goed geïnstrueerd worden. Daarom is het advies om de nieuwe raad een raadsbrede debattraining aan te bieden en een training te verzorgen over de inzet van raadsinstrumenten. Beide trainingen moeten worden aangeboden bij zowel de start als halverwege de raadsperiode.

5b. Ontmoetingsdag

Jaarlijks heeft de raad een ontmoetingsdag, waarbij de raad de stad in gaat. Het voorstel is om in aanvulling op deze ontmoetingsdag ook een externe ontmoetingsdag buiten Zwolle te organiseren. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld een kijkje in de keuken bij een andere gemeente(raad).

5c. Doorwerkprogramma

Het raadswerk vraagt veel van met name nieuwe raadsleden. Daarom wordt altijd een inwerkprogramma opgesteld dat een breed aanbod omvat over zowel inhoudelijke onderwerpen, als kennismaking met elkaar, de organisatie en uw nieuwe rol als raadslid. Het inwerkprogramma loopt vanaf de verkiezingen tot aan de ontmoetingsdag op 22 juni, met ongeveer één á twee activiteiten in de week. Hierdoor is het niet mogelijk om álle voor raadsleden relevante onderwerpen te behandelen. Voorgesteld wordt om in aanvulling op dit inwerkprogramma, ook een doorwerkprogramma op te stellen. Dit programma kan verschillende activiteiten bevatten (denk aan bijpraatsessies, informatiemarkten, trainingen etc.). Waar mogelijk worden de activiteiten in het doorwerkprogramma gekoppeld aan onderwerpen op de agenda of actuele thema's. Het voorstel is om hier ook af te toe de vrijdagmiddag te gebruiken. Doel bij het plannen van activiteiten in het doorwerkprogramma is tegemoetkomen aan de informatiebehoefte van de raad op dat moment.

6. Andere onderwerpen

Uiteraard staat het u vrij ook over andere onderwerpen, die betrekking hebben op de werkwijze, vragen te stellen, debat te voeren en een motie of een amendement in te dienen. Hierbij kunt u denken aan parallel vergaderen, het gebruik van raadsinstrumenten, verslaglegging van de vergaderingen etc. Zie ook het document in de bijlage: Werkvormen vernieuwing lokale democratie.

Communicatie

Indien van toepassing, worden de uitkomsten van het informele raadsplein verwerkt in een nieuw Reglement van Orde, waarover de raad over enkele weken een formeel besluit neemt. Over dit nieuwe Reglement zal op de website en in andere publicaties over de aangepaste werkwijze van de raad worden gecommuniceerd.

Vervolg

De nieuwe afspraken worden ter uitvoering opgepakt door de griffie al dan niet na verdere besluitvorming door de nieuwe agendacommissie of het presidium. Indien van toepassing worden afspraken vastgelegd in een nieuw Reglement van Orde, welke op een nader te bepalen moment ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Datum 1 maart 2018

de heer drs. A.B.M. ten Have, griffier

Overdracht Agendacommissie

Aan: de nieuwe Gemeenteraad en nieuwe Agendacommissie
Van: Agendacommissie
Onderwerp: Overdrachtsdocument voor de nieuwe raad

Inleiding
Op verzoek van het Presidium ontvangt u als nieuwe raad hierbij een overdrachtsdocument. Hiermee kan gezorgd worden voor een goede overgang en voorkomen worden dat kennis en ervaringen van de afgelopen periode verloren gaan. Dit document is opgesteld door de Agendacommissie en gaat onder meer over de processen rondom het Raadsplein en de rol en taak van de Agendacommissie. Op een aantal onderdelen wil de Agendacommissie op basis van haar ervaringen een advies of overweging meegegeven aan de nieuwe Agendacommissie.

Raadsplein

Met ingang van de raadsperiode 2010-2014 werkt de raad van Zwolle formeel met het Raadsplein. Het Raadsplein kent het zogenaamde BOB-model: beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. In Zwolle de informatieronde, debatronde en besluitvormingsronde.

Informatieronde

- Doorontwikkeling informatieronde.

Oorspronkelijk werd de informatieronde gebruikt als technische en feitelijke vragenronde aan de portefeuillehouder. De afgelopen jaren is de Informatieronde doorontwikkeld tot een instrument om vooral met andere partijen te spreken over hun visie op een specifiek onderwerp en hen meer te betrekken bij de lokale politiek. Dit kunnen inwoners, instellingen of organisaties zijn. Het veranderend gebruik van dit instrument weerspiegelt daarmee ook de veranderende rol en positie van de raad (naar de 'participatieve democratie'). In veel geval ligt de oorsprong van een informatieronde in een agenderingsverzoek van een informatienota.
Advies: de doorontwikkeling van de informatieronde voortzetten. De ervaring van de agendacommissie is dat het centraal stellen van het doel van een informatieronde het werken met verschillende vormen noodzakelijk maakt. Daarbij dient ook nadrukkelijk te worden nagedacht over de meest geschikte setting voor een informatieronde rekening houdend met de achtergrond van de betreffende gesprekspartners. Zo is de slagingskans van een gesprek met kwetsbare jongeren vele malen groter op een laagdrempelige plek in de stad, met een informele opzet, dan een gesprek op het Stadhuis dat door de locatie direct een formeler karakter krijgt. Op basis van dergelijke overwegingen zouden meer varianten mogelijk gemaakt kunnen worden. Daarbij kunnen verschillende variabelen onderscheiden worden zoals:
-aantal deelnemers (bijv. beperken van aantal genodigden of juist open oproep)
- soort deelnemers (bijv. uitsluitend wethouder met ambtenaren of instellingen of inwoners of een mix)
-locatie (Stadhuis of elders)
-doel informatieronde (bijv. feitelijke informatie verkrijgen of juist ervaringen ophalen)

-duur informatieronde (uiteraard afhankelijk van doel).
De informatieronde kan vervolgens op verschillende manieren vormgegeven worden, denk aan:
-(Korte) feitelijke informatieronde
-Expertmeeting
-Ronde tafelgesprek
-Hoorzitting
-Werkbezoek
Tenslotte zou het goed zijn meer aandacht te besteden aan ‘voorzorg’ en ‘nazorg’ voor meesprekers . Wat betreft voorzorg door de fracties te verzoeken om vragen aan meesprekers zoveel mogelijk van tevoren te laten indienen. Dit zorgt er niet alleen voor dat de geijkte vragen en antwoorden sneller afgehandeld zijn en er ruimte ontstaat voor meer verdiepende vragen, maar zorgt ook dat genodigden voorafgaand aan het Raadsplein geïnformeerd kunnen worden. De ervaring van de Agendacommissie is dat dit ervoor zorgt dat meesprekers meer op hun gemak zijn in het gesprek met de raad. Voor velen is het immers de eerste keer of ongebruikelijk dat zij in een dergelijke setting spreken. Daarnaast kan het voor meesprekers prettig zijn om voor aanvang van een Raadsplein door de voorzitter opgevangen te worden. Wat betreft nazorg richting meesprekers/genodigden gaat het om het doen toekomen van de terugblik en het informeren over de vervolgprocedure voor een voorstel en de uitkomst van de besluitvorming.

- Agenderingsverzoeken informatieronde

Fracties kunnen een agenderingsverzoek indienen in 2 varianten: een algemeen agenderingsverzoek of een agenderingsverzoek van een informatienota. De formats hiervoor worden niet altijd even scherp of volledig ingevuld. Soms is bijvoorbeeld niet goed duidelijk wat de informatieronde moet opleveren, wat de gewenste opzet is of welke partijen precies uitgenodigd moeten worden. Omdat het agenderingsverzoek kort voor de besluitvormingsronde wordt ingediend is het meestal niet meer mogelijk om hierin nog actie te ondernemen. Daarnaast kost de voorbereiding van een meer complex agenderingsverzoek vaak ook relatief veel tijd.
Advies: format voor agenderingsverzoek aanscherpen, zodat dit meer duidelijkheid geeft over het gewenste doel, de opzet en de genodigden. En eventueel eerder laten indienen, zodat na een check door de griffie nog aanpassingen/aanvullingen mogelijk zijn. Waar nodig meer voorbereidingstijd in de planning inbouwen voor de organisatie van informatieronden waarvoor veel externe partijen moeten worden uitgenodigd. En waar mogelijk en nodig de bijzondere/afwijkende opzet van een informatieronde afstemmen binnen de agendacommissie. Ook om te voorkomen dat later discussie ontstaat over de gekozen vorm en inhoud.

Debatronde
Sinds de invoering van het Raadsplein in 2008 zijn er al enkele aanpassingen geweest aan het vergadersysteem. Aan de debatronde is echter weinig veranderd en regelmatig was er enige onvrede over de wijze van debatteren en met name het uitlopen van de debatten. Tijdens de raadsconferentie in juli 2016 heeft de raad zich dan ook gebogen over de verbetermogelijkheden van de debatronde. Dit heeft geleid tot een aantal experimenten, die hebben geleid tot onderstaande adviezen.

- Spreektijd

Vanaf de raadsconferentie medio 2016 is meermaals geëxperimenteerd met het hanteren van spreektijd. Over het algemeen waren de reacties hierop positief.
Advies: De Agendacommissie adviseert om voor de debatronde spreektijd in te voeren. Deze spreektijd betreft dan zowel de bijdrage als de (beantwoording van) interrupties, waarbij de spreektijd voor alle fracties hetzelfde is.
Het doorvoeren van spreektijd heeft wel organisatorische en financiële consequenties. Zo moet een kloksysteem worden aangeschaft en moet mogelijk een extra griffiemedewerker ingezet worden om dit systeem te bedienen. Een andere mogelijkheid is het aanschaffen van een zogenaamd 'pasjessysteem' (zoals bij de provincie). Wat de kosten hiervan zullen zijn, wordt op dit moment uitgezocht.

- Variatie debatvorm

Een van de belangrijkste conclusies van de raadsconferentie was dat er meer gevarieerd zou kunnen worden in debatvormen. Daarop is vanaf voorjaar 2017 een nieuwe debatvorm ingevoerd wanneer het een agenderingsverzoek betreft. Hierbij bestaat onderscheid tussen de wijze van inbreng en rol van indiener(s) en van andere fracties. Uitsluitend indieners mogen een bijdrage doen vanaf het spreekgestoelte en andere woordvoerders krijgen uitsluitend de gelegenheid hierop te reageren, vanaf de zitplaats.
Advies: Deze nieuwe vorm handhaven als standaard debatvorm bij agenderingsverzoeken. Daarnaast onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om nog meer in debatvormen te variëren op basis van verschillende variabelen zoals: mate van betrokkenheid/inbreng wethouder, wel/niet toestaan van interrupties, onderscheid maken grote/kleine onderwerpen (door bijvoorbeeld meerdere agenderingsverzoeken op 1 avond te plannen en in tijd te beperken), (mate van) inbreng van externen in het debat.

- Training

De raad heeft tijdens de raadsconferentie de wens geuit om de debatronde efficiënter en aantrekkelijker te maken. Daarnaast is het in algemene zin goed om met enige regelmaat de kennis over de inzet van raadsinstrumenten volgens het Reglement van Orde op te frissen en te zorgen dat nieuwe raadsleden hierin goed toegerust worden.
Advies: de nieuwe raad een raadsbrede debattraining te laten volgen en training te verzorgen over de inzet van raadsinstrumenten. Beide trainingen bij de start van de raadsperiode aan te bieden halverwege de periode nogmaals, als opfrismoment en in verband met wisselingen in de raad.

- Technische vragen.

De Agendacommissie constateert dat relatief veel (en steeds meer) technische vragen gesteld worden tijdens een debat. Dit gaat ten koste van tijd voor het echte debat.
Advies: Scherper op sturen in debatten: technische vragen dienen vooraf gesteld te worden en niet tijdens een debat.

Besluitvormingsronde

- Frequentie

Medio 2017 is besloten om niet eens in de 2 weken maar eens in de 3 weken een besluitvormingsronde te houden en daar in principe niets achteraan te plannen. Aanleiding was de (soms forse) uitloop van besluitvormingsronde door grote aantallen mondeling vragen, moties, stemverklaringen en insprekers en daardoor in sommige gevallen het doorschuiven van onderwerpen in de aansluitende informatie- of debatronde naar een volgende vergadering. Het voordeel van de wijziging is dat er meer ruimte is voor de besluitvorming, inclusief mondelinge vragen (hoeven niet gemaximeerd te worden), moties vreemd, etc. Info-/debatonderwerpen hoeven daardoor niet doorgeschoven te worden. Nadeel is dat het besluitvormingsproces iets langer duurt en dat de besluitvorming in zijn totaliteit nu meer tijd vraagt dan in de oude situatie. Hierdoor is de raad per saldo meer vergadertijd kwijt dan voorheen, hetgeen eigenlijk niet de bedoeling van de raad is.
Advies: voortzetten nieuwe frequentie

- Mondelinge vragen

In de besluitvormingsronde worden met enige regelmaat mondelinge vragen gesteld waarvan de vraag is of dit wel mondelinge vragen (en niet schriftelijke vragen) dienen te zijn. Volgens het RvO is het de bedoeling dat mondelinge vragen aansluiten bij de actualiteit en dat de vragen en antwoorden kort en bondig moeten zijn. Vragen die meer tijd nodig hebben of minder actueel zijn, kunnen via schriftelijke vragen (of agendering in een informatieronde) aan de orde komen. Zo wordt onnodige belasting van de besluitvormingsronde voorkomen.
Advies: waar mogelijk meer schiften. Geef de griffie hierin een sterkere rol (en ondersteun dit)

- Agendering bestemmingsplannen

In de afgelopen periode is het meermaals voorgekomen dat bij besluitvorming over bestemmingsplannen veel insprekers waren. De Agendacommissie heeft overwogen of er andere manieren zijn om hiervoor ruimte te bieden, bijvoorbeeld in de vorm van korte informatierondes. De Agendacommissie heeft echter de conclusie getrokken dat dat vooralsnog niet de standaardoplossing zou moeten zijn. In veel gevallen is dit namelijk niet nodig en daarnaast is vaak pas op de dag zelf bekend of er (veel) insprekers zijn, dus dan kan een onderwerp ook niet meer voorafgaand aan de vergadering van de agenda gehaald worden.
Advies: Handhaven dat bestemmingsplannen in principe rechtstreeks op de agenda geplaatst worden, maar na een inspreker wel standaard een reactie van de wethouder vragen. Er moet immers direct een besluit genomen worden. Ook kunnen raadsleden via de nota van zienswijzen nagaan of er al antwoord gegeven is op zaken die een inspreker inbrengt. Verder zou overwogen kunnen worden om het moment van aanmelden voor inspreken en daaraan gekoppeld het toesturen van de inspraaktekst te vervroegen (van maandag naar bijvoorbeeld de vrijdag) zodat de raadsleden zich hierop beter kunnen voorbereiden. Wanneer nodig kan er in specifieke gevallen, als er bovengemiddeld veel zienswijzen zijn ingediend of zicht is op veel insprekers, voor gekozen worden om de beslisnota eerst voor een informatieronde te agenderen, waar nodig/mogelijk op dezelfde avond direct gevolgd door een debat.

Andersoortige bijeenkomsten voor de raad

- Bijpraatsessies

Het college vraagt regelmatig om bijpraatsessies voor de raad over verschillende onderwerpen. Wanneer het college de uitnodigende partij is, zorgt het college ook zelf voor de uitnodiging van de fracties en het programma. Vervolgens is het aan de fracties of ze op de uitnodiging ingaan. De Agendacommissie (of de griffie) heeft dus geen rol in de organisatie. In de afgelopen raadsperiode is enkele keren vraagtekens geplaatst bij de noodzaak voor een specifieke bijpraatsessie en de efficiënte invulling. Bijvoorbeeld omdat de indruk bestond dat de informatie ook heel goed schriftelijk aan de raad beschikbaar gesteld had kunnen worden.
Advies: de griffie verzoeken samen met het college en de betreffende ambtenaren te kijken naar de noodzaak en doelmatigheid van een bijpraatsessie. Waarbij de de verantwoordelijkheid voor de invulling van de sessies altijd bij het college blijft.

- Uitnodigingen van derden

In principe staat het elke partij vrij om de raad uit te nodigen. Deze verzoeken van derden lopen niet via de Agendacommissie.

- Ontmoetingsdag, de stad in, de stad uit, ..

Overwegen of de ontmoetingsdag in dezelfde vorm gehandhaafd moet blijven of dat ontmoeting op een andere manier vormgegeven kan worden (meer/vaker of anders). En ‘in de keuken kijken’ in een andere gemeente(raad)? De Agendacommissie lijkt het in het goed om niet alleen binnen de gemeentegrenzen te leren en laten inspireren, maar dit minimaal eens per 1 of 2 jaar ook elders in het land te doen, als raad in gezamenlijkheid.
Mogelijkheden binnen besluitvormingsronde voor contact met inwoners? Bijvoorbeeld een pauzemarkt?

Rol en taak Agendacommissie

- Rol en taak Agendacommissie

De Agendacommissie is ontstaan ten tijde van de dualisering in 2002. Men wilde voorkomen dat technische discussies over de agendering van stukken in de raadsvergadering zou plaatsvinden. De Agendacommissie vervult een procedurele rol bij de voorbereiding van de vergaderingen van het Raadsplein. Het gaat dan om het vaststellen van de conceptagenda’s en het vergaderrooster en terugblik op vorige Raadspleinvergaderingen. De griffie, in persoon van de griffier en raadspleingriffiers, is bij elke vergadering van de Agendacommissie aanwezig, zowel vanuit de ondersteunende rol voor de raad als voor advisering aan de agendacommissie. Tevens draagt de griffie zorg voor de stukken ter bespreking, het verslag en andere ondersteuningstaken. De Agendacommissie heeft ook een adviserende en rapporterende taak richting het Presidium. Gezien de taken van de Agendacommissie zijn de vergaderingen niet openbaar, de agenda’s en verslagen zijn dat wel.
De rol van de griffie is ook aan verandering onderhevig, van procesondersteuner, wordt de griffie steeds meer procesadviseur. Denk bijvoorbeeld aan de voorbereiding van de

steeds complexer wordende informatieronden met belanghebbenden in de stad. Hiervoor moet de griffie ook toegerust en ondersteund worden.

- Samenstelling Agendacommissie en voorzitterschap

Op dit moment mogen fractievoorzitters geen onderdeel uitmaken van de Agendacommissie. Hierdoor kan de Agendacommissie onafhankelijker van het Presidium (fractievoorzitters) opereren. Leden van de Agendacommissie zijn tevens Raadspleinvoorzitter.
Advies: Handhaven dat fractievoorzitters geen onderdeel kunnen uitmaken van de Agendacommissie en ook voorzitter zijn. Het zou goed zijn om erop in te zetten om de Agendacommissie samen te stellen uit zowel leden uit de coalitie als uit de oppositie. Daarnaast een poule opzetten van raadsleden die bijvoorbeeld 4 keer per jaar een raadsplein voor te zitten (inclusief fractievoorzitters). Dit ontlast de leden van de Agendacommissie, geeft meer ruimte/flexibiliteit in het inzetten van kwaliteiten van raadsleden en doordat meer raadsleden het voorzitterschap ervaren ontstaat mogelijk meer draagvlak voor de dilemma's van het voorzitterschap.
Verder verdient het aanbeveling om een profiel opstellen voor raadspleinvoorzitters, waarin competenties benoemd worden. En daarnaast om een voorzitterstraining voor de leden van de Agendacommissie te organiseren.

- Vergaderfrequentie en tijdstip

De Agendacommissie vergadert eens per twee à drie weken op maandag voorafgaand aan het Raadsplein vanaf 18.00 uur. Tijdens de vergadering wordt een maaltijd gereserveerd. Hoewel ook regelmatig agenda's en agenderingen per mail moeten worden vastgesteld, wordt deze vergaderfrequentie en het tijdstip als prettig ervaren.
Advies: handhaven vergaderfrequentie en tijdstip

- Werkwijze agendering van onderwerpen

Informatienota:
Alle overgedragen informatienota's komen op de lijst van ingekomen stukken. Voorstel aan de raad is de informatienota voor kennisgeving aan te nemen. Soms wordt bij het voorstel vermeld dat de informatienota betrokken kan worden bij de behandeling van een bepaald onderwerp op het Raadsplein. Heel af en toe wordt een informatienota rechtstreeks (door de Agendacommissie) geagendeerd voor raadplein behandeling. Dit komt bijvoorbeeld voor als de raad over het onderwerp (nog) geen besluit hoeft te nemen, maar waarbij eerder tussen raad en college is afgesproken dat de raad op het Raadsplein over het onderwerp wil praten als de toegezegde informatie beschikbaar is. Ook kan de raad een informatienota agenderen via een agenderingsverzoek. Agendering vindt alleen plaats als een meerderheid van de raad vóór agendering stemt.
Beslisnota:
De wijze van agendering van een beslisnota is een verantwoordelijkheid van de agendacommissie. Op basis van een advies van de raadsgriffie bepaalt de agendacommissie of een beslisnota voor een informatieronde, debatronde of direct in de besluitvormingsronde wordt geagendeerd. Zie de beoordelingscriteria in de bijlage. De Agendacommissie bespreekt in haar vergadering het advies van de griffie met betrekking tot specifieke beslisnota's en de conceptagenda's voor het Raadsplein. Waar mogelijk worden de concept agenda's (met tijdsindeling) in de agendacommissie

besproken. Als een conceptagenda niet in een vergadering besproken kan worden, wordt deze per mail afgestemd met de Agendacommissie en/of de voorzitter van de Agendacommissie. De agenda's voor het raadsplein worden 10 dagen van tevoren gepubliceerd.
Advies: Handhaven van werkwijze agendering en beoordelingscriteria

BIJLAGE: Beoordelingscriteria agendering beslisnota

BIJLAGE
Beoordelingscriteria Beslisnota's

Bij het advies over de wijze van agendering spelen de volgende criteria een rol.

Eerst naar de informatieronde ronde als

- Het onderwerp complex is en er veel (extra) informatie nodig is om een standpunt te kunnen innemen.
- Er kan niet worden volstaan met het bij de informant stellen van technische en feitelijke vragen.
- Er veel publieke belangstelling is en er insprekers worden verwacht.
- Er voor een goede beeldvorming derden moeten worden uitgenodigd.
- Er behoefte is aan een hoorzitting, expertmeeting etc.

Naar de meningsvormende ronde als:

- Het stuk duidelijk is en volstaan kan worden met het rechtstreeks bij de informant stellen van technische en feitelijke vragen.
- Er voldoende informatie is om een standpunt in te nemen.
- Er uitwisseling van standpunten is gewenst. (debat)

Rechtstreeks naar besluitvorming als:

- Het een hamerstuk betreft.
- De raad al eerder een (kaderstellend) besluit heeft genomen en er een (eenvoudige) vervolgbesluit dient te worden genomen.
- Er geen behoefte is aan extra informatie en geen debat nodig is.
- Bestemmingsplannen dienen te worden vastgesteld en er geen of beperkt zienswijzen zijn ingediend.
- Er een voorstel ligt voor de benoeming van bestuurleden of andere functionarissen bij verbonden partijen.

Vooraf ambtelijk contact
Het gebeurt steeds vaker dat er door de informant vooraf contact wordt opgenomen over de agendering. Dan kan worden nagegaan welke Raadspleinbehandeling het meest voor de hand ligt en wanneer besluitvorming kan plaatsvinden. Als besluitvorming vóór een bepaalde datum is vereist kan de agendacommissie hier zo veel mogelijk rekening mee houden. De reden voor een uiterlijke besluitdatum zijn divers. Het kan bijvoorbeeld te maken hebben met subsidievoorwaarden, wettelijke vereisten en contractuele afspraken.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46027
Onderwerp	Vaststelling Reglement van Orde Raadsplein 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel

besluit:

1. Het Reglement van Orde Raadsplein 2018 vast te stellen
2. Het Reglement van Orde Raadsplein 2014 in te trekken

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier
portefeuillehouder	
informant	Have, Arthur ten (2848)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: beslisnota benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier

Voorgesteld besluit raad

Mevrouw M. Zweers te benoemen als tweede plaatsvervangend griffier en de heer E.J. Bagerman te benoemen als derde plaatsvervangend griffier, met ingang van 28 mei 2018.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 16 mei 2018

Openbaar

Onderwerp	Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier
Versienummer	1

Portefeuillehouder	N.v.t.
Informant	A.B.M. ten Have
Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	038-4982848
Email	ABM.ten.have@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	8.1.1 de raad geeft als vertegenwoordiging van de inwoners richting aan het gemeentelijk beleid middels een transparant democratisch besluitvormingsproces en controleert de uitvoering van dat beleid
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	N.v.t.

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

Mevrouw M. Zweers te benoemen als tweede plaatsvervangend griffier en de heer E.J. Bagerman te benoemen als derde plaatsvervangend griffier, met ingang van 28 mei 2018.

Datum 16 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In de Gemeentewet is vastgelegd dat de griffier in de vergadering van de raad aanwezig is. Bij afwezigheid van de griffier, om welke reden dan ook, dient daarom een plaatsvervanger te zijn. De eerste plaatsvervangend griffier is de heer H. Veraart. Op dit moment is niets geregeld in het geval dat zowel de griffier en de eerste plaatsvervanger tegelijk afwezig zijn. Daarom wordt voorgesteld over te gaan tot benoeming van een tweede en derde plaatsvervangend griffier.

Beoogd effect
Ervoor zorgen dat de functie van griffier ook kan worden vervuld op de momenten dat zowel de griffier als de eerste plaatsvervanger wegens vakantie en/of (ziekte)verlof niet aanwezig kunnen zijn.

Argumenten

- De raad benoemt plaatsvervangende griffiers

Artikel 107d, eerste lid, van de Gemeentewet bepaalt dat de raad de vervanging van de griffier regelt. In het tweede lid van dat artikel is bepaald dat artikel 107 van de Gemeentewet op de plaatsvervanger van de griffier van overeenkomstige toepassing is. Artikel 107 van de gemeentewet bepaalt dat de raad de griffier en de plaatsvervangende griffiers benoemt.

- Ervaren raadsadviseurs

Mevrouw M. (Mara) Zweers werkt sinds 2016 bij de raadsgriffie als raadsadviseur. Meneer E.J. (Evert Jan) Bagerman werkt sinds begin 2018 bij de raadsgriffie als raadsadviseur. Beide zijn zij vanuit hun functie bij de griffie goed bekend met wat er speelt in de Zwolse politiek en de werkzaamheden van de raadsgriffie(r).

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

de heer drs. A.B.M. ten Have, griffier

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46102
Onderwerp	Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

Mevrouw M. Zweers te benoemen als tweede plaatsvervangend griffier en de heer E.J. Bagerman te benoemen als derde plaatsvervangend griffier, met ingang van 28 mei 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46102
Onderwerp	Benoeming tweede en derde plaatsvervangend griffier

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel

besluit:

Mevrouw M. Zweers te benoemen als tweede plaatsvervangend griffier en de heer E.J. Bagerman te benoemen als derde plaatsvervangend griffier, met ingang van 28 mei 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies
portefeuillehouder	
informant	Poel, Annelie van der (2856)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota raad benoemingen vicevoorzitter en commissies Bijlage: 2018-05-28 Raadsbesluit Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies

Voorgesteld besluit raad

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 23 mei 2018

Openbaar

Onderwerp	Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies
Versienummer	1
Portefeuillehouder	-
Informant	Mara Zweers
Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	(038) 498 2449
Email	M.Zweers@zwolle.nl
Bijlagen	Geen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Dhr. J.C.G. Wijnen te benoemen tot vicevoorzitter van de gemeenteraad
2 Dhr. J.C.G. Wijnen, dhr. Elfers, dhr. Satoor de Rootas, dhr. Raap, dhr. de Paus, en mw. Van Bruggen te benoemen tot raadspleinvoorzitter en als lid van de Agendacommissie
3 Mw. Elshof, mw. Paauw, dhr. Finies en dhr. Satoor de Rootas te benoemen als lid van het Afstemmingscomité en kandidaat-lid van de Auditcommissie.
4 Mw. Paauw, dhr. Nabers, dhr. Hartman en dhr. Van de Belt te benoemen als rapporteurs regionale samenwerking
5 Dhr. J.C.G. Wijnen, mw. Bruggenkamp, dhr. R. Mulder, dhr. Noorda en dhr. Spaans te benoemen als lid van de werkgeverscommissie van de Raadsgriffie.

Datum 23 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 21 maart jl. zijn er verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad geweest. Als gevolg van de verkiezingen zijn er vacatures ontstaan voor de functie van vicevoorzitter van de raad en voor de functies van leden van de agendacommissie, de rekenkamercommissie en de werkgeverscommissie. Ook in deze nieuwe bestuursperiode wordt er weer gewerkt met deze commissies. De auditcommissie betreft een nieuw op te richten commissie, ter vervanging van het afstemmingscomité. Ook de functie van rapporteur regionale samenwerking is nieuw.

Beoogd effect
Door de voorgestelde benoemingen kunnen de commissies in de nieuwe bestuursperiode hun werkzaamheden uitveren en beschikt de raad over een vicevoorzitter, tevens plaatsvervangend voorzitter.

Argumenten

1. *De raad is het bevoegd orgaan om tot deze benoemingen te besluiten.*

Ook in deze nieuwe raadsperiode wordt gewerkt met diverse commissies. Vanuit de nieuwe gemeenteraad dienen hiertoe raadsleden te worden benoemd en die benoemingen geschieden door de gemeenteraad.

2. *De kandidaatstelling en de voordracht is afgestemd in het overleg van de fractievoorzitters, het Presidium.*

De fractievoorzitters hebben in hun fracties de belangstelling van raadsleden voor de vacatures gepeild en vervolgens een voordracht gedaan. Deze voordracht is besproken in het Presidium. Er is aandacht besteed aan de verhouding coalitiepartijen versus oppositiepartijen.
Ook is geconstateerd dat de belangstelling voor de rekenkamercommissie (nog) niet zo heel erg groot is. Hiervoor hebben zich op dit moment 3 raadsleden beschikbaar gesteld. Volgens de verordening dient de rekenkamercommissie te bestaan uit 5 raadsleden en een externe voorzitter. Besloten is om de benoeming van leden voor de rekenkamercommissie te laten plaatsvinden zodra zich nog 2 raadsleden kandidaat hebben gesteld.

3. *De vicevoorzitter is tevens voorzitter van de agendacommissie en werkgeverscommissie*

De heer Wijnen is kandidaat voor de functie van vicevoorzitter van de raad. Uit dien hoofde zal hij, bij benoeming, conform de verordeningen op deze commissies tevens optreden als voorzitter van de agendacommissie en van de werkgeverscommissie.

4. *De auditcommissie moet nog formeel worden opgericht.*

Omdat de auditcommissie, als opvolger van het afstemmingscomité, formeel nog opgericht moet worden, worden de raadsleden eerst tot lid van het Afstemmingscomité en tevens kandidaat-lid van de Auditcommissie benoemd. Op deze manier hebben zij een formele status en kunnen zij met elkaar afspraken maken over taken/bevoegdheden, werkwijze, voorzitterschap en vergaderfrequentie van de Auditcommissie. Een en ander wordt uitgewerkt in een verordening, die vervolgens ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Bij de vaststelling van de verordening worden tevens de kandidaat-leden definitief tot lid van de auditcommissie benoemd.

Datum 23 mei 2018

Risico's
N.v.t.

Financiën
N.v.t.

Communicatie
Via de raadwijzer en de website zullen de benoemingen bekend gemaakt worden.

Vervolg
Na benoeming door de raad zullen de commissies met hun werkzaamheden starten. In overleg met de betrokkenen zal bezien worden of er nog behoefte is aan extra ondersteuning bijvoorbeeld in de vorm van trainingen.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar.

Voorzitter, de heer drs. H.J. Meijer

Griffier, de heer A.B.M. ten Have

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46028
Onderwerp	Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Dhr. J.C.G. Wijnen te benoemen tot vicevoorzitter van de gemeenteraad
2. Dhr. J.C.G. Wijnen, dhr. Elfers, dhr. Satoor de Rootas, dhr. Raap, dhr. de Paus, en mw. Van Bruggen te benoemen tot raadspleinvoorzitter en als lid van de Agendacommissie
3. Mw. Elshof, mw. Paauw, dhr. Finies en dhr. Satoor de Rootas te benoemen als lid van het Afstemmingscomité en kandidaat-lid van de Auditcommissie.
4. Mw. Paauw, dhr. Nabers, dhr. Hartman en dhr. Van de Belt te benoemen als rapporteurs regionale samenwerking
5. Dhr. J.C.G. Wijnen, mw. Bruggenkamp, dhr. R. Mulder, dhr. Noorda en dhr. Spaans te benoemen als lid van de werkgeverscommissie van de Raadsgriffie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46028
Onderwerp	Benoeming vicevoorzitter raad en raadsplein gerelateerde commissies

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel

besluit:

1. Dhr. J.C.G. Wijnen te benoemen tot vicevoorzitter van de gemeenteraad
2. Dhr. J.C.G. Wijnen, dhr. Elfers, dhr. Satoor de Rootas, dhr. Raap, dhr. de Paus, en mw. Van Bruggen te benoemen tot raadspleinvoorzitter en als lid van de Agendacommissie
3. Mw. Elshof, mw. Paauw, dhr. Finies en dhr. Satoor de Rootas te benoemen als lid van het Afstemmingscomité en kandidaat-lid van de Auditcommissie.
4. Mw. Paauw, dhr. Nabers, dhr. Hartman en dhr. Van de Belt te benoemen als rapporteurs regionale samenwerking
5. Dhr. J.C.G. Wijnen, mw. Bruggenkamp, dhr. R. Mulder, dhr. Noorda en dhr. Spaans te benoemen als lid van de werkgeverscommissie van de Raadsgriffie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,